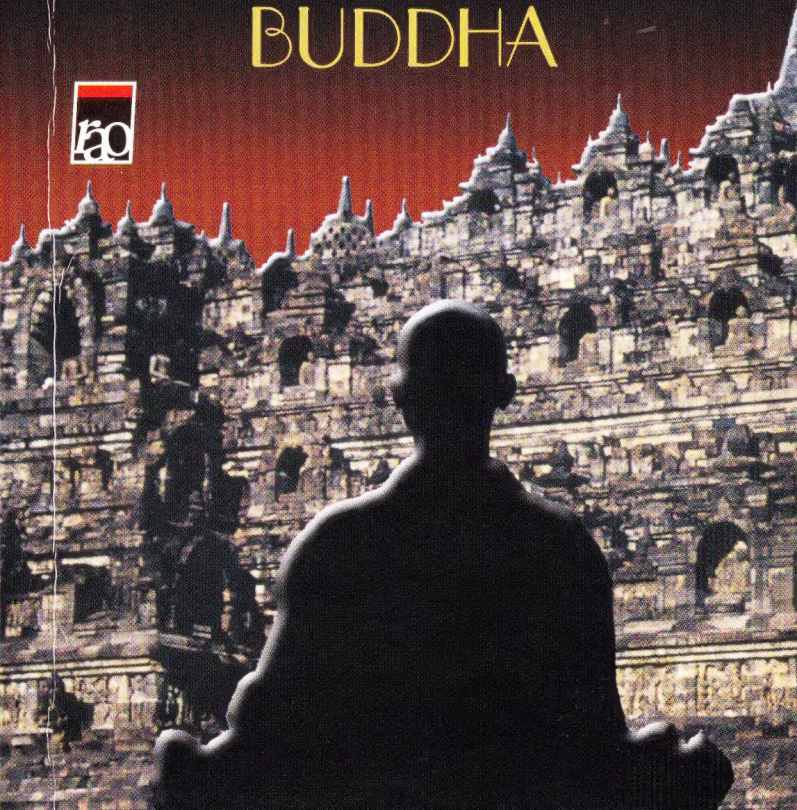

DARIEL EASTERN

AL NOUĂLEA BUDDHA

„Există o profecie. N-are importanță dacă tu crezi sau nu în profecții. Călugării cred în ele, mai ales în aceasta. [...]

Prima parte se referă la mine. Așa cred ei. «Cînd Dorje-la va fi condusă de un *pee-ling*, lumea va fi guvernată de la Dorje-la.»

A doua parte se referă la «fiul fiului *pee-ling*-ului». El va fi ultimul stareț al mănăstirii Dorje-la. Apoi va sosi Buddha ultimului veac: Maidari.“

Daniel Easternman s-a născut la Belfast, în 1949. A studiat engleza, persana, araba și a făcut studii de cultură și civilizație islamică la universitățile din Belfast, Dublin și Cambridge. După ce și-a obținut doctoratul în litere și filozofie la Universitatea din Cambridge, în 1979, a plecat în Maroc, împreună cu soția sa, pentru a preda engleza la universitatea locală iar, după întoarcerea sa în Anglia, în 1980, și-a terminat primul roman și a început să predea studii arabe și islamice la universitatea din Newcastle și Durham.

Deși a publicat cărți și articole academice și a colaborat la editarea unor enciclopedii, activitatea principală a lui Daniel Easternman rămîne aceea de romancier. Dintre romanele sale amintim: *Al șaptelea sanctuar*, *Frăția mormîntului*, *Numele fiarei*, *Testamentul lui Iuda*, toate publicate de editura RAO.

DANIEL EASTERMAN

AL NOUĂLEA
BUDDHA

editura rao

**Editura RAO București
Grupul Editorial RAO
C.P. 2-124 București, ROMÂNIA**

**DANIEL EASTERMAN
Al nouălea Buddha
©Daniel Easterman, 1988**

**Traducere din limba engleză de
FRANCISKA DUMITRU**

**© Editura RAO București, 2002
pentru versiunea în limba română**

**Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria**

2002

ISBN 973-8421-06-3

CUPRINS

I. Venirea	9
II. Avatarul	141
III. Parusia	305

Pentru Beth, tăcerea unui murmur.

PARTEA I

VENIREA¹

¹ În original *Advent*: termenul desemnează atât perioada de post și rugăciune a postului Crăciunului, cât și venirea lui Hristos în lume. Textul face aluzie la ambele accepții ale cuvîntului.

Moto:

„... douăzeci de veacuri de somn încremenit
Zvîrlite în coșmar de-un leagăn de copil.“

W.B. Yeats, *A Doua Venire*

HEXHAM

1

Hexham, Anglia, decembrie 1920

Zăpada ce căzuse în timpul nopții părea emblema albă, curată, a unei alte lumi – puritate pierdută, scufundată în adâncurile firii noastre. Peste Causey Hill ceața atîrna albă și grea, ca un lințoliu înghețat. Luminile palide ale Ajunului se cuibăreau în penumbră și ger, strîngîndu-și flăcările în așteptarea minunii ce avea să se producă. În conace sau în case modeste, focurile Crăciunului se împodobiseră cu promoroacă și erau tivite cu funingine. În piețele satelor, în străvechiul întuneric, din ce în ce mai dens, monumentele noi ridicate în memoria a zece milioane de morți se îmbrăcaseră în gheață.

Noapte și așteptare a nopții ce avea să vină, întuneric vast și neînfrînt, lătrînd sau șoptind pe sub streșini cît e iarna de lungă, asalt mohorît al minunii asupra sufletelor împietrite, mute, ale unei lumi nemîntuite și neiertătoare. Dumnezeu și așteptarea venirii lui Dumnezeu. Domnul luminii și al întunericului avea să se întoarcă din nou, ca de fiecare dată, întrupîndu-se în carnea înghețată a anului pe ducă. Domnul Păcii avea să pășească într-o lume abia trezită dintr-un coșmar ucigător, în care muriseră armate de inocenți, o lume a cărei sete neostoită de sînge l-ar fi făcut să roșească pînă și pe Irod. Acum era mai greu decît oricînd.

În incinta primitoare, luminată de flacăra lumînărilor, a Bisericii Sfînta Maria, mesa de seară se apropia de punctul culminant. Din cauza vremii urîte se hotărîse să se mai facă o slujbă

pentru cei care nu putuseră participa la cea de dimineață. Vechea liturghie își dezvăluia tainele în umbră. În fața altarului, straietele violete ale preotului accentuau întunericul, așa cum vocea sa făcea ca liniștea să fie mai profundă.

Preotul luă potirul cu mîna stîngă, iar cu dreapta făcu semnul crucii:

– *Benedixit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite, et bibite ex eo omnes.*

Ridică potirul cu sînge amestecat cu apă, vin transubstanțiat:

– *Hic est enim Calix Sanguinis Mei...* acesta este Sîngele Meu...

Christopher Wylam ședea în ultimul rînd, printre ceilalți enoriași, ridicîndu-se și așezîndu-se o dată cu ei, intonînd răspunsurile, spunîndu-și rugăciunile pe rozariu, inspirînd parfumul greoi de tămîie. William, fiul lui, stătea alături de el, imitînd cu degetele firave gesturile tatălui, recitînd atît cît știa din răspunsuri. William avea zece ani, dar părea mai matur, ca și cum știa deja ce îi rezervă viața.

Pentru copil tatăl era aproape un necunoscut. Pînă în urmă cu paisprezece luni Christopher abia dacă fusese ceva mai mult decît un nume. William își amintea încă de fotografiile din camera mamei, la Carfax, în căsuța de la marginea Hexhamului, unde locuiau împreună cu mătușa Harriet și cu cei trei veri ai săi, Roger, Charles și Annabel. Nu izbutise niciodată să identifice bărbatul din acele fotografii șterse cu silueta vagă pe care o văzuse ultima oară la vîrsta de trei ani, făcîndu-i cu mîna lui și mamei sale prin fereastra trenului aglomerat care ieșea din gara din Delhi.

Dar nu-și mai amintea aproape nimic despre Delhi, doar lucruri mărunte, ca niște frînturi de vis: o doică bătrînă aplecată asupra lui, cîntînd încet în noapte, un elefant de jucărie, pe roți, pe care-l trăgea după el cu o sforicică, plase mari, albe, atîrnate deasupra pătuțului său ca să-l apere de țîțari.

Revenirea lui Christopher în lumea lui William – un străin îmbrăcat în straie ciudate, care pretindea că îi este tată – nu făcuse decît să o zdruncine. Băiatul își amintea emoția crescîndă a mamei, pe măsură ce se apropia ziua reîntoarcerii lui Christopher – obrajii încinși de febră, ochii adînciți în orbite, strălucind de nerăbdarea întîlnirii. El însuși așteptase, curios, întoarcerea soldatului de la război, îmbrăcat în uniformă și decorat cu medalii strălucitoare. „*Bye, Baby Bunting, Daddy's gone a-hunting*” obișnuia mama să-i cînte înainte de culcare, cînd era mai mic, exorcizînd întunericul însingurat, lipsit de prezența tatălui. „*Gone to fetch a rabbit-skin to wrap a Baby Bunting in*”. Dar în poartă se oprise un bărbat îmbrăcat în haine civile, care nu se putea lăuda cu nici un act de eroism și nici măcar cu vreo medalie pe care fiul său să o poată lustrui cu venerație.

Dezamăgirea lui William fusese crîncenă. Prezența verilor nu făcuse decît să pună paie pe foc. Adam, tatăl lor și unchiul lui William, căzuse pe front, la Somme, cu trei ani în urmă. Fotografiiile lui, îmbrăcate în mătase neagră, ocupau un loc de cinste pe policioara șemineului din Carfax; medaliile lui odihneau pe catifea, într-o casetă de sticlă; lîngă altarul Bisericii Sfînta Maria, în stînga, era așezată o placă în memoria lui.

Roger și Charles îi făceau acum viața insuportabilă. Își băteau joc de tatăl lui care, spuneau ei, nu a fost niciodată un soldat adevărat; sau, dacă a fost, probabil că a făcut războiul aplecat deasupra unui birou, undeva, în India – ce mai încolo și-ncoace, ca unul declarat inapt să facă armata. O dată lăsaseră pe patul lui William o pană albă de care era prins un bilețel scris de mînă: „Pentru tatăl tău”.

Toate astea ar fi fost destul de greu de suportat pentru un băiețel de nouă ani. Dar întoarcerea tatălui a coincis cu ultima sforțare a mamei în lupta cu boala care o măcina de optsprezece luni. „Declinul”, spuneau oamenii cînd își închipuiau că William nu îi aude, iar, din felul în care își fereau ochii de el, își dădea seama că se așteptau la ce era mai rău. În ultimele șase luni nu

o ținuse în viață decît gîndul la reîntoarcerea lui Christopher. El vedea asta în ochii mamei de fiecare dată cînd intra în dormitorul ei rece: o nerăbdare mistuitoare care o înflăcăra și o epuiza.

La două luni după venirea lui Christopher, chiar înainte de Crăciun, cînd toată lumea părea că se pregătește de sărbătoare, pentru o nouă naștere în vechea lume, mama sa se stinsese în somn. Deși știa că e nedrept, William îl învinovătea pe tatăl său pentru moartea ei. Christopher însuși purta în suflet un sentiment vag de vinovăție, care nu făcea decît să accentueze acuzațiile nerostite ale fiului său. Adevărul era că se simțea stîmjenit în prezența băiatului și nu reușea să se obișnuiască nicidecum cu ideea morții soției sale. Nu era omul care să caute sau să dea explicații. În iarna aspră care urmase se plimbase ore în șir pe cîmpia pustie și înghețată, căutînd să scape de sentimentul chinuitor de vinovăție sau cel puțin să-l domolească pentru un timp. Păstra o distanță dureroasă între el și băiat.

Primăvara care venise afînase ogoarele și așternuse primele flori peste mormîntul Elizabethei, dar nu făcuse nimic pentru a-i apropia pe tată și pe fiu. Apoi, brusc, totul se schimbuse. Într-o zi, cînd Christopher era plecat la Hexham cu sora lui, Harriet, William se strecurase neobservat în camera tatălui său și deschisese biroul. Ce căuta? Nu știa nici el exact. Poate că încerca să-l cunoască mai bine. Și, într-un fel, chiar reușise.

În sertarul din dreapta, sus, găsisese printre hîrtii o cutiuță roșie. Pe capac era gravată coroana regală, iar înăuntru se afla o medalie în formă de cruce. William o recunoscuse imediat: era Crucea Victoria. Văzuse o reproducere a ei într-o revistă, în timpul războiului. Într-un plic așezat lînga cutie descoperi o scrisoare de la Palatul Buckingham, în care maiorul Christopher Wylam era felicitat în termeni elogioși pentru „curajul deosebit cu care își servise Regele și Patria“.

Zile întregi William oscilă între emoția provocată de descoperirea făcută și sentimentul de vinovăție stîmjit de modul în care ajunsese la ea. Duminică, după slujbă, își mărturisi păcatul

preotului. Acum avea atît de mare nevoie de o explicație, încît uită de teama de a fi pedepsit. Iar în după-amiaza aceea, pentru prima oară, stătuseră de vorbă în biroul lui Christopher, pînă ce focul se stinsese în șemineu, prefăcîndu-se în cenușă.

Christopher îi povesti băiatului că războiul înseamnă mai mult decît bătălii, tancuri sau avioane; că războiul lui din India, purtat de unul singur, fusese plin de boli și de trădări; și că tot ceea ce îi spusese acum trebuia să rămînă un secret inviolabil, cunoscut doar de ei doi.

Din ziua aceea începură să se apropie, împărtășind, în sfîrșit, durerea celuilalt, atît cît puteau. Hotărîră ca William să mai rămînă cel puțin un an la Carfax, după care vor vedea dacă va pleca sau nu la o școală din oraș. Cînd veni vara, mormîntul Elizabethei era acoperit cu trandafiri.

Ajunseseră la *Tatăl Nostru*. Preotul spunea cu glas tare rugăciunea binecunoscută, intonînd-o cu o blîndețe exersată. Probabil că o repetase de mii de ori în viața lui. Era un bărbat tînăr, abia trecut de treizeci de ani; în timpul războiului servise ca preot militar. Christopher era curios să știe la ce se gîndea în timp ce rostea rugăciunea. La Hristos, răstignit pe crucea misiunii Sale, ținut în piroane mari la mîini și la picioare? La solemnitatea gesturilor sale zilnice? La misiunea lui de preot, care îl îndreptătea să unească și să despartă, să blesteme și să binecuvînteze? Sau, poate, la cina care îl aștepta, la plăcinta cu carne și napi și la cartofii prăjiți, plutind în sosul gros?

Un observator atent ar fi remarcat fără dificultate că Wylam era un englez care trăise prea puțin în Anglia. Nu se simțea în largul lui în hainele groase, de iarnă, iar pielea păstra acel bronz dat de soarele țărilor calde. Părul blond, albit de soare, era pieptănat pe spate, dezvelindu-i fruntea îngîndurată. Pielea de la colțul ochilor era brăzdată de riduri fine care se întindeau spre tîmple, ca firele unei pînze de păianjen. Ochii negri, umbriți de gene grele, erau limpezi, cu o privire pătrunzătoare care, de multe ori, îi surprindea pe cei din jur. Lăsa

impresia – sau poate că era doar efectul luminii înșelătoare a lumînărilor – că nu vede ce se petrece în jurul său, ci privește mai departe, spre zări străine.

Își plimba ochii roată prin biserica micuță. Nu se încumetase prea multă lume să iasă din casă în seara aceea. Stranele din față erau ocupate de bărbați, femei și copii neastîmpărați, unii dintre ei cu adevărat evlavioși, alții, mînați doar de puterea obișnuinței sau de un anume sentiment al datoriei. El însuși venise doar de dragul lui William și, poate, în semn de cîință pentru că o trădase pe Elizabeth.

Preotul rupse ostia și duse la buze dumaticatul din Trupul lui Hristos. Ridică potirul și sorbi din Sîngele Lui, din sîngele lumii, înroșit de iertarea păcatelor.

Christopher încerca să-și imagineze ce gust avea vinul transformat în sînge și simți în gură gustul acru al fierii. Părintele Middleton predica despre Nașterea lui Hristos și se ruga pentru ca pacea Crăciunului să dăinuie tot anul următor; dar Christopher nu simțea nici o bucurie pentru sosirea Pruncului Sfînt. În seara aceea în inima lui Christopher nu era decît o nesfîrșită furie mută îndreptată împotriva lui Dumnezeu și a fericitelor sărbători prilejuite de Nașterea Lui.

Liniștea deveni mai profundă cînd preotul ridică o bucată de anafură și o arată credincioșilor:

– *Ecce Agnus Dei*, iată Mielul lui Dumnezeu, *ecce qui tollit peccata mundi*, Cel ce ridică păcatele lumii.

Unul cîte unul, enoriașii se ridicară, îndreptîndu-se spre altar, cu spatele înconvoiat sub povara păcatelor. Christopher se ridică și, împreună cu William, se alătură șirului de păcătoși în așteptare. Un bătrîn îngenunche și deschise gura, scoțînd pe jumătate limba, ca să primească fărîma din trupul Domnului.

– *Corpus Domini nostri...*

„Așa de multe păcate, gîndi Christopher în timp ce privea reflexele argintii din flacăra lumînării. Ostia atinse vîrfurile limbii bătrînului. Păcate grave, păcate de moarte, cele șapte păcate

capitale. Păcate făcute cu voie sau fără voie, păcatul trufiei, al desfrînării și al lăcomiei, păcate trupești, păcate sufletești. Păcatele cu văzul, cu auzul, păcatele inimii.“

— *Jesu Christi...*

Îngenunche și deschise gura. Simți gustul fad, uscat, al ostiei între buze.

— ... *custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.*

La moartea Elizabethei o părticică din el pierise împreună cu ea. În cursul după-amiezei trecuse cu William pe la mormîntul mic, acoperit cu zăpadă, ascuns printre celelalte, în spatele bisericii. De-acum trupul ei aparținea țărînei. În minte îi reveniră frînturi de imagini de la înmormîntare — gerul pătrunzător, pămîntul tare ca fierul, lopețile neputincioase, caii negri scoțînd aburi pe nările subțiri, aburi ce rămîneau suspendați, stingher, în aerul rece și rarefiat.

Și-o amintea așa cum fusese în ultimele două luni: cînd palidă, cînd aprinsă de febră, absentă, zăcînd cu fața întoarsă spre perete, dureros de conștientă de apropierea morții. Trecerea ei din lumea asta nu avusese nimic glorios, romantic sau eteric: fusese o femeie tînără, epuizată de durere, chinuită de tuse și expectorații de sînge amestecat cu spută și, în final, răpusă fără milă. După ce se sfîrșise, veniseră cîțiva bărbați care îi arseseră toată îmbrăcămîntea și mobila din dormitor și răzuiseră pereții cu o închrîncenare feroce, ca și cum ar fi vrut să scoată din pori miasma apăsătoare a morții. Nu avusese decît treizeci și unu de ani.

O veghease lîngă pat timp de două luni de zile, ținîndu-i mîna într-a sa; timp de două luni fusese conștient clipă de clipă de faptul că deveniseră doi străini. Murise în brațele lui, dar la fel de bine și-ar fi putut da sufletul în brațele asistentei medicale. Îi despărțeau mult mai multe lucruri decît războiul: în lumea lor dragostea era un sentiment tot atît de rar întîlnit ca și iertarea. Se cunoscuseră în Delhi cu unsprezece ani în urmă, la primul bal al sezonului de iarnă. Ea sosise împreună cu „Flota de pescuit“ —

contingentul anual de tinere fete în căutare de soți – și rămăsese în calitate de doamnă Wylam. Nu o iubise – fetele din „Flota de pescuit“ nu aveau pretenții legate de dragoste – dar se obișnuise să o ocrotească.

Se așază la loc în strană. În fața altarului preotul limpezi cupa și începu să recite antifonul:

– *Ecce Virgo concipiet et pariet filium*. Iată Fecioara va lua în pîntece și va naște un fiu.

Peste o lună Christopher împlinea patruzeci de ani, dar se simțea mai bătrîn. Generația lui – atîți cîți mai rămăsese în viață – era deja bătrînă; tineri îmbătrîniți, sortiți să conducă un imperiu pe cale de a se nărui și să oblojească rănila lăsate de război. Se înfioră. Europa era amenințată de o nouă înclăștare. În urmă cu un an acest gînd l-ar fi lăsat rece. Însă acum se temea pentru fiul lui.

Spre deosebire de atîția alții care luptaseră în tranșeele din Franța și din Belgia, trupul și mintea lui Christopher rămăsese intacte. Dar lupta care se purta înăuntrul lui, acel război tenebros, secret și murdar, despre ale cărui amănunte nici măcar nu avea voie să vorbească, îl schimbase. Revenise cu trupul întreg, dar cu sufletul zdrențuit: rece, rece și stingher, sufocat de praful ținuturilor indiene care îi umpleau gîtul, plămîinii și nările cu un iz amar și sec.

Moartea Elizabethiei, survenită atît de curînd după întoarcerea lui, transformase acea senzație într-un lucru palpabil, permanent, înghețat, dur, pietrificat în sîngele lui, de neînlăturat. Era ceva plămădit în parte din sentimentele firești născute de război și de confruntarea cu moartea: amărăciunea, neputința de a se putea bucura, o anumită răceală în manifestarea sentimentelor, durerea chinuitoare, senzația acută a lipsei oricărui sens. Dar mai erau și alte sentimente care îl surprindeau: conștientizarea profundă a valorii umane, ascunse în spatele aparențelor, compasiunea, atît față de oamenii pe care îi ucisese, cît și față de sine în momentele în care dăduse

dovadă de cruzime, resemnarea de a accepta ceea ce i se părea ca fiind inevitabil. Uneori visa la munți înalți, înveșmîntați în alb și la lacuri cu oglinda netedă și apa răcoroasă. Și petrecea foarte mult timp cu William.

Preotul dădu citire ultimului Psalm, oamenii murmurară ultimele rugăciuni și cîntară imnurile vecerniei și slujba se sfîrși. Christopher îl luă de mînă pe William și ieșiră amîndoi în întunericul serii. Era duminica din ajunul Crăciunului, dar îi venea greu să creadă că Mîntuitorul se va mai întoarce vreodată în lume.

Nici unul dintre ei nu observă mașina care îi pîndea ascunsă în penumbra din josul străzii.

2

Christopher!

Se întoarse către silueta care se apropia dinspre intrarea laterală în biserică. Părintele Middleton, îmbrăcat încă în sutană, se opri lîngă ei.

– Bună seara, părinte. Cu ce vă pot fi de folos?

– Christopher, dacă nu te superi, aș dori să stăm puțin de vorbă. Hai să facem cîțiva pași. Te deranjează?

Preotul tremura puțin din cauza frigului. Sutana subțire îi era mai mult veșmînt spiritual decît fizic. Dar era un bărbat puternic, care avea ambiția de a înfrunta intemperiiile ori de cîte ori i se ivea ocazia. Christopher îl simpatiza: nu făcea paradă de cucernicia sa și îi fusese de mare ajutor după moartea Elizabethei, evitînd să-l consoleze cu vorbe deșarte despre sufletele bine-cuvîntate din paradis.

– Poate ar fi mai bine să discutăm în biserică, propuse Christopher. Afară e prea frig pentru dumneavoastră.

Părintele Middleton clătină din cap energic.

– Prostii, Christopher! N-o să mor dintr-atât! Voi aveți de mers pe jos. Iar eu nu vreau să-ți spun decît două vorbe; vă conduc pînă la Sele, iar de acolo mă întorc acasă, în fața focului din cămin.

Christopher încuviință din cap și porniră la drum. Simțea în palmă mîna caldă și fragilă a copilului. Zăpada scîrțîia sub tălpi, ceața cîștiga tot mai multă consistență, în ciuda luminilor tremurătoare ale felinarelor cu gaz. Prezența preotului îl intimidă. Undeva, în spatele lor, în întuneric, portiera unei mașini se deschise și, după o clipă, se închise la loc.

– Mă gîndeam, zise preotul, că ar fi timpul să înălțăm un monument în memoria celor căzuți în război. Poate o capelă cu hramul Fecioarei Maria. Nimic ostentativ, doar un locșor în care oricare văduvă să poată aprinde o lumînare și să se poată reculege.

Sub pavăza întunericului, pași înfundați traversară strada, venind spre ei. În alte împrejurări, în alt loc, Christopher s-ar fi alertat, probabil. Dar era o zi de duminică, iar ei se aflau în Anglia. Lunile îndelungate de inactivitate îi amoțiseră instinctul de apărare în situații de pericol. Întunericul părea mai compact, ca un lucru necunoscut, palpabil, care îi aluneca pe trup.

– Cu ce v-aș putea ajuta, părinte? Desigur, aveți nevoie de donații. Voi contribui și eu cu plăcere.

– Așa este. Vă voi fi recunoscător pentru orice ne puteți oferi. Dar mă gîndeam să vă cer mai mult. Și dumneavoastră sînteți militar. Am auzit, ezită puțin, că ați fost decorat.

Se apropiau de capătul străzii Hencotes. Un singur felinar stingher se străduia să se împotrivească întunericului, aruncînd o boare de lumină gălbuie peste zăpada bătătorită. Christopher își pironi privirea în bezna din fața lui. De la cine aflase preotul? De la William, în nici un caz. Băiatul nu i-ar fi divulgat niciodată secretul. Poate Harriet...

– Da. Aburii respirației sale se contopeau cu cei ai preotului, răspîndindu-se albi și apatici în aerul curat, ca laptele picurat în apă.

– Aș vrea să înființez o fundație, continuă părintele Middleton. De cînd a murit maiorul Ridley, dumneavoastră sînteți stăpînul Carfaxului. Desigur, mai este și sora dumneavoastră. Dar aș dori ca apelul să fie făcut de un bărbat, de un soldat.

– Eu nu am fost niciodată soldat.

– Nu. Dar ați primit cele mai înalte distincții în semn de prețuire. Nu vă întreb nimic. Aveți grad militar.

– Părinte, nu sînt sigur...

Pașii ajunseră pînă la ei. Din întuneric răsăriră doi bărbați cu chipurile ca de ceară în lumina anemică a felinarului. Purtau paltoane groase, iar capul le era acoperit, pînă la frunte, de căciuli de blană. Primul avea chipul îngust, cu o expresie acră, iar ochii îl făceau să arate ca și cum nu ar fi dormit de cîteva nopți. Tovarășul lui avea o constituție mai robustă, trăsături mai aspre și bărbia nerasă.

Ceea ce urmă nu dură mai mult de cîteva secunde, dar rămase întipărit în mintea lui Christopher pentru tot restul vieții. Individul cel slab făcu un semn din cap către însoțitorul său. Amîndoi o rupseră la fugă în același timp. Nu avură răgazul să sară la o parte sau să se ferească. Christopher simți că se răstoarnă și în secunda următoare se pomeni culcat și țintuit la pămînt de bărbatul mai costeliv, înfundat în zăpadă cu atîta putere, încît de-abia mai putea respira. Se auzi un țipăt înfundat. Christopher văzu că bărbatul îndesat îl prinsese pe William de la spate și începuse să-l tragă, luptîndu-se, spre partea cealaltă a străzii acoperite de zăpadă. Băiatul dădea din picioare, zvîrcolindu-se ca să scape, dar individul era prea puternic pentru el.

Christopher se încordă, reuși să-și elibereze brațul drept și îl lansă spre grumazul atacatorului, încercînd să-l arunce pe spate, dar necunoscutul se răsuci, băgă repede mîna în buzu-

narul larg al mantoului și scoase un revolver de calibru mare. Christopher încremeni văzându-l că ridică arma și o îndreaptă spre capul lui.

– Am primit ordin să nu-ți fac nici un rău. Glasul lui era moale, cu un accent greu de identificat. Dar nu mă supun întotdeauna ordinelor și am omorât mulți oameni în viața mea. Am de gând să plec de aici fără să fiu deranjat. Ai înțeles? Așa că, te rog, nu te mișca și lasă-ne să facem ce avem de făcut. Băiatului nu i se va întâmpla nimic; îți promit.

William începu să țipe, continuând să se lupte cu agresorul:

– Tată, ajută-mă! Ajutor!

Slăbănogul trase piedica revolverului și lipi țeava de tîmpla lui Christopher. Simți sub omoplați răceala zăpezii și muchia unei pietre care i se înfigea în șale.

Uitase complet de părintele Middleton. Stupefiat de atacul neașteptat și atît de violent, preotul rămăsese înțepenit în mijlocul străzii, cu un braț ridicat în aer, ca și cum ar fi vrut să se ferească de o agresiune ori ar fi fost pe cale să-i binecuvînteze pe atacatori, nu era prea limpede... Cînd auzi strigătul băiatului, se dezmetici ca din somn, se scutură și se urni din loc, luptîndu-se cu troienele.

Stîngenit de copilul care se zbătea în brațele lui, bărbatul îndesat înainta greoi. Cînd William se răsuci, încercînd să-l dezechilibreze, omul fu cît pe ce să alunece. Un braț îl ținea petrecut pe sub gîtul băiatului, în timp ce cu celălalt se forța să-i imobilizeze mîinile.

Preotul se apropie în fugă și se repezi la atacatorul băiatului. Urlă nearticulat, cu aceeași voce cu care în urmă cu cîteva minute spunea mesa, dar tulburată acum de frică și de furie. Degetele lui încercară să smulgă arma atacatorului. Cei doi bărbați alunecară și căzură pe pămîntul ud, dînd din picioare în căutarea unui punct de sprijin. Deodată, bărbatul masiv se dezechilibra și căzu, trăgîndu-l pe preot după el.

— Fugi, William, strigă părintele Middleton. Fugi cât poți de repede!

William șovăi, apoi se răsuci și o rupse la fugă înapoi, spre oraș, după ajutor. Preotul se rostogoli în zăpadă, încercînd să găsească o poziție prin care să-l poată domina pe răpitor. Deși jucase rugbi în viața lui, individul de sub el era mai puternic și începea să-și revină din căzătură. Preotul își înfipse brațul în gîtul matahalei, sperînd să-l împiedice să respire, dar, în același moment, adversarul lui reuși să ridice genunchiul și îl izbi între picioare.

Părintele Middleton gemu și se chirci de durere. Bărbatul greoi se foi, îl împinse la o parte și se smuci de sub trupul preotului. Însă, înainte de a reuși să se ridice, preotul își recăpătă suflul și îl trase fulgerător de picioare, aruncîndu-l în zăpada imaculată.

Deodată, în lumina felinarului se văzu o scurtă strălucire. În clipa în care preotul își luă avînt ca să-l blocheze din nou la pămînt, bărbatul înălță șişul deasupra capului. Lama sclipi în lumină, apoi dispăru, împlîntată în pieptul preotului. Trupul zvîcni spasmodic, încercînd să se elibereze de durerea provocată de tăiş, dar elanul mișcării întrerupte îl expedie peste atacator. În cădere îi smulse pumnalul din mînă, împrôscîndu-i fața cu sînge.

— Domne! strigă, sfîșiat de durere.

Întinse mîna să apuce arma, dar nu mai avea putere. Degetele alunecară pe mînerul năclăit de sînge și îi căzură pe piept. Cu ultimele forțe schiță chinuit semnul crucii deasupra inimii. Mîna zvîcni și căzu într-o parte, picioarele tresăriră spasmodic apoi trupul deveni inert.

Christopher încercă să opună rezistență în fața armei lipite de tîmplă, dar o mînă îi apăsă umărul cu brutalitate, forțîndu-l să se lase la pămînt.

— Nemernicilor! Ucigași nenorociți!

Însă bărbatul nu-și slăbi strînsoarea și nici nu îndepărtă țeava armei. Pe partea opusă a străzii se luminează o fereastră. Se auzi zgomotul unui zăvor tras.

– Ce se întîmplă acolo? strigă cineva.

– Chemați poliția! țipă Christopher. Bărbatul slab îl izbi cu putere peste față și-i acoperi gura cu mîna.

Îl văzu pe necunoscutul îndesat ștergînd lama pumnalului de sutana preotului și ridicîndu-se în picioare. Îl omorîse așa cum omori un porc sau o oaie, fără nici o emoție, fără remușcări. Christopher ar fi dat orice să-l ucidă cu aceeași nepăsare. Cel puțin William reușise să scape. Nu mai conta ce avea să se întîmple cu el însuși, atîta timp cît băiatul era în siguranță.

Se auziră pași. Cineva se apropia pe stradă. Oamenii auziseră strigătele și veneau să-i sară în ajutor.

Din umbră se desprinsese silueta unui bărbat înalt, îmbrăcat identic cu primii doi, cu palton și căciulă pe cap, dar de calitate mai bună. În fața lui, cu mîinile legate la spate și cu gura acoperită cu o eșarfă, era William. Necunoscutul îl sprijinea pe băiat, forțîndu-l să înainteze.

Urmă un schimb rapid de cuvinte, într-o limbă pe care Christopher nu o recunoscuse. Bănuia că vorbeau rusește, dar, după puținele cuvinte rostite, nu putea fi sigur. Deschise gura ca să-l strige pe William, să-l asigure că, orice s-ar întîmpla, cineva îi va da de urmă și îl va elibera. Dar înainte de a putea spune ceva, slăbănogul ridică revolverul și îl lovi cu el în tîmplă. Totul păru să se lumineze în jur, apoi se întunecă la fel de repede.

Nu-și pierdu conștiința cu totul. Simți în gură gustul zăpezii și realizează că se rostogolise pe burtă. În timp ce se căznea să se miște, auzi o portieră trîntindu-se, apoi hruitul motorului unei mașini. De undeva, din beznă, se auzeau strigăte. Văzu fascicule de lumină străpungînd beznă, zăpada pătată de sînge și siluete întunecate și nemișcate de bărbați și

femei cu ochii pironiți asupra lui. Auzi un huruit, apoi farurile unei mașini sfîrtecară negura, orbindu-l. O secundă mai tîrziu se făcură nevăzute, iar el rămase în întuneric, hohotind de plîns, în zăpada cu iz amar.

3

Orologiul din turnul abației bătu de șase ori. Era marți și piața, pînă nu de mult forfotind de cumpărători în căutare de gîște și curcani pentru apropiatele sărbători, era pustie. Începuse să ningă încet, cu fulgi sclipitori, care dansau nesiguri în haloul de lumină al felinarelor.

Christopher simțea că îl pătrunde frigul. Winterpole ar fi trebuit să ajungă deja. Îi spusese la telefon că va lua trenul de dimineață de la King's Cross pînă la Newcastle, urmînd ca de acolo să-și continue drumul cu mașina pînă la Hexham. Chiar dacă s-ar fi oprit să mănînce în grabă ceva, tot ar fi trebuit să sosească de două ore.

Trecuseră două zile de la atac și de la răpirea lui William, dar poliția nu reușise încă să dea de nici un fir. Anunțaseră Scotland Yard-ul și fiecare port de ieșire din țară era ținut sub observație, dar nimeni nu remarcase vreo mașină în care să fi călătorit trei bărbați străini și un băiat. Cît despre răpitori, aceștia nu dăduseră nici un semn de viață. Nici un mesaj, nici un telefon, nici o cerere de recompensă. Ca și cum s-ar fi volatilizat.

Christopher se plimba de colo-colo încercînd să se încălzească. În spatele lui, vitraliile abației păreau suspendate în negură, dezvăluind arabescuri slab luminate, dintr-o altă epocă. Se auzeau frînturi de cîntec, intonate în surdină. Slujba de seară era pe sfîrșite.

Din întuneric, purtate de aerul rece al nopții, miresmele Angliei, imaginare sau nu, se insinuai pînă la el, copleșindu-l.

Simțea mirosul frunzelor moarte, acoperite de zăpada de pe Sele, și dincolo de acesta parfumul atîtor zile de vară, aroma de piele și rășină, de lemn de salcie lustruit, mirosul ierbii frînte în goană, sub picioarele jucătorilor de golf, al gazonului verde din jurul pămîntului dezgolit, afînat de rîme. Primăvara, parfumul florilor, toamna, mirosul focurilor aprinse sub cerul liber și toată iarna, izul răspîndit de frunzele putrede din cimitirele vechi de lîngă biserici.

Dinspre Priestpapple auzi huruitul unei mașini care se apropia de Battle Hill. Mașina coti pe strada Beaumont, în direcția abației, și cîteva clipe mai tîrziu văzu farurile aprinse. La colțul străzii se opri și șoferul stinse farurile, apoi opri motorul. În sfîrșit, venise Winterpole. Winterpole, cu tot ceea ce reprezenta persoana lui. Christopher se scutură înfrigurat și traversă strada. Portiera era deja deschisă, în așteptarea lui.

Lumina chioară a felinarului din apropiere îi confirmă bănuiala: Winterpole nu se schimbase vizibil de la ultima lor întîlnire. Poate că albise puțin pe la tîmple, buzele păreau ceva mai supte, dar în rest era același pe care-l știa. Ca de fiecare dată, lui Christopher Winterpole îi părea mai degrabă un antreprenor de pompe funebre. Indiferent de anotimp sau de momentul zilei, se îmbrăca în negru, ca și cum ar fi fost tot timpul în doliu, deși nimeni nu putuse ghici vreodată pe cine sau ce anume jelea.

Cînd urcă în mașină și trase portiera după el, Christopher zări pentru o fracțiune de secundă ochii lui Winterpole. Oare cine îi asemănase, cu mulți ani în urmă, cu ochii unei păpuși? Perfect conturați, albaștri, strălucitori, totuși la fel de plini de viață ca o bucată de cobalt. Niște cioburi înfipite în piele, care, o dată cu trecerea anilor, deveniseră mai duri. Se spunea că singura dată cînd fusese văzut zîmbind se întîmplase la moartea mamei sale, survenită după o suferință îndelungată. Întîrziase la un meci de rugby oarecare. „Scuzați-mă pentru întîrziere, se pare că spusesese. Tocmai am înmormîntat-o pe mama.“ Și zîmbise.

– Îmi pare rău că te-am făcut să aștepti în frig, începui imediat ce Christopher se instalează în scaunul comod de lângă volan. Am venit cât am putut de repede. Trenurile circulă fără întârziere, dar drumul pînă la Hexham este foarte prost. Am avut noroc că am reușit să răzbat pînă aici.

Christopher șterse puțin geamul aburit și privi afară. Luminile începuseră să se stingă în abație și ultimii enoriași porniseră tăcuți spre casă. După ziua de duminică oamenii prefereau să stea împreună.

– Da, murmură Christopher. Ai avut noroc.

Maiorul Simon Winterpole era șeful Departamentului pentru Rusia și Orientul Îndepărtat al Serviciului Secret Militar Britanic. După revoluția bolșevică din 1917 devenise una dintre cele mai importante persoane din țară, conducînd din umbră, dar cu mîină de fier, politica externă britanică în relațiile cu regiuni uitate de Dumnezeu, de care majoritatea miniștrilor nici măcar nu auziseră. Chiar și înainte de război, el și Christopher obișnuiau să se întâlnească în mod regulat ca să discute despre activitatea serviciilor de spionaj rusești la granița de nord a Indiei.

– Cît timp a trecut, Christopher? întrebă Winterpole.

– Cît timp... ?

– De cînd ne-am întâlnit ultima oară. De cînd am stat de vorbă ultima oară.

Christopher nu trebui să se gîndească prea mult. Își amintea foarte bine de ultima oară cînd se văzuseră:

– Cinci ani. De la sfîrșitul anului 1915. Ai venit la Delhi după procesul conspirației Benares.

– Așa este. Acum mi-aduc aminte. De atunci s-au întîmplat multe.

Christopher nu zise nimic. Detesta întîlnirile la adăpostul întinericului, ca și cum ar fi fost ceva de ascuns. Ca doi amanți tainici. Winterpole insistase să procedeze așa. Spre deosebire de Christopher, el adora latura misterioasă a meseriei sale,

ritualurile mărunte care îi deosebeau pe el și pe colegii săi de restul lumii.

– Cît timp a trecut de cînd te-ai lăsat de meserie? continuă Winterpole.

– Un an. Ceva mai mult de un an. Credeam că veți veni atunci. Tu sau altcineva ca tine. Dar nu a venit nimeni. Am primit doar o scrisoare, semnată de un oarecare Philpott. Nu era vorba de altceva decît de obligația de a păstra secretele oficiale. Și despre pensionarea mea.

– Ne-am gîndit că ai nevoie de timp, zise Winterpole.

– Timp? Timp pentru ce?

– Să meditezi. Să te detașezi de anumite lucruri.

– La ce să mai meditez? Hotărîrea mea era luată.

– La Dehra Dun. La război, în general. La moartea soției tale. La tot ce era important pentru tine... Sau la ceea ce este și acum important pentru tine.

Cîțiva dintre cei mai buni agenți ai lui Christopher își pierduseră viața la Dehra Dun, din cauza unei gafe administrative comise de Serviciul Secret de la Delhi, unde fusese detașat. Încă se mai simțea vinovat de moartea lor, deși nu avusesese nici un amestec în nenorocirea aceea.

– Am fost surprins, zise Christopher într-un tîrziu.

– Surprins?

– Că m-ați lăsat să plec atît de ușor. O simplă scrisoare. Scrisoarea aceea de la Philpott; cine o mai fi și Philpott ăsta.

Winterpole scoase din buzunar o tabacheră de argint și deschise capacul. Îi oferî o țigară lui Christopher, dar acesta îl refuză. Winterpole scoase cu gesturi delicate una, o potrivi între buze și închise tabachera. Făcu o pauză cît să-și aprindă țigara. Aroma îi reaminti lui Christopher de zilele de odinioară. Chibritul scăpără între degete, apoi se stinse.

– Cu ce te pot ajuta, Christopher? Spui că fiul tău a fost răpit. Îmi pare rău. Și înțeleg că a fost ucis cineva. Un preot. Poliția a descoperit ceva?

Christopher clătină din cap.

– Știi bine că nu.

– Ai idee cine e de vină?

– Speram să-mi poți spune tu asta.

Se lăsă o tăcere încordată. Winterpole trase cu sete din țigară și suflă fumul încet prin colțul gurii. Mașina se umplu treptat de parfumul tutunului.

– Eu? Ce te face să crezi că aș ști ceva?

– Doar nu ai bătut atîta drum de la Londra ca să-mi spui că nu știi nimic. Ar fi fost de ajuns să-mi trimiți o telegramă. Sau să-mi dai un telefon. Sau să-mi trimiți un mesaj.

Winterpole nu zise nimic. Privea absent fulgii de zăpadă care se așezau pe geamul portierei.

– Să-ți spun exact ce s-a întîmplat, continuă Christopher. Îi descrise minuțios evenimentele petrecute duminică seara. După ce termină se întoarce spre Winterpole: Nu sînt un om bogat. Oricum, nu am primit nici o cerere de recompensă. Pun rămășag că indivizii care mi-au răpit fiul și l-au ucis pe părintele Middleton erau ruși. Dacă am dreptate, trebuie să aibă o legătură cu tine; fie că sînt albi sau roșii sau mai știu eu ce culoare, nu au putut intra în țara asta fără știrea ta. Iar dacă există o legătură cu tine, atunci există și cu mine.

– Christopher, te asigur că nu sînt implicat în povestea asta.

– Scuză-mă, poate că „implicat” nu este termenul cel mai sugestiv. „Amestecat” – așa ar fi trebuit să spun? Sau „informat” – e un cuvînt mai potrivit?

Winterpole nu spunea nimic. Conta mult cum va formula ceea ce avea de spus. În meseria asta, alegerea corectă a cuvintelor era deseori mai importantă decît alegerea armelor potrivite. De asta putea depinde soarta unui om. A mai multor oameni. Winterpole se vedea pe sine ca pe un general, deși trupele din subordine erau puțin numeroase, iar viața lor atîrna de cele mai multe ori de un fir de păr.

– Cred că te-aș putea ajuta, zise încet. M-ai putea ajuta și tu, la rîndul tău.

– Vrei să spui că acesta este prețul pe care trebuie să-l plătesc, dacă vreau să-l mai revăd pe William viu?

Winterpole nu zise nimic. Trase adînc din țigară, coborî geamul și o azvîrli, pe jumătate fumată, în întuneric. Cu gesturi calme ridică geamul la loc. Se făcuse brusc frig în mașină.

– Spune-mi, ai auzit vreodată de un tip pe nume Zamiatin? Nikolai Zamiatin.

4

– Zamiatin, începu Winterpole, este, probabil, cel mai periculos agent secret bolșevic care acționează în prezent în Orientul Îndepărtat. El face jocurile în Comintern, Internaționala Comunistă înființată în martie, anul trecut, de partid, ca să coordoneze pe plan mondial desfășurarea revoluției. La Moscova el este *l'eminence grise* a lui Troțki. În Est nu dă socoteală, practic, nimănui. Aș putea spune că fără Zamiatin politica bolșevică nu ar putea supraviețui în regiune. Sincer să fiu, dacă n-ar exista Zamiatin, eu aș dormi mai liniștit noaptea.

„Fără Simon Winterpole, gîndi Christopher, mulți alții ar dormi mai liniștiți.“

– De fapt, ce legătură are asta cu mine sau cu răpirea fiului meu? Nu-l cunosc pe acest Nikolai Zamiatin, nu am auzit niciodată nimic despre el și bănuiesc că nici el nu a auzit niciodată de mine.

Winterpole îi aruncă o privire piezișă:

– Nu fi chiar atît de convins de asta, spuse.

Tonul lui Winterpole îl neliniște pe Christopher. Asemenea unui înotător care simte prima atingere a curenților subacvatici trăgîndu-l la fund, Christopher simțea trecutul dîndu-i tîrcoale. Ar fi vrut să țipe, să se lupte din răputeri cu valurile ucigașe

necunoscute, poate, doar din închipuirea lui; dar își simțea membrele înțepenite, iar aerul rece al nopții îi strângea gâtul:

– Continuă, zise în șoaptă.

– Zamiatin este pe jumătate rus, pe jumătate mongol buriat. Tatăl lui a fost contele Piotr Zamiatin, un moșier bogat din Șeremkovo, la nord de Lacul Baikal. Mama era buriată și lucrase pe moșia contelui. Acum nu mai trăiește nici unul dintre ei. Nikolai s-a născut pe la 1886, deci are acum în jur de treizeci și patru de ani. În copilărie a beneficiat de o mică sumă de bani, atât cât să-i permită să învețe ceva carte la Irkutsk, dar foarte repede și-a dat seama că n-are motive să spere că va moșteni vreodată vreun sfanț de la tatăl lui. Pe la șaisprezece ani a devenit membru activ al filialei regionale a Partidului Comunist și, chiar înainte de a împlini douăzeci de ani, a fost trimis la Moscova. Când a izbucnit revoluția, avea în jur de treizeci de ani. Sovnarkomul, Sovietul Comisarilor Poporului, l-a însărcinat cu instaurarea noii ordini în Transbaikal. Începînd din acel moment, a dus o viață de vis. La Moscova era în grațiile rușilor: era fiul răzvrătit al unui aristocrat care se revendica drept fiu al poporului. În Transbaikal era băiatul din popor care a ajuns bine. Ceea ce fusese un dezavantaj – originea diferită a părinților – a devenit acum pașaportul lui spre sferele puterii. În timpul războiului civil el a fost omul numărul unu al Moscovei în Transbaikal. Acum discută cu Lenin, cu Troțki și cu Zinoviev despre crearea unui imperiu dincolo de granițele Siberiei, a unei republici populare care să se întindă pînă la Pacific. China, Mongolia, Manciuria, Tibet. Văd cu toții că în Europa nu au perspective și că vor trebui să mai treacă încă cincizeci, o sută de ani. Dar, vezi tu, simt nevoia să viseze, așa că visează la Orient. Și în tot acest timp, Zamiatin stă în spatele lor, șoptindu-le la ureche, ca un hipnotizator, că le poate transforma visele în realitate.

Winterpole tăcu o clipă, privind în întunericul de dincolo de parbriz, ca și cum ar fi văzut acolo o altă negură, adunîndu-se pe

nesimțite, impenetrabilă, în așteptare. Se înfioră. Era frig: frig și pustiu.

– Cam cu un an în urmă, Zamiatin a dispărut din scenă. Pînă la un moment dat am primit aproape zilnic rapoarte despre el de la agenții noștri, după care, brusc, nu s-a mai știut nimic de el. Am mai primit informări cum că ar fi fost văzut, dar toate s-au dovedit a fi false. Începuseră deja progromurile, așa că primul meu gînd a fost că fusese lichidat de foștii săi amici de la Kremlin. În Rusia, Stalin este acum în plină ascensiune și vrea să instaureze socialismul într-o țară unită. Este posibil ca Zamiatin să fi fost sacrificat, ca o garanție că ceilalți nu vor nutri vise prea îndrăznețe. Timpul a trecut și nu s-a mai pomenit nimic de Zamiatin, dar știu că trebuie să fie încă în viață. E necesar ca victimele să fie și demascate, înțelegeți – nu se poate să le lichidezi, pur și simplu, într-o noapte întunecată. Moartea lor este un fel de ispășire a păcatelor care trebuie să fie dezvăluite în public. *Pour encourager les autres*. După care, acum vreo patru luni, am primit, în sfîrșit, o informație sigură. Una pe care mă puteam baza, de la unul dintre cei mai buni agenți ai mei. Ezită o clipă: A fost văzut în vestul Tibetului, aproape de Muntele Kailas, în preajma unei mănăstiri numite Phensung Gompa. Era singur și arăta ca și cum s-ar fi aflat pe drum de o bună bucată de timp. Închipuie-ți, Christopher, Nikolai Zamiatin în Tibet! La început nu mi-a venit să cred. Dar omul meu a reușit să facă și cîteva fotografii. Nu încape nici o îndoială. A fost acolo. Sînt destul de coerent?

Christopher aprobă. Era ceva logică în ceea ce povestea Winterpole. Tibetul fusese unul dintre sectoarele de care se ocupase Christopher. Agentul care trimisese fotografiile era, probabil, unul dintre oamenii pe care îi racolase și îi instruisese chiar el. Urmări privirea bărbatului de lîngă el, pierdută în bezna de afară. Simți cu și mai mare acuitate că este absorbit de valuri din ce în ce mai mari. Mîini subțiri ridicate deasupra apei,

gustul sărat de pe buze și o briză tăioasă, venită dinspre țărm, care îl tîra în largul mării.

– În 1912, te aflai în regiunea Kailas, nu-i așa, Christopher?

– Da, răspunse Christopher sec.

– Ce făceai acolo?

– Căutam agenți. Agenți ruși. Primisem un raport, un raport foarte credibil. Am fost trimis în recunoaștere.

– Și ce ai descoperit?

Christopher ridică din umeri:

– Nimic. Am petrecut o lună acolo, pe versanții Muntelui Kailas și în împrejurimile Lacului Mansarowar. E o regiune sacră. Am vizitat mai multe mănăstiri. Am stat de vorbă cu pelerini. Dacă au fost acolo ruși, probabil că erau invizibili.

Observă că Winterpole clătină din cap:

– Nu invizibili, spuse. Morți.

Christopher își dădu seama că ține mîna încleștată pe mînerul portierei. Cel ce e gata să se înece se agață și de un fir de pai: asta este o axiomă. Strînse mai tare degetele pe metalul rece.

– Au fost doi, continuă Winterpole. Maisky și Skripnik. Maisky era evreu, fiul unui ceasornicar din *stetl*. L-am întîlnit odată la Petersburg. Era un individ scund, cu dinții stricați. Împreună cu ei a mai fost un al treilea bărbat, o călăuză mongolă. După moartea lor a reușit să se întoarcă în Rusia și raporteze ce s-a petrecut. Pe vremea aceea expertul lor pentru Tibet era Badmaiev. L-a interogat pe tip și a întocmit și el un raport. Oficial, Maisky și Skripnik au plecat în calitate de exploratori, așa că au fost trimise rapoarte bine cosmetizate la toate forurile competente: la Institutul de Limbi Orientale, la Ministerul Afacerilor Externe, la Catedra de Orientalistică a Societății Imperiale de Arheologie și la Academia Imperială de Științe. S-au publicat chiar vreo două articole în ziare. Le-am citit și eu.

Tăcu și-și trecu din nou degetele peste volan. Pe stradă nu era nimeni. Era marți seara și era frig, iar copiii erau în case,

în pătuțurile lor, visînd la Moși Crăciuni dolofani și la budinci însiropate.

– Adevăratul raport, cel necosmetizat, a fost închis într-un dosar din arhivele Serviciului Secret și dat imediat uitării. Mongolul a dispărut și, mai mult ca sigur, a fost lichidat pentru că știa prea multe.

– Ce știa?

– Ai răbdare, Christopher. Voi ajunge și la asta. Cred că Badmaiev intenționa să se folosească de raport, dar, mai întâi, avea nevoie de fonduri și de sprijinul oamenilor potriviți. Totuși, era deja 1913 și situația era departe de a fi favorabilă întreprinderii unei acțiuni în Tibet. Dosarul a rămas în ascunzătoare și a lăsat să se aștearnă praful peste el. Desigur, eu habar nu aveam de existența lui. Nu știa nimeni de el. Eu am aflat tot ce ți-am spus abia anul acesta, după ce am primit vestea despre prezența lui Zamiatin în apropiere de Muntele Kailas. Informația era certă. Cum ți-am spus, existau fotografii. Deci sunt convins că Zamiatin s-a aflat într-adevăr acolo. Și mi-am pus întrebarea: ce anume l-a putut determina pe un individ ca Nikolai Zamiatin să se deplaseze într-un loc uitat de Dumnezeu cum e acela. Un om în plină ascensiune. Un om cu acces la toate canalele puterii. Atunci mi-am adus aminte că și tu ai fost acolo în 1912. În căutare de agenți ruși. Poate că te-ai înșelat, mi-am zis. Poate că au fost, într-adevăr, agenți sau cel puțin un agent. Dacă aveam dreptate, m-am gândit eu, trebuie să fi existat, să mai existe încă un raport... iar Nikolai Zamiatin trebuie să fi pus mîna pe el și să-l fi citit.

Cu o mișcare nervoasă Winterpole întinse mîna și șterse parbrizul aburit. Afară continua să ningă și fulgii ușori zburau în lumina felinarului, imateriali și translucizi, ca niște umbre venite de pe altă planetă.

– I-am ordonat celui mai bun agent al meu de la Moscova să caute raportul. I-a trebuit o săptămînă ca să îl găsească. Mai bine zis, să găsească dosarul în care s-a aflat. Raportul pro-

priu-zis dispăruse – Zamiatin fie l-a păstrat, fie l-a distrus, nu se știe. Exista totuși un al doilea dosar în mâinile lui Badmaiev. Acesta conținea un rezumat al raportului integral, pentru informarea țarului însuși. Rezumatul are mai puțin de o pagină și ne oferă foarte puține date. Însă clarifică un lucru: Maisky și Skripnik au fost trimiși în Tibet special ca să caute ceva. Și orice ar fi fost acel ceva, l-au descoperit. La fel de limpede este că ceea ce au găsit nu a ajuns înapoi la Moscova împreună cu călăuza mongolă. A rămas în Tibet. Rezumatul lui Badmaiev se încheie cu o solicitare de finanțare suplimentară pentru organizarea unei expediții care să recupereze acel lucru. Dar în Europa a izbucnit războiul și toată lumea a început să se agite, așa că nu a mai fost trimisă nici o expediție. Pînă anul acesta, cînd Nikolai Zamiatin și-a asumat el însuși această sarcină.

Undeva răsunară pași pe pămîntul înghețat, apoi se stinseră. Cineva îndrăznise să se aventureze pe stradă după violențele de duminică. Într-o cameră de vizavi se aprinse lumina, dar după o clipă se stinse. Un cîine lătră o dată, apoi amuți. Noaptea își urma curgerea.

– Ce legătură au toate astea cu mine sau cu fiul meu? întrebă Christopher din nou.

Winterpole își sprijini fruntea de muchia rece a volanului și expiră zgomotos.

– Nu știu. Aș da orice să știu, dar, sincer, nu știu. Jur că îți spun adevărul.

– Atunci, de ce...?

– De ce ți-am spus toate astea? Pentru că, deși nu aș putea să-ți explic, Christopher, sînt convins că există o legătură. Pînă acum tot ce știu este că ai fost în regiunea Kailas cu opt ani în urmă. Iar Nikolai Zamiatin a fost acolo acum patru luni.

– Vrei să spui că pentru asta ai venit pînă aici? Fiul meu a fost răpit, iar tu îmi vorbești despre coincidențe. Îmi spui povești despre un individ pe care nu l-am văzut și de care n-am auzit în viața mea.

Winterpole nu-i răspunse imediat. Afară, ninsoarea părea să se întetească, pe măsură ce se apropiau de miezul problemei. Erau prinși în același dans: el însuși și Christopher Wylam, iar undeva, departe, fiul lui Christopher și un bărbat pe nume Zamiatin, înlanțuiți cu toții în Dansul Morții, rotindu-se amețitor în bezna neclintită, ca figurinele unui orologiu vechi.

– Ar mai fi ceva, zise, în cele din urmă, pe un ton neutru și sec.

– Spune!

– Luna trecută a sosit la Kalimpong, în nordul Indiei, un călugăr tibetan. Era pe moarte; traversase defileurile înalte pe o vreme cumplită. Cumva, nu știu cum, a reușit să transmită un mesaj unui individ pe nume Mishig. Mishig este un negustor mongol care își face veacul în Kalimpong. În plus, este agentul rușilor. Pînă la revoluție a lucrat nestingherit pentru regimul țarist. Acum este curierul bolșevicilor... și o duce la fel de bine. Îi ține la curent cu traficul în și din Tibet. În mare parte este vorba de informații ne semnificative, dar din cînd în cînd apare și ceva cu adevărat valoros. Așa că l-au dotat cu un emițător radio de care se folosește să comunice cu un om de legătură din Calcutta, a cărui identitate ne este, deocamdată, necunoscută. Știu că omul de legătură al lui Mishig are posibilitatea să transmită mesaje în Europa și la Moscova, dar nu am descoperit încă filiera. Pînă una alta, continuăm să monitorizăm semnalele schimbate între Mishig și Calcutta.

Făcu o scurtă pauză. Winterpole inspiră adînc.

– Pe 10 noiembrie am interceptat un mesaj de la Mishig către Calcutta. Purta mențiunea „urgent” și era codificat diferit față de toate celelalte mesaje anterioare. Era semnat cu numele conspirativ „Zima”. Asta înseamnă în rusește „iarnă”. Este numele conspirativ al lui Nikolai Zamiatin.

Winterpole tăcu din nou. Christopher simțea că-i venea greu să treacă la subiect:

– Ce anume conținea acest mesaj?

– Christopher, cred că înțelegi că nu mai există cale de întoarcere. O dată ce ți-am dezvăluit toate astea, nu te mai poți eschiva. Încă nu e prea târziu să nu te implici, încă îmi mai pot ține gura. Tu hotărăști.

– Spune-mi. Trebuie să știu.

Simțea o greutate din ce în ce mai apăsătoare în stomac. Afară fulgii de zăpadă dansau în aer, apoi cădeau pe pământ.

– Cerea informații. Informații despre un englez pe nume Christopher John Wylam, care a lucrat în India pentru Serviciul Secret Britanic. Și despre fiul acestuia, un băiat numit William.

În cele din urmă, curentul apei îl prinsese în viltoare și acum simțea cum îl trage în adâncuri. Brațe firave agitându-se, smulgând lumina soarelui din cer. Nu zise nimic.

– Trei săptămîni mai târziu, continuă interlocutorul său, hotărît de-acum să termine ceea ce începuse, am interceptat un semnal de la Calcutta pentru Mishig. Spuneau că ți-au dat de urmă într-o localitate numită Hexham, din Anglia. Se cereau instrucțiuni suplimentare.

Tăcu.

– Mă tem că de-aici încolo lucrurile au cam scăpat de sub control. Noi am crezut că Mishig va mai transmite un mesaj la Calcutta în cursul aceleiași zile. Ar fi trebuit să transmită unul dintre semnalele de rutină. Dar nu a mai transmis nimic. A luat primul tren de la Siliguri la Calcutta. Sîntem siguri că urma să dea personal instrucțiuni omului său de legătură, fie verbal, fie în scris, n-are importanță. Asta s-a întîmplat acum șase zile.

Christopher se uită la Winterpole.

– Știai și nu m-ai avertizat. Știai că e posibil să se întîmple ceva, dar nu ai spus nimic.

– Încearcă să înțelegi, Christopher. Trebuia să aflăm ce are de gînd Zamiatin. Trebuia să-i lăsăm să-și dea cărțile pe față. Mi-era teamă că, dacă afli, vei încerca să-i împiedici cumva. Îmi pare rău.

– Poate că l-au omorât. Nu am de unde să știu că nu e deja mort. L-au omorât și pe părintele Middleton. Pentru ce?

– Christopher, nu știm încă. Ce învîrte Zamiatin în Tibet? Ce are de gînd cu fiul tău? Aș vrea să pleci în India, la Kalimpong. Și, dacă va fi nevoie, în Tibet. Cred că acolo au de gînd să-l ducă pe fiul tău.

– Știu.

Christopher își întoarse privirea de la Winterpole. Afară, umbrele nopții coborau pe aripi cenușii și pestrițe, tulburînd aerul plin de fulgii de zăpadă.

– Știu.

Deodată zăpada încetă să cadă și nu mai rămase altceva decît negura compactă.

5

Trecătoarea Nedong, sudul Tibetului, ianuarie 1921

Îi era frig. Dimineața continuase să ningă, rafale albe și orbitoare biciuindu-i fața și mîinile. Nu se mai vedea nimic: drumurile, stîncile, urmele de pași lăsate în urmă. Era imposibil să-și dea seama dacă se aflau încă în trecătoare sau nu; îi era teamă că se rătăciseră. Tobchen era vizibil înspăimîntat. Odată calul era cît pe ce să alunece pe marginea unei prăpăstii adînci. De atunci Tobchen refuzase să încalece, preferînd să conducă animalul de căpăstrul înghețat. Bătrînul mergea în față, murmurînd la nesfîrșit mantre, învîrtind roata rugăciunilor ca un nebun.

Cum începuse după-amiaza, zăpada lăsase loc vîntului, un vînt atît de sălbatic, încît amenința să le smulgă și pielea de pe oase. Foarte repede se transformă într-o adevărată furtună. Cu o zi în urmă se întîlniseră cu un grup de călători cu fețele acoperite de măști din piele de culoare închisă, reprezentînd chipuri de demoni. Se speriasse și începuse să strige:

– Tobchen, Tobchen, cine sînt oamenii aceia? De ce sînt îmbrăcați așa?

Bătrînul ridicase privirea și-i strigase ceva. Vîntul îi smulsese cuvintele și fu nevoit să aștepte pînă ce băiatul ajunse lîngă el.

– Nu vă temeți, domnule. Sînt simpli călători. Poartă măști ca să-și apere fața de vînt. Le-au vopsit ca să sperie demonii.

Bărbații trecuseră pe lîngă ei fără să scoată o vorbă, tăcuți și indiferenți, hărțuiți de vînt, siluete întunecate absorbite de hău. Rămăsese din nou cu Tobchen, să se lupte cu elementele naturii.

Se opriseră din mers cu puțin înainte de apusul soarelui. Bătrînul găsi niște bălegar uscat de iac și încropi un foc de tabără. Mîncară *tsampa* și băură ceai, ca de obicei, dar Samdup nu se plînsese. Chiar dacă ar fi făcut-o, Tobchen nu l-ar fi luat în seamă. Era un *trulku*, dar era încă un copil, și Tobchen îl trata cu un amestec de respect și seriozitate care însă nu-i permitea nici o abatere de la disciplină. Îl îngrijora faptul că bătrînul dădea semne de oboseală. Se întreba cît avea să mai dureze călătoria.

– Cît mai e pînă la Gharoling?

Călugărul bătrîn ridică privirea din cana strînsă între degetele pișcate de ger:

– Puțin, domnule, puțin.

– Dar cît de puțin, Tobchen? Ajungem mîine?

Lama clătină din cap:

– Nu, mîine încă nu. Dar cu ajutorul rugăciunilor și prin mila Sfîntului Chenrezi, nu va mai dura mult.

– Ajungem poimîine, Tobchen? insistă băiatul.

– Bea-ți ceaiul, *khushog*, și nu mai pune întrebări. După ce termini, aprind lampa și vom studia împreună Kangyurul. Nu trebuie să-ți neglijezi educația, chiar dacă te afli pe drum.

Băiatul tăcu și sorbi din ceai, înmuind, din cînd în cînd, bucățile de *tsampa* care reprezentau singurul aliment cu adevărat hrănitor din ceea ce mîncă. Vîntul sufla încă tare, dar ei ședeau

retrași, la adăpostul unui afloriment de stîncă, ascultîndu-i urletul. Cerul dispăruse dincolo de norii grei.

– De ce mergem la Gharoling, Tobchen? întrebă Samdup.

– Ți-am mai spus. Să-l vedem pe Geshe Khyongla Rinpoche. Rinpoche este un mare dascăl, mai mare decît mine. A sosit vremea să studiezi *Sutrele*. După aceea vei fi pregătit să studiezi *Tantrele*. Trebuie să le cunoști pe ambele ca să-ți poți împlini destinul.

– Dar sînt învățători și la Dorje-la Gompa.

– Da, sînt și acolo dascăli buni. Însă nu e nici unul atît de înțelept ca Khyongla Rinpoche. Îți amintești cînd am studiat împreună *Lama Nachupa*, ce se spunea despre datoria discipolului față de *guru-ul* său?

– Da, îmi amintesc.

– Acum a sosit momentul să pui în practică toate acele sfaturi. Nu ai venit printre noi ca să înveți. Ai venit ca să-ți reamintești ceea ce știai dinainte. Rinpoche te va instrui cum să procedezi.

Tăcură. Începuse din nou să ningă. Îi aștepta o noapte geroasă. Vocea băiatului răsună stins în întuneric:

– Este vreun pericol la Dorje-la Gompa?

Nevăzut de nimeni, bătrînul călugăr se crispă.

– De ce crezi că este vreun pericol, stăpîne?

– L-am simțit. Cînd a venit străinul acela. Îl simt și acum.

Am dreptate?

După o clipă de tăcere bătrînul îi răspunse:

– Nu te înșeli, *khushog*. Există un pericol. Ezită puțin. Un mare pericol.

– Pentru mine?

– Da, pentru tine.

– De aceea ne refugiem la Gharoling? De aceea am plecat noaptea?

Bătrînul oftă:

– Da. Acolo vom fi în siguranță. Kyongla Rinpoche va înțelege. Stăpîne, dacă... dacă mi se întîmplă ceva, continuă-ți drumul pînă la Gharoling. Ești așteptat acolo. Nu încerca să te întorci la Dorje-la. Nu te duce în nici un alt loc, în afară de Gharoling. Nu te încrede în altcineva decît în Kyongla Rinpoche și în cei în care te sfătuiește el să te încrezi.

Se lăsă din nou tăcere, cît timp băiatul medită la ceea ce auzise. Lumea se dovedea a fi un loc mai dur decît își închipuise. Apoi glasul lui întrerupse din noi șirurile gîndurilor bătrînului:

– E vorba de celălalt corp al meu? El e de vină?

Tobchen clătină din cap.

– Nu stăpîne. Sînt sigur că nu știe nimic de existența ta. Așa cred, cel puțin. Cînd va veni vremea, i se va spune.

– Dacă ar ști, ar încerca să mă omoare?

Lama nu-i răspunse imediat. Așa de multe încarnări, gîndi el. Începeau ca prunci, apoi îmbătrîneau și mureau. Și se nășteau din nou. Un ciclu interminabil.

– Da. Cred că da. Cred că ar pune să te omoare.

KALIMPONG

6

Kalimpong, nordul Indiei, ianuarie 1921

Kalimpong moțăia sub razele reci ale soarelui de ianuarie. Visa la lîneturi, bumbac și șaluri de cașmir în culori vii, la mătăsuri chinezești, la coarne de cerb și la mosc, la zahăr indian, sticlă și lumînări ieftine, la caravane nesfîrșite, cu mers legănat, traversînd valea Chumbi dinspre Tibet, la negustori cărîndu-și marfa în saci mari dinspre cîmpiile Indiei. Dar sus, în trecătorile înalte din nord, zăpada cădea în toată splendoarea ei, albă și pufoasă, așternîndu-se ușoară ca un vis pe stîncile

reci ca niște morminte. Trecuseră deja două săptămîni de cînd nu îndrăznise nimeni să se aventureze prin trecătoarea Nathu. Negoțul reînviase o dată cu sosirea ultimei caravane de la Jiantse, dar acum începuse din nou să lîncezească, iar micul tîrg aștepta nerăbdător vestea că un transport consistent de la Lhasa era, în sfîrșit, pe drum.

Christopher Wylam trase adînc, în piept, aerul proaspăt. Se simțea mai bine la Kalimpong. Orașul propriu-zis nu era mai mult decît un punct comercial la marginea unui imperiu, un antrepozit pentru negustorii care veneau din Tibet cu lînă și cozi de iac, în căutarea mărfurilor artizanale ieftine și al țesăturilor mai scumpe. Dar orașul respira un aer de mister. Christopher simțea deja în aer gustul zăpezilor și al ghețurilor de pe Himalaya. Îi revenea această aromă ca reminiscența unui gust din copilărie, în același timp familiar și exotic, reînviind amintirea călătoriilor tăcute prin ninsoarea cenușie.

Nu trebuia decît să ridice privirea ca să vadă munții ce se înălțau în zare, dincolo de colinele înverzite. Se înălțau asemenea unor bastioane care împiedicau accesul spre marele platou tibetan aflat dincolo de el, un regat interzis străinilor, apărat cu strășnicie de zeitățile sale protectoare. Și, mai prozaic, de grănicerii tibetani înarmați.

În clipa în care descălecă, aroma mirodeniilor și parfumurile bazarului îi stîmîră amintiri vii legate de tatăl său. Își amintea cum se plimba cu el prin aceste locuri, urmați de *chaprassi*-ul lor, Jit Bahadur. În spatele lor venea mama sa, îmbrăcată în alb, într-un *dandy* descoperit, purtat pe umeri de patru servitori în uniforme impecabile. Aceasta se întîmpla pe vremea cînd tatăl lui fusese detașat ca reprezentant oficial britanic la curtea sultanului Mahfuz.

Arthur Wylam fusese o persoană importantă, numită în funcția pe care o îndeplinea de vicerege în persoană. Familia Wylam trăia în India de trei generații: bunicul lui Christopher, William, sosise împreună cu Compania înaintea rebeliunii și se stabilise acolo, lucrînd ca magistrat de circumscripție la

Secunderabad. Micul Christopher crescuse cu poveștile despre renumitele familii din clanul Raj: Rivett-Carnac, Mayne și Ogylvie, fiind atenționat nu o dată că era de datoria lui, așa cum va fi și de datoria fiului său, mai târziu, să adauge numele de Wylam pe această listă ilustră.

Kalimpongul era aproape neschimbat. Strada principală, o aglomerație de dughene mărunte, răsuna ca și odinioară de strigătele vânzătorilor ambulanți și ale catîrgiilor; aici, negustori bengalezi se înghesuiau alături de șerpași nepalezi mici de statură și de nomazi cu înfățișare înfricoșătoare, veniți din provincia Kham din estul Tibetului; femei bhutaneze frumoase, cu tunsoarea lor scurtă caracteristică, atrăgeau priviri piezișe din partea tinerilor *trapa* aflați în primul lor pelerinaj la Buddha Gaya; negustori chinezi cu fețe zîmbitoare se tocmeau cu viclenii lor confrăți marwari, reușind să iasă în câștig. Pe o lespede netedă, în mijlocul bazarului, un cerșetor orb stătea cu mîna întinsă, cu degetele chircite, într-o atitudine rugătoare permanentă. Christopher aruncă o monedă în palma întinsă și orbul își schimonosi gura într-un zîmbet știrb.

Tatăl lui Christopher preferase întotdeauna tumultul și anarhia din Kalimpong, în locul atmosferei rigide din Darjeeling, sediul administrației britanice, aflat la distanță de vreo cincisprezece mile spre vest. De câte ori îi spusese lui Christopher că, dacă urma să locuiască în India, trebuia neapărat să învețe să trăiască asemenea indienilor? Arthur Wylam își disprețuise din mai multe motive propria castă – brahmanii¹, tipii aerieni din Serviciul Civil și cei din Serviciul Politic Indian – pentru obtuzitatea și prejudecățile lor.

Societatea guvernanților, cu prioritățile ei agasante, cluburile, cu regulile lor de etichetă și protocolul ridicol, discriminarea fățișă care îi transforma în paria, în propria lor țară, pînă și pe cei mai educați și mai nobili indieni – toate acestea îi

¹ În sens extins, orice persoană dintr-o familie foarte veche, aparținînd înaltei societăți și avînd o considerabilă influență socio-politică (n. red.).

provocau repulsie. Dragostea pe care o nutrea față de poporul indian, față de limba, obiceiurile, religia lui, față de naivitatea și față de înțelepciunea lui, făcuseră din el un intermediar abil între guvernul Indiei și diverșii conducători autohtoni la curtea cărora fusese numit. Disprețul lui față de convenții, într-o societate roasă de acestea ca un scrin mâncat de carii, îi atrăseseră o mulțime de dușmani.

Christopher își adăposti calul într-un garaj și-și duse bagajele într-un mic han în apropiere de depozitul de lână McBride, ținut de o bhutaneză bătrână. Hanul emana un miros greu și era plin de muște mici și obraznice ai căror strămoși veniseră în oraș ascunse în blănurile murdare de oaie aduse de la Shigatse. Era locul în care nimeni nu era prea curios să afle cine era sau cu ce treburi se afla în oraș.

Ar fi putut trage la casa de oaspeți a guvernului, un bungalow micuț de la marginea localității, prevăzut cu tot confortul – gheață din abundență, servitori – și ornamentat cu flori așezate în ghivece. Dar asta ar fi presupus să călătorească oficial, în calitate de funcționar guvernamental – ultimul lucru pe care îl dorea atât Christopher, cât și Winterpole. Pentru guvernul Indiei, Christopher Wylam era un cetățean oarecare ce vizita regiunea muntoasă a țării, pur și simplu pentru a reînvia amintiri plăcute din copilărie și pentru a se reculege după moartea soției sale. Dacă apărea vreo problemă sau cineva puneă întrebări, domnul Wylam nu exista oficial.

Cînd Christopher coborî scările, găsi hanul în plină agitație. Sosise un grup de nepalezi de la Kathmandu, după o călătorie de aproape trei săptămîni. Veniseră să caute de lucru în India, pe plantațiile de ceai din împrejurimile Darjeelingului. Erau vreo doisprezece oameni sărmani, în haine zdrențuite, țărani care rămăseseră în acel an fără hrană suficientă, din cauza recoltei proaste de orz. Veniseră la han la sfatul unui negustor nepalez pe care-l întîlniseră pe drum, dar acum hangița arțăgoasă le spunea că nu avea suficient loc pentru atîtea persoane.

Era puțin probabil ca scena să degenereze în ceva mai violent – astfel de izbucniri depășeau rareori faza unor simple schimburi de cuvinte sau, în cel mai rău caz, al câtorva îmbrânceli ori ghionturi inofensive. Lui Christopher îi era milă de ei. Odiñoară trăise alături de oameni asemenea lor și călătorise mult prin Nepal; înțelegea ce anume îi obligase să își părăsească familiile și căminele în această perioadă a anului și să pornească într-o călătorie atît de periculoasă și anevoioasă, cărîndu-și proviziile în spinare.

Ce deosebire față de modul în care călătorea el prin India! Winterpole îi aranjase să zboare pînă acolo cu un biplan Handley-Page, via Egipt, Irak și Persia. În timp ce acești oameni își croiseră drum prin nămeți, luptîndu-se cu rafale puternice de vînt, amenințați în permanență de pericol, el traversase lumea în zbor, ca o pasăre, singurul disconfort pe care îl resimțise rezumîndu-se la cîteva crampe ușoare și la o senzație de frig.

Simți nevoia bruscă de a interveni, dar se stăpîni la timp. Instinctul se supuse instrucției: regulamentul meseriei sale spunea „nu atrage atenția asupra ta, amestecă-te printre cei din jurul tău și nu face nimic ieșit din comun sau extravagant“. Sosise la Kalimpong deghizat ca negustor englez sărac din Calcutta, un comerciant părăsit de noroc, în căutare disperată de noi posibilități de afaceri. Nimeni nu ar acorda prea multă atenție unui astfel de personaj; oameni asemenea lui erau o priveliște obișnuită în azilurile de noapte ale marilor orașe și în pensiunile sordide din bazarurile de la graniță.

Christopher întoarse spatele țăranilor gălăgioși și intră în salonul principal al hanului. Aici se afla centrul activității din casă, locul în care oaspeții își pregăteau ei înșiși mîncarea în timpul zilei și unde dormeau noaptea cei pentru care nu se mai găsise nici o cameră liberă.

Încăperea era întunecoasă și sumbră și duhnea a transpirație și a mîncare rîncedă. Prin colțuri erau îngrămădite baloturi de lînă și saci de iută plini cu orez sau orz. Lîngă unul dintre pereți

un bătrîn și o femeie găteau ceva pe o măsuță din fier cu trei picioare. Alături, ghemuit sub o pătură soioasă, cineva încerca să doarmă. O muscă bîzîia monoton, rotindu-se fără rost prin cameră, muribundă, fără să găsească nimic demn de interes. Prin fereastra cu obloanele pe jumătate trase se auzea un glas de fată fredonînd un cîntecel. Cînta cu o voce visătoare, nostalgică, un cîntec bengalez despre Krishna, simplu, dar plin de patos:

*Bondhur bāngshṯ bāje bujhi bipine;
Shamer bāngshṯ bāje bujhi bipine.*

„Aud fluierul iubitului meu cîntînd în pădure;
Aud fluierul stăpînului meu cîntînd în pădure.“

Christopher încercă să-și imagineze cum arăta fata: frumoasă, cu ochi negri, cu sîni mici și părul strîns împletit în cozi lungi, așa cum era reprezentată Radha în desenele care atîneau pe pereții multor locuințe. Preț de o clipă se întrebă cum arăta cu adevărat ființa care cînta afară, pe alee, ca și cum i se rupea inima. Apoi strigă ceva, întrerupînd sunetul vocii și imediat își făcu apariția un băiat.

– Da, *sahib*. Ce doriți?

– Ceai. Aș vrea un ceai.

– *Ystrang*?

– Nu, nu porcăria de *ystrang*! Ceai slab, indian. Și adu-mi lîngă el și un *chota peg*.

– Nu avem whisky aici, *sahib*. Îmi pare rău.

– Atunci, fă rost de undeva, Abdul. Uite, ia asta. Îi azvîrli băiatului o rupie murdară. Hai, dă-i zor! *Juldi, juldi!*

Băiatul o zbughi afară și Christopher se sprijini cu spatele de perete. Ura rolul pe care și-l alesese, dar trebuia să-l joace pînă la capăt, pentru a nu sări în ochi. Asta îl durea cel mai tare: că putea trece neobservat purtîndu-se grosolan... și că, dacă s-ar

purta politicos cu un băștinaș ar ieși în evidență ca o ciudățenie a naturii.

Musca bîzîia în continuare și glasul fetei se înălța și se stingea, după cum îi cerea melodia. De cînd sosise la Calcutta, Christopher nu avusese răgazul necesar ca să se așeze și să mediteze în voie. Călătoria fusese un adevărat iureș: febra pregătirilor de plecare, luările de rămas-bun, stînjinite și grăbite, zborul poticnit de la un capăt al lumii la celălalt, întrerupt de nenumărate escale, drumul obositor cu trenul de la Calcutta la Siliguri și, în cele din urmă, calvarul mersului călare pînă la Kalimpong. N-avusese timp să reflecteze la ceea ce făcea. Nu avusese timp să judece. Lumea trecuse în zbor pe sub el, întinderi nesfîrșite de apă și nisip, văi înverzite și tăcute, unde timpul părea să se fi oprit în loc. În tot acest timp devenise din ce în ce mai conștient de dificultatea misiunii la care se înhămase și cu fiecare etapă a călătoriei simțise în piept o greutate, o frică tot mai apăsătoare.

Nu-și putuse lua nici o clipă gîndul de la William, încercînd să înțeleagă ce rol îi rezervase Zamiatin în planurile lui misterioase. În afară de expediția lui la Kailas, în căutare de agenți ruși, nu vedea absolut nici o legătură între el și acest individ. Oare William era doar momeala care trebuia să-l atragă, din motive necunoscute încă, în plasa rușilor? I se părea o soluție prea complicată și lipsită de profesionalism. Se gîndi iarăși că Winterpole nu-i dezvăluise totul sau că mare parte din ceea ce-i spusese fusese pură născocire.

Băiatul se întoarse aducînd o tavă pe care tronau un ceainic ieftin, vechi, o cană crăpată și o sticlută cu un lichid colorat, despre care Christopher credea că este orice, numai whisky nu. Aproape de el se afla o măsuță joasă din lemn; băiatul puse tava jos și turnă ceai în cana murdară. Ceai tare, așa cum își închipuiau indienii că trebuie să le placă europenilor. Christopher ridică din umeri: curînd avea să bea ceai tibetan, preparat

cu sare și cu unt, de ce ar strîmba din nas la specialitatea Darjeelingului?

– E liniște afară, spuse. Au plecat nepalezii?

– Da, *sahib*. Nu sînt oameni cumsecade. Sînt foarte săraci. Aici nu avem loc pentru ei.

– Unde se vor duce?

Băiatul ridică din umeri. Ce importanță avea unde se vor duce? El îi aruncase deja în acel ungher al minții rezervat oamenilor care nu îi puteau fi de imediat folos. Se întoarse să plece.

– Stai o clipă, îl opri Christopher. Ai putea să-mi spui cum pot ajunge la Knox Homes, orfelinatul?

O umbră trecu brusc peste chipul băiatului, apoi surîsul îi reveni pe buze. Era un zîmbet forțat.

– Orfelinatul, *sahib*? Ce să căutați la orfelinat? Nu e nimic acolo, *sahib*, nimic în afară de copii.

– Ascultă, Abdul, ți-am cerut niște lămuriri, nu sfaturi. Cum ajung în locul acela?

În ochii băiatului reapăru acea expresie curioasă, apoi ridică din umeri:

– Este foarte simplu, *sahib*. Ați văzut turnul bisericii?

Christopher încuviință din cap. Era cel mai vizibil reper din Kalimpong.

– Orfelinatul se află în clădirea roșie de lângă biserică. E o clădire înaltă. Cu multe ferestre. Cînd ajungeți la biserică o să-l vedeți, *sahib*. Mai doriți ceva, *sahib*?

Christopher scutură din cap, preocupat, și băiatul se întoarse din nou să plece. În pragul ușii, stînd pe jumătate în lumina difuză a soarelui, pe jumătate în umbră, se opri și privi înapoi:

– Sînteți creștin, *sahib*?

Christopher abia pricepu întrebarea. Așa cum pentru europenii neavizați toți indienii sînt hinduși sau musulmani, pentru majoritatea indienilor toți oamenii albi sînt creștini.

– Nu prea știu, zise Christopher, întrebîndu-se dacă era răspunsul pe care trebuia să îl dea. Ar trebui să fiu?

– Nu știu, *sahib*. Nu arătați a misionar.

Christopher se încruntă, apoi înțelese:

– Te referi la orfelinat?

– Da, *sahib*.

Christopher clătină din cap:

– Nu, nu sînt misionar.

– Dar vreți să mergeți la Knox Homes.

– Da. Numai misionarii merg acolo?

Băiatul clătină din cap:

– Nu cred, *sahib*. Acolo se duc tot felul de oameni. E un loc foarte important. Merg numai oameni de vază acolo.

Pe chip îi apăru din nou acea expresie stranie.

– Iar tu nu crezi că arăt ca o persoană destul de importantă sau destul de credincioasă ca să mă duc acolo, asta este?

Băiatul ridică din umeri. Avea senzația că îl luase gura pe dinainte. Nu era niciodată indicat să superi un european:

– Nu știu, *sahib*. Nu e treaba mea. Iertați-mă, *sahib*.

Se răsuci pe călcîie și dispăru în întunericul de afară.

– Băiete, strigă Christopher.

Băiatul se întoarse.

– Cum te cheamă, puștiule?

– Abdul, răspunse copilul, morfolind cuvîntul ca și cum ar fi avut un gust respingător.

– Nu, nu-i adevărat. Nu ești musulman. Și chiar dacă ai fi, Abdul nu e numele adevărat. Pînă și eu îmi dau seama de asta. Deci care e numele tău?

– Lhaten, *sahib*.

– Laten, așadar? Christopher pronunțase intenționat greșit numele. Foarte bine, Laten. O să te chem dacă voi avea nevoie de tine.

– Mulțumesc, *sahib*.

Lhaten îi aruncă o ultimă privire curioasă lui Christopher, apoi plecă.

Christopher sorbi din ceai. Avea un gust înfiorător. Puse ceașca jos și dădu pe gît *chota peg*-ul. Nici ăsta nu avea un gust mai bun. Afară fata încetase să mai cînte. Zarva oamenilor și a animalelor din bazar se auzea mai stins. Peste Kalimpong se așternuse liniștea după-amiezei. Christopher oftă și așeză la loc paharul ciobit de whisky. Se întorsese.

7

Mishig, agentul comercial mongol care trimisese mesajul la Calcutta, dispăruse. După spusele lui George Frazer, agentul britanic, revenise pentru scurtă vreme la Kalimpong, apoi plecase fără veste, cu vreo zece zile în urmă. Frazer îi povesti lui Christopher atît cît știa despre călugărul care adusese inițial mesajul din Tibet.

Se numea Tsewong. Se pare că se luptase din greu să răzbată prin trecătoarea Nathu-la, coborînd apoi prin Sikkim, ajungînd pînă aproape de periferia Kalimpongului, unde se prăbușise, epuizat. Potrivit raportului primit de Frazer, fusese găsit pe data de 14 decembrie pe marginea drumului de un țaran care trecea pe acolo. Avea febră mare, delira și era la un pas de moarte.

Țăranul îl dusesese cu căruța pînă la orfelinat, unde fusese îngrijit de reverendul John Carpenter și de soția acestuia, pînă la întoarcerea medicului Misiunii, aflat într-o vizită într-unul dintre satele apropiate. Doctorul nu fusese de acord să fie transportat la Spitalul Presbiterian și rămăsese să-l supravegheze peste noapte la orfelinat. A doua zi dimineată călugărul se stinsese din viață, fără să apuce, se pare, să mai spună ceva inteligibil.

Înainte de a preda cadavrul agentului tibetan în vederea incinerării, medicul verificase buzunarele mortului, mai precis

punga formată de faldurile sutanei, în care bărbații tibetani obișnuiesc să-și poarte lucrurile personale.

În acest sac, în afară de obiectele obișnuite folosite de un *lama* – o ceașcă din lemn pentru ceai (folosit și ca bol pentru *tsampa*), tradiționala ploscă metalică, atârnată în mod obișnuit de *sash*, un rozariu galben din lemn, format dintr-o sută opt mărgele, un *gau* sau o cutie pentru păstrarea talismanelor și niște ierburi medicinale, doctorul descoperise o scrisoare redactată într-o engleză idiomatică impecabilă, în care „cel îndreptățit” era rugat să asigure purtătorului, Tsewong Gyaltzen, toate cele necesare, acesta călătorind în calitate de emisar personal al unui demnitar religios tibetan, identificat doar sub numele de „Dorje Lama”.

Împreună cu scrisoarea era împăturită încă o foaie de hîrtie: conținea doar cinci rînduri scrise de mîna, însă erau în tibetană și medicul nu reușise să le descifreze. Doctorul socotise că e mai bine să nu predea scrisoarea și coala de hîrtie agentului tibetan, împreună cu celelalte obiecte personale ale călugărului. În schimb, i le arătase lui Frazer, care își pusese *munshi*-ul să îi traducă textul tibetan. Era vorba de ceva foarte simplu: niște instrucțiuni privind modul în care se putea lua legătura cu agentul comercial mongol, Mishig.

În drum spre orfelinat, după indicațiile lui Lhaten, Christopher era frămîntat de un singur gînd: dacă, într-adevăr, călugărul Tsewong era pe moarte atunci cînd ajunsese la Kalimpong și dacă murise în dimineața următoare sosirii sale la Knox Homes, cum Dumnezeu reușise să-i transmită lui Mishig mesajul din partea lui Zamiatin?

Oare mesajul fusese transmis de altcineva, în numele lui? Iar dacă da, de către cine anume?

Orfelinatul, ca și biserica aflată lîngă el, arătau ca și cum ar fi fost transportate, precum palatul lui Aladdin, din ținuturile de jos ale Scoției în locul în care se aflau acum. Aici, la Kalimpong, nu numai Dumnezeu creștin se înfrunta cu nenumăratele zeități autohtone care sălășluiau în munți, ci și

presbiterianismul scoțian se opunea moravurilor dubioase ale popoarelor păgâne din regiunile întinse ale Indiei.

Deși tot Kalimpongul scliffea sub soarele rece de iarnă, care părea să se reflecte de pe versanții acoperiți cu zăpadă din nord, Knox Homes și alea care ducea pînă la intrare erau cufundate în penumbră, ca și cum blocurile de piatră ale clădirii ar fi fost refractare la tot, exceptînd lumina aceea sumbră și cenușie. Alea era străjuită de chiparoși cu trunchiul gros și frunzișul verde închis, desprinși parcă dintr-un tablou de Böcklin. Totul era învăluit în umbra care nu doar atingea lucrurile cu aripa ei, ci le și îneca într-un soi de neliniște. Reverendul Carpenter adusese la Kalimpong ceva în plus, nu numai credința în Dumnezeu și presbiterianismul.

Alea ducea la cîteva trepte la capătul cărora se vedea o ușă din lemn masiv. Nu exista alt drum. Copleșit de sentimentul de a fi în același timp catolic, englez și întinat de praful călătoriei, Christopher apucă ciocănelul de alarmă și își anunță sonor prezența slujitorilor creștinismului aflați înăuntru.

Îi deschise o tînără indiană de vreo cincisprezece ani, îmbrăcată în ceea ce părea a fi uniforma orfelinatului Knox Homes: o rochie cenușie, strînsă în talie cu un cordon din piele. Chipul și comportamentul fetei nu trădau nici urmă de ospitalitate. Vagul accent scoțian îl avertiză pe Christopher asupra posibilității ca tînăra să poarte în suflet ceva mai mult decît o urmă a rigidității calviniste.

— Fii amabilă și anunță-l pe reverendul Carpenter că domnul Wylam, despre care i-a vorbit nu de mult domnul Frazer, a sosit la Kalimpong și ar vrea să-l vadă.

Fata îl măsură din cap pînă în picioare, vizibil dezgustată de ceea ce vedea. La Homes fetele erau crescute în spiritul curățeniei, cucernicie și castității, iar bărbatul neras care stătea în prag părea deficitar la toate cele trei capitole. Dar vorbea englezește și avea ținuta unui adevărat gentleman.

— Da, *sahib*. Îmi puteți da cartea dumneavoastră de vizită, *sahib*?

– Îmi pare rău, dar abia am sosit din Anglia. Încă nu am avut timp să-mi comand cărți de vizită. Vrei, te rog, să-i comunici reverendului Carpenter ce ți-am spus, împreună cu numele meu?

– Reverendul Carpenter este foarte ocupat astăzi, *sahib*. Poate ar fi mai bine să reveniți mâine. Aduceți și o carte de vizită.

– Dar ți-am explicat deja. Nu am cărți de vizită, domnișoară. Te rog, fă cum ți-am zis și transmite-i mesajul...

În clipa aceea o mână hotărâtă o împinse pe fată la o parte și în prag apăru o femeie slabă, cu aspect tipic presbiterian, între treizeci și patruzeci de ani.

– Sînt doamna Carpenter, zise cu accent afectat de Edinburgh, tăios ca un diamant. Vă cunosc de undeva?

– Mă tem că nu, doamnă. Mă numesc Wylam, Christopher Wylam. Știu că domnul Frazer, agentul comercial, i-a vorbit de mine săptămîna trecută soțului dumneavoastră. Cel puțin, așa mi s-a dat de înțeles, înainte de a pleca din Calcutta.

– A, da, domnul Wylam. Foarte amabil din partea dumneavoastră că ați trecut pe la noi. Mă așteptam... la cineva mai diferit.

Cînd Moira Carpenter spunea „mai diferit“, se gîdea exact la semnificația cuvintelor. Se încadra perfect în acel mediu, ca și cum în mintea Dumnezeuului neînduplecat și mizantrop al lui John fuseseră plămădiți în unul și același moment cosmic: siluete înnegurate, așezate în lumina soarelui Indiei, ca o piedică în calea strălucirii lui. Umbla întotdeauna îmbrăcată în negru, de parcă ar fi fost tot timpul în doliu – o rochie lungă, fără podoabe frivole, mai degrabă un corset pentru trup decît un acoperămînt al sufletului.

Mamă, dacă termenul nu era cumva exagerat, pentru zeci de indieni nevoiași, renunțase la vîrsta de douăzeci și opt de ani la ideea de a avea proprii ei copii. Medicii de la Infirmeria Regală din Edinburgh o anunțaseră senini că pîntecul ei nu era potrivit pentru așa ceva. Iar cei patru avortoni diformi pe care îi născuse după aceea nu făcuseră decît să confirme verdictul specialiștilor.

În inima ei ceva era frînt, ceva ce nu putea fi alungat nici de medici, nici de puterea rugăciunilor.

Ca o bună creștină, a cărei datorie în viață era să îngroașe rîndurile aceloră dintre care bunul Dumnezeu avea să-i desemneze într-o bună zi pe cei aleși, vorbea cu amărăciune de această pierdere. Considera că eșecul ei se datorează propriei sale netrebnicii păcătoase. Dar în adîncul sufletului era mulțumită că era stearpă, pentru că nu-i plăcuseră niciodată prea mult copii și cu atît mai puțin actul conjugal care preceda în mod obligatoriu procrearea lor. Nu pricepuse niciodată de ce nu se gîndise Dumnezeu la o metodă mai rapidă, mai puțin rușinoasă și mai igienică.

Acum se dedica, *inter alia*, îngrijirii orfanilor din Kalimpong, pe care îi făcuse cunoscuți prin paginile a o mie de reviste parohiale, și promovării țelului Misiunii, acela de a sădi pilda creștinismului în rîndurile păcătoșilor din nordul Sikkimului și din Tibet. Era o femeie de patruzeci și patru de ani, cu pieptul plat, cu o fire irascibilă și chinuită de dureri de rinichi. Avea să moară doi ani mai tîrziu, prăbușită într-o prăpastie adîncă de două sute de picioare, lîngă Kampa-Dzong, în urma unui accident provocat de doi cai tibetani și un catîr supraîncărcat. Însă pînă una, alta, stătea de o parte a ușii deschise, iar Christopher de partea cealaltă.

– Regret că nu mă ridic la nivelul așteptărilor dumneavoastră, doamnă Carpenter, zise Christopher cît putu de politicos. Dacă vă deranjez, vin altă dată. Dar mă aflu la Kalimpong cu treburi urgente și aș dori să încep cercetările cît mai curînd posibil.

– Cercetări? Pentru ce cercetări ați venit, domnule Wylam? Vă asigur că aici nu aveți nimic de cercetat.

– Doamnă Carpenter, cred că asta rămîne la latitudinea mea. Vă rog, fiți amabilă și anunțați-l pe soțul dumneavoastră că am venit.

Femeia aprigă se întoarse spre holul întunecat și strigă pe un ton răstit:

– Fato! Spune-i reverendului Carpenter că e aici cineva care vrea să-i vorbească. Un englez. Zice că îl cheamă Wylam.

Fata se făcu nevăzută, dar doamna Carpenter nu se clinti din loc, ca și cum s-ar fi temut că oaspetele i-a pus gînd rău ciocănelului de alamă. Îl cumpărase chiar ea tocmai dintr-un magazin de pe Princess Street și nu avea nici un chef să îl vadă încăput pe mîna unui individ care nici măcar nu avea o carte de vizită.

În mai puțin de un minut fata se întoarse și, fără să se arate, îi șopti ceva stăpînei. Femeia se dădu la o parte și îi făcu semn lui Christopher să intre. În clipa în care păși pragul, în minte îi reveniră frînturi ale unei istorisiri din copilărie despre ciudăţeniile protestanţilor. Fata îl conduse prin coridorul îngust, acoperit de covoare și luminat slab de cîteva becuri chioare, pînă la o uşă vopsită în negru. Ciocăni și un glas subțire îl invită înăuntru.

8

Biroul lui John Carpenter, ca și nevastă-sa, credința și propria sa persoană fusese smuls din Scoția și plantat, *virgo intacta*, în mijlocul păgînatății. Nimic indian, nimeni cu pielea măslinie, nimic stîngenitor de străin nu fusese lăsat să pătrundă în acest mic sanctuar al virilității creștine.

Pe pereți, capetele și coarnele de cerb aduse din ținuturile de sud ale Scoției, sfidau moliile și pișcăturile roiurilor de insecte da la granița de nord-est, iar bărbați îmbrăcați în kilturi, cu bărbi stufoase, aruncau din tablouri priviri sfidătoare la adresa păgînilor și a zeilor lor. Iisus Hristos însuși, dacă ar fi intrat întîmplător aici, evreu cu tenul arămiu, cu trăsături lumești, cu siguranță că reverendul Carpenter ar fi dat zor să-L boteze pe loc cu numele de Agnus sau Duncan. Profetul evreu din Nazaret, vorbitor de aramaică, nu reprezenta nimic pentru John și Moira Carpenter. Pentru ei, Iisus era un bărbat blond din Galileea, cu ochi albaștri și chipul imberb, care plutea deasupra pajiștilor cu flori sălbatice și buruieni de pe colinele scoțiene.

John Carpenter stătea cu mâinile împreunate la spate, privindu-l pe Christopher prin lentilele în formă de semilună ale ochelarilor cu ramă aurie. Era un bărbat abia trecut de cincizeci de ani, uscățiv, ușor adus de spate, cu un început de chelie și o dantură care l-ar fi făcut pe orice dentist să dea în patima băuturii și a desfrîului. În general, arăta ca și cum ar fi apucat vremuri mai bune. Christopher îl simțea încordat.

– Domnul Wylam? zise cu un accent identic cu al soției sale. Nu am avut plăcerea să facem cunoștință. Este prima dumneavoastră călătorie la Kalimpong?

Acesta era un subiect asupra căruia Christopher prefera să nu insiste:

– Am mai fost aici. O dată sau de două ori. Dar numai pentru scurt timp. Nu am avut prilejul să-mi fac cunoștințe.

Carpenter îi aruncă o privire înțepată, ca și cum ar fi vrut să-i atragă atenția că viața socială nu era de nasul unora precum Christopher.

– La ce biserică ați fost? Ochii mici clipiră în dosul lentilelor groase.

– A, nu. Din păcate... vreau să spun, domnule Carpenter, că nu sînt presbiterian.

– O, ce păcat, ce păcat! Sînteți anglican, fără îndoială.

Lucrurile începeau să ia o întorsătură proastă.

– Păi, nu, nu chiar... Mai mult romano-catolic.

Christopher avea senzația că personajele înveșmîntate în kilturi din tablouri se crispează și li se taie respirația fantomatică.

– Scuzați-mă, domnule Wylam, insistă Carpenter, dar nu prea înțeleg. Cu siguranță că nu puteți fi „mai mult“ sau „mai puțin“ romano-catolic. Biserica Romano-Catolică nu acceptă compromisuri. *Extra ecclesiam nulla salus*, nu-i așa?

– Da, cred că da.

– Bănuiesc că ați fost educat în spiritul acestei credințe.

– Da. Domnule Carpenter, eu...

– Bine-nțeles. Așa se întâmplă de obicei. Puțini oameni s-au convertit la cultul sfinților. Cert e că uneori anglicanii se orientează în această direcție. Dar e cu atât mai regretabil, cu cât nu se dedică trup și suflet credinței.

– Sînt convins că aveți dreptate. Dar, dacă nu vă supărați, eu...

– Știți, continuă Carpenter, fără să-l ia măcar în seamă pe Christopher, m-am gîndit de multe ori că această credință a dumneavoastră – departe de mine intenția de a vă jigni – are multe puncte comune cu credințele popoarelor păgîne. Mă refer la hinduși, cu zeii lor bizari, cu preoții și ofrandele lor. Sau la budiștii din Tibet, cu suita lor de sfinți și cu lumînările care ard în permanență pe altarele ornamentate cu aur și argint. Evident, nu am trecut niciodată pragul vreunuia dintre templele lor păgîne, dar eu...

– Domnule Carpenter, îl întrerupse Christopher, scuzați-mă, dar nu am venit aici ca să dezbatem subiecte teologice. Poate cu altă ocazie. Deocamdată mă interesează alte probleme.

Contrazis, ascetul dedicat îndelungii suferințe zîmbi arătîndu-și gura știrbă și aprobă:

– Da, desigur. Domnul Frazer mi-a spus că veți veni aici ca să-mi puneți cîteva întrebări. Nu mi-a precizat în legătură cu ce anume, dar mi-a atras atenția că sînt strict confidentiale. Vă asigur că voi încerca să vă dau toate lămuririle, deși nu-mi pot închipui ce legătură am eu cu problemele dumneavoastră. Domnule Wylam, eu nu știu nimic despre negoț sau comerț. Singura mea preocupare este să salvez sufletele de la pieire, deși prețul pe care îl plătesc este mare. Mă ocup de...

– Îmi pare rău că domnul Frazer a fost atât de evaziv cu dumneavoastră. Mă aflu la Kalimpong cu treburi importante, dar care nu vă privesc. Totuși, e posibil să mă puteți ajuta. Am nevoie de niște informații, pe care s-ar putea să le dețineți. Înțeleg că ați îngrijit un călugăr tibetan care a murit aici în urmă cu cîteva săptămîni. Se numea Tsewong. Mi-ar fi de folos orice îmi puteți spune despre el.

Misionarul îi aruncă o privire mirată, ca și cum nu s-ar fi așteptat la o asemenea întrebare. Părea ușor descumpănit. Zîmbetul îi dispăru de pe față și în locul lui apăru o expresie scrutătoare și aspră. Își frecă nasul cu vârful degetului, împingîndu-și mai sus ochelarii. Era limpede că își cîntărea bine cuvintele. Cînd, în cele din urmă, se hotărî să vorbească, o făcu pe un ton foarte rezervat:

– Nu văd de ce v-ar interesa pe dumneavoastră sau pe domnul Frazer persoana călugărului. Nu era negustor. Era un simplu supus al Satanei, fără un ban în buzunar. Mi-ați putea explica motivul pentru care întrebați de el?

Christopher clătină din cap:

– E o problemă personală. Vă asigur că nu are absolut nici o legătură cu negoțul. Vreau doar să știu dacă, în timp ce l-ați vegheat, a spus ceva deosebit, dacă vă amintiți de ceva ce vi s-a părut atunci important.

Misionarul îi aruncă o privire tăioasă:

– Ce considerați dumneavoastră important? Cum aș putea eu să-mi dau cu părerea? Le-am povestit deja totul domnului Frazer și agentului tibetan de aici, Norbhu Dzasa.

– Dar poate că a spus ceva care vi s-a părut nesemnificativ și nu l-ați menționat celor doi, dar care pentru mine ar fi important. Încerc să aflu cum a ajuns la Kalimpong, de unde venea, cu cine dorea să ia legătura. Poate aveți vreun indiciu care mă poate ajuta.

Carpenter își scoase ochelarii, îi strînse cu grijă, răsucind pe rînd fiecare braț, așa cum călugărița frînge picioarele cu articulații fine ale insectelor mici care îi cad victimă. Preț de o clipă masca misionarului caritabil îi alunecă de pe față, dînd la iveală o persoană cu totul diferită. Dar foarte curînd Carpenter își redobîndi stăpînirea de sine, își desfăcu ochelarii și îi puse la loc pe nas, exact așa cum fuseseră înainte.

– Cînd a fost adus la noi, omul era pe moarte. A și murit a doua zi. Toate astea le-am trecut în raport. Mi-aș dori să pot spune că a fost luat la El de bunul Mîntuitor, dar nu pot. Vor-

bea în delir despre lucruri pe care nu le pricepeam. Înțeleg puțin tibetana, dar atît cît să mă descurc în conversațiile cu *dzong-pong* și cu *shapes* cînd vin să mă viziteze.

Christopher îl întrerupse.

– V-a vizitat vreunul dintre aceștia cît timp a fost aici? Poate agentul tibetan? Am uitat cum ați spus că se numește?

– Norbhu Dzasa. Nu, domnule Wylam, nu a venit nimeni, în afară de doctorul Cormac. Îmi pare rău că trebuie să o spun, dar acest Tsewong s-a stins printre străini.

– Spuneți că delira, că bolborosea lucruri fără sens pentru dumneavoastră. A pomenit măcar despre un mesaj? A rostit numele Zamiatin? Sau numele meu, Wylam?

Christopher remarcă reacția promptă a scoțianului lingav. Mai întîi păli, apoi obrajii i se îmbujorară. Pentru o secundă masca îi alunecă din nou de pe chip, apoi își redobîndi stăpînirea de sine:

– Categorie, nu. Sînt convins că aș fi băgat de seamă. Nu, îndruga doar niște vorbe fără noimă despre zeii și demonii pe care i-a lăsat în urmă, sus, în munți. Știți și dumneavoastră la ce mă refer.

Christopher dădu din cap. Nu credea o iotă din tot ceea ce auzea:

– Înțeleg. Există printre angajații dumneavoastră tibetani? Sau printre orfani?

Carpenter se ridică în picioare, împingînd la o parte masa de lucru:

– Domnule Wylam, protestă, tare aș vrea să știu ce rost au toate aceste întrebări. Frizați impertinența. Sînt dispus să răspund la orice întrebare rezonabilă, dar cele care se referă la personalul din serviciul meu sau la orfani aș aflați sub oblăduirea mea depășesc limitele pe care eu le consider admisibile și de bun-simț. Înțeleg că nu sînteți polițist. Bănuiesc că nu sînteți nici funcționar guvernamental. În acest caz, aș vrea să știu cu ce drept vă băgați nasul în treburile mele și în cele care privesc

instituția. De fapt, cred că cel mai bine ar fi să plecați chiar acum de aici.

Christopher nu se clinti de pe scaun. Reușise să-l scoată din sărite pe individ.

– Iertați-mă. Nu am vrut să par impertinent. Cred că ar fi mai bine să vă explic situația. Acum două săptămîni, fiul meu, William, a fost răpit. Deocamdată nu știu în ce scop. Dar am motive să cred că răpirea a fost ordonată prin mesajul adus din Tibet de acest Tsewong. Nu vă pot spune de ce am convingerea aceasta. Dar vă asigur că am motive foarte întemeiate.

Carpenter se așează din nou, atît de încet de parcă s-ar fi temut să nu se înțepe în vreun obiect ascuțit. Părea mai descumpănit decît oricînd:

- Unde se afla fiul dumneavoastră cînd a fost răpit?
- Acasă, în Anglia.
- Spuneți că s-a întîmplat acum două săptămîni?
- În duminica dinaintea Crăciunului. Tocmai ieșeam de la slujbă.

O umbră de dispreț dogmatic trecu peste chipul misio-
narului.

– Chiar vreți să vă cred? Christopher observă că începe să se joace nervos cu un *coupe-papier*, din fildeș. Nu este ome-
nește posibil ca cineva să fie acum două săptămîni în Anglia,
iar azi să se afle aici, în biroul meu. Presupunînd că nu sînteți
nebun de legat, trebuie că știți acest lucru tot atît de bine ca și
mine. La revedere, domnule Wylam. Ați abuzat deja prea mult
de timpul meu.

– Așezați-vă. Vă rog, luați loc și ascultați-mă. Am fost în
Anglia pînă în urmă cu nouă zile, dacă vreți să fiu mai precis.
Nu e nici un mister cum am reușit să ajung aici. Cîțiva prieteni
din Anglia au aranjat să pot zbura pînă aici cu un biplan. Lumea
se schimbă, domnule Carpenter. În curînd, toată lumea va
călători cu avionul către India.

– Dar fiul dumneavoastră? Cel despre care pretindeți că a
fost răpit. Unde este? E tot în India?

Christopher clătină din cap:

– Nu știu, răspunse. Dar cred că e posibil să se afle în India. Sau, și mai probabil, în drum spre Tibet.

– Domnule Wylam, poate spuneți adevărul despre felul în care ați ajuns aici. Știința modernă este, într-adevăr, miraculoasă; bunul Dumnezeu ne-a înzestrat cu mijloacele necesare pentru a-i propăvădui cuvîntul în cele mai îndepărtate regiuni ale globului. Dar, în rest, povestea dumneavoastră nu are nici o logică pentru mine. Îmi pare sincer rău că fiul dumneavoastră a fost răpit. Soția mea și cu mine ne vom ruga să se întoarcă la dumneavoastră. Dar nu văd în ce alt mod v-aș putea fi de ajutor. Omul care a murit aici nu a adus nici un mesaj. Nu a spus nimic coerent. Nu a avut nici un vizitator. Iar acum vă rog să mă scuzați, mă așteaptă alte treburi importante.

Carpenter se ridică din nou și îi întinse mîna peste masa de lucru. Christopher făcu la fel. Degetele misionarului erau reci și fragile.

– O chem pe Jennie să vă conducă. Ridică un clopoțel din alamă și-l scutură energic.

Se lăsă o liniște stînjenitoare. Christopher își dădea seama că misionarul e nerăbdător să scape de el. Ce ascundea el? Și de cine îi era teamă? Pe neașteptate glasul lui Carpenter îi întrerupse gîndurile:

– Domnule Wylam, vă rog să mă scuzați că am fost atît de expeditiv cu dumneavoastră. În clipa de față sînt foarte stresat. Munca în slujba lui Dumnezeu ne solicită foarte mult. Fără îndoială că și dumneavoastră sînteți extrem de neliniștit din cauza fiului dumneavoastră. Cred că sînteți foarte îngrijorat pentru el. M-aș putea revanșa invitîndu-vă să cinați cu noi diseară? Doar cu soția mea și cu mine. Mă tem că va fi o masă simplă: acesta este un orfelinat, nu un restaurant. Dar avem suficient ca să putem ospăta un musafir. Poate că prezența unor oameni înțelegători vă va ușura puțin sufletul chinuit.

În mod normal Christopher ar fi refuzat invitația. Gîndul de a participa la o cină searbădă în compania cernitei doamne

Carpenter și a consortului ei uscățiv nu-i surîdea cîtuși de puțin. Dar invitația în sine – gest gratuit și în același timp, neobișnuit, după părerea lui Christopher – îi întărea convingerea că misiionarul era frămîntat de ceva.

– Accept cu plăcere. Vă mulțumesc.

– Prea bine. Sînt încîntat. Cina se servește la ora șapte. Nu ne formalizăm. Veniți puțin mai devreme să vă arăt cîte ceva din munca noastră înainte de cină.

Se auzi un ciocănit și fata care îi deschisese lui Christopher ușa intră în cameră.

– Jennie, domnul Wylam dorește să plece. Diseară va cina cu noi. După ce-l conduci afară, roag-o pe doamna Carpenter să vină la mine în birou.

Indianca făcu o plecăciune, dar nu zise nimic. Christopher dădu din nou mîna cu Carpenter, apoi ieși din încăpere, în urma fetei.

John Carpenter rămase în picioare lîngă masa de lucru, cu mîinile sprijinite de tăblia ei, ca și cum ar fi căutat sprijin. Auzi ușa de la intrare deschizîndu-se și închizîndu-se, apoi zgomotul pașilor lui Jennie îndreptîndu-se spre camera soției sale. Aripa orfelinatului în care locuiau el și doamna Carpenter era liniștită, cu podele acoperite de covoare, decorată cu draperii de catifea, cu pereții tapetați, dar sumbri și cu mobilă masivă, tapițată cu creton. Zgomotele își pierdeau din sonoritate, lumina pierea înghițită de umbre, aerul era apăsător și artificial.

În spatele lui, pe o policioară joasă, ceasul ticăia monoton, implacabil și stingher. Î închise ochii, ca și cum s-ar fi rugat, dar buzele îi rămaseră strînse.

9

Kalimpong dispăru ca un vis. Toate orașele Indiei, înțesate de cupole, acoperișuri ascuțite și coloane se volatilizară, lăsînd în urmă doar o perdea fină de praf roșiatic plutind în aer. Mergea

singur pe drumul murdar care ducea la reședința agentului comercial tibetan – *tsong-chi*. Munții se avântau spre cer asemenea unor castele clădite din zăpadă și gheață. Crestele se pierdeau în văzduh, înconjurate de nori grei și zdrențuiți, plămădiți parcă din aburii respirației unui dragon.

Vederea munților îl umplu de un sentiment de neliniște, ca în urmă cu unsprezece ani, puțină vreme după ce se căsătorise. În timpul verii, venise împreună cu Elizabeth în nordul Simlei și, într-o bună zi, se hotărîse să urce pe colinele de la poalele Himalayei. În cea de-a doua zi se pornise un vînt tăios dinspre nord, care scutura din rădăcini copacii din grădina lor. Ei doi stăteau pe terasă, sorbind din paharele masive cu whisky rece și urmărind norii care se învălmășeau deasupra piscurilor.

– Simți? îl întrebase Elizabeth. Christopher își dăduse seama instinctiv la ce se gîdea. Toată energia brută, infinita forță materială a civilizației lor era concentrată în cele mai liniștite colțuri ale lumii. Același lucru îl simțea și acum, după atîția ani, dar cu o intensitate îndoită. Asemenea unei caracatițe, tentaculele acestei civilizații ajungeau pînă în fiecare cotlon al globului, mai întîi pipăind, apoi strîngînd și, în final, sugînd seva din tot ceea ce atingea. Așezăminte străvechi, tărîmuri întunecate și neexplorate – toate erau transformate în nesfîrșite cîmpuri de luptă, unde tancurile rătăceau ca niște gînganii negre, iar figuri noi de bărbați, în alte și cu alte uniforme, se mișcau în ritmurile unui dans macabru.

Dădu peste casa *tsong-chi*-ului ascunsă într-o mică vale, la vreo milă depărtare de oraș. Era o clădire mică, în stil tibetan, cu acoperișul împodobit cu ornamente chinezești. Intrarea era străjuită de un tambur înalt de rugăciuni, ca pentru a reaminti eventualilor vizitatori că sufletul oricărui tibetan era devotat credinței, nu negoțului.

Tsong-chi-ul, Norbhu Dzasa, era acasă. Inițial, Christopher intenționase să-i ceară o scrisoare de recomandare lui Frazer, dar,

în lipsa acestuia, ticluise chiar el una. Nu era foarte explicită, dar așa și dorise să fie. Aici, la Kalimpong, trebuia să joace rolul pe care singur și-l alesese.

Îi întinse micului servitor nepalez cu chip grav al *tsong-chi*-ului scrisoarea de recomandare și îl rugă să i-o înmîneze stăpînului său. Omulețul îi aruncă o privire care îi dădu lui Christopher de înțeles că însăși existența sa era o neobrăzare, iar venirea lui neanunțată nu era departe de jignirea supremă. Luă scrisoarea, își dresе zgomotos glasul și dispăru în holul întunecat.

Christopher auzi vag murmurul unei voci: undeva, în inima casei, un bărbat își spunea rugăciunile. Glasul, melancolic și îndepărtat, repeta la nesfîrșit una și aceeași *mantra*. Deodată auzi un zgomot de pași și o clipă mai tîrziu micul servitor reapăru din umbră. Fără un cuvînt, îl invită pe Christopher înăuntru și închise ușa grea de lemn.

Lucrurile din încăperea în care fu condus erau, în felul lor, un transplant, asemenea celor din biroul lui John Carpenter, chiar dacă străbătuseră cîteva mile mai puțin pînă la Kalimpong. Era o cu totul altă lume, un univers sădit în altul, închis, izolat, apărut acolo în mod miraculos: culorile aveau alte nuanțe, umbrele, mirosurile erau diferite. Rămase în prag, precaut, așa cum face oricine cînd e nevoit să treacă dintr-un univers într-altul, ca înotătorul care stă gol pe malul apei sau ca molia care se rotește în jurul flăcării care în secunda următoare o va devora fără urmă.

Fără să-și dea seama, se pomenise într-un paradis tainic și minuțios construit, dominat de aripi fragile de păsări și de ochi de dragoni, combinate într-un mod misterios și totodată simplu, cu pămîntul din care se răsăriseră. Asemenea unei albine copleșite de bogăția mierii adunate din revărsarea de ploi a primăverii, se simțea înecat într-un ocean de frumusețe.

Din podeaua acoperită cu covoare multicolore se înălțau coloane pictate ce urcau pînă la tavanul cu arabescuri complicate. De-a lungul pereților, draperii grele, brodate cu fir de

mătase galbenă și purpurie, închipuiau un fel de divan. Printre dulăpioarele bogat încrustate și aurite, cu siluete de dragoni furioși și păuni cu pene moi, erau așezate măsuțe joase, lăcuite, de fabricație chinezească. Pe pereți erau înfățișați zei goi, în poziții de acuplare, înconjurați de limbi de foc. La una dintre extremitățile încăperii trona un altar placat cu aur și bătut cu pietre prețioase, cu chipuri de zei și sfinți tibetani. În stative delicate din aur ardea tămâie, umplînd camera cu un fum cenușiu, înecăcios. În fața altarului, cîteva sfeșnice din argint împrăstiau o lumină galbenă, difuză.

În clipa aceea, ca și cum abia atunci s-ar fi materializat în odaie, Christopher îl zări pe Norbhu Dzasa în persoană, un muritor jucîndu-se de-a zeii, o figură umană plămădită din mătase, coral și nestemate. Părul vopsit în negru de abanos era strîns în cocuri bine răsucite în creștetul capului, iar din lobul urechii stîngi îi atîna un cercei de aur cu turcoaz. Tunica pe care o purta era croită din mătase fină, de culoare galbenă, cu un imprimeu delicat înfățișînd dragoni și încinsă în talie cu o eșarfă purpurie. Stătea nemișcat într-un colț al încăperii, lîngă altar, cu brațele încrucișate la piept, ascunse sub mînele lungi ale robei.

Pe drum Christopher cumpăraseră de la o tarabă din bazar un *khatag*, o eșarfă albă de mătase, din cele oferite în toată regiunea în semn de respect cu prilejul prezentărilor formale. Scoase eșarfa țesută din mătasea cea mai fină, ca borangicul, și se apropie de *tsong-chi*. Norbhu Dzasa întinse brațele dezgolite, luă o eșarfă asemănătoare și i-o oferă lui Christopher. Părea plictisit. Cei doi bărbați se salutară, iar tibetanul scund îl invită să ia loc alături de el pe pernele din fața ferestrei.

O clipă mai tîrziu servitorul care îl poftise înăuntru pe Christopher deschise ușa și făcu o plecăciune adîncă.

– *Cha kay-sho*, ordonă Norbhu Dzasa. Servește-ne ceaiul.

Sevitorul se înclină, trase aer în piept și, în același timp, murmură:

– *La les!*

Pe neașteptate, Norbhu Dzasa se întoarce spre Christopher și i se adresează în engleză:

– Scuzați-mă. Nu v-am întrebat ce fel de ceai doriți: indian sau tibetan?

Christopher optă pentru ceaiul tibetan, iar *tsong-chi*-ul îi ordonă din nou servitorului:

– *Po cha kay-sho*. Adu-ne ceai tibetan. Așa deci, zise Norbhu Dzasa după plecarea slugii. Beți ceai tibetan? Ați mai fost în Tibet?

Învățase aici puțină engleză pe care o știa, la Kalimpong, de nevoie.

Christopher nu știa ce să-i răspundă. Fusese aici de atâtea ori ilegal. Cu rare excepții, Tibetul era un ținut interzis străinilor, iar Christopher știa din proprie experiență că interdicția nu era doar o formalitate.

– Am fost în Lhasa în 1904, spuse. Cu Younghusband.

În 1903 lordul Curzon, viceregele Indiei, fusese alertat de rapoartele privind influența crescândă a rușilor în capitala Tibetului. Hotărât să îi forțeze pe tibetani, resemnați din fire, să clarifice situația relațiilor comerciale și diplomatice cu Anglia, trimisese o mică armată la Kampa Dzong, sub comanda colonelului Francis Younghusband. Neluat în seamă de tibetani, Younghusband ceruse întăriri: o mie de soldați, 8 mie patru sute cincizeci de hamali, șaptezeci de mii de catîri, trei mii patru sute cincizeci și unu de iaci și șase cămile prăpădite și luase cu asalt Valea Chumbi.

Christopher își amintea bine de drumul acela: gerul usturător, chinul infanteriștilor neobișnuiți cu vîntul și altitudinea, mîinile goale lipite de țeava rece a puștilor, oamenii cu buzele jupuite de lingurile înghețate, morți subite, oameni și bagaje prăvăliți de pe cărările înguste în abis. Mai vie decît orice era amintirea acelui Crăciun bizar, cînd soldaților li se servise budincă și curcan, iar ofițerii se chinuiseră să bea din șampania înghețată.

Dar adevărata nebunie începuse la hotarele Jiantseului. Trupele tibetane, înarmate cu flinte și paloșe, protejate împotriva gloanțelor inamice de amulete, începuseră ofensiva împotriva soldaților dotați cu puști moderne și arme automate. Christopher n-avea să uite niciodată masacrul care urmase. După numai patru minute, șapte sute de tibetani zăceau morți pe câmpul de luptă și alte câteva zeci de răniți urlau de durere. Expediția cucerise Jiantseul și se îndreptase, fără să întâmpine rezistență, spre Lhasa, unde ajunsese în august 1904. Între timp, Dalai Lama se refugiase la Urga, în Mongolia, adăpostindu-se la cel considerat acolo a fi reîncarnarea lui Buddha, iar, în lipsa lui, regentul fusese silit să semneze un tratat de pace cu britanicii în condiții extrem de nefavorabile.

– Nu-mi amintesc de dumneavoastră, zise Norbhu Dzasa.

– Pe atunci, eram mult mai tânăr și nu eram o persoană importantă. Nu ne-ar fi făcut nimeni cunoștință.

Norbhu Dzasa oftă:

– Și eu eram mai tânăr. Privirile li întâlneau o clipă, dar cea a *tsong-chi*-ului nu trăda nimic. Aceasta era îndatorirea lui: să nu trădeze nimic. În privința aceasta era un maestru.

Ceaiul sosi în câteva clipe și fu servit în ceșcuțe de jad ornate cu argint. Servitorul lui Norbhu îl preparase în bucătărie, din frunze de ceai semifermentate importate din Yunnan, opărite apoi într-un vas de lemn și amestecate cu sare, fiertură de cenușă de lemn și unt *dri*. Aducea mai degrabă a supă decât a ceai, dar tibetanii îl beau în cantități industriale: patruzeci, cincizeci de ceșcuțe pe zi nu era nimic neobișnuit. De cum goli prima ceșcuță, Christopher își dădu seama că Norbhu Dzasa bătea toate recordurile în materie, chiar și pentru un tibetan.

Norbhu îndeplinea funcția de *tsong-chi* la Kalimpong de șapte ani și se descurca foarte bine. Își putea permite să bea ceai cu găleata, dacă așa avea chef. Cea mai mare grijă a sa era să nu fie rechemat înainte de vreme la Lhasa, adică înainte de a putea pune destule rupii deoparte pentru a-și asigura un viitor confortabil lui și, mai ales, copiilor săi. Acum avea șaiszeci de

ani, deși nu putea fi sigur ce vîrstă avea în realitate. Mama lui îi spusese că se născuse în anul Șarpelui de Foc, în cel de-al paisprezecelea ciclu, ceea ce însemna că acum trebuia să aibă cam șaizeci și trei de ani.

– Cu ce vă pot fi de folos, Wylam-la? întrebă micul *tsong-chi* în timp ce își umplea din nou ceașca cu lichidul vîscos, roșiatic.

Christopher șovăi. Simțea că greșise atunci cînd deschisese discuția despre expediția lui Younghusband. În cele din urmă, britanicii cîștigaseră respectul tibetanilor pentru că nu jefuiseră nici un templu, nu le violaseră femeile și își retrăseseră trupele cu prima ocazie prielnică, dar amintirea celor peste șapte sute de morți și durerosul sentiment de vulnerabilitate creat de înfrîngerea respectivă erau încă vii în amintirea localnicilor.

Acum problema era că, pur și simplu, Christopher nu putea dezvălui adevăratul motiv al vizitei sale. Existau dovezi certe că agentul mongol, Mishig, fusese contactat de Tsewong. Dar nu era deloc exclus ca și *tsong-chi*-ul tibetan să fie implicat. Din cîte se știa, era foarte plauzibil ca el să fi intermediat transmiterea mesajului de la Zamiatin pentru mongol. Reședința *tsong-chi*-ului se afla între munți și locul în care se presupunea că fusese găsit Tsewong. Era foarte posibil ca acesta să-i fi făcut o vizită lui Norbhu Dzasa înainte de a-și continua călătoria cu deznodămînt tragic.

– De fapt, este vorba de o nimic toată. Poate că o veți considera o slăbiciune sentimentală din partea mea. Probabil ați înțeles din scrisoarea pe care v-am adus-o că sînt un om de afaceri. Am venit la Kalimpong să tratez cu domnul Frazer. Îl cunosc de ani de zile, încă de la Patna. El știe despre un incident care s-a petrecut atunci, ceva legat de fiul meu, William. William și cu mine ne aflam în trecere prin Bodh Gaya, în drum spre Aurangabad. Pe atunci locuiam la Patna... cînd soția mea era încă în viață. Împletirea adevărului cu ficțiunea putea adormi neîncrederea *tsong-chi*-ului, gîndea Christopher. William s-a îmbolnăvit, continuă el. Nici la Bodh Gaya, nici în împrejurimi nu exista un medic englez. Eram disperat. Copilului îi era foarte

rău. Am crezut că va muri. Atunci unul dintre pelerinii care veniseră la Arborele Sacru... acolo există un arbore sacru, nu-i așa, domnule Dzasa?

Norbhu încuviință din cap; îl văzuse și el. Buddha primise iluminarea pe cînd se odihnea la umbra lui.

— Așa deci, continuă Christopher, prins de povestire. Ei bine, unul dintre pelerini a aflat că William era bolnav. A venit la noi și mi-a spus că acolo trăiește un călugăr tibetam, un fel de vraci. În fine, l-am găsit pe acest călugăr, iar el m-a urmat imediat, l-a examinat pe William și mi-a spus că îl poate vindeca. Apoi a plecat. Era noapte tîrziu. Îmi amintesc bine că stăteam în întuneric, împreună cu William care dogorea de febră.

Într-adevăr, William avusese odată temperatură foarte mare, fusese la un pas de moarte... dar nici vorbă de vreun călugăr sau de vreun arbore sfînt — doar un medic bătrîn trimis de DBI.

— Am crezut că o să moară, credeți-mă, atît de rău se simțea. În orice caz, așa cum v-am spus, călugărul a plecat și s-a întors peste vreo oră cu niște ierburi pe care Dumnezeu știe de unde le-a luat. A preparat din ele o poțiune pe care i-a turnat-o pe gît băiatului. Asta i-a salvat viața. În noaptea aceea febra i-a scăzut, iar peste două zile s-a ridicat din pat. După aceea am încercat să-l găsesc pe călugăr, să-l răsplătesc cumva, dar dispăruse. Frazer știa toate astea. Cînd a venit aici, a întrebat în dreapta și-n stînga, dar nu a aflat nimic despre călugăr. Asta pînă acum două săptămîni.

Norbhu Dzasa ridică privirea din ceșcuța aburindă. Ochii mici îi scliffeau.

— Mi-a spus că aici a murit un călugăr tibetan. Un om cu nume identic cu cel al călugărului meu și cam de aceeași vîrstă. Frazer spunea că avea asupra lui niște ierburi medicinale. S-a gîndit că ar fi bine să-mi dea de veste; mi-a scris o scrisoare. Eu aveam, oricum, de gînd să vin aici, cu treburi. Așa că m-am gîndit să profit de ocazie și să fac niște investigații. În legătură cu acest călugăr.

– De ce? Nu aveți cum să-l întâlniți. Nici cum să-i mulțumiți. E mort.

– Da, dar poate că avea familie, rude. Părinți, frați, surori. Poate că aveau nevoie de ajutor, acum că el a murit.

– Cum se numea acest călugăr-vraci?

– Tsewong. E un nume răspîndit?

Norbhu ridică din umeri:

– Nu e foarte răspîndit. Ba dimpotrivă.

– Dar așa se numea călugărul care a fost găsit aici? Cel care a murit?

Tsong-chi-ul îi aruncă o privire.

– Da. Avea același nume. Dar poate că nu era aceeași persoană.

– Cum era îmbrăcat? Poate că asta ne poate ajuta să-l identificăm.

Norbhu Dzasa își dădu seama că omul din fața lui dorea mai degrabă să-l tragă de limbă decît să primească o confirmare a unor lucruri deja știute. Îi amintea de discuțiile teologice purtate de călugării de la Ganden, la care asistase personal, înfruntările verbale în care cea mai mică greșeală echivala cu înfrîngerea. Oare, în cazul de față, ce ar fi însemnat înfrîngerea? se întreba.

– Purta veșmintele călugărilor din secta Sak-ya-pa. Călugărul pe care l-ați cunoscut făcea parte din secta Sak-ya-pa?

– Nu știu. Cum se îmbracă aceștia? În minte începuse deja să restrîngă aria căutărilor. Majoritatea călugărilor tibetani aparțineau sectei Gelug-pa, dominantă din punct de vedere politic. Existau mult mai puțini membri ai sectei Sak-ya-pa și mult mai puține mănăstiri Sak-ya-pa.

Norbhu Dzasa îi descrie lui Christopher îmbrăcămintea purtată de un lama din secta Sak-ya-pa: pălărie conică, nu foarte înaltă, cu apărătoare pentru urechi, tunici roșii, haină cu mâneci largi, folosită în timpul călătoriilor, cingătoare inconfundabilă.

– Da, așa era îmbrăcat, zise Christopher. Dar dorea să afle mai multe, să restrângă și mai mult mulțimea de posibilități. Ați găsit ceva care ar putea indica locul din care venea? Continuă el. Poate denumirea mănăstirii?

Norbhu vedea bine unde țintea englezul. De ce se juca cu el? Îl lua de prost?

– De unde venea călugărul tău? întrebă.

Christopher șovăi:

– Nu mi-a spus. Știți de unde venea omul care a murit?

Tsong-chi-ul surîse:

– Nu toți munții au un zeu. Nu toate mănăstirile au un nume.

Dacă englezul se aștepta ca el să joace rolul orientalului enigmatic și șiret, atunci va încerca cel puțin să-l interpreteze cu virtuozitate.

Christopher sesiză schimbarea de atitudine. Trebuia să schimbe tactica:

– L-ați cunoscut pe acest Tsewong înainte de a muri? Locuința dumneavoastră se află pe drumul pe care trebuie să fi mers el ca să ajungă la Kalimpong. Poate că a trecut pe aici. Poate că l-ați văzut. Dumneavoastră sau vreunul dintre servitori...

Norbhu Dzasa clătină din cap:

– Nu l-am văzut. Nu l-a văzut nimeni. Tăcu și îl privi scurtător. Wylam-la, ce căutați, de fapt? Ce anume doriți? Cine vă interesează?

Christopher ezită o clipă înainte de a răspunde. Oare micul tibetan știa ceva? Îl lua peste picior punându-i toate aceste întrebări?

– Fiul meu. Îl caut pe fiul meu.

Tsong-chi-ul sorbi din ceșcuță, apoi o puse jos cu eleganță.

– Nu-l găsiți aici. Înțelegere, poate. Înțelepciune, poate. Sau lucruri pe care n-ați dori să le găsiți. Dar nu fiul. Vă rog, Wylam-la, ascultați-mi sfatul. Întoarceți-vă acasă. În țara dumneavoastră. Munții de aici sînt foarte periculoși. Foarte înalți. Foarte friguroși.

Cei doi bărbați se priviră drept în ochi, ca doi dueliști cu floretele ridicate. În tăcerea din jur, *mantra* se auzea mai clar decît înainte.

– Spuneți-mi, zise Norbhu pe neașteptate, Wylam este un nume răspîndit?

Christopher clătină din cap. „Nu e răspîndit. Nu e deloc răspîndit“, ar fi vrut să spună. Dar nu spuse nimic.

– Nu. Nu sînt mulți Wylam. Sînt destui cu numele de Christopher. Dar nu foarte mulți care poartă numele de Wylam.

Norbhu Dzasa zîmbi din nou. Ceva în zîmbetul lui îl neliniștea pe Christopher. Pe altar un sfeșnic scînteie și se stinse.

– Am cunoscut un bărbat pe nume Wylam, zise *tsong-chi*-ul. Cu mulți ani în urmă. Semăna foarte mult cu dumneata. Era, cumva, tatăl dumitale?

Oare Norbhu Dzasa bănuise de la bun început?

– Poate. Tatăl meu a fost agent politic. A murit de mulți ani. Norbhu Dzasa îi aruncă lui Christopher o privire tăioasă:

– Vi se răcește ceaiul.

Christopher ridică ceașca și sorbi găbit. Lichidul gros, cald, i se lipi de cerul gurii și pe gîtlej.

– V-am răpit prea mult timp, domnule Dzasa. Îmi pare rău că l-ați irosit umblînd după potcoave de cai morți.

– Nu contează, zise omulețul. Poate găsiți în altă parte ceea ce căutați.

Se ridică și bătu din palme de două ori. Zgomotul răsună sec în odaia sclipitoare.

Ușa se deschise și servitorul intră să îl conducă pe Christopher.

– La revedere, Wylam-la. Îmi pare rău că nu v-am putut fi de ajutor.

– Și mie îmi pare rău.

Ceaiul tare îi dădea o vagă senzație de greață. Nu dorea decît să iasă afară din odaia înăbușitoare.

Norbhu Dzasa se înclină și Christopher ieși, urmat de servitor. *Tsong-chi*-ul oftă din greu. Îi era dor de soție și de copii. Plecaseră la Lhasa pentru a sărbători Anul Nou la sfîrșitul lui

ianuarie și pentru a participa la Festivalul Monlam care îi urma și care dura trei săptămîni încheiate. Putea trece mai bine de o lună pînă îi va revedea. Soția lui era mai tînără și foarte frumoasă, iar atunci cînd era în preajma ei se simțea și el mai viguros. Dar aici, fără ea, simțea povara anilor ca pe o mantie de zăpadă imposibil de clintit. În jurul lui, pe pereți, zeii și demonii dansau și se împerecheau în gradații succesive, solemne, cu extaz și durere. „Atît de puțin extaz, medită. Și atît de multă durere.“

Draperiile de pe peretele din stînga lui se dădură la o parte. Un bărbat înveșmîntat în sutană de călugăr păși în cameră. Chipul ascetic era ciupit de vărsat de vînt.

– Ei bine? întrebă Norbhu Dzasa. Ai auzit?

Călugărul dădu din cap.

– Wylam. Continuă Norbhu Dzasa. Își caută fiul.

– Da. Am auzit. Își trecu palma îngustă peste capul ras. Lumina lămpilor tremura pe tenul ciupit, aruncînd pete de umbră, ca niște furnici agitate. Zeii intră în joc. Trebuie să fim pregătiți atunci cînd va începe partida.

10

Cînd Christopher ajunse la periferia Kalimpongului, soarele coborîse aproape de linia orizontului. Lumina zilei pălea cu repeziciune. Noaptea invada lumea, grăbită și implacabilă, cu excepția unor pete de lumină artificială, în bazar, și a unei lămpi ce ardea în Biserica St. Andrew, abia vizibilă din locul în care se afla.

Traversă din nou bazarul, înțesat de luminițe pîlpînde și de aroma grea, înăbușitoare, a ierburilor și mirodeniilor. La o tarabă un bătrîn vindea, în boluri grosolane, *dhal* vîscos; la o alta, o femeie într-un sari zdrențuit îmbia cumpărătorii cu un sortiment bogat de ardei grași, ardei iuți și sîmburi de roșii sălbatice. Pe balanțe mici de alamă, cu picătura, cu snopul, întreaga Indie era porționată și

cîntărită. Pentru Christopher vechiul caleidoscop începuse din nou să se rotească. Dar acum, pentru prima oară, simțea, dincolo de desenele miraculoase, o boare de amenințare ce-l paralizase.

Găsi spitalul Misiunii în capătul opus al orașului față de locul unde se afla orfelinatul. Între ele se afla, simbolic, cimitirul britanic. Martin Cormac, medicul care îl îngrijise pe călugărul muribund la Knox Homes, lipsea.

Infirmiera care îl primi pe Christopher nu îi fu de prea mare ajutor. Îi comunică lapidar că doctorul Cormac fusese chemat între Kalimpong și Darjeeling. În afara de asta, nu știa nimic.

Christopher notă pe o bucată de hîrtie numele și adresa hanului la care trăsese. Infirmiera luă între două degete peticul de hîrtie, ca și cum între fibrele ei s-ar fi cuibărit toate bolile posibile de pe subcontinent și majoritatea formelor de ciumă din Egipt. Îl puse într-o casetă mică, ferită aproape de holul auster de la intrarea în spital, apoi se întoarse în secție cu o mină preocupată.

Christopher se întoarse la han, trase un pui de somn și se întremă cu încă un *chota peg*, înainte de a se bărbieri și a îmbrăca ceva potrivit pentru cina de la familia Carpenter. Când plecă, hanul era cufundat în liniște. Nu-l văzu nimeni ieșind.

La intrarea Orfelinatului Knox Homes îl întâmpină Carpenter în persoană, de data asta îmbrăcat mai sobru decît prima oară, dar nu în ținută de seară. Misionarul îl conduse direct în orfelinatul propriu-zis, mai exact în aripa rezervată fetelor. La Knox Homes erau mai multe fete decît băieți; băieții erau urmași folositori din punct de vedere economic, care, după ce creșteau, puteau avea grijă de părinții ajunși la vîrsta bătrîneții. Fetele nu erau decît o povară, se măritau și ajungeau într-o familie străină. Nou-născuții de sex feminin erau repede abandonați pe treptele vreunei case, dacă erau suficient de norocoși.

Aripa destinată fetelor era un loc cu aspect spartan, strălucind de curățenie, mai degrabă un loc de popas la fel de îmbietor ca o haltă, decît un cămin; pereții, dușumelele și mobilierul erau impregnate de mirosul săpunului fenic și al iodului, iar

aerul cu iz de mucegai părea saturat de alte mirosuri fantomatice, mai greu de recunoscut la primul contact: miasma vomei subțiri a copiilor, cea a verzei fierte și acel miros slab, dar inconfundabil, din toate instituțiile unde adolescentele locuiesc împreună. O miasmă acră, de sînge menstrual, care impregnează orice vine în contact cu el.

În salonul cu lambriuri întunecate, înțesate cu portrete ale protectorilor și cu motouri pioase în rame cernite, Christopher fu prezentat copiilor. Rînduri de chipuri tăcute, indiferente, îl priveau țință, în timp ce el stătea stingher și încurcat, pe un mic podium, la capătul încăperii. Fetele aveau vîrste diferite, dar toate purtau aceeași uniformă cenușie, iar chipurile oglindeau aceeași melancolie și supunere ursuză. Cele mai multe păreau să fie de origine indiană, dar printre ele erau și nepaleze, tibetane și lepcha. Christopher remarcă vreo cîteva de origine mixtă, anglo-indiană, și două fete ce păreau a fi europene. În total, erau puțin peste o sută.

Pentru Christopher cel mai îngrozitor lucru era temperatura aerului din salon; nu era nici supărător de rece, nici exagerat de cald. Pe țevile vechi urca puțină căldură de la boilerul din măruntăiele casei, dar nu atît cît să te simți în largul tău, nici atît de puțină cît să te înfofolești bine ca să te protejezi de frig. Mai observă că nici copii nu arătau prea bine hrăniți, dar nici foarte înfometați. Bănuia că nu sufereau de foame, dar nici nu erau vreodată foarte sătui. Era o lume de hotar, în care acești orfani, nici complet abandonați, dar nici iubiți necondiționat, duceau o cvasiexistență care avea să-și pună amprenta pentru totdeauna asupra vieții lor.

– Domnul Wylam a sosit la noi de curînd din îndepărtata Anglie, începu Carpenter să declame pe un ton didactic. A venit printre noi ca să afle vești despre fiul său, copil de vîrstă fragedă, care a fost smuls de lîngă dînsul în împrejurări dramatice. Care dintre noi, cei de aici, nu s-a rugat în nopțile lungi de insomnie ca un tată iubitor să vină în căutarea noastră, să ne ducă acasă? Care dintre noi nu a tînjit după o dragoste ca cea a acestui bărbat care a traversat singur globul pămîntesc din

dragoste pentru unicul său fiu, ca să îl readucă în sânul familiei sale iubitoare? Cît de bine ne reamintesc toate acestea de cuvintele Domnului din acea frumoasă parabolă a tatălui și a fiilor săi: „Căci acest fiu al meu era mort, iar acum este din nou viu; era pierdut, iar acum l-am regăsit“. Poate că în călătoria domnului Wylam se ascunde o parabolă și pentru noi, cei de aici. Pentru că există un tată care ne caută, care tînjește după noi, care dorește să ne întoarcem la el smeriți și copleșiți de remușcări. Iar el este în stare să traverseze tot pămîntul ca să ne găsească.

Carpenter se opri ca să-și tragă sufletul. Părea că abia își intrase în formă. Fetele îl priveau resemnate. Nici una dintre ele nu tușea, nu se foia și nu își mișca picioarele, cum ar fi făcut elevii englezi. Era limpede că ajunseseră de mult la convingerea că predicile fac parte din viață, la fel de firesc ca mîncatul sau dormitul. Christopher se străduia din răputeri să nu caște.

– Domnule Wylam, sufletele noastre sînt alături de dumneavoastră în această încercare, așa cum, fără îndoială, sufletul dumneavoastră a fost în trecut alături de văduvele și orfanii acestui ținut uitat de Dumnezeu. Aceștia sînt copii idolatriei, domnule Wylam, copii născuți în păcat. Mamele și tații lor nu erau altceva decît niște canibali păgîni, dar, prin mila lui Dumnezeu, au fost scoși din întuneric și readuși la lumină. Vă rog deci să vă rugați împreună cu noi pentru ca sufletele noastre să se unească în prezența Mîntuitorului nostru milostiv și iubitor. Să ne rugăm.

Asemenea unor păpuși mecanice, rîndurile supuse închiseră ochii și plecară capetele. Pleoapele și gîturile fetelor păreau făcute special pentru asta.

– „Tată milostiv, Tu, Cel Care ne cunoști păcatele și rătăcirile noastre, ale păcătoșilor, Te rugăm, coboară-Ți privirea în seara aceasta asupra noastră, asupra robului Tău Christopher...“

Și astfel începu seara.

Cina era formată dintr-o fiertură de varză amestecată cu bucățele de carne plină de zgîrciuri, care renunțaseră să lupte ca

să își păstreze identitatea gustului. Moira Carpenter avea mai degrabă aerul unui antreprenor de pompe funebre supraveghind funeraliile sărmanului animal care zăcea porționat și înecat în sos în farfuriile lor, decît al unei gazde primitoare care are grijă de buna dispoziție a oaspeților casei. Participa la conversația prețioasă cu o politețe jalnică:

– Soțul meu mi-a povestit despre necazul dumneavoastră, domnule Wylam, zise în timp ce umplea farfuria cu varză fiartă. Mi-am petrecut toată ziua rugîndu-mă să vă regăsiți fiul. Sărmana mamă care-l așteaptă acasă! Trebuie să fie distrusă.

– Soția mea a murit, doamnă Carpenter. S-a întîmplat acum un an.

– Îmi pare rău. Extrem de rău. Așeză alături de varză ceva de culoare alburie. A murit din cauza unei boli?

– De tuberculoză, doamnă Carpenter. A murit de tuberculoză. Avea treizeci și unu de ani.

Pentru prima oară ochii doamnei Carpenter prinseră viață. Bolile o înviorau tot atît de mult ca și discuțiile despre idolatrie pe soțul său.

– Este o calamitate, domnule Wylam, un lucru teribil. Noi sîntem binecuvîntați că trăim aici, unde aerul de munte îndepărtează microbii. Desigur, avem altele de înfruntat. Nu aveți idee cît de chinuiți sînt acești oameni. Plătesc din cauza unui sistem depravat. Sifilisul, domnule Wylam, este o boala endemică... vă rog, mîncăți... iar gonoreea face ravagii.

Foarte curînd Christopher își dădu seama că gazda lui era cel mai înfiorător conviv din lume: o ipohondră care nu era interesată decît de boli. În timp ce scormonea prin mîncare, îl delecta pe Christopher cu istorisiri despre propriile sale suferințe, despre cele ale soțului, despre bolile care îi afectau zilnic pe nefericiții orfani de la Kalimpong, despre bolile întregului continent.

Christopher nu putea face altceva decît să înghită cu noduri desertul, o cremă de zahăr ars de un galben strident, cu niște

bucățele imposibil de identificat, în timp ce ea se extazia povestind despre un caz de cancer la nas pe care-l văzuse de curînd la spital.

– Bine, dragă, o întrerupse în cele din urmă soțul. Dar nu trebuie să-i dăm oaspetelui nostru impresia că principala noastră preocupare sînt suferințele fizice ale acestor nefericiți. Astea le lăsăm în seama celor care au chemare pentru așa ceva. Dar, desigur, Christopher – îmi permiți să îți spun pe nume, nu-i așa? – că oricît de teribile ar fi bolile care macină trupul Indiei, nu se compară cu chinul spiritual care îi devastează sufletul. Pe acest pămînt lucrează necuratul, care îi atrage în infern pe nenorociți, generație după generație. Noi facem tot ce putem, dar este o muncă sisifică.

Continuă pe același ton, descriind cu lux de amănunte principalele orori ale Indiei și pe cele ale credinței în idoli. Hindușii erau condamnați pentru că adulau o mulțime de zei, iar musulmanii pentru că nu se închinau celui căruia ar fi trebuit. Yoghinii erau șarlatani, iar sufiții – niște prefăcuți, deoarece, prin definiție, nu există nici un fel de spiritualitate fără prezența lui Dumnezeu, iar Dumnezeul lui John Carpenter avea pielea albă și era presbiterian. Christopher hotărî că nu avea nici un sens să îl contrazică. El însuși era prea puțin credincios ca să își permită să apere credința altor oameni.

Abia spre sfîrșitul cinei își dădu seama că individul juca un rol foarte bine pus la punct. Nu era un nebun cu idei învechite și bizare despre practicile religioase, nici un bigot nătîng propovăduindu-și obsesiile personale, ci un om inteligent, un actor subtil.

Christopher își aduse aminte de clipa aceea din cursul după-amiezei în care Carpenter își dăduse jos ochelarii, lăsînd să i se întrevadă adevărata-i față. Acum, în timp ce misionarul sau nevastă-sa perorau despre boli și corupție morală, surprindea din cînd în cînd o expresie trecătoare pe chipul lui Carpenter, nu își dădea seama dacă era ironică, batjocoritoare sau pur și simplu răutăcioasă.

– Spune-mi, Christopher, zise el în timp ce își beau ceaiul diluat care încheia cina, de cîte ori ai fost la Kalimpong?

– În copilărie veneam des aici. Tata lucra în apropiere.

– Era om de afaceri, ca și tine?

– Da, se ocupa cu negoțul cu ceai.

Misionarul îi aruncă o privire peste buza ceștii de ceai:

– Și tu? Ce fel de negoț faci?

– Cu de toate. Am făcut comerț cu o mulțime de lucruri pînă acum.

– Dar ești un om educat. Pari a fi mai degrabă un bărbat care ar fi putut face carieră în administrație sau în poliția civilă. Serios, nu te văd în chip de comerciant mărunț. Te rog să nu te superi.

– Nu e nici o supărare. Eu am fost cel care a ales comerțul. Poate că o altă carieră mi s-ar fi potrivit mai bine. În ultimul timp, afacerile merg cam prost.

– Acum trăiești în Anglia, așa este?

Carpenter îl supunea unui adevărat interogatoriu, discret, dar amănunțit.

– Da. După ce am dat faliment, soția și fiul meu au plecat acolo. Eu m-am întors anul trecut ca să fiu alături de ei, dar curînd după aceea Elizabeth a murit. Am hotărît să rămîn acolo cu William.

– Înțeleg. Ce ai făcut în timpul războiului? Bănuiesc că te aflai în India.

– Am fost furnizor al armatei: grîne, nutreț, orez – tot felul de alimente. Atunci am făcut ceva bani. Dar nu suficienți.

– Cine te urăște atît de tare, încît să-ți răpească băiatul? Pe cine bănuiești? De ce ai venit tocmai în India ca să îl cauți, la Kalimpong?

Christopher simțea că dincolo de întrebările lui Carpenter se ascundea ceva mai mult decît simpla curiozitate. Misionarul era îngrijorat. Nu credea povestea spusă de Christopher. Dar era ceva mai mult decît atît: știa ceva și dorea să afle ce informații avea Christopher.

– Am fost sfătuit să nu discut despre asta.

– Cine te-a sfătuit? Poliția?

– Da, poliția.

– Ei te-au ajutat să vii cu avionul pînă aici? Scuză-mă că par atît de curios. Dar mă intrigă faptul că un om ca tine poate fi atît de influent încît să vină cu avionul pînă în India, doar ca să caute un copil, oricît ți-ar fi el de scump. De obicei autoritățile nu sînt atît de săritoare.

Christopher decise că era timpul să se retragă:

– Domnule Carpenter, vă sînt recunoscător dumneavoastră și soției dumneavoastră pentru această seară minunată. Atît mîncarea, cît și conversația mi-au făcut o plăcere imensă. Se întoarce spre nevasta lui Carpenter: Doamnă Carpenter, vă rog să primiți mulțumirile mele. Ați fost o gazdă extrem de atentă. Din păcate, acum trebuie să plec. Sînt încă obosit după călătorie și mă tem că, dacă stau prea mult, aș deveni plictisitor. Probabil că și dumneavoastră aveți treburi de făcut.

– Desigur, desigur! Ne pare rău că v-am ținut atît de mult de vorbă.

Moira Carpenter se ridică în picioare. Soțul îi urmă exemplul:

– Domnule Wylam, dacă nu v-ar obosi prea mult, zise misionarul, aș dori să vă arăt aripa în care locuiesc băieții. Copiii dorm la ora aceasta, dar înainte de a pleca mi-ar face plăcere dacă ați intra o clipă să-i vedeți.

Sectorul băieților nu era departe. O ușă capitonată cu postav verde dădea într-un coridor scurt, la capătul căruia se afla un dormitor lung, scaldat în lumina lunii. În paturile perfect aliniate, ca într-un salon de spital, copiii dormeau în liniștea tulburată doar de respirația lor profundă. Carpenter mergea printre paturi cu o lanternă în mîna, arătîndu-i lui Christopher chipurile băieților adormiți, ca un custode care își conduce vizitatorul printr-un muzeu al figurilor de ceară, prezentîndu-i exponatele. În paturile înguste, băieții dormeau ghemuiți sub păaturi subțiri, visînd fără speranță.

Christopher se întrebă de ce-l adusesese Carpenter aici, la urma urmei, de ce-l invitasese la cină? Ca să-l liniștească, ca să alunge impresia de nervozitate pe care i-o lăsase după-amiază? Privindu-i pe copiii adormiți, începu să se întrebe dacă și William trecuse pe acolo. Asta era? Asta se ascundea dincolo de nervozitatea și de precauțiile lui Carpenter? Dar alungă această idee ridicolă de îndată ce îi încolți în minte.

Familia Carpenter îl conduse pînă la poartă, revărsîndu-și în continuare simpatia asupra sa, ca o ploaie de confeti. Clădirea orfelinatului era cufundată în tăcere. Christopher își imagina fetele dormind, cu visele bîntuite de siluete întunecate de zei și zeițe, a lui Kali cea neagră, dănțuind pe trupurile însîngerate ale victimelor sale, a lui Shiva, cu mîinile năclăite de sînge, distrugînd universul. Sau poate că visau canibali, ascunși în munți, devorînd carnea fragedă a unor copii englezi? Iar dacă era așa, ce le păsa lor?

Era trecut de zece cînd ajunse înapoi la han. Salonul era aproape cufundat în întuneric, populat de siluete ghemuite, care se tot mișcau; oamenii dormeau, cu gîndul la plecarea din zori, poate la ora unu sau două după miezul nopții. Se răspîndise vestea că în nord vremea era pe cale să se îmbunătățească și era foarte probabil ca peste o zi sau două toate trecătorile spre Chumbi să fie deschise.

Urcă treptele șubrede de lemn pînă la etajul întîi, ținînd în mînă lampa de petrol fumegîndă pe care o lăsase la parter special pentru cînd avea să se întoarcă. Pereții subțiri de placaj ai clădirii nu reușeau să înfrunte gerul de afară. Totul era îmbibat de ploaie și acoperit de o pojghiță de gheață. Într-o odaie de pe coridor cineva gemea de durere, dar nimeni nu-i sărea în ajutor. Afară, cîinii bătrîni, măcinați de foame și boli, rătăceau fără țință, fiindu-le frică să se arate la lumina zilei. Îi auzea urlînd în noapte, singuratici și disperați.

Nu îl văzu pe bărbatul care îl izbi de cum deschise ușa și nici nu simți lovitura care îl doborî, inconștient, pe podeaua murdară

a camerei. Preț de o fracțiune de secundă văzu o lumină strălucitoare și câteva chipuri sau, poate, unul singur, mișcându-i-se în față, ca prin ceață. Apoi podeaua se zgudui și îi fugi de sub picioare, lumea pîlpîi, se înroși și dispăru, lăsîndu-l să se zvîrcolească și să urle de durere, singur în întuneric.

11

Se afla într-o barcă pe mare, legănat de valurile albastre și sărate. Apoi barca dispăru, iar apele se deschiseră sub el și se simți înghițit din nou de negură. Fără să știe cum, întunericul se risipi, iar el se pomeni iarăși ridicîndu-se către lumină. Trebuie să fi fost furtună la suprafață; era împins încolo și înapoi, ca o epavă pe crestele valurilor uriașe. Apoi, din nou, ca prin farmec, valurile se liniștiră, iar el se simți plutind pe suprafața netedă a apei, legănat de freamătul blînd, ritmic, al undelor.

Mai întîi un chip, apoi două mîini care începură să-l zgîlțuie cu putere și, deodată, încetarea senzației de plutire, conștientizarea faptului că zace pe un pat tare. Chipul avea trăsături europene, era neras și se încăpățîna să-i apară și să-i dispară din fața ochilor.

— Mă auziți, domnule Wylam? Îmi auziți vocea?

Omul i se adresa în engleză, marcată de un accent puternic. Primul lui gînd fu acela că acesta trebuie să fie rusul, Zamiatin; dar ceva îi șopti că ideea era ridicolă.

— Puteți sta în capul oaselor? insistă vocea. Christopher simți cum două brațe îl ridică de subsuori, forțîndu-l să se așeze în fund. Fără tragere de inimă se lăsă urnit din loc. De îndată ce se ridică, simți cum capul începe din nou să i se învîrtă și preț de o clipă avu senzația că se scufundă iarăși în beznă. Îi era greață; carnea aceea de origine incertă și gamiturile dubioase care o însoțiseră găsiseră momentul prielnic să se elibereze; simțea că

stomacul său nu mai poate face față mîncării care se umflase dincolo de orice închipuire. Cu rapiditate, mîncarea de la cină părea că vrea să dobîndească o viață de sine stătătoare.

– Vreți să vomitați? întrebă vocea.

Reuși să dea din cap și gestul trimise fulgere de lumină verzuie în toate ungherele creierului său chinuit de durere.

– E un lighean aici, lângă dumneavoastră. Aici, în dreapta. Dați-i drumul. O să vă sprijin.

Simți cum o mînă îi susține capul, apoi ceva îi explodează din măruntaie și țîșni cu violența unui tren expres pe drumul de întoarcere acasă. Un jet de lichid cald se precipită către vasul de metal.

Scuipînd resturi de vomă cu iz acru, se prăbuși epuizat pe căpățiul patului. Parcă cineva îi smulsese capul și-l înlocuise cu un titirez. Un copil nebun ședea deasupra lui, pocnind din bici și învîrtind titirezul iarăși, fără oprire.

– E mai bine? De data aceasta, vocea răsuna mai puternic. Mai auzise acest accent, dar nu-l putea identifica. Era scoțian? Sau, poate, irlandez?

– Dacă mai simțiți nevoia să vomitați, aveți aici încă un lighean. Dacă îl umpleți și pe acela vă pot aduce altul. Puteți deschide ochii?

În gură avea un gust înfiorător, ca și cum cineva ar fi dat buzna acolo, încălțat cu cizme grosolane, pline de noroi.

– Un gust... oribil, reuși să îngaime cu glas răgușit.

– Poftim, clătiți-vă gura cu asta. E curată, am fiert-o chiar eu.

Străinul îi duse la gură o cană. Era apă. Sorbi puțin, își clăti gura, apoi scuipă în ligheanul de lângă el. Cu mare greutate, deschise din nou ochii.

Se afla în camera lui de la han. Recunoscuse masa și scaunul rupt de la fereastră. Cineva adusese o sobă cu cărbuni care împrăstia o lumină roșie-gălbuie în mijlocul camerei. Pe masă fumega o lampă cu petrol urît mirositoare. Bărbatul care îl ajutase ședea pe cel de al doilea scaun, lângă pat.

– Sînteți teafăr, zise bărbatul, surprinzînd privirea lui Christopher fixată asupra sa. Puțin cam zdruncinat, dar în două, trei zile veți fi din nou pe picioare. Nu aveți nimic rupt. O să vă doară capul un timp, iar cucuiul se va retrage abia după cîteva săptămîni, dar nu cred că veți muri din asta.

– Mulțumesc, zise Christopher, schimonosindu-se în clipa în care durerea îi săgetă din nou țeasta.

– Vă întrebați, probabil, cine sînt, zise străinul.

Christopher închise ochii o clipă, apoi îi deschise din nou.

– Mi-a trecut prin cap. Vocea îi răsuna ca un amestec între răgetul de cămilă și țipătul hienei. În timpane auzea ecouri stranii. Stomacul i se mai liniștise, dar, din cînd în cînd, îi mai zvîcnea, ca și cum ar fi dorit să îi reamintească experiența de mai înainte; bănuia că o parte din carne – dacă fusese, într-adevăr, carne – se mai afla acolo, pîndind...

– Numele meu este Cormac. Martin Cormac. Mi-ați lăsat un bilețel la Black Hole, în Kalimpong, la spital... cel puțin, așa este considerat.

Christopher își miji ochii, încercînd să îl vadă mai bine. Nu arăta a doctor, își zise. Putea să aibă vreo patruzeci și cinci de ani și îmbătrînea rapid: părul, ochii, pielea, toate erau cenușii. Pe chip avea expresia caracteristică unor oameni de vîrsta lui, ca și cum ar fi închis ochii în urmă cu douăzeci de ani și i-ar fi redeschis, surprinzîndu-se în ipostaza de acum. Cîndva, în cursul vieții, pierduse mai mult decît cîștigase. În clipa aceea arăta prăfuit, ca după o călătorie. Gîndindu-se în continuare, Christopher își dădu seama că, probabil, abia sosise de la Peshok.

– Vă întrebați, probabil, ce naiba caut aici, continuă medicul.

– Mi-a trecut și asta prin minte, recunosc Christopher.

– Sînt convins! Ei bine, ca să vă răspund la prima întrebare, nu eu v-am lovit în cap. Ca să fiu sincer, nu știu cine a fost. A fugit de cum am apărut. Eu așteptam afară întoarcerea dumneavoastră de la Cold Confort Hall. V-am văzut intrînd aici și v-am urmat un minut mai tîrziu. Tocmai vă scotocea prin buzunare, dar nu cred că a luat ceva. Camera v-a fost răscolită

de-a fir a păr înainte de a vă întoarce. Puteți verifica mai târziu dacă vă lipsește ceva. Cormac tăcu și îndreptă o privire atentă și binevoitoare spre Christopher: Cum vă simțiți capul?

Christopher se strădui să surîdă, dar efortul se dovedi a fi prea mare pentru durerea lui de cap. Surîsul se transformă în grimasă.

– Greu, hm? Păi, o să vă dau ceva are să vă aline durerea. Nu plec niciodată fără să iau câteva din astea.

Cormac scoase din buzunar un flacon mic, maroniu, plin cu tablete. Scutură două în palmă, i le dădu lui Christopher și-i întinse un pahar cu apă. Christopher luă pastilele pe rînd; se simțea ca și cum ar fi înghițit cioburi de sticlă.

– Păcat că a trebuit să le luați, zise Cormac de îndată ce dădu tabletele pe gît. Din cîte mi-a zis infirmiera Campbell, mi-am închipuit că aveți nevoie de ceva întăritor după vizita făcută la drăguții din vârful dealului. Așa că am adus o sticlă cu ceva bun, ca să ne înecăm amarul. Însă acum necazurile dumneavoastră sînt de așa natură că va trebui să mă lupt singur cu sticla. Doriți să plec sau pot să mai rămîn?

Christopher, care simțea că greața îi dă din nou tîrcoale, cătină din cap:

– E-n regulă. Aș dori să rămîneți. Ce înseamnă „ceva bun“?

– Ah! exclamă Cormac, scoțînd din buzunar o sticlă. Whisky irlandez, făcut din cartofi. Am un amic la Newry care îmi trimite, din cînd în cînd, cîte o butelcuță. Nu cred că mai există ceva asemănător de aici și pînă la Belfast.

Nord-irlandez – acesta era accentul! Probabil Belfast, dar Christopher nu putea fi sigur. Nu auzise niciodată de Newry. Erau mulți în India: vasali ce cîrmuiau un alt popor asuprit. Poate că, într-un fel, într-asta consta esența imperiului.

– Ciudat, continuă Cormac. Sincer să fiu, Kalimpong nu este chiar locul în care te-ai aștepta să fii atacat. Desigur, sînt o mulțime de hoți, dar, de regulă, nu ajung pînă la a da cuiva în cap. De atîția ani de cînd sînt aici, nu am auzit de așa ceva. Evident, se mai întîmplă să se ia la bătaie din ceartă. Dar nici-

odată în timpul unui jaf. Când l-am văzut aplecându-se asupra dumatăle, am fost convins că am dat peste un tâlhar care vrea să te ucidă. Noroc! *Sláinte!* Cormac ridică sticla și o duse la gură. Bău lacom, închise ochii și se scutură înfiorat: Dumnezeu, aveam nevoie de asta, exclamă cu respirația întretăiată. Exact ce mi-a recomandat doctorul. Știi, continuă, punînd dopul la loc, e cam tare. Ți-ar arde pliscul, cum zicea răposatu' taică-meu. Nu cred că-mi face prea bine.

– În India nu mai există secte asasine, murmură Christopher. Au dispărut de aproape un secol. Adică de vreo o sută de ani.

– Da, știu și eu asta. Dar nu cumva să-i spui asta amicului dumatăle de pe colină. El crede cu înverșunare în ele. „Păgînul, în orbirea lui, se închină pădurii și pietrei“ – asta e aria lui preferată și o cîntă dimineața, la prînz și seara. După cum presupun că ți-ai dat deja seama.

– De unde ai aflat că în seara asta am fost la orfelinat?

– Ah! exclamă Cormac, deșurubînd din nou dopul. Puține lucruri trec neobservate la Kalimpong. Infirmiera Campbell și-a asumat sarcina de a afla cine ești și ce urmărești. Cred că a rămas interzisă cînd a aflat că ai fost invitat la familia Carpenter. Nu i se întîmplă pres des să fie primită. Iar mie mi se întîmplă și mai rar să fiu invitat la ei. Cu excepția cazurilor în care vreunul dintre micuți se simte rău. Ceea ce înseamnă „rău“ pentru cei de pe colină ar echivala cu „fatal“ în oricare alt loc.

– Ce v-a determinat să veniți la mine în seara asta? întrebă Christopher.

Pe măsură ce îi reveneau simțurile, se trezea și instinctul de apărare în fața a orice dădea de bănuț.

– Drept să spun, nu prea știu. Poate că, dacă ați fi trăit atîta timp la Black Hole ca mine, m-ați înțelege. M-am întors seara de la Peshok. Primul lucru de care am dat cu ochii a fost mutra acră a infirmierei Campbell, care m-a informat că am fost căutat de un individ dubios. Apoi am auzit niște zvonuri că nici doamna Carpenter n-ar fi fost prea încîntată de figura dumatăle,

în schimb, dragul ei consort ți-a acordat onoarea supremă. Așa că, sincer să fiu, am devenit curios. M-am gândit să trec pe aici, ca să-mi fac singur o părere. Bine am făcut. *Sláinte!*

– Crezi că aş putea să gust și eu un strop din „licoarea” dumitale nemaipomenită?

Cormac încercă să își compună o față cât mai severă și profesională, dar era prea puțin convingător.

– Păi, nu prea ai voie să bei tărie dacă ai luat pastilele alea. Pe de altă parte, nu cred că o dușcă îți poate face cine știe ce rău. Ca să-ți spun drept, îți va face, probabil, chiar mai bine decât tabletele. Ai un pahar?

Christopher îi arată din priviri una din gențile de pe podea. Se vedea că fusese răscolită și apoi strînsă la loc.

Cormac scotoci puțin prin ea și, în cele din urmă, scoase la iveală o cană uzată din tablă.

– Asta e? întrebă cu un aer triumfător.

Christopher dădu din cap.

– Mă tem că nu e din cristal de Waterford, spuse.

– Nu, răspunse Cormac în timp ce turna un deget de alcool în ceașcă. Aduce mai degrabă cu alama de Rathgormuck. Dar presupun că nu ai auzit de Rathgormuck, nu-i așa?

Christopher surîse:

– Există un loc cu numele ăsta?

Cormac dădu grav din cap:

– Da, bineînțeles că există. E un sătuc aflat la câteva mile distanță de Waterford. Nu se întâmplă prea multe pe acolo: oamenii se nasc, se căsătoresc, fac o droaie de copii care îi îngroapă atunci când se împlinește sorocul. Cam asta-i tot. Bănuiesc că așa este peste tot. Tăcu o vreme. Am fost o dată la Londra. Nu e nici o diferență.

Tăcu din nou și înainte de a mai continua, mai luă o înghițitură de whisky.

– Ei bine, ce vînt te aduce în locul acesta uitat de lume de la poalele Himalayei?

– Afacerile, domnule Cormac, pur și simplu afacerile.

Doctorul ridică dintr-o sprânceană înspicată.

– Nu zău? Cu „A“ mare sau cu „a“ mic? Întreb doar. Uite ce e, domnule, am trăit destul de mult timp în locul ăsta și mi-am dat seama cine ești din clipa în care ți-am șters sudoarea de pe frunte și am simțit mirosul vomei. Ești negustor, așa cum sînt eu yoghin.

Christopher oftă. Mai întâi Carpenter, iar acum individul acesta.

– În cazul acesta, ce crezi că sînt?

Cormac ridică din umeri:

– N-aș putea spune exact. Ai putea fi de la Serviciul Secret Indian, de la Poliția Indiană... în orice caz, ai un rang superior. Ai alura. Comportamentul. Așa și vorbești, deși în clipa asta vocea îți este cam nesigură. Am ghicit, primesc premiul?

Christopher clătină din cap. Îl durea:

– Nu se dă nici un premiu. În orice caz, continuă, încercînd să schimbe subiectul, dumneata ești medic misionar, așa cum sînt eu mama Kaiserului.

Doctorul destupă sticla cu apă de foc și o duse la gură. Făcu o grimasă:

– *In poteeno veritas*, fiule. S-ar putea să ai dreptate... Dar s-ar putea să te înșeli. Ca să spun drept, uneori nici eu nu sînt prea sigur. Să știi că sînt medic – McKay veritabil. Universitatea Queens, Belfast. Apoi am lucrat puțin la Edinburgh, cu Daniel Cunningham, profesorul de anatomie. Apoi am primit un post de chirurg secund la Infirmeria Regală. Atunci am greșit. Tăcu și mai luă o gură de whisky: La infirmerie era un grup de creștini. Cunoști genul: fețe palide, tulburări glandulare, masturbare și rugăciuni zilnice. Medicii lui Iisus, așa își ziceau. N-o să-ți spun cum le spuneau cei din jur. Nici acum nu sînt sigur dacă am fost atras se Iisus sau de o infirmieră frumușică pe nume May Lorimer. El avea puterea de a scula morții, dar nici ea nu era mai prejos în privința altor miracole asemănătoare. În orice caz, mi-am trecut numele pe listă, am renunțat la băutură, am început să mă masturbez și să mă rog în fiecare

seară pentru dragostea lui Iisus și a lui May Lorimer, laolaltă. Mă descurcam binișor pentru un fanatic religios, pînă într-o zi, cînd la Inverkeithing s-a organizat o mare convenție. Trei zile de jurăminte, rugăciuni și tot tacîmul. În ultima zi s-a făcut un apel la cei care doresc să devină medici misionari. Dacă nu eram capabili să salvăm sufletele semenilor noștri de culoare, puteam, în schimb, să le salvăm trupul pentru reînvierea și suferința eternă. În sfîrșit, sublima domnișoară Lorimer era acolo, pe podium, chemîndu-ne la Domnul. Eu mă aflu în public, iar trupul meu tînjea după domnișoara Lorimer. Pînă să îmi dau seama ce se întîmplă, eram sus, pe podium. Înainte să mă pot gîndi de două ori la ce făceam, m-am pomenit pe un vapor uriaș, ținînd într-o mînă o Biblie iar în cealaltă, o trusă cu instrumente chirurgicale. Așa m-am pomenit la Kalimpong. Tăcu o clipă. Asta era acum douăzeci de ani.

Deșurubă capacul sticlei cu gesturi mai măsurate decît înainte și trase o dușcă zdravănă.

– Ce s-a întîmplat cu divina domnișoară Lorimer? întrebă Christopher, neștiind dacă să ia sau nu în serios povestea tristă a lui Cormac.

– May Lorimer? Am rugat-o să vină cu mine. I-am oferit posibilitatea de a-l servi pe Domnul împreună, ca soț și soție. Am cerut-o în căsătorie. A fost foarte diplomată. Mi-a spus că mă consideră frate întru credință, dar că nu mă putea vedea în calitate de soț. Îl aveam pe Iisus, mi-a zis, ce nevoie mai aveam de ea? Atunci nu am știut ce să-i răspund, deși acum, dacă aș mai avea ocazia, i-aș da replica potrivită. Un an mai tîrziu am aflat că a fugit cu un soldat din garda Castelului Edinburgh. Era parcă un malac din Garda Neagră. Renumiți pentru caracterul lor desfrînat. Așa am rămas la Kalimpong, fără May Lorimer, fără Iisus și fără nici un motiv serios să mă întorc acasă. Am început din nou să beau, am renunțat la masturbare și am devenit un fel de subiect de bîrfă. Care-i povestea dumitale?

Pentru prima oară Christopher duse cana cu whisky la gură și bău. Simți că i se taie răsufierea și începu să tușească, dar

căldura care îl învăluia după aceea îi dădu o senzație de bine. Privi lichidul gălbui din gamela de tablă și gândul îi zbură la preotul care ridica spre cer cupa în timpul slujbei. *Hic est enim Calix Sanguinis mei*. Vin și whisky, sînge și foc, credință și disperare. Ridică din nou cana și sorbi. De data asta, nu mai tuși:

– M-am născut nu departe de aici, răspunse la întrebarea lui Cormac. Hotărîse că își poate permite să fie sincer cu acest om. Tatăl meu a lucrat în Serviciul Politic. M-a educat în spiritul dragostei față de această țară. Cred că el însuși nu a iubit pe nimeni și nimic în afară de India. Nici măcar pe mama. A murit cînd aveam doisprezece ani, iar eu eram trimis la școală în Anglia. Apoi, cînd am împlinit cincisprezece ani, tata a dispărut.

Doctorul îl privi întrebător:

– Cum? Vrei să spui că s-a volatilizat? Ca un fachir?

Christopher zîmbi obosit:

– Chiar ca un fachir, încuviință. Fără frînghie. Nici frînghie, nici acompaniament muzical – doar el singur. Plecase în vizită la maiorul Todd, pe vremea aceea reprezentantul nostru comercial la Yatung. Pe atunci, nu aveam pe nimeni la Jiantse. Într-o zi de octombrie, tata a plecat de la Kalimpong împreună cu un grup de călăuze și de șerpași. Vremea se înrăutățea, dar au traversat fără probleme Nathu-la. Se aflau deja în Tibet cînd a dispărut. Într-o bună dimineată, grupul a descoperit că a dispărut. Nici un bilețel, nici un semn, nici o urmă după care să se ia. Își lăsase toate lucrurile personale în tabără. Bineînțeles că au pornit în căutarea lui – toată ziua și în cea următoare, dar nu au dat nicăieri de el. Apoi ninsoarea s-a întetit și au fost nevoiți să renunțe la căutare și să plece mai departe, la Yatung. Nu a mai reapărut. Dar nici nu i-a găsit nimeni cadavrul. Au trimis o scrisoare la școala la care învățam; mi-a fost înmînată într-o zi, în mijlocul orei de latină. Avea un ton oficial, fără pic de compasiune, doar formalități. În cele din urmă, mi-au trimis lucrurile lui, decorațiile, citațiile, scrisorile, toate fleacurile. Le mai păstrez și-acum într-un cufăr acasă, în Anglia. Nu mă uit niciodată peste ele, dar le țin acolo.

– Așadar, ai locuit în Anglia? exclamă Cormac.

– De puțină vreme. Am plecat imediat după terminarea școlii și am revenit în India, unde am intrat în administrația civilă. Asta a fost în 1898. Nu prea știu de ce m-am întors. Uneori cred că am venit să-l caut pe tata, dar știu că, de fapt, nu acesta a fost motivul. Poate simțeam că aici a rămas o treabă neterminată și voiam să o duc la capăt.

– Și ai reușit?

Christopher privi peretele, fixînd o pată de igrasie care se întindea în sus, aproape de tavan. Lîngă ea stătea o șopîrlă, palidă și fantomatică, strîns lipită de zid:

– Nu, zise încet, ca pentru sine.

– A naibii de nenorocită, nu-i așa? Christopher îl privi derutat. Viața asta, zise doctorul, e a naibii de nenorocită. Țasta e singurul avantaj al bătrîneții, continuă. Nu mai ai mult de îndurat.

Christopher dădu din cap și sorbi din cană. Se simți scuturat de un fior, ca de o premoniție vagă. Se făcuse tîrziu.

– Trebuie să stăm de vorbă, zise el.

12

– Dă-i drumul, zise Cormac lăsîndu-se pe spătarul scaunului.

– Aici se petrece ceva. În seara asta am fost atacat. Poate că a fost un hoț, așa cum spui; poate că a fost un *dacoit* care s-a plictisit să jefuiască oamenii pe șosele și pe drumuri lăturalnice; dar poate că a fost cineva care vrea să mă împiedice să pun prea multe întrebări la Kalimpong. Încep să cred că această ultimă posibilitate este cea mai plauzibilă.

– Ce fel de întrebări ai pus, domnule Wylam?

Christopher îi povesti. Cormac tăcu o vreme, adunîndu-și gîndurile. Flacăra lumînării îi obosea ochii; își întoarse încet fața din calea luminii.

– Presupun că nu e cazul să te întreb de ce anume te intereseai de acest călugăr. Sau de ce ar avea cineva interesul să-ți răpească fiul, nemaivorbind să-l aducă pînă aici, la Kalimpong, sau sus, în Tibet.

– Nu-ți pot spune decît că am lucrat pentru guvern și că cineva avizat bănuiește că răpirea fiului meu are legătură cu activitatea mea de atunci. Știm că acest călugăr a adus un mesaj din Tibet și că mesajul a fost transmis unui anume Mishig, reprezentantul comercial mongol aici.

– Da, îl cunosc destul de bine pe Mishig. N-aș fi surprins să aflu că e implicat în ceva necurat. Continuă.

– Problema este să aflăm cum a reușit un muribund, care se pare că nu a fost vizitat de nimeni și despre care se afirmă că delira, să transmită cuiva un mesaj. Încep să cred că îmi pierd timpul de pomană aici.

– Eu n-aș fi atît de sigur, zise încet Cormac.

Christopher nu zise nimic, dar simți că atmosfera din încăpere se schimbase. Fie că era din cauza whiskyului sau a orei înaintate, fie a aducerilor aminte, Cormac renunțase la glumele cinice și devenise de o seriozitate calculată. Avea aerul unei persoane pe cale să divulge secrete pázite cu sfințenie.

– Cred, zise doctorul, alegîndu-și cuvintele cu grijă, că omul pe care îl cauți este reverendul doctor Carpenter. Îl cunoaște destul de bine pe Mishig. Dacă nu mă înșel, pe călugăr îl cunoștea și mai bine. Sincer să fiu, la fel de bine se poate ca Tsewong să-i fi transmis personal mesajul lui Mishig. Crede-mă, e unul din ăștia doi.

O tăcere adîncă și grea se lăsă peste cuvintele lui Cormac. Christopher trase aer în piept, apoi rosti cu respirația întretăiată:

– Carpenter? Dar de ce? Ce motiv ar putea avea un bărbat ca el să ducă mesaje în celălalt capăt al orașului, în locul altui individ pe care îl consideră un adept al diavolului?

– Ce motiv? Mititelul Johnny Carpenter? Dumnezeu mare, ne-ar lua o noapte întreagă dacă am începe să discutăm despre motiv.

– Dă-mi un exemplu!

Cormac nu-i răspunse imediat. Poate că era rîndul lui să devină bănuitor. Christopher avea senzația că regreta ceea ce făcuse.

– Să începem cu altceva. Oficial, acest Tsewong a murit de frig. Am completat chiar eu certificatul de deces. Vei găsi o copie la Registrul Nașterilor și Deceselor din Regiunea Kalimpong. E acolo un tip pe nume Hughes: un galez din Neath. Pe aici toți sîntem de origine celtică. În fine, acesta nu este nici pe departe cauza morții lui Tsewong. Înțelegi ce vreau să spun?

– Cum a murit? întreabă Christopher, remarcînd că whiskyul începea să-și pună amprenta pe vocea lui Cormac.

– Și-a luat singur viața.

– Dar e imposibil!

– Nu zău? Vocea lui Cormac era blîndă, aproape duioasă. Îl văzuse pe cel mort, îi atinsese chipul, pielea. Ai impresia că un călugăr budist nu se poate sinucide? Pentru unii dintre ei toată viața nu este altceva decît o moarte lentă. În Tibet există oameni care se vîră într-o nișă în stîncă și se lasă zidiți înăuntru pînă sus, cu excepția unei mici deschizături prin care intră mîncarea și ies excrementele. Știai asta? Țștia sînt morți vii. Uneori, rezistă ani în șir. Intră acolo în floarea vîrstei și mor bătrîni. În orice caz, este o viață dură. Sînt frustările, tentațiile, clipele grele. O tunică galbenă nu te apără de ciudățeniile firii omenești.

Cei doi bărbați tăcură. Ceara lumînării picura în liniște. Flacăra pîlpîi, apoi se îndreptă din nou.

– Cum a făcut-o? întreabă Christopher.

– S-a spînzurat. Carpenter spune că l-a găsit atîrnînd în odaia lui. S-a folosit de frînghia cu care își încingea mijlocul. În tavan era un cîrlig. Era o cămăruță la mansardă, în care se depozitau lăzi vechi. S-a spînzurat de cîrlig.

Christopher se înfioră.

– Nu înțeleg. Nu pricep cum e cineva în stare să o facă. Înțeleg crima, dar nu și sinuciderea.

Cormac se uită la Christopher. În privire avea o tristețe pe care nici măcar whiskyul nu reușise să o alunge:

– Norocosule!

Nu zise nimic altceva; tăcu. Pe stradă se agitau cîinii. Sau era, poate, singura fiară dînd tîrcoale în liniștea de afară?

Christopher întrerupse tăcerea cu o altă întrebare:

– De ce s-a sinucis? Știi cumva?

Cormac clătină din cap:

– N-aș putea să-ți spun. Cred că John Carpenter știe, dar poți fi convins că nu-ți va spune. Totuși, am niște bănuieli.

– Bănuieli?

– Cred că Tsewong avea probleme. Poate că erau grave, poate că doar așa i se păreau lui Tsewong; n-am de unde să știu. Dar, fără îndoială, avea probleme. Doctorul tăcu o clipă, apoi continuă: În primul rînd, nu cred că era budist. Adică, nu mai era. Pariez că se convertise la creștinism.

Christopher îl privi lung pe irlandez:

– Nu pricep. Era tibetan. Nu există tibetani creștini. Purta sutana călugărilor budiști. Și era mort. Cum ți-ai dat seama că era creștin?

Cormac luă o gură de whisky, apoi continuă:

– După niște indicii. Am dus cadavrul la spital, ca să-l autopsiez. Cînd l-am dezbrăcat, am vrut să mă asigur că adunat toate mărunțișurile, pentru că știam că trebuie să i le predau lui Norbhu, împreună cu mortul. Atunci, am găsit în buzunar scrisoarea și bilețelul, împreună cu cartea de rugăciuni, amuleta și restul. Dar, ia ghici, ce purta sub haină? O cruciuliță, domnule Wylam! O cruciuliță din argint! O păstrează și acum, ascunsă în biroul meu de acasă. Dacă vrei, o să ți-o arăt.

– Nu s-au pus întrebări în legătură cu sinuciderea?

– Cine să le pună? Doar nu crezi că i-am spus lui Norbhu Dzasa că un lama și-a făcut singur felul? Ți-am spus – am întocmit chiar eu certificatul de deces. În această perioadă a anului multă lume moare din cauza frigului. Nu puțini dintre ei sînt călugări tibetani. Nu s-au pus nici un fel de întrebări.

– Dar Carpenter? Ziceai că s-ar putea să știe de ce s-a sinucis omul acela.

Cormac nu-i răspunse imediat. În cele din urmă, rosti pe un ton reținut:

– Așa am zis? Da, cred că trebuie să știe ceva, deși nu am nici o dovadă palpabilă. Treaba e că omul a stat la Carpenteri înainte de a se întâmpla toate astea. S-a răspândit zvonul că Tsewong a fost găsit pe drum de un țăran care l-a dus la Homes cu o zi înainte ca *lama* să moară. Probabil că și dumneata ai auzit aceeași variantă. Așa mi-a zis Carpenter și tot așa i-am zis și eu lui Frazer. Dar e o minciună gogonată. Întâmplător știu că Tsewong a locuit la familia Carpenter cel puțin o săptămână înainte de a se sinucide. Tsewong nu a fost un nefericit care s-a nimerit să treacă prin Kalimpong și care a fost cules de pe drumuri de milostivul doctor Carpenter ca apoi să-și ia, dintr-o dată, viața în timp ce era adăpostit de acesta. Nu, în nici un caz, oricare ar fi fost scopul venirii sale la Kalimpong. Tsewong l-a vizitat pe Carpenter. Pot să jur că așa a fost.

– De ce ar fi vrut să ia legătura cu Carpenter?

– Bună întrebare! Aș vrea să cunosc răspunsul. Am o bănuială. Carpenter nu a fost străin de convertirea lui Tsewong. Din câte știm noi, e posibil ca omul nici să nu se fi numit Tsewong, ci Gordon sau Angus.

Christopher schiță un zîmbet.

– Ești sigur că omul a fost convertit? Nu e posibil să fi primit doar o cruce de la Carpenter în timp ce a stat la el? Poate Tsewong nu și-a dat seama ce semnificație are.

Cormac îi aruncă o privire lui Christopher.

– Se vede că nu ai crescut la Belfast. Nu știu dacă Tsewong a înțeles sau nu ce simbolizează exact, dar m-aș mira foarte mult să o fi primit de la John Carpenter. Presbiterienii nu poartă crucifixuri și cu atât mai puțin din cele gravate cu chipul lui Iisus.

– Vrei să spui, un crucifix?

– Exact. Cred că Tsewong a primit crucifixul ăla din altă parte. Totuși, am convingerea că între el și Carpenter exista o relație oarecare.

– Nu văd care ar putea fi.

Cormac se ridică brusc și se apropie de fereastră. Afară, luna și norii zdrențuiți transformaseră bolta cerului într-o uriașă broderie. Rămase acolo o vreme, urmărind arabescurile mișcătoare, în continuă schimbare. În unele momente avea senzația că mișcarea va continua la infinit și asta îl făcea să se simtă mărunț și speriat.

– Ce crezi că ai văzut în seara asta? întrebă el cu glas scăzut, dar limpede. Un slujitor al Domnului, poate? În orice caz, un om. Dar John Carpenter nu este om. Este o mască, o serie de măști, ascunse una într-alta tot mai adânc, încât crezi că înnebunești încercînd să ajungi la chipul care se ascunde în spatele lor. Iar dacă ajungi cumva la adevăratul chip, vei regreta că ai făcut-o. Crede-mă pe cuvînt, știu ce vorbesc. În primul rînd, e ambițios. Dar nu ca orice om, e obsedat. A împlinit cincizeci de ani și cu ce se poate lăuda? Aici, la Kalimpong, e cineva, dar asta e ca și cum ai spune că s-a făcut remarcat colecționînd timbre sau că este primarul Limavadyului. Un lucru e sigur – nu vrea să-și trăiască viața în văgăuna asta, alături de păgînii ăștia nenorociți. La fel și doamna Carpenter, care, apropo, e o femeie de fier și, pe deasupra, frigidă. Carpenter știe că poate obține mai mult și știe și de unde. Îl macină pe dinăuntru. Îl roade de peste douăzeci și cinci de ani. Dacă intenționează să devină un Livingstone al Indiei, trebuie să dea lovitura, să se facă remarcat prin ceva. Iar aici asta se poate face într-un singur mod.

Tăcu și duse, din nou, sticla la gură. Whiskyul începuse să lucreze, făcîndu-l mai visător.

– Care anume?

– Tibetul. Pătrunzînd în Tibet. O misiune înființată acolo ar încununa cariera oricui. Ba chiar ar contribui la consolidarea poziției papei. Nu s-a realizat niciodată, cel puțin de cînd au încercat să o facă iezuiții în secolele al șaptesprezecelea și al opt-

sprezecelea. O biserică presbiteriană în Orașul Interzis, poate chiar cu vedere spre Potala. Convertirea lui Dalai Lama, desființarea idolilor, proclamarea victoriei lui Iisus în ținut. Doamne, s-ar întoarce copleșit de glorie. I s-ar ridica o statuie pe Mound, în fața Colegiului Nou. Monumentul lui Scott ar fi dărîmat și înlocuit cu momentul lui Carpenter. Doamne îmbrăcate în fuste din tweed, cu lenjerie intimă din cea mai fină, ar sta la coadă ca să-i scrie povestea vieții. Fără îndoială că s-ar găsi cîteva dispuse să-și ridice poalele ca să-i facă pe plac.

– Ar fi posibil?

– De ce nu? Dacă te pricepi la lenjerie de damă.

– Nu mă refeream la asta. Ar fi posibil ca John Carpenter să înființeze o misiune?

Cormac mormăi printre dinți:

– Ești nebun? Asta nu l-ar împiedica pe nenorocit să încerce. Are relații sau, cel puțin, așa lasă să se înțeleagă. Nu peste mult timp la Lhasa va veni un ambasador britanic. Nu te mira, mai știu și eu cîte ceva din ceea ce se petrece pe aici. Ambasadorul va avea nevoie de un capelan. Ar fi un început. A plănuit totul, ascultă-mă pe mine.

– Crezi că Tsewong făcea parte din acest plan?

– Nu m-ar mira.

Christopher dădu din cap. Părea plauzibil. Plauzibil și inofensiv. Însă era convins că orice s-ar fi petrecut aici era departe de a fi inofensiv.

– Ce legătură am eu cu asta? Dar fiul meu?

Cormac ridică din umeri:

– N-am de unde să știu. Eu nu mă ocup de așa ceva. Dar ceva îmi spune că ține mai degrabă de profilul dumitale de activitate. De un lucru poți fi sigur: dacă John Carpenter intenționează să pună bazele unei misiuni tibetane, asta îl costă cu vîrf și îndesat. Trebuie să plătească oameni, să atragă persoane influente, aflate în poziții înalte. Treburile de genul acesta nu se rezolvă cu bani puțini. Apoi mai sînt și altfel de „plăți“ de făcut. Concesii. *Quid pro quo-uri*. Favoruri. După cum știi,

Biblia și negoțul merg deseori mînă în mînă. Nu cu mult în spatele negoțului vin armele. În orice ar fi amestecat, Johny Carpenter este băgat pînă în gît.

„Banul pe care îl plătesc nu este unul de bronz. De fapt, nu e nici de argint, nici de aur...”

– De unde ia banii? Dacă este așa cum spui, are nevoie de o mulțime de bani. Am fost la Homes – nu e nici un semn de bogăție acolo.

Cormac îi aruncă o privire atît de pătrunzătoare, încît Christopher se înfioră. Părea născută din ură.

– Chiar așa? i-o întoarse scurt. Apoi, la fel de brusc cum rostise întrebarea, se stăpîni: Am băut prea mult. Te rog să mă scuzi. Sîntem pe un teren periculos, domnule. Ar fi mai bine să nu continuăm pînă nu mă dezmeticesc, iar dumneata nu te odihnești puțin. Sau și mai bine ar fi să o lăsăm baltă. Trase adînc aer în piept înainte de a adăuga: Dar poate că ești îndreptățit să afli mai multe. Vino mîine dimineată la mine. Nu intru de gardă decît după-amiază. Mă găsești acasă. O să-ți spună cei de la spital cum se ajunge acolo. Am în birou cîteva lucruri pe care vreau să ți le arăt.

Doctorul tăcu și privi din nou afară, pe fereastră. Pe coline cineva aprinsese un foc. Abia se distingea în întuneric, ca o pîlpîire minusculă și singuratică:

– Iisuse, șopti, ca și cum ar fi vorbit doar pentru sine. Uneori mă întreb de ce am venit aici, de ce ne încăpățînăm să rămînem. Nu e locul potrivit pentru oameni ca dumneata și ca mine; ne mănîncă de vii și apoi ne scuipă din nou afară. Nu ai avut niciodată senzația asta? Că ești devorat? Ca și cum un tigru ți-ar smulge carnea cu colții și ar mesteca-o, înghițitură cu înghițitură. Un animal carnivor care a prins gustul cărnii de om.

Se cutremură de rodul propriei sale imaginații. Tratase persoane atacate de tigri. Ceea ce mai rămăsese din ele.

– Dar scrisoarea? Scrisoarea în engleză care a fost găsită asupra lui Tsewong. E posibil să fi fost scrisă de Carpenter?

– E posibil, dar nu a făcut-o. Nu era scrisul lui. Nu era un scris care să-mi fie familiar. Dar știu un lucru: cel care a scris-o a primit educație în limba engleză. Scris și citit.

– În scrisoare se spunea „Tsewong este un emisar“.

– Corect.

– Al unui oarecare Dorje Lama. Eu nu am auzit niciodată de această persoană. Dar dumneata?

Cormac nu-i răspunse imediat. Privea focul de pe colină. Cineva se afla acolo, în zăpadă, și ațîța focul, stînd la pîndă.

– Eu da, rosti el atît de încet, încît Christopher se întrebă dacă nu fusese doar o iluzie. Nu vorbesc prea des de el. Și nicio dată în prezența unor străini. Unul dintre pacienți mi-a povestit cîte ceva despre el. O, dar asta a fost cu mulți ani în urmă. E un fel de legendă. Undeva, în munți, există o mănăstire, într-un loc secret. Oamenii se tem de el. Dorje Lama este abatele. Se spune că de sute de ani există cîte un Dorje Lama.

Doctorul se întoarse și-l privi pe Christopher drept în față. Aburii whiskyului se risipiseră, făcînd loc unei căutături chinuite.

– Tsewong era emisarul lui?

– Așa reieșea din scrisoare.

– Ai crezut-o?

Cormac șovăi:

– Cred că ar fi mai bine să vezi ceea ce vreau să-ți arăt. Discutăm după aceea. Îți voi spune tot ce știu.

13

A doua zi dimineată Christopher se trezi cu o durere de cap înfiorătoare. Luă cîteva dintre tabletele lăsate de Cormac, dar nu simți nici o ameliorare. În fața hanului fata își reluase cîntatul. Fredona același cîntec, ca și cum nu ar mai fi știut

altul; dar în dimineața aceea glasul ei îi sfredelea creierul lui Christopher, ca o lamă ruginită, și, în timp ce se îmbrăca, nu se putu abține să nu o înjure.

Se bărbieri, tăindu-se de două ori, și se pieptănă, dar și așa se simțea tot murdar; avea un loc dureros pe cap pe care nu suporta să îl atingă cu pieptănul. Zăbovi la parter atît cît să bea o ceașcă de ceai negru și să înfulece cîteva *chapati* cu unt. Servitorul, Lhaten, îi aruncă o privire ciudată, dar nu zise nimic. Casa era aproape goală; caravana plecase în zori, așa cum fusese stabilit, însă la ora aceea Christopher dormea adînc și nu auzise nimic. Locul părea acum și mai mohorît fără cei ce plecaseră.

Cînd Christopher se ridică să plece, Lhaten se apropie de el neliniștit:

– Vă simțiți bine, *sahib*? Doctorul mi-a spus că ați avut un accident azi-noapte. Zicea că ați căzut pe scări.

Christopher dădu din cap:

– Da, așa este. Am căzut pe scări. Diseară voi fi mai atent.

O umbră de îngrijorare trecu peste chipul lui Lhaten:

– Da, *sahib*. Trebuie să fiți mai atent. Strigați-mă cînd vă întoarceți diseară. Voi fi treaz.

Christopher simțea că tînărul bănuia sau știa mai multe decît lăsa să se înțeleagă

– Mulțumesc, Lhaten. Nu o să uit.

Lathen îi aruncă un zîmbet și se făcu nevăzut în direcția bucătăriei. Christopher auzi vocea stridentă a femeii *lepcha*.

Afară, soarele strălucea, iar aerul era proaspăt și curat. Poate că totuși lumea era curată, gîndi Christopher; poate că toată mizeria era adunată doar în ființa lui.

Din stînga auzi vocea femeii misterioase, cîntîndu-și *bhajan*-ul. Se întoarse și dădu cu ochii de ea, așezată pe jos, cu spatele la el. Părul lung și negru i se revărsa, grațios, pe umeri. În timp ce cînta, își legăna încet capul dintr-o parte în alta. Observă că lucrează ceva, aplecată asupra pămîntului.

*Aro ekdin shamero ai bangshi
bejechilo kanone.*

„Într-o bună zi flautul stăpînului întunecat
Răsună din nou în pădure.“

Ceva îl atrase la ea. Dorea să-i vadă chipul, să-i vadă buzele mișcîndu-se în timp ce cînta, degetele în timp ce trebăluiau. Încet, ca să nu o sperie, trecu pe lîngă ea, apoi, după cîtiva pași, se întoarse.

Fata nu observă că este privită. Toată atenția îi era concentrată asupra obiectului din fața ei. Continuă să cînte, asemenea unui înger pe care nimic nu îl poate tulbura din cîntecul lui. Chipul ei îl făcu să se cutremure prin urîtenia lui, iar picioarele strîmbe arătau ca niște crengi încovoiate. Un ochi avea pleoapele strîns cusute, iar obrazul stîng îi era desfigurat de cîteva cicatrice prelungi. Dar nimic nu îl îngrozi mai tare pe Christopher decît vederea a ceea ce făcea cu mîinile.

Bănuia că fusese un cîine, dar nu putea fi sigur. Cuțitul pe care îl folosea era tocit și pătat de rugină, iar tranșarea mergea îngrozitor de prost. Trecătorii își fereau ochii, ocolind fata care pregătea carnea; Christopher rămase țintuit locului, fără să-și poată lua ochii de la ea. În timp ce lucra, fredona ușor, iar Christopher își dădu seama că melodia îi era dedicată animalului mort pe care îl ținea în poală. Degetele și manșetele mînecilor lungi erau pătate de sînge. Întorcîndu-i spatele, Christopher porni în jos pe străduța îngustă și aglomerată. În urma lui, glasul nebunei se ridica și cobora într-o incantație interminabilă, închinată animalului. Își aminti cîinii pe care îi auzise în timpul nopții, sfîșiind cu urletele lor întunericul.

Merse pe jos pînă la spital, străbătînd străzi împînzite de oameni și de animale. Cerșetorul orb se afla la locul lui în bazar, mormăind, cu glas înfundat, rugăciuni. Christopher trecu grăbit pe lîngă el, fără să-i bage în seamă tînguierile. Dintr-o alee lăturalnică, în dreapta lui, un grup de bărbați ieși cîntînd, pe strada principală. Erau bauli, membri ai unui cult nomad care-l căutau pe Dumnezeu dincolo de ritualurile și ceremoniile religiei organizate. În mîini țineau instrumente simple cu care se acom-

paniau în timp ce mergeau. Când ajunseră mai aproape de el, Christopher recunoscuse deodată cântecul pe care îl cântau – era același pe care îl fredonase fata cu câteva minute în urmă.

*Bondhur bāngshī bāje bujhi bipine;
Shamer bāngshī bāje bujhi bipine.*

Se simțea încolțit, ca cineva bîntuit de un coșmar, și începu să alerge, cu ecoul glasurilor de bărbați răsunîndu-i în timpane și dincolo de ele, hăituit de vocea obsedant de rece și monotonă a fetei.

Spitalul se afla în imediata vecinătate a dispensarului guvernamental, cu care, de altfel, comunica. Era o clădire micuță, cu numai douăzeci și opt de paturi, însă foarte cochetă și bine îngrijită. Când intra Christopher, holul mic, zugrăvit în alb, era pustiu. Pe perete, o plachetă din lemn lăcuit comemora inaugurarea spitalului și era închinată gloriei Dumnezeuului creștinilor. Alături se afla un cărucior cu două rafturi pe care stăteau câteva tăvițe chirurgicale, un irigator și un forceps Cheatle, așezate într-un borcan de sticlă. Într-un vas alb emailat un bandaj însîngerat făcea notă discordantă cu atmosfera sterilă din jur. Deasupra căruciorului, un Iisus cu păr bălai, spilcuit ca un ginere, privea surîzător, înconjurat de o mulțime de copii cu chipuri sclipitoare, rîzînd, dintre care nici măcar unul nu avea trăsături indiene.

– *Koi hai*, strigă Christopher, și vocea reverberă în liniștea profundă.

Simțea în nări un miros vag de eter. Undeva, departe, cineva strigă după ajutor, apoi totul se învăluie din nou în tăcere. Altcineva începu să tușească sec, înecîndu-se, în cele din urmă, în propria-i vomă. Se auzi un clinchet metalic.

Ca din pămînt își făcu apariția o ordonanță. Purta o uniformă albă, apretată și un *pugaree* strîns înfășurat, pe care era prins un ecuson cu numele spitalului.

– M-ați chemat, *sahib*?

– Da. Aș dori să vorbesc cu doctorul Cormac. Mă așteaptă. Mi-a spus că îl găsesc în bungalou. Poți să-mi explici unde se află?

– *Sahib*, ieșiți pe ușa principală și luați-o la stînga. Veți da de un șir de cedri. Acolo este o poartă. Mergeți pe cărare pînă la al treilea bungalou. Vă însoțesc cu plăcere, *sahib*.

De fapt, se gîndea că l-ar ține cu plăcere sub observație pe Christopher.

– Nu, mulțumesc. Găsesc singur drumul.

Fără să verifice dacă bărbatul îl urmărea, Christopher ieși afară, în soare. Un *dome* mătura aleea cu pietriș din fața clădirii; înainte și-napoi, înainte și-napoi, cu mișcări largi ale măturii, avansînd pe cărare, ca și cum acolo s-ar fi plimbat toată viața. Cînd Christopher ieși pe ușă, acesta își ridică privirea, apoi își plecă din nou capul, ferindu-și ochii, ca și cum s-ar fi temut că *sahib* nu găsea locul suficient de curat.

În spatele clădirii se întindea o fișie de iarbă *doob* tunsă cu grijă, după care urmau cedrii cu coroane voluminoase, aproape atingînd peluza. Pe poartă era prins un afiș, scris cu vopsea neagră pe scîndura albă: „Interzis accesul angajaților autohtoni“. Christopher trase zăvorul și intra.

În total erau șase bungalouri, grupate în spatele altui șir de cedri. Aleea ce ducea la locuința lui Cormac era flancată de ghivece cu crizanteme, în majoritate roșii, și trandafiri. Farfurioarele de sub vase erau încă pline cu apă; probabil *mali*-ul spitalului se afla încă prin apropiere; Christopher se îndoia că doctorul avea grădinarul lui personal.

Ciocăni de trei ori în ușă și așteptă. Nu primi nici un răspuns. Poate că totuși Cormac exagerase cu whiskyul. Christopher ciocăni din nou, de astă dată mai tare. Nu veni nimeni. Ciudat! Cormac îi lăsase impresia unui om care nu se omoară cu gospodăria, dar, fără îndoială, avea un servitor sau doi.

Nu era încuiat. Christopher intra în casă și trase ușa în urma lui. Se afla într-un vestibul mic, văruiat în alb-gălbui. De jos pînă

sus, pereții erau acoperiți cu casete mici de sticlă care adăposteau sute de fluturi viu colorați. Regiunea Sikkim, aflată în apropiere, era renumită pentru ei – era un adevărat paradis fremătînd de tremurul aripilor multicolore. Aici, în holul minuscul al casei lui Cormac, stăteau încremențiți, ca și cum s-ar fi aflat încă sub mirajul aburilor de cloroform. Aripile le erau brăzdate de vinișoare de un purpuriu aprins, ca niște răni tăiate în carne vie.

Îl strigă pe Cormac, dar glasul îi răsună sec în holul pustiu și se stinse, înghițit de tăcere.

Deschise o altă ușă. Dincolo de ea se afla salonul bungaloului. Lumina palidă se infiltra înăuntru, sclipind în pete care tremurau pe cele cîteva piese de mobilier. Cîteva fotolii din bambus și o măsuță, un birou vechi – mobilă închiriată de la o dugheană din Darjeeling în schimbul cîtorva rupii pe an. O față de masă decolorată din pînză de Belfast, fotografii înfățișînd grupuri de elevi și studeni agățate pe pereți, o vîslă pe care erau gravate nume de mult uitate, o caschetă de rugby cu ciucuri negri și aurii, acoperită de praf, cîteva tratate de medicină aliniate pe rafturi primitiv înjghebate.

Asemenea fluturilor din vestibul, fragmentele trecutului lui Martin Cormac atîneau pe pereți, ca și cum, la rîndul lor, s-ar fi ridicat pe aripi fragile și zdrențuite din sticla de otravă. Sau poate că acesta era, cu adevărat, pocalul cu otravă: această odaie, acest bungalou, spitalul, Kalimpongul. O sticluță transparentă prin care un muribund poate privi afară și admira stelele.

Nu putea spune exact cînd pecepuse bîzîitul. Desigur, existase din momentul în care pășise în cameră, dar atît de slab, încît în primele momente nici nu-l sesizase. Rămase o clipă nemișcat, ascultînd. Era un sunet grav, amenințător, asemenea celui stîrnit de aripile unor insecte uriașe agitate de fierbințeala verii, ca zumzetul muștelor roind deasupra unui abator, atrase de mirosul sîngelui. Dar acum era iarna; nu puteau fi muște.

Sunetul venea din spatele ușii de la capătul încăperii. Ușa era întredeschisă, dar din locul în care se afla nu putea privi în odaie. Strigă din nou, speriat de rezonanța propriei sale voci:

– Cormac, ești acolo? E cineva acolo?

Dar nu se auzea decât bîzîitul și un miros vag și cunoscut, dar atît de slab, încît îi era imposibil să-l identifice.

Se apropie precaut de ușă. Prin jaluzele se filtrau dîre subțiri de lumină în care dansau particule fine de praf. Inima lui Christopher se strînse. Sîngele începu să-i zvîcnească în vene, urcînd către capul chinuit încă de durere. Odaia era plină de muște. Muște sîcîitoare, zumzăind în roiuri dese, compacte, care se unduiau sclipind în lumina aurie și tremurătoare. Valuri-valuri de muște negre, agresive, mișcîndu-se în batalioane cernite, rotindu-se, fremătînd în lumina tremurător-gălbuie. În clipa în care recunoscuse miasma, simți că i se face rău. Ar fi vrut să o rupă la fugă, dar picioarele îl purtau spre ușă împotriva voinței sale. Era iarnă și n-ar fi trebuit să existe muște.

Intră în odaie, apărîndu-și fața cu mîinile, pe jumătate orbit de insectele neliniștite care se roteau prin aerul cu umbre și lumini. Într-un colț, perdelele albe, bogate și diafane acopereau jaluzelele, ridicîndu-se și coborînd în adierea blîndă a curentului de aer, împînzite de trupurile negre și respingătoare ale muștelor. Deasupra capului lui insectele se adunaseră formînd parcă un covor gros pe *punkah*-ul agățat de tavan. La fiecare pas strivea sub tălpi trupuri de muște moarte, căzute pe podea, pătînd-o cu roșu.

Patul se transformase într-o masă de muște, ca și cum ar fi adăpostit o ființă vie, străduindu-se să capete corporalitate în semiobscuritate. Ținîndu-se cît mai departe de pat, Christopher se apropie de fereastră și trase de șnurul care ridica jaluzelele. Nu le deschise în întregime, ci doar cît să intre mai multă lumină în cameră. Trebui să-și adune toate forțele ca să se întoarcă și să privească în direcția patului.

Era într-adevăr Cormac. Muștele se adunaseră mai ales pe corpul năclăit de sînge. Chipul era suficient de vizibil ca să îl poată recunoaște. Gîtul îi fusese retezat de la o ureche la alta, în timpul somnului. Christopher văzu, pe pernă, bisturiul de care se folosisese ucigașul – strălucitor, ascuțit și plin de sînge. Trupul nu se zvîrcolise prea mult în chinurile morții. Un braț era răsucit la spate, într-o ultimă încercare de a atinge beregata tăiată, cu degetele albite și chircite, acoperite de sînge. Cormac murise în zorii zilei, probabil la o oră sau două după ce ațipise. Sîngele era închegat și uscat, iar membrele începuseră să înțepenească.

Christopher se întoarse cu spatele la pat și la carapacea fremătîndă de muște și sînge care îl acoperea. Deschise fereastră și inspiră, cu sete, aerul proaspăt și rece. În spatele lui zumzetul insectelor umplea încăperea mică, sufocată de aerul fetid. Ar fi vrut să vomite, să se elibereze de mirosul dulceag, persistent.

Brusc, se întoarse și ieși din cameră, fără să mai arunce vreo privire asupra patului. Cînd ajunse în salon, observă că ceva îi scăpase pînă atunci. Cineva răscolise biroul lui Cormac. Se apropie de el. Sertarele erau trase afară, iar ușile dulăpioarelor erau larg deschise. Pe tăblia biroului hîrțile zăceau una peste alta, azvîrlite într-o dezordine de nedescris, scrisori, note de plată, rapoarte, toate de-a valma. Cîteva foi erau aruncate pe podea, călcate în picioare. Ridică un dosar mare, cu coperte albastre și-l puse pe birou. Titlul stătea scris cu litere mari și negre: „Muștele de casă din Kalimpong: analiza statistică a ratei natalității în captivitate“. Aceasta era explicația prezenței muștelor: Cormac făcea un experiment, iar asasinul trebuie să fi spart, din greșeală, casetele, eliberînd astfel insectele. Zumzetul lor răzbătea încă înnebunitor din dormitor. Erau pe moarte, înghețate, orbite și ghiftuite de sînge.

Răsfoi cu atenție hîrțile, dar nu găsi nimic interesant. Cel care îl ucisese pe Cormac luase cu el ceea ce căutase. Nu mai era nici cruciulița de argint pe care Cormac pretinsese că o găsise asupra lui Tsewong. Oare asasinul o luase și pe aceasta?

Deodată Christopher își aminti cuvintele lui Cormac: „O mai am și acum ascunsă în birou“. Era, oare, în vreun sertar?

Christopher nu avu nevoie de mult timp ca să o găsească. O pîrghie simplă, în dosul uneia dintre nișe, punea în funcțiune un mecanism cu arc care deschidea un sertar de sub tăblia biroului. Băgă mîna și scoase la iveală un pachet înfășurat în hîrtie groasă, maronie. Înăuntru se aflau mai multe fotografii, poate vreo două duzini în total. Cele mai multe erau prinse două cîte două, cu ace simple. Majoritatea înfățișau chipuri de fete de la orfelinat — prima, o poză a fiecărei fete, purtînd uniforma cenușie de la Knox Homes, încă vie în memoria lui Christopher din seara precedentă, apoi a doua, reprezentînd aceeași fată, dar îmbrăcată de regulă într-un sari, fardată și împodobită cu bijuterii. Toate fotografiile din prima serie părea să fi fost făcute cu același aparat și avînd în spate același fundal, dar în fiecare caz cea de a doua fotografie se deosebea ca mărime, calitate și cadru.

Mai erau și cîteva fotografii desperecheate înfățișînd băieți îmbrăcați în ceea ce părea a fi echivalentul masculin al uniformei fetelor. Dedesubt era un alt set de fotografii cu fete. Prima fotografie înfățișa tot o fată ca și celelalte, îmbrăcată în uniforma cenușie a orfelinatului. Cînd privirea căzu pe cea de a doua fotografie, Christopher simți că i se taie răsufarea și îl cuprinde amețeala. Bîzîitul muștelor absorbite de ospăț se estompă, confundîndu-se cu zvîcnetul sîngelui său în creier. Întinse brațul, încercînd să-și recapete echilibrul. Cea de a doua fotografie o înfățișa pe fata de pe stradă, cea cu degetele mînjite de sînge, pe care Christopher o urmărise din priviri cu o ora înainte. Se uita drept în obiectiv, ca și cum ar fi fixat un punct foarte îndepărtat. Era aceeași fată și totuși alta. În prima fotografie părea perfect normală, aproape drăguță. Pe vremea cînd trăia la Knox Homes nu fusese încă desfigurată.

Pe dosul fiecărei fotografii cineva, probabil Cormac, notase cu creionul cîteva cuvinte: un nume, o denumire de localitate și, de cîteva ori, o dată. „Jill Jaipurhat, 10.2.15“; „Hilarv, Sahibganj,

9.5.13“. Însă numele localității înscrise pe spatele fotografiilor înfățișând băieți era invariabil același și întodeauna era urmat de un semn de întrebare: „Simon, Dorje-la? 1916“, „Matthew, Dorje-la? 1918“, „Gordon, Dorje-la? 1919“. *Dorje-la*: nu era oare denumirea mănăstirii conduse de misteriosul Dorje Lama al lui Tsewong?

Christopher înveli la loc fotografiile în hîrtie și le puse în buzunarul hainei. Inima îi bătea încă haotic. Se simțea ca într-un coșmar bîntuit mai întîi de glasul, iar acum de chipul fetei nebune de pe stradă. Exista vreo legătură între aceste fotografii și ceea ce-i spusese Cormac în seara precedentă? Asta avea de gînd să-i arate doctorul? Un lucru părea limpede: celui care îl ucisese nici măcar nu-i trecuse prin minte că în birou se putea ascunde ceva.

Băgă mîna în sertar, pînă la capăt. Degetele atinseră ceva rece și tare, legat cu un lăntșor subțire. Era cruciulița de argint. Christopher o ridică încet. Muștele bîzîiau mai tare și Christopher simți cum îl cuprinde frica

Era o cruce simplă, cu silueta răstignită a lui Hristos. Lemnul și carnea fuseseră transformate în argint. Crucea avea ceva care lui Christopher îi zbîrlea părul pe ceafă. Era atît de neverosimil, încît la început nici nu sesiză. Recunoscuse crucea. Nu era de mirare; o văzuse de nenumărate ori. În copilărie o ținuse deseori în mînă. O întoarse și observă inițialele: „R.V.W.“ gravate în argint, sub marcaj – inițialele tatălui său: Robert Vincent Wylam. Era cruciulița tatălui său, singura amintire care nu îi fusese trimisă în Anglia împreună cu medaliile și butonii de cămașă. Din picioarele și mîinile siluetei miniaturale ieșeau niște cuie mititele. În copilărie, Christopher obișnuia să le atingă cu uimire. Acum mîna i se încleștă pe cruce pînă ce muchiile ei ascuțite i se înfipseseră în carne; un firicel de sînge i se prelinse printre degete.

Auzea zumzetul muștelor care se agitau frenetic în camera întunecată și lătratul cîinilor care rătăceau pe străduțele mizere,

cufundate în beznă, în căutare de resturi de carne și vocea fetei care fredona cîntecul în lumina crepusculară. Degetele însîngerate strînseră mai tare crucea, în timp ce stătea în mijlocul camerei, descumpănit, părăsit, neștiind unde se află sau din ce motiv.

14

Christopher pierduse absolut orice noțiune a timpului scurs. Stătea în odaie, strîngînd crucifixul în mînă, absent la tot ceea ce îl înconjura. Pătrunsese în regatul lui Belzebut, Dumnezeuul Muștelor, acolo, în odaia aceea micuță, înconjurat de foșnetul aripilor. Minte îi era obsedată de imaginea tatălui său, dîndu-și sufletul în mijlocul furtunii, de chipul desfigurat al tinerei cîntînd în fața ferestrei lui, de figurile oamenilor pe care îi ucisese sau pe care îi văzuse murind.

Cu toate acestea, un colțișor al creierului său era cutremurător de calm, gîndindu-se la ceea ce se petrecuse. Noaptea trecută cineva trăsese cu urechea la conversația dintre el și Cormac. Era ferm convins. Iar aceasta condusese la o încercare pripită și făcută de mîntuială de a-l suprima pe medic pentru ceea ce știa și intenționa să dezvăluie. Carpenter sau cineva apropiat lui era răspunzător de asasinat. Christopher nu se mai îndoia că misiionarul era implicat profund în ceea ce se petrecea. Iar aceasta însemna că, într-un fel, era amestecat și în răpirea lui William. Nu îndrăznea să gîndească mai departe de atît. Dar, într-un colț al minții, glasul tatălui său îi șoptea, din trecut, vorbe estompate pe care Christopher nu reușea să le deslușească.

Într-un târziu, se ridică și ascunse cu grijă crucifixul în buzunarul interior al hainei. Mai stătu puțin să cerceteze biroul lui Cormac, dar nu găsi nimic altceva referitor la Carpenter, Tibet sau la fotografii.

Era timpul să plece. Știa exact unde trebuia să se ducă. De data aceasta, John Carpenter avea să-i spună tot ce știa, chiar dacă pentru asta Christopher ar fi fost nevoit să-i smulgă fiecare cuvânt cu forța. Se ridică de la birou.

La ușa de la intrare se auzi un ciocănit puternic. Christopher îngheță, deoarece în holul de la intrare răsunară pași.

– Doctore Cormac! Vă simțiți bine?

Era infirmierul care îi dăduse îndrumările când ajunsese la spital.

O secundă mai târziu ușa sufrageriei se dădu de perete și trei bărbați pătrunseră înăuntru: un căpitan de poliție britanic și doi sergenți indieni. Infirmierul rămase afară, în hol.

Fără o vorbă, căpitanul îi făcu semn unuia din sergenți să cerceteze și celelalte încăperi. Omul se duse direct în dormitor. Christopher auzea încă zumzetul sonor al muștelor. Cîteva clipe mai târziu sergentul reveni, vizibil îngrozit. Se apropie de căpitan, îi șopti ceva, apoi se întoarseră împreună în dormitor.

Cînd reveni în sufragerie, căpitanul era alb la față. Era tînăr, probabil de-abia absolvise Academia de Poliție și aceasta era, poate, prima crimă cu care avea de-a face. „Ce ghinion nenorocit!” își zise Christopher.

– Cum vă numiți? întrebă căpitanul.

– Wylam. Maiorul Christopher Wylam.

Cuvîntul „maior” îl făcu pe căpitan să tresară puțin. Dar își reveni repede și i se adresă lui Christopher regulamentar, așa cum cereau instrucțiunile:

– Domnule maior Christopher Wylam, este de datoria mea să vă arestez pentru uciderea doctorului Martin Cormac. Vă informez că, din clipa aceasta, vă aflați în custodia mea, urmînd ca, în momentul potrivit, să fiți deferit magistratului șef al districtului Kalimpong, pentru a fi interogat înainte de a apărea în fața justiției. De asemenea, trebuie să vă avertizez că tot ce veți spune acum va fi consemnat și folosit mai târziu ca probă împotriva dumneavoastră.

Îi făcu semn din cap sergentului care descoperise cadavrul. Bărbatul scoase de la centură o pereche de cătușe și se îndreptă spre Christopher. Acum, după ce trecuseră la măsurile de rutină, polițistul părea să se simtă mai în largul său:

– Vă rog să întindeți mâinile în față.

Christopher făcu ceea ce i se ceruse. Bărbatul se apropie mai mult și dădu să agate una din cătușe de încheietura mâinii drepte a lui Christopher. În aceeași secundă, Christopher se răsuci, îl prinse pe polițist de braț și îl apucă de gât cu brațul liber. Nu-i trebui decît o clipă ca să găsească pistolul acestuia și să-l deposedeze de el. Christopher ridică arma și o lipi de tîmpla polițistului:

– Hei, tu! strigă el către infirmierul care făcea temenele pe coridor. Vino înăuntru! *Juldi!*

Un european ar fi dat fuga la ușă, să dea alarma. Dar infirmierii indieni erau supuși unei duble autorități: ierarhia medicală, condusă de reprezentanții rasei superioare. *Peon*-ul intră în sufragerie.

– Așezați-vă armele pe podea, apoi puneți-vă mâinile la ceafă, le ordonă Christopher celorlalți doi polițiști. Încet!

Cei doi făcură întocmai. Christopher i se adresă din nou infirmierului:

– Du-te în dormitor. Caută ceva cu care să-i pot lega pe ăștia: cravate, fișii de cearșaf, orice. Dar grăbește-te!

Infirmierul dădu din cap și se conformă. Christopher îl auzi înfrîngîndu-și un val de vomă cînd intră în odaie. Un minut mai tîrziu reapăru, ținînd în mînă un cearșaf.

– Rupe-l în fișii, ordonă Christopher. După aceea, leagă-i.

Mîinile infirmierului tremurau, el arăta ca și cum ar fi fost gata să leșine. Dar reuși cumva să-și stăpînească degetele tremurînde și să facă ce trebuia. Polițiștilor li se comandă să se așeze pe niște scaune cu spătar drept, ca să poată fi legați. Ochii căpitanului englez nu-l slăbeau nici o clipă pe Christopher, ca și cum ar fi vrut să-și întipărească figura lui în memorie.

– Acum pe ăsta, comandă Christopher.

Infirmerul îl legă pe cel de-al treilea bărbat de un alt scaun.

– Vă rog, *sahib*, îl imploră după ce termină. Nu e nevoie să mă legați și pe mine de scaun. Rămîn aici cît timp doriți. O să tac din gură. Nu mă amestec.

Christopher îi ignoră rugămintea și îl legă de scaunul de la birou. Se întoarse către căpitan:

– Îmi pare rău!

– O să-ți pară și mai rău cînd vei fi prins. Îți dai seama că n-o să scapi. Ar fi mai bine să te predai chiar acum. Te-ar scuti de multe necazuri. Ai scăpa fără să fi rănit.

– Da, zise Christopher. Aș vrea să fac cum spui. Dar nu eu l-am ucis pe Martin Cormac și nu am timp să o dovedesc. Asta nu e treaba poliției. Spune-le oamenilor să te lase să vorbești cu Winterpole. El îți va explica totul.

Se răsuci pe călcîie și porni spre ieșire. În spatele lui muștele începeau să pătrundă în sufragerie.

15

În fața Knox Homes erau parcate două limuzine mari. Christopher recunoscuse marca: Rolls-Royce Silver Ghost. Erau mașini foarte îndrăgite de unii dintre potentății din zonă. Evident, Carpenter avea vizitatori. Vizitatori de vază.

Remarcă expresia încurcată de pe chipul fetei care îi deschise ușa: pur și simplu, nu știa cum să procedeze cu el. Christopher nu mai era *persona non grata* pentru că seara trecută luase cina cu familia Carpenter și fusese prezentat orfanilor drept o persoană necăjită. Dar ceva o oprea să îi permită imediat să intre. Christopher rezolvă dilema, împingînd-o la o parte din ușă. Fără să țină seama de strigătele ei de protest, se duse direct la biroul lui Carpenter și trînti ușa de perete. Încăperea era goală. Ochii goi ai animalelor moarte îl fixau de pe pereți. Închise ușa și porni spre salon. Nu se obosi să bată la ușă.

Moira Carpenter avea musafiri: o doamnă indiană bogată, îmbrăcată în veșmîntul tradițional al soțiilor de nobili musulmani, și o europeană cu aspect de fată bătrînă, purtînd haine din material rezistent, șezînd cu ceașca de ceai în mînă, cu aerul de dezaprobare amestecată cu plictis al unei guvernante trecute de prima tinerețe. Cînd ușa se deschise și Christopher se repezi înăuntru, guvernanta vîrșă ceaiul în poala planturoasă, iar Moira Carpenter aproape opări pisica; nobila musulmană își ținu firea, ca și cum pentru ea astfel de întreruperi grosolane ar fi făcut parte din evenimentele cotidiene.

Christopher vorbi primul:

– Unde vă este soțul, doamnă Carpenter? se răsti el, cu nervii întinși la maximum.

– Domnule Wylam, eu... începu Moira Carpenter, așezînd cu grijă ceainicul de porțelan cu model albastru pe măsuta de lîngă ea.

– Vreau să vorbesc cu el. Unde este?

– Zău, aveți un comportament absolut nepotrivit! Doamna Carpenter își revenea repede din șoc. Cum vă permiteți să dați buzna aici? Dumneavoastră...

– Martin Cormac e mort. Asasinat. Cred că soțul dumneavoastră știe ceva în legătură cu asta. Unde este?

Moira Carpenter se ridicase pe jumătate în picioare cînd Christopher îi dădu vestea. Puterile o părăsiră și se prăbuși înapoi în scaun. Sîngele care începuse să-i urce în obraji se scurse instantaneu și în locul roșelii apăru o paloare cadaverică. Christopher se gîndi o clipă că va leșina, dar în cîteva secunde adevărata ei fire se impuse din nou. Cormac avusese dreptate: pe dinăuntru, femeia asta era făurită din oțel, oțel de cea mai bună calitate.

– Explicați-mi, zise. Ținea buzele palide strînse. Martin Cormac... mort... explicați-mi.

– L-am descoperit în bungalou acum o jumătate de oră. În pat. Cineva i-a tăiat beregata. Asta-i tot ce știu.

– Și credeți că soțul meu știe ceva ce dumneavoastră nu știți. Explicați!

– Asta-i voi explica soțului dumneavoastră, doamnă Carpenter, dacă veți fi atât de amabilă să-mi spuneți unde se află.

În tot acest timp nici una din celelalte două femei nu scosese un cuvânt. Guvernanta cea palidă era vizibil abătută și continua să-și curețe cu o batistă mică, din dantelă, petele de ceai din poală. Nobila indiană privea imperturbabilă, ca și cum tăierea beregatelor, ca și întreruperile grosolane, ar fi fost lucruri obișnuite în existența sa netulburată.

– Îmi veți explica mie, domnule Wylam, sau nimănui, ripostă Moira Carpenter. Era încă palidă, dar sîngele scurs din chipul ei mocnea în altă parte.

– Martin Cormac știa ceva despre soțul dumneavoastră, ceva despre care reverendul Carpenter ar fi preferat să rămână nedezvăluit. Azi-dimineață m-am dus la locuința lui Cormac, să aflu despre ce anume era vorba. L-am găsit mort, iar biroul îi fusese răscolit. Poftim explicația pe care o doreați! Ei, acum îmi spuneți unde este soțul dumneavoastră?

– Reverendul este împreună cu soțul meu. Era glasul *begum*-ei¹. Era o femeie grasuță, trecută de patruzeci de ani, fără îndoială prima dintre neveste, a cărei putere în harem se datora mai mult perspicacității politice, decît frumuseții personale. Christopher se gîdea că, în realitate, nu era persoana care să fie străină de o moarte neașteptată și inexplicabilă. Regret, continuă ea, dar nu pot fi deranjați pentru nimic în lume. Poate că doamna Carpenter vă poate stabili o întâlnire în cursul acestei după-amiezi. Pînă atunci, vă rugăm să fiți amabil și să părăsiți casa.

– Și cine anume este soțul dumneavoastră, doamnă?

¹ *Begum* (anglo-indian) titlu princiar în India mogulă și apoi în cea britanică; mai tîrziu termenul va fi aplicat oricărei femei musulmane cu ascendență nobiliară (n. trad.).

Christopher nu era dispus să se lase umilit de o femeie care venea însoțită de guvernantă, într-un Silver Ghost, pentru a-și lua ceaiul de dimineață.

– Guvernatorul Hasanabadului, explică Moira Carpenter, ca și cum s-ar fi supus unei cerințe obscure a etichetei musulmane care îi interzicea *begum*-ei să rostească numele soțului ei. Iar ceea ce spune soția nobilului este adevărat: nu pot fi deranjați. Mergeți acasă, domnule Wylam. Adunați-vă gândurile. Meditați la ceea ce ați spus. Și dacă mai considerați că trebuie să stați de vorbă cu soțul meu, reveniți mai târziu, în cursul după-amiezei, și vom fi încântați să vă primim. Doriți să trimit un băiat la poliție, să anunțe descoperirea groaznică pe care ați făcut-o?

Cu efort, încerca să dea o notă de normalitate scenei. Guvernanta începea să respire mai ușor. Petele de ceai aveau să iasă la spălat.

– I s-a tăiat gîtul de la o ureche la alta, urlă Christopher. Cu un bisturiu. Vreți să vă arăt? De ce nu veniți cu mine pînă la spital, într-una din acele mașini strălucitoare, să vă convingeți? Am putea lua cu noi niște ceai și sandvișuri. Trebuie doar să vă feriți de muște, pentru că sînt o grămadă.

Simțea că e pe punctul de a ceda nervos, dar asta părea acum să aibă prea puțină importanță.

Cele două europence păliră vizibil la auzul tiradei lui Christopher, dar indianca rămase imperturbabilă. Spre deosebire de celelalte două, văzuse oameni cu beregata tăiată dintr-o parte în alta. Menționarea muștelor o făcu să creadă că străinul nu e în toate mințile.

– Vă rog să plecați imediat, altfel voi fi nevoită să-i chem pe oamenii soțului meu ca să vă dea afară. Nu se vor purta cu mânuși, iar eu nu voi regreta dacă o să vă rupă gîtul.

Christopher trase o înjurătură și ieși ca o furtună din cameră. Pierduse deja destul timp.

Accesul dinspre apartamentul Carpenterilor către orfelinat se făcea printr-o ușă dublă. Cînd trecu dincolo simți frigul. Carpenterii nu se zgîrceau cu încălzirea propriei locuințe. În

seara precedentă își formase doar o părere vagă despre topografia locului. Parterul, pe care îl vizitase în trecere, adăpostea sala de festivități, clasele de curs, sala de mese și bucătăria. La etajul întâi se aflau dormitoarele fetelor, în partea dreaptă, și sălile de baie. În stînga era secțiunea băieților, pe care o vizitase seara trecută.

Porni întâi acolo. Trecu de ușa simplă și se pomeni într-un coridor lung și pustiu. De ambele părți erau uși din lemn, în partea de sus cu cîte un geam. Privi prin prima și văzu un profesor la tablă și primele două rînduri de bănci. Vocile băieților răzbăteau prin geam, cîntînd monoton:

– Nouă ori șapte fac șaizeci și trei; nouă ori opt fac șaptezeci și doi; nouă ori nouă fac optzeci și unu; nouă ori...

Vocile se stinseră pe măsură ce se îndepărta. Coridorul ducea într-o sală cu pardoseala de gresie, amplificînd ecoul pașilor lui. Depart de sălile de clasă, unde numai repetarea monotonă a frazelor memorate papagalicește crea senzația de viață, clădirea era copleșită de o liniște bizară, dezgustătoare. Era o liniște născută din mizerie și plictis, asemenea bălăriilor răsădite din pămînt, ridicîndu-se dese, dezolante și respingătoare. Simți cum pașii i se încetinesc și se pomeni pășind pe vîrfuri, intrînd instinctiv în armonie cu atmosfera locului. În stînga se vedea o scară lată, care făcea legătura cu etajul superior. Porni într-acolo, atras fără vreun motiv anume spre nivelul următor.

Scara conducea spre un coridor îngust, duhnind a săpun de rufe și a așternuturi scrobite. Pereții erau vopsiți în alb și goi, fără vreo concesie făcută morții sau durerii. Aici, somnul era o corvoadă ca toate celelalte, cu ore fixe și reguli stricte. Doar visele scăpau de înregimentare. Visele și coșmarurile.

Christopher deschise ușa dormitorului. Era o sală lungă, cu șiruri de paturi, asemănătoare cu cea în care dormise el la Winchester, dar mai friguroasă și mai tristă. Cineva lăsase o fereastră deschisă. Un vînt rece adia prin odaie, cu suflu încă puternic după lungul drum dinspre munți.

Simțea o neliniște crescîndă. Cearșafurile albe se unduiau în bătaia vîntului care pătrundea prin fereastra deschisă. Paturile mici, cu cadrele lor de fier, pereții albi, rîndurile de cufere scunde, așezate la picioarele paturilor, lipsite de culoare sau personalitate – toate îi aminteau o dată în plus de un salon de spital... sau de azil. Ce coșmaruri îi chinuiau pe copii de la Knox Homes în timp ce stăteau întinși în paturile lor strîmte, în nopțile de iarnă? Zei întunecați... sau chipul reverendului și cel al doamnei Carpenter zîmbindu-le subțire și citindu-le pasaje încurajatoare din Biblie?

Alături era o sală de baie friguroasă. Dintr-un robinet fără chiuvetă apa picura direct pe pardoseala albă. Pe cuierele din lemn atîrnau prosoape umede. Faianța era brăzdată de fișii palide de lumină, ca niște gratii.

La capătul coridorului era o ușă mică de lemn pe care scria „Infirmierie“. Christopher ciocăni, dar nu primi nici un răspuns. Încercă ușor clanta. Ușa era descuiată. Înăuntru se afla un pat scund, acoperit cu așternuturi bine întinse, iar alături de el stătea un lavabou emailat cu un prosop așternut peste lighean. Nici chiar aici nu era admisă vreo concesie. Își aminti cum Moira Carpenter încercase să-l convingă că boala era rezultatul păcatului, că cei suferinzi trebuie îngrijiți, dar nu răsfățați. Îngăduința față de cei bolnavi însemna îngăduință față de păcat.

Era pe punctul de a părăsi încăperea, cînd ceva îi atrase atenția. Pe peretele din fața patului se găsea un dulap pentru așternuturi. Părea să fi fost mișcat din loc de curînd, cu vreo două picioare mai departe de ușă, lăsînd în urmă o pată vizibil mai albă pe locul în care stătuse inițial. Christopher nu pricepea de ce fusese mutat; poziția de acum era incomodă, mult prea aproape de lavabou, ceea ce împiedica deschiderea completă a sertarelor.

Deschise capacul și privi înăuntru. Nu era decît un teanc de cearșafuri toate frumos împăturite și așezate unele peste altele. În partea de jos a scrinului erau două sertare. Le deschise pe rînd, dar nu găsi decît niște prosoape și cîteva instrumente medicale de

uz comun. Poate ceva era în neregulă cu peretele din spatele
scrinului. Se strecură între scrin și lavabou și împinse. Dulapul
era masiv, dar alunecă pe pardoseala goală fără mare dificultate.

Trebui să se dea la o parte din fața peretelui, să lase lumina
de afară să pătrundă înăuntru. Era atît de bine camuflat, încît ar
fi putut trece cu vederea dacă nu ar fi fost scrinul. Cineva încrus-
tase două litere în lemn, folosind un cui sau poate un briceag. Mai
văzuse acele inițiale, nu era nevoie să întrebe ce semnificau sau
cine le scrijelise: W.W. – William Wylam. Concepușe chiar el
monograma simplă, cu vreo două luni în urmă, special pentru fiul
său. Nu mai încăpea nici o îndoială: William fusese aici.

16

Alergă într-un suflet înapoi, în holul de la intrare. La baza
scărilor ce duceau spre dormitoarele fetelor stăteau două siluete
îmbrăcate în veșminte strălucitoare, evident, gărzile de corp
personale ale guvernatorului. Cînd se apropie, unul din ei
înaîntă și întinse mîna cu palma ridicată, în direcția lui.

– Îmi pare foarte rău, *sahib*, dar am primit ordin să nu vă las
să mergeți mai departe. Ați fost somat să plecați. Vă voi conduce
la ușa.

Christopher nu era dispus să discute. Duse mîna la centură
și scoase revolverul pe care îl luase de la polițistul din locuința
lui Cormac. Îl îndreptă drept spre fruntea gărzii:

– Nici nu mă gîndesc. Treci acolo, ordonă, făcînd semn cu
arma în direcția salonului. Și amicul tău, la fel. Spune-i să se
miște, ori îi zbor creierii.

Bărbatul își dădu seama că nu avea rost să se opună.
Împreună cu tovarășul său porni spre ușa salonului.

– Deschideți-o și intrați înăuntru!

Făcură întocmai. În cameră, cele trei femei sorbeau încă
ceai și ciuguleau prăjiturile cu chimen. De data aceasta, guver-

nanta scăpă din mână ceașca și farfurioara. Nobila indiană ridică privirea din farfurie, văzu ce se întâmplă și îi aruncă lui Christopher o privire care probabil că în Hasanabad echivala cu o condamnare la moarte. Moira Carpenter arăta ca încarnarea opusului milei creștine. Nici una nu scoase o vorbă.

Christopher nu zăbovi înăuntru decît atît cît îi trebui să scoată cheia din broască. Închise ușa din nou și o încuie, apoi puse cheia în buzunarul de la pantaloni. Ar fi vrut să știe dacă avuseseră timp să-l prevină pe Carpenter.

Ajuns la etaj, intră pe rînd în fiecare cameră. Toate erau neîncălzite și goale. Undeva se auzi o ușă trîntindu-se. În depărtare răsună un murmur de voci, apoi se așternu din nou liniștea. La capătul coridorului, o scară îngustă ducea la mansardă. Christopher își aduse aminte că acolo se spînzurase Tsewong.

Scările ajungeau la o ușă simplă de lemn. Christopher urcă încet, oprindu-se la fiecare treaptă, fără să se grăbească, ciulind urechea la fiecare zgomot, oricît de slab. Inima îi bătea cu putere. Avu impresia că aude voci în spatele ușii, dar sunetul se stinse și nu mai fu atît de sigur că auzise ceva. Și totuși își închipuia că, dincolo de tăcere, mai era și altceva.

Dincolo de ușă nu era decît un hol îngust, placat cu lemn, ca un tunel întunecat, luminat de un singur bec. La capătul holului mai era o ușă, identică cu prima. Înainta precaut, simțind apăsarea zidurilor întunecate. O scîndură a pardoselii scîrțîi, iar el încremeni locului pentru o clipă care păru, parcă, o veșnicie.

Din spatele ușii răzbătea un hîrșuit, un zgomot egal, ritmic, estompat și nedefinit. Hîrș-hîrș. Apoi o scurtă pauză. Hîrș-hîrș. Altă pauză. Hîrș-hîrș. Pauză. Și așa mai departe.

Christopher ezită, ascultînd, încercînd să-și dea seama ce anume putea provoca acel zgomot.

Hîrș-hîrș. Tăcere. Hîrș-hîrș.

În ușă, cam la nivelul ochilor, era un oblon mic, cu mîner, lung de vreo doisprezece centimetri și lat de șase. Lui Christopher îi amintea de cele de pe ușile celulelor de închisoare. Se

gîndi că poate aici era infirmeria fetelor, locul în care erau izolate bolnavele cu febră sau cele chinuite de dureri de inimă. Aici trebuie să fi fost adăpostit călugărul Tsewong.

Hîrș-hîrș. Zgomotul deveni mai puternic.

Christopher puse mîna pe mînerul sferic și trase oblonul. Prin ochiul mic de geam văzu o parte din odaie. Pereții și podeaua erau înveșmîntați de lumină și firicele de praf. Lumina se filtra leneșă și fără greutate în odaia mică, printr-un lumina-tor cu geam mat. Christopher se apropie mai mult de fereștrică și își lipi ochiul de ea.

Chiar vizavi, cu spatele întors la Christopher, John Carpenter stătea aplecat peste un șemineu scund. Într-o mîină ținea un vătrai cu mîner lung pe care-l trăgea cu gesturi mecanice peste grătar. De aici provenea hîrșîitul. Focul părea gata să se stingă, alimentat doar de cîțiva cărbuni încinși, amestecați prin cenușă. Din loc în loc, scînteii roșietice se căzneau să prindă viață, dar greutatea pulberii cenușii era copleșitoare, acoperindu-le treptat, mai adînc, pînă la dispariție. Carpenter scormonea prin cenușă, stîrnind din cînd în cînd o scînteie solitară care se ridica pentru o clipă, ca apoi să se stingă.

Dar nu silueta lui Carpenter îi atrase în primul rînd atenția lui Christopher. Carpenter era o prezență neglijabilă, o apariție secundară în comparație cu ceea ce se întîmpla în mijlocul odăii. Acolo se aflau două persoane, un bărbat și o fată, încremeniți în lumina crudă ca un tablou viu. Bărbatul era indian, însă purta un costum Savile Row și se sprijinea într-un baston cu cap argintiu. Avea în jur de cincizeci de ani, era îndesat și gras. Arăta ca și cum cineva l-ar fi luat și l-ar fi lustruit bine, ca pe o lingură veche dintr-un magazin de antichități, strălucitoare și delicată, și plină de irizări ciudate. Privirea îi era fixată asupra fetei, urmărind-o cu atenția încordată, transfigurat.

Fata era goală. Pe podea zăcea aruncată o cămașă albă. Părul lung și negru i se răsfiga pe umeri, atingîndu-i ușor sîinii mici, învăluiți în umbră. Nu avea mai mult de cincisprezece, șai-

sprezece ani. Ținea ochii închiși, ca și cum ar fi vrut să transforme în vis prezența ei în cameră, dar coșmarul creat de Carpenter o încorseta, dulce, strâns, fără scăpare.

Bărbatul întinse mîna și o atinse ușor, trecîndu-și degetele peste pielea ei, mîngîindu-i părul moale de sub braț. Apoi o răsuci. O răsucea iar și iar, ca pe o balerină, ca pe o minuscule balerină mecanică, făcînd piruete pe capacul unei cutii muzicale, în acordurile unei melodii străvechi. O făcu să-și ridice brațele deasupra capului și să le lase din nou jos, în timp ce el îi privea sîinii săltînd și coborînd, admirînd arcuirea lină a gîtului. Nu se auzea nici un sunet, cu excepția hîrșîitului făcut de vătrai pe grătar. În cele din urmă, încetă și acesta și se așternu tăcerea. Fata goală dansa în ritmul unei muzici auzite numai de ea, pierdută în grădini de o simetrie uluitoare, din care nu exista scăpare. Era în toiul dansului, rotindu-se singură și tăcută în vis.

Christopher deschise ușa. Nimeni nu băgă în seamă prezența sa. Carpenter era absorbit de contemplarea tăciunilor aprinși din semineu, iar atenția nababului era atrasă exclusiv de fată, care, la rîndul, ei era în transă. Rămase multă vreme privindu-i, așteptînd să-și termine ritualul. Primul care-l observă fu nababul. Bărbatul cel mărunț se întoarse, purtînd pe față expresia unei furii devastatoare:

– Ei, drăcie! Cum îți permiți să dai buzna aici? Cine naiba te crezi? Pe cinstea mea, dacă nu pleci în clipa asta, voi porunci să fii biciuit.

Nababul studiasse la Eton și Oxford arta de a fi un adevărat gentleman oriental. Etonul îl învățase manierele britanice, iar Oxfordul, cum să lupte. De unul singur învățase cum să-i trateze pe toți cei care nu aveau rang de nabab sau vicerege.

– Aș dori să vorbesc cu reverendul Carpenter, zise Christopher. Subiectul nu vă privește, așa că puteți pleca. Înainte de a vă da eu afară.

– Știi cu cine vorbești? Aș putea pune să te biciuiască pentru o asemenea insolență.

– Nu sînteți în postura să comentați, îl repezi Christopher și îndreptă revolverul spre nabab. Iar eu nu am timp de pierdut. Dacă e nevoie, vă împușc. Depinde numai de dumneavoastră.

Bărbatul pufni și ridică bastonul, ca și cum ar fi vrut să-l lovească pe Christopher, dar nu era chiar atît de inconștient încît să o și facă. Continuînd să bodogăne revoltat, se îndreptă spre ușa. Înainte de a ieși, se întoarse:

– Oamenii mei de la parter or să te pună la punct. Cînd vor termina cu tine, o să regreti că te-ai născut. Pe Dumnezeu, voi avea grijă să regreti asta!

Christopher îi trînti ușa în nas. Îi aruncă o privire lui Carpenter, care rămăsese așezat în fața șemineului, apoi ridică de pe podea cămașa fetei. Aceasta stătea perfect nemișcată, cu ochii ațintiți asupra lui, neștiind ce va urma.

– Pune asta pe tine, zise, întinzîndu-i cămașa.

Fata luă cămașa, dar rămase cu ea în mînă, neștiind, parcă, ce trebuia să facă.

– Pune-o pe tine, repetă. Fata nu schiță nici un gest, așa că îi luă din mînă cămașa și i-o trase peste cap, ajutînd-o să-și strecoare brațele prin mîneci: Trebuie să pleci. Fugi de aici! Nu trebuie să mai rămîi aici, mă înțelegi?

Fata îl privi, fără să priceapă. Trebuia să o facă să înțeleagă:

– Aici nu ți se poate întîmpla decît ceva rău. Trebuie să pleci.

Ca și cum nu l-ar fi auzit, fata începu să se rotească din nou, ca mai înainte, ridicîndu-și și coborîndu-și brațele. Christopher o apucă și o plesni peste față, încercînd să o readucă la realitate. Fata îl privi ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

– Nu pricepi? țipă Christopher. Țsta nu e un loc potrivit pentru tine. Trebuie să pleci.

– Să plec? întrebă fata cu voce tremurîndă. Unde aș putea pleca? Acesta este căminul meu. Nu am unde să mă duc în altă parte. Nicăieri.

– Nu contează unde te duci... important este să pleci de aici.

Fata îl privi cu ochii goi:

– Contează, zise ea abia șoptit.

– Las-o în pace, Wylam! Ea înțelege totul mai bine decât vei înțelege dumneata vreodată.

Cartenter se ridicase de pe scaunul din fața șemineului. Se apropie de fată și își petrecu un braț peste umerii ei. Porniră către ușă, misionarul și fata, bărbatul vorbindu-i în surdina, neauzit de Christopher.

Carpenter deschise ușa, îi mai spuse ceva fetei și o lăsă să plece. O conduse cu privirea în timp ce se îndepărta pe coridorul îngust, apoi închise ușa și se întoarse spre Christopher:

– Spuneți-mi, domnule Wylam, credeți în Dumnezeu?

Întrebarea i se păru lui Christopher bizară și deplasată:

– Nu văd ce legătură are Dumnezeu cu asta. V-am mai spus, nu am venit aici să fac conversație pe teme teologice.

– Vai, domnule Wylam, dar nu vedeți? Pînă la urmă, totul se întoarce la teologie. La Dumnezeu. Cum ar putea fi altfel? Dar, dacă dumneata nu ești credincios, ți-e greu să înțelegi.

– Nu mă aflu aici ca să înțeleg. Am venit ca să-mi găsesc fiul. A fost aici, la orfelinat. Nu m-ar mira să se afle încă aici.

Carpenter se duse la scaunul din fața șemineului și se așeză. Arăta obosit și mîhnit:

– Ce te face să crezi că a fost aici?

– I-am descoperit inițialele gravate pe peretele din spatele unui scrin, în infirmerie. Așa că hai să nu ne mai ascundem după deget. Martin Cormac a fost ucis de cineva azi-dimineață, pentru că știa ceva despre dumneata și despre treburile pe care le învîrți. Pînă nu intervine ceva care să mă convingă de contrariul, cred că dumneata ești vinovatul.

Perplexitatea întipărită pe chipul misionarului părea sinceră:

– Cormac? Mort? Ce vrei să spui? Nu știu nimic despre asasinat.

Christopher îi explică. Pe măsură ce vorbea, sîngele se scurgea din obrajii lui Carpenter. Expresia de groază deveni mai accentuată:

– Jur că nu știu absolut nimic despre asta, îngăimă. Îți jur! Despre fiul dumitale știu, da. Știu și despre călugăr, Tsewong, da. Dar cu asta jur că nu am nimic de-a face. Trebuie să mă crezi.

– Vorbește-mi despre fiul meu. Unde se află?

Carpenter privi într-o parte:

– Nu este aici. Ai dreptate: a fost aici. Dar a plecat cam acum o săptămână.

– Cu cine este? Unde îl duc?

– L-a luat Mishig, agentul mongol. Au plecat spre Tibet. Cred că intenționează să treacă peste Sebu-la.

– Încotro se îndreaptă?

Carpenter clătină din cap. Îl privi în ochi pe Christopher:

– Nu știu. Se îndreaptă spre Tibet; atît am aflat.

– Merg la Dorje-la? Asta-i destinația?

Misionarul părea agitat. Clătină din cap cu putere:

– Nu știu la ce te referi. Nu am auzit niciodată de un loc numit Dorje-la.

– I-ai trimis pe unii dintre copiii de aici acolo. Niciodată fete, numai băieți. Călugărul Tsewong venea de acolo, nu-i așa? A fost trimis aici de Dorje Lama.

Carpenter inspiră adînc. Tremura:

– Știi foarte multe, domnule Wylam. Cine ești? Ce dorești? De ce este atît de important fiul dumitale?

– Credeam că asta o să-mi spui dumneata.

– L-am ținut aici doar pînă au fost gata de plecare. Mishig nu mi-a spus nimic. Tsewong nu mi-a spus nimic. Trebuie să mă crezi.

– Unde este Dorje-la?

– Nu știu!

– Cine este Dorje Lama?

– Starețul de la Dorje-la! Asta-i tot ce știu, îți jur.

Christopher tăcu. Ce știa exact Carpenter? Ce era în stare să facă, pe cine era gata să vîndă pentru un strop de influență, pentru un pumn de arginți?

– Și zici că nu știi nimic de moartea lui Martin Cormac?

– Nimic! Îți jur!

– Te-au plătit?

– Să mă plătească?

– Ca să-l ții pe William aici. Ca să-l dai pe mîna lui Mishig. Misionarul clătină din cap:

– Nu în bani. Promisiuni. Promisiuni de ajutor. Uite ce e, trebuie să încerci să vezi imaginea în ansamblu. Eu am o misiune importantă, sînt în slujba Domnului. Trebuie să salvez suflete. Înțelegi? Dacă nu există un Salvator, toate aceste milioane de suflete vor merge drept în iad. Eu le pot salva, le pot asigura drumul în rai. Nu pricepi? Dumnezeu se folosește de noi: de mine, de dumneata, de orfanii mei, de fiul dumitale. Sîntem cu toții instrumentele Lui. Felul în care lucrează El este plin de mister. Dacă nu înțelegi asta, nu vei înțelege nimic. Eu fac ceea ce fac pentru El, în numele lui.

Christopher întinse mîna și-l apucă pe bărbat. Îl trase din scaun, ridicîndu-l în picioare:

– Vinzi fetițe în numele lui Dumnezeu? Vinzi băieți, ca să îi convertești pe păgîni?

– Nu înțelegi...

Christopher îl aruncă înapoi în scaun:

– I-au făcut vreun rău? Mă rog lui Dumnezeu să nu fie așa. Pentru binele dumitale.

Scoțianul își clătină violent capul, în semn de protest:

– Nu! E întreg. Jur! Nu s-au atins de el. Nu-i vor face nici un rău. Au nevoie de el pentru ceva. Îl vor sănătos. E important pentru ei. Crede-mă, e bine.

Christopher nu suporta să-l mai atingă o dată. Nu-i putea spune nimic, nimic care să-l fi putut învia pe Martin Cormac sau să-l fi readus pe William.

– Cînd îți vei înființa misiunea la Lhasa, amintește-ți ce preț a avut. Gîndește-te la asta în fiecare zi. De fiecare dată cînd trompetele din temple îți vor acoperi glasul, cînd rostești rugăciunea. Și întreabă-te dacă a meritat. Întreabă-te dacă Dumnezeu merită atîtea.

Deschise ușa și ieși încet. Ușa se închise în spatele lui cu un clinchet slab.

Carpenter privi rămășițele focului: nici o pasăre Phoenix, nici urmă de pene strălucitoare, nici un zbatere neașteptată de aripi – doar cenușă prefăcută în pulbere fină. Ridică privirea și ochii i se opriră pe cîrligul din tavan. O rază de soare se odihnea pe el, ca o frunză aurită. Păstra încă centura călugărului: nu i-o dăduse lui Cormac. Era în sertarul din colț. Scaunul era suficient de înalt ca să poată ajunge pînă la cîrlig.

17

La ușa hanului stătea un polițist. Părea că se află acolo dintotdeauna, un punct de reper, stabil, în vârtejul străzii aglomerate. Purta uniforma albastră regulamentară, cu un *pugaree* care avea însemnele diviziei sale. Gura severă îi era umbrită de o mustață groasă, cu colțurile lăsate. Stătea țeapăn, ca un soldățel de plumb la paradă. Christopher știa că îl așteaptă pe el. Aștepta și visa la promovarea pe care o va obține după ce-l va aresta. Ținea un baston gros și părea să știe foarte bine cum să-l mînuiască.

Pe nesimțite, Christopher se strecură în penumbra ce învăluia marginea străzii. Un car cu boi care tocmai trecea îl feri de ochii polițistului. Se făcu nevăzut. Trase adînc aer în piept și privi repede în susul și în josul străzii. Acum trebuia să părăsească Kalimpongul. Dar lucrurile lui și banii rămăseseră la han, aceștia din urmă bine ascunși sub o scîndură din podea.

Exista o intrare dosnică. Strecurîndu-se prin hățișul străduțelor, intră neobservat în curtea mică, sufocată de gunoaie, din spatele casei. Așa cum se așteptase, poliția neglijase să posteze un om acolo. Cu precauție, încercă ușa dărăpănată. Nu era încuiată. Se strecură înăuntru și se trezi într-un coridor întunecos, la capătul căruia tremura un fascicul prăfuit de

lumină. Închise ușa încet; aerul stătut al hanului începea să i se insinueze în plămîni. Atmosfera era pătrunsă de mirosul untului rînced.

Casa era tăcută și reuși să ajungă nestingherit în odaia lui. Nici aceasta nu era păzită. Descuie ușa cu cheia simplă de fier.

Bărbatul așezat în fotoliu nu se arată nici surprins, nici ușurat cînd îl văzu intrînd. Christopher puse încet cheia la loc, în buzunar, și închise ușa fără zgomot. Observă că încăperea fusese din nou răscolită în amănunt, dar se îndoia că vizitatorul avea vreun amestec. Bărbatul purta veșmintele tradiționale ale călugărilor tibetani, dar era limpede că nu era un *trapa* obișnuit. Hainele, ținuta, ochii, buzele arătau că este nobil. Chipul îi era ciupit de vărsat de vînt. Îl privea pe Christopher fără să clipească.

– Cine sînteți? Ce doriți?

Călugărul îl privi cu o intensitate care depășea limitele unei simple curiozități. Privirea lui sfredelea pielea și carnea, pătrunzînd în profunzime.

– Nu doresc nimic, zise cu voce blîndă. Vorbea englezește limpede, dar cu oarecare prețiozitate. Dar dumneata, continuă, urmărești ceva. Mă întreb ce anume dorești.

– Dacă nu doriți nimic, ce căutați aici? întrebă Christopher

Privirea călugărului îl tulbură. Simpla lui prezență în aceeași odaie cu el îl intimidă.

– Am venit să te avertizez, spuse călugărul foarte încet.

– Să mă avertizați?

Șopîrla de pe perete se deplasă, în căutarea unui ungher mai umbrit și mai ferit.

– Ai pus întrebări. Întrebări nedelicate. Întrebări nepotrivite. Întrebări care nu au răspunsuri pe înțelesul dumitale. Ești sfînt, nu te pot atinge. Dar un om a murit deja. Sîngele lui îmi va mînji pentru totdeauna mîinile. Înțelegi? Pe lumea de apoi și dincolo de ea. Pentru mine ești sfînt, însă alții îți pot face rău. Știu că nu pricepi. E mai bine pentru dumneata. Dar iată sfatul meu: alungă orice gînd legat de acel *lama* care a murit aici. Alungă orice gînd

legat de fiul dumitale. Alungă orice gând legat de răzbunare. Du-te acasă. Toate celelalte căi îți sînt închise. Acum zeii se joacă doar. Pleacă înainte ca ei să se plictisească de joacă.

Ce însemna „pentru mine ești sfînt”? Christopher își aduse aminte de bărbatul cel slab de la Hexam. „Am ordin să nu îți fac rău”, îi spusese.

– Vrei să spui că dumneata l-ai omorît pe Martin Cormac?

Christopher făcu un pas spre călugăr. Bărbatul nu se clinti.

– Nu înțelegi, șopti călugărul.

Christopher avea impresia că aude bîzîit de muște în odaie. Vedea lumina lunii revărsîndu-se peste cearșafurile albe răvășite. Simțea că se înăbușă.

– Înțeleg! țipă, acoperind bîzîitul.

Călugărul clătină din cap:

– Nu înțelegi nimic, șopti.

Christopher se apropie mai mult, dar ceva îl reținea, paralizîndu-i dorința da a-l ataca pe necunoscut.

– Te rog. Nu încerca să-mi faci vreun rău. Dacă o faci, voi fi forțat să ripostez. Și nu vreau să-mi încarc conștiința cu asta. Azi mi-am pătat *karma* cu sînge. Dar dumneata ești sfînt: nu mă obliga să te ating.

Christopher simțea în el născîndu-se o furie surdă, dar calmul bărbatului îi paraliza dorința de a-l lovi. Bărbatul se ridică și veșmintele căzură în falduri elegante în jurul trupului său.

– Eu te-am avertizat. Pleacă din Kalimpong. Întoarce-te în Anglia. Dacă încerci să mergi mai departe, nu-mi pot asuma responsabilitatea pentru ceea ce ți se va întîmpla.

Se îndreptă spre ușă și, în trecere, faldurile sutanei îl atinseră ușor pe Christopher.

Christopher nu află niciodată ce s-a întîmplat după aceea. Simți pe mînă atingerea sutanei călugărului. Își aminti de atingerea plasei contra țîntarilor din locuința lui Cormac și simți cum îl cuprinde un val de furie. Calmul călugărului nu însemna nimic: voia să-l plesnească, să-l supună unui soi de judecată.

Nu simți decît mîna călugărului pe gîtul lui, o atingere ușoară, lipsită de violență sau de durere. Apoi lumea se întunecă, iar el simți că se prăbușește, alunecînd la nesfîrșit într-un abis întunecat, fără culoare, care înghițea totul, pentru vecie.

*

Visa că era învăluit de tăcere, iar tăcerea îl cuprindea ca un înveliș moale, de ceară. Ceața se topi, iar el mergea prin coridoare pustii. De o parte și de cealaltă se înșiruiau săli de clasă goale și tăcute; în lumina razelor prelungi de soare praful de cretă plutea asemenea polenului. Urca pe scări care se întindeau mult deasupra lui, la infinit. Apoi ajunse pe un palier din care se deschidea un alt coridor. De undeva auzi un zumzet. Intră pe prima ușă care îi ieși în cale și se pomeni într-un dormitor lung, înecat în liniște. Pe tavan, deasupra locului gol dintre paturi, se înșirau două rînduri de cîrlige ruginite.

De fiecare cîrlig era legată o funie, iar la capătul fiecărei funii atîrna trupul unei fete tinere. Toate purtau cămăși albe și erau întoarse cu spatele la el, iar părul le era lung, și negru, și mătăsos.

Privi oripilat cum funiile se răsucesc și cum trupurile se întorc. Camera răsuna de un bîzîit insistent, dar nu vedea nici o muscă. Pe neașteptate, se trînti o ușă și ecoul străbătu întreaga clădire.

– Treziți-vă, *sahib*! Treziți-vă!

Se forță să deschidă ochii, dar parcă avea pleoapele lipite.

– Nu puteți zace aici, *sahib*! Vă rog, ridicați-vă!

În sfîrșit, făcu un efort și deschise ochii, fără să simtă vreo durere.

Călugărul dispăruse. Tînărul Lhaten stătea aplecat deasupra lui, cu o expresie de îngrijorare pe față. El însuși zăcea pe po-deaua camerei, întins pe spate.

– Călugărul mi-a spus că o să vă gălesc aici, *sahib*. Ce s-a întîmplat?

Christopher își scutură capul, să-și limpezească gândurile. Parcă avea un ghem de cîlți în loc de creier. Cîlți amestecați cu așchii de fier.

– Nu știi. De cînd zac aici?

– Nu de mult, *sahib*. Cel puțin, așa cred eu.

– Lhaten, mai sînt polițiști afară?

– Unul singur. Se spune că vă caută pe dumneavoastră. Ați făcut ceva rău?

Scutură din nou capul. Cîlții păreau să aibă mai degrabă greutatea cimentului.

– Nu, Lhaten. Dar nu mi-e ușor să-ți explic. Poți să mă ajuți să mă ridic?

– Desigur.

Băiatul își strecură o mîină sub ceafa lui Christopher și îl ridică în capul oaselor.

Cu ajutorul lui, Christopher se tîrî pînă la scaun. Se simțea mai zdruncinat decît oricînd, ca și cum tot aerul i-ar fi fost brusc absorbit din plămîni. Nu știa ce-i făcuse călugărul, însă pe moment îl lăsase inconștient, fără să-i facă alt rău. Auzise deseori despre astfel de tehnici, dar pînă acum nu văzuse nici una pusă în practică.

– Poliția știe că sînt aici, Lhaten?

Băiatul clătină din cap. Avea șaisprezece ani, poate șapte-sprezece. Christopher bănuia că e nepalez.

– Trebuie să ies de aici fără să fiu văzut, îi mărturisi Christopher băiatului. Mă poți ajuta?

– Nici o problemă, *sahib*. În spatele casei, nu e postat nimeni. Dar unde veți merge? Se spune că peste tot sînt polițiști care vă caută pe dumneavoastră. Trebuie să fi făcut ceva foarte grav.

Băiatul părea foarte incitat de această posibilitate.

Christopher încercă să-și scuture capul, dar ceafa refuza să-l asculte.

– Nu am făcut nimic, Lhaten. Dar a fost ucis un om. Eu l-am găsit.

– Și poliția crede că dumneavoastră l-ați ucis?

Lhaten ridică din sprâncene și fluieră. Christopher își aminti că William făcea același gest ca să-și arate mirarea.

– Da. Dar nu am făcut-o eu. Mă crezi?

Lhaten ridică din umeri:

– Are vreo importanță? Fără îndoială că era un om foarte rău.

Christopher se încruntă:

– Nu, Lhaten, nu era. Și are importanță. E vorba de doctorul Cormac. A fost la mine noaptea trecută. Îți aduci aminte?

Asta păru să-l dezmeticească pe Lhaten. Îl cunoștea pe Cormac. Doctorul îl îngrijise de mai multe ori. Îl simpatiza.

– Nu vă faceți griji, *sahib*. Vă scot eu de aici. Dar trebuie să aveți un loc unde să mergeți.

Christopher șovăi. Nu era sigur că putea avea încredere în băiat. Dar de-acum lucra pe cont propriu. Nimeni de la Londra n-ar fi fost dispus să intervină pentru el. Și nici nimeni de la New Delhi. Avea nevoie de ajutorul băiatului.

– Lhaten, începu, conștient că își asumă un risc. Vreau să plec din Kalimpong. Trebuie să părăsesc India.

– Desigur. Nu trebuie să rămâneți în India. Unde doriți să mergeți?

Christopher șovăi din nou. Dacă poliția îl va interoga pe băiat...

– Puteți avea încredere în mine, *sahib*.

Ce dorea băiatul? Bani?

– Dacă e vorba de bani...

– Vă rog! O umbră de tristețe sinceră trecu peste chipul băiatului. Nu vreau bani. Vreau să vă ajut, atîta tot. Unde vreți să mergeți?

Christopher își dădu seama că-și irosește timpul. Poliția se putea întoarce în orice clipă în odaia lui, să-i cerceteze lucrurile. Bănuia că ei au fost cei care răscoliseră camera a doua oară.

– Vreau să traversez Sebu-la, spuse cu voce gravă. În Tibet. Dacă se poate, aș dori să pornesc în noaptea asta.

Lhaten îl privi consternat. Ca și cum și-ar fi exprimat dorința de a pleca pe Lună.

– Cu siguranță că ați vrut să spuneți Nathu-la, *sahib*. Sebu-la este închisă. Va rămîne închisă pe toată durata iernii. E posibil să se închidă chiar și Nathu-la și trecătorile următoare, în caz că se schimbă vremea.

– Nu, m-am referit la Sebu-la. Prin valea Tista, peste Lachen, apoi prin trecători. Am nevoie de o călăuză. De cineva care cunoaște drumul.

– Cred că nu vă simțiți bine, *sahib*. Din cauza loviturii aceleia de noaptea trecută. Iar astăzi...

– La naiba, știu ce fac! îl repezi Christopher.

– Desigur, *sahib*, iertați-mă.

– Nu-i nimic. Îmi pare rău că am strigat la tine, Lhaten. Cred că par cam scrîntit, hm?

Băiatul zîmbi.

– Bănuiam eu. Ei bine, cunoști pe cineva destul de nebun ca să mă conducă cel puțin pînă acolo? N-o să-i pretind să traveseze împreună cu mine. Doar să mă ducă pînă la Sebu-la. Plătesc bine.

– Da, cunosc pe cineva.

– Excelent! Crezi că poți să mă conduci la el fără să fim văzuți?

Lhaten zîmbi din nou:

– Foarte ușor.

Christopher se ridică. I se învîrtea capul.

– Atunci, să mergem.

– Nu e nevoie, *sahib*, aveți călăuza chiar aici. Eu vă pot conduce la Sebu-la. Poate și eu sînt puțin scrîntit.

Christopher se așeză din nou. Băiatul îl irita, deși era conștient că nu ar trebui să fie.

– Că bine zici. Nu mă duc la picnic. Încerc să trec în Tibet, fără să dau alarma în jumătate din munții Himalaya. Principalul țel este să ajung acolo întreg. Am nevoie de o călăuză adevărată, nu de un mucos angajat la han.

Chipul lui Lhaten se lungi. Era ca și cum ar fi primit o palmă de la Christopher.

– Iartă-mă dacă..., începu Christopher, dar Lhaten îl întrerupse.

– Nu sînt un mucos. Am optsprezece ani. Și sînt o călăuză adevărată. Ai mei sînt șerpași. Cunoaștem muntele, așa cum țărani iși cunosc ogorul. Am traversat de nenumărate ori Sebu-la, împreună cu tata.

– Iarna?

– Nu, iarna, nu. Nimeni nu traversează trecătoarea pe timp de iarnă. Nimeni.

– Eu voi traversa Sebu-la iarna, Lhaten.

– Fără ajutorul meu, *sahib*, nu veți ajunge nici pînă la prima trecătoare.

Lhaten avea dreptate. Iarna, Christopher avea nevoie de ceva mai mult decît de norocul și de puțina sa experiență ca să găsească și să traverseze Sebu-la. În clipa aceea nici măcar nu se gîndea la ce va face odată ajuns acolo. Un lucru era sigur: nu putea alege traseul care ducea prin valea Chumbi sau drumul mai popular, spre est. Peste tot erau santinele. Toate caravanele și toți călătorii singuratici erau opriți și controlați la sînge. Dacă avea noroc, putea scăpa doar cu întoarcerea din drum. Mult mai mare era probabilitatea ca vizitatorul de acum o jumătate de oră și amicii lui să-l aștepte, iar călugărul îi spusese verde-n față că prietenii lui nu aveau nici o reținere în a-i face rău.

– De ce vrei să-ți riști pielea într-o călătorie ca aceasta, Lhaten?

Băiatul ridică din umeri:

– E a treia iarnă pe care o petrec aici, *sahib*. Dumneavoastră cîte ierni ați putea rămîne într-un loc ca ăsta?

Christopher privi în jur prin cameră, la mobila sărăcăcioasă, la șopîrla care moțăia pe perete.

– Nu ți-e frică să pornești la drum pe o astfel de vreme?

Lhaten zîmbi, apoi chipul îi deveni mai grav decît oricînd:

– Mi-e foarte frică.

Asta îl făcu pe Christopher să se hotărască. Îl va lua cu el pe puști. Ultimul lucru de care avea nevoie în această călătorie era o persoană care nu știe ce este frica.

18

Se rătăciseră. Trecuseră două zile de când se luptau cu zăpada și cu vîntul, dar nu se zărea nici urmă de *chörten*-ul despre care spusese Tobchen că marchează intrarea în valea Gharoling. Pierduseră și poneiul. Căzuse într-o crevasă adîncă în ziua precedentă, luînd cu el și ceea ce le mai rămăsese din provizii. Nu putea uita nechezatul animalului muribund, prăbușit fără scăpare, pradă durerii. Urletul acela îi urmărise mile întregi în tăcerea înconjurătoare.

Bătrînul obosea văzînd cu ochii. Nu numai fizic, dar și psihic. Voința îi era mai zdruncinată, și băiatul își dădea seama că era pe punctul de a se da bătut. De multe ori trebuia să-l trezească pe bătrîn dintr-o stare de reverie sau de somn din care nu dorea să fie deșteptat. Uneori urcau pînă în locuri pierdute în nori grei și înghețați, care ascundeau vederii tot ce era în jur în imensitatea albă a zăpezii. Avea senzația că bătrînul ar dori să meargă înainte prin nori pînă va dispărea de tot, așa că îl ținea strîns de mîină, forțîndu-l să înainteze. Fără el, s-ar fi rătăcit pentru totdeauna.

– Doamna Chindamani va veni la Gharoling, Tobchen?

Bătrînul oftă:

– Nu cred, stăpîne. *Pemá* Chindamani trebuie să rămîină la Dorje-la. Acolo îi este locul.

– Dar spunea că ne vom mai întîlni.

– Dacă așa a spus, așa va fi.

– Dar nu la Gharoling?

– Nu știu, stăpîne.

Și bătrînul continua să meargă, orbecăind prin viscol mormăind cuvintele *mantra, om mani padme hum*, ca o bătrînă care-și ară pămîntul. Da, asta era. Arăta exact ca o bătrînă care ară.

*

Îl pierdu pe bătrîn în cea de a șaptea zi, între ora trezirii și cea a primului popas. Nu existase nici un semn prevestitor. Tobchen mergea în față, ca de obicei, învăluit într-un nor, îndemnîndu-l să-l urmeze încet. La început, totul păruse normal, apoi norul se ridică și văzu că în față drumul era pustiu. În stînga cărarea era mărginită de o prăpastie abruptă, care se deschidea în jos într-un nor. Strigă numele bătrînului cu toate puterile, rugător, timp de mai bine de o oră, dar nu-i răspunse decît ecoul. O rază de soare se reflectă de pe piscul muntelui din față. Deodată, Samdup se simți îngrozitor de singur.

Avea zece ani. Tobchen spunea că a trăit mai multe secole, dar aici, prizonier al zăpezii și al ceții, se simțea doar un copil. Fără ocrotirea bătrînului știa că n-are nici o șansă. Habar nu avea încotro să o ia: înainte sau înapoi – lui i se părea totuna. Muntele părea că își bate joc de el. Chiar dacă era bătrîn de secole, la ce-i folosea? Numai zeii erau mai bătrîni decît munții.

În sac avea destulă mîncare cît să-i ajungă pentru două zile, dacă mînca puțin. Măcar dacă ar vedea *chörten*-ul sau un drapel pentru rugăciuni sau dacă ar auzi sunetul goarnei de la templul din depărtare! Dar nu vedea altceva decît crestele de gheață și nu auzea altceva decît urletul vîntului.

Petrecu noaptea în întuneric, plîngînd, pentru că îi era frig și pentru că era singur și înspăimîntat. Ar fi vrut să nu fi plecat niciodată de la Dorje-la Gompa, să fi rămas acolo cu *Pemá Chindamani* și cu ceilalți prieteni. Nu-l întrebase nimeni dacă voia să devină un *trulku*. Pur și simplu, veniseră în urmă cu șapte ani la casa părinților săi, îl testaseră și îi spusese cîine este.

Îi plăcuse să locuiască împreună cu părinții lui. Într-adevăr, nu era atît de mareț ca viața în *labrang*-ul său de la Dorje-la, dar

nu-l punea nimeni să studieze și nu-i cerea nimeni să participe ore în șir la ceremonii, îmbrăcat în veșminte de mătase și obligat să stea nemișcat.

Cînd noaptea se sfîrși, lumea era învăluită în ceață. Rămase pe loc, simțind cum îl pătrunde umezeala pînă la oase, temîndu-se să se miște, ca să nu dea de o nouă prăpastie. Știa că va muri și, în felul lui copilăresc, era revoltat. Desigur, moartea nu îi era străină. Văzuse trupurile mumificate ale călugărilor înveșmîntați în *chörten*-uri aurii, la ultimul nivel al *gompei*, unde nu putea sta nimeni mai presus de ei. Una dintre primele sale misiuni la Dorje-la a fost de a prezida ceremonia de înmormîntare a unuia dintre călugării bătrîni, un *lob-pon* pe nume Lobsang Geshe. Și peste tot, pe pereții și pe tavanul mănăstirii, morții dansau ca niște copii. De la vîrsta de trei ani, îi fuseseră tovarăși de joacă. Dar îi era totuși frică.

În pîcla din jur timpul nu avea nici o consistență, așa că nu avea nici cea mai vagă idee ce perioadă a zilei era cînd auzi zgomot de pași. Ascultă împietrit. Prin trecători bîntuiau demoni. Demoni și *ro-lang*, cadavrele umblătoare ale oamenilor loviți de trăsnet, care rătăceau prin munți, incapabili să moară și să renască. În lungile nopți în *labrang*, *Pemá* Chindamani îl copleșise cu povești înspăimîntătoare, pe care el le ascultase la lumina lumînării, cu ochii larg deschiși. Dar aici, înconjurat de ceață, poveștile îi reveneau în minte, înghețîndu-i sîngele în vine.

Din negură se desprinsese o siluetă înaltă, înveșmîntată în negru. Băiatul se lipi de stîncă, rugîndu-se zeului Chenrezi sau zeiței Tara să îi vină în ajutor. Începu să murmure mantrale pe care la învățase de la Tobchen. *Om Ara Pa Tsa Na Dhi*, recită versurile *Mantrei* lui Manjushri, pe care le învățase recent.

– Rinpoche, tu ești? Se auzi o voce înfundată. Băiatul strînse pleoapele și recită mai repede mantra. Dorje Samdup Rinpoche? Sînt Thondrup Chophel. Vin de la Dorje-la după tine.

Simți strîngerea unei mîini pe brațul lui și aproape că își mușcă limba de frică.

– Te rog, Rinpoche, să nu-ți fie frică. Deschide ochii. Sînt eu, Thondrup Chophel. Am venit să te duc înapoi.

În sfârșit, băiatul își învinse teama și îndrăzni să deschidă ochii.

Nu era Thondrup Chopel. Nu era nimeni dintre cei cunoscuți. Era un demon îmbrăcat în negru, cu chipul înspăimântător vopsit, care îl privea încruntat. Sări în sus, gândindu-se să o rupă la fugă. O mână îl apucă strâns de braț. Întoarse capul spre demon, cuprins de groază. Creatura își scoase masca. Era o mască din piele, asemănătoare cu cea pe care o purta unul dintre călătorii întâlنيți cu trei zile în urmă. De sub ea se ivi chipul familiar al lui Thondrup Chopel.

– Îmi pare rău că te-am speriat, stăpîne. Unde este Geshe Tobchen? Întrebă după o clipă de tăcere.

Micul Rinppoche îi explică.

– Atunci trebuie să-i fim recunoscători zeului Chenrezi că m-a îndrumat spre tine. Privește, chiar și ceața se ridică. După ce mâncăm, pornim la drum.

La început mîncară în tăcere ceai simplu și *tsampa*, ca de obicei. Thondrup Chopel nu era un om prea vorbăreț. Băiatul nu-l simpatizase niciodată: era *geku*-ul colegiului de la mănăstire, însărcinat cu păstrarea disciplinei în rîndul călugărilor. Samdup își amintea de silueta lui îmbrăcată în roba grea, cu umeri vătuiți, plimbîndu-se printre șirurile de capete rase în timpul slujbelor din marea sală a templului de la Dorje-la. Pe Samdup nu-l muștrase niciodată, aceasta fusese sarcina lui Geshe Tobchen, *jegten gegen*-ul băiatului, tutorele și profesorul său personal. Însă Thondrup Chopel îi aruncase deseori priviri înspăimîntătoare și nu se sfîșise niciodată să îl pîrască lui Tobchen.

– Ai venit să mă duci la Gharoling?

– Gharoling? De ce ar trebui să mergem la Gharoling, stăpîne? Am venit să te duc înapoi la Dorje-la Gompa.

– Dar Geshe Tobchen mă ducea la Gharoling, să studiez cu Geshe Tsering Rinpoche. Spunea că în nici un caz nu trebuie să mă întorc la Dorje-la.

Călugărul clătină din cap:

– Te rog să nu te opui, stăpîne. Am primit ordin să te duc înapoi. Starețul e îngrijorat din cauza ta. Geshe Tobchen nu avea

permisiunea să te ia cu el, darămite să te ducă la Gharoling. Ești prea mic ca să înțelegi. Dar trebuie să te întorci cu mine. Nu ai de ales.

– Dar Geshe Tobchen m-a avertizat că...

– Da? Te-a avertizat că ce?

– Că... este periculos.

– Unde? La Dorje-la?

Băiatul încuviință din cap. Se simțea nefericit, incapabil să respecte învățăturile profesorului său.

– Cred că te înșeli, stăpîne. La Dorje-la nu există nici un pericol. Acolo vei fi în siguranță.

– Și dacă eu vreau să mă duc singur la Gharoling?

Observă cum mînia îl cuprinde pe *geku*. Era un bărbat puternic, iute la mînie. Samdup îl văzuse de multe ori împărțind pedepse.

– Ai muri înainte să ajungi la Gharoling. Nu acesta este drumul. Gharoling este departe de aici. Am venit să te duc înapoi la Dorje-la. Fără ceartă. Nu ai de ales.

Băiatul privi în ceață. Lumea era, într-adevăr, un loc înfricoșător. Oamenii și animalele se prăbușeau în hăurile ei și nu se mai întorceau niciodată. Dacă rămînea aici, avea să cadă și el și să fie înghițit. Geshe Tobchen ar fi știut ce să facă. El știa întotdeauna. Dar Geshe Tobchen dispăruse în ceață. Nu avea de ales: trebuia să se întoarcă la Dorje-la.

PARTEA A II-A

AVATARUL

Moto:

„Am rămas să-mi duc coșmarul pînă la sfîrșit.“

Joseph Conrad, *Heart of Darkness*

Părăsiră Kalimpongul noaptea târziu, după ce se întunecă de-a binelea și nu-i mai putea trăda nici o rază de Lună. Doar lătratul câinilor vagabonzi le marca trecerea. Undeva, într-un balcon ascuns privirilor, o femeie plîngea în întuneric. La Knox Homes, în spatele bisericii, rugăciunea de seară se încheiase; o fetiță stătea întinsă în pat, trează, ascultînd strigătul rău prevestitor al cucuvelei.

Christopher petrecu restul zilei într-o anexă dezafectată a hanului, în timp ce Lhaten făcu aprovizionarea – cîte puțin de aici, cîte puțin de acolo, ca să nu trezească bănuieli. Cumpără mîncare, mai ales *tsampa* și făină de orz prăjit, unt, ceai, cîteva bucăți de carne de vită uscată și sare. Christopher îi dăduse și o listă de mărfuri a căror utilitate rămînea pentru Lhaten un mister: o sticlută de vopsea de păr neagră, iod, tinctură din frunze de nucă, cîteva lămîi și un borcan de clei. Mai schimbă și niște bani, oferind rupii în schimbul cîtorva *trangkas* tibetane la rata de unu la cinci. Din proprie inițiativă, Lhaten schimbă o parte din *trangkas* în monede de aramă cu valoare mai mică: numai un bărbat foarte bogat sau un *pee-ling* ar purta asupra lui o sumă atît de mare în *trangkas* de argint, iar el se îndoia că noul său prieten și-ar dori să fie luat drept unul dintre aceștia.

De la oficiul poștal din strada Albert, Lhaten expedie o telegramă lui Winterpole: „Vești din partea unchiului William. Complicațiile de aici fac imposibilă șederea la mătușa. Prietenii propun plecarea în tabăra la munte. Posibil să nu pot lua legătura în cursul lunii viitoare.” De asemenea, lăsa un mesaj mai explicit la Agenția Comercială Britanică, pe care Frazer urma să-l trans-

mită pe o cale mai sigură la Londra. Acesta îi vestea pe cei de acasă cum se simte tînărul Christopher în India îndepărtată și îl ruga pe Winterpole să ceară deschiderea unei investigații asupra lui Carpenter și asupra Orfelinatlui Knox Homes.

Înainte de a pleca, Christopher se machie. Tremurînd tot, se dezbracă pînă la piele și se unse cu un amestec făcut din tinctură din frunze de nuc și iod. După ce pelicula maronie se uscă, se îmbracă din nou, de astă dată cu haine groase, potrivite călătoriei care îi aștepta. Peste ele puse niște zdrențe urît mirositoare și peticite, găsite de Lathen în nu se știe ce ungher. Christopher nu-l întrebă de unde anume le are – prefera să nu știe. Vopseaua de păr dădu rezultate bunicele pentru un produs purtînd eticheta: „Renumita vopsea și balsam de păr a lui Phatak, eficientă împotriva albirii părului, calviției și a mîncărimilor de piele a capului“. În sticlută rămăsese destul cît să repete operațiunea săptămînal, presupunînd că pînă atunci nu va cheli. Ultima mișcare era cea mai dificilă: Christopher stoarse cîteva picături de lămîie drept în ochi. Ustura ca naiba, dar cînd putu în sfîrșit să se privescă în oglindă, văzu că ochii nu mai erau albaștri, ci destul de închiși la culoare ca să se potrivească cu nuanța pielii și a părului.

În noaptea aceea merseră cît putură de mult, ca în zori să fie cît mai departe de Kalimpong. Prima destinație era Namchi, cam la șapte mile spre nord-vest. Orbecăind prin întuneric, fără vreun reper la vedere, trecură granița dintre India Britanică și Sikkim. Christopher realizează că nu traversaseră doar o frontieră fizică. Munții care se înălțau în față existau atît în mintea lui Christopher, cît și în realitate.

Trecuseră de Namchi imediat după miezul nopții. Era o adunătură de căsuțe din bambus tăcute, nepăzite, cufundate în somn. Christopher nu își dădea seama cum se poate orienta Lhaten în întuneric. Cărarea urca uneori, alteori trecea peste lunci mustind de apă și, o dată, chiar printr-un pîlc de pomi. Dincolo de lizieră pădurea devenea mai deasă, dar ei trecură chiar pe la margine și intrară în zona trecătorii.

La sfatul lui Lhaten făcură un popas la vreo trei mile de Namchi. Christopher simțea că nu poate închide un ochi și ar fi vrut să continue drumul, dar Lhaten insistă să se odihnească:

– Mîine o să fiți obosit și mai avem de mers pînă să trecem de sate. Chiar dacă nu puteți dormi, trebuie să vă odihniți. Eu o să dorm. Am avut o zi grea... și știu ce ne așteaptă.

Lhaten părea că devenise alt om după ce plecară din Kalimpong. Acolo fusese servil, aproape umil, adresîndu-i-se lui Christopher cu apelativul „*sahib*” și comportîndu-se în toate privințele ca orice membru al unei rase inferioare față de stăpînul său. Totuși, cu cît se îndepărtă mai mult de oraș, cu atît mai vizibil devenea simțul său înnăscut de independență. Folosea cuvîntul „*sahib*” din ce în ce mai rar, rostindu-l cu un amestec de ironie și cu ceva afecțiune. Christopher încă se întreba de ce se oferise băiatul să-l călăuzească, știind că este suspectat de crimă. Dar de la bun început fusese convins că Lhaten nu se lăudase cînd îi spusese că mai făcuse așa ceva.

Christopher se căzni să adoarmă, dar nu reuși decît să ațipească, trezindu-se din cînd în cînd și ascultînd respirația egală a lui Lhaten alături de el. Pămîntul era tare, iar aerul tăios de rece, ziua avea să se mai încălzească, dar asta nu era în momentul acela nici o alinare. Pentru Christopher, imaginile zilei trecute erau încă prea proaspete ca să și le poată scoate din minte.

Cerul deveni purpuriu, apoi roșu și auriu, pe măsură ce Soarele se ridica deasupra culmilor Bhutanului. Lumina îl trezi pe Lhaten. Își propusese ca în ziua aceea să facă un drum mai lung, îndepărtîndu-se cît mai mult de cărarea bătută. De la distanță, *pee-ling*-ul putea trece drept un călător nepalez, dar nu dorea ca cineva să examineze mai îndeaproape deghizarea lui Christopher. Mai presus de toate, înălțimea lui ar fi atras atenția. Iar în privința asta nu puteau face absolut nimic.

La Damtung drumul se bifurca. Spre stînga, cărarea ducea la mănăstirea budistă Pemayangtse, iar în dreapta se lărgea puțin și cobora spre rîul Tista. Acesta era drumul principal spre Gantok, capitala sikkimeză.

– Trebuie să mergem pe drumul spre Gantok, *sahib*. Nu avem de ales. Dacă ne întâlnim cu cineva, lasă-mă pe mine să vorbesc. Voi spune că ești mut.

Drumul cobora în pantă, abrupt. În vale, Tista curgea învolburată, umflată de ploile căzute recent. Era un râu larg, dar avea vigoarea unui pîrîu de munte care curge prin defileuri abrupte. Trecură în grabă pe lîngă satele Temi și Tarko, asemenea unor țărani nerăbdători să ajungă la tîrgul de la Gantok. Căldura devenise insuportabilă. La prînz mergeau deja dezbrăcați pînă la brîu. Frigul din cursul nopții era doar un vis sau o amintire vagă.

De jur-împrejur, jungla umedă îi înconjura sufocant. Îi atîngea din mers, cu frunzele ca niște degete și cu lujeri atîmînd de pe crengile acoperite de mușchi, asemenea unor șerpi alunecoși. Ferigi uriașe își croiau drum cu greu printre bambuși și palmieri. Toată vegetația era acoperită de viță sălbatică și de plante cățărătoare. Orhideele albe creșteau din belșug, umplînd aerul cu parfumul lor de flori de cimitir. Printre umbre, șerpi cu pielea imprimată cu modele strălucitoare se strecurau printre rădăcinile noduroase ale copacilor și prin vegetația putrezită de pe pămînt. Aerul era greu, umed, saturat de un iz de descompunere. Respirau în silă, ca și cum s-ar fi aflat într-un loc contaminat.

Aici, în pădure, viața și moartea erau inseparabile: plantele și animalele mureau și putrezeau, asigurînd hrană pentru generația nouă care își ițea capul în tot locul. În jurul lor, totul pulsa de viață, tumultoasă, verde, fierbinte. Totul părea cuprins de frenezie: insectele, florile, șerpilor, animalele – toate ardeau în focul ei.

La un moment dat, Christopher văzu un roi de fluturi zburînd aproape de pămînt în bătaia soarelui. Aripile lor păreau cuprinse de flăcări: străluceau roșii, albastre, galbene, ca cioburile de sticlă vopsită ale unui vitraliu dintr-o catedrală. Dar, cînd se apropie, observă că roiau deasupra hoitului unui mic animal din care se hrăneau. Altă dată, Lhaten îi arătă o floare singuratică, de o rară frumusețe, o bijuterie purpurie atîmînd la

capătul unei tije lungi: iar deasupra ei, ascunsă în întuneric, se întindea o pînză de păianjen în care se zbăteau cîteva insecte muribunde, atrase de petalele roșii.

De la început fuseseră hărțuiți de lipitori. Semănînd cu niște viermi scurți, subțiri, aceste creaturi mărunte cădeau pe ei cînd se așteptau mai puțin, strecurîndu-se prin cea mai mică deschizătură, pînă ajungeau la carnea după care tînjeau. Ajunse acolo, sugeau sîngele pînă se săturau. Era în zadar să le îndepărteze. Dacă le rupeau, gura le rămînea intactă, dacă le smulgeau, lăsau o urmă sîngerîndă. La fiecare cîteva mile, Christopher și Lhaten erau nevoiți să se oprească și să aplice săculeți mici cu sare, înmuiati în apă, ca lipitorile să se strîngă și să cadă.

Multă vreme meraseră în tăcere. Căldura și aerul înăbușitor le tăia orice chef de vorbă, însă în jur totul răsuna de ciripitul păsărilor multicolore, de orăcăitul broaștelor și de țipetele mai-muțelor, de vacarmul tuturor celorlalte viețuitoare din pădure. Jungla parcă aruncase o vrajă asupra lor, înghețîndu-le vorbele pe limbă, în timp ce lipitorile le sugeau sîngele.

Dar noaptea, cînd se opreau să se odihnească, începeau să discute în șoaptă, în timp ce animalele de pradă își pîndeau viitoarele victime, iar florile umpleau aerul cu parfumul lor greu.

– Ați luptat în război, *sahib*? În războiul cel mare? Ați văzut tancuri și avioane?

– Nu, Lhaten. Nu am văzut nimic din toate acestea. Eram aici, în India. Erau spioni, spioni germani. Voiau să aducă războiul pînă aici, să ne ia India.

– Să vă ia India...

– Da, desigur. Dar nu ca să o dea înapoi indienilor. O voiau pentru ei. Atunci ar fi fost un *raj* german.

– Ar fi fost vreo deosebire?

Christopher cîntări puțin lucrurile. Pentru britanici, ar fi fost, fără îndoială. Dar pentru indieni? Sau pentru nepalezi, cum era Lhaten? Ar fi dorit să spună „da“, dar nu era ferm convins și nu o putea spune.

– Ați prins germani în India?

– Da.

– I-ați omorât?

– Pe unii, da. Pe ceilalți i-am băgat la închisoare.

– Pentru că voiau să cucerească India?

– Da.

– Ca englezii?

– Da.

În întuneric se mișcă ceva. Un țipăt dezarticulat fu urmat imediat de un filfuit de aripi. Animale de pradă și victime alergau încolo și încioace, prinse într-un joc nocturn, straniu.

În cea de-a treia zi dădură peste ruinele unui templu în mijlocul unui luminiș năpădit de buruieni. Iedera venera în felul ei propriu imaginile prăbușite ale lui Shiva și ale lui Vishnu, mîngîindu-le cu degete acaparatoare. Peste tot, blocuri de piatră prăvălitate peste alte blocuri de piatră crăpate, erodate de ploi și temperaturi ridicate, năpădite de fînța vie și verde a junglei.

Christopher intră în luminiș, mînat de o curiozitate morbidă. Lhaten rămase în urmă, reținut de un soi de teamă la vederea locului părăsit de atîta vreme. Îl urmări pe Christopher care trecea de la un zid acoperit de mușchi la altul, abia atingînd cu vîrfurile degetelor incrustațiile vechi și inscripțiile de mult uitate. Privea cu teamă zeii ciudați care zăceau prăbușiți în iarbă, în poziții ciudate. Văzu un șarpe strecurîndu-se printre degetele lui Shiva, ca un sceptru viu în mîna zeului.

– N-ar trebui să vă duceți acolo, *sahib*, îi strigă Lhaten dintre copaci, redevenind umil sub imperiul fricii. În locul ăsta bîntuie spiritele malefice. Ar trebui să vă cereți iertare și să plecați, *sahib*.

Undeva, sus, în vîrfurile copacilor, o pasăre scoase un țipăt, apoi amuți. Aici, în vecinătatea ruinelor, jungla părea mai liniștită, ca și cum aici s-ar fi aflat sufletul unei tăceri de veacuri. Christopher se întoarse și-l văzu pe Lhaten făcîndu-i semne cu mîna, cu o expresie de teamă întipărită pe față.

– E-n regulă, Lhaten, strigă el, dar glasul îi răsuna sec și aspru, și nelalocul lui. Pe un zid scund din stînga lui ghici siluetele unor bărbați și femei înlănțuiți, cu membrele îndulcite

de verdele moale al mușchiului. Nu mișca nimic. Nu se simțea nici o adiere, nici o pală de vînt proaspăt care să miște frunzele. La picioarele lui mîna ruptă a unei statui dădea să strîngă în pumn aerul umed. Christopher se simțea ca și cum zidurile junglei s-ar fi strîns mai aproape de el, sufocîndu-l. Brusc, simți nevoia să se elibereze, să plece din locul acela și să respire aerul proaspăt de munte. Fără o vorbă, veni lîngă Lhaten. Ocoliră luminișul și porniră printre tufișuri, îndreptîndu-se către nord.

În noaptea aceea, la adăpostul întunericului, Lhaten își reluă întrebările:

- Acum nu mai sînt nemți, nu-i așa *sahib*?
- În India, vrei să spui?
- Da.
- Nu cred.
- Englezii și germanii sînt acum în relații bune. Așa este?

Christopher ridică din umeri:

- Nu știu cît de „bune“, dar trăim în pace unii cu alții.
- Deci nu vînați nemți.
- Nu, Lhaten, nu vînez nemți.
- Pe cine căutați?

Christopher ar fi dorit să aprindă un foc de tabără. Cîte nopți înnegurate îi mai așteptau?

– Am un fiu. Un băiat pe nume William. Cineva l-a răpit. A fost adus la Kalimpong. Dar acum l-au dus mai departe, în Tibet, dincolo de Sebu-la.

Lhaten nu scoase o vreme nici un cuvînt:

– Ați vorbit despre asta cu reverendul Carpenter? întrebă într-un tîrziu.

– De ce ar fi trebuit să vorbesc cu el?

– Pentru că el știe despre lucruri de felul ăsta. Despre băieți care dispar sau despre fete pe care nu le mai vede nimeni nicio-dată. E o persoană foarte credincioasă. Un adevărat creștin – nu sînteți de aceeași părere, *sahib*?

– Ce știi despre Knox Homes, Lhaten?

Christopher nu uitase cum a reacționat băiatul când s-a interesat pentru prima oară de orfelinat.

– Este un loc unde au grijă de copii. Și, uneori, copiii pleacă și se duc în altă parte. E un loc creștin.

– Știu mulți despre asta, Lhaten? Că reverendul Carpenter vinde fete și băieți unor clienți bogați?

Lhaten încuviință din cap:

– Da, unii știu. Dar reverendul Carpenter este un om sfânt, un om foarte bun. Noi îi sîntem cu toții recunoscători pentru mila lui creștinească. Dacă v-aș fi spus de cum ați venit că au dispărut copii, m-ați fi crezut? Dacă propriul dumneavoastră fiu n-ar fi fost unul dintre ei, v-ați mai fi dus să-i căutați? Christopher se înfioră. Băiatul avea dreptate. Ipocrizia avea mai mulți adepți decît oricare alt viciu. Unde-l duc pe fiul dumneavoastră?

Christopher cunoștea răspunsul sau, cel puțin, avea motive să creadă că îl știe:

– Ai auzit vreodată de un loc numit Dorje-la?

Nu-i răspunse decît freamătul junglei.

– Lhaten, te-am întrebat dacă ai auzit de un loc pe nume Dorje-la?

În apropiere se auzi țipătul subțire al unui liliac.

– Cred că e timpul să dormim, *sahib*, zise Lhaten într-un tîrziu. Nu răspunse la întrebarea lui Christopher.

20

Traversară râul la Shamdong, pe un podeț șubred, format din trei pari din bambus așezați deasupra torentului rece ca gheața. Jungla ceda locul unei întinderi golașe. În cea de-a șasea zi ajunseră la altitudinea de șapte mii de picioare, iar clima începea să se schimbe. Nu mai era cald. Pe culmile munților, vizibili din cînd în cînd, zăpada se contura în Pete neregulate. Umbre alunecau pe piscurile îndepărtate, ca niște bancuri de gheață care

crapă și alunecă în derivă. Deasupra lor se adunau nori albi și cenușii, aducînd cu ei ploaia rece, mărunță, care se prăvălea în rafale de gheață. Scoaseră din saci hainele groase și le îmbrăcară.

Christopher își simțea inima grea. Nici chiar glumele și rîsul lui Lhaten nu reușeau să risipească proasta dispoziție care pusese stăpînire pe el. Ridică privirea spre munți, urmărind umbrele care alunecau pe zăpadă și se înfioră, ca și cum s-ar fi aflat deja acolo, în pustietatea aceea întunecată.

Trecură pe lîngă case din bambus, părăsite în timpul iernii. Uneori se adăposteau în cîte o cocioabă dintre acestea. Altele erau nevoiți să meargă mile întregi prin ploaie. Nu întîlniră nici un suflet, pentru că ocoleau pe departe fiecare sat sau cătun care le ieșea în cale. Pe cei cîțiva drumeți rătăciți îi ignorară, continuîndu-și drumul, zgribuliți și tăcuți, prin ploaia mocănească.

Imediat după Tsöntang, rîul se bifurca, devenind Lachung în dreapta și Lachen în stînga. Peste valea îngustă a rîului Lachen se lăsase o ceață ușoară, umedă. Fără un cuvînt, Lhaten porni pe firul văii, pășind cu grijă printre bolovani și pîlcuri de *duk-shing*, o buruiană otrăvitoare care creștea peste tot. A doua zi, ceața se ridică și văzură, în sfîrșit, primele semne inconfundabile care marcau apropierea trecătorilor: toată valea era acoperită din loc în loc de zăpadă înghețată.

Dimineata următoare, din cerul plumburiu începură să se cearmă fulgi grei de zăpadă. Mergeau tăcuți, fiecare preocupat de propriile sale gînduri. Lhaten părea îngrijorat, dar nu-i spusese nimic lui Christopher. Drumul părea mai greu decît se așteptase și știa că, pe măsură ce înaintau, va deveni și mai dificil. Iar dacă vremea continua să se înrăutățească, fiecare pas înainte avea să îi ducă mai aproape de punctul de unde nu mai exista întoarcere. Unicul lucru important acum era să calculeze cînd vor ajunge în acel punct.

Mai mult de atît, se apropiau de altitudinea critică de douăsprezece mii de picioare, dincolo de care orice tentativă de

escaladare putea deveni periculoasă sau chiar fatală. Christopher îl asigurase că ajunsese la asemenea altitudine de mai multe ori. Dar omul se schimbă. Chiar și inima unui bărbat călit putea să cedeze din cauza efortului.

Începea să se însereze, iar ei erau pierduți într-un abis geros și întunecat. Simțeau atingerea fulgilor de zăpadă căzînd moi, reci, venind parcă dintr-o altă lume. Se aflau la douăsprezece mile altitudine față de satul Lachen, la capătul lumii. În spatele lor nu mai rămăsese decît Tangu, ultimul cătun înainte de intrarea în trecători. Unde vor ajunge doar dacă zeii și vremea le-o vor permite.

După urcușul abrupt dinspre Lachen ajunseră la înălțimea critică. Urmau să înnopteze acolo, iar după ce aveau să vadă cum se simte Christopher, vor decide dacă își mai puteau continua sau nu drumul. Dacă presiunea datorată altitudinii se dovedea a fi prea mare, trebuiau să coboare cît puteau de repede. Chiar și o zi de întîrziere putea fi fatală.

Ridică ră cortul micuț din pînză țesută din păr de iac într-un loc ferit, aproape de versantul văii. Toată noaptea Lhaten se foi agitat, incapabil să adoarmă. Băiatul era îngrijorat. La început fusese doar o bănuială, dar ultima zi i-o confirmase: erau urmăriți. Li se luase urma cel puțin de la Nampak, curînd după ce ieșiseră din junglă. Era foarte probabil că urmăritorii – avea certitudinea că erau cel puțin două persoane – se ținuseră aproape de ei și în pădure, dar acolo nu băgase de seamă.

Christopher dormi prost, tulburat de zăpada care cădea în falduri neîntreprute, ca niște petale albe în nopțile întunecoase și tăcute de primăvară. În cortul bine izolat împotriva gerului mușcător era cald. Stihiiile naturii se întorceau împotriva lor. Sus, în munți, pale ușoare de vînt alunecau peste întinderile acoperite de gheață.

Dimineață, se iscă o mică altercație între ei. Lhaten dorea să rămînă pe loc încă vreo cîteva zile, ca să-i lase timp lui Christopher să se obișnuiască. Teoretic, băiatul avea dreptate, deși nu ar

fi putut explica de ce. La altitudinea de douăsprezce mii de picioare presiunea oxigenului din alveole scade la aproximativ cincizeci de milimetri; o dată cu aceasta, ventilația se accelerează, iar presiunea bioxidului de carbon din plămîni începe să scadă. De aici rezultă hipoxia, lipsă de oxigen cu consecințe grave, dacă nu chiar mortale, în cazul în care organismul nu reușește să se adapteze. În cursul acestei călătorii urmau să urce pînă la o altitudine de optsprezece mii de picioare. Dacă Christopher urcase deja la o asemenea înălțime, aclimatizarea ar fi trebuit să se producă relativ mai repede. Dar, după cum recunoștea el însuși, nu mai trecuse prin trecători pe o asemenea vreme.

– Nu am nevoie de aclimatizare. Mă simt perfect, insistă el.

– Vă rog, *sahib*, nu mă contraziceți! Pînă aici drumul a fost ușor. Dar greul abia vine. Lăsați-vă corpul să se obișnuiască.

– La dracu, am mai făcut-o, Lhaten. Nu te-am luat cu mine ca să-mi dai sfaturi. Arată-mi doar cum să ajung la trecătoare, atîta tot. După aceea te poți întoarce și la revedere.

Lhaten nu zise nimic. Irascibilitatea era deseori un efect al răului produs de altitudine.

– V-am promis că vin cu dumneavoastră pînă la trecătoare. Dacă doriți, vă conduc prin ea. Singur nu veți ajunge prea departe.

– O să mă descurc. Nu mă cicăli.

– N-ați vrea să așteptați măcar o zi, *sahib*? Pînă se mai potolește vremea.

Ninsoarea încetase încă de dimineață, dar atît în fața, cît și în spatele lor erau troiene uriașe.

– Nu trebuie să pornim acum. Dacă începe iar să ningă, s-ar putea să nu mai răzbim dincolo. Sau poate chiar asta vrei. Pentru asta te rogi: să ningă atît de tare, încît să blocheze trecătoarea?

– Nu, *sahib*. Mă rog zeiței Tara să ne apere. Și să ne dea vreme bună.

Chiar în timp ce vorbea, trase cu ochiul spre norii grei și negri care se adunau dincolo de munți. Dacă ar fi fost după el,

s-ar fi întors din drum în urmă cu două zile. Oricine din familia lui sau dintre prieteni ar fi procedat la fel. Dar Christopher, ca toți *pee-ling*-ii, era încăpăținat. Nu simțea pericolul. Orice s-ar fi întâmplat, ar fi insistat să meargă mai departe, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit să-și asume riscuri uriașe. Iar asta însemna că avea nevoie de cineva care să-l salveze când va sosi momentul. Lhaten oftă. Era limpede cine va fi acea persoană.

Porniseră imediat după ora zece dimineața. Christopher mergea înainte, ursuz, iritat de rafalele de zăpadă care îi îngreunau mersul. Folosindu-și corpul ca un plug, își croia drum prin troienele înalte uneori pînă la patru picioare. Lhaten îl urma, purtînd mai mult de jumătate din bagaje. De o parte și de alta a văii înguste versanții abrupti blocau vederea. Nu exista nici o posibilitate de a răzbate dincolo de ei. Singura cale era înainte și în sus.

Toată ziua și cea care urmă, urcară neînterupt pînă ce ajunseră pe un platou aproape curățat de zăpadă. Vremea se menținuse neschimbată, deși, pe măsură ce urcau, devenea sensibil mai rece. În porțiunile deschise erau expuși vînturilor tăioase care se năpusteau asupra lor ca niște vampiri, blocîndu-le respirația și înghețîndu-le sîngele în vine. Lhaten îl urmărea îngrijorat pe Christopher, încercînd să sesizeze vreun nou semn al răului de înălțime. Cam pe la miezul celei de-a doua nopți, un vînt ca o vijelie smulse cortul fragil și îl mătură în beznă. Pe lîngă pericolul altitudinii exista acum amenințarea expunerii la ger în nopțile care urmau.

– Dacă mergem mai departe, șopti Lhaten în întuneric, înseamnă să ne afundăm mai mult. Vîntul va deveni și mai puternic, destul ca să sfîșie carnea de pe noi. Și s-ar putea să ningă din nou. Nu puțin, ca mai înainte, ci mult mai mult. S-ar putea să vină furtuna. Nimic nu îi rezistă, *sahib*. Absolut nimic.

Dar Christopher nu-l asculta. Părea fascinat, vrăjit de gheață și de zăpadă. Își simțea inima bătînd mai repede, pe măsură ce

aerul se rarefia și sîngele încerca să recapete oxigenul pierdut. Lhaten îi auzea respirația accelerată, în întuneric, dar nu zicea nimic. Aștepta ca altitudinea să-l oprească din drum, ca apoi să-l conducă înapoi pe unde veniseră, ca pe un mieluşel.

În ziua următoare, ajunseră la gheţarul Chumiomo. De acolo, printr-o trecătoare strîmtă, aveau să ajungă în primul defileu. Urcuşul era abrupt și Christopher se văzu nevoit să se oprească de cîteva ori, să se odihnească. În timpul mersului se ajuta greoi de un băţ. Respira mai sacadat, iar Lhaten se întreba cît va mai dura pînă ce epuizarea îl va obliga să se dea bătut și să facă drum întors.

Ajunseseră cam la jumătatea drumului în defileu cînd se porni avalanşa. Se auzi un bubuit înfundat care creştea în volum cu repeziciune, lăsînd impresia că un tren expres e pe punctul de a-i mătura din cale. Lhaten recunoscu zgomotul imediat. Privi în jur, îngrozit, conştient că erau prinşi în capcană în mijlocul canionului. În aceeaşi secundă văzu masa enormă de zăpadă și de bolovani, învăluită într-un abur alburiu, care se prăvălea cu o viteză năucitoare pe versantul abrupt din stînga lor. Tot universul păru să se cutremure și urechile li se umplură de bubuitul atîtor tone de materie dislocată și pornită la vale, spre locul în care se aflau ei.

Incapabili să schiţeze vreun, gest priveau grozăvia care se apropia: cristale de zăpadă zburau sclipitoare în aer, captînd lumina, dansînd în spaţiu, rotindu-se graţios. Era o frumuseţe lipsită de greutate, fără consistenţă, rarefiată, albă și misterioasă, plămădită din apă și aer, fină ca ceaţa ori ca un abur... și la fel de distructivă ca o lamă de oţel călit.

Lhaten se smulse din vrajă și îl apucă de braţ pe Christopher:

– Fugiți! urlă el, dar glasul îi fu înghiţit de vuietul care venea de sus.

Christopher era, parcă, în transă. Își simţea picioarele ca de plumb, secate de orice putere care să-l ajute să se miște.

– Trebuie să fugim, *sahib!* urlă din nou băiatul, dar bubuitul îi smulse cuvintele ca pe niște fulgi. Începu să tragă de Christopher.

Christopher porni în urma lui Lhaten ca în somn, tîrîndu-se asemenea unui om prins în ghearele unei mlașini înșelătoare. Primii bulgări de zăpadă începuseră să cadă în canion, lovindu-i neîntrerupt – bulgări de zăpadă prinși într-un joc mortal. Teama puse stăpînire pe Christopher și simți cum îi revine puterea în picioare. Începu să alerge, urmîndu-l pe Lhaten pe cărarea îngustă. Avea senzația că încearcă să escaladeze versantul muntelui în plină viteză.

O piatră îl lovi în braț, apoi un bolovan mai mare îi atinse în zbor piciorul. În față lumea se scufunda într-o pîclă albă. Lhaten dispăru într-o vîltoare de zăpadă imaculată.

Christopher continuă să alerge, simțind că i se rup plămîinii, luptîndu-se pentru fiecare gură de aer. Avea senzația că i se oprește inima, atît de haotic i se zbătea în piept. Se clătină, apoi își recăpătă echilibrul și-și continuă goana anevoioasă. Lumea se reducea la mugetul care îi reverbera în urechi și la roșeala pe care o vedea în fața ochilor. Doi pași, trei pași, fiecare dintre ei era ca o agonie nesfîrșită. Universul dispăru, iar el se pomeni învăluit în zăpadă și în urletul avalanșei. Toate celelalte sunete, orice geană de lumină pieriră fără urmă. Corpul i se îngreună, apoi picioarele refuzară să-l mai asculte și simți cum se prăbușește cu fața în jos.

Vuietul se stinse și ultimele valuri de zăpadă se așternură peste haosul din jur. Liniștea coborî din nou peste trecătoare. Munții priveau nemișcați, impasibili, învăluiți în mantia albă a zăpezii și în intangibilitatea lor imaculată. Nu era nici prima, nici ultima oară cînd asistau la un asemenea spectacol.

21

În tăcerea din jur își auzea inima bătînd ca o tobă la o procesiune de înmormîntare, lent și melancolic, totuși vie. Deschise ochii, dar nu văzu nimic, doar bezna de nepătruns. Pentru o

fracțiune de secundă, intră în panică, temîndu-se să nu fi orbit. Apoi înțelese că fusese îngropat de avalanșă. Simțea greutatea zăpezii apăsîndu-l, strivindu-i trupul. Și totuși nu era atît de grea. Era convins că putea ieși la suprafață.

Fuseseră surprinși la capătul pantei, acolo unde zăpada dislocată nu măsura mai mult de cîteva picioare grosime. Lui Christopher nu-i trebui mult timp să se elibereze. Găsirea lui Lhaten dură mai mult. Băiatul se afla în fața lui atunci cînd fuseseră surprinși de avalanșă, așa că începu să caute acolo, scurmînd cu mîinile goale în fiecare movilă suspectă. În timp ce căuta, scruta cu un ochi temător pantele de deasupra: era foarte posibil ca în drumul ei, avalanșa să fi slăbit mai multe troiene aflate la înălțime mai mare sau pe panta opusă.

Îl găsi pe Lhaten ghemuit la o adîncime de trei picioare sub zăpadă, la cîtiva yarzi de locul în care se aflase el însuși. La început, Christopher îl crezu mort, atît era de țeapăn. Dar după o examinare sumară constată că băiatul respira încă. Avea tîmpla stîngă însîngerată, iar alături de el zăcea un bolovan, iar Christopher se gîndi că leșinase din cauza loviturii. Abia cînd îl scoase de sub zăpadă, îi văzu piciorul.

Piciorul stîng al lui Lhaten era răsucit într-un unghi nefiresc. Sub genunchi pantalonul era năclăit de sînge, iar cînd Christopher își trecu degetele peste gambă, dădu de ceva tare sub țesătură. Băiatul își fracturase tibia, iar osul rupt străpunsese pielea subțire.

Christopher împinse osul la loc, cînd băiatul era încă inconștient, apoi pregăti bandaje, rupte din cămașă. Folosind bucăți mai groase din *chuba* lui, cojocul din blană de oaie pe care i-l procurase Lhaten la Kalimpong, improviză cîteva tamponane pe care le așeză între picioarele băiatului și le legă strîns, nu înainte însă de a pansa rana propriu-zisă.

Cînd isprăvi, se prăbuși lîngă băiat și adormi buștean. Dacă s-ar fi produs încă o avalanșă, ar fi fost pierduți: Christopher n-ar mai fi putut face nici un pas, nici măcar pentru a-și salva propria viață.

Cînd se trezi, într-un tîrziu, era întuneric. Din senin se iscase un vînt rău prevestitor, un vînt ancestral, plin de tristețe și de furie oarbă. Era înfometat și dușmănos. Totul în jur îi căzu pradă: cerul, munții, trecătorile, ghețarii, toate podișurile, toate trecătorile bătute de călătorii damnați. Mătura defileul în care se aflau cu toată forța deznădăjduită a unui suflet pierdut.

Din cauza vîntului, Christopher nu auzi imediat gemetele băiatului. Apoi percepuse icnetele înfundate, care răsunau în beznă ca vaietul unui cîine surprins de furtună. Christopher se tîrî aproape de el:

– Sînt eu, Christopher. Te simți bine?

Nu primi nici un răspuns, așa că se aplecă, apropiindu-și urechea de buzele tînărului. De data aceasta Lhaten șopti:

– Mi-e frig, *sahib*. Și mă doare piciorul. Cineva mi-a legat picioarele împreună. Dar mi-e frig și la degete. Nu le pot desface. Și piciorul stîng mă doare îngrozitor.

Christopher îi explică ce se întîmplase, și băiatul se liniști puțin. Apoi îl trase mai aproape și-i spuse:

– Trebuie să găsim un adăpost, *sahib*. Dacă rămînem aici, murim.

Băiatul avea dreptate. Slăbiți cum erau, expunerea la frig i-ar fi ucis pe amîndoi, dacă nu în noaptea aceea, atunci în cea de-a doua sau a treia. În cîteva ore Christopher ar fi înghețat prea tare ca să se mai poată mișca, iar astfel ar fi fost amîndoi pierduți. Din fericire, odihna forțată îi făcuse bine. Fusese cel mai îndelungat popas pe care îl făcuseră în ultima vreme, și-l ajutase să se aclimatizeze puțin. Experiența anterioară, acumulată cu prilejul altor călătorii la mare altitudine, îi dăduse posibilitatea organismului să suporte mai bine schimbările bruște survenite în ultimele zile și, după primul moment critic, începea să revină la normal. Acum, adevăratul pericol îl reprezenta nu atît altitudinea, cît vîntul și viteza cu care putea smulge căldura din trup.

Christopher găsi sacul voluminos din pînză pe care îl purtase Lhaten atîrnat de gît și pe care îl mai avea încă în momen-

tul în care fusese descoperit. Sacul lui fusese smuls și se pierduse în cădere. În cel al lui Lhaten dădu peste unealta de săpat pe care insistase să o ia cu ei. Era micuță, dar robustă. Cu puțin noroc, le putea salva viața.

Vîntul continua să bată cu putere cînd Christopher își croi drum înapoi la locul avalanșei, aplecîndu-se adînc înainte, ca nu cumva să fie luat pe sus de urgie și aruncat în prăpastie. Lumina abia îi permitea să deslușească drumul. Cînd se afundă în zăpadă, începu să decupeze blocuri lungi cam de două picioare și jumătate și late de un picior. După ce curăță o suprafață de aproximativ șase picioare, începu să așeze blocurile unul peste altul, formînd un soi de zid. Îi luă mai mult de o oră ca să clădească un iglu de formă dreptunghiulară, acoperit cu alte blocuri de gheață, puțin mai subțiri și mai lungi.

Cînd se întoarse la Lhaten, îl găsi tremurînd spasmodic, pe jumătate înghețat. Gemea și bolborosea fără noimă. Christopher încercă să-i vorbească, dar tînarul părea că nu-l aude. Pulsul abia se simțea, iar respirația îi era slabă și anevoioasă. I-ar fi fost imposibil să se tîrască pînă la adăpost, chiar și cu ajutorul lui Christopher. În cel mai bun caz, vîntul i-ar fi rostogolit pe pămînt ca pe niște pietricele.

Christopher începu să-l tragă după el. Nu erau mai mult de zece yarzi de parcurs, dar, din cauza vîntului și a grijii de a nu-i disloca din nou piciorul, distanța părea de zece ori mai mare. După efortul depus pentru clădirea adăpostului de zăpadă, plămîinii erau pe punctul de a ceda din cauza suprasolicitării. Strînse pleoapele și continuă să-l tragă după el. „Nu acum, se rugă, nu acum.“

Cuvintele unei rugăciuni îi reveneau cu ușurință în memorie. Buzele le rosteau mecanic, readuse la viață de copilul din el, de ruga credinciosului pentru sufletul păcătosului. În vuietul vîntului, asemenea lui Lhaten care era absorbit de mantrele lui, se ruga, într-o altă limbă, într-o altă credință,

Fecioarei Maria. Se ruga pentru dragoste, pentru viață, pentru a mai rezista atît cît să-l tîrască pe băiat cîtiva pași prin valea măturată de vînt.

– „Sfîntă Marie, Născătoare de Dumnezeu, roagă-te pentru noi, păcătoșii, acum și în ceasul morții noastre. Sfîntă Marie, Născătoare de Dumnezeu, roagă-te pentru noi, păcătoșii, acum și în ceasul morții noastre. Sfîntă Marie, Născătoare de Dumnezeu...”

Vijelia îi smulgea cuvintele de pe buze. Se odihni o clipă, începu să tragă din nou. Băiatul era greu, deși pentru Christopher nu ar fi trebuit să fie o povară. I se păru că trecuse o eternitate pînă ajunseră la adăpost.

Christopher îl așeză pe băiat pe o pătură luată din sac, în fundul adăpostului. După aceea astupă intrarea cu alte blocuri de zăpadă, pregătite special în acest scop și netezi cît putu de bine muchiile. De îndată ce puse la loc și ultimul bloc, vuietul vîntului se stinse brusc, lăsîndu-l pe Christopher și pe băiat într-o liniște stranie, ca și cum ar fi intrat pe neașteptate în mijlocul furtunii. Christopher umplu găurile din pereții igluului cu zăpadă și se ghemui la picioarele tînărului. În cîteva minute, adormi buștean. Visă strînsul recoltei și abundența toamnei, visă snopi aurii și mere pîrguite ascunse printre crengi.

În noaptea aceea vremea se schimbă. Era doisprezece ianuarie. În noaptea aceea două caravane fuseseră blocate în strîmtoarea Nathu-la, iar un uragan smulsese acoperișul unui templu, la Mindroling. În noaptea aceea un meteor străbătu cerul deasupra lui Tashi Lhumpo.

Aceea a fost noaptea în care zeii au încetat să se mai joace și au coborît în locuri în care nu mai puseseră piciorul niciodată.

*

Pînă în zori temperatura din adăpost devenise aproape plăcută. Lhaten își recăpătase cunoștința și spunea că se simte bine, cu excepția durerii de la picior, în privința căreia Christo-

pher nu putea face nimic. Christopher găsi niște bălegar uscat de iac rămas de pe urma unei caravane în timpul verii și aprinse focul. În Tibet, unde creșteau atît de puțini copaci, acesta era, practic, unicul combustibil.

Se văzu nevoit să facă focul în adăpost, făcînd o gaură în perete, să iasă fumul. Afară vîntul continua să sufle năprasnic. După un timp începu să cadă o grindină deasă, usturătoare. Pe cerul înnegurat nori grei se ciocneau cu dușmănie.

Pregăti un ceai fierbinte și puse într-un vas cîteva bucăți de *tsampa*. În sacul lui Lhaten găsi puțin unt și îl adăugă în amestecul de *tsampa*. Băiatul înfulecă totul cu poftă, apoi bău puțin ceai cu unt. În pofida durerii care îl chinuia, arăta mai bine. Dar Christopher știa că nu avea să dureze prea mult pînă ce se va simți din nou slăbit. Trebuia cît mai curînd posibil să primească îngrijiri medicale.

– De îndată ce vei putea merge, trebuie să ne întoarcem.

– Voi avea nevoie de o atelă, zise Lhaten.

– M-am gîndit la asta. Mă duc afară să-mi caut sacul și bastonul. Trebuie să fie în locul în care ne-a prins avalanșa. Nu cred că va fi prea greu să le scot de sub zăpadă. Putem tăia bastonul ca să ți-l leg de picior. Nu va fi ușor, dar, dacă te sprijini de mine, vom reuși să coborîm.

– Dar avalanșa? Zăpada! Canionul trebui să fie blocat. Nu voi reuși să trec. Lasă-mă aici. Poți aduce ajutoare de la Tsöntang. Dacă te grăbești, te poți întoarce în cîteva zile.

Dar băiatul mințea. Știa cum se schimba vremea. Și mai era ceva, ceva ce păstra doar pentru el. Înainte de producerea avalanșei auzise undeva, sus, un pocnet ascuțit, ca de armă. Cineva stîrnise în mod intenționat avalanșa. Poate că și Christopher auzise zgomotul. Dar nu își dăduse seama că erau urmăriți.

– Mă gîndeam că poate există o cale ocolită. Chiar dacă ar trebui să urcăm puțin ca să dăm de ea. Cu siguranță că tu cunoști drumul.

Lhaten clătină din cap:

– Îmi pare rău, *sahib*. Există un singur drum: acela pe care am venit. Acela și numai acela. Trebuie să pornești curînd, dacă vrei să cureți zăpada înainte de lăsarea nopții.

Christopher nu-i răspunse. Era exclus să se întoarcă singur, fără băiat. Și-apoi, nu era sigur că el însuși va reuși să răzbată prin avalanșă. Exista o singură alternativă: să treacă în Tibet și să caute cel mai apropiat sat. Asta echivala probabil cu prinderea lui, dar în clipa aceea viața băiatului părea mai importantă decît găsirea propriului său fiu.

*

Porniră înainte de ora prînzului. Christopher mergea adus de spate, pentru ca băiatul să se poată sprijini de el. Chiar și prins în atele, piciorul rănit al lui Lhaten nu suporta nici cea mai mică apăsare. Cînd i se întîmpla să se sprijine în el, se prăbușea, antrenîndu-l după el și pe Christopher.

După masă începu să bată vîntul. O oră mai tîrziu se porni ninsoarea. Dar cădea liniștită, se contopea cu vîntul. Era ca și cum vîntul ar fi fost un spirit malefic, tînjind după un trup pe care acum și-l descoperise în zăpadă. Cu cît urcau mai sus, cu atît vîntul devenea mai violent. Aveau senzația că fața le era tăiată cu lama. Trebuiau să se lupte pentru fiecare gură de aer, înainte de a le fi smulsă de vînt. Le luă cîteva ore să parcurgă o distanță pe care în mod normal ar fi străbătut-o într-o oră.

În noaptea aceea se simțiră prea osteniți ca să mai construiască un adăpost cum se cuvine. Christopher săpă un șanț adînc în zăpadă și se adăpostiră acolo, sub *namda* lui Lhaten, o pătură mare, groasă ca un covor.

Dimineață Lhaten se plînsese că piciorul îl durea mai tare decît în ziua precedentă. Christopher îi dezlegă bocancul și îi scoase șoseta. Piciorul băiatului era rigid, alb și înghețat, ca o piatră. Frigul, în combinație cu circulația sangvină deficitară, îi provocase degerături serioase. Fără să scoată o vorbă, Christopher îi trase la loc șoseta și bocancul.

– Ce este *sahib*? Am degerături?

Christopher dădu din cap:

– Da.

Nu avea rost să-i încălzească piciorul, pentru că ar fi înghețat din nou, mai rău decît prima oară. Christopher se temea ca nu cumva și celălalt picior al băiatului să pătească la fel. Purta bocanci din piele ieftină, iar șosetele erau prea subțiri. Christopher sacrifică două fișii din *namda* ca să-i izoleze mai bine încălțărilor, dar se îndoia că vor fi de mare ajutor.

În ziua aceea viscolul se porni cu toată puterea. Era ca și cu întreg universul ar fi fost sfîșiat în bucăți. Vîntul amestecat cu zăpadă năvălea prin trecători într-un iureș nebun. Viziibilitatea se redusese aproape la zero. Cînd nu mai puteau merge, începeau să se tîrască, Lhaten trăgîndu-și piciorul după el. Nu scotea nici un sunet, dar Christopher știa că avea dureri înfiorătoare.

Pînă la prînz abia de înaintaseră puțin, dar Lhaten nu mai putea face nici un pas. Vijelia nu se potolise nici un pic, iar ei nu ajunseseră încă la trecătoare. Christopher începea să se gîndească serios că ar fi mai bine să-l lase pe băiat și să meargă după ajutoare. Dar ar fi putut convinge, oare, pe cineva să se întoarcă împreună cu el pe o asemenea vreme?

Construi un alt adăpost din zăpadă. Se cuibăriră înăuntru, tremurînd. Din cînd în cînd, Christopher îi dădea lui Lhaten să mănînce *tsampa* uscată și un pumn de zăpadă în loc de apă. Christopher își imagina că se află din nou la Carfax, în fața focului vesel din bibliotecă, citindu-i lui William o poveste de Arthur Mee.

În cursul nopții Lhaten făcu febră și începu să delireze, scoțînd țipete nearticulate și cuvinte fără noimă:

– Luați-l, urlă din toate puterile, acoperind vuietul vîntului de afară.

– Ce anume? Ce vezi? îl întrebă Christopher.

Dar băiatul nu-i putu da un răspuns clar, iar Christopher se resemnă doar să-i vorbească, oferindu-i alinare, cu toate că știa că nu mai are nici un rost. A fost o noapte lungă. În zori, lumina abia reușea să răzbată pînă la ei.

Lhaten adormi, în sfîrșit, ca un copil epuizat de plîns. Cînd se trezi, mintea îi era limpede, dar se simțea foarte slăbit. Nu reuși să înghită bucata de *tsampa* oferită de Christopher. De-acum avea degerături și la celălalt picior.

Christopher îl obliga să meargă. Avea de ales între această variantă și cea de a-l lăsa acolo, să moară. Ca niște copii prinși într-un coșmar, agățați cu disperare unul de celălalt, își croiau cu greu drum prin furtuna dezlănțuită.

Ajunseră la Sebu-la, prima trecătoare, în aceeași după-amiază. Era o vale întinsă și netedă, care le permitea să vadă ceva mai mult prin rafalele de zăpadă.

– *Lha-gyal-lo. De tamche pham*, șopti Lhaten, mulțumind zeilor pentru că îi ajutaseră să răzbată.

Zeii au triumfat. Demonii au fost învinși. Aceasta era formula pe care o foloseau toți călătorii ajunși în siguranță în vîrfurile trecătorii. Dar, rostite de buzele băiatului înghețat, vorbele aveau o încărcătură de ironie crudă și intensă.

– *Lha-gyal-lo*, repetă Christopher, blestemînd în gînd toți zeii.

El crezuse că zeii se mai jucau încă. Dar jocul se sfîrșise.

Lhaten ar fi vrut să rămînă în vîrfurile trecătorii, dar Christopher îl forță să meargă mai departe, după ce se odihniră puțin. Locul era prea expus vîntului. Cărarea cobora puțin, apoi urca din nou spre al doilea și, în același timp, ultimul defileu. Fiecare pas înainte era o victorie pentru Christopher.

Petrecură noaptea între trecători. În primele ore ale dimineții vîntul începu să se potolească, iar pînă se luminează, viscolul se opri. Cînd Christopher privi afară, avu impresia că universul își recăpătase înfățișarea inițială. Din cerul plumburiu se cernea o lumină mohorîță care învăluia totul în jur.

În ziua aceea reușiră să ajungă pînă în vîrful trecătorii, dar Christopher era conștient că se aflau la capătul puterilor. Mai tot drumul fu nevoit să-l care pe băiat în spate, abandonînd o parte din bagaje ca să își ușureze povara.

Poposiră chiar la capătul defileului, într-o crevasă adîncă săpată în stîncă. Lhaten mărturisi că nu poate merge mai departe, și, de data asta, Christopher nu comentă. Dimineața avea să plece spre podișul Kampa. Dacă vremea rămînea neschimbată, va convinge pe cineva să se întoarcă împreună cu el. Dacă nu, va cumpăra lemne și va face o sanie cu care îl va aduce pe Lhaten.

În cele din urmă, nu fu nevoie să-și pună planul în aplicare. A doua zi dimineață Christopher îl ajută pe Lhaten să iasă din crevasă și se apucă să-i construiască un adăpost din zăpadă. Ar fi fost mai călduros decît în grota din stîncă și mai ușor de găsit la întoarcere.

În timp ce lucra, tăind și stivuiind blocurile de gheață, auzi o voce. Era glasul unui bărbat care venea din josul văii. Se opri din lucru și așteptă ca cei trei bărbați să ajungă mai aproape. Purtau haine groase de călătorie, iar fețele le erau acoperite cu fulare călduroase. Unul dintre ei era mai înalt decît ceilalți și mergea în frunte, ca și cum ar fi fost conducătorul. Bărbații erau călugări – Christopher observă marginea tunicilor portocalii ivindu-se de sub poalele *chube*-lor. Se apropie încet, cu precauția oricărui călător care întîlnește un necunoscut în pustietate.

Bărbatul cel înalt se apropie de Christopher și îl salută în tibetană:

– *Tashi delay*.

– *Tashi delay*, îi răspunse Christopher.

– Ați fost prinși de viscol?

Christopher încuviință din cap:

– Da. Am fost blocați înainte de trecătoarea Sebu-la. Prietenul meu este rănit. Aveam de gînd să plec azi după ajutoare. Ați nimerit cum nu se poate mai bine.

– Ce a pățit?

Christopher le explică. Bărbatul nu-și dădu fularul jos de pe față, ci îl scrută pe Christopher pe deasupra lui, cu ochi întunecați, sfredelitori. Christopher avu, preț de o clipă, senzația că bărbatul îl recunoaște, că se mai întâlniseră înainte.

– Când s-a întâmplat?

– Acum cinci zile.

– Înțeleg. Ziceați că ați fost în canionul dinaintea trecătorii Sebu-la.

– Da.

– Erați singuri? Nu ați văzut pe nimeni altcineva?

– Nu. Nu am văzut pe nimeni.

– Dați-mi voie să mă uit puțin la băiat.

Bărbatul se apropie de Lhaten și se aplecă să-l examineze. Cei doi călugări rămaseră lângă Christopher, privind. Cu precauție, străinul examinează mai întâi piciorul lui Lhaten, apoi restul corpului. Băiatul se simțea iarăși rău. Își pierduse cunoștința cam cu o oră mai devreme.

Christopher nu-și dădu seama ce se întâmpla decît cînd era prea târziu. Bărbatul se ridicase și scosese ceva din buzunar. Se aplecase asupra lui Lhaten și-și apropiase mîna de tîmpla lui. Se auzi un bubuit sonor și Christopher realizează, oripilat, că străinul tocmai îl împușcase pe tînar. Bărbatul își îndreptă spatele și puse revolverul înapoi în buzunar.

Părea că trecuse o eternitate pînă ce Christopher putu să reacționeze. Focul de armă îi răsuna în cap, ca și cum glonțul se înfigea din nou și din nou în țeasta lui Lhaten. Plecă privirea și văzu cum o dîră subțire de sînge purpuriu se scurgea din tîmpla lui Lhaten pe zăpada albă, imaculată.

Scoase un urlet de durere amestecată cu mînie și dădu să se arunce asupra ucigașului, dar ceilalți doi călugări îl prinseră imediat de brațe și îl ținură la distanță.

– De ce? urlă Christopher. De ce l-ai omorît?

– Oricum ar fi murit, zise străinul pe un ton indiferent. Sîntem încă prea departe de orice localitate. E mai bine așa. Mai bine pentru el. Mai bine pentru noi toți.

– Puteam să-l salvăm! La cîteva mile de aici este un sat.

– Nu mergem spre sat. Ne-ar fi întîrziat. Ne-ar fi întîrziat foarte mult. Vremea se poate strica din nou. Un invalid ar fi fost o amenințare pentru noi toți.

Christopher începu să se zbată, dar fără folos. Ar fi vrut să-l pocnească pe bărbat, să-i smulgă fularul, să-i vadă chipul. Dar călugării îl țineau strîns.

Bărbatul aruncă o privire spre trupul inert care zăcea în zăpadă, în spatele lui.

– Ați fost prevenit, domnule Wylam. Ați fost prevenit să nu pătrundeți în Tibet. Nu ați ascultat și s-a întîmplat deja o tragedie. Nu trebuie să se mai repete.

Tăcu. O pală de vînt îi săltă un colț al fularului care căzu imediat la loc. Îl privea din nou fix pe Christopher, ca și cum ar fi căutat ceva.

– Cine ești? întrebă Christopher.

Dar știa deja. Necunoscutul ridică mîna și trase în jos fularul care-i acoperea fața. Christopher recunoscu chipul puternic marcat de urmele de vărsat de vînt.

– N-aș fi crezut că veți ajunge atît de departe, domnule Wylam, zise călugărul. Dar, dacă tot ați reușit, poate ar fi mai bine să mergeți cu noi restul drumului.

– Restul drumului? Unde vreți să mă duceți?

– Doreați să vă regăsiți fiul. Vă pot conduce la el. Călugărul ridică ochii spre cerul acoperit de nori grei. E timpul să plecăm. Avem încă mult de mers.

22

A doua zi ajunseră în inima munților. La capătul coborîșului spre trecători, aproape de locul în care drumul se înfunda în Cîmpia Kampa, înainte de a coti spre Kampa Dzong, o luară spre vest, ocolind munții de-a lungul versantului nordic, apoi

intrară într-o vale a cărei intrare era imposibil de sesizat cu ochiul liber. Christopher era incapabil să-și dea seama cum se orientau călugării, dar ei păreau să cunoască drumul și cu ochii închiși. Urcau la înălțimi mari, alegînd uneori trecători ce păreau inabordabile, mărginite de prăpastii adînci sau de muchiile ascuțite ale unor crevase întunecate. Mergeau tăcuți prin adîncurile unei lumi albe, adormite, siluete mărunte, copleșite de grandoearea pereților de stîncă și de imensitatea de zăpadă.

Uneori cădea zăpadă proaspătă, nu la fel de violent ca pînă atunci, ci în valuri moi care îi învăluiau încet în mantii imaculate. Trecură pe lîngă mai multe cascade înghețate, ce îi aduceau aminte lui Christopher de cetăți de sticlă, abandonate. Diminețile, din plafonul de nori și ceață se iveau culmi stîlcoase, modelate de-a lungul secolelor de gerurile nemiloase. La apusul soarelui razele se reflectau în coloane de gheață și în draperiile țesute de țurțuri lungi și subțiri.

Merseră zile întregi, oprindu-se pentru scurt timp, să mănînce și să se odihnească. Christopher, epuizat de chinurile ultimei săptămîni, simțea că ajunsese la capătul puterilor. Pășea ca în transă, mînat din spate de călugări, care în zonele mai accidentate se vedeau nevoiți să tragă de el. Uneori trebuia să urce pe versanți foarte abrupti și Christopher se temea că va aluneca și se va prăbuși în prăpastie. Dar norocul și voința neclintită îi dădeau putere să meargă.

Se încăpățîină să reziste, pentru că voia să-l omoare pe *lama*, dar prilejul întîrzia să apară. Noaptea, îi legau strîns mîinile și picioarele și îl lăsau să doarmă la oarecare distanță, chinuit de frigul pătrunzător. Rămînea treaz ore în șir, gîndindu-se la Lhaten și la moartea lui crîncenă, la trupul însîngerat al lui Cormac, năpădit de roiul zgomotos de muște.

Lama se numea Tsarong Rinpoche. După prima zi abia dacă îi mai adresă vreun cuvînt lui Christopher. Din cînd în cînd, schimba cîteva vorbe cu cei doi călugări, dar în rest mergea tăcut.

Călugării erau chiar mai taciturni. Cînd se opreau să se odihnească, obișnuiau să se roage. Cînd urcușul era ușor, scoteau din

buzunarul tunicilor șiraguri de mici *mani-khor* din argint și le răsuceau, umplînd aerul cu un clinchet metalic. Roțile de rugăciune erau niște tamburi de dimensiuni mici, frumos ornați, prevăzuți cu mînere de lemn lustruit, în jurul cărora se roteau, acționați de o contragreutate legată de un lanț subțire. În interior se afla un rulou de hîrtie pe care erau imprimate, cu litere de tipar, cuvintele rugăciunii *mani*, repetată de mii și mii de ori. La fiecare rotire, rugăciunile erau „recitate” prin simplul gest al întîrtirii mînerului. Într-o singură zi călugării lansau spre cer milioane de invocații. În același timp buzele lor rosteau versurile altor rugăciuni.

Christopher nu pricepea cum niște oameni aparent atît de pioși asistaseră cu atîta indiferență la uciderea lui Lhaten sau cum de rezistau la călătoria ucigătoare la care se angajaseră. Sau, pur și simplu, era vorba de un act de pietate pe care el nu putea spera să îl înțeleagă vreodată?

Uneori, se trezeau în miez de noapte și umpleau liniștea teribilă a insomniilor lui Christopher recitînd *sutre* aparent fără nici un înțeles. Din cerul eliberat de orice urmă de nor Luna trimitea fuioare de lumină glacială asupra siluetelor neclintite. De mai multe ori Christopher îl văzu pe *lama* sculîndu-se și mergînd de colo-colo, mișcîndu-se între umbre și lumină, ca și cum nu ar fi suportat imobilitatea. Dormea puțin, totuși dimineața nu părea niciodată obosit sau nervos.

O dată se apropie de locul în care, la adăpostul întunericului, se odihnea Christopher.

– Îmi pare rău că trebuie să stai legat, spuse. Dar nu am ce face. Știu că vrei să mă ucizi. Trebuie să te răzbuni pe mine pentru moartea doctorului și pentru cea a băiatului. Pentru că nu înțelegi, și nici nu va fi ușor să te fac să înțelegi, trebuie să te împiedic să faci vreo prostie. Îmi pare rău.

– Am fi întîrziat chiar atît de mult dacă l-am fi salvat pe băiat? Poate o zi, două.

– Ne grăbeam. Ne grăbim și acum.

– Dacă rămîn în urmă, mă vei omorî și pe mine?

– Nu-ți vom permite să rămii în urmă.

Vocea îi răsuna straniu în întuneric. Cuvinte ca „alegere“, „înțelegere“, „împiedica“ și „permite“ se legau unele de altele ca ochiurile unui lanț care se strîngea din ce în ce mai tare în jurul lui Christopher.

– Dar ce se întîmplă dacă mă rănesc în cădere?

– Te vor duce pe brațe. Nu e permis să ți se întîmple ceva. Au primit instrucțiuni precise.

Christopher își aminti de vorbele pe care i le spusese la Kalimpong: „Ești sfînt – nu mă forța să te ating“.

– Dar tu?

– Eu mă aflu aici ca să mă asigur că se respectă instrucțiunile.

– Cînd îl voi vedea pe William?

Călugărul clătină din cap:

– În privința asta nu hotărâsc eu.

– Spune-mi măcar dacă e teafăr.

– Da, e teafăr. Cel puțin, era cînd l-am văzut ultima oară. Dacă vrea zeul Chenrezi, va fi încă teafăr.

– Unde se află? întrebă Christopher brusc. Unde mă duceți? Mergem la Dorje-la?

Lama își ridică brațul dezgolit și atinse obrazul lui Christopher:

– Ești un copil. Un copil care nu poate adormi.

– Nu mi-ai răspuns la întrebare.

– Nu! replică străinul și se ridică.

Se îndepărtă în întuneric, o siluetă tăcută și încordată, așteptînd ivirea zorilor.

*

Călătoreau de șase zile. Christopher încercă să-și dea seama unde se aflau, dar în zadar. Existau unele repere: culmile Kachenjunga, Chombu, Kachenjhau, Panhunri și Chomolhari, care se ridicau în depărtare, cînd vizibile, cînd ascunse privi-

rilor de crestele mai puțin înalte, dar mai apropiate, ale munților acoperiți de zăpadă. Pe măsură ce înaintau, devenea totuși din ce în ce mai greu să recunoască vîrfurile aproape identice. Christopher nu le văzuse niciodată din acel unghi și, de cele mai multe ori, le bănuia identitatea doar judecînd după înălțime și poziție.

Ca să îngreuneze și mai mult situația, munții înșiși păreau hotărîți să se antreneze într-un joc nebun al deghezării. Mai întîi, o culme se învăluia într-o coroană de nori, apoi o alta se ascundea în ceață, urmată de a treia care-și trăgea pe deasupra o plapumă de ninsoare deasă, ce îi deforma imediat conturul. Lumina alterna cu umbrele în fiecare vale sau defileu prin care treceau. Ceea ce la un moment dat părea să fie o vale, în clipa următoare se transforma într-un ghețar; un platou neted se dovedea a fi o creastă ascuțită ca o lamă; o întindere strălucitoare de zăpadă se transforma, într-o clipă, într-o prăpastie cu o adîncime nebănuită. Totul era schimbător, iar Christopher era disperat la gîndul că nu va reuși niciodată să recunoască, la întoarcere, drumul. O dată și călugării se opriră ca să hotărască pe care din cele două cărări posibile trebuiau să o urmeze.

Tîrziu, în cea de a șasea zi, Christopher observă că se apropiau de o trecătoare largă. Aerul era extrem de rarefiat și îi era greu să respire. Băgă de seamă că pînă și călugării trebuiau să-și adune toate puterile. Chiar înainte de intrarea în trecătoare se opriră să se odihnească.

— În curînd ajungem la capătul călătoriei, îi șopti *lama* lui Christopher. Acea este destinația noastră.

Arată în sus, în direcția trecătorii. Lumina palidă a soarelui poleia marginea unei creste curbate. Un vultur bărbos plana fără efort în jos, apoi se înălța din nou, cu aripile scîldate pentru o clipă în lumina soarelui. Dincolo de lumină, la capătul trecătorii, plutea o masă leneșă de ceață fumurie.

— Nu văd nimic, zise Christopher.

– Privește mai atent. Acolo, sus, chiar în stînga pîlcului de ceață.

Întinse din nou degetul în direcția aceea.

Christopher văzu o umbră tremurîndă. Îi trebuiră cîteva clipe ca să își dea seama ce era: un *tarcho*, stîlpul tradițional de care era prins, pe toată lungimea, un drapel din pînză, imprimat cu rugăciuni. Alături mai era ceva, o așezare, un cătun sau chilia unui sihastru.

Deodată, ca și cum recunoașterea *tarcho*-ului de către Christopher ar fi fost un semnal, din vale reverberă un sunet. Din înaltul muntelui coborî pînă la ei vaietul grav al unei goarne care marca începutul rugăciunii în templu. Nu era o trompetă obișnuită, ci un *dung-chen* gigantic. Sunetul grav și profund al goarnei pătrunse în fiecare ungher al văii și al trecătorii. În liniștea apăsătoare și pustie, mugetul ei umplu inima lui Christopher cu un sentiment foarte apropiat de teroare. În timp ce sunetul se multiplica prin forța ecoului, Christopher își simțea pielea încrețindu-i-se.

Deodată, la fel de repede cum începuse, sunetul se stinse. Ultimele ecouri muriră și totul se cufundă din nou în liniște.

Începură să urce spre trecătoare. Panta era abruptă și înșelătoare. Porțiunile întinse de gheață îi obligau pe călători să parcurgă mare parte a drumului tîrîș. Deși capătul trecătorii li se părușe foarte aproape, văzut de acolo, de jos, acum părea că își bătea joc de ei, îndepărtîndu-se din ce în ce mai mult, pe măsură ce înaintau. Era un fel de iluzie optică, provocată de împletirea stranie a umbrelor și a razelor soarelui la apus.

În cele din urmă, ajunseră la capăt și călugării izbucniră în strigăte de bucurie: *Lha-gyal-lo! Lha-gyal-lo!* Era primul semn de exuberanță pe care îl vedea Christopher la acești oameni.

Tsarong Rinpoche se apropie de Christopher și îl prinse de braț. Privirea îi trăda o emoție puternică. Restul feței îi era ascuns sub fular:

– Privește în sus, șopti șuierat, exagerat de tare față de liniștea care domnea în jur.

Christopher urmă îndemnul. La început nu remarcă nimic ieșit din comun: doar un perete de stîncă ce se ridica pînă la plafonul de nori de gheață. Ceața părea să umple toată regiunea din fața lor, blocîndu-le vizibilitatea, ca o perdeă de abur compact. În stînga și în dreapta lor, gheața și ceața formau un leagăn menit să-i ocrotească.

– Nu e nimic acolo, murmură Christopher, doar stînci și gheață. Atîta tot.

Deodată auzi un sunet de trompetă, ca mai înainte, dar mult mai aproape de data aceasta. Notele grave, cutremurătoare, străpungeau picla asemenea unor schije. Dar, oriunde privea, Christopher nu vedea altceva decît stînci acoperite de gheață, ceață și nori îngrămădiți foarte aproape de pămînt.

– Așteaptă, șopti Tsarong Rinpoche. Vei vedea.

Ceilalți călugări erau preocupați să învîrtă roțile de rugăciune, îngemănînd clinchetul subtil cu reverberațiile trompetei nevăzute care răsuna prin ceață.

Apoi, ca prin minune, ca și cum trompeta ar fi adus un miracol din cer, o parte din ceață se ridică, dezvăluind un acoperiș auriu și o terasă pe care stătea nemișcată o siluetă îmbrăcată în portocaliu, cu fața întoarsă spre soarele gata să asfințească. Bărbatul sufla într-o goarnă mare, sprijinită pe butuci de lemn. Razele oblice ale soarelui se loveau de pîlnia instrumentului, transformînd-o într-o adevărată torță. Apoi amuți din nou și, prin liniștea care se lăsă, răzbătu pînă la ei, ca murmurul valurilor ce se lovesc de malul mării, sunetul melodios al incantațiilor. Silueta de pe terasă făcu o plecăciune și se făcu nevăzută în ceață.

Sub privirile lui Christopher ceața continuă să se ridice treptat-treptat, dînd la iveală clădirile îngrămădite una lîngă alta ale unui vast complex monahal. Edificiul impunător părea suspendat între cer și pămînt, plutind ireal pe o pernă de ceață, cu turnurile înalte pierdute undeva, în nori.

În mijloc trona o clădire mare, vopsită în roșu, în jurul căreia se îngrămădeau o mulțime de clădiri mai scunde, ca puii de găină adunați în jurul cloștii. Construcția principală avea mai multe etaje și un acoperiș strălucitor, cu turnulețe care sclipeau incandescent în soare. Ferestrele erau acoperite cu obloane, împotriva vântului tăios de seară. Oriunde priveai streșinile se împodobiseră cu țurțuri asemenea unor ornamente pe un tort uriaș.

După atâtea zile petrecute în pustietatea aceea albă, Christopher privea uluit priveliștea. Culorile peisajului îl fermecau. Uitase câtă viață poate exista în culoare. Asemenea unui om înfometat se delecta cu viziunea poleită cu aur care i se înfățișa privirilor, pînă ce lumina soarelui căpătă o nuanță violacee, apoi se stinse ușor, luînd cu sine tonurile calde. Priveliștea se cufundă în întuneric, iar el începu să se întrebe dacă fusese aievea.

– Ce este aici? șopti, fără să se adreseze cuiva anume.

– Asta este destinația noastră. Trecătoarea prin care tocmai am venit se numește Dorje-la. Mănăstirea din fața ta este Dorje-la Gompa. Dar numele său real este Sanga Chelling: Lăcașul Farmecelor Secrete.

Christopher ridică din nou privirea. La o fereastră, aproape de acoperiș, cineva aprinsese o lumină. Cineva îi urmărea. Cineva îi aștepta.

23

Dorje-la Gompa, sudul Tibetului, ianuarie 1921

Intrară în mănăstire a doua zi, imediat după ivirea zorilor. Îi trezise sunetul goarnei, răbufnind sonor pe terasă, chemînd lumina să revină pe pămînt. Și, într-adevăr, aceasta se întoarse, zăbovind cîteva minute pe culmile mărețe ale Himalayei Răsăritene, pentru ca imediat după aceea să alunece, parcă împotriva voinței sale, înapoi în valea întunecată ce se căsca sub Dorje-la.

Urcară spre mănăstire pe o scară şubredă din lemn, care ameninţa să cedeze dintr-o clipă în alta, aruncîndu-i înapoi, pe stîncile ascuţite de pe fundul trecătorii. Urca maşinal, fără să încerce vreun sentiment: groază, curiozitate, euforia izbînzii de a fi reuşit să ajungă pînă aici – toate îl părăsiseră.

Cînd intrară în clădire, slujba de dimineată se încheiase deja. Pătrunseră printr-o poartă scundă, vopsită în roşu, însă călugării se aflau încă în *Lha-khang*, bînd ceaiul înainte de a trece la îndatoririle lor zilnice. Călătorii fură întîmpinaţi de un călugăr scund şi gras, îmbrăcat în veşmintele tradiţionale ale servitorilor. Cei doi *trapa* murmurară cîteva cuvinte de bun găsit, apoi se făcură nevăzuţi pe un coridor îngust şi prost luminat, ca doi iepuri care se refugiază în viziunea lor.

Lama intră pe o uşă în stînga lor şi o închise fără zgomot. Christopher fu condus în altă direcţie, pe un coridor luminat de lămpi cu unt rînced, care împrăştiau o lumină gălbuie ca pucioasa. Mirosul pătrunzător al untului *dri* şi cel de sudoare îi produceau o greaţă cumplită lui Christopher, obişnuit de atîta timp cu aerul proaspăt şi rarefiat de munte.

Servitorul îl introduse pe Christopher într-o cameră mică de la parter şi îl întrebă dacă doreşte să mănînce ceva.

– Nu, mulţumesc, zise el. Aş vrea să dorm. Sînt obosit.

Călugărul dădu din cap şi ieşi cu spatele, trăgînd uşa după el. Lîngă un perete se găsea un pat scund, acoperit cu o saltea de paie. Fără să mai piardă timpul inspectînd restul camerei, Christopher se aruncă în pat. Ultimul lucru care îi trecu prin minte înainte ca somnul să îl doboare fu reacţia lui Lhaten la întrebarea dacă mai fusese la Dorje-la: „Cred că e timpul să dormim, sahib“.

Şi avusese dreptate.

Cînd se trezi, Christopher nu putea spune cît timp dormise. Lampa lăsată de servitor ardea încă pe măsuţa scundă de lîngă uşă, dar la început rezervorul fusese plin cu unt topit. Patul comod şi somnul profund nu făcuseră altceva decît să accen-

tueze senzația de oboseală și durerea pe care Christopher o simțea pînă și în cel mai neînsemnat oscior. Ar fi zăcut acolo la nesfîrșit între somn și trezie.

De undeva, de departe, se auzeau glasuri, multe glasuri, înălțîndu-se și coborînd, ca în acordurile unui marș funebru. Cîntecul era acompaniat de o mulțime de instrumente muzicale. Bătăi de tobă rare și uniforme; un corn din care se ridicau note mai grave, însoțite de vaietul oboiului; din cînd în cînd, clinchetul unor talgere minuscule. Christopher recunoscu sunetul nervos, încordat, al unui *damaru*, o tobă mică, confecționată dintr-un craniu uman și folosită în timpul ceremoniilor tantrice.

Încetul cu încetul, în timp ce stătea întins pe pat, ascultînd murmurul vocilor înălțate în rugăciune, Christopher începu să revină la realitate. Încă nu înțelegea mare lucru: deși elementele dispartate păreau să aibă legătură între ele, imaginea de ansamblu era atît de lipsită de logică, încît îl cuprindea disperarea. Dar acum era sigur de un lucru: fiul său, William, se afla aici, la adăpostul acestor ziduri. Mai presus de toată această nebunie, acesta era unicul lucru important.

Muzica și cuvintele incantației se stinseră și mănăstirea se cufundă din nou în tăcere. Nu mișca nimic.

Christopher își plimbă privirea prin cameră. O pală de curent strecurată pe sub fereastră făcea flacăra lămpii să tremure, trimițînd în jur umbre stranii. Deasupra patului atîrna o *thangka* mare, înfățișîndu-l pe Buddha în mijlocul a opt sfinți indieni. În partea opusă, un scrin vechi, lăcuit fusese transformat într-un mic altar, ornat cu lotuși pictați și cu diferite însemne sacre. Pe peretele de deasupra scrinului era agățat un dulăpior din lemn cu uși de sticlă: în interior se vedeau imagini pictate ale lui Tsongkhapa și ale celor doi discipoli ai săi. Lîngă fereastră se afla o măsuță cu un scaun, iar pe peretele de lîngă acestea era fixat un raft pe care erau așezate cîteva exemplare legate ale unor texte sfinte.

Se ridică și se apropie de fereastră. Mănăstirile tibetane nu aveau geamuri la ferestre, așa că obloanele grele din lemn erau bine zăvorâte în timpul lunilor geroase de iarnă. Găsi zăvorul și împinse unul dintre obloane. Afară se înnoptase din nou. Vîntul împrăștiase norii, iar deasupra celor trei culmi abia vizibile, cerul ca de cerneală era presărat cu nenumărate stele. Dintr-o parte, în afara cîmpului vizual al lui Christopher, razele lunii cădeau ca o pulbere de gheață peste peisajul înghețat.

Închise oblonul, înfiorîndu-se de frig, și se așeză pe scaun. I se făcuse foame și se întreba cum ar putea anunța pe cineva să îi aducă ceva de mîncare. Poate că așteptau un semn din partea lui că era treaz. Se duse la ușă și apăsă clanța. Era încuiată. Chilia avea să-i fie în același timp și celulă de închisoare.

24

Dimineața găsi pe măsuță puțină mîncare: niște *tsampa* caldută, cîteva turte de orz și ceai fierbinte într-o cană acoperită. Era un mic dejun frugal, dar după atîtea zile în care nu mîncase decît *tsampa* rece, fie și doar căldura ei îl înfiora de plăcere. După ce termină de mîncat, deschise obloanele și privi afară. Soarele strălucea, învăluind întreaga vale. Abia reuși să distingă poteca pe care sosiseră cu o zi în urmă. La poalele mănăstirii, stîncile erau încă ascunse în ceață cenușie care persista în pîlcuri, ca mici ochiuri de apă incoloră rămase după retragerea mareei. Ridicîndu-și capul putea vedea siluetele munților din depărtare, ascunși în parte de piscurile care închideau valea strîmtă din apropiere.

La ușă se auzi un ciocănit discret. Christopher închise obloanele și întrebă:

— Cine e?

Auzi cheia răsucindu-se în broască, apoi ușa se deschise și în odaie intră servitorul pe care îl văzuse în ziua precedentă. Într-o mână ținea un baston înalt, folosit mai puțin ca sprijin, cât drept simbol al poziției sale. În cealaltă mână ținea o lampă cu flacăra tremurândă.

– Vă rog să mă urmați.

– De ce m-ați încuiat în odaie?

Servitorul se eschivă de la răspuns:

– Ați fost chemat. Vă rog să mă urmați.

– Cine mă cheamă? Unde mă duci?

– Vă rog, zise servitorul, fixându-l cu o privire tăioasă. Nu puneți întrebări. Nu avem timp. Trebuie să veniți cu mine chiar acum.

Christopher oftă. Nu avea nici un rost să se opună. Și orice altceva era preferabil claustrării în odaia aceea.

Servitorul îl conduse în tăcere, mergând pe un alt drum decât în ziua precedentă, strecurându-se pe culoare pustii și nevăruite. Era din ce în ce mai frig. Nu se întâlneau cu nimeni. După câțva timp, intrară într-un sector care părea să aparțină vechiului centru monahal. Nu mai locuia nimeni aici. Christopher simțea vântul care se strecura nestingherit prin crăpăturile din zidurile părăginite ale clădirii. În cele din urmă, ajunseră la o ușă decorată cu o mulțime de ochi pictați. Vopseaua se decolorase de mult, dar ochii păstrau încă o căutătură severă.

Servitorul deschise ușa și-i făcu semn lui Christopher să intre. Preț de o clipă, avu senzația că părăsiseră brusc mănăstirea și ieșiseră afară. Rămase în prag, uluit, încercând să înțeleagă ceea ce vedea.

Zăpada cădea din abundență, strălucitoare și translucidă, cu fulgi albi și ușori, asemenea unor îngerași minusculi. Cineva aprinsese mii de lămpi și le așezase de jur împrejurul camerei; stăteau una lângă alta pe podeaua acoperită cu zăpadă, închipuind un covor tremurător, țesut din licurici sclipitori. Flăcările firave se unduiau, aruncând umbre stranii pe pereții de gheață.

Întreaga încăpere era acoperită de un vâl de zăpadă și gheață tăcută, strat înghețat peste strat înghețat, an după an. Era o cameră de gheață și fildeș, cu tavanul spart prin care se vedea cerul, cu zidurile oglindind respirația nesfârșită a munților. Razele soarelui pătrundeau acolo ca niște baghete de sticlă; fulgii cădeau, sclipind în timp ce se așterneau pe jos. Încăperea era înțesată de statui așezate pe pedestale, statui înfățișând zei și zeițe, de nerecunoscut sub stratul gros de zăpadă înghețată. Părul le era nins și plin de țurțuri mici de gheață, din mâinile rigide fișii lungi de gheață se lăsau pînă la pămînt.

În capătul opus al sălii, ascunsă în umbră, într-o porțiune ferită de razele soarelui, Christopher desluși o siluetă cenușie, așezată picior peste picior într-un jilț înțesat cu perne. Încet, simțindu-și fiecare bătaie a inimii, Christopher se apropie de locul învăluit în umbre. Silueta nu se mișcă, nu scoase nici un cuvînt. Ședea împietrită, cu mâinile pe genunchi, cu spatele drept. Privirea îi era ațintită asupra lui Christopher.

Personajul purta o robă simplă, de călugăr. Pe cap, avea o pălărie țuguiață, cu apărătoare lungi pentru urechi, care îi atingeau umerii. Chipul îi era parțial ascuns în penumbră. Părea să fie brăzdat de riduri și o expresie de tristețe nesfârșită. Ochii păreau să ardă de durere. Christopher se opri în fața lui, neștiind ce să facă ori ce să spună. Își dădu seama că nu avea la el un șal *khata*, că nu putea îndeplini ritualul salutului. După un timp, necunoscutul ridică mîna dreaptă și îi făcu semn lui Christopher:

– Te rog, ia loc. Nu-i nevoie să rămîi în picioare. Am dat poziție să ți se aducă un scaun.

Christopher observă abia atunci scaunul scund din stînga lui. Se așeză, timorat. Simțea ochii bătrînului ațintiți asupra sa, scrutîndu-l cu o intensitate extraordinară, amestecată cu acea tristețe nemărginită.

– Numele meu este Dorje Losang Rinpoche. Sînt Dorje Lama, starețul acestei mănăstiri. Mi s-a spus că tu te numești Christopher. Christopher Wylam.

– Da, așa este.

– Vii de la drum lung.

– Da, spuse Christopher cu glas răgușit și nesigur. Din India. De la Kalimpong.

– De mai departe, îl contrazise starețul.

– Da, de mai departe.

– De ce ai venit? Te rog să fii sincer cu mine. Nimeni nu vine pînă aici fără un motiv serios. Trebuie să fie vorba de o chestiune de viață și de moarte ca cineva să ajungă pînă la noi. Ce te aduce?

Christopher șovăi. Se temea de stareț și, în același timp, îi trezea neîncrederea. Acest om jucase un rol important în tot ceea ce se petrecuse. Din cîte știa el, Zamiatin însuși nu era decît un pion într-un joc de mai mare amploare.

– Am fost adus aici, replică. De trei dintre călugării tăi. Tsarong Rinpoche și doi *trapa*. Tsarong Rinpoche a ucis-o pe călăuza mea, un băiat pe nume Lhaten. L-a omorît doar pentru că Lhaten era rănit. Înainte da a-ți răspunde la întrebare, cer ca băiatul să fie răzbunat.

– Aduci o acuzație gravă.

Starețul se aplecă înainte, ca și cum ar fi vrut să citească adevărul pe chipul lui Christopher.

– Nu e singura acuzație pe care o aduc. L-am întîlnit pe Tsarong Rinpoche înainte de asta, la Kalimpong. A recunoscut că a mai omorît o persoană acolo: un medic irlandez, pe nume Cormac. Știai de asta? A acționat la ordinul tău?

Starețul oftă și-și îndreptă din nou spatele. Chipul lui era cel al unui om bătrîn, dar extrem de palid. Ochii îi erau ca două oceane de tristețe, dar Christopher păru să sesizeze încă ceva în privirea aceea. Milă? Iubire? Compasiune?

– Nu, nu a acționat la ordinele mele. Nu aveam nici un motiv să doresc moartea doctorului sau a băiatului. Te rog să mă crezi. Nu doresc moartea nici unei ființe. Țelul meu pe pămînt este acela de a ușura suferința, în orice fel îmi stă în putință. Dacă Tsarong Rinpoche a greșit, va fi pedepsit.

Starețul tăcu și își suflă ușor nasul într-o batistă mică pe care o scoase din mîneca largă a robei. Gestul acela atît de omenesc îl liniști pe Christopher mai mult decît toate vorbele.

– Tsarong Rinpoche mi-a spus că, atunci cînd te-a întîlnit, te aflai la granița Tibetului, dincolo de Sebu-la. Este adevărat?

Christopher încuviință:

– Da.

– Mi-a spus că te-a avertizat să nu părăsești India, să nu încerci să ajungi în Tibet. Și asta este adevărat?

– Da. Și asta este adevărat.

– Ai fost prevenit că există pericole. Pericole pentru dumneata însuși și pentru cei care călătoresc cu dumneata. Ai ales un traseu despre care știai că este aproape impracticabil. Tsarong Rinpoche mi-a mărturisit că, după părerea lui, dumneata căutai chiar acest loc, Dorje-la. Așa este?

Christopher nu zise nimic.

– Nu negi că ar fi adevărat? Prea bine, atunci trebuie să trag concluzia că ceva foarte important ți-a condus pașii pînă aici. Sau mai corect ar fi să spun: „te-a tîrît pînă aici“. Ce poate fi acest lucru, Wylam-la? Poți să-mi spui?

La început, Christopher nu zise nimic, fixîndu-l cu privirea pe bătrîn. Pe pieptul abatelui un *gau* din argint capta particulele de lumină de la flacăra lămpilor, transformîndu-le în umbră.

– Nu e vorba de „ceva“, ci de „cineva“, de fiul meu. Se numește William. Cred că se află aici, în această mănăstire. Am venit să îl iau acasă.

Starețul îl privi pe Christopher cu ochi sfîșietor de triști. În jurul celor doi zăpada continua să se cearnă. Se așternea pe pletele bătrînului și pe pernele pe care ședea.

– De ce crezi că fiul dumitale se află aici, domnule Wylam?

– Nu cunosc motivul. Tot ce știu este că un individ pe nume Zamiatin a ordonat ca fiul meu să fie răpit. Ordinele lui Zamiatin au fost duse în Tibet de un călugăr pe nume Tsewong. Tsewong a murit, dar asupra lui s-a găsit o scrisoare din care reieșea că vine din partea dumneavoastră. Carpenter,

misionarul scoțian din Kalimpong, mi-a destăinuit că fiul meu a fost dus în Tibet de un mongol numit Mishig. Mishig este agentul lui Zamiatin.

Dorje Lama ascultă toate acestea cu capul plecat, ca și cum ar fi fost copleșit de vorbele rostite de Christopher. Urmă o pauză îndelungată.

– Știi foarte multe, Wylam-la, zise în cele din urmă. Extrem de multe și totuși cunoști atât de puțin.

– Dar am dreptate. Fiul meu se află aici. Așa este?

Starețul își împreună mâinile:

– Da. Ai dreptate. Fiul dumitale se află aici. Este în viață și este teafăr. Este îngrijit cu cea mai mare atenție. Nu ai absolut nici un motiv să te îngrijorezi.

– Vreau să-l văd. Duceți-mă imediat la el.

Christopher se ridică. Se simțea slăbit și extrem de furios.

– Îmi pare rău, dar acest lucru nu este posibil. Sînt multe lucruri pe care nu le înțelegi. El nu mai este fiul dumitale. Încearcă măcar să pricepi atîta lucru. Pentru binele dumitale. Te rog să încerci să înțelegi ceea ce-ți spun.

– Ce vreți să faceți cu el? Christopher începuse să urle. Auzea ecoul propriei sale voci, amplificîndu-se în camera goală și ninsă. De ce l-ați adus aici?

– A fost adus aici la cererea mea. Am vrut să vină aici, la Dorje-la. Deocamdată nu înțelege nici el. Dar, cu timpul, va pricepe. Te rog, nu complica lucrurile. Te rog, nu-mi cere să te duc la el.

Starețul se aplecă și ridică un clopoțel de argint de pe măsuta scundă. Îl scutură ușor și camera se umplu deodată de un sunet cristalin. Se simțea miros de tămîie. Ca parfumul florilor aruncate pe un mormînt.

– Acum va trebui să pleci. Ne vom întîlni din nou.

În spatele lui Christopher se auziră pași. Se întoarse și văzu că servitorul îl așteaptă. În timp ce se îndepărta de stareț, vocea bătrînului îl ajunse din urmă:

– Domnule Wylam! Te rog, încearcă să fii înțelept. Nu încerca să-ți găsești fiul. Nu dorim să ți se întâmple ceva rău, dar trebuie să ai grijă. Ai nesocotit sfatul lui Tsarong Rinpoche. Te rog să nu îl nesocotești și pe al meu.

25

Christopher fu condus înapoi în odaia în care îl încuiaseră cu o zi în urmă. Șezu ore în șir, singur cu gândurile lui, încercînd să înțeleagă ce se petrece. Vestea că William era viu și se afla la Dorje-la îl buimăcise. Avea nevoie de un răgaz de gîndire, de timp ca să decidă ce avea de făcut.

Se duse de mai multe ori la fereastră și privi afară, spre trecătoarea care se căsca dedesubt. Odată observă un grup de călugări care plecau de la mănăstire pe cărarea cea îngustă. Îi urmări pînă se făcură nevăzuți. Mai tîrziu văzu o siluetă care se apropia în fugă de grupul de clădiri, venind de undeva, dintr-un punct aflat imediat deasupra văii. Din cînd în cînd auzea glasuri intonînd cîntece religioase, punctate de bătăi de tobă. Pe o terasă aflată în stînga lui, un călugăr bătrîn zăbovi timp de cîteva ore, învîrtind o roată mare de rugăciuni. La apusul soarelui trompeta răsună de pe acoperiș, întîmpinînd seara ce avea să vină; era foarte aproape de el și se auzi foarte puternic.

Un călugăr veni să-i aducă de mîncare, îi aprinse lampa și plecă din nou, lăsînd fără răspuns întrebările lui Christopher. Avea supă, *tsampa* și un bol mic cu ceai. Mîncă încet, mecanic, mestecînd și înghițind găluștele mici de orz prăjit, fără să le simtă gustul. După ce termină de mîncat, ridică ușor capacul de pe bolul cu ceai. Cînd se pregăti să-l toarne în cană, privirea îi fu atrasă de ceva alb, înghesuit în interiorul capacului.

Era o coală de hîrtie împăturită de mai multe ori și împăturită bine. Christopher o scoase și o desfăcu. Rîndurile erau scrise

în tibetană, cu o ortografie Umay elegantă. În partea de jos era o diagramă mică, compusă dintr-o serie de linii intersectate, aparent haotic.

Se apropie cu foaia de măsuta de lângă pat unde se afla lampa. Nu cunoștea prea bine scrisul de mână tibetan, dar cu efort izbuti să descifreze mare parte a textului:

„Mi s-a spus că vorbești limba noastră. Dar nu știu dacă poți să o și citești. Nu pot face altceva decât să-ți scriu, în speranța că vei reuși și să citești această scrisoare. Dacă nu vei putea, va trebui să găsec o modalitate de a trimite pe cineva la tine; dar s-ar putea să fie mai complicat. *Trapa* care îți aduce mîncarea nu știe că ți-am strecurat acest mesaj în cană; nu-i spune nimic.

Am aflat că tu ești tatăl copilului care a fost adus aici din țara *pee-ling*-ilor. Am mai aflat și alte lucruri, dar nu știu dacă pot să le cred.

Ești în pericol aici, la Dorje-la. Fii tot timpul vigilent. Vreau să te ajut, dar și eu trebuie să fiu atent. Nu pot veni la tine, tu trebuie să vii la mine. În noaptea asta ușa ta va fi descuiată. După ce vei ieși, urmează harta pe care ți-am desenat-o mai jos. Te va conduce la *gön-kang*. Te aștept acolo. Dar ai grijă să nu te urmărească nimeni.“

Scrisoarea nu era semnată. O reciti de cîteva ori, să se convingă că a înțeles-o. După ce aflase că diagrama reprezenta o hartă, avea impresia că o înțelege, deși nu putea face legătura între camerele și coridoarele marcate și locurile prin care trecuse.

Se ridică și se duse la ușă. Era tot încuiată. Oftă și se întoarse în pat, nerăbdător, pentru că acum știa că există posibilitatea să întreprindă, în sfîrșit, ceva. Cine îi trimisese mesajul? Nu cunoștea pe nimeni la Dorje-la. Și de ce ar dori vreunul dintre călugări să îl ajute pe el, un străin?

În orele care urma să se duse de mai multe ori la ușa, să o încerce. De fiecare dată o găsi încuiată și începu să se teamă că misteriosul semnatar al scrisorii nu reușise să-și ducă planul la bun sfârșit. Se încheiase și ultima slujbă din ziua aceea, călugării se întorseseră în chiliile lor, să se culce și, în sfârșit, liniștea coborî asupra mănăstirii Dorje-la. După vreo oră auzi un zgomot înfundat dincolo de ușa. Se ridică și se apropie ușor. Liniște. Întinse mîna și încercă clanța. Aceasta se răsuci fără să opună rezistență.

Cu mișcări repezi apucă lampa și ieși. Se afla într-un coridor lung. La capătul lui ardea o singură lampă cu seu. Nu se vedea nimeni în apropiere. Simțea că toată mănăstirea este cufundată într-un somn adînc. Era îngrozitor de frig.

Examină harta și porni încet spre dreapta, unde coridorul se intersecta cu un altul. Cel de-al doilea pasaj se pierdea în umbră. Din loc în loc erau așezate lămpi, abia reușind să risipească puțin beznă atotputernică. La flacăra lămpii sale, pereții vopsiți păreau aproape vii, pulsînd cu mișcări tenebroase, chinuite. Roșul era culoarea predominantă. La tot pasul, din întuneric răsăreau chipuri, ca în secunda următoare să dispară. Fluturau mîini. Dinții înțeleștați rînjeau. Schelete se avîntau în dans.

Christopher începu să-și dea seama că mănăstirea era foarte veche. Caracterul sectoarelor prin care trecea se schimba treptat. Asemenea straturilor geologice, secțiunile individuale ale *gompei* indicau limpede felul în care fuseseră construite, puțin cîte puțin, de-a lungul timpurilor. Cu cît se afunda mai mult, cu atît picturile și incrustațiile deveneau mai primitive. Influența chinezească ceda locul celei indiene, iar aceasta din urmă alteia, în care Christopher recunoscuse stilul tibetan timpuriu. Simțea cum îl cuprinde emoția. Nu mai pusese piciorul în nici o altă mănăstire ca aceasta.

Cel din urmă coridor se termina cu o ușa, flancată pe ambele părți de cîte o zeitățe protectoare, pictată pe perete. La jumătatea înălțimii zidului ardeau două torțe prinse în suporturi metalice.

Partea aceasta a mănăstirii era foarte veche, poate chiar de mii de ani. Se opri la intrarea în *gön-kang*, cea mai întunecată și mai secretă încăpere a oricărei *gompa*. Christopher cunoștea doar din descrierile prietenilor săi tibetani cum arată un astfel de loc; nu i se permisesese niciodată să intre în vreunul. Erau spații întunecoase ca niște cripte unde se păstrau măștile folosite în dansurile sacre. Acesta era lăcașul zeităților tutelare – *yi-dam* – ale căror statui înnegurate vegheau asupra mănăstirii și a locuitorilor ei. Era sediul groazei sacre din inima religiei tibetane.

Christopher șovăi în fața ușii, în mod curios speriat de ideea de a intra. Nu avea nici un motiv să se teamă: înăuntru nu era decît întuneric, întuneric și zeii stranii în care el, personal, nu credea. Dar ceva îl reținea, înainte de a deschide ușa.

Era descuiată. Chiar în spatele ei se afla o a doua ușă pe care era pictat, în culori vii, chipul unui *yi-dam*. Ochii roșii, cu privire fixă, îl țintuiră ca niște cărbuni aprinși. Lumina lămpii tremură și dezvălui pete de vopsea scorjită și urme aurii. Împinse și cea de a doua ușă.

Întuneric palpabil, întuneric ca o catifea aruncată asupra ochilor săi. Aici noaptea era permanentă. Nu fusese niciodată tulburată cu adevărat și avea să dureze la nesfârșit. Mirosul de unt rînced umplea aerul întunecat și stătut. Era ca și cum ar fi pătruns într-un mormînt.

Christopher ridică lampa deasupra capului. De tavan, aproape de intrare, spînzurau trupurile împăiate ale cîtorva animale: un urs, un iac, un cîine sălbatic. Cadavrele vechi de animale făceau parte din decorul oricărui *gön-kang*, emanau același aer de mister ca și chipurile zeităților din altar. Christopher se înfioră, dezgustat, în momentul în care trecu pe sub aceste corpuri, aplecîndu-se mult, de teamă să nu atingă blana putrezită a animalelor prost conservate. Numai Dumnezeu știa de cînd atîrnau acolo și cît timp aveau să mai rămînă așa, pînă ce aveau

să se descompună de tot. Generații de păianjeni învăluiseră în plasele lor trupurile animalelor. Alte pînze de păianjen prăfuite se lipiră, în trecere, de obrazul lui Christopher.

Era un loc străvechi. De cum pași înăuntru, Christopher, își dădu seama că *gön-kang*-ul era mult mai vechi decît mănăstirea, concurînd ca vîrstă cu munții înșiși. Era o grotă scundă și întunecoasă, învăluită în cele mai tainice mistere încă de la începutul timpurilor. Măști folosite în dansuri, atîrnînd de frînghii groase, prinse de tavan, în dreapta lui Christopher; imagini ale morții și nebuniei, pictate cu foarte mult timp în urmă și așezate acolo în întuneric în chip de paznici ai mănăstirii. O dată sau de două ori pe an erau scoase și purtate în timpul dansurilor rituale. În acele ocazii se roteau în acordurile flautelor și tobelor, asemenea fetei goale văzute de Christopher la orfelinat, al cărei chip ascundea, ca o mască, teroarea din ființa ei. Fețele măștilor erau grotești – zei și semizeii cu trăsături răutăcioase, chipuri care aveau puterea de a-l transforma pentru o zi pe călugărul care le purta într-o ființă nemuritoare, într-un zeu.

Lîngă măști erau grămezi de arme vechi sprijinite de perete – spade și săbii, platoșe, coifuri țuguiate și zale, lănci chinezești și coifuri tătarești, cu vîrful ascuțit. Toate erau vechi, ruginite și, în mare parte, nefolositoare, păstrate acolo în chip de simbol al morții neașteptate, arme destinate vechilor zei în lupta lor cu forțele răului.

De-a lungul peretelui din spate erau aliniate statui ale zeităților *yi-dam*, cu nenumăratele lor brațe și cu capetele învăluite în fișii de pînză, puse acolo în chip de ofrandă. Din întuneric privea Yamantaka cel cu cap de taur, purtînd o coroană formată din cranii omenești. În umbra tremurîndă, siluetele întunecate păreau ele însele să prindă viață, ca și cum ar fi dansat în noaptea aceea eternă. Frămîntat de o presimțire pe care nu o putea înțelege, dar nici stăpîni, Christopher se apropie.

În umbră se mișcă ceva. Christopher se trase îndărăt, ținînd lampa în fața lui. În fața altarului din fundul sălii, întors cu fața

spre *yi-dam*, ședea cineva. Christopher observă că silueta se mișcă din nou, plecându-se grăbit în fața zeilor, apoi așezându-se la loc. Era un călugăr, înfodolit în haine groase, adâncit în meditație. Părea că nu observase lumina împrăștiată de lampa lui Christopher și că nici nu-i auzise pașii.

Christopher nu știa ce să facă. Bănuia că acesta era călugărul care îi trimisese scrisoarea, dar acum, când era pe punctul de a da ochii cu el, simți că trebuie să fie mai prudent. Să fie aceasta încă o capcană abilă, ticluită de Zamiatin sau de Tsarong Rinpoche? În definitiv, tocmai pîngărise cel mai tainic sanctuar al mănăstirii. Oare aceasta fusese intenția de la bun început, să ofere o justificare credibilă pentru moartea sa neașteptată?

Silueta se mișcă, dar nu brusc, ca un om speriat, ci încet, asemenea cuiva trezit din somn, fără să se fi desprins încă din tărîmul viselor. Se ridică și se întoarce. În aceeași clipă, o umbră trecu peste chipul lui, ascunzîndu-l privirii.

– Ai venit. Vocea era blîndă și limpede, ca a unei fete. Christopher bănuia că trebuie să fie un novice, un *ge-tsul*. Dar ce ar putea dori un novice de la el?

– Tu ai scris scrisoarea? întrebă el, făcînd un pas spre bărbat.

– Te rog, nu te apropia mai mult, spuse călugărul, retrăgîndu-se la adăpostul umbrelor.

Christopher se opri brusc. Simțea că *ge-tsul* era nervos, aproape înspăimîntat de prezența lui.

– De ce mi-ai cerut să vin aici? Ce dorești?

– Ești tatăl copilului *pee-ling*?

– Da.

– Și ai venit de departe ca să îl găsești?

– Da. Știi unde se află? Mă poți duce la el?

Călugărul îl atenționează:

– Nu vorbi așa de tare. La Dorje-la pereții au urechi. Făcu o pauză. Da, continuă el, știu unde îl țin pe fiul tău. Și te pot duce acolo.

– Cînd?

– Nu acum. Poate peste cîteva zile.

– E în pericol?

Novicele șovăi:

– Nu. Nu cred. Dar la Dorje-la se petrece ceva, ceva ce eu nu pot înțelege. Cred că în curînd putem fi cu toții în pericol.

– Vreau să-l iau pe William de aici. Vreau să-l duc, prin trecători, înapoi în India. Mă poți ajuta?

Se lăsă tăcere. Umbrele se adunau în jurul siluetei din fața altarului.

– Te pot ajuta să-l scoți de la Dorje-la, zise în cele din urmă. Dar drumul spre India este prea periculos. Dacă vrei ca fiul tău să plece de aici viu, trebuie să ai încredere în mine. Ești de acord?

Christopher nu avea de ales. Oricît era de misterios, acesta era singurul lui aliat într-o lume pe care nu o înțelegea:

– Da. Voi avea încredere în tine.

– Îmi încredințezi viața ta?

– Da.

– Și pe cea a fiului tău?

Christopher șovăi. Dar viața lui William era deja în pericol:

– Da.

– Întoarce-te în odaia ta. Îți voi trimite acolo un alt mesaj. Ai grijă să distrugi toate scrisorile pe care ți le scriu. Și nu vorbi cu nimeni. Cu nimeni, ai înțeles? Chiar dacă pare să-ți fie prieten. Îmi promiți?

– Da, șopti Christopher. Promit.

– Prea bine. Acum trebuie să pleci.

– Cine ești?

– Te rog, nu mă întreba. Mai târziu, cînd vom fi în siguranță, își voi spune. Dar nu acum. E prea periculos.

– Dar dacă se întîmplă ceva? Dacă va trebui să dau de tine?

– Nu trebuie să mă cauți. Te voi găsi eu, cînd va sosi momentul. Te rog, pleacă.

– Lasă-mă cel puțin să-ți văd chipul.

– Nu, nu se poate!

Dar Christopher ridică lampa și se apropie, lăsînd razele de lumină să străpungă umbra de pe fața lui. Misteriosul necunoscut nu era un novice, nici călugăr nu era. Șuvițe lungi de păr negru ca smoala încadrau un chip mic, cu trăsături delicate. Tunica brodată lăsa să se ghicească linia unui trup zvelt. Străinul era, de fapt, o femeie. În lumina nesigură, ochii ei verzi străluceau, iar obrajii îi erau auriți de flăcările lămpii. Părul îi era acoperit, parcă, de o pulbere de aur.

Rămase cu ochii ațintiți asupra lui Christopher, consternată. Duse repede mîna la față, acoperind-o. El făcu încă un pas, dar fata se dăduse înapoi, ascunzîndu-se în întuneric. Îi auzi pașii repezi îndepărtîndu-se pe pardoseala de piatră. Ținînd lampa deasupra capului, porni după ea, dar lumina nu dezvăluia altceva decît statui de piatră aurită. Vopseaua de pe pereți se scorojea și cădea pe podea, ca o pulbere. Timpul se oprise în loc. Contururile strălucitoare ale zecilor de raiuri și de iaduri tremurau precum beteala în întunericul înconjurător. Fata se volatilizase în negura din care se întrupase.

26

Reveni în odaia lui, trecînd ca o nălucă prin mănăstirea adormită. Din cîte își dădea seama, nimeni nu îl văzuse ieșind sau intrînd înapoi în odaie. Cam la o jumătate de oră după întoarcerea sa în cameră, auzi din nou un zgomot înfundat la ușă, iar cînd încercă iarăși clanța, constată că ușa era încuiată.

Se cuibări în pat, încercînd să se încălzească, frămîntat de gînduri. Erau atîtea întrebări fără răspuns. Cine era femeia care îl chemase în *gön-kang*? Ce dorea, în realitate, de la el? Și, oare, putea ea într-adevăr să-l scoată, împreună cu William, din acest loc? Se perpeli în întuneric, fără să ajungă la vreo dezlegare

satisfăcătoare a enigmei. În cele din urmă, gândurile agitate se transformară în vise neliniștite. Dar nici chiar în somn nu găsea răspunsurile căutate.

Fu trezit brusc de un zgomot. Lampa se stinsese și camera era cufundată într-un întuneric de nepătruns. Își auzea răsuflarea, dar nimic mai mult. Ce anume îl trezise? Străduindu-se să respire egal, rămase întins în pat, ascultînd. Sunetul înfundat se auzi din nou. Cineva sau ceva se afla dincolo de ușă, încercînd să o descuie. Nu semăna cu zgomotul de mai înainte, cînd ușa fusese descuiată și apoi încuiată la loc. Acesta era un sunet tainic, încet, care nu trebuia auzit.

O cheie se răsuci în broască. Cel care era pe coridor avea mare grijă să nu-l trezească. Dădu la o parte păturile și se așeză pe marginea patului. Mai mult pipăind, își găsi cizmele și le încălță. Cheia se răsuci încet, aproape fără zgomot. Se ridică în picioare, avînd grijă să nu facă patul să scîrțîie. Ușa începu să se deschidă, milimetru cu milimetru. Se ridică și se strecură în partea opusă a camerei, lîngă altar.

Intrusul nu avea lampă la el. Christopher nu vedea și nu auzea nimic. Își lipi spatele de perete. După ce ochii i se obișnuiră cu întunericul, își dădu seama că prin oblon se filtra o dîră infimă de lumină. Un scîrțîit slab îi atrase din nou atenția asupra ușii. Prin deschizătură o siluetă încerca să se strecoare înăuntru. Christopher își ținu respirația.

Umbra se apropie de pat în vîrfurile picioarelor. Cu o mișcare bruscă se aplecă, apoi Christopher îl văzu scotocind printre cearșafurile răscolite. În întuneric fulgeră o scînteie metalică: lama unui pumnal.

Christopher așteptă ca silueta să se îndrepte, apoi țîșni înainte, cu brațul întins, și îl prinse pe atacator de gît.

Intrusul icni cînd Christopher îl trase în spate, strîngîndu-i gîtul în îndoitura brațului. Auzi cuțitul căzînd pe pardoseală cu un clinchet. Deodată, Christopher se simți răsucit. Apoi urmă o mișcare rapidă și o lovitură îl surprinse în șale, aproape de rinichi. În momentul în care se smulse din calea loviturii,

bărbatul se întoarse din nou și se eliberă din strînsoarea brațului. O a doua lovitură îl nimeri pe Christopher drept în stomac, azvîrlindu-l peste altar. Vasele zburară la pămînt, împrăștiind apă peste tot și răsunînd strident, ca niște clopote. Străinul nu scoase nici o vorbă.

Pe neașteptate, făcu un pas înainte și Christopher simți ceva strîngîndu-i-se în jurul gîtului. Era o coardă subțire de care necunoscutul trăgea cu toată forța. Capul începu să-i vîjîie pe măsură ce coarda se strîngea mai tare, împiedicînd circulația sîngelui și tăindu-i respirația.

Nu-i mai rămîneau decît vreo cîteva secunde pînă să-și piardă puterile. Aruncîndu-se înainte, se prăvăli spre atacator, care se dezechilibra și căzu peste pat. Frînghia își slăbi strînsoarea și Christopher o smulse fulgerător din mîna celuilalt. O aruncă la o parte. Christopher își dădea seama că singurul lui avantaj era greutatea corpului. Omul de sub el era mult mai scund, dar mai îndemînat. Fără veste, se strecură de sub trupul lui Christopher și îl izbi în gît. Lovitura alunecă mai mult spre bărbie, provocîndu-i o durere înfiorătoare, care îi amorți tot maxilarul. Își aminti cît de ușor îl scosese din joc călugărul la Kalimpong. Sări în spate, lovind scaunul și răsturnîndu-l la pămînt. Fără să stea pe gînduri, îl ridică.

– Cine ești? șuiera el, dar nu primi nici un răspuns.

Văzu umbra apropiindu-se, ridică scaunul și lovi. Simți cum lemnul se izbește de corpul necunoscutului, ridică din nou scaunul și lovi încă o dată. Se auzi un icnet înfundat, apoi tîrșuit de picioare, semn că agresorul încerca să-și recapete echilibrul. Îl văzu clătinîndu-se, apoi îndreptîndu-se și țișnind spre ușă.

Christopher se repezi după el, încercînd să-l prindă din urmă, dar piciorul i se agăță de un vas și se împiedică. Cînd reuși să se ridice în picioare, observă că adversarul dispăruse. Christopher se duse pînă la ușa deschisă și privi în dreapta și în stînga. Pe coridor nu se vedea nimeni. Luă cheia din broască, închise ușa și o încuie pe dinăuntru, apoi ascunse cheia în cizmă.

Ar fi fost o nebunie să încerce să adoarmă din nou. Rămase treaz pînă în zori, apoi făcu ordine în cameră, așezînd vasele pe altar, cît mai aproape de locul în care se aflaseră inițial. Găsi arma agresorului, un pumnal cu lama subțire, lungă de opt țoli; și o strecură în cealaltă cizmă. Începea să creadă că atacul se întorsese în avantajul lui.

Micul dejun sosi cu mult după ivirea zorilor și după prima slujbă de dimineată. De data aceasta, nu găsi în capac nici un mesaj. Cînd servitorul reveni să strîngă vasele, Christopher îi spuse că dorește să vorbească cu starețul. La început omul îi spuse că așa ceva este imposibil, dar Christopher îi dădu de înțeles că va avea probleme dacă nu va transmite mesajul. La plecare, călugărul nu zise nimic, dar mai tîrziu, în cursul după-amiezei, se întoarse și-i spuse lui Christopher să îl urmeze.

Nu meraseră pe același drum ca prima oară. Urcară niște scări întunecate pînă la ultimul etaj al clădirii. Christopher bănuia că era condus în apartamentul starețului. Așa cum îi stă bine unui avatar, acesta trebuia să locuiască la cel mai înalt nivel, ca nimeni să nu se afle deasupra sa.

Avea impresia că lasă în urmă nu numai partea inferioară a mănăstirii. Aici, sus, era o cu totul altă lume. În capătul scărilor o fereastră largă dădea spre trecătoare; avea chiar și geam, din sticlă adevărată, adusă, probabil, tocmai din India. Christopher se opri să-și tragă sufletul și privi afară; în depărtare soarele se odihnea pe crestele munților sclipitori, contopindu-se, cuminte, cu zăpada imaculată. Se simțea prins în cursă, prizonier al acestui loc sinistru, în care nu pătrundea nici aerul, nici lumina soarelui.

Sevitorul îl conduse printr-o intrare cu inele mari de bronz, în jurul cărora fuseseră legate panglici colorate. Deasupra ușii stătea scris un mesaj în chineză, indescifrabil pentru Christopher. Era, poate, numele unui împărat, un imn de mulțumire, o avertizare?

Ușa se închise în urma lor și ei se pomeniră într-o încăpere pătrată, plină de colivii vopsite în care se găseau păsări de toate mărimile, fluturîndu-și aripile și țopăind de colo-colo. Atmosfera

era plină de ciripitul lor care se lovea de pereți, răspîndindu-se în ecouri stranii, ametoare. Erau porumbei albaștri, porumbei albi ca zăpada, sturzi, cintezoși și canari din China, papagali pitici cu penaj viu colorat din India și două păsări ale paradisului, cu penele sclipind în toate culorile curcubeului. Pene de toate culorile străluceau în bătaia lămpilor, stîmînd ecouri tăcute pe pereții nevăruiți. Cu toate astea, camera era o închisoare, o celulă în care umbrele, lemnul și împletiturile de sîrmă își uneau forțele pentru a stîrpi orice strălucire. La fiecare pas Christopher era întîmpinat de filfuit de aripi lovite de barele coliviilor, ca fișuitul sinistru al unui lințoliu într-un coșmar. Servitorul deschise o a doua ușa și îl invită pe Christopher într-o altă încăpere.

Peste tot se vedeau vase de sticlă uriașe cu fel de fel de plante aduse din regiunile de junglă de la poalele munților. Fiecare în parte era un univers sigilat pentru eternitate într-un ciclu de creștere și descompunere. Printre plante se roteau fluturi mari, lovind cu aripi pe jumătate strînse pereții transparenti ai vaselor sau trecînd de la o floare la alta, într-un zbor agitat. Alte temnițe, alte celule. Lumina se filtra prin ochiuri de geam fixate în tavan, iar plantele se luptau să absoarbă cît puteau mai mult din razele palide de soare care răzbăteau pînă la ele.

Trecură prin mai multe camere, fiecare la fel de stranie ca cea precedentă. Într-una dintre ele, păianjeni mari se foiau în acvarii de sticlă, țesînd pînze complicate, ușoare ca mătasea. În alta, o mulțime de pești înotau în bazine spațioase, țîșnind înainte și înapoi în apele înnegurate, rotindu-se agitați, incapabili să se odihnească, să se oprească, asemenea rechinilor condamnați la moarte dacă nu se află în mișcare. Și, în sfîrșit, urmă o încăpere mică, luminată de zeci de flăcări vii. Peste tot ardeau lămpi, aruncînd limbi de foc în atmosfera dominată de umbre. Pămînt și aer, apă și foc – toate elementele și creaturile specifice fiecărui element. Universul în miniatură.

La capătul camerei de foc se vedea o ușa diferită de celelalte prin care trecuseră. Era decorată cu *mandale*, motive circulare, în care era reprezentată lumea aerului, cea a pămîntului și cea a

mării. De la realitate la umbră, de la înveliș la miez. Servitorul deschise ușa și se dădu la o parte, făcându-i loc lui Christopher să intre.

Dincolo de ușa cu *mandale* era o cameră spațioasă, care părea să se întindă aproape pe toată suprafața etajului superior. Prin orificiile din tavan de filtrau fuioare de lumină prăfuită, care însă nu reușeau să risipească umbrele ce adăstau peste tot. Flacăra anemică a lămpilor cu seu tremura în depărtare, ca mii de licurici rotindu-se deasupra unor ape înnegurate. Christopher auzi în spatele lui un zgomot. Se întoarse și văzu ușa închizându-se. Servitorul plecase.

Cînd ochii i se obișnuiră cu întunericul, văzu mai bine în ce odaie se afla. Auzise de astfel de camere, dar nu se așteptase niciodată să pună piciorul în vreuna. Era sala *chörten*-urilor, cea în care se aflau mormintele tuturor foștilor stareți, aliniate de-a lungul unui perete: lăzi mari de lemn, mai mari decît trupurile pe care le adăposteau, lăzi din lemn lustruit, nevopsit, acoperit de o peliculă de praf – adăposturi sclipitoare pentru carnea descompusă și oasele mucegăite.

Luminile pîlpîiau, arătînd fațada mormintelor de bronz, aur și argint, încrustate cu pietre prețioase și bogat ornamentate.

Fiecare *chörten* era așezat pe cîte un pedestal mare, ridicîndu-se pînă aproape de tavan. Într-o lume trecătoare, acestea erau simboluri ale perenității, asemenea cristalelor în gheață sau asemenea aurului în bătaia soarelui, fără să se topească vreodată, fără să se modifice acolo, în întuneric, granițe nesigure ale schimbării și ale șansei. În fiecare dintre ele odihnea trupul mumificat al unui stareț. La răstimpuri se mai presăra sare, pentru a conserva mai bine mumiile. Prin vizetele de pe capacul *chörten*-urilor, chipurile ocupanților priveau distante spre lumea aceea de umbre cenușii.

Pășind încet, Christopher trecu pe lîngă șirul de morminte aurite. De afară se auzea vuietul vîntului de după-amiază. În odaie era frig, frig și pustiu, și dăinuia un anumit sentiment al zădărniceii. În total, erau douăsprezece *chörten*-uri. Unii dintre

stareți muriseră la bătrînețe, alții în copilărie dar, dacă era să dai crezare călugărilor, cu toții erau avataruri ale unuia și aceluiași spirit, aceeași ființă întrupată în mai multe corpuri. Fiecare stareț în viață își ducea zilele aici, sus, alături de fostele lui avataruri, așa cum alții își duc viața înconjurați de amintiri sau de haine scoase din uz, așteptînd să îmbrace o formă nouă, dar niciodată o altă identitate.

Starețul îl aștepta, ca și în ziua precedentă, într-o nișă de la capătul încăperii, așezat pe perne și înconjurat de umbre și zeități cu chipuri înflăcărâte. Aici părea chiar mai scund, dominat de *chörten*-urile masive, o siluetă ștearsă printre fostele sale vieți. Părea că stătea în același loc de secole, dintotdeauna, urmărind cum sînt construite și ocupate *chörten*-urile, așteptînd ca cineva să vină și să-i spună că s-a terminat, că sosise, în sfîrșit, momentul să plece. Christopher făcu o plecăciune adîncă și fu invitat să ia loc pe un taburet tapițat, așezat în fața starețului.

– Ai cerut să te primesc, zise bătrînul.

– Da.

– E vorba de ceva important.

– Da.

– Continuă.

– Azi-noapte a intrat cineva în odaia mea. Cînd dormeam. Înțelegeți? A intrat în cameră în timp ce dormeam. A încercat să mă omoare. Vreau să știu de ce. Vreau să-mi spuneți de ce.

Starețul nu-i răspunse imediat. Părea tulburat de dezvăluirea lui Christopher.

– De unde știi că a vrut să te ucidă? întrebă el într-un tîrziu.

– Pentru că avea un pumnal. Și o coardă subțire cu care a încercat să mă stranguleze.

– Înțeleg. Și îți închipui că eu știu ceva despre asta, că, poate, chiar eu am dat ordin.

Christopher nu zise nimic.

– Da. Crezi că am încercat să te elimin.

Urmă o pauză lungă. Starețul oftă din greu. Când vorbi din nou, vocea îi era schimbată. Era mai slabă, mai tristă decât pînă atunci:

– Nu ți-aș face nici un rău. Asta trebuie să o crezi. Chiar dacă te îndoiești de orice altceva din ceea ce vezi sau auzi. Mă crezi?

„Pentru mine ești sfînt. Nu te pot atinge.“ Cuvintele îi reveniră pe negîndite în minte, asemenea unor păsări scăpate din colivie. Își fluturară aripile cenușii și dispărură. „Dar îți pot face rău“, gîndi. Simțea lama rece a pumnalului lipită de gleznă.

– De ce te-aș crede? Mi-ai luat fiul cu forța și în timpul ăsta ai omorît un om. Unul dintre călugării tăi a ucis un băiat a cărui singură vină era aceea de a fi rănit. Iar noaptea un bărbat înarmat cu un pumnal a intrat în odaia mea. De ce aș crede un cuvînt din ceea ce spui?

Călugărul îl privea pătrunzător:

– Pentru că spun adevărul. După un moment de tăcere, continuă: Când ne-am întîlnit prima oară, ai pomenit de un bărbat pe nume Zamiatin. Spune-mi ce știi despre el.

Christopher șovăi. Știa atît de puțin despre Zamiatin, iar ceea ce știa provenea în mare parte din informații care nu-i puteau spune nimic starețului unei mănăstiri izolate din Tibet; nici nu știa cu ce să înceapă. Cel mai simplu era să înceapă cu faptele de bază pe care i le dezvăluisese Winterpole.

Cînd termină, starețul nu zise nimic. Ședea nemișcat pe tron, cîntărind cu grijă fiecare cuvînt spus de Christopher. După o tăcere care lui Christopher îi păru o eternitate, vorbi din nou:

– Zamiatin se află aici, la Dorje-la. Știai asta?

– Da. Bănuiam că este aici.

– E aici de cîteva luni. A venit în pelerinaj. Inițial. Spune-mi, crezi că el se află în spatele tentativei de asasinat asupra dumitale? Christopher încuviință din cap. Era foarte probabil. Tu și rusul sînteți dușmani?

– Țările noastre sînt... să zicem, nu chiar în război. Dar sînt rivale. Există o stare de tensiune.

– Nu țările voastre. Nu popoarele voastre. Filozofiile voastre sînt. Nu cu mult timp în urmă, țările voastre au fost aliate în războiul împotriva Germaniei. Nu este așa?

Oricine ar fi fost starețul, gîndi Christopher, îi subestimase cunoștințele despre lumea de afară.

– Da, au fost aliate... dar la ruși a izbucnit, între timp, o revoluție. L-au asasinat pe țar și familia acestuia, soția și copiii. La putere a venit un partid bolșevic. Bolșevicii au omorît pe oricine le-a stat în cale, zeci de mii de oameni, vinovați, nevinovați – nu conta.

– Poate au avut un motiv să-l ucidă pe țar. A fost un domnitor drept?

„Nu chiar drept, dar nici pe departe un tiran, gîndi Christopher. Doar lipsit de voință și incapabil, exponentul unui sistem autocrat pe care nu-l putea schimba.“

– Cred că dorea să fie drept. Să fie iubit de popor.

– Nu-i suficient. Un om poate dori să ajungă în Nirvana, dar, mai întîi, trebuie să acționeze. Sînt necesare opt lucruri pentru a te elibera de durere: cel mai important este să acționezi corect. Cînd un om drept ezită să acționeze, o va face cel nedrept în locul lui.

– Este adevărat, dar Zamiatin trebuie oprit. Bolșevicii intenționează să preia controlul în Asia. Vor prelua fiecare țară cu care se învecinează. Și vor merge mai departe. Nimeni nu va mai fi în siguranță. Nici chiar dumneata, în locul acesta izolat. Zamiatin a venit în Tibet să pregătească terenul pentru atingerea acestui țel. Dacă țineți la libertatea voastră, ajutați-mă să îl opresc.

Bătrînul suspină sonor și se aplecă din nou. Pe buze îi flutură o părere de zîmbet:

– Iar dumneata ce vei face după ce îl vei fi oprit?

Christopher nu era sigur. Depindea de ceea ce avea de gînd Zamiatin. Va trebui să rămînă acolo și să întoarcă acțiunile rusului în favoarea Angliei? Sau era suficient să îl oprească pe Zamiatin?

– Mă voi întoarce acasă împreună cu fiul meu, zise, conștient că nu spunea decît o jumătate de adevăr.

Winterpole i-l oferise pe William în schimbul unui preț.

– Și ce va face poporul dumitale? După învingerea bolșevicilor, ne veți lăsa în pace?

– Nu dorim să vă aservim. Cînd a fugit în China, noi l-am ajutat pe Dalai Lama. După ce i-am înfrînt pe chinezi, a fost liber să se întoarcă la Lhasa. Noi nu ne-am opus.

– Dar în 1904 tot voi ați invadat Tibetul. Trupele voastre au ocupat Lhasa. Ne-ați arătat pumnul. V-ați amestecat direct, mai mult decît s-au amestecat rușii, în treburile acestei țări. Și conduceți India. Dacă ați putut înrobi o țară, o puteți înrobi și pe cealaltă.

– Indienii nu sînt sclavii noștri, protestă Christopher.

– Dar nici nu sînt independenți, îl contrazise calm starețul.

– Nu îi oprimăm.

– Anul trecut ați masacrat sute de oameni în Jalianwala Bagh din Amritsar. Dacă într-o bună zi se vor răscula din nou împotriva voastră, așa cum au făcut-o, așa cum s-au ridicat rușii împotriva țarului lor, se va întîmpla așa pentru că ați vrut să fiți drepti și nu ați acționat... pentru că ați fost nedrepti și ați acționat? Vreau să știu.

Glasul starețului devenise tăios. Christopher ar fi vrut să-l vadă mai bine, dar umbrele îl învăluiau.

– Nu vă pot răspunde la asta. În mintea lui Christopher reveniră îndoieli vechi, așa cum musculițele sînt atrase de lumina lămpii. Cred că sîntem sinceri. Cred că, de cele mai multe ori procedăm corect. Amritsar a fost o greșeală, o eroare de judecată din partea ofițerului care comanda trupele. A fost o aberație.

– O aberație? șuieră starețul, furios. Își pierduse stăpînirea de sine, și glasul căpătase tonalități dure. Amritsar a reprezentat inevitabilul într-o țară în care o rasă subjugă pe alta. Nu a fost nici o aberație, nici o greșeală – a fost rezultatul anilor de nedreptăți meschine, de aroganță, discriminare și orbire. Amritsar a fost simbolul a tot ceea ce este mai putred în imperiul

vostru. Iar dumneata vii la mine cu povești despre bolșevici, încerci să mă sperii pentru că un singur rus a pus piciorul în acești munți, îmi spui că poporul tău nu are nici un gând rău față de Tibet. Mă iei de prost?

Bătrînul amuți. Urmă o tăcere îndelungă. La fel de repede cum venise, furia dispăru. Christopher simțea asupra lui privirea tăioasă, pătrunzătoare și totuși tristă a bătrînului. Bătrînul începu din nou să vorbească, dar cu glas schimbat:

– Ar trebui să știi mai bine, Wylam-la. Nu ar trebui să cazi în capcana acestei nebunii. Nu ai fost, oare, crescut în mijlocul indienilor, nu ai mâncat mîncarea lor, nu ai respirat același aer ca ei, nu ți s-a contopit identitatea cu identitatea lor? Nu ai fost, oare, învățat să vezi lumea prin ochii lor, să asculți cu urechile lor, să guști cu limba lor? Iar dumneata îmi vorbești de erori de judecată, de aberații, de demoni, de regi uciși? Cum ai putut uita ceea ce te-am învățat? Cum ai putut înstrăina atît de mult de ceea ce ai fost cîndva?

Christopher simți că îi îngheață sîngele în vine. Îi era frică. Îngrozitor de frică. Tot corpul îi tremura de panica ce-i creștea în suflet. Umbrele alunecară peste stareț și tron, subțiri ca niște năluci înfometate. Lumina tremura. Odaia părea că se umple de șoapte, voci din trecutul lui, voci stinse de mult, voci ale morților. Își aminti de crucifixul pe care-l găsisese în biroul lui Cormac, de durerea simțită cînd muchiile i se înfipseseră în carne.

– Cine ești? întrebă Christopher cu vocea uscată de frică.

Bătrînul veni mai aproape, în lumină. Încet, umbrele își slăbiră strînsoarea. Trăiau de atîta timp contopite, umbrele și ființa bătrînului, dar acum, pentru cîteva momente, se despărțiră, iar el reveni în lumina vie. Silueta fragilă, înveșmîntată în roba de culoarea șofranului, se ridică și coborî de pe podiumul pe care era așezat tronul. Se apropie încet de Christopher, care observă că era mai înalt decît părea atunci cînd ședea între perne. Veni drept la el și îngenunche în fața lui; între fețele lor era o distanță de doar cîteva țoli.

– Cine ești? șopti Christopher din nou. Frica zvîcnea în el ca o ființă vie, zbătîndu-i-se în piept asemenea unui animal captiv sau a unei păsări închise în colivie.

– Nu mă recunoști, Christopher? Glasul starețului era calm și blînd. La început Christopher nu realizează că aceste ultime cuvinte fuseseră rostite în engleză, nu în tibetană.

Lumea se cutremură.

– Nu mă...

Fragmentele se prăvăliră și se risipiră în nori de praf.

– ... recunoști...

În capul lui Christopher vuia furtuna. Universul era un vid plin de pulberea lumii apuse. Auzi vocea mamei, strigîndu-l:

– ... Christopher...

Și glasul surorii, în lungile zile de vară, cînd alergau pe peluza inundată de soare:

– ... Christopher...

Și Elizabeth, cu brațele întinse spre el în agonia morții, cu ochii goliți de viață:

– ... Christopher...

Și, în final, vocea tatălui, în mijlocul acelui vid, adunînd la un loc pulberea, remodelînd universul:

–... Christopher? Nu mă recunoști, Christopher?

27

Stăteau împreună lîngă ultimul *chörten*. Tatăl lui Christopher deschisese obloanele, să poată privi peste trecătoare. Multă vreme nu vorbi nici unul din ei. Soarele își schimbase poziția și arunca asupra piscurilor și prăpăstiilor înzăpezite arabescuri complicate de umbre și lumini. În afara umbrelor, nu mișca nimic. Întregul univers era nemișcat și tăcut.

– Acela este Everestul, zise bătrînul deodată, arătînd spre sud-vest, așa cum îi arată un părinte ceva copilului său. Tibetanii

îi spun Chomolungma, Zeița Mamă a Pământului. Tăcu, dându-i timp lui Christopher să găsească piscul spre care arătase. Totul, cu excepția vârfului muntelui impunător, era învăluit în nori. Iar acela este Makalu, continuă, arătînd puțin mai spre sud. Chamlang, Lhotse – îi vezi pe toți de aici dacă nu este ceață. Uneori, stau ore în șir în locul acesta, privindu-i. Nu mă satur niciodată de priveliștea asta. Niciodată. Îmi amintesc și acum de prima dată cînd i-am văzut. Tăcu din nou, meditînd la trecut.

Christopher se înfioră.

– Ți-e frig? îl întrebă tatăl său.

Încuviință din cap, și bătrînul închise obloanele.

– Aceasta a fost ultima mea reîncarnare, spuse tatăl lui Christopher, trecîndu-și palma peste metalul patinat al sarcofagului.

– Nu înțeleg, spuse Christopher. Doi ori doi nu vor mai face vreodată patru, albul combinat cu negru nu va mai fi vreodată gri?

– Sînt convins că înțelegi atîta lucru, protestă tatăl. Că ne întrupăm într-un corp și apoi ne lepădăm de el. Am avut multe trupuri. Curînd o să mă lepăd și de acesta. Iar apoi va veni momentul să-mi găsesc altul.

– Dar ești tatăl meu! protestă, la rîndul său, Christopher. Ai murit cu mulți ani în urmă. Nu e posibil așa ceva.

– Ce este posibil, Christopher? Ce este imposibil? Poți să-mi spui? Poți spune cu mîna pe inimă că știi?

– Știu că, dacă ești tatăl meu, dacă ești bărbatul pe care l-am cunoscut în copilărie, nu poți fi... avatarul nu știu cărui sfînt tibetan. Te-ai născut în Anglia, la Grantchester. Te-ai căsătorit cu mama. Ai avut un băiat și o fată. Nu pricep nimic.

Bătrînul luă mîna dreaptă a lui Christopher și o strînse cu putere într-a sa:

– Christopher, aș vrea să-ți pot explica. Acum tu și cu mine sîntem niște străini; dar crede-mă că nu te-am uitat niciodată. Nu a fost dorința mea să vă părăsesc. Mă crezi?

– Nu știu ce ai dorit. Știu doar ce s-a întîmplat. Ceea ce mi s-a spus că s-a întîmplat.

– Ce ți s-a spus?

– Că ai dispărut. Că într-o noapte ai plecat din tabără, iar dimineața nu te-au mai găsit. După un timp s-a presupus că ai murit. Este adevărat? Așa s-a întâmplat?

Bătrînul dădu drumul mîinii lui Christopher și întoarse puțin capul într-o parte:

– Într-un fel, spuse încet.

Era un bărbat scund, dominat de sarcofagele predecesorilor săi. Chipul zbîrcit trăda o oboseală copleșitoare:

– Este adevărat, într-un fel – ca mai toate lucrurile pe lumea asta. Adevărul adevărat, cel pe care nu-l puteau bănuî, este acela că Arthur Wylam murise cu mult înainte de a ieși din cort în noaptea aceea. Eram doar o carcasă goală pe dinăuntru, nu aveam absolut nici o consistență. Acționam, îmi îndeplineam îndatoririle, așa cum erau ele, treceam drept om. Dar înăuntru eram deja mort. Eram ca unul dintre acei *ro-lang* pe care cred unii că i-au văzut prin munții aceștia. În dimineața aceea, cînd am plecat din tabără, nu știam ce fac, unde mă duc. Ca să fiu sincer, îmi amintesc foarte puțin. Tot ce știu este că viața aceea nu îmi mai oferea nimic. Epuizasem tot ce avea să-mi dea și descoperisem că era putredă pînă în măduva oaselor. Nu-mi doream decît să merg. Și asta am făcut. Am mers și am urcat, și am orbecăit zile în șir, pătrunzînd tot mai adînc în munți. Nu aveam mîncare, nu aveam habar cum să găsesc ceva de-ale gurii, eram pierdut, iar mintea îmi era parcă acoperită de un vîl.

Tăcu, pradă amintirilor, rememorînd singurătatea și oroarea acelor zile:

– M-au găsit într-un loc pe nume Sepo. Erau doi călugări de la Dorje-la. Eram inconștient, aproape mort. De fapt, nimic ieșit din comun – un muribund înfometat, înghețat, cu mintea rătăcită. Dar în Tibet nimic nu este chiar obișnuit. Totul poartă în sine un simbol – meteorul, o pasăre care se rotește deasupra unui pisc, un copil cu chip monstruos. De multe ori lucrurile mărunte atrag atenția – forma urechilor unui copil, felul în care este așezat stuful pe acoperișul unei case de țară, cum se ridică

fumul din horn. Lucrurile pe care tu sau eu nu le-am observa niciodată. Ne-am pierdut simțul. Locul în care m-au descoperit este punctul de întâlnire a doi ghețari. Spre est era un pisc ascuțit, iar spre vest, o prăpastie adâncă. În ziua aceea, în apropiere fuseseră văzuți doi vulturi rotindu-se pe cer. Eu cred că așteptau să mor, să se înfrupte din trupul meu. Lucruri logice, comune – dar ei le-au interpretat ca pe niște semne. Au spus că există o profecie potrivit căreia noul stareț al mănăstirii Dorje-la va fi găsit într-un loc care corespundea acelei descrieri. Nu știu nici pînă în ziua de azi dacă este adevărat sau nu, dacă există o astfel de profecie. Dar ei credeau în ea. Iar apoi... am început să cred și eu.

Christopher îl întrerupse, continuînd să nu înțeleagă:

– Dar nu erai un copil. Aveai patruzeci de ani, erai un om în toată firea. Pentru noile reîncarnări sînt aleși întotdeauna copii în vîrstă de trei-patru ani.

Tatăl oftă și-și puse mîna pe umărul lui Christopher:

– Aceasta nu este o mănăstire obișnuită, Christopher. Aceasta este Dorje-la. Lucrurile se petrec un pic mai altfel aici. Tăcu și oftă din nou. Sînt cel de-al treisprezecelea stareț al mănăstirii Dorje-la. Predecesorul meu a murit în anul în care m-am născut eu și a lăsat cu limbă de moarte să nu i se caute succesorul mai curînd de patruzeci de ani. A mai spus că acesta va fi un *pee-ling*.

Tăcu. Christopher nu zise nimic. Dacă bătrînul credea în prostiile astea, ce rost avea să-l contrazică? Și poate că, în definitiv, nici nu erau prostii. Poate că exista un miez de adevăr, pe care mintea occidentală nu-l putea percepe.

– N-ai vrea să trecem în altă cameră?

Christopher încuviință:

– Sînt în mîinile tale.

Tatăl îl privi, încercînd să regăsească în bărbatul din fața lui copilul pe care îl părăsise cu atîția ani în urmă. Rămăsese oare ceva din el?

– Nu, soarta ta este în propriile tale mîini.

Ieșiră din sala *chörten*-urilor și trecură, printre draperiile grele, într-o odaie mai mică. Era o încăpere circulară, cu diametrul de aproximativ douăsprezece picioare, fără obișnuitele perne sau ornamente agățate de tavan sau pereți. La capătul lumii, Arthur Wylam descoperise austeritatea. Pardoseala era acoperită cu un covor simplu, iar pe un perete era așezat un suport lung. În nișele acestuia se vedeau stive de cărți. Cîteva lămpi atîrnau din tavanul ușor boltit.

Se așezară împreună, tată și fiu, sprijinindu-se de suport.

– Mă tem că este foarte simplu, spuse bătrînul. Nu sînt nici păsări, nici fluturi, nici pești.

– De ce ții toate astea? întrebă Christopher, referindu-se la animalele și plantele pe care le văzuse în încăperile prin care trecuse mai devreme.

– Predecesorul meu a început amenajarea camerelor. Era o fire curioasă. Voia să aibă în jurul lui mostre din toată lumea. Eu le păstrez, le completez cînd este nevoie.

– Reprezintă elementele? Ce semnificație au?

Starețul încuviință din cap:

– Elementele, da. Asta și mai mult decît atît. Arată cum decădem. Cum ne naștem. Indică nivelurile existenței. Și multe altele, în afară de acestea.

– Înțeleg. Christopher șovăi. Ar fi vrut să vorbească despre alte lucruri. După ce te-au adus aici, de ce nu ai încercat să iei legătura cu cineva, să explici ce s-a întîmplat? Nici măcar nu mi-ai scris. Am crezut că ai murit.

– Asta am și vrut. Ce altceva aș fi putut face? Să-ți fi spus că trăiesc, dar că nu mă voi mai întoarce niciodată? Ai fi încercat să mă găsești. La început nu am înțeles locul acesta sau ce reprezintă. Nici măcar nu știam cine sînt, cine credeau ei că trebuie să fiu. Cum aș fi suportat să vii aici, să mă cauți, să-mi reamintești cine eram? Iar mai tîrziu am început să înțeleg. Iar cînd am înțeles... nu a mai rămas cale de întoarcere.

– Dar cum rămîne cu dragostea? Cu încrederea?

Bătrînul suspină. Nu mai auzise acele cuvinte de multă vreme, în nici o limbă.

– Nu înțelegi că eu eram mai presus de toate astea? Mai presus de dragoste, mai presus de încredere. Nu mai aveam nimic din nici una dintre acestea în mine. Nici o fărîmă. Mă rog să nu atingi niciodată pragul ăsta. Cel puțin nu așa cum mi s-a întîmplat mie. În final, va trebui să abandonezi astfel de sentimente – iubire, încredere, dorință. Mai ales pe aceasta din urmă, dorința. Altfel, te vor duce la pierzanie. Crede-mă, sînt foarte lacome. Dorința este insașiabilă, nu cunoaște nici început, nici sfîrșit. Nu are limite. Dar toate acestea sînt fire care te leagă de suferință. Dacă nu te ferești de ele, te vor lega pentru tot restul vieții. Și în viețile următoare.

– De ce mi-ai furat fiul? întrebă Christopher brusc.

Starețul nu-i răspunse. Chipul trăda tulburare. Își feri privirea de Christopher, întorcînd capul spre umbră:

– Din nu știu ce motiv este important pentru tine, nu-i așa? insistă Christopher. Pentru ca și el să devină un soi de avatar, am dreptate?

Tatăl plecă încet capul.

– Da, murmură.

Christopher se ridică cuprins de furie:

– Ei bine, te înșeli. William este fiul meu. Fiul soției mele. Nu ai nici un drept asupra lui. A fost alegerea ta să mori. Foarte bine, rămîi mort: morții nu au nici un drept asupra celor vii. William este fiul meu și locul lui este alături de mine. Îl duc acasă.

– Stai jos, șopti.

Christopher rămase în picioare.

– Am îmbătrînit, zise tatăl. Nu mai am mult de trăit. Dar, după ce mor, Dorje-la va rămîne fără stareț. Te rog, încearcă să înțelegi ce înseamnă asta. Călugării ăștia sînt ca niște copii, au nevoie de cineva care să le fie ca un părinte. Mai ales acum, cînd lumea de afară se schimbă rapid. S-ar putea să nu mai rămînă pentru multă vreme izolați aici. Cînd lumea de afară va ajunge pînă la porțile mănăstirii Dorje-la, trebuie să fie cineva care să o primească așa cum se cuvine. Cineva de afară, un *pee-ling* ca și noi.

– Dar de ce William, de ce fiul meu?

Bătrînul oftă:

– Există o profeție. N-are importanță dacă tu crezi sau nu în profeții. Călugării cred în ele, mai ales în aceasta.

– Și ce spune profeția asta?

– Prima parte se referă la mine. Așa cred ei. „Cînd Dorje-la va fi condusă de un *pee-ling*, lumea va fi guvernată de la Dorje-la.“ A doua parte se referă la „fiul fiului *pee-ling*-ului“. El va fi ultimul stareț al mănăstirii Dorje-la. Apoi va sosi Buddha ultimului veac: Maidari.

– Și crezi că William este „fiul fiului *pee-ling*-ului“?

– Ei cred că toți europenii se căsătoresc, iar copilul trebuie să fie nepotul starețului *pee-ling*. La început eu nu am crezut asta. Și chiar dacă ai fi avut un fiu, nu vedeam cum l-aș putea aduce vreodată aici. Nu aveam mijloacele necesare.

– Ce te-a făcut să-ți schimbi părerea?

Starețul șovăi. Ceea ce îl frământa pusese din nou stăpînire pe el, cu putere îndoită. Christopher credea că se teme de ceva.

– Zamiatin m-a făcut să-mi schimb părerea, zise, într-un târziu. Cînd a venit aici, știa deja cum sună profeția. Știa de mine: cine sînt, de unde vin. Mi-a zis că, dacă am un nepot, el poate aranja să fie adus aici. La început m-am opus, dar, pînă la urmă, m-a convins. Aveam nevoie de băiat, înțelegi? Aveam nevoie de cineva care să-mi urmeze.

– N-ai fi putut încerca să găsești un avatar pe calea obișnuită, aici, în Tibet? Un copil budist, unul al cărui părinți ar fi fost fericiți să fie ales.

Bătrînul clătină din cap:

– Nu. Există profeția. În anii care au urmat morții predecesorului meu, înainte de a veni eu aici, a existat un stareț interimar. Un bărbat pe nume Tensing Rinpoche. Cînd am fost adus aici, el s-a opus alegerii mele în funcția de stareț. A murit doi ani mai târziu, dar o parte dintre călugări nu au încetat să-l considere adevăratul avatar. În tinerețe a aparținut altei secte, care nu impunea călugărilor celibatul. A avut un fiu. Numele lui este

Tsarong Rinpoche. Dacă nu las la Dorje-la un stareț pe care să-l accepte majoritatea călugărilor, Tsarong Rinpoche va avea ocazia să se impună. Sînt destui care ar fi dispuși să-l urmeze. Și nu este nevoie să-ți spun ce-ar însemna dacă s-ar proclama stareț.

– De ce nu scapi de el?

– Nu pot. Este fiul lui Tensing Rinpoche. Crede-mă, nu-l pot alunga.

– De ce s-a oferit Zamiatin să te ajute? Ce are de cîștigat?

Starețul ezită. În spatele lui flacăra unei lumînări tremură în aerul înghețat:

– A venit în Tibet să caute ceva. Ceea ce căuta se află aici, la Dorje-la. A încheiat cu mine un tîrg: nepotul meu, în schimbul a ceea ce voia el. La început am refuzat, dar, în cele din urmă, nu am avut de ales. Am acceptat oferta.

– Ce anume căuta?

– Te rog, Christopher, nu-ți pot explica. Cel puțin, nu deocamdată. Poate mai târziu, cînd vei fi stat mai mult aici.

– Și William? Mi se va permite să-l văd?

– Christopher, ai, te rog, răbdare. Ți se va permite cînd va sosi momentul. Dar trebuie să înțelegi că nu ți se poate permite să-l iei cu tine. Trebuie să te împaci cu gîndul acesta. Știu că-ți va fi greu, dar eu te pot învăța cum să procedezi. Poți rămîne la Dorje-la oricît dorești. Mi-ar face plăcere să rămîi aici. Dar nu vei putea pleca niciodată împreună cu fiul tău. Acum ne aparține nouă.

Christopher nu zise nimic. Se duse la draperii și le trase în lături. Afară soarele apusese și întunericul pusese stăpînire pe *chörten*-uri. Simțea atingerea cușitului în cizmă, metalul rece lipit de piele. Ar fi fost atît de simplu să pună lama la gîtul tatălui său, să-l constrîngă să i-l dea pe William. Nu ar fi îndrăznit nimeni să-l oprească atîta timp cît îl ținea ostatic pe stareț. Se întreba de ce nu-și poate materializa gîndul.

– Vreau să mă întorc în camera mea.

Tatăl se ridică și veni lîngă ușă:

– Nu te poți întoarce acolo. Zamiatin a încercat să te ucidă o dată: data viitoare nu va mai da greș. Voi da ordin să ți se

pregătească o odaie la etajul acesta, lângă mine. Privi camera întunecată. S-a înserat deja. Trebuie să-mi spun rugăciunile. Așteaptă aici, voi trimite pe cineva să te conducă în noua ta odaie.

Starețul se întoarse și intra în camera cea mică. Christopher îl privi îndepărtându-se, adus de spate, cu părul alb. Tatăl lui revenise din morți. Dar, dacă asta însemna că i-l poate lua pe William, atunci prefera să renunțe la miracol și să-l trimită înapoi în mormânt.

28

Camera în care fu condus Christopher era mai mare decât celula în care fusese închis. Era de formă pătrată, frumos mobilată, cu pereți înalți care se terminau cu plăci de ceramică viu colorate, aduse tocmai din Persia. Păuni păseau țănoși și fecioare cu ochii ca măgelele aruncau priviri galeșe peste marginea cupelor cu vin. Pe un cer albastru intens, ciocîrlii și pupeze închipuiau un motiv complicat ca trilul păsărilor. Era o adevărată cameră a comorilor, departe de o chilie monahală; dar cu toate acestea, era în aceeași măsură o temniță ca și celula de la parter.

Rămase treaz în întunericul parfumat care-i aducea aminte de copilărie. Lampa cu seu se stinsese de la sine, lăsându-l să-și re trăiască trecutul, știind acum că în toți acești ani tatăl său fusese în viață. În timp ce Christopher îl jelea, el se afla aici, poate chiar în această odaie, făurindu-și o identitate nouă. „Are vreo importanță?” se întreabă. Nimic nu putea schimba ceea ce a fost. Adormi frământat de gânduri, așa cum adormise în noaptea aceea, cu mult timp în urmă, când aflase vestea morții tatălui său, în timp ce citea *Eneida*.

Îl trezi un zgomot slab și imediat observă o luminiță tremurînd în cameră. Cineva stătea lângă pat, privindu-l în tăcere. La început crezu că este tatăl său care venise să-l privească în timp ce dormea; dar băgă de seamă că silueta era mai scundă și nu era gîrbovită.

– Cine-i acolo? întrebă. Dar știa deja.

– Sst, făcu intrusul.

În același timp luminița fu ridicată mai sus și Christopher o văzu. De cât timp stătea în semiîntuneric, privindu-l?

Se apropie de pat, fără un cuvânt.

– Îmi pare rău că te-am speriat, șopti fata. De la distanța aceea îi deslușea perfect trăsăturile. Nu-și imaginase așa ceva: era extraordinar de frumoasă. Chipul i se desprinsese din întuneric, aplecându-se, îngrijorat, asupra lui. Am venit să văd dacă ești treaz, continuă ea tot în șoaptă.

Christopher se ridică în capul oaselor. Deși era îmbrăcat din cap pînă în picioare, îi era frig:

– Nu face nimic. Nu cred că am adormit demult. Ca să fiu sincer, aș prefera să stau treaz.

Fata puse lampa pe măsuta scundă și se retrase în penumbră. Christopher simțea că se teme de el.

– De ce te-au mutat în camera asta?

Îi spuse. Cînd isprăvi, fata părea foarte preocupată.

– De unde ai știut că sînt aici?

Fata ezită:

– Bătrîna mea dădacă, Sönam, știe tot ce se întîmplă la Dorje-la. Ea mi-a spus că ești aici.

– Înțeleg. Cum ai intrat? Călugărul care m-a condus aici mi-a spus că ușa va fi păzită toată noaptea.

Avu impresia că fata își reprimă un surîs:

– Dorje-la a fost clădită ca să păstreze secrete, șopti ea.

– Și tu?

– Nu înțeleg.

– Și tu ești unul dintre secretele mănăstirii?

Fata coborî privirea în pămînt. Cînd ridică din nou ochii, aceștia păreau mai închiși la culoare, dar cu o strălucire aparte.

– Poate, spuse abia șoptit.

Christopher o privi mai atent. Ochii îi erau ca niște lacuri, lacuri adînci, în care te puteai îneca ușor, dacă nu erai precaut.

– Cum ai ajuns aici?

– Sînt dintotdeauna aici.

O privi din nou. Părea imposibil ca o ființă atît de grațioasă să aparțină unui astfel de loc.

– La Dorje-la a existat întotdeauna o Doamnă.

– O Doamnă? întrebă Christopher intrigat.

– Cineva care să o reprezinte pe Doamna Tara, zeița Drölma, soția lui Avalokita. Ea a locuit dintotdeauna aici, la Dorje-la, în trupul unei femei.

O privi oripilat:

– Vrei să spui că ești o zeiță? Că te venerază?

Ea surîse și clătină din cap:

– Nu. Tara este zeița. Sau Drölma, dacă preferi așa, pentru că are multe nume. Eu sînt doar o femeie. Se reîncarnează în mine, dar eu nu sînt ea. Eu nu sînt zeiță. Înțelegi?

Christopher clătină din cap:

– E simplu. Noi toți sîntem întrupări ale eternului Buddha. Eu sînt întruparea Tarei. Poate fi văzută în și prin mine. Dar eu nu sînt Tara. Sînt Chindamani. Sînt doar o purtătoare a Tarei aici, la Dorje-la. În alte locuri are alte corpuri.

Christopher clătină din nou cap:

– Eu nu pricep nimic din toate astea. Aș putea crede că ești zeiță, nu mi-ar fi deloc greu. Ești mai frumoasă decît orice statuie pe care am văzut-o vreodată.

Fata roși puternic și își feri ochii:

– Nu sînt decît o femeie, murmură. Nu am cunoscut decît viața aceasta, trupul acesta. Doar Tara îmi cunoaște celelalte trupuri. Cînd voi renaște, Tara va avea un alt trup. Dar Chindamani nu va mai exista.

Afară auzi o rafală de vînt care se stinse imediat.

– Îmi pare rău că ți-e greu să înțelegi, zise ea.

– Și mie.

Îl privi din nou și zîmbi:

– Nu ar trebui să fii trist.

Dar era. Nimic nu-l putea izbăvi de această tristețe.

– Spune-mi, ce înseamnă numele Chindamani? Spuneai că Tara are multe nume. Acesta este unul dintre ele?

Fata clătină din cap:

– Nu, este un cuvînt sanscrit. Înseamnă „nestemata care îți îndeplinește dorințele“. Despre nestemata asta se vorbește într-o veche legendă: cel care o găsește are voie să ceară îndeplinirea tuturor dorințelor sale. În țara de unde vii aveți astfel de legende?

– Da, răspunse el, dar în sinea lui gîndea că toate se sfîrșesc în mod tragic.

– Nu mi-ai spus cum te cheamă.

– Christopher. Mă numesc Christopher.

– Ka-ris To-feh. Ce înseamnă?

– E greu de explicat. Unul dintre numele zeului pe care îl venerază poporul meu este „Christ“. „Christopher“ era numele bărbatului care l-a purtat pe umeri cînd era copil. Înseamnă „cel care l-a purtat pe Christ“.

I se păru că îl privește straniu, ca și cum vorbele lui i-ar fi trezit interesul. Tăcu o vreme, pierdută în meditație. Christopher îi cerceta chipul, dorindu-și să fi fost zi, ca să o poată vedea mai bine.

– Chindamani, zise el, schimbînd subiectul. Știu cine este Dorje Lama. Știu de ce l-a adus pe fiul meu aici, de ce vrea să îl țină la mănăstire. Spuneai că mă poți ajuta să plec de aici împreună cu William. Mai ești dispusă să faci asta pentru mine? Fata încuviință din cap. De ce? De ce vrei să mă ajuți?

Chindamani se încruntă:

– Am nevoie, în schimb, de ajutorul tău. Pot găsi o cale de scăpare de la Dorje-la pentru tine și pentru fiul tău. Dar odată ajunși afară nu mai pot face nimic. Am fost adusă aici pe cînd eram copil; lumea de afară e ca un vis pentru mine. Am nevoie de ajutorul tău ca să-mi găsesc calea în ea.

– Dar de ce vrei să pleci, în fond? Ajută-mă să îl scot pe William și mai departe mă descurc.

Fata clătină din cap:

– Ți-am spus că aici este un loc periculos. Trebuie să plec.

– Vrei să spui că ești în pericol?

Fata clătină iarăși din cap:

– Nu. Nu ar îndrăzni nimeni să-mi facă vreun rău. Dar alții sînt în pericol. Mai ales unul; viața lui atîrnă de un fir de păr. Trebuie să-l ajut să scape. Vreau să mă ajuți.

– Nu înțeleg. Cine este acea persoană? De ce îi este viața în pericol?

Fata șovăi:

– Nu este ușor de explicat.

– Încearcă.

Ea scutură iarăși din cap:

– Nu. E mai bine să vezi chiar tu. Vino cu mine. Dar să nu faci zgomot. Dacă ne descoperă, nu mai pot face nimic pentru tine. Va pune să fii ucis.

– Cine? Cine va pune să fii ucis?

– Un mongol. Se spune că vine dintr-un loc îndepărtat, din Rusia. Numele lui este Zamiatin.

Christopher încuviință:

– Da. Am auzit de el. El este sursa de pericol aici?

– Da. Zamiatin și cei care îl susțin. Are mulți adepți în mănăstire. Bărbatul care te-a adus aici, Tsarong Rinpoche, este unul dintre ei.

Încă nu era totul limpede, dar Christopher începea să deslușească intriga în linii mari.

– Unde mergem?

Fata îl privi pentru prima oară drept în ochi:

– Să-l vedem pe fiul tău. Ți-am promis că te duc la el.

Ieșiră din odaia lui Christopher printr-o ușă mascată în perete, în spatele draperiilor grele. Dincolo de ea era un coridor lung și umed, care ducea la o a doua ușă, prin care pătrunseră

într-unul din holurile mari. Chindamani cunoștea drumul cu ochii închiși. O privea lunecînd în fața lui, ca o umbră printre celelalte umbre din jur. Rămaseră la etajul acela, trecînd prin coridoare sinuoase și camere întunecate și reci. În cele din urmă ajunseră la o scară în spirală, care se înfunda într-un chepeng din tavanul coridorului. Lîngă scară, pe niște cîrlige, atîneau cîteva cojoace din piele de oaie.

— Îmbracă o haină, îi ordonă Chindamani, întinzîndu-i un cojoc.

— Ieșim afară?

— Da. Afară, zise ea, dînd din cap. Vei vedea.

Îmbracă o *chuba* cu cîteva măsuri mai mare decît i-ar fi trebuit, își trase gluga pe cap și fără să mai scoată o vorbă, se întoarse și începu să urce scara cu îndemînare. Cînd ajunse sus, scoase cîrligul cu o mînă. Era ca și cu i-ar fi deschis ușa vîltorii. Un vînt rece, ca însăși răsufierea nordului, coborî peste ei. Lampa lui Chindamani se stinse instantaneu, lăsîndu-i în beznă totală. Christopher urcă după ea.

— Stai aproape de mine, îi strigă fata.

Vîntul îi bătea în față cu atîta putere, încît aproape o doborî de pe scară. Ieși prin deschizătură pe acoperiș, aplecîndu-se mult în față, ca să nu fie luată de urgie și azvîrlită în gol. Întunericul nu era întuneric, ci o masă de sunete indescifrabile: gemetele și țipetele sufletelor pierdute în labirinturile durerii.

Christopher se cățăra și el pe acoperiș și închise chepengul cu greutate. Întinse mîna și o găsi în întuneric. Fata îl apucă de mînă, strîngîndu-l tare cu degetele ei reci și tremurînde.

Cînd ochii i se obișnuiră cu întunericul, Christopher desluși contururile din jur: cupole aurite și bogat ornamentate, roțile de rugăciune și statuile poleite pe care le văzuse din depărtare în ziua sosirii la Dorje-la. Chindamani cunoștea drumul pe acoperiș dintr-o experiență îndelungată. Împreună, înfruntară vîntul pînă ajunseră la marginea acoperișului. Chindamani îl trase pe Christopher mai aproape și-și lipi buzele de urechea lui.

– Acum vine partea cea mai grea.

Christopher se întrebă care fusese partea ușoară.

– Ce trebuie să facem?

– Acolo e un pod, strigă fata. Duce de la acoperiș pînă la un alt versant al muntelui. Nu e departe.

Christopher scrută bezna de dincolo de acoperiș:

– Nu văd nimic, țipă el. Buzele îi atingeau urechea; ar fi vrut să o sărute. În clipa aceea, în întuneric, în bătaia vîntului.

– E aici. Crede-mă! Dar pe vîntul ăsta trebuie să mergem în patru labe. Nu există nici o balustradă. Nu avem nimic de care să ne ținem.

– Cît este de lat?

Nu i se părea deloc o idee bună.

– Cît de lat dorești tu să fie. Zece mile. Lat cît Tibetul. Lat cît palma zeului Chenrzi. Nu o să cazi.

Christopher scrută din nou întunericul. Ar fi vrut să poată fi mai încrezător.

– Nu fi atît de sigură.

Fata dădu drumul palmei lui Christopher și se lăsă în genunchi, sprijinindu-se în mîini. Abia reușea să o deslușească, tîrîndu-se ca o nălucă în bezna înconjurătoare.

Christopher îi urmă exemplul. *Chuba* îl făcea să se simtă greoi și neîndemînic, expus în orice moment vîntului puternic, care amenința să îl răstoarne. Îi era îngrozitor de teamă pentru Chindamani, al cărei trup subțire n-ar fi putut opune rezistență rafalelor puternice care o puteau ridica ușor, ca pe o frunză, pentru a o arunca în gol.

Fata se făcu nevăzută în întuneric, iar Christopher se grăbi spre locul în care o văzuse ultima oară. Cu greu putea ghici conturul unui cap de pod clădit din piatră, care pornea de pe acoperiș. Întrebase cît este de lat, dar nu și cît este de lung. Din cîte își putea da seama, nu era mai lat de trei picioare, iar suprafața părea netedă ca sticla. Prefera să nu se gîndească la ce se afla dedesubt.

Cu inima bătîndu-i haotic, cu răsufarea întretăiată, pomi spre pod, apucîndu-se cu mîinile de margini, ţinîndu-şi genunchii apropiaţi şi rugîndu-se ca vîntul să nu se mai întetească. În ciuda gerului, simţea broboane de sudoare adunîndu-i-se pe frunte şi prelingîndu-i-se pe obraji. Se încurca la tot pasul în cojocul de blană. Nu o putea vedea pe Chindamani în faţa lui. Nu era decît vînt şi beznă, un întuneric fără sfîrşit, răsunînd de vuietul neostenit al vîntului.

Înainta mişcîndu-şi braţele şi picioarele pe rînd: braţul stîng, piciorul drept, braţul drept, piciorul stîng. Era obsedat de ideea că îşi va pierde echilibrul şi va aluneca de pe pod, fără putinţă de scăpare.

De două ori o rafală de vînt venită de jos îi umflă cojocul, ridicîndu-l puţin, dar de fiecare dată reuşi să se lipească de suprafaţa podului, aşteptînd să se potolească urgia. Degetele îi erau atît de îngheţate, încît abia se mai putea ţine de marginea podului. Nu vedea, nu auzea şi nu simţea nimic; traversarea podului era, pur şi simplu, un act de voinţă, nimic mai mult.

Traversarea dură, parcă, secole. Timpul se oprise în loc, în timp ce el îşi continua drumul prin întuneric. Viaţa lui anterioară i se părea doar un vis, pe cînd cea pe care o trăia acum era acut de reală, marcată de tîrîtul prin beznă, de aşteptarea clipei în care va fi smuls de vînt şi izbit ca o marionetă de stînci.

– De ce ai întîrziat atît? Era glasul lui Chindamani, venind din întuneric.

Se afla la capătul opus al podului, continuînd însă să se tîrască, resemnat la gîndul că podul nu va avea sfîrşit.

– Aici ne putem ridica în picioare. Locul este mai ferit decît acoperişul.

Christopher băgă de seamă că vîntul bătea mai potolit şi nu îi biciuia faţa cu aceeaşi forţă. Chindamani stătea lîngă el, micuţă şi ridicol de voluminoasă în *chuba* sa supradimensionată. Fără să judece, împins doar de disperarea care i se cuibărise în suflet în timpul traversării, se apropie de ea şi o strînse în braţe. Fata

nu spuse nimic, nu schiță nici un gest de respingere, ci se lăsă în voia lui. Blana groasă a *chube*-lor le ținea trupurile la distanță, tot atît cît și întunericul. Îl lăsă să o ia în brațe, deși știa că greșește, că nici unui bărbat nu ar fi trebuit să-i permită vreodată acest lucru. O cuprinse o teamă surdă. Nu putea să o definească exact, dar știa că avea, într-un fel, legătură cu bărbatul acesta necunoscut, al cărui destin se încrucișase atît de crud cu al ei.

– E timpul, spuse, în cele din urmă.

Nu o sărutase, nu-i simțise atingerea pielii, totuși știa că trebuie să se smulgă din îmbrățișarea lui înainte ca teama să devină mai mare. Nu-și imaginase niciodată că teama și dorința se pot învecina atît de mult, coexistînd asemenea unui zeu cu consoarta sa, îngemănați pentru eternitate în piatră.

Christopher îi dădu drumul încet, dăruind-o din nou nopții. Mirosea a scorțișoară. Nările îi erau pline de parfumul trupului fetei. Nici chiar vîntul nu i-l putu smulge.

Îl conduse peste o porțiune întinsă de stîncă, presărată cu crengi rupte și pete de gheață. Deasupra lor muntele se înălța, în întuneric, invizibil și uriaș, făcîndu-și prezența mai mult simțită decît văzută. Deși era un loc ferit, părea să fie mai rece aici pe stîncă, la poalele muntelui.

– I se spune Ketsuperi, zise ea.

Christopher îi răspunse că nu înțelege.

– Muntelui, îi explică Chindamani. Înseamnă „muntele care ajunge pînă la cer“.

Pe nesimțite ajunseră chiar pe versant. Chindamani puse palma pe peretele de stîncă și împinse. Ceva se mișcă și Christopher își dădu seama că ceea ce văzuse nu era, de fapt, stîncă, ci o ușă tăiată în munte. Prin deschizătură se filtra lumina slabă, răspîndită de cîteva lămpi. Chindamani împinse mai tare și ușa se dădu de perete.

În fața lui se întindea un coridor îngust, lung de șapte-opt picioare. Fusese săpat chiar în stîncă, dar pereții erau neteziți și tencuiți. Din tavan atîneau lămpi frumos împodobite, care pîlpîiau ușor în bătaia curentului ce pătrundea prin ușa deschisă.

Chindamani o închise și își dădu jos gluga de pe cap. În coridor era mult mai cald decît afară.

– Ce este locul acesta?

– Este un *labrang*. Aici este reședința reîncarnărilor în Dorje-la. Aici sînt adăpostiți prima oară, după ce sînt luați de la familiile lor. Starețul de acum – tatăl tău – nu a stat niciodată aici. A locuit de la început la ultimul etaj al clădirii principale. Din cîte știu eu, nici nu a pus piciorul aici. Tăcu o clipă: Cînd m-ai luat în brațe, acolo, afară, ce ai simțit? La ce te-ai gîndit?

Întrebarea, născută din acea parte a conștiinței sale, pe care o crezuse adormită pînă acum, o sperie. Pînă atunci nu simțise niciodată nevoia să întrebe pe cineva ce gîndește despre ea. Ea era Tara, nu fizic, ci spiritual, iar asta era suficient. Propriul ei trup era lipsit de importanță, era un simplu înveliș, nimic mai mult. Nici măcar nu se gîndise vreodată la faptul că are o identitate proprie.

– Mă gîndeam la frig. La întuneric. La unii pe care i-am petrecut pe pod, crezînd că te-am pierdut pentru totdeauna. Și m-am mai gîndit cum ar fi fost dacă era cald. Dacă era lumină. Dacă ai fi doar o femeie, nu o zeiță.

– Dar ți-am spus că sînt femeie. Nu e nici un mister.

El îi căută privirea, apoi șopti:

– Ba da, este un mister. Nu înțeleg aproape nimic. În lumea voastră sînt orb și surd, mă tîrăsc prin întuneric, așteptînd să mă prăbușesc în neant. ·

– Nu există altceva decît neantul.

– Nu pot crede așa ceva, protestă Christopher.

– Îmi pare rău.

Își întoarse fața, roșind. Dar ceea ce spusese era adevărat: nu exista decît neantul. Universul era o libelulă care se rotea în tăcere deasupra apelor întunecate.

Christopher făcu un pas spre ea, conștient că o rănise. Nu o făcuse intenționat.

– Vino cu mine, zise ea. Fiul tău te așteaptă. Probabil că doarme. Dar, te rog, orice ai face, nu încerca să-l trezești sau să-i vorbești. Promite-mi.

– Dar...

– Trebuie să-mi promiți. Dacă se află că l-ai văzut, nu vom mai putea ajunge niciodată la el. Promite-mi.

Christopher încuviință:

– Promit.

*

La capătul coridorului era o ușă care dădea în stînga. Dincolo de ea se afla o încăpere plină de statuete și chipuri pictate. De aici se deschideau alte trei uși.

Chindamani îi făcu semn lui Christopher să tacă, apoi deschise ușa din dreapta.

Christopher își dădu imediat seama că se aflau într-un dormitor. Ardea o singură lampă, iar la lumina palidă se putea vedea un pătuț acoperit cu brocarturi grele, sub care era ghemuită o siluetă plăpîndă, învăluită în umbră.

Chindamani făcu o plecăciune adîncă, apoi își îndreptă spatele, duse un deget la gură și se strecură înăuntru. Christopher o urmă.

Era ca și cum Dorje-la și toată sălbăticia aceea necuprinsă, acoperită de zăpadă și gheață, ar fi dispărut ca prin farmec. Christopher își imagina că se află din nou la Carfax, privindu-și fiul cum doarme în camera plină cu jucării și cărți. Coșmarul nu exista decît în mintea lui. El, nu copilul, era cel care visa, cel care nu se putea trezi, oricît de mult ar fi încercat.

Se apropie de William, călcînd în vîrful picioarelor. Pletele îi căzuseră copilului pe ochi. Christopher dădu șuvițele la o parte cu gesturi blînde, mîngîind în treacăt fruntea băiatului. William

se foi și mormăi ceva în somn. Chindamani îl apucă de braț, temîndu-se să nu îl trezească pe copil. Christopher simți cum i se umplu ochii de lacrimi.

Ar fi dorit să-l ia pe William în brațe, să-i spună că totul era bine, să-l ducă departe de locul acesta. Dar Chindamani îl trase deoparte și-l scoase din încăpere.

Christopher avu nevoie de mult timp pînă să poată scoate o vorbă. Chindamani aștepta răbdătoare, fără să-l slăbească din priviri. Îi era sortit să nu aibă parte de copii, dar înțelegea bine tulburarea care pusese stăpînire pe Christopher.

– Iartă-mă, zise el într-un tîrziu.

– Nu te scuza. Cînd va sosi momentul potrivit, vei putea vorbi cu el. Dar deocamdată este mai bine să nu știe că ești aici.

– Spuneai că o să-mi mai arăți ceva. Spuneai că cineva este în pericol din cauza lui Zamiatin.

– Da. Mergem să-l vedem chiar acum.

– Zamiatin a venit aici să caute ceva. Cînd am discutat cu... șovăi o clipă... tatăl meu, mi-a spus că a încheiat un tîrg cu Zamiatin: fiul meu în schimbul a ceea ce caută Zamiatin. Mai are și altcineva legătură cu asta?

Chindamani încuviință din cap:

– Da. Zamiatin a venit aici să-l găsească. Vreau să mă ajuți să îl scăpăm de el.

Îl conduse la una dintre celelalte uși. Dincolo de ea era o altă cameră slab luminată, un alt pat acoperit cu țesături minunate. În pat dormea un copil, cu părul răvășit, ochii strîns închiși, cu o mîna odihnindu-se pe pernă, ca și cum ar fi vrut să apuce sau să respingă un vis.

– Iată, șopti ea. Asta caută Zamiatin. Asta te-a adus aici.

Un băiețel? Un copil învăluit în umbră? Atîta tot?

– Cine e?

– Cine ai vrea să fie? îi răspunse Chindamani tot printr-o întrebare. Un împărat? Poate viitorul împărat al Chinei? Moștenitorul țarului care a reușit cumva să supraviețuiască? Vezi, nu sînt chiar neinformată despre lumea voastră.

– Nu știu. Ar putea fi oricine. Nu mă așteptam la asta.

Dar la ce se așteptase, oare? În fond, se așteptase la ceva?

– Nu e decît un băiețel, zise Chindamani încet, dar emoționată. Nimic mai mult. Asta-i tot ce-și dorește să fie. Dar nu are nici un cuvînt de spus în privința asta, zise după o pauză. Nu poate fi ceea ce dorește, pentru că lumea dorește ca el să fie altcineva. Înțelegi?

– Cine spun ei că este?

Chindamani se uită la băiat, apoi înapoi la Christopher:

– Maidari Buddha. Al nouălea Buddha de la Urga. Și ultimul.

– Nu înțeleg.

Fata își clătină capul încet, cu tristețe:

– Nu, nu înțelegi. Făcu o pauză și îi aruncă din nou o privire băiatului: Este conducătorul legitim al Mongoliei, șopti ea. El este cheia unui continent. Acum înțelegi?

Christopher își plecă privirea asupra copilului. Deci asta era! Zamiatin căuta cheia cu care să descuie camera comorilor din Asia. Un zeu în viață, care să facă din el cel mai puternic om din Orient.

– Da, șopti el. Da, cred că încep să înțeleg.

Fata își întoarse privirea către el:

– Nu. Nu înțelegi absolut nimic.

30

Îi lăsară pe copii să doarmă și ieșiră din nou în noapte, întorcîndu-se în clădirea principală tot peste pod. Mănăstirea era cufundată în somn, însă Chindamani insistă să meargă în tăcere pînă ajunseră în odaia lui Christopher.

Rămase cu el în noaptea aceea, pînă aproape de ivirea zorilor. La început Christopher șezu absent, uitînd de prezența ei, pentru că revederea lui William îl copleșise. Chindamani

pregăti ceaiul pe o sobă scundă din colțul odăii. Era ceai chinezesc, *wu lung*, aproape transparent, în care pluteau cîteva flori de iasomie, asemenea nuferilor pe suprafața liniștită a unui lac. Cînd ceaiul fu gata, îl turnă cu grijă în două ceșcuțe de porțelan, așezate una lîngă alta pe o măsuță joasă. Ceșcuțele erau subțiri ca o coală de hîrtie, de culoare albastru-pal, ca găoacele de ou. Prin porii fini, Christopher putea vedea ceaiul, strălucind auriu în lumina blîndă.

– Chinezii le spun *t’o t’ai*, zise Chindamani, atingînd cu degetul marginea unei cești. Sînt deosebite, extrem de rare. Acestea două au făcut parte dintr-un serviciu dăruit unuia dintre stareții de la Dorje-la de către împăratul K’ang-hsi. Sînt vechi de peste două sute de ani.

Ridică ceșcuța spre lumină, urmărind jocul flăcărilor în lichidul de culoarea ambrei. Pentru prima oară, Christopher avea ocazia să o admire în toată frumusețea ei. Pielea ei era asemănătoare cu porțelanul pe care îl ținea în mînă și era la fel de delicată și de netedă ca și acesta. Era scundă, nu mai înaltă de cinci picioare, dar avea un trup perfect proporționat. Cînd făcea vreun gest – să toarne ceaiul, să ducă la buze ceșcuța fragilă sau doar să dea la o parte o șuviță rebelă de păr – emana o grație infinită, pe care nu o remarcase la nici o altă femeie pînă atunci.

Nu era eleganță studiată ori deprinsă de-a lungul timpului, ci o ușurință naturală în mișcare, ce-și avea originea în armonia perfectă care exista între trup și lumea în care trăia. Avea senzația că ar putea aluneca pe apă ori peste o pajiște, fără să strivească un singur fir de iarbă. Și deodată se întristă, pentru că o asemenea perfecțiune părea a fi mult mai presus de atîngerea lui stîngace.

La început sorbiră ceaiul fără să schimbe o vorbă, urmărind umbrele care alunecau pe pereți, schimbîndu-și neconținut forma. Christopher era adîncit în gînduri, plutind la mii de mile distanță, ca pe o plută aflată în derivă în largul oceanului, neștiind în ce direcție se află țărmul. Ea nu schiță nici un gest pentru a-l smulge din meditație, nu încercă în nici un fel să

spargă tăcerea ori să-l distragă de la durerea care îl frământa. Doar, din cînd în cînd, îi arunca priviri, cu chipul pe jumătate ascuns în penumbră.

În cele din urmă, Christopher începu să vorbească, poticnindu-se, cu pauze lungi și dureroase. Ceaiul se răcise, iar florile de iasomie căzuseră, ofilite, pe fundul ceștii. Vîntul continua să vuiască printre munți, ca un suflet rătăcit. Vorbea dezlînat, fără să-și pună ordine în gînduri: pur și simplu, le dădea frîu liber, pentru ca în momentul următor să se cufunde din nou în muțenie. Acum vorbea despre copilăria lui, petrecută în India, apoi povestea despre mătușa Tabitha și despre verile lungi de la Carfax, veri care odinioară i se păruseră interminabile. Sau îi vorbea despre oamenii pe care îi ucisese, despre cei pe care îi trădase, despre o femeie pe care o înșelase cîndva, într-o după-amiază geroasă de iarnă. Îi mai povesti despre moartea lui Cormac și despre cum se rugase pentru el, despre bîzîitul înnebunitor al muștelor pe care nu și-l putea scoate din minte; despre fata goală de la orfelinat; despre cum fusese ucis Lhaten, asemenea unui vițel sacrificat pe întinderea imaculată de zăpadă. Ea îl asculta așa cum ascultă preotul spovedania unui păcătos, fără să-l mustre, fără să-l absolve de vină. Iar el nici nu cerșea așa ceva, fiind mulțumit de simpla ei prezență și de privirea pe care i-o dăruia în penumbră. În final, îi povesti despre tatăl lui, despre renașterea misterioasă și teribilă care avusese loc, în după-amiaza aceea, acolo, printre sarcofage. Se lăsă o tăcere apăsătoare. La un moment dat, își dădu seama că ținea mîna ei mică și delicată, aidoma unei scoici sau unui ciob de porțelan: o fărîmă din ceva știut de mult și pe care îl crezuse pierdut pentru totdeauna.

– Cum a ajuns băiatul aici, cel pe care îl caută Zamiatin?

– Se numește Dorje Samdup Rinpoche. S-a născut într-un sat din vest, departe de aici, aproape de lacul sacru Manosarowar. Asta s-a întîmplat acum zece ani. Cînd era încă foarte mic, cîțiva călugări au venit din Mongolia la Manosarowar. Au descoperit anumite semne din care reieșea că el este noua încarnare a lui Maidari Buddha.

„Asta era în jur de 1912“, socoti Christopher. Acum știa ce anume descoperiseră Maisky și Skripnik la Manosarowar, ce anume intenționa Zamiatin să redescopere.

– La început călugării au vrut să-l ducă pe Samdup înapoi în Mongolia, în orașul sfânt al lui Urga. Dar ceilalți s-au opus. Există încă un Khutukhtu pe tronul din Urga: dacă ar fi aflat de existența băiatului, ar fi încercat mai degrabă să-l asasineze, decât să-i cedeze locul.

– Un Khutukhtu? întrebă Christopher, care nu mai auzise acest cuvânt.

– Așa numesc mongolii avatarurile. Samdup este adevăratul Khutukhtu Urga. Jebtsun Damba Khutukhtu. Adevăratul conducător al Mongoliei.

– Nu înțeleg. Cum pot fi doi Khutukhtu în același timp? Cum l-ar putea înlocui unul pe celălalt cât timp sînt amîndoi în viață?

– Nu există doi Khutukhtu. Sînt una și aceeași persoană. Sălășluiesc în două trupuri diferite, atîta tot. Dar cel de-al optulea trup a încetat să mai fie vehiculul potrivit. Maidari Buddha a hotărît să se întrupeze în alt corp, înainte ca cel de-al optulea să fie distrus. Este foarte simplu.

– Da, dar ceea ce nu pricep este de ce ar irosi Zamiatin atîta timp, venind să îl caute pe copil. De ce nu merge mai degrabă în Mongolia, să încerce să-l influențeze pe actualul Khutukhtu.

Chindamani clătină din cap:

– Khutukhtu din Urga nu are nici o putere. Eu nu mă pricep la lucrurile astea, dar i-am auzit vorbind pe stareț și pe ceilalți călugări. Ei spun că în perioada în care s-a născut Samdup, împăratul Chinei a fost învins în urma unei mari rebeliuni. Este adevărat?

Christopher încuviință din cap. În 1911 dinastia Manchu fusese răsturnată de la putere, iar China fusese proclamată republică.

– Cînd s-a întîmplat asta, continuă Chindamani, Khutukhtu din Urga s-a răzvrătit împotriva chinezilor, care au asuprit Mon-

golia vreme de secole. A fost proclamat conducător, iar chinezii au părăsit țara. L-a început, i-a acordat protecția o altă țară independentă, dinspre nord. Am auzit că era una dintre țările *pee-ling*, dar nu înțeleg asta.

– Rusia. Împăratul ei dorea să aibă influență asupra Orientului. Continuă.

– Khutukhtu a guvernat cu ajutorul ei mai mulți ani. Dar apoi împăratul *pee-ling* a fost înlăturat, ca și cel al Chinei. Așa este?

– Da. Este adevărat.

– Când s-a întâmplat asta, chinezii s-au întors în Mongolia. L-au obligat pe Khutukhtu să semneze hîrtii prin care renunța la putere. L-au sechestrat în palatul lui. Acum este bătrîn și orb. Iar poporul nu mai are încredere în el. Zamiatin vrea să-l ducă pe Samdup la Urga și să-l înscăuneze în tronul lui.

– Spuneai că actualul Khutukhtu nu mai este vehiculul potrivit și că poporul nu mai are încredere în el. Ce ai vrut să zici cu asta?

Fata părea stînjenită că trebuie să discute cu el despre asemenea lucruri:

– Nu știu decît ce mi-a spus Sönam. Actualul Khutukhtu s-a născut acum cincizeci de ani, într-un sat lîngă Lhasa. Încă de la o vîrstă fragedă a dat semne de nepotrivire: exista o tensiune între om și spiritul pe care îl încarna. Se mai întâmplă. E ca și cum ceva nu ar merge cum trebuie în momentul încarnării. Tăcu o clipă, apoi continuă: Khutukhtu a început să bea. S-a însurat, nu o dată, ci de două ori. Cea de-a doua soție a fost o tîrfă: invita în cortul ei bărbați, bărbați tineri, *trapa*, bărbați care ar fi trebuit să aibă mai multă minte. Dar el e și mai rău. El se culcă și cu bărbați, și cu femei. Acum cîțiva ani, cîțiva *lama* s-au plîns de el. Ziceau că terfelește credința, că discreditează statutul de Khutukhtu. A pus că fie executați. Acum nu

mai îndrăznește nimeni să îl vorbească de rău. Îi aruncă o privire lui Christopher, curioasă să vadă ce înțelesese din tot ce-i spusese: Te-am șocat? Crezi că așa ceva este imposibil?

El clătină din cap:

– Nu știu ce este posibil în lumea voastră. Nu văd nimic nefiresc în faptul că un bărbat bea sau își dorește o femeie. Bărbații sînt bărbați, indiferent al cui suflet sălășluiește în ei.

Chindamani sesiză substratul spuselor lui: o femeie este tot o femeie, orice ar spune bărbații că este.

– Uneori se întîmplă astfel de lucruri, zise ea. Așa a fost și în cazul celui de-al șaselea Dalai Lama. Cel de-al cincilea a murit în timp ce se construia palatul de la Lhasa, Potala. Timp de zece ani, regentul a ascuns poporului moartea lui, spunîndu-le că s-a retras să mediteze. Cînd l-au descoperit, în sfîrșit, pe cel de-al șaselea, acesta era un puști de treisprezece ani. Trăise în lume. Simțise parfumul florilor. Cunoscuse dorința. L-au adus la Lhasa și l-au închis în Potala. Acolo era întuneric și trist, iar el ura asta. Voia să trăiască în lumea soarelui, printre oameni obișnuiți, dar ei l-au forțat să-și ducă zilele în beznă, fără altă companie decît cea a zeilor și a profeților.

Christopher simțea compătimirea care răzbătea din vocea ei. De fapt, ea dădea glas propriilor sale dorințe, propriilor sale gînduri:

– Mai tîrziu, cînd s-a maturizat destul ca să-și vadă singur de treburi, a început să iasă noaptea în oraș, deghizat în chip de muritor de rînd. Se ducea în taverne și se culca cu tot felul de femei. Cînd se apropiau zorile, se strecura înapoi în palatul Potala. A trăit așa ani de zile. Dar apoi au venit chinezii care au pus stăpînire pe partea de est a Tibetului. Au pus sub pază drumul spre Lhasa. Și l-au ucis pe Dalai Lama.

Tăcu.

– Oamenii nu se îndoiau că este adevăratul avatar?

Fata clătină din cap:

– Nu. Nu s-au îndoit de el nici o clipă. Era blînd. Nu ca cel de la Urga. Oamenii ziceau că are două trupuri: cel real și unul fantomatic. Spuneau că trupul real rămîne la Potala, în timp ce năluca se plimbă prin taverne, punîndu-le la încercare credința. Scria poezii. Cîntece de dragoste. Dar poemele sale erau triste. Ca parfumul unui om pe moarte. Începu să recite cîteva versuri din poeziile lui:

„Sus, în Potala, în odăi întunecate, singur trăiesc.
Sînt un zeu viu, o ființă supranaturală,
Dar cînd mă afund în străduțe înguste,
Cînd merg printre oameni și umbre,
Sînt pămîntean, al dansurilor rege,
Sînt universul însuși care-nvață să cînte.“

În tăcerea care se lăsă, ea realizează pentru întîia oară cît fusese de singură. Nici chiar zeița Tara nu putea înlocui prezența unei ființe în carne și oase. Încercă să-și amintească chipul mamei sale, aplecîndu-se asupra ei în copilărie, dar nu vedea decît umbre șterse.

– Îmi pare rău pentru el. Cred că era foarte trist.

Chindamani privea în jos, undeva, în gol:

– Da, șopti ea. Dar poate că nu mai mult decît alte avataruri, decît alți Dalai Lama. Cu toții ducem o viață identică cu a lui. Sîntem desfigurați în același mod. Trupurile noastre sînt lipsite de culoare, Christopher. Carnea ne este ca de gheață. Viața noastră este un ritual interminabil. Ridică ochii repede, temîndu-se parcă să nu-l vadă dispărînd: Nu am mirosit o floare niciodată în viața mea. Doar tămîie. Doar mirosul de seu al lămpilor. Aici nu cresc flori.

„Nicăieri în lumea asta nu cresc flori, gîndi Christopher. Nu e decît zăpadă. Gheață. Chiciură.“

Chindamani se ridică și se duse la fereastră. Ca și celelalte, de la etajul superior, geamul era de sticlă. Privi afară, în întu-

neric, dincolo de reflecția propriului său chip, de cea a flăcărilor, privind dintr-o lume a umbrelor o alta la fel. Încă nu era dimineață, dar pe cer se arătau primele semne ale zorilor. Continua să privească întunericul, acolo unde noaptea încă nu capitulase în fața luminii.

– Venim din întuneric, zise ea, și ne întoarcem în întuneric.

Acest *pee-ling* o tulbura. Răsturnase totul cu susul în jos. Nu cunoscuse în viața ei alt loc decât Dorje-la. Vreme de douăzeci de ani privise cum apune soarele dincolo de aceeași munți, se rugase acelorași zei, străbătuse aceleași coridoare.

Se întoarse îngîndurată la locul ei:

– Ka-ris To-feh, zise cu glas stins, îți iubești mult fiul?

– Desigur.

– Și dacă ți-ai găsi destinul? Aici, în munții aceștia. Poate la Dorje-la. Ai renunța la el, doar ca să pleci acasă cu fiul tău?

– Îmi oferi un destin? Despre asta este vorba?

– Nu știu, zise simplu, și Christopher remarcă tristețea din privirea ei.

– Ce vrei să fac?

Chindamani tăcu și își plecă ochii asupra ceșcuței pe care o ținea în mînă. Dacă o spărgea, era pierdută pentru vecie. Nu toate lucrurile sînt veșnice. Totul este trecător.

– Du-ne departe de Dorje-la, zise ea. Pe mine și pe Samdup. Du-ne spre nord. În nord este o mănăstire unde Samdup va fi în siguranță. Și fiul tău va fi ferit acolo, pînă vei putea să-l duci acasă. Vrei să ne ajuți?

Christopher șovăi. Asta însemna să-și prelungească foarte mult călătoria. Și un astfel de ocol nu ar fi lipsit de pericole. Instinctul de conservare îi șoptea să spună nu. Dar știa deja că nu are putere să o facă.

– Cum vom găsi drumul?

– Am o hartă. A găsit-o Sönam în biblioteca starețului și mi-a dat-o.

Îi privi chipul, ochii. Nu-și putea desprinde privirea de pe fața ei.

– Bine, zise el. Vin cu tine. O să descoperim sanctuarul pe care îl cauți.

Tînăra zîmbi și se ridică:

– Mulțumesc, murmură ea. Își simțea inima eliberată de o povară grea. Atunci, de ce era atît de înfricoșată?

De afară se auzi sunetul strident al trompetei.

– E timpul să plec. O să mă întorc mai tîrziu. Acum trebuie să dormi. Nu avem mult timp la dispoziție. Cred că Zamiatin intenționează să plece în curînd de aici.

Christopher se apropie de ea:

– Ai grijă de tine, zise el.

Chindamani îi surîse:

– Somn ușor.

Christopher se aplecă și o sărută pe frunte. Fata se înfioră și întoarse capul într-o parte:

– La revedere, Ka-ris To-feh, zise și se întoarse grăbită spre ușa prin care intrase.

Christopher se apropie de fereastră și privi afară. Dacă își forța puțin ochii, putea desluși conturul munților răsărind din întuneric.

31

Visa că se afla din nou la Carfax, iar William îi face semn cu mîna, desenînd cu degetele subțiri și albe arabescuri pe cerul albastru. Trecuse atîta timp, iar în Tibet era așa de frig! Cît de mult trebuie să fi crescut William și cît de dogoritor trebuie să fie focul din căminul bibliotecii! Cu fiecare pas pe care îl făcea, băiatul creștea tot mai mult și, în final, îl văzu în fața lui, nu în chip de copil, ci deja ca adult. Părul lui William

încărunțise la tîmple, exact ca al lui, iar chipul îi era brăzdat de cute adînci, dar nu putea spune dacă erau din cauza durerii sau, pur și simplu, a vîrstei. Din senin, în urechea lui Christopher răsună un glas de copil:

„Ești bătrîn, micuțule William, i-a spus tata,
Iar părul ți-a albit mult.
Și totuși, în fiecare seară îl duci la culcare –
La vîrsta ta mai dormi în fiecare noapte?”

– Ai fost plecat mult timp, tată, zise William. Am crezut că ai murit. Am crezut că ai dispărut, ca bunicul.

– Am fost mort. Dar acum sînt iarăși viu.

– Ești sigur? întrebă William, cu un surîs în colțul gurii.

*

O așteaptă toată ziua pe Chindamani, dar ea nu veni. Nu veni nimeni, în afară de tînărul călugăr care îi aduse mîncare de două ori și plecă fără o vorbă. O dată, după-amiază, i se păru că aude voci furioase, dar după o vreme se stinseră și acestea, iar el rămase din nou înconjurat de tăcere. La apusul soarelui trompeta nu sună. Cînd băiatul reveni să strîngă vasele, i se păru speriat, dar refuză să răspundă întrebărilor lui Christopher și plecă în grabă.

Se culcă devreme, neliniștit. Nu putu să adoarmă mult timp. Se forța să surprindă zgomotele nopții. Nu se auzea decît vîntul. Stătea întins în întuneric, dorind să îl cuprindă somnul. Sau să vină Chindamani, să i-l alunge. Adormi pe nesimțite, cînd se aștepta mai puțin.

Se deșteaptă simțind o prezență lîngă pat. Era Chindamani, care își ținea palma apăsată pe gura lui. Își apropie buzele de urechea lui Christopher și îi șopti agitată:

– Pentru numele lui Dumnezeu, Ka-ris To-feh, nu scoate un sunet. Scoală-te din pat cît poți de ușor și vino după mine. Te rog să nu-mi pui întrebări, nu avem timp de asta.

Christopher sesiză neliniștea și teama din glasul fetei. Fără să stea pe gînduri, se ridică din pat. Cuțitul pe care îl luase de la agresorul care îl atacase cu două nopți în urmă era așezat pe măsuta de lîngă pat. Se aplecă, scotocind după cizme, dar Chindamani i le puse în brațe. Luă repede pumnalul și îl strecură într-una din cizme.

Dincolo de ușa odăii, holul era cufundat în bezna ca de smoală. Chindamani îl luă de mînă, ca și prima oară. Cu cealaltă mînă pipăia peretele, să nu greșească drumul. De undeva se auziră glasuri stridente; urmă un pocnet, ca și cum ar fi căzut un obiect foarte mare. I se păru că aude pași alergînd, apoi se lăsă din nou tăcerea. Un țipăt și liniștea se lăsă din nou.

Chindamani pipăia drumul prin întuneric. Dădură de o ușă și intrară. Se auzi un scăpărat de chibrit și o flacără vie sfîșie întunericul. Chindamani aprinse o lampă mică și o așeză pe un dulăpior scund. Mîna îi tremura. Fata era îngrozită. Pe frunte avea o tăietură prelungă care sîngera destul de tare. Christopher întinse mîna, cu gîndul să-i șteargă fruntea. Chindamani tresări și se trase înapoi.

– Ce se petrece? întrebă Christopher abia șoptit.

– Nu știu. Am auzit zgomot și m-am dus să văd ce este. Pe coridor era cineva – unul dintre călugări, nu știu cum îl cheamă. Mi-a... mi-a zis să mă întorc în odaia mea și să rămîn acolo. Mi-a vorbit ca și cum n-ar fi știut cine sînt. Sau ca și cum i-ar fi fost indiferent. M-am înfuriat; i-am spus să se comporte cum se cuvine și să-mi explice ce caută acolo. Nimeni nu are voie să urce la etajul acesta fără să ceară voie mai înainte. Avea în mînă o bîță. Cînd l-am înfruntat, a ridicat-o și m-a lovit. Am căzut. Cred că avea de gînd să mă mai lovească o dată, nu știu. În clipa aceea, l-a strigat cineva din apropiere și m-a lăsat în pace. M-am dus direct în apartamentul tatălui tău, după ajutor, dar acolo nu

era nimeni. Cel puțin... Se poticni. Lumina lămpii dansa pe chipul ei ca după o melodie sacadată. Ochii îi erau înspăimîntați, iar sîngele se prelinse peste o sprînceană, închegîndu-se printre perii fini: Sînt mai mulți călugări care îl servesc pe stareț, continuă ea, revenindu-și în fire. Erau cu toții acolo. Erau... Tăcu și se sprijini de marginea dulăpiorului. Degetele atinseră coada încolăcită a unui șarpe de mare. Sîngele i se scurse din obraji: Erau toți morți, continuă pe un ton gutural. Se cutremură, re trăind momentul. Christopher făcu un gest, ca și cum ar fi vrut să o strîngă în brațe, să o liniștească, dar ea se crispă. Nu sosise momentul potrivit ca să o aline. Poate că acel moment nu avea să vină niciodată. Sîngele încă nu i se uscaser pe frunte: Era sînge... peste tot, zise ea. Toată camera era înroșită, plină de pete mari de sînge. Năclăise totul: covoarele, pernele, totul. În crăpături erau ochiuri de sînge, ca niște lacuri în miniatură. Aveau... aveau beregata tăiată. Nu era o tăietură fină, ci una foarte precisă, ca și cum ar fi fost făcută cu un obiect mare și greu, o sabie sau cu o spadă încovoiată. Au fost măcelăriți ca niște animale.

– Tatăl meu... Era...?

Chindamani clătină din cap și își mușcă buza inferioară cu dinții mărunți și albi:

– Nu, șopti ea. Nu era printre ei. Mi-era frică. Dar am rămas, să îl caut. M-am uitat în toate camerele, dar nu era nici urmă de el. Există odăi secrete, unde se poate refugia. Dar mi-a fost teamă, nu am vrut să-l strig cu glas tare. Mi s-a făcut rău la vederea sîngelui împrăștiat peste tot. Nu-ți pot spune... Se înfioră din nou, copleșită de amintirea vie care i se imprimase în carne ca o gheară de gheță inexpugnabilă: Apoi m-am gîndit la Samdup și la fiul tău. Mi-am dat seama că sînt singuri și că nu știu nimic din cele întîmplate. Am alergat sus, pe acoperiș, am mers la *labrang*, dar băieții nu mai erau acolo. Îi luase cineva, Ka-ris To-feh. Poate că i-au și omorît deja. Mi-e frică. Nu știu ce să fac.

El schiță un gest ca de alintare, dar ea se retrase din nou din calea mîinii lui, nu atît pentru că s-ar fi temut de el, personal, cît din teamă față de toată rasa umană. Dintr-o dată, se pomenise azvîrlită în tumultul lumii reale, iar în clipa aceea el era cel mai apropiat reprezentant al acesteia.

Christopher bănuia ce se petrece. Zamiatin se hotărîse, probabil, să treacă la acțiune. Preluarea controlului asupra mănăstirii Dorje-la nu reprezenta o victorie pentru el. Dar capturarea celor doi băieți și faptul că dispunea de o bază de unde să îi manipuleze – acestea puteau transforma un conflict neglijabil în ceva care să încline balanța politică din Asia. Dar ce provocase declanșarea neașteptată a operațiunii?

– I-ai spus cuiva că ai de gînd să-l iei cu tine pe Samdup? întrebă el.

Chindamani căzu pe gînduri, apoi încuviință din cap încet:

– Da, șopti ea. I-am spus azi-dimineață starețului. I-am cerut voie să plec. Făcu o pauză. M-a refuzat. Zicea că știe ceva despre planurile lui Zamiatin, dar că poate stăpîni situația. Își închipuia că se va putea folosi de Zamiatin.

– Să se folosească de el?

Chindamani clipi, apoi dădu din nou din cap:

– Tatăl tău își avea și el planurile lui, propriile lui... vise. Cred că Samdup făcea parte dintre ele. Și Zamiatin. Și... cred că și fiul tău.

– Ce fel de planuri?

Fata clătină din cap:

– Nu știu exact. Visa să obțină puterea. Nu pentru el personal, ci pentru *dharma*, doctrina lui Buddha. Visa la un mod de a împiedica orice amestec din afară, fie că venea din partea Marii Britanii, a Rusiei sau a Chinei. Există o profecție care spune că, atunci cînd Dorje-la va fi condusă de un *pee-ling*, întreaga lume va fi guvernată de la Dorje-la. Nu în sensul literar al cuvîntului, dar într-un anumit sens, da. Credea cu tărie în asta. Credea că are o menire.

– Ți-a vorbit despre asta?

– Puțin. Restul l-am ghicit singură. Dar cred că acum este prea târziu, dacă ai dreptate, dacă Zamiatin a preluat controlul.

– V-a auzit cineva vorbind azi-dimineață? Sau crezi că tata ar fi putut povesti altcuiva?

Ea cumpăni câteva clipe, apoi pe chip i se așternu o expresie de consternare:

– La un moment dat, a intrat în cameră Losang Khyongla. Este secretarul starețului. Abia acum îmi dau seama că el nu era printre morții pe care i-am găsit în apartamentul tatălui tău. Doar nu crezi că el...?

Christopher dădu din cap:

– Este foarte posibil. În orice caz, nu asta e important acum. Trebuie să aflăm ce se întâmplă. Ai idee unde i-ar fi putut duce pe tata și pe cei doi băieți?

Chindamani se gândi o clipă:

– Cel mai probabil, în camera lui Thondrup Chophel. Este o încăpere spațioasă, aproape de Lha-khang. Călugării sînt trimiși acolo frecvent, pentru penitență. Thondrup și slugile lui sînt gata oricînd să-și ofere serviciile.

– Cine este Thondrup Chophel?

– Este *geku*-ul, binențeles. El veghează asupra respectării disciplinei în mănăstire. Este normal ca un *geku* să inspire teamă. Unii dintre călugări mai greșesc. Dar mie nu îmi place Thondrup. Este...

Se întrerupse.

– Da?

– Poate fi brutal. De mai multe ori starețul a trebuit să îl certe pentru severitatea lui. O dată i-a rupt unui om brațele doar pentru că a făcut o greșeală în timp ce recita *Tangyur*-ul.

– De ce nu a fost înlocuit?

Fata îi aruncă un surîs obosit:

– Sîntem la Dorje-la. *Geku*-ul nu poate fi concediat niciodată. Disciplina este mai presus de toate. Oasele rupte se vindecă.

Christopher o privi îngrijorat:

– Dar cum rămîne cu inimile frînte?

Chindamani oftă:

– Inima este ca o ceșcuță de porțelan, murmură ea. Dacă se sparge, nu mai poate fi lipită la loc.

Surîsul pieri și chipul îi redeveni grav.

– Bine. Atunci, vom merge în camera lui Thondrup Chophel. Poți să mă conduci acolo fără să fiu văzut?

Fata încuviință:

– Cred că da.

Își duse mîna la frunte. Sîngele începuse să se usuce, iar rana începea să o doară.

*

Trecură prin coridoare întunecate sau slab luminate, furișîndu-se ca șoarecii printre umbre, ciulind urechea la cel mai mic zgomot. Uneori auzeau sunete venind din depărtare și de două ori fură forțați să se retragă la adăpostul umbrelor, așteptînd să treacă grupuri mici de călugări. Porneau de la premiza că oricine era în mișcare nu le putea fi decît dușman. La etajele inferioare, mîna lui Zamiatin își pusese amprenta inconfundabilă. Peste tot zăceau trupurile neînsufleteite ale victimelor sale. Unii aveau beregata tăiată, alții zăceau cu gîtul frînt, iar cîțiva muriseră din cauza rănilor de la cap. Totul se desfășurase în tăcere, dar cu efect mortal.

Chindamani îi povesti în șoaptă că un grup restrîns de călugări a urmat un curs de inițiere în artele marțiale chinezești, sub conducerea lui Tsarong Rinpoche. Mulți dintre aceștia au devenit susținători fervenți ai lui Zamiatin. Părerea ei era că

Zamiatin exercita un soi de control asupra lor, prin intermediul lui Tsarong Rinpoche. Pe măsură ce se apropiau de *Lha-khang* se auzea tot mai distinct un murmur de voci.

– Ascultă, șopti Chindamani. Cîntă imnuri în cinstea lui Yama.

– Cine este Yama?

Chindamani îi aruncă o privire mirată și o luminiță îndepărtată se reflectă în pupilele ei negre:

– Este zeul morții, răspunse simplu, întorcîndu-și capul.

Lha-khang rămase în urma lor, dar murmurul îi urmări obsedant. La capătul coridorului, în dreapta, dădură peste o ușă vopsită în roșu.

– Aceasta este singura intrare?

Chindamani dădu afirmativ din cap.

Își lipiră urechea de ușă, dar din spatele ei nu răzbătea nici un sunet. Christopher se simțea gol, știind că nu are altă armă să se apere în afară de pumnalul acela mic.

– Nu e bine. Am nevoie de arme. Oamenii ăștia sunt puși de fapte mari, nu-i putem înfrunta cu mâinile goale.

Fata cugetă cîteva clipe, apoi dădu din cap:

– Bine. Așteaptă-mă acolo.

În apropiere era o cămăruță în care se păstrau robele și alte obiecte folosite în *Lha-kang*. Chindamani îl lăsă pe Christopher înăuntru și plecă grăbită. Pașii ei nu stîrneau nici cel mai mic zgomot pe dalele reci de piatră ale coridorului, de parcă ar fi fost o umbră. O așteptă în întuneric, îngrijorat și nervos pentru că lucrurile se precipitau.

Chindamani se întoarse după cinci minute, ținînd în mînă o sabie scurtă. O găsisse în *gön-kang*, îi explică ea. Majoritatea armelor dispăruseră. Se întoarseră la ușa camerei *geku*-lui și traseră din nou cu urechea. Era tot liniște. Dar din *Lha-khang* continua să răsunе imnul închinat lui Yama. Christopher împinse ușa.

După aceea își puse de nenumărate ori întrebarea: cum de se abținuse să nu urle? Scena fusese atât de groaznică, încât mintea nu putuse cuprinde imediat dimensiunile ei. Sau trecuse, într-o singură fracțiune de secundă, dincolo de orice grozăvie, într-un alt tărîm, unde tăcerea era unicul limbaj?

Simți mîna lui Chindamani încleștîndu-i-se pe braț, dar era ca și cum carnea lui și cea a fetei ar fi aparținut unui alt univers, pe care îl lăsaseră în urmă. Cineva aprinsese mai multe lămpi și le atîrnase din loc în loc pe perete, așa că totul se vedea perfect clar.

De grinzile tavanului fuseseră legate funii, zeci de funii, ca niște plante agățătoare în pădure, atîrnînd de crengile joase, îngreunate de fructe coapte. Frînghiile erau întinse și se roteau încet în penumbră. La capătul fiecăreia atîrna ceva greu, cîte un trup care se legăna alene. Trupurile atîrnau ca niște manechine în atelierul unui croitor, anonime, așteptînd să fie expuse în vitrina magazinului din vreun orașel uitat de vreme; sau ca niște păpuși de cîrpă, așteptînd apariția vreunui copil uriaș care să le taie de pe sfoară și să înceapă să se joace cu ele.

Christopher își simți trupul străbătut de un fior teribil de gheață. Răceala îl pătrunse pînă în măduva oaselor, înghețîndu-i sîngele în vine. Își aminti de visul despre fetele de la orfelinat, care se legănau la capătul unor frînghii, cu ochii ațintiți asupra lui, cu buzele întredeschise. Dar ceea ce vedea acum nu era un vis.

Intră în cameră, pășind încet printre trupuri, privindu-l pe fiecare în parte, în căutarea unuia anume. Într-o parte văzu un taburet pe care fuseseră forțate să se suie victimele, pentru a li se pune ștreangul de gît. Își imaginează un picior expert izbind scaunul, corpul căzînd în gol, chipul schimonosit în ghearele agoniei, în timp ce sfoara se înfige în carne. Toți bărbații aveau mîinile legate la spate. Moartea fusese lentă și dureroasă.

Deodată, o auzi în spatele lui pe Chindamani scoțînd un țipăt de durere sau, poate, de groază. Se răsuci rapid, gata să alerge în

ajutor. Dar era prea târziu. Tsarong Rinpoche o ținea strâns, cu un braț încolăcit în jurul gâtului fetei. În spatele lui, în pragul ușii, stătea un grup de călugări înarmați.

– Aruncă arma la pământ, Wylam-la. Dacă te opui, zeița Tara va trebui să-și caute alt corp.

32

– Ai fost avertizat să nu vii în Tibet, zise Tsarong Rinpoche, adresându-i-se lui Christopher. Glasul îi suna trist, ca și cum ar fi fost dezgustat de poziția ingrată în care se afla, dar pe care nu o putea evita. Ai decis să ignori acel avertisment. A murit un băiat. Acum propria ta viață atîrnă de un fir de păr. Te-aș fi scutit de toate astea. Să nu uiți asta!

Dar, în sinea lui, Rinpoche era foarte mulțumit de sine. Zeii îi fuseseră favorabili în eforturile sale. Rusul era mulțumit – iar șefii lui de la Moscova aveau să trimită ajutorul promis. Acum, că preluase controlul, se sfîrșise cu dezordinea. Zeii îl vor răsplăti cu vîrf și îndesat. Se întoarse către Chindamani:

– Îmi pare rău, stăpînă, dar am primit instrucțiuni să vă iau cu mine. Dacă vă purtați bine, nu vi se va întîmpla nimic rău.

Îi eliberă gâtul din strînsoarea brațului și o lăsă să se îndepărteze de el. Chindamani făcu un pas înapoi și îl prinse pe Christopher de mînă:

– Dumneata ești vinovat de... asta? zise ea, arătînd spre cadavrele atîrnate.

– Execuțiile au fost necesare, zise Rinpoche, pentru ca să nu încerce să zădărnicească planul meu. Zam-ya-ting și-a dat conștiința. A mai făcut așa ceva înainte.

– Ce se întîmplă cu tatăl meu? întrebă Christopher. I-ați făcut vreun rău?

Tsarong Rinpoche ridică din umeri:

– El era starețul. Nu-l puteam lăsa în viață, sperînd că voi putea conduce în locul lui. Era un *trulku*. Venise timpul să renască.

Pentru a doua oară în viață, Christopher primi veste morții tatălui său în tăcere. Bătrînul revenise din negură și se întorse-se din nou acolo, nerecunoscut, neiertat, aproape pierdut în uitare. Acum, Christopher era moștenitorul negurei. În penumbra din spatele lui, cadavrele pendulau ca un singur trup; aceasta era moștenirea lui și știa că, în curînd, va veni vremea să și-o revendice.

– Are și rusul vreun amestec în moartea lui?

Rinpoche clătină din cap:

– Nu. Am făcut-o singur. Făcu o pauză: Nu avem timp de discuții. Zam-ya-ting vrea să te vadă. S-a gîndit întruna la tine de cînd ai sosit aici.

*

Porniră imediat, Tsarong Rinpoche în frunte, urmat de Christopher și de Chindamani, fiecare ținut de braț de cîte un călugăr. În timp ce mergeau, Christopher medita la ceea ce se întîmplase. Munca de „curățire“ a mănăstirii se încheiase, iar Zamiatin devenise stăpîn absolut. În privința aceasta nu încăpea nici o îndoială. Teoretic, conducerea fusese preluată de Tsarong Rinpoche – Christopher ghicise deja asta. Dar adevărata forță conducătoare, mîna care trăgea toate sforile, era cea a lui Zamiatin. Iar dincolo de Zamiatin se ascundea noul regim de la Moscova.

Urcară la etajul superior, trecînd pe lîngă cadavre prăbușite pe scară.

– Ce vei face cu oamenii pe care i-ai omorît? întrebă Christopher. Cum vei scăpa de atîtea cadavre?

La început, Christopher crezu că Rinpoche nu-i va răspunde. Apoi îi auzi glasul distant, indiferent, ca al unui profesor pe care elevii îl întrebă despre marea epidemie de ciumă: „Cum i-au îngropat pe toți, domnule?“

– Îi vom lăsa sub cerul liber. Cerul va fi acoperit de vulturi. Va dura cel puțin câteva zile, dar sînt păsări lacome, iar călugării nu au prea multă carne pe oase.

Christopher înțelese. Într-o țară în care exista pămînt puțin și încă și mai puține lemne, cadavrele erau rareori incinerate sau îngropate. În schimb, trupurile morților erau duse în locuri aflate la mare altitudine și disecate de bărbați experți, înarmați cu cuțite de măcelar. Carnea era dată vulturilor, oasele erau sfărîmate pînă se transformau în pulbere, apoi erau amestecate cu creierul și oferite ca ultimă delicatessă. Christopher văzuse odată un vultur după un astfel de ospăț, cu trupul atît de îngreunat, încît abia se putea ridica în aer, bătînd macabru din aripile mari.

Drumul lor ducea fără abatere spre ultimul nivel al mănăstirii și, în cele din urmă, ajunseră în sala *chörten*-urilor, unde sarcofagele stăteau aliniate tăcute, în semiîntuneric. Arama, aurul și argintul reflectau o lumină tristă ca moartea. La capătul sălii, erau așteptați de o siluetă înveșmîntată în negru, scăldată în lumina lămpilor.

Zamiatin era îmbrăcat extrem de simplu: o haină de bumbac cu croială chinezească și o pereche de pantaloni. Purta părul tuns scurt, nu așa cum îl aveau călugării, care aveau capul ras. Ședea cu picioarele încrucișate într-un jilț plin de perne, asemenea unui zeu al Infernului. Christopher își reaminti de ceea ce-i spusese Winterpole la plecare, cum că bolșevicii aveau un adevărat cult al Istoriei, pe care o transformaseră într-un fel de divinitate ce guvernează întregul univers. Privindu-l pe Zamiatin, avea impresia că vede Istoria înscăunată, în sfîrșit, cuvîntul încarnat în trupul unui om.

Lîngă Zamiatin ședeau cei doi copii, William și Samdup. Se vedea că amîndoi sînt speriați de moarte, dar făceau eforturi disperate să-și înfrîngă teama. William era îmbrăcat în haine tibetane, în care se vedea că nu se simțea în largul lui. Samdup purta o robă din brocart, iar pe cap avea un fes albastru, cu vîrf țuguiat. Ambii băieți țineau privirile în pămînt, abătuți.

Christopher își simți inima bătînd. La fiecare pas se aștepta ca William să ridice capul și să-l recunoască. Duse un deget la gură ca să-i dea de înțeles băiatului să nu scoată nici un sunet, dar, în același timp, avea nevoie de toată stăpînirea de sine de care era în stare ca să nu alerge la copil și să-l îmbrățișeze.

Ajunseră la cîțiva pași de tron. Zamiatin nu-și dezlipea ochii de la ei. Îi urmărea ca o pasăre de pradă care și-a ales viitoarea victimă și așteaptă doar momentul prielnic ca să se năpustească asupra ei. Christopher îi remarcă mîinile lungi, subțiri ca niște gheare. Zăceau nemișcate pe genunchi, ca mîinile unei figuri de ceară dintr-un muzeu.

Deodată, Samdup ridică ochii și o văzu pe Chindamani. Scoase un strigăt și dădu să o rupă la fugă spre ea, dar Zamiatin își întinse brațul lung și îl apucă de încheietura mîinii:

– E timp, mieluşelule, e timp destul.

În clipa aceea și William ridică privirea. La început îl privi direct, fără să-l recunoască. Apoi Christopher zîmbi și chipul băiatului se transfigură instantaneu:

– Tată!

Christopher se opri ținut locul, temîndu-se să spună ceva sau să schițeze vreun gest. Știa că ar trebui să alerge la copil, dar acum, cînd sosise, în sfîrșit, clipa, ceva îl reținea. Era oare instinctul care îi șoptea că nu trebuie să-și trădeze emoția în fața acestui bărbat?

William îl strigă din nou și încercă să se ridice. Zamiatin îl apucă și pe el de încheietură și-l trase mai aproape. Îl pironi cu privirea pe Christopher. O umbră trecu peste ochii lui și dispăru aproape imediat. Totul nu dură mai mult de o fracțiune de secundă, dar Christopher resimți privirea dușmănoasă ca pe o lovitură fizică.

Nu-i mai despărteau decît vreo cîțiva pași. Christopher se opri, fixîndu-l pe Zamiatin cu privirea. Rusul avea tenul alb, dar ochii îi erau negri, contrastînd flagrant cu restul fizionomiei: erau animați de o dușmănie mocnită. Ochi orientali, arzători și totuși lipsiți de căldură în adevăratul sens al cuvîntului. Mai mult decît

ochii, îl trăda conturul gurii. Buzele erau moi, aproape senzuale: dar, cu timpul, își impusese o expresie dură, care le subțiasse și le deformase. Orice urmă de blîndețe, orice înclinație spre lux fuseseră înăbușite și alungate, asemenea unui cîine bătut, în cel mai ascuns ungher al personalității sale.

– Ce caută fiul meu aici? întrebă Christopher. Insist să-i dai drumul imediat.

– Îți este permis să vorbești doar atunci cînd spun eu, domnule Wylam, îl apostrofă Zamiatin cu glas ostenit. Dacă nu vrei să înțelegi asta, te voi ajuta eu.

– Pentru numele lui Dumnezeu, băiatul a trecut și așa prin multe! Dumneata nu ai de gînd să înțelegi? Ai obținut ceea ce căutai. Dă-i drumul!

Zamiatin nu zise nimic. Ridică doar un deget și-i făcu semn cuiva din spatele lui Christopher să se apropie. Tsarong Rinpoche făcu un pas înainte, îl apucă pe Christopher de gît și-l strînse ușor. Durerea fu insuportabilă: pielea era intactă, dar nervii pulsau de durere.

– Domnule Wylam, te asigur că noul stareț al mănăstirii Dorje-la nu seamănă deloc cu predecesorul lui. Dar de-acum cred că ți-ai dat seama.

– Ce ai de gînd cu Samdup? interveni, precipitat, Chindamani. De ce l-ai luat din *labrang*-ul lui?

Zamiatin întinse un braț descărn timer și-l mîngîie pe băiat, trecîndu-și degetele ascuțite peste obrazii copilului, ca și cum ar fi fost un animal de casă. Pe chip i se întipărise o expresie batjocoritoare:

– Samdup și cu mine încercăm să ne împrietenim. Nu-i așa? Dar Samdup se foi speriat, retrăgîndu-și mîna.

– Băiatul este obosit și înfricoșat, zise Chindamani. Nu ar trebui să se afle aici. Nu ai nici un drept să stai aici, cum nu ai nici un drept să fii împreună cu copilul.

Zamiatin îi aruncă o privire care echivala cu o palmă peste obraz. Chindamani se înroși vizibil cînd auzi răspunsul răstit:

– Nu-mi vorbi mie despre drepturile pe care am, domnișoară. S-a zis cu toate privilegiile. Oamenii au preluat conducerea mănăstirii. Eu sînt reprezentantul lor. Acum Tsarong Rinpoche este Dorje Lama. El va fi cel care hotărăște ce drepturi și ce îndatoriri vei avea.

Pe neașteptate, Samdup se retrase de lîngă Zamiatin și-i strigă rugător lui Chindamani:

– Te rog, Chindamani, nu vreau să rămîn aici. Nu înțeleg ce se întîmplă. Unde este Dorje Lama? Cine este omul acesta?

– Îți sînt prieten, zise Zamiatin, ridicînd mîna să îl mîngîie din nou.

– Nu ești prietenul meu, i-o întoarse Samdup. Chindamani este prietena mea. Te rog, Chindamani, ia-mă cu tine. Nu vreau să rămîn aici.

– Nu vrea să stea cu tine, îl repezi Chindamani pe Zamiatin. Nu avea de gînd să se lase înfricoșată de Zamiatin și de aroganța lui. Lasă-mă să-l iau cu mine! Împreună cu celălalt băiat. Amîndoi au nevoie de odihnă. La etajul acesta nu există camere în care am putea sta. Nu te teme, nu vom evada. Nu avem unde merge.

Zamiatin păru să cîntărească propunerea:

– Bine, deocamdată ia-i de aici. Citește-le povești, mi s-a spus că ești foarte pricepută la așa ceva. Făcu o pauză și se întoarse către Tsarong Rinpoche: Condu-i pe ea și pe băieți. Ai grijă să li se dea o cameră confortabilă pentru noaptea asta. Și vezi să fie bine păziți. Răspunzi personal dacă vor reuși să fugă. Acum, plecați cu toții. Vreau să vorbesc cu domnul Wylam între patru ochi.

Cînd William trecu pe lîngă el, Christopher îi zîmbi și întinse mîna să-i mîngîie obrazul. Băiatul plîngea, tot entuziasmul pe care îl simțise în clipa în care își văzu tatăl se prefăcuse în pulbere la gîndul că și Christopher era tot atît de neajutorat ca și el însuși.

– Nu-ți fie teamă, William. Încă nu ne-au înfrînt. Nu-ți pierde speranța.

Dar cuvintele păreau goale și false. Lucrurile stăteau cum nu se putea mai prost.

Rinpoche și oamenii lui ieșiră tăcuți, luându-i cu ei pe Chindamani și pe cei doi copii. La ușă, fata se întoarse și-l privi în ochi pe Christopher. Apoi cineva o trase de braț și se făcu nevăzută.

33

– Văd că îți place fata, zise Zamiatin.

Acum vorbea în engleză, pe tonul degajat al unui om de lume, zeflemitor. Nobilul dezmoștenit căpătase undeva, de-a lungul vieții, o pojghiță de rafinament. Sau poate că avea mondenitatea în sânge, izvorită din originea lui slavă?

– N-am ce spune, e drăguță. La un moment dat, m-a tentat și pe mine ideea. Dar femeile te distrag, ar trebui să știi și tu atîta lucru.

– Te distrag de la ce? De la crimă?

– De la viața reală, evident. De la lucrurile cu adevărat importante. Hai, vino și șezi lângă mine. E momentul să stăm de vorbă.

Christopher luă o pernă și se așeză în fața lui Zamiatin, dar la oarecare distanță, pentru că nu dorea să pară prea apropiat de acest personaj.

Rusul îl privi drept în ochi:

– Devotamentul dumitale m-a impresionat, domnule maior Wylam. Nu sînt un sentimental, dar trebuie să recunosc că am fost luat prin surprindere. E limpede că nu trebuie ignorate simțămintele fundamentale. Te felicit! Și te înțeleg. Deși cred că nu ai nevoie de nici una dintre aprecierile mele. Christopher nu zise nimic. Crede-mă, fiul dumitale nu ți-a fost luat fără scop. Desigur, poate că dumitale așa ți s-a părut. Dar te asigur că în joc sînt mize mai importante decît ți-ai putea închipui. Nu mă aștept

să susții scopurile pentru care ți-a fost răpit băiatul. Dar am pretenția să înțelegi că ceea ce s-a făcut s-a făcut din rațiuni mai înalte. Nu pentru profit material sau cuvinte de laudă, ci pentru motive dintre cele mai importante. Ne poți condamna pentru ceea ce am făcut, dar trebuie să ne înțelegi justificarea.

Din clipă în clipă, Christopher devenea tot mai furios:

– Sînt tatăl băiatului! explodează. Cum naiba te aștepti să tolerez ceea ce s-a făcut? Nimic nu îți dă dreptul să răpești un copil și să îl tîrăști după tine în partea cealaltă a lumii. Nimic!

– Îmi pare rău că spui asta, domnule maior. Mă așteptam ca, cel puțin, să ai un pic de înțelegere față de situația în care mă aflu. Sîntem amîndoi niște profesioniști. Dumneata lucrezi pentru patria dumitale, eu pentru o cauză. Dacă aș fi soldat în tabăra adversă, sînt sigur că m-ai respecta. Dar eu lupt pentru o cauză care este mai presus de aspectele meschine legate de rasă sau națiune care au determinat începerea războiului mondial. Cu toate acestea, dumneata refuzi să-mi acorzi respectul pe care i l-ai acorda unui soldat inamic.

– Soldații își riscă viața în luptă. Dumneata ai pus la cale răpirea unui copil de la o distanță mai mult decît comodă. Ai trimis alți oameni să facă toate treburile murdare în locul dumitale.

Obrajii rusului se aprinseră. Îl sfredeli cu privirea pe Christopher:

– Dar dumneata, domnule maior Wylam, dumneata cînd ai fost ultima oară pe cîmpul de luptă? Cîți oameni ai ucis sau ai pus să fie eliminați în timpul acțiunilor de spionaj la care ai participat? Cîți agenți ai instruit ca să ucidă în locul dumitale, pentru binele tuturor? Pentru propășirea imperiului! Nu-mi vorbi mie de moralitate! Dacă superiorii ți-ar fi dat ordin să răpești un copil rus, în credința că veți putea răsturna guvernul revoluționar, nu cred că ai fi șovăit o clipă.

Christopher nu zise nimic. Cel mai mult îl îngrozea faptul că Zamiatin avea dreptate. Fiecare mișcare făcută de Christo-

pher în cariera sa de ofițer de contrainformații fusese dictată de rațiuni mai înalte. În adâncul mormintelor lor chivernisite, morții ascultau în tăcere. Razele de lumină alunecau jucăușe pe suprafețele de bronz aurite. Christopher simțea lama cuțitului lipită de picior:

– Treci la subiect. Nu mi-ai cerut să rămîn aici doar ca să stăm la taclale. Ce vrei de la mine?

Își schimbă poziția, astfel încît să poată ajunge mai ușor la pumnal.

Zamiatin se mișcă pentru prima oară și își lipi palmele una de cealaltă, ca pentru un gest pios. În mod destul de bizar, nu i se părea un gest deplasat, chiar dacă el însuși era în contrast izbitor cu locul în care se afla:

– Nu-ți cer altceva decît un mic ajutor, cîteva informații. Ai fost un om important. Nu cu mult timp în urmă, ai ocupat o poziție-cheie în serviciile secrete britanice din India. Ai cunoscut foarte bine planurile pe care le avea țara ta cu regiunea de nord a Himalayei. Ești un tezaur de date. Sincer să fiu, domnule maior Wylam, prezența dumitale aici este pentru mine o adevărată mană cerească. Cînd am început să mă interesez de dumneata și de fiul dumitale, habar nu aveam cine ești. Îți închipui cît am fost de surprins și de incitat cînd am descoperit că ești unul dintre personajele principale dintr-un domeniu al spionajului atît de aproape de sufletul meu. Poate că există totuși un Dumnezeu. Poate că și-a întors fața către mine.

– Nu mai lucrez pentru spionajul britanic.

Christopher își scărpină genunchiul, lăsînd vîrfurile degetelor să alunece în jos, spre mînerul pumnalului.

– Mă îndoiesc. Cum ai ajuns în India atît de repede? Cine ți-a spus unde să mergi, ce să cauți?

Christopher era iritat. Un an nu însemna foarte mult. Dispunea încă de informații care s-ar fi putut dovedi inestimabile pentru Zamiatin sau pentru cuiburile de comuniști din India.

– De ce crezi că ți-aș spune ceva?

Zamiatin surise:

– Te rog, nu-mi insulta inteligența, domnule maior. Cărțile nu îți sînt favorabile; te rog să ții minte ce spun. Fiul tău și-a îndeplinit misiunea. Să presupunem că l-aș folosi și în alte scopuri. Dar le-am pus în balanță cu informațiile pe care știu că le deții. Fiul dumitale îmi poate fi mai folositor mort decît viu. Te rog să te gîndești la asta.

– Dacă moare, nu te mai poți aștepta la nimic din partea mea.

Sub adăpostul penumbrei degetele lui Christopher dibuiau mînerul pumnalului și începura să-l ridice ușor.

– Bineînțeles. Nu-s tîmpit. Dar nu uita că moartea poate fi foarte lentă. Și amintește-ți că există o alternativă. Tatăl dumitale a încheiat cu mine un tîrg. Sînt dispus să închei unul și cu dumneata. În schimbul cîtorva informații, informații sigure, poți răscumpăra viața fiului tău.

– Pentru numele lui Dumnezeu, nu-i decît un copil!

– Cu toții sîntem copii. Dumneata, eu, fiul dumitale. Bărbații rămîn puști, imaturi și nătîngi. Lumea se maturizează extrem de încet. Vom ajunge la maturitate doar atunci cînd pe pămînt va apărea o societate nouă. De aceea trebuie să fii acum atît de dur. „Bătaia-i ruptă din rai“; „Trebuie să fii neîndurător de dragul blîndeții“ și: „Poți să îndoii un vlăstar, dar nu și copacul“¹ – nu așa spuneți? Voi, englezii, aveți atîtea expresii pentru a reda aceeași idee.

– Iar ceea ce s-a întîmplat în seara asta, replică Christopher, a însemnat îndoirea vlăstarilor?

– Ascultă ce spun! Lumea voastră a dispărut. Vechea ordine trage să moară. În locul ei, se formează alta nouă. Cînd vezi că o clădire nu mai prezintă siguranță, nu-ți pierzi timpul lipind tapet peste crăpăturile din perete. O demolezi. Iar molozul îl folosești la fundația unei clădiri noi. Nu înțelegi? Nu contează dacă ajungem la vărsare de sînge, dacă fiii își pierd tații ori

¹ În original: *Spare the rod and spoil the child; I must be cruel to be kind și You can bend a sapling, but not a tree* (n. red.).

mamele își pierd fiicele. Vor deveni cu toții piatra de temelie a construcției viitoare. Îi aruncă lui Christopher o privire aproape rugătoare: Poți alege ce vrei să devii – moloz ori parte integrantă a noului edificiu.

– Și dacă nu vreau să fiu nici una, nici alta?

Christopher reușise să scoată din cizmă mînerul pumnalului. Continuă să tragă de el, cu mișcări infinit de lente, încercînd să elibereze și lama.

– Opțiunea asta nu există pentru dumneata. Trebuie să fii ori una, ori alta. Acest lucru a fost hotărît în locul dumitale de dialectica istoriei. Nici unul dintre noi nu are vreun cuvînt de spus în privința asta. Putem alege doar de care parte trecem.

– Dintre călugării pe care i-ai ucis în seara asta a avut vreunul de ales? I-ai întrebat dacă vor să se alătore revolției voastre?

Zamiatin clătină încet din cap. Arăta ca și cum ar fi purtat în spate o povară covîrșitoare. Îi plăcea postura aceasta de cavaler al tristeții:

– Aceasta nu este revoluția, domnule maior Wylam. Nu sînt nici măcar primele zvîcniri ale luptei revoluționare. Aici nu există proletariat urban, nu există un sistem capitalist care ar trebui răsturnat. Doar zei, demoni și preoți.

Oftă din rărunchi, de parcă și-ar fi petrecut întreaga viață închinîndu-se în fața altarelor înnegurate, aprinzînd lumînări la picioarele vechilor zei:

– Au nevoie de conducători noi, de bărbați care să îi dezbrace de superstiții. Voi vreți să le dați școli, tribunale și terenuri de crichet. Dar ei au deja cărți, legi și jocuri. Ceea ce le lipsește este libertatea. Lipsa opresiunii. A nedreptății. A neajunsurilor.

– Și le veți oferi voi toate astea?

– Vom crea condițiile necesare. Își vor obține singuri independența.

– Dar cum rămîne cu libertatea de opțiune?

Zamiatin îl fulgeră cu privirea:

– Asta va veni o dată cu celelalte. Dar, mai întâi, va trebui să se elibereze de feudalism. Acesta va fi un proces dureros. Mulți vor muri înainte ca el să se sfîrșească. Dar fiecare moarte va aduce națiunea cu un pas mai aproape de libertate. E inevitabil! Forțele istoriei sînt de partea noastră.

Asemenea unui drept-credincios care își deapănă rozariul ori întoarce încet roata de rugăciune, Zamiatin murmura vorbele propriei sale liturghii, invocînd Istoria în vremurile ei de vicisitudine. Christopher își aminti de ceea ce îi spusese Winterpole: „Bolșevicii vorbesc despre inevitabilitatea istorică, așa cum iezuiții vorbesc despre supunerea absolută. Istoria nu are sentimente: nici milă, nici iubire, nici grabă, nici entuziasm ori amărăciune. Ea evoluează pe o traiectorie dinainte stabilită. Și Dumnezeu să-i aibă în pază pe cei care îi stau în cale.”

Christopher se simțea încolțit atît moral, cît și emoțional. Bătuse atîta drum ca să-și salveze fiul, dar pentru asta trebuia să trădeze bărbați și femei nevinovate din alte colțuri ale lumii. Zamiatin nu se va mulțumi doar cu cîteva fărîme de informații lipsite de importanță. Va găsi o modalitate să verifice tot ce-i va spune Christopher, va pune întrebări la care va pretinde răspunsuri logice. Iar după ce Christopher își va fi desăvîrșit actul de trădare, ce garanție avea că rusul își va respecta cuvîntul dat? Pentru el oamenii nu erau decît niște marionete, iar Christopher nu-și închipuia nici măcar o clipă că va accepta să piardă timp pentru a le garanta, lui și fiului său, securitatea.

– Îmi trebuie timp de gîndire.

Reușise să scoată pumnalul. Îl strîngea cu vîrful degetelor, gata să sară în orice clipă asupra rusului.

Zamiatin își țuguie buzele. Lumînările erau pe punctul de a se stinge. Dincolo de ferestre, noaptea devenise atotstăpîitoare.

– Nu-ți pot da timp. Nu am timp la dispoziție. Va trebui să te hotărâși în noaptea asta. Mîine plec în Mongolia. Băiatul tibetan urmează să fie declarat zeu. Fiul dumitale merge cu mine și depinde de dumneata dacă va supraviețui sau nu călătoriei. Sper că m-ai înțeles, domnule maior Wylam.

– Am înțeles.

Christopher se ridică.

– Voi da ordin să fii condus în odaia dumată. Dacă ai nevoie de ceva, spune-i servitorului.

– Spune-mi: de ce ai ucis atîția oameni? Făcusei un tîrg. Aveai ceea ce doreai. Chiar a fost nevoie să-i măcelărești?

Zamiatin se ridică și făcu un pas spre Christopher:

– Tatăl dumată a încălcat înțelegerea. Mi-a poruncit să plec, le-a ordonat călugărilor să mă dea afară. Cînd am auzit că Tsarong Rinpoche te-a adus aici, m-am temut că așa se va întîmpla. Tatăl dumată s-a lăsat pradă sentimentelor. Jumătate din viață a reușit să le înăbușească, pentru ca apoi să aibă o singură clipă de slăbiciune. Era la fel de imatur ca și noi. Nu am avut timp de discuții. Să nu faci aceeași greșală ca și el.

Christopher își făgădui în gînd că nu o va face. Apucă strîns pumnalul, îl ridică și se aruncă asupra lui Zamiatin. Christopher se prăbuși pe perne, dar imediat se ridică și întinse brațul înarmat, îndreptîndu-l spre Zamiatin.

Rusul căzu greoi pe o parte. Pernele îl încurcau în mișcare, împiedicîndu-l să se ridice. Christopher își luă din nou avînt.

Zamiatin îi prinse brațul cu mîna stîngă, icnind în timp ce se străduia să îndepărteze lama de piept, căci aceasta nu era mai departe de doi centimetri. Christopher se lupta din răspuțeri să îi înfigă pumnalul în inimă, lăsîndu-se cu toată greutatea peste el. Furia izbucni în el ca o adevărată furtună, sporindu-i puterile, dar slăbindu-i judecata. Începu să injure, cînd Zamiatin își ridică genunchiul și îl izbi în stomac, aruncîndu-l pe spate. Se prăbuși într-un șir de lumînări, răsturnîndu-le pe perne. O bucată de pînză fină se aprinse, dînd foc pernei din apropiere.

Christopher se opintea, copleșit de greutatea trupului lui Zamiatin, care îl apăsa cu toată forța. Ținea încă în mînă pumnalul, dar brațul îi era imobilizat sub genunchiul lui Zamiatin. Contrar aparențelor, rusul era un luptător experimentat. Christopher își proptea brațul stîng în gîtul adversarului, împingîndu-l

în spate. Dar Zamiatin avea brațele libere. Îl izbi pe Christopher cu putere, chiar la baza gâtului, paralizându-l pe moment și făcându-l să scape cuțitul din mână.

Zamiatin ridică pumnalul și îl lipi de gâtul lui Christopher. Taișul zgîrie pielea și sîngele începu să bâltească încet. În spatele lor focul înghițea una după alta pernele. Odaia se umpluse de un fum înecăcios, care îi sufoca, făcându-i să tușească.

Rusul era decis să-l omoare. Christopher o citea în privirea lui. Respira greoi și, treptat, furia durerii cedă locul unei uri mai profunde. Christopher își dădu brusc seama că Zamiatin îl ura. Își reaminti privirea acestuia atunci cînd îl văzuse intrînd și nervozitatea care-i umpluse ochii. Și realizează pe neașteptate care era motivul. Rusul abandonat de tatăl lui îl ura din cauza dragostei pe care el i-o purta lui William. „La naiba cu istoria, își zise în gînd, nemernicul încearcă doar să se răzbune pe taică-său.”

Deodată auzi zgomotul unor pași grăbiți. Cineva observase flăcările. Un grup de călugări intră în goană. Unul dintre ei avu prezența de spirit să smulgă draperiile grele și să le arunce peste flăcări. Ceilalți începură să calce în picioare focarele mai mici sau să arunce la o parte pernele, cît mai departe din calea focului. În mai puțin de un minut vîlvătaia era sub control.

În lipsa lumînărilor aprinse și a focului, sala *chörten*-urilor se cufundă în beznă. Zamiatin rămase în genunchi, așezat peste Christopher, fără să slăbească apăsarea pumnalului pe gâtul acestuia. O șuviță de sînge se prelingea din rană pe covor.

Călugării amuțiră și se adunară în cerc în jurul celor doi bărbați. Christopher intui lupta care se dădea în mintea lui Zamiatin. Voia să-l ucidă, dar știa cît sînt de valoroase informațiile pe care i le-ar fi putut smulge. Treptat, respirația îi deveni mai regulată și degetele i se relaxară pe mînerul pumnalului. Cu o mișcare bruscă își retrase mîna înarmată și se ridică:

– Scoală-te! îi ordonă răstit.

Christopher se ridică, greoi, în picioare.

Zamiatin îl pironi cu privirea:

– Ai la dispoziție cîteva ore, Wylam. Tu hotărăști ce decizie vei lua. Dar odihnește-te cu gîndul la ceea ce ar putea îndura fiul tău dacă refuzi să colaborezi. Vreau nume, adrese, coduri și metode de operare. Vreau detalii despre toate informațiile pe care le-au adunat ai voștri despre comuniștii indieni. Aș vrea să aflu ce învîrte omul vostru, Bell, în Tibet. Restul rămîne la latitudinea ta; poți să-mi dai cît vrei de multe sau de puține date; fiul tău va fi tratat corespunzător. Dacă încerci o șmecherie cît de mică, dacă-mi dai o singură informație falsă, îi tai gîtul pungașului ăluia mic, cu propriul tău cuțit. Se întoarce și le ordonă grăbit călugărilor: Duceți-l în apartamentul lui. Dacă există vreo ieșire secretă, căutați-o și blocați-o. Dacă evadează, veți răspunde personal și jur pe Dumnezeu că veți plăti! Aduceți-l înapoi dimineață la prima oră.

Vocea reverberă printre sarcofagele vechi și se stinse. Peste numai șapte ore avea să se lumineze.

34

William era înspăimîntat. Firește, senzația nu era o noutate pentru băiat. Era speriat din clipa în care fusese răpit de bărbații aceeaia, după slujba de la biserică. De atunci, timpul își pierduse sensul, iar el nu ar fi putut spune de cînd se afla acolo. Tot ce știa era că ceea ce începuse ca un vis urît devenise un coșmar fără sfîrșit, din care voia cu disperare să se trezească.

Își amintea de toate incidentele din săptămînile trecute cu o acuitate surprinzătoare pentru vîrsta lui: uciderea părintelui Middleton, bărbații care îl înghesuiseră în mașină, goana nebună prin zăpadă și ceață pînă la un port necunoscut. Apoi fuseseră transbordați într-o barcă.

Cei trei bărbați fuseseră tot drumul prost dispuși și necomunicativi; cel mai tare îl înspăimîntase cel de-al treilea bărbat, slăbănogul care dădea ordine. Fuseseră prinși de furtună și navigaseră pe valuri înalte cît casa. Habar nu avea unde acostaseră.

Restul drumului îl făcuse însoțit doar de bărbatul cel slab. Pe un câmp apropiat de locul în care acostaseră îi așteptase un avion. La început zburaseră către nord – știa să identifice punctele cardinale după poziția Soarelui și a Stelei Polare – apoi o luaseră către est. Din câtă geografie știa, bănuia că zburau spre Rusia. Aterizaseră de mai multe ori, să alimenteze avionul sau să facă mici reparații. După o vreme își continuaseră călătoria spre sud.

La sosirea în India se simțea epuizat dar, cu toate că avea posibilitatea de a dormi într-un pat, urîse din toată inima orfelinatul la care fusese dus. Nu se putea gândi o clipă la reverendul Carpenter fără să se înfioare. Călătoria care urmase fusese îngrozitoare. Mishig, omul care conducea caravana, era o brută și îi transformase viața într-un infern.

La mănăstire nimic nu i se păruse real. Peste tot erau picturi înfricoșătoare și statui grotești, oriunde se uita vedea bărbați costelivi, cu capetele rase, care îl priveau cu o curiozitate de bilci. Bătrînul care vorbea englezește și pretindea că îi este bunic îi spusese să nu se teamă, dar era peste puterile lui: era singur, derutat și pierdut. Nici măcar celălalt băiat, care îi vorbea într-o limbă pe care nu o înțelegea, sau doamna care i se adresase prin intermediul bunicului, nu reușiseră să-i alunge teama.

Dar în noaptea aceasta fusese mai rău decît oricînd. Veniseră în toiul nopții după el și după celălalt băiat, Samdup, și îi tîrîseră peste podul acela groaznic. Văzuse zeci de oameni uciși. Apoi văzuse cum îl aduc pe tatăl lui și cu asta toate speranțele i se spulberaseră. Dacă și tatăl lui căzuse în mîinile acelor oameni, atunci cine avea să vină după el ca să-l salveze?

Chindamani îl convinsese pe Tsarong Rinpoche să o lase să-i ducă pe copii în odaia ei. În fața ușii postaseră doi paznici pe care nu-i văzuse niciodată. Rinpoche plecase, nu înainte să o avertizeze că se va întoarce în zori.

Bătrîna ei dădacă, Sönam, era acolo. Chindamani o descoperise ascunsă sub pat. Bătrîna *ama-la* îi fusese tovarășă credincioasă încă din ziua în care ajunsese, copilă fiind, la Dorje-la. De atunci trecuseră șaisprezece ani.

Sönam era și pe vremea aceea bătrînă; acum atinsese o vîrstă cu adevărat venerabilă. Fusese în slujba a două avataruri ale zeiței Tara, îmbăindu-le și hrănindu-le în pruncie, iubindu-le în copilărie, sfătuindu-le în anii pubertății și ascultîndu-le păsurile în anii maturității. Cu douăzeci de ani în urmă, o îmbălsămase pe predecesoarea lui Chindamani și o îmbrăcase în cele mai frumoase veșminte, apoi îi așezase trupul în *chörten*-ul dinainte pregătit pentru ea, în templul zeiței Tara. Patru ani mai tîrziu i-o aduseseră pe Chindamani, o fetiță micuță, care strîngea cu jale la piept o păpușă din lemn și cerea cu glas rugător să fie dusă înapoi la mama. Păpușa era și acum acolo, tocită și nefericită. Nefericită ca și Chindamani.

– Ce putem face, *ama-la*? o întrebă Chindamani pe bătrînă.

Se părea că pierduse orice inițiativă din clipa în care pășise în camera lui Thondrup Chophel și văzuse trupurile spînzurate în penumbră. Nu-i spusese mai nimic lui Sönam despre ceea ce văzuse: atît cît să-i satisfacă puțin curiozitatea, dar nu destul ca să o sperie.

– Să facem? Ce putem face? se bîlbîi bătrîna.

Ochii mici i se zbăteau ca niște peștișori pe chipul uscat ca pergamentul. Își purta și acum părul împletit tradițional, în o sută opt codițe, dar, cu anii, șuvițele se subțiaseră tot mai mult, nemaivorbind de grăsimea care se depusese pe ele. Rămăsese de mult știrbă, dar nu se plîngea niciodată: se hrănise toată viața cu *tsampa* și ceai și nu tînjise niciodată după carne sau pește. Între degete răsucea nervos o roată de rugăciune.

– Spui că Tsarong Rinpoche l-a înlăturat pe *pee-ling trulku*. Ha! N-o să dureze. *Pee-ling* îi este superior. Îl cunosc pe acest Tsarong de cînd a venit aici, copil fiind. A fost întotdeauna soi rău. Obişnuia să smugă aripile muștelor, apoi picioarele, la urmă capul. Era un nemernic foarte metodic. Cînd era pedepsit cu

bătaia, zicea că le făcuse muștelor un serviciu – poate că aveau să se reîncarneze într-o ființă superioară: libelule, fluturi sau lilieci. Este rău și nu e apreciat de către ceilalți. Nu vor rămîne de partea lui. Curînd Dorje Lama va reveni la conducere.

Chindamani oftă profund. Nu intenționase să o amărase pe bătrîna. Dar trebuia să afle măcar o parte din adevăr:

– Dorje Lama e mort, *ama-la*, șopti ea.

– Mort? Cum?

Chindamani îi povesti pe scurt ce aflate de la Tsarong Rinpoche. Îi era greu și cînd termină, lacrimile îi șiroiau pe obraji. Samdup n-o slăbea din priviri și în sufletul lui era din ce în ce mai îngrozit și mai revoltat.

– Ucis? repetă Sönam. Oh! Asta o să-l coste pe Tsarong Rinpoche o sută de reîncarnări. O să devină o muscă fără aripi, iar cînd va fi așa, îl voi strivi sub talpă.

Furia și gîndurile de răzbunare erau doar la suprafață. În adîncul inimii, bătrîna simțea că tot universul ei se spulberase. Îi trebuise mult timp ca să se obișnuiască cu *pee-ling trulku*, dar pînă la urmă, se atașase de el.

– Sîntem cu toții în pericol, *ama-la*. E aici un om din nord, un buriat. Vrea să-l ia cu el pe stăpînul Samdup și pe nepotul lui *pee-ling trulku*.

– Și tu, comoara mea... ce au de gînd cu tine?

Bătrîna dădăcă întinse mîna cu pielea ca pergamentul și mîngîie cu dragoste părul lui Chindamani.

– Cred că Tsarong Rinpoche mă va ucide și pe mine, răspunse Chindamani cu tot calmul de care era în stare. Știe prea bine că, dacă aș vrea, i-aș mai putea atrage de partea mea pe călugări și aș putea pune capăt uneltirilor lui. Dar nu-mi va permite așa ceva. Și nici buriatul.

Tăcu și luă mîna lui Sönam, strîngînd-o cu putere.

– N-o să se atingă de tine, strigă Samdup, ridicîndu-se și ducîndu-se lîngă Chindamani. Nu o să le dau voie. Au nevoie de mine. Dacă îți fac vreun rău, nu o să fac ce vor ei.

Chindamani îl luă de mînă:

– Îți mulțumesc, Samdup. Știu că ai face tot ce se poate. Dar nu ai reuși să-i oprești. Eu sînt un avatar, ceea ce el nu este.

– Dar și eu sînt un avatar! Pot să...

– Așa este, Samdup, dragule, dar nu uita că ești totuși un copil. Dorje Lama a fost un avatar și totuși l-au ucis. Alții nu l-ar fi ucis pe Dorje Lama. Amintește-ți cum te-au adus înapoi cînd ai încercat să evadezi cu Tobchen Geshe.

Samdup se încruntă și se așeză la locul lui, aducîndu-și aminte cît de neajutorat fusese atunci, cît de ușor îl adusesese Thondrup Chophel înapoi la Dorje-la.

Chindamani se întoarce din nou către Sönam:

– Ascultă-mă, *ama-la*. Ascultă-mă cu atenție și nu te enerva. Trebuie să evaderez. Și trebuie să iau copiii cu mine.

– Singură? Doar tu și copiii? Nu vei reuși niciodată să ieși din trecătoare.

– Nu singură. Nu l-au ucis și pe fiul lui Dorje Lama. Cel puțin... Se opri o clipă: Nu-l omorîseră încă atunci cînd am fost scoasă din sală. Dacă reușesc să ajung la el... Am ascuns deja haine și hrană pentru călătorie.

– Și cum vei ieși de la Dorje-la? bombăni bătrîna. Știa totul despre Christopher. De două zile Chindamani nu-i vorbise decît despre el. În noaptea asta nu va dormi nimeni. Știi că este imposibil să cobori în vale, chiar dacă ai funii. Nu sînteți păsări, nu aveți aripi. Ka-ris To-feh este, cumva, magician? Poate zbura ca Padma-Sambhava? Sau poate că este vreun *lung-pa* care aleargă într-o zi sute de mile și poate evada din acest loc înainte ca cineva să-și dea seama de lipsa lui?

– Nu, clătină din cap Chindamani. Nu este nici una, nici alta.

– Nici eu, murmură dădaca. Și nici tu nu ești. Doar pentru că zeița Tara...

– N-o amesteca în asta pe zeița Tara, Sönam, replică Chindamani. Nu mă gîndesc la magie și nici de acum încolo nu o voi face.

– Ei bine, ca să scăpați dintr-un loc ca acesta, v-ar trebui o vrăjitorie. Și încă una ca să dispăreți înainte ca Tsarong Rinpoche să pornească în urmărirea voastră. Ce să spun, Rinpoche! Nu e Rinpoche cum nu sînt eu iac.

Bătrîna chicoti; nu se lăsa contrazisă de pupila ei, chiar dacă era reîncarnarea zeiței Tara.

– *Ama-la*, situația este foarte gravă. Nu ne putem permite să pierdem timpul. Sînt sigură că știi o cale de ieșire, o cale pe care nu o cunosc nici chiar eu. Poate o galerie secretă în stîncă. Nu ai pomenit...?

– Pomenit? Despre ce am pomenit? Nu am pomenit niciodată despre nimic.

Deodată Sönam deveni gravă. Ochii i se zbăteau neconținut. Nu o putea privi în față pe Chindamani. Știa ce voia să o întrebe tînăra.

– Te rog, gîndește-te, Sönam dragă, o imploră Chindamani. Cu mulți ani în urmă, cînd eram copil, mi-ai povestit despre o galerie construită cînd s-a clădit Dorje-la, un tunel secret care leagă mănăstirea de trecătoare. Ziceai că duce pînă la poalele muntelui. E adevărat? Există o astfel de galerie?

Bătrîna păru că se înfioară:

– Nu, nu există o astfel de galerie. Spuneam prostii, povești de adormit copiii. Nu ar trebui să iei de bun tot ce îndrugă bătrîna ta doică.

Dar Chindamani o cunoștea prea bine ca să se lase păcălită, fie și pentru o clipă:

– *Ama-la*, te rog, acum mă minți. Știu după vocea ta că ce mi-ai povestit este adevărat. Te rog să nu mă minți. Nu avem timp. Unde este galeria? Cum pot ajunge la ea?

Sönam luă mîna lui Chindamani într-a ei și începu să se joace cu degetele ei. Era vizibil speriată:

– Am jurat să nu spun nimănui, niciodată. Mie mi-a spus ultimul tău avatar. Nu știu de unde a aflat ea. Femeia măruntă inspiră adînc. Pulsul i se accelerase și o trecuseră nădușelile: Există o galerie sub *gön-kang*, șopti. Chindamani trebui să se

aplece mai aproape de ea, ca să o poată auzi. Samdup veni lângă ele și se așază. William le urmărea din scaunul lui, de lângă perete. Ar fi vrut să știe despre ce vorbeau. Sesizase teama și emoția din glasurile lor, dar nu pricepea o iotă din ceea ce discutau: E lungă de câteva sute de yarzi. Apoi urmează un rînd de trepte săpate în stîncă. Sînt cunoscute sub numele de „Scara lui Yama“, dar nu știu de ce. Duc într-un loc, sub trecătoare, care nu se poate observa de la mănăstire. Au fost construite pe vremea vechilor împărați, acum mii de ani.

Chindamani bănuia că „vechiul împărat“ era Lang Darma, iar scările fuseseră construite ca o cale de evadare din *gompa*, astfel încît, în cazul unui atac din partea armatei regale, starețul să se poată refugia într-un loc sigur. Asta fusese cu sute de ani în urmă, cînd adepții budismului erau prizoniți în toată țara.

Samdup bătuse din palme, încîntat:

– Păi, e perfect! exclamă el. Chindamani cunoaște o mulțime de drumuri secrete pînă la *gön-kang*. Nu trebuie decît să ajungem acolo și sîntem în siguranță. Nu își vor da seama niciodată pe unde am luat-o.

Bătrîna clătină din cap, furioasă. Clătină atît de tare, încît aveau impresia că gîtul i se va frînge și capul îi va cădea în poală.

– Nu, stăpîne, nu! strigă ea. Nu trebuie să o luați pe acolo. Nu v-am spus încă totul. Tăcu din nou, ca și cum ar fi avut nevoie de timp ca să-și adune curajul: Acum sute de ani, cînd Chöje a venit aici, a adus cu el o avere inestimabilă de la Lhasa – aur, argint și pietre prețioase – care urmau să-i împodobească veșmintele pe care le purta cînd intra în transă. L-ați văzut îmbrăcat cu ele în *Lha-khang*, cînd apare înconjurat de zei.

Chöje era Oracolul de la Dorje-la. În stare de transă mistică obișnuia să intre în legătură cu spiritele sau cu zeii înșiși și apoi să transmită mesaje oamenilor. Ceremoniile la care participa aveau loc doar de câteva ori pe an, dar erau cele mai importante evenimente din viața mănăstirii.

Veșmintele sale erau cu adevărat impresionante: pălăria mare, atît de grea, încît trebuia susținută de două persoane pînă

ce Chöje intra în transă, era împodobită cu nenumărate rubine, smaralde și ametiste; tronul pe care ședea Oracolul era încrustat cu pietre prețioase de toate felurile, iar muchiile erau întărite cu aur curat. Marea oglindă a divinației, pe care o purta pe piept, era făurită din argint masiv, bătut pe margine cu nestemate de cea mai bună calitate.

– Te-ai întrebat vreodată unde sînt păstrate acele lucruri neprețuite atunci cînd nu sînt purtate? continuă *ama-la*. Ți-ai dorit vreodată să le vezi mai de aproape?

Chindamani clătină din cap. Prestația Oracolului în sala întunecată, cu miros greu de tămîie o umpluse dintotdeauna de groază și nu căutase niciodată se apropie mai mult de lumea întunericului al cărui reprezentant era.

– Doar o mîna de oameni cunoasc acest secret, șopti bătrîna. Chöje însuși, asistenții săi și starețul. Și, firește, eu – deși nu a aflat nici unul dintre ei că le cunosc taina.

– Eu am crezut întotdeauna că sînt păstrate în odaia lui Chöje, o întrerupse Chindamani.

Sönam clătină din cap:

– Așa crede majoritatea oamenilor. Dar tot timpul sînt ținute în altă parte. Într-o cămăruță, chiar sub *gön-kang*.

O privi adînc pe Chindamani. Fata sesiză teama din ochii bătrînei, care amenința să pună stăpînire pe toată ființa ei. Acum o simțea și ea, tangibilă, ademenind-o în mrejele ei.

– Ca să ajungi la tunelul care duce spre scară, trebuie să treci prin camera în care sînt păstrate veșmintele Oracolului. Înțelegi? Trebuie să treci prin odaia lui Chöje.

– *Ama-la*, nu înțeleg, se tîngui Chindamani. Și ce dacă trec prin camera lui? Nu o să mă ating de bijuteriile lui Chöje. Le vom lăsa exact așa cum au fost. Nici măcar nu o să ne uităm la ele de aproape. Zeii nu se vor supăra. Ce putem păți dacă trecem prin odaia lui?

Bătrîna se cutremură. Chindamani simți și ea fiori reci în tot corpul. De ce se temea *ama-la*?

– Nu pricepi? pledă bătrîna cu voce subțiată de frică. Au pus un om de pază acolo. Acum foarte mult timp, cînd au așezat comorile acolo, au postat acolo un gardian. Este acolo de peste cinci sute de ani. Chiar și acum.

35

– Ce fel de paznic? întrebă Chindamani, încercînd să-și înăbușe senzația de leșin.

– Nu știu, replică Sönam. Bătrîna era mai speriată decît și-ar fi închipuit. Nu știu ce este, dar e acolo, jos.

– Cum își ia Chöje veșmintele? Trebuie să coboare acolo de trei ori pe an, nu? De ce nu-i face rău gardianul? Sau asistenților lui?

– Nu știu. Probabil că are o oarecare putere asupra lui. Are puteri magice. Mai mari decît ale tale, stăpînă. Și mai mari decît cele ale lui Tsarong Rinpoche.

– Eu nu am puteri magice, *ama-la*. Ți-am spus asta de nenumărate ori. De fapt, nu credea că altcineva ar avea astfel de puteri; dar convingerea asta o păstra numai pentru ea. Spune-mi, Sönam, știe cineva cum arată gardianul acesta?

– Desigur, pufni bătrîna. Chöje știe. Și starețul știe. Cel puțin... se opri, aducîndu-și aminte ceea ce auzise de la Chindamani. Cel puțin, știa. Și știu și asistenții lui Chöje. Asta-i tot. Sînt convinsă că doar ei știu.

Chindamani oftă. Nu dorea să o necăjească și mai tare pe bătrîna, dar recunoscuse deja cadavrele lui Chöje și ale celor trei asistenți ai săi printre morții spînzurați de tavanul camerei lui Thondrup Chopel.

– Va trebui să riscăm, zise, hotărîtă. Dacă Chöje și asistenții lui au putut intra acolo fără să pățească nimic, putem și noi.

Bătrîna își îngropă fața în mîini și începu să geamă, legă-nîndu-se înainte și înapoi.

– Te rog, *ama-la*, o imploră Chindamani. Nu avem timp pentru așa ceva. Ai încredere în mine. Zeița Tara nu va permite să mi se întâmple ceva rău.

Dar bătrîna nu-i dădea nici o atenție. Gemetele ei deveniră din ce în ce mai sfîșietoare, pe măsură ce frînturi din situația lor reală se întrepătrundeau cu închipuiri cu care ea trăise o viață întreagă, imagini ale ororilor suprafirești din universul în care ea trăia.

Chindamani se întoarse spre Samdup:

– Samdup, te rog, ai grijă de băiețelul *pee-ling*. Încearcă să-i dai de înțeles că nu trebuie să se teamă. Și ai grijă și de Sönam. Spune-i că nu are de ce să-i fie frică. Roag-o să te ajute să pregătești hainele și toate cele trebuincioase. Am așezat totul în scrinul acela mare. Scoateți tot și împărțiți-le în grămezi. Mai târziu, nu vom avea timp de pierdut. Eu nu te pot ajuta; trebuie să mă duc să-l caut pe Ka-ris To-feh.

Dar băiatul continua să stea țeapăn pe scaun, privind-o fix.

– Ce s-a întâmplat, Samdup?

– Mi-e frică. Nu vreau să merg în noaptea asta la *gön-khang*. Și nu vreau să trec prin tuneluri.

Chindamani se apropie și se așeză lîngă ei:

– Și mie mi-e frică, Samdup, șopti ea. Dar amîndoi trebuie să fim curajoși. E foarte important ca în noaptea asta să arăți că ești curajos. Așa cum ai fost atunci cînd ai încercat să ajungi la Gharoling, împreună cu Tobchen Geshe.

– Dar atunci nu am fost curajos, Chindamani. Cînd a dispărut Tobchen Geshe, m-am speriat și am plîns.

– Știu, zise ea, punînd mîna pe capul băiatului. Dar aveai motiv să te temi. Erai singur și într-un real pericol. Dacă nu sosea la timp Thondrup Chopel, ai fi putut muri.

– Dar Thondrup Chopel m-a speriat mai mult decît orice.

– Doar la început. După aceea, ai fost, pur și simplu, nefericit. Nu mai erai în pericol. Acum, în noaptea asta, ești, într-adevăr, în pericol. Nu va încerca nimeni să te omoare; va-

lorezi prea mult pentru ei. Dar poate veni clipa în care vor hotărî că e în interesul lor să scape de tine. De aceea trebuie să plecăm amîndoi în noaptea asta. Înțelegi?

– Da, înțeleg, dar...

– Nu are de ce să-ți fie frică în *gön-kang*. Se trase mai aproape și îi șopti repede la ureche: Iar eu nu m-aș speria de povestea lui Sönam. E doar un basm vechi; nu există nimic acolo, jos.

Însă în sinea ei era îngrijorată. Nu se aștepta la ceea ce își închipuia bătrîna doică, dar era posibil ca cineva să le fi pregătit o surpriză urîță.

Strînse tare mîna lui Samdup și îi zîmbi. Băiatul îi întoarse zîmbetul, nesigur. Chindamani se duse lîngă William, regretînd că nu poate să-i spună măcar cîteva cuvinte în limba lui, să-l liniștească. Nu știa să rostească decît numele tatălui său, Ka-ris To-feh, dar nu era sigură că băiatul pricepe ce îi spune. Surîse și îl sărută ușor pe frunte. Copilul încercă să-i întoarcă zîmbetul, dar era încă foarte speriat.

Traversă odaia și se opri în fața scrinului încăpător, din lemn lăcuit. Înăuntru păstra lucrurile pe care le pregătise pentru drum: îmbrăcăminte pentru toți patru, un cort, alimente, un săculeț de cărbuni șterpelit de la bucătărie și bani. Nu folosise în viața ei bani, dar le înțelegea rostul și își dădea seama că era mai puțin riscant decît să poarte asupra lor aur sau bijuterii, singurele valori mobile de care dispunea. Banii îi avea de la Sönam, care avea un talent aparte de a face rost de orice.

Chindamani îmbracă o manta grea, bărbătească: aceasta, spre deosebire de *chuba*, îi dădea oarecare libertate de mișcare. Îi mai adresă cîteva cuvinte de îmbărbătare bătrînei, le surîse băieților și se îndreptă spre fereastră.

Odată, cu mult timp în urmă, pe cînd era doar o copiliță, descoperise un pervaz îngust ce se întindea pe toată lungimea etajului inferior, chiar sub ferestre. Încercase să meargă pe el pînă la camera alăturată, unde locuia unul dintre dascălii ei, dar fusese sur-

prinsă și aspru pedepsită de Sönam. Acum se ruga să fie capabilă să-și mențină echilibrul cel puțin pînă ajungea în camera lui Christopher, care se afla pe aceeași latură a *gompei* ca și camera ei.

Gerul îi înțepa fața și mîinile cu mii de ace înfipite sub piele. Se lăsă ușor pe lespede și constată că era mai aproape decît își amintea; scăpase din vedere cît de mult crescuse în răstimpul care trecuse de la ultima ei escapadă afară. Bordura era, într-adevăr, mai aproape, dar tot atît de adevărat era și faptul că o simțea mai îngustă — mult mai îngustă decît podețul care ducea la *labrang*. Era aproape una cu zidul.

Vîntul era mai cumplit chiar decît gerul. Izbea frontonul mănăstirii alergînd furibund, fără țintă. Întunericul, frigul și vîntul se înfrățiseră cu singurul scop de a o orbi, de-a o paraliza și a o arunca în hău.

În cîteva clipe lumina și căldura din odaie deveniră o amintire pe care trebuia să și-o alunge din minte cu un uriaș efort de voință. Toată forța, toată stăpînirea de sine se concentrau asupra unui singur gînd: cum să supraviețuiască în următoarele cîteva minute.

Înainta puțin cîte puțin, fără să-și desprindă o clipă picioarele de pe lespede, tîrîndu-se către stînga, cu palmele lipite de zid. Piatra nu era netedă; tencuiala căzuse pe alocuri, împiedicînd-o să aprecieze corect denivelările suprafeței. Zidul, lespede și hăul din spatele ei deveniră pentru moment întregul ei univers. Nu mai exista altul nici în trecut, nici în viitor. Se tîra înainte pe bordura de piatră pentru simplul motiv că se afla acolo; orice alt motiv, orice alt țel dispăruseră.

Brusc, piciorul îi alunecă, făcînd-o să se dezechilibreze. Rămase nemișcată preț de cîteva clipe bune, opunîndu-se cu disperare groaznicei forțe gravitaționale care încerca să o doboare și să o arunce în brațele vîntului. Degetele înghețate apucau stîncă goală, pipăind orbește în căutarea unei crăpături cît de mici de care să se agațe.

O porțiune din bordură cedase. Poate că așa fusese dintotdeauna, nu-și amintea cît de departe ajunsese data trecută.

Întrebarea era: oare cât de lată era spărtura? Șase țoli ? Un picior? Zece? Nu avea nimic asupra sa cu care să fi putut măsura distanța. Era întuneric beznă și nu vedea nimic. Dacă se aventura și aprecia greșit distanța, s-ar fi sfărîmat de stîncile care se căscau sub ea.

Dacă se întorcea să ia ceva cu care să măsoare spărtura, știa că și-ar fi pierdut curajul și nu ar mai fi fost în stare să o ia de la capăt.

Cu băgare de seamă, sprijinindu-se pe piciorul drept, cu spatele lipit de zid, pentru a-și păstra cât mai bine echilibrul, întinse din nou piciorul stîng, pipăind muchia spartă a pervazului. Vîntul îi vuia în urechi, distrăgîndu-i atenția. I se agăța de trup, încercînd să o smulgă de pe zid. Inima i se zbătea în piept.

Greutatea începea deja să se lase pe piciorul celălalt și tot nu găsisese încă marginea parapetului. Ar fi vrut să se lase pe genunchiul drept, dar știa că asta ar fi îndepărtat-o mai mult de perete. Transpirația îi inundă corpul. Nădușeala îi îngheță aproape instantaneu pe față și pe mîini. Se înfioră și simți că este pe punctul de a se dezechilibra. Încă nu dibuise nimic. Pur și simplu nu știa cu certitudine unde să așeze piciorul stîng. Mușchii piciorului drept îi zvîcneau dureros. O durere crîncenă îi cuprinsese coapsa; simțea un cîrcel. Tot nimic. Ar fi dorit să țipe, să se elibereze cumva de tensiune, să își relaxeze mușchii.

Mișcă abia perceptibil brațul stîng, apoi pe cel drept. Deplasă încă puțin piciorul stîng. În minte îi răsuna o voce care repeta obsedant: „Dă-ți drumul; dă-ți drumul; dă-ți drumul!“ Dorea să se prăbușească, să lase hăul să o elibereze de toate grijile. De ce nu? Stăpîna își va găsi un alt trup în care să se încarneze. Încă nu descoperise nimic.

Dacă ar mai fi avut de parcurs un țol, nu s-ar mai fi putut întinde. Și deja era îngrozită la gîndul că, fără să-și dea seama, ajunsese într-un punct de unde nu mai exista întoarcere, de unde ar fi fost zadarnic să încerce să-și recapete echilibrul și să revină

în poziția inițială. Durerea agonizantă din piciorul drept nu i-ar fi permis să reziste efortului de a-l retrace. Parcurse ultima porțiune. Tot nimic. Mai înainte puțin.

Simți că își pierde echilibrul. Acum era nemișcată, abia ținându-se, pentru ca în clipa următoare să își piardă controlul și să înceapă să se clatine, gata să se prăbușească în prăpastia neagră de sub ea.

Vîrful piciorului prinse colțul parapetului și se agăță de el. Stătea atîrnată acolo, suspendată între ființă și neființă, mintea șoptindu-i să cedeze, dar forțându-și în același timp fiecare fibră a mușchilor să-și recapete echilibrul. Inima îi bătea gata să sară din piept. Întunericul păru să se risipească, iar ea se pomeni singură într-un univers de lumină. Apoi lumina se stinse și se regăsi din nou pe parapetul de piatră tremurînd gata să se lase cuprinsă de panică.

Își înfrînse groaza din ce în ce mai puternică și încet, încet lăsă piciorul stîng să alunece în sus pe prag, rugîndu-se în gînd să reziste. Într-un ungher al minții îi răsunau cuvintele mantrei Tarei dar uitase cu desăvîrșire de zeiță. Doar propriile sale simțuri o mai legau acum de realitate. Senzația că stă cu piciorul pe lespede tare îi provoca un sentiment de fericire copleșitoare, care depășea orice altă bucurie pe care i-ar fi putut-o da rugăciunile sau ofrandele.

Treptat, bătăile inimii și respirația își recăpătară ritmul normal și piciorul drept îi reveni la viață. Deplasă piciorul stîng puțin mai departe, atît cît să facă loc și celui drept și trecu peste spărtură. Izbutise. Știa că a doua oară nu ar fi putut repeta ceea ce făcuse. Dacă nu găsea o altă cale de a intra în mănăstire, fie murea înghețată, fie se prăbușea, părăsind pentru totdeauna această lume.

După socoteala ei, camera lui Ka-ris To-feh ar fi trebuit să fie a cincea din locul în care se afla, dar în întunericul acela îi era greu să deslușească limpede ceva, iar gîndul că putea trece din greșeală pe lîngă ea o îngrozea. Se ruga ca obloanele să fi rămas deschise, cum fuseseră de dimineață; nu mai ținea minte cum fuseseră în cursul serii, cînd se dusesese în camera lui să îl trezească.

Cu o strângere de inimă realizează cât de repede trece timpul. Frica o îmboldea să se grăbească. Totuși, se forță să înainteze încet, puțin câte puțin, dorind cu ardoare ca și timpul să își încetinească scurgerea și să țină ritmul cu ea.

Începea să își facă griji din cauza degetelor. Dacă mai stătea mult afară fără să le protejeze cumva, se putea trezi cu degerături serioase. Deja nu le mai simțea și se putea folosi de ele doar printr-un mare efort de voință.

I se părea că au trecut ore întregi pînă ajunse la cea de-a cincea fereastră. Spre bucuria ei, din odaie se strecura un firicel palid de lumină. Cînd ajunse chiar sub fereastră, se săltă sprîjinindu-se în dosul palmelor, apoi pe coate și privi înăuntru.

Christopher nu se afla în odaie.

36

Cu fiecare clipă ce trecea, Tsarong Rinpoche devenea tot mai îngrijorat. Cu ajutorul buriatului Zam-ya-ting pusese, în sfîrșit, stăpînire pe Dorje-la. Zam-ya-ting își imagina că el este conducătorul, dar curînd avea să îi demonstreze cine are ultimul cuvînt de spus. Mai mult îl îngrijora femeia, Chindamani. Era reîncarnarea zeiței Tara, iar Tara era extrem de iubită de călugări și de popor. Dacă îi dădea răgaz, căteaua i-ar fi putut zădărnici toate eforturile apelînd direct, cu vorbe mieroase, la loialitatea *trapas*-ilor. Trebuia să o înlătore – iar pentru asta trebuia să întindă o cursă abilă, ca planurile să nu i se întoarcă împotriva.

Englezul, Wy-lam, își îndeplinise menirea. Atrăgîndu-l la mănăstire, reușise să îl implice pe abatele *pee-ling* în uneltirile britanicilor. Zam-ya-ting cunoștea o mulțime de lucruri despre Wy-lam și izbutise să îi convingă pe călugări că atît el, cît și tatăl său făceau parte dintr-un fel de complot. Poate că așa și era. Dar nu asta conta acum.

Ceea ce conta era aceea că Wy-lam-la se putea dovedi a fi chiar mai periculos decât femeia. Funcția de stareț nu era ereditară. Englezul nu putea susține că este un *trulku*, lucru de care Tsarong Rinpoche nici nu se temea. Dar toți cei de la Dorje-la cunoșteau cuvintele unei profeții descoperite într-o carte *terma* veche: „Cînd Dorje-la va fi condusă de un *pee-ling*, lumea întreagă va fi guvernată de la Dorje-la“. Și cunoșteau și urmarea din carte: „În anul în care fiul unui fiu de *pee-ling* va veni în ținutul Zăpezilor, în acel an se va arăta Maidari. Va fi ultimul stareț de la Dorje-la și cel mai mareț“.

Desigur, englezul nu avea de unde să știe toate astea; dar era convins că fata îi va deschide ochii, iar asta îi va ajuta să obțină sprijinul unora dintre călugări. Era suficient ca Wy-lam să-și convingă fiul să joace orice rol i-ar fi sugerat fata. Deocamdată Rinpoche nu putea fi sigur de devotamentul tuturor călugărilor. La un semnal toți i-ar putea întoarce spatele.

Acest lucru trebuia împiedicat cu orice preț. Nu știa ce planuri are buriatul cu Wy-lam sau cu femeia. Dar nu avea nici o îndoială în privința planului său: fata și englezul trebuiau uciși în noaptea aceea.

Zăvorul de la fereastră cedă fără prea mare greutate. Nu fusese conceput ca să facă față vreunui intrus; dinspre trecătoare, pe o rază de o sută de picioare, îi era oricui imposibil să urce pînă acolo. Chindamani sări în odaie. Era cald. Christopher fusese acolo de cînd îl văzuse ultima dată. Hainele groase, cele cu care venise la Dorje-la, dispăruseră. Cu siguranță că a fost adus înapoi, s-a îmbrăcat cu ele și a plecat din nou. Ce se petrecea?

Se apropie, precaută, de ușă. După drumul făcut pe bordura din exterior inima îi bătea încă puternic, iar mîinile o dureau din cauza sîngelui care încerca să-și reia circuitul normal. Ar fi dorit mai mult ca orice să se arunce pe pat și să doarmă. În acel moment singurul lucru pe care-l dorea era să scape de toate, abandonîndu-se viselor.

Ușa era întredeschisă. Ținându-și respirația, o deschise mai mult. Cam la un yard depărtare un bărbat era întins pe podea, nemișcat. O halebardă lungă din *gön-khang* îi scăpase din mână și zăcea lângă el. Chindamani se apropie de el și se aplecă. Era mort. Din câte își dădea seama, cineva îi frânșese gâtul. Oare lupta nu se sfârșise încă? Sau Ka-ris To-feh săvîrșise asta, într-o încercare disperată de a evada?

Dacă făptașul era Ka-ris To-feh, cu siguranță că încerca să găsească o cale de a ieși din mănăstire. Iar drumul cel mai scurt pe care îl cunoștea era peste acoperiș, pe unde merseseră împreună atunci când îl conduseseră să-i vadă pe băieți, în *labrang*. Dar, dacă spera să scape pe acolo, se înșela amarnic; acoperișul nu ducea nicăieri. Iar peste pod se putea ajunge doar în *labrang*.

Porni cu pași grăbiți spre chepengul prin care ieșise împreună cu Christopher pe acoperiș. Mănăstirea se cufundase din nou în liniște, dar în seara aceea era o liniște amenințătoare, diferită de liniștea meditativă cu care era obișnuită. Înainte, ori de câte ori se aventura noaptea afară, obișnuia să păsească tiptil, din respect pentru somnul sau rugăciunile călugărilor retrași în chiliile lor. În noaptea aceea o făcea din teamă pentru propria sa viață.

Cînd ajunse la chepeng, constată că era zăvorât. Dar scara dispăruse și Chindamani îl bănuia pe Ka-ris To-feh că o trăsese după el, sus, pentru a-i întîrzia pe eventualii urmăritori. Fără scară îi era imposibil să ajungă la chepeng. Singura cale care îi rămînea era printr-un al doilea chepeng aflat în apropiere; o ieșire secretă, folosită de abate ori de câte ori dorea să se ducă în *labrang* sau pur și simplu să se retragă pe acoperiș pentru o vreme, să privească norii alunecînd pe cer.

Scara de sub cel de-al doilea chepeng era la locul ei. În câteva clipe Chindamani era sus, pe acoperiș. Se ruga să nu vină nimeni care ar putea descoperi scara sprijinită, dar nu avea vreme de pierdut ca să-și șteargă urmele.

Frigul o cuprinse cu degete ucigătoare, invidios pe răstimpul pe care îl petrecuse la adăpost de atingerea lui. Pe acoperiș vîntul sufla liber, fără opreliști. Fulgii de zăpadă îi biciuiau fața, năpustindu-se din negura profundă. Nu se auzea nici un sunet în afară de urletul vîntului, împletit cu bătăile inimii, gata să-i spargă pieptul. Ca un înotător care plonjează în străfundurile verzui ale apei, înconjurat de o liniște absolută, deschise gura și îi strigă numele, dar nu auzi nimic. Glasul i se stinse, slab și neputincios, înghițit de larma atotstăpînitoare din jur. Se forță iar și iar să se facă auzită, strigîndu-i numele la răstimpuri egale, ca o *mantra* repetată, neauzită și nebăgată în seamă. Trebuia să fie pe undeva, pe aproape, nu avea unde să se ducă în altă parte.

Mergea prin întuneric, strigîndu-l. Pentru ea invocarea numelui lui, a numelui unui bărbat, un nume pe care abia de-l putea pronunța era ca un miracol secret. O tulbura faptul că simpla strigare a numelui lui în întuneric îi provoca o asemenea plăcere, în ciuda gîndului neliniștitor că poate ieșise aici doar ca să-și întâlnească moartea.

Îl găsi șezînd pe soclul unei statuete vechi din bronz reprezentînd un dragon postat acolo să vegheze peste *chörtens*-uri, privind fără țintă în întuneric, o siluetă estompată care abia se detașa de împrejurimi.

– Ka-ris To-feh, zise așezîndu-se lîngă el. Trebuie să plecăm. Trebuie să evadăm de la Dorje-la.

– Am încercat. Dar nu există nici o cale de scăpare. Și chiar dacă ar fi, nu am avea unde să ne ducem. Totul este la fel – înghețat, pustiu, lipsit de sens. Ce importanță are, aici, sus, dacă ești viu sau mort? Nici măcar nu-i pasă cuiva.

– Mie îmi pasă.

– Ție? exclamă și un sunet uscat, ca un hohot de rîs urcă din gît și se risipi imediat, purtat de vînt. Ție nu-ți pasă de altceva decît de zeii tăi, de Buddha și de reîncarnările în trupuri de copii. Tu nu știi cum arată lumea adevărată. Nu știi cît rău pot face acești zei ai tăi, cîtă durere pot provoca.

– Îmi pasă de tine, șopti apropiindu-se pentru ca vîntul să nu-i fure cuvintele. Te iubesc.

De îndată ce rosti aceste cuvinte își dădu seama că soarta îi era pecetluită. Nu avea importanță dacă o auzise, înțelesese sau își va aminti ori nu. Dacă reușeau să scape de la Dorje-la, acele cîteva cuvinte aveau să o lege de el mai puternic decît toate jurămintele ei din copilărie făcute zeiței Tara sau *dharmei* sau lui Buddha. De acum îi aparținea așa cum nu aparținuse vreodată cuiva, cu atît mai puțin sieși.

Își croiră drum înapoi spre chepeng, luptîndu-se cu vîntul care bătea din față. Înăuntru, după ce închiseră chepengul și ascunseră scara, rămaseră tăcuți unul lîngă altul.

– Trebuie să ajungem în camera mea. Nu departe de aici este un coridor pe care putem ajunge acolo fără să fim văzuți.

– Și după aceea?

Tînăra șovăi:

– Îți voi explica... După ce ajungem acolo.

Dacă pînă atunci Tsarong Rinpoche fusese îngrijorat, acum își ieșise din minți.

Pee-ling-ul îi omorîse gardianul și reușise să fugă în mănăstire. Putea fi oriunde. Dacă reușea să ajungă pînă în odaia femeii, aceasta putea găsi vreun mod de a se ascunde amîndoi pînă la momentul potrivit.

Cel puțin ar putea face ceva pentru a preîntîmpina acest lucru. Păstra încă în buzunar arma pe care i-o dăduse Zam-ya-ting. O pipăi ușor, simțind sub degete perfecțiunea liniilor. Era un mesaj din alt univers, care îi dezvăluia posibilitățile pe care le oferă puterea lumească. Pistolul trăda o măiestrie pe care nu o mai simțise în nimic altceva. Își amintea clipa în care apăsase pe trăgaci, ucigîndu-l pe băiatul nepalez, în strîmtoare; beția acelei clipe era încă vie în ființa lui, îndemnîndu-l să repete experiența. Nici măcar execuțiile prin spînzurare din seara aceea nu-l copleșiseră cu un asemenea val de încîntare.

Dar, cu toate acestea, prezența revolverului în buzunar îi dădea un sentiment de neliniște. Încălcase toate jurămintele pe care le făcuse. Dacă exista o viață de apoi, avea să plătească un preț cumplit pentru tot ceea ce făcuse. Spera că Zam-ya-ting avea dreptate și că aceasta era unica viață hărăzită omului. Mizase totul pe o carte. În caz contrar, ceea ce intenționa el să facă l-ar condamna la atîta suferință, încît nu i-ar ajunge cinci mii de vieți ca sufletul său să redevină împăcat.

Trase zăvorul și porni spre odaia lui Chindamani.

*

Nu irosiră timpul. Coridorul secret de care pomenise Chindamani ducea printr-o capelă micuță, închinată zeiței Tara, drept în camera ei. Doar ea, Sönam și tatăl lui Christopher știuseră de existența sa; fusese săpat cu multe secole în urmă, pentru a permite avatarului zeiței Tara să circule nevăzut de nimeni între odaia și capela personală. Pentru Chindamani și, fără îndoială, pentru multe dintre predecesoarele ei, culoarul însemnase mai mult decît calea spre lăcașul de rugăciuni, oferindu-le acces nestingherit către alte părți ale mănăstirii. Din capela Tarei porneau alte culoare ce făceau legătura cu diferite etaje: unul ducea către principalul *Lha-khang*, unde se afla o odaie cu draperii de unde avatarul Tarei putea urmări slujbele; altul făcea legătura cu vechiul templu, înveșmîntat acum în gheață și chiciură, locul în care Christopher își întîlnise pentru prima oară tatăl; iar al treilea, spre *gön-kang*, în cazul în care *trulk*-ul Tarei ar fi dorit să comunice cu binevoitorii zei protectori din neguri.

La capătul galeriei se afla o ușă mascată de draperii din interiorul dormitorului lui Chindamani.

Cînd intră, împreună cu Christopher, îi găsi pe Sönam și pe băieți exact așa cum îi lăsase. William ședea pe canapea. Samdup era așezat alături de bătrîna, încercînd să o liniștească pentru că ea plîngea.

– *Ama-la*, zise Chindamani, m-am întors și l-am adus și pe Karis To-feh, fiul lui Dorje Lama. La auzul glasului tinerei, Sönam ridică privirea. Ochii ei bătrâni erau înroșiți și înotau în lacrimi. Plînsul îi adîncise durerea ca un drog în vinele ei îmbătrînite.

– Fetița mea, strigă ea, l-a ucis pe Dorje-Lama; noi ce vom face?

– Știu, *ama-la*, șopti Chindamani. Știu. Acum, că venise vremea să plece, se simțea rău și foarte vinovată. Cum să o lase aici pe Sönam, cu Tserong Rinpoche și cu cei care-l urmau?! Bătrîna îi fusese ca o mamă.

Stătea jos, lîngă bătrîna; își petrecu brațul în jurul ei. Se întoarse să-l privească pe Christopher, dar el deja se îndreptase spre fiul lui, îmbrățișîndu-l strîns, șoptindu-i cuvinte liniștitoare. Se uită la ei și simți brusc junghiul geloziei, senzație necunoscută ei pînă atunci. O tulbură să descopere nemulțumirea pe care i-o provocase faptul că fiul își revendica dreptul asupra tatălui său.

Deodată, se auziră zgomote de pași afară, pe coridor. Christopher sări în picioare. Se uită disperat în jur, căutînd un loc în care ar fi putut să-l ascundă pe William; abia îl regăsise și prefera să moară mai degrabă, la gîndul că ar fi putut să-i fie luat din nou.

Ușa se deschise fără ca nimeni să bată și Tsarong Rinpoche intră, urmat îndeaproape de călugărul care stătuse de gardă afară. Rinpoche nu-și putuse imagina că poate fi atît de norocos. Își dădu seama într-o clipită că, eliminîndu-i pe bărbat și pe femeie, cu mi-cuțul englez în mîinile lui, nu ar mai fi avut nevoie de Zam-ya-ting.

– Stai jos! îi ordonă el lui Christopher.

Christopher se îndreptă către el, dar Rinpoche scoase arma din buzunar și o îndreptă amenințător în direcția lui.

– Ai mai văzut pistolul ăsta înainte, Wylam-la, zise. Știi bine ce poate face. Așază-te, te rog, pe scrin și taci.

Călugărul închise ușa bine. Curentul de aer stîmmit se abătu asupra uneia dintre lămpile cu unt și o făcu să pîlpîie, trimițînd umbre ciudate pe fețele celor doi bărbați.

Christopher nu avea chef să se așeze. De cînd coborîse de pe acoperiș, simțise că totul recăpătase sens. Chindamani îi

retrezise speranța de a merge mai departe, iar William făcuse ca speranța aceasta să pară reală, cu puțință de a fi împlinită. Începuse să creadă că există, în sfârșit, posibilitatea de a evada din mănăstire, prin trecătoarea de sub zidurile ei.

– Și cât va mai fi? îl întreabă pe Rinpoche. Destul ca să te tîrăști prin noroi pentru eternitate, cred.

– Ți-am zis să taci, lătră Rinpoche. Simțea deja că încrederea în sine se duce. Nu va fi ușor. N-ar fi greu să-i ucidă unul câte unul. Dar pe amîndoi în fața băieților și a bătrînei...

Brusc, înlemniră cu toții. Cu o voce înaltă, venită parcă din altă lume, bătrîna Sönam începuse să rostească niște cuvinte care pentru Christopher păreau un fel de incantație. Îl văzu pe Tsarong Rinpoche pălind și strîngînd arma de parcă ar fi vrut să fărîmițeze metalul cu mîna goală.

Vocea bătrînei continuă să se ridice și să coboare, tremurătoare și totuși acută, umplînd cămăruța cu ecouri stranii.

– Taci! urlă Tsarong Rinpoche la Sönam. Christopher observă că și paznicul pălise la fel de tare și că se retrăgea către ușă.

– *Ama-la*, te rog! o somă Chindamani, strîngînd-o de umeri. Nu mai recita! Dar dacă nu o bagă în seamă. Cu ochii pironiți asupra lui Rinpoche, ea continuă incantația, cuvintele revărsîndu-se în umbra ce-l înconjura.

– Tăcere! strigă încă o dată Rinpoche, îndreptîndu-se către bătrîna, agitînd larg pistolul în aer.

Căutătura lui era sălbatică și fixă. Christopher vedea că fusese subjugat cine știe cărei spaime superstițioase, deși el nu putea desluși nimic din cuvintele versurilor intonate de către bătrîna doică. Ghicise că trebuia să fi fost vreun blestem pe care Rinpoche îl lua în serios.

– Te rog, Sönam, nu face asta, o rugă Chindamani. Samdup înghețase în locul în care stătea; ochii lui urmăreau silueta bătrînei, privind fascinat și înfricoșat cum ridurile ei se mișcau ritmic, însoțind stihurile care se rostogoleau de pe buzele ei.

– Oprește-o! strigă Rinpoche. Oprește-o sau o omor! Jur că o omor dacă nu se oprește!

– Potolește-te, *ama-la!* o rugă Chindamani. Simțise durere în vocea lui Tsarong Rinpoche și știa că va trage în Sönam dacă ea va continua. Ea știa de ce anume îi este lui frică.

Dar nimic nu o putea face să tacă. Ea continua neabătut să arunce cuvinte întunecate de blestem, ca și cum ele puteau otrăvi sau ucide.

Tsarong Rinpoche trase. Un singur foc, după care arma spînzură neputincioasă în degetele lui. Glonțul o nimerise pe *ama-la* în gît cu un sunet îngrozitor. Așa cum intrase prin partea din față a gîtului, ieșise prin ceafă, despicîndu-i coloana vertebrală. Un jet de sînge țîșni din rană. Un sunet înfiorător. Sîngele roșu, strălucitor apăru ca o spumă pe buzele ei. Ochii ei bătrîni încremeniseră și, o clipă mai tîrziu, trupul ei inert se prăbuși în brațele lui Chindamani.

Nimeni nu spuse nimic. Camera se cufundase într-o liniște înfiorată, care dură mai mult de un minut. Afară, o rafală de vînt se opinti în fereastră. Venise parcă să ia încă un suflet de la Dorje-la și să-l ducă pe tainicul tărîm al lui Bardö.

Prima care se mișcă fu Chindamani. Ochii ei se umpluseră de mînie rece pentru prima dată. Dădu drumul trupului lui Sönam, așezîndu-l pe pat, apoi se ridică încet, cu privirea ațintită asupra lui Rinpoche. Figura călugărului se schimonosi. Un nerv tresărea în obrazul lui drept. Mîna care ținea arma se mișcă necontrolat.

Chindamani începu să recite blestemul de unde îl lăsase Sönam. Vocea ei șoptită se făcea totuși auzită clar de către cel căruia îi era adresat blestemul. Îndreptă un deget spre el și vocea ei se cutremură de mînie.

Hipnotizat, Tsarong Rinpoche rămase înmărmurit o clipă, după care mîna lui începu să se miște. Ridică pistolul în direcția lui Chindamani. Tremura din toate încheieturile și strîngea din dinți, să se stăpînească. Apoi, la fel de încet și de sigur, întoarse arma pînă cînd aceasta fu ațintită către fața lui. Pistolul era greu, degetele slăbite, secate de vigoare. Deschise gura și îi sprijini vîrfurile pe dinții de jos. Trupul lui tremura. Vocea lui Chindamani

umplea tot universul. El ar fi vrut să țipe, să urle ca să acopere incantația, dar era ca și paralizat. Doar degetul i se mișcă, strângînd metalul rece al trăgaciului.

Christopher se uita cu groază, neînțelegînd ce se întîmplă. *Lama* fusese înfricoșat peste măsură. Dar sigur că, singură, forța superstiției nu putea conduce la frica irațională pe care i-o provocase blestemul. Tsarong Rinpoche comisese toate sacrilegiile posibile. Și totuși cele cîteva cuvinte ale unei bătrîne fuseseră suficiente pentru a-l distruge.

Christopher îl ținea pe William cu fața lipită strîns de pieptul său. Băiatul văzuse deja prea multe orori. Vocea lui Chindamani îi suna în urechi neîndurată, ca un cuțit străpungînd pielea. Tsarong Rinpoche închise ochii.

37

Explozia smulse o mare parte din craniul lui Tsarong Rinpoche. Sîngele împrășcă pereții odăii lui Chindamani cu stropi vii, dușmănoși. Trupul lui Rinpoche zvîcni din toate încheieturile, apoi se frînse și se prăbuși pe spate. Chindamani se cutremură, închise ochii, dar rămase în picioare. Samdup scoase un țipăt îngrozit și își duse repede mîinile la ochi. William, care auzise, dar nu văzuse explozia, se lipi strîns de tatăl său. Călugărul care îl însoțise pe Tsarong Rinpoche era năclăit de sînge. Aruncă arma fără un cuvînt și părăsi camera în goană.

Christopher se înfioră. Rămase nemișcat, parcă, o veșnicie, strîngîndu-l pe William lîngă el, cu ochii ațintiți asupra cadavru-lui lui Tsarong Rinpoche din care sîngele se scurgea în șuvoaie spre peretele gol. Într-un tîrziu își dădu seama că nu mai aude glasul lui Chindamani. Întoarse capul și o văzu stînd încremenită în același loc, cu brațul întins și degetul îndreptat spre locul gol în care, cu puțin timp în urmă, se aflase Rinpoche.

Îl așeză pe William pe canapea și se apropie de ea. Cu gesturi nesigure o cuprinse în brațe. Își reveni rapid din șocul produs de cele întâmplate și își dădu seama că, dintr-o clipă în alta, putea veni cineva alertat de zgomotul împușcăturilor.

– Chindamani, șopti. Trebuie să plecăm. Zamiatin va trimite pe cineva să vadă ce s-a întâmplat. Călugărul care a fost aici îi va avertiza pe ceilalți. Trebuie să plecăm imediat, altfel nu vom mai putea scăpa.

Fata continua să privească în gol, nemișcată. O prinse de umeri și începu să o scuture. Nici o reacție.

Deodată îl observă alături de el pe Samdup. Băiatul făcuse un efort imens ca să își înfrângă groaza provocată de cele văzute.

– Chindamani, zise copilul. Răspunde-mi, te rog. *Pee-ling* are dreptate – trebuie să plecăm. Te rog, grăbește-te, altfel ne vor găsi aici.

Ca și cum glasul băiatului ar fi avut un efect magic asupra sa, fata clipi și începu să se liniștească. Brațele îi căzură pe lângă corp și coborî privirea asupra lui Samdup:

– Mi-e frig, zise abia șoptit.

Samdup ridică ochii spre Christopher:

– Lucrurile care ne trebuie pentru călătorie sînt în scrin. Trebuia să le pregătesc eu, dar a trebuit să mă ocup de Sönam și am uitat.

– William, zise Christopher. Vino și ajută-ne să ne pregătim de drum. Ajută-l pe Samdup să scoată lucrurile din scrin.

În timp ce băieții începură grăbiți să scoată îmbrăcămintea, corturile și alimentele, Christopher o ajută pe Chindamani să se așeze. O cuprinse în brațe, amintindu-și cum, nu cu foarte mult timp în urmă, rolurile fuseseră pe dos.

– Unde mergem, Ka-ris To-feh?

– Departe de aici. Cît mai departe.

Tînăra schiță un zîmbet și se aplecă să ridice niște saci de pe podea.

– Nu-ți pierde timpul cu legatul lor. Ne putem ocupa de asta mai târziu. Acum cel mai important lucru este să ieșim din camera asta.

Chindamani se întoarse și îi aruncă o ultimă privire lui Sönam. Bătrîna zăcea pe pat, întinsă pe spate, așa cum căzuse, cu o expresie de uimire în ochi. Chindamani se aplecă și îi îndreptă brațele și picioarele. Îi închise pleoapele cu palma, apoi o sărută ușor pe buze.

Pe coridor răsunară pași repezi.

– Grăbiți-vă! Să mergem!

Christopher trase la o parte draperia, iar Chindamani deschise ușa glisantă și trecu pragul în urma lui Samdup și a lui William. Christopher li se alătură și trase ușa după el. Cineva neavizat nu ar fi observat ușa chiar dacă ar fi dat draperia la o parte.

Pe o policioară apropiată ardea o lampă. Chindamani o luă și porni în fruntea grupului, pe coridor. În spatele lor auziră voci înfundate răzbătînd din apartamentul pe care abia îl părăsiseră.

– Ce s-a întîmplat, Chindamani? întrebă Christopher, imediat ce se îndepărtară de ușa secretă. Ce i-ai făcut? De ce s-a sinucis?

Fata nu-i răspunse imediat. Mergea în față, luminînd drumul, astfel încît Christopher nu-i putea vedea chipul. Pereții galeriei erau aspri și nefinisați; dar cineva, fără îndoială vreuna dintre predecesoarele lui Chindamani, pictase o scenă domestică, o mamă cu copiii ei stînd în ogradă, înconjurați de oi și de vaci. Lumina trecu, tremurătoare, peste pictură, apoi întunericul îi luă locul.

– A fost un blestem..., zise în cele din urmă, ca pentru sine.

– Un blestem? Doar nu crezi că...

– Sönam nu știa ce înseamnă, continuă Chindamani ca și cum nu l-ar fi auzit. Este un blestem tantric, foarte puternic. Ea n-ar fi trebuit să-l cunoască, asta l-a speriat. Îl cunosc doar cei inițiați. Dar pe vremea cînd aceștia erau instruiți, Sönam obișnuia să treacă prin această galerie, în drum spre *Lha-khang*. A fost fascinată și a învățat tot felul de lucruri. Desigur, n-a priceput nimic; dar a me-

morat ritualuri, incantații... blesteme întregi! Se opri și se întoarse către Christopher: Cred că Tsarong Rinpoche era deja înnebunit de sentimentul de vinovăție. Când a auzit blestemul acela rostit de cineva necunosător în astfel de treburi – cum își imagina el – trebuie să fi crezut că îi vorbesc zeii, gata să îl condamne.

– Dar tu? Cum de ai știut continuarea?

– O, Sönam m-a învățat tot ce a auzit acolo, jos, în *Lha-khang*. Uneori ne duceam amîndouă acolo și ascultam ritualurile ore întregi. Dar... A mai fost ceva ce m-a determinat să fac ceea ce am făcut. Acum mi-a trecut. Dar, în clipa în care a împușcat-o pe Sönam, am avut sentimentul că ceva mă copleșește.

– Furie?

– Nu, mai mult de atât. Ceva cu totul diferit. Nu-ți pot explica.

– Nu e nevoie. Haide, trebuie să mergem. Încă nu mi-ai explicat cum putem ieși din Dorje-la.

Un șir de trepte de lemn și câteva coridoare înguste duceau din templul Tarei afară, în *gön-khang*. Capela mică era pustie, vegheată doar de zei și de câteva animale împăiate. Cele câteva lămpi aprinse aruncau o lumină alb-gălbuie în ungherele încăperii.

Chindamani îi explică lui Christopher pe unde ducea calea spre libertate, descrisă de Sönam. O asculta încruntat, neputîndu-și da seama cît din povestea bătrînei era adevărat și cît ținea de legendă.

Împăturiră hainele de călătorie și agățară de ele restul echipamentului pregătit de Chindamani. Christopher descoperi în grămăjoara de arme abandonată în *gön-khang* o sabie scurtă, cu lama ruginită, și o strecură sub cureaua pantalonilor.

– William!

Băiatul nu se dezlipea de el, hotărît să nu își mai piardă tatăl din ochi. Christopher băgă mîna printre cutele *chubei* și scoase ceva pufos. Era un ursuleț de jucărie, micuț și foarte jerpelit.

– Ți l-am adus de la Carfax pe bătrînul Samuel. M-am gîndit că ți-ar plăcea să-l ai cu tine. Ca să-ți amintească de casă.

Băiețelul luă ursulețul și îl strînse la piept. Fusese dintotdeauna jucăria lui preferată, tovarășul nelipsit care îl însoțea la culcare, reumplut și cusut din nou de zeci de ori. Ridică privirea spre tatăl lui și surîse pentru întâia oară. Cu Samuel alături se simțea în stare să înfrunte orice primejdie.

Samdup privea mirat. Un animal împăiat nu reprezenta nimic nou pentru el, dar nu mai văzuse niciodată ceva asemănător cu acesta. De de ce ar fi vrut băiețelul *pee-ling* să-l poarte cu el? Era, oare, un fel de zeu?

William îl băgă pe Samuel în sac:

– În curînd ne vom întoarce la Carfax, Samuel.

Christopher zîmbi. Cît ar fi dorit să creadă și el asta!

Rulară cîteva covoare din fața altarului principal. Dedesubt deslușiră conturul unui chepeng îngust, cu inel de alamă, încastrat în podea.

Christopher se întoarse spre Chindamani. Avea obrajii îmbujorați, iar ochii îi străluceau în lumina plăpîndă. Abia îndrăznește să o privească în față.

– Nu ești obligată să vii cu noi. Nici tu, nici Samdup. Sînt convins că vei fi în siguranță. Tsarong Rinpoche e mort. Zamiatin își va da seama că este mai bine să te lase în viață, se va folosi de tine ca de un simbol, dar îți va cruța viața. Cît despre băiat – lui Zamiatin îi este mai folositor viu, decît mort. Nu poți ști ce este acolo, jos. Sau ce ne poate aștepta în timpul călătoriei.

– Eu sînt vinovată pentru moartea lui Rinpoche. Sau cel puțin așa va pretinde călugărul care l-a însoțit. Acoliții lui nu vor trece peste asta. Iar Samdup nu va fi în siguranță în preajma lui Zam-ya-ting. Știi bine asta. Știi din ce cauză.

La asta nu avea ce să-i răspundă. Avea dreptate: știa din ce cauză.

– Bine. Vom pleca împreună. Nu mai putem pierde timpul aici. Ne caută deja peste tot. Nu știu ce este sub chepengul acesta; poate că nu este nimic, poate că este ceva mai periculos

decît orice ne-ar putea rezerva Zamiatin și oamenii lui. Dar nu avem de ales. Dacă vrem să ieșim de aici, aceasta este singura cale care ne-a rămas deschisă.

Se întoarse spre Samdup și i se adresă pentru întâia oară direct:

– Tu ce spui, Samdup? Te simți în stare să faci față?

Băiatul nu îi răspunse imediat. Îl privi la rîndul lui, cu un licăr tulburător de grav în ochi. De cînd se descoperise că este un *trulku* și se instalase la Dorje-la, nimeni nu-l tratase ca pe un copil. Își revenise repede după scena la care asistase în odaia lui Chindamani.

– N-ar trebui să-mi spui „Samdup“. Numele meu complet este Dorje Samdup Rinpoche. Îmi poți spune Samdup Rinpoche sau, dacă preferi, Lord Samdup. Doar cei care îmi sînt foarte apropiați au voie să mi se adreseze pe numele acesta. Iar atunci cînd îmi vorbești, te rog să folosești formele verbale corecte.

Din privirea și tonul băiatului răzbătea ceva ce dădea cuvintelor o seriozitate matură de care puțini copii britanici de vîrsta lui ar fi putut da dovadă. Christopher se simți muștruluit cum se cuvine.

– Îmi cer scuze... stăpîne. Există încă multe lucruri pe care trebuie să le învăț.

– Nu-i nimic. O să te învăț eu. În ceea ce privește plecarea noastră de aici – nu cred că mai avem timp de pierdut.

Christopher nu zise nimic. Zarurile fuseseră aruncate. Nu le rămînea decît să coboare în galeriile de sub *gön-khang*. Se aplecă și apucă inelul de alamă.

Chepengul era greu. Îl ridică încet, fără zgomot.

38

Jos nu era nimic altceva în afară de negură, jilavă și rece. Din văgăună răzbătea un miros greu sau poate că era un amestec de mirosuri greu de identificat, greu de încadrat în categoria

mirosurilor obișnuite. Era o duhoare malefică, una care se furișa în nări cu o tenacitate sumbră. Chindamani întoarse capul și lăsă să-i scape un sunet gîuit. Christopher își trase fularul gros peste gură și nas. Ceilalți îi urmară exemplul.

– Pornesc eu primul. După aceea, William, apoi stăpînul Samdup. După ei, Chindamani. Vom purta cu toții lămpi, iar dacă a vreunuia se stinge, va trebui să anunțe imediat și să o reaprindă de la lampa altuia. Străduiți-vă să faceți cît mai puțin zgomot. Și trageți chepengul după voi.

Christopher îndreptă flacăra lămpii – o lampă mare, găsită de Chindamani lîngă altarul principal – spre deschizătură și desluși primele trepte ale unei scări din lemn.

Coborîră încet. Scara ducea la o adîncime de aproximativ zece picioare sub podeaua *gön-kang*-ului. După ce Christopher, William și Samdup ajunseră jos, Chindamani le aruncă bagajele mai voluminoase, apoi trase chepengul și coborî după ei.

Era o beznă absolută, ceva de sine stătător, nu doar o simplă lipsă a luminii. Aveau impresia că respiră, că trăiește și prinde putere cu fiecare clipă care trece. Lumina lămpilor își pierdu strălucirea și deveni lipsită de tărie. Îi învăluia într-un halou palid, sfîșîiat și distorsionat de întunericul atotcuprinzător.

Se aflau într-o cămăruță de aproximativ cincisprezece pe zece picioare. Christopher desluși lîngă un perete contururile cîtorva scrinuri și lăzi din lemn lăcuit. Alături de ele se afla un tron încrustat cu pietre prețioase. Se apropie de o ladă înaltă, ornamentată cu păuni de un roșu aprins și ridică încet capacul. O fracțiune de secundă avu impresia că lumina răspîndită de la lampa pe care o ținea în mînă explodează în mii de fragmente. Peste tot, în întuneric, sclipeau pete mărunte de lumină multi-coloră. Rubine, smaralde, diamante și ametiste erau așternute în cufăr, asemenea pietrișului de pe plaja din Brighton.

Christopher luă un pumn de pietre și le lăsă apoi să i se scurgă printre degete. Erau reci la atingere și neașteptat de ușoare, ca și cum ar fi fost făurite doar din culoare și strălucire.

Culorile tremurau și se înălțau, asemenea aripilor unor păsări colibri în luminișul din pădure, tresărind în lumina neașteptată a soarelui.

Luă încă un pumn de pietre. Aveau nevoie de bani pentru călătorie. Iar după aceea, pentru a-i întreține pe Chindamani și pe băiat. Dincolo, în ceea ce Christopher considera ca fiind lumea adevărată, nu însemna nimic să fii zeiță ori reîncarnare a lui Maidari Buddha.

– Ți-e foame?

Era glasul lui Samdup. Christopher coborî privirea și clătină din cap.

– Nu, stăpîne.

– Ți-e sete?

– Nu.

– În cazul acesta, nu ai nevoie de ele. În saci avem alimente; nu o să murim de foame. E zăpadă; nu ne va fi sete. Dacă le iei cu tine, vor deveni o povară mai grea decât toată Dorje-la.

Christopher răsfiră degetele și giuvaierele căzură unul câte unul înapoi, în ladă. Nu-și putea explica de ce, dar în clipa aceea i se păreau lipsite de valoare, ca bucățile de plastilină colorată sau bomboanele roșii și galbene pentru un copil lacom. Închise capacul și ridică din nou lămpașul.

Pereții erau înviorați de picturi: printre chipurile binecunoscute de zeități și demoni străluceau mandale și fetișuri viu colorate, în formă de floare de lotus, acoperite cu un scris delicat. Din loc în loc fuseseră agățate stegulețe pătrate, imprimate cu imaginea unui cal înaripat care ducea în spate un giuvaier mistic; acum erau decolorate, zdrențuite și acoperite de praf.

Ascultară cu atenție, încercînd să deslușească zgomotul vreunei vietăți, dar camera era plină doar de obiecte fără viață. Christopher începea să creadă că legenda gardianului era doar un șiretlic menit să-i descurajeze pe eventualii hoți. Dar atunci de ce fusese tăinuită povestea?

În zidul din fața ușii prin care pătrunseseră în odaie era intrarea unei galerii largi. Se vedea că nu fusese folosită de multă vreme: în mare parte era acoperită de pânze de păianjen groase și prăfuite.

– Cel puțin nu trebuie să ne batem capul pe unde trebuie să o luăm.

Cu ajutorul sabiei scurte Christopher smulse pânzele de păianjen, eliberînd gura tunelului ca să poată trece.

Christopher porni în frunte ținînd lampa în mîna stîngă întinsă în față, în timp ce cu dreapta strîngea pumnalul, gata să acționeze la primul semn de viață. Inima îi bătea cu putere: avea impresia că îi aude ecoul amplificat de pereții galeriei. Duhoarea era mai pregnantă și, cu fiecare clipă, devenea din ce în ce mai puternică.

Tunelul nu era destul de înalt ca să-i permită să meargă fără să se aplece, dar lățimea era suficientă ca să poată înainta fără greutate. Era sigur că aproape ieșiseră din mănăstire. Frigul din galerie nu semăna cu cel din altele prin care trecuseră de cînd părăsiseră apartamentul lui Chindamani. Și acolo fusese rece, dar se mai păstra încă o urmă de căldură, care părea să se fi infiltrat din zonele locuite prin care treceau. Aici, în schimb, era un frig fetid, neliniștitor, crud și aspru, ca și cum de secole nici o vietate nu ar fi respirat aerul tăios.

Piciorul lui Christopher atinse ceva. Ceva dur și puțin sfărîmicios. Coborî încet lampa încercînd să o țină în așa fel încît să lumineze pămîntul din fața lui.

În prima clipă nu-și dădu seama ce este. Părea să fie un pachet, lung de aproximativ cinci picioare, colțuros în unele locuri, murdar și cenușiu. Apoi apropie lumina și, deodată, văzu limpede ce era... sau ce fusese.

Corpul mărunț era incredibil de chircit, ca și cum, în timp, ceva îi supsese toată seva. Nu mai rămăsese nimic, doar pielea uscată, întinsă pe oasele bătrîne. Degetele subțiri ca niște gheare erau încheștate pe gît. Capul era dat pe spate, îndepărtat mult de corp, ca și cum moartea fusese o lungă agonie. Cadavrul era

acoperit din cap pînă în picioare în fișii prăfuite, făcute, parcă, dintr-o țesătură putredă, asemenea pînzelor de păianjen pe care le văzuseră mai înainte.

Semăna cu un cocon, bine înfășurat și lăsat să se usuce acolo, în tunel. Zăcea acolo de mult timp. Poate chiar de cinci secole. Christopher se înfioră și înălță lampa.

– Ce este, Christopher? De ce te-ai oprit? întrebă Chindamani.

– Nu este nimic... Doar un obstacol. Mergeți pe dreapta și veți putea trece.

Continuă să înainteze, ezitînd, dar pregătît să înfrunte orice i-ar mai fi așteptat în drum. Gardianul despre care le vorbise Sönam începea să iasă din pîcla legendei și să capete contur. În spate auzi exclamațiile celorlalți cînd dădură de piedica din drum.

Următorul cadavru se afla cîtiva yarzi mai departe. Moartea îl surprinsese șezînd, cu spatele proptit de perete. Brațele erau întinse în față, ca și cum s-ar fi apărut de ceva ce venea din întuneric. Ca și la celălalt cadavru, trupul era mumificat. Sub straturile de pînză prăfuită se iveau bucăți de carne uscată, maronie. Christopher avea impresia că ceva i se strecurase în trup, sugînd încet toată seva vitală din el, pînă se uscaseră.

– Cine sînt, Christopher?

Glasul lui Chindamani răsună chiar lîngă el. Stătea în picioare, cu un braț petrecut după umerii lui Samdup și cu privirea plecată asupra cadavrului pipernicit. Băiatul părea tulburat, dar nu înspăimîntat. Christopher își aminti că fusese crescut într-o civilizație care nu se temea de lucrurile ce aminteau de moarte. În locul lui Bo Peep și Humpty Dumpty, pereții camerei lui Samdup trebuie să fi fost pictați, în copilărie, cu imagini reprezentînd carne în descompunere și mormane de oase. În loc de ursuleț de pluș trebuie să fi avut lîngă pătuț o statueta a lui Yama.

– Cred că acesta a fost un copil. Dar era doar o presupunere, bazată pe dimensiunile cadavrului. Pare... mai proaspăt decît celălalt. E mai puțin prăfuit. Poate mai sînt și altele. Vrei să mergem mai departe?

– Desigur. Nu avem de ales – chiar tu ai spus-o.

Cinci yarzi mai departe, Christopher dădu peste o pînză groasă de păianjen care aproape bloca tunelul. O dădu la o parte, dar găsi alta, apoi încă una. Tot spațiul era înțesat de fuioare mari, grele, de pînză de păianjen. Duhoarea era din ce în ce mai pătrunzătoare. Christopher începea să bănuiască ce anume străpunsese trupurile pe care le văzuseră. Dar, cu siguranță, nici un păianjen obișnuit nu ar fi putut să îi sugă de sevă în asemenea hal.

Brusc, tunelul se sfîrși, iar în față li se înfățișă un spațiu de dimensiuni imposibil de apreciat. Lampa lui Christopher lumina pe o rază restrînsă, dar, cînd i se alăturară și Chindamani și băieții cu lămpile lor, începu să deslușească treptat în ce fel de loc se aflau.

Era o încăpere plină cu vechi pînze de păianjen, de dimensiuni uriașe, care țeseau motive decorative fantastice din podea pînă în tavan și de la un perete la altul. Lumina lămpii zămislea complicate jocuri de lumini și umbre prin dantelăria de fire. Unele atîneau ca niște hamace, altele îmbrăcau zidurile asemenea unor draperii grele. Oriunde s-ar fi uitat, nu vedeau decît pînze de păianjen.

Și peste tot se ghiceau rămășițe mumificate de trupuri umane. Pînzele erau înțesate cu ele: atîneau ca niște muște, ușoare, cenușii, golite de sînge. Încăperea era o cămară subterană, Dumnezeu știe cît de veche. Pe alocuri, trupurile zăceau unele peste altele, formînd un morman compact de rămășițe descompuse. Într-un colț, o mică armată de păianjeni suga ultimii stropi de sevă din ceea ce părea a fi cea mai recentă bucată din provizia lor de carne, adunîndu-se deasupra ei cu mișcări rapide, tremurătoare.

Îngrozit, Christopher aprecie din priviri dimensiunile insectelor: cea mai mare dintre ele avea picioare mai lungi decît antebrațul unui om, măsurat de la vîrf degetelor la cot.

De jur-împrejur, siluete întunecate se mișcau de colo-colo prin întuneric. Pînzele căpătau viață, tremurînd la fiecare mișcare a picioarelor lungi și diforme.

– Pentru Dumnezeu, fugiți înapoi în tunel!

Christopher observase țepi la capătul corpurilor umflate și ghici că păianjenii nu reușiseră să-și imobilizeze prada doar prin forță.

Se întoarseră cu pași împleticiți spre gura tunelului acoperit de pînze de păianjen și alergară pînă în locul în care descoperiră primul cadavru. William tremura de frică și de scîrbă – nici cel mai cumplit coșmar al său nu se compara cu ceea ce văzuse. Samdup era și el înghețat de frică.

– Ce oroare! Ce oroare! repeta întruna Chindamani.

Își freca neîncetat brațele și trupul, încercînd cu disperare să se elibereze de orice s-ar fi lipit de ea. Simțea parcă trupurile moi și picioarele reci alunecîndu-i pe carne. Să fii otrăvit, imobilizat și golit de sînge de astfel de creaturi...

Christopher se asigură că în jur nu sînt păianjeni. Deocamdată nu căzuse nici unul pe ei, nu-i urmărise nici unul. Așadar, aceștia erau paznicii comorii Oracolului. O specie de păianjeni care a suferit mutații din cauza aerului rarefiat și a întunericului, descoperită sau adusă acolo, jos, cu scopul de a ucide intrușii. Dar de ce nu văzuseră nici unul în camera comorilor? Și de unde veneau victimele lor?

– Chindamani, Samdup! Scoateți toate hainele pe care le aveți în saci. Înfășurați-vă bine mîinile și fața. Nu lăsați nici un loc neacoperit, doar o fișie pentru ochi. Și grăbiți-vă. I-am deranjat: în curînd vor porni în cercetare. Se aplecă și repetă încă o dată ceea ce spusese pentru William. Băiatul îl scosese pe Samuel din sac și îl strîngea speriat la piept. Ascunde-l pe Samuel. Trebuie să ai mîinile libere.

William se conformă fără tragere de inimă.

Cu gesturi înfrigurate, Chindamani și Samdup se ajutară unul pe celălalt să se acopere cu fularele și ciorapii împachetați în bagaje. Cînd terminară, Chindamani îl ajută mai întîi pe William, apoi pe Christopher.

– Încă ne mai putem întoarce.

Chindamani clătină din cap:

– Nu. Acolo ne așteaptă Zamiatin. În orice direcție am lua-o, ne așteaptă moartea. Dar poate că aici mai avem o șansă. Acolo este bîrlogul lor. Dincolo de el trebuie să fie „Scările lui Yama“. Dacă reușim să ajungem pînă la ele, sîntem în siguranță.

Christopher se ruga să aibă dreptate.

Cînd terminară, Christopher porni înainte, spre ieșirea din tunel. Auzea foșnetul picioarelor lor în întuneric, ca hîrșîitul sîrmei pe hîrtie – o armată de păianjeni porniți în căutarea celor care îi deranjaseră.

Dacă ar fi găsit o breșă undeva, ar fi putut trece în fugă printre ei! Se temea că, dacă s-ar încurca în rețeaua vastă de pînze, ar începe să se zbată, încercînd să scape de asaltul creaturilor hidoase, iar în timpul luptei și-ar putea pierde lămpile și ar rămîne în beznă. Iar acest lucru le-ar fi fost, cu siguranță, fatal.

Un păianjen uriaș, mișcîndu-se spasmodic, ca o mașinărie prost unsă, se apropia de el la înălțimea umerilor, tîrîndu-se pe o fișie de pînză zdrențuită. Cu o mișcare scurtă a sabiei îl expedie înapoi, în întuneric. Un altul venea alergînd către el, mișcîndu-se ciudat, în lateral. Lovi tare cu piciorul și simți cum îl strivește sub tocul cizmei.

– În care direcție o luăm, Christopher? întrebă Chindamani lipindu-se strîns de spatele lui.

– Nu știu. Dacă există, într-adevăr, o scară ar putea fi oriunde.

– Trebuie să fie o scară. Pînă acum s-a adeverit tot ce a spus Sönam.

– Poate că da. Nu putem afla decît într-un singur mod. Probabil este chiar pe partea opusă. O să fac o încercare. Urmărește-mă cu atenție. Dacă reușesc să trec printre ei și găsesc scara, te strig. Nu mai pierdeți timpul, fugiți după mine.

– Ai grijă, Christopher.

Nu-i vedea decît ochii prin crăpătura lăsată de fular. Întinse mîna și o atinse. Fata își puse palma peste mîna lui. Rămaseră o clipă așa, atingîndu-se în tăcere, înconjurați de o lume a păian-

jenilor, printre pînze întunecate, mătăsoase, ale celei mai dezolante morți. Pielea lor nu se atingea, nici buzele, iar respirația sacadată îngheța sub suflarea morții.

Un păianjen gigantic căzu pe spatele lui Christopher. William scoase un strigăt și Christopher se răsuci, zvîrlind monstrul jos și călcîndu-l în picioare.

– Fugi!

Începu să alerge, croindu-și drum cu sabia printre ochiurile împletite din mai multe fire de pînză de păianjen, smulgînd, rupînd, sfîșiind totul în timp ce traversa încăperea cu pași nesiguri. Podeaua era pavată cu cadavre mici, mumificate, grămăjoare jalnice în care era imposibil să mai recunoști omul. La fiecare pas alți și alți păianjeni cădeau pe el, prinzîndu-i-se de brațe și de picioare, încercînd să străpungă straturile groase de țesătură și de blană.

Nu știa nici el cum reușise să ajungă în partea opusă a camerei. Dădu la o parte ultima draperie din pînză de păianjen. Nu descoperi nimic în afară de stîncă. Începu să caute nerăbdător, sfîșiind pînzele din jur. Nu era nimic, doar stîncă goală. Ceva îi lovi lampa și i-o azvîrli din mînă. Totul în jur se cufundă în întuneric. Cu un clinchet scăpă sabia.

Un păianjen gigantic îi căzu pe cap, apoi un altul pe umeri. Se împiedică de unul dintre cadavre și se prăbuși neajutorat în genunchi. Disperat, întinse brațul înainte, dar degetele nu întîlniră altceva în cale decît o perdea de pînze de păianjen încîlcite.

39

– Christopher!

Ecoul îi preluă glasul, trimițîndu-l în cele mai ascunse unghere ale tunelului îngust.

– Christopher, unde ești? Ce se întîmplă? Răspunde-mi!

Ecourile vocii se stinseră, lăsînd în urmă doar tăcere. Observase că lampa lui Christopher se stinsese. Iar acum nu-i răspundea. Păianjenii forfoteau peste tot în jurul ei, ființe nemiloase, crude, de neînfrînt. Se înfioră și strigă din nou:

– Christopher!

Auzi ceva – un sunet înfundat, venind de undeva, din capătul încăperii.

Chindamani strînse din dinți și o imploră pe zeița Chenrezi să îi dea forța de care avea nevoie ca să facă ceea ce trebuia.

Puse mîna pe umărul băiatului și îl întoarse cu fața către ea. William privea cu ochi înspăimîntați.

– Samdup, trebuie să-l ajut pe Ka-ris To-feh. Așteaptă aici atîta timp cît ai curajul să o faci. Dacă nu mă întorc, pleacă pe unde am venit. Întoarce-te în *gön-kang*. Ia-l pe băiat cu tine. Veți fi amîndoi în siguranță; nu o să vă facă nimeni nici un rău. Înțelegeți?

Nici nu termină ce avea de spus cînd William o rupse brusc la fugă, smulgînd în goană pînzele de păianjen și strigîndu-și tatăl. Chindamani întinse mîna să-l prindă, dar era prea tîrziu și degetele nu întîlniră decît pînze vechi și prăfuite de păianjen.

Fără să stea pe gînduri, porni în grabă pe urmele lui, croindu-și drum printre fuioarele de pînză de păianjen care atîrnau din tavan și dînd din brațe ca să alunge trupurile fremătînde care îi ațineau calea.

Dădu la o parte și ultima perdea cenușie și îi văzu: Christopher, prăvălit pe spate, luptîndu-se să alunge zecile de păianjeni care se tîrau pe trupul lui, fiul său, agitînd sabia lui Christopher, pentru a-i ține la o parte. Dar umbrele negre continuau să vină.

Îl apucă pe Christopher de mînă și îl ajută să se ridice în picioare. Fusesse, oare, otrăvit? Dacă da, cît timp mai avea pînă să-și facă efectul veninul?

– Nu există nici o ieșire! Trebuie să ne întoarcem în tunel.

Un păianjen începu să urce pe piciorul stîng al lui Chindamani, apoi al doilea, al treilea. Îi scutură, dar îi urmau alții.

Unul căzu pe ceafa lui William și își înfipse armele sale în piele. Christopher îl prinse cu mâinile goale și îl trase. Bănuia că îl mușcase pe băiat, dar nu aveau timp să verifice.

Deodată, William strigă:

– Priviți!

Arăta spre un loc pe peretele din spate. Era o ușă acoperită cu pînze dese de păianjen, vizibilă, totuși.

Chindamani strigă agitată spre Samdup:

– Pe aici, pe aici! Grăbește-te!

Îi văzură lampa legănîndu-se în întuneric. Se împiedică și Chindamani se repezi înapoi, să-l ajute. Păianjenii mișunau de-acum peste tot, furioși. Chindamani îl găsi pe Samdup și îl ajută să parcurgă ultimii cîțiva yarzi.

– Este aici, țipă Christopher, arătînd spre ușă.

Începură să alerge, sfîșiind pînzele de păianjen, strat după strat. Și peste tot zăceau trupuri uscate, ca niște gogoși de mătase uriașe.

Ușa era înțepenită. Christopher trase de inelul care servea drept clanță, dar ușa nu cedă. William și Samdup se străduiau cum puteau să țină păianjenii la distanță. Chindamani se alătură lui Christopher lîngă ușă, trăgînd disperată, cu toată puterea. De cînd nu mai fusese ușa deschisă? De un secol? De zece secole? Își dublară eforturile, știind că nu ar fi reușit niciodată să se mai întoarcă în tunel. Nu aveau altă soluție decît ușa.

Ușa cedă o frîntură, apoi se înțepeni din nou, mai tare ca prima oară. Christopher credea că i se rup degetele, dar continua să tragă, simțind cum durerea îi dă forțe noi.

Se auzi un pocnet și ușa se deplasă. Nu mult, dar suficient ca să se poată strecura de partea cealaltă. Christopher îl prinse pe William și îl împinse prin deschizătură, apoi procedă la fel cu Samdup și cu Chindamani. Ridică lampa pe care Chindamani o lăsase pe podea. Ea o luă din mîna lui, iar Christopher închise ușa. Reușiseră.

Împreună cu ei se strecuraseră afară și cîțiva păianjeni. William îi izbi cu sabia, iară și iară, cu o furie distrugătoare și neostoită pe care trupul lui de copil nu o mai putea înfrîna. Era prima furie de adult pe care o cunoștea, o furie îndreptată nu atît împotriva păianjenilor, care treziseră în el frică și repulsie, cît împotriva lui Tsarong Rinpoche și a rusului, cei care destrămaseră întreg universul lui. Era un amestec de furie, de tristețe și de îndoială: furia trădării, tristețea pierderii a tot ceea ce cunoscuse, îndoiala față de lucrurile sigure care îi populasera lumea pînă în momentul acela.

Erau niște trepte, așa cum spusese Sönam; bine conturate, abrupte și atît de frumoase în lumina aruncată de singura lor lampă. Rămaseră parcă o veșnicie pe platforma mică de la capătul scărilor, fără să rostească un cuvînt, străduindu-se să alunge oroarea din minte, pregătindu-se pentru ultima coborîre spre aerul proaspăt și spre libertate. Întrebarea pe care nu o rostea însă nimeni era dacă scara le rezerva vreo surpriză nedorită.

Christopher îl ținea strîns pe William. Se uită la ceafa lui. Locul unde îl înțepase păianjenul era roșu. Dar copilul îi spuse că nu îl doare aproape deloc. Scăpase ușor.

– În curînd se luminează, zise Chindamani. Trebuie să plecăm de aici înainte de venirea zorilor.

Christopher dădu din cap. Avea dreptate. Vroia să fie cît mai departe de Dorje-la atunci cînd Zamiatin își va da seama că au evadat din mănăstire.

Începură să coboare scara în urma lui Christopher, unul în spatele celuilalt. Treptele fuseseră tăiate în stînca brută, fără a fi netezite. Erau reci, întunecate și periculos de înclinate, ca și cum ar fi dorit ca drumul să se termine mai repede. Nu fuseseră făcute să zăbovești pe ele.

Aerul rece înlătură duhoarea oribilă. Își descoperiră gurile și inspirară adînc, umplîndu-și plămîinii. Cu fiecare treaptă simțeau cum li se ridică o greutate de pe umeri. Moartea nu păruse nicio-

dată atît de reală, de apropiată sau de insalubră. Nici chiar credința în reîncarnarea eternă nu putea șterge oroarea morții, cînd aceasta era atît de nefirească.

Ajunseră la ultima treaptă. Stîncă fusese tăiată meșteșugit, făcînd deschizătura invizibilă de afară, iar, pentru a întregi camuflajul, în fața lor atîrna o perdea de gheață.

Afară vîntul alungase norii de pe cer. Luna palidă, subțire ca o foiță de argint, se pregătea să apună spre vest, dincolo de o creastă înnegurată. Pe cerul purpuriu străluceau o mulțime de stele înghețate, luminoase. Sus, mult deasupra locului în care se aflau, se contura, sinistră și maiestuoasă, ascunzîndu-și în tăcere secretele, silueta întunecată a mănăstirii Dorje-la Gompa.

Christopher ridică privirea, încercînd să străpungă întunericul. Se vedea o singură luminiță, la o fereastră fără obloane de la ultimul etaj. Chindamani veni lîngă el și îl luă de mîna.

– Privește!

Ochii ei îi urmăriră privirea către fereastră luminată.

– Stă cu ochii pe noi.

– Cine?

– Zamiatin. O simt. Nu ne va lăsa să-i scăpăm așa ușor. Samdup îi aparține. Într-un fel, și eu îi aparțin. Ne va urmări – fii convinsă de asta.

Un timp nu spuse nimic, dar rămase cu mîna lui Christopher într-a ei, privind fix spre fereastră luminată, gînditoare.

– E timpul să plecăm.

Dar Christopher nu se urni. Stătea pierdut în gînduri, ca o molie fascinată de lumina gălbuie.

– Ka-ris To-feh! exclamă, trăgîndu-l ușor de braț.

Christopher întoarse capul. În lumina lunii chipul ei era palid, fantomatic. Se simțea străin și efemer. Părea că totul se scurge din el, ca dintr-un ciur prin care trece apa.

– Înțelegi ce se va întîmpla dacă vii cu mine? Trebuie să plec în India, apoi înapoi, în Anglia. E patria lui William, trebuie să îl duc acolo. Dacă ajungem în India, nu te voi mai putea

ajuta. Acolo sînt alții, oameni ca Zamiatin, care îl vor vrea pe Samdup pentru propriile lor interese. De cum vor afla cine este, crede-mă, va deveni pionul lor. Tu nu știi cum este lumea, cum îi poate transforma pe oameni. Înțelegeți ce încerc să spun?

Ea clătină din cap. O cultură scuturîndu-și capul în fața altei culturi, o lume negînd-o pe alta.

– Se pare că nu ne înțelegem de loc, Ka-ris To-feh. E atît de greu să fii muritor? Să nu înțelegeți?

– Nu îți dai seama? zise el. Maidari Buddha al tău va deveni o monedă de schimb. Valorează atît de mult pentru Zamiatin! Pentru superiorii mei ar valora și mai mult sau poate mai puțin. Zamiatin nu stăpînește sau nu poate stăpîni anumite lucruri, dar ei ar fi gata să mă pună să manipulez situația în favoarea lor. Nu vreau să le fac jocul. Îl voi termina pe cel pe care l-am început, dar atît. Te duc la Lhasa, dar te voi lăsa acolo. Înțelegeți?

Dorința îl mistuia ca o febră. Faptul că o renega, că nega dragostea și dorința carnală pentru ea îl durea mai mult încă, îi răscolea trupul și mintea, sfîșiindu-l.

Ea nu-i răspunse. În loc de asta, se ridică și își luă sacul. Îl luă pe Samdup de mîină și porni către trecătoare. Christopher simți că i se strînge inima. Se ridică și îl ajută și pe William. Porniră pe urmele lui Chindamani și ale lui Samdup.

Cînd începură să coboare panta, William își ridică ochii spre Christopher:

– Și bunicul?

– Nu înțeleg.

Își dădu seama că tatăl lui trebuie să-i fi spus băiatului cine era.

– Nu-l luăm cu noi?

Christopher scutură din cap:

– Îmi pare rău. Bunicul a murit. De data asta a murit cu adevărat.

– De unde știi?

– Ne-a spus Tsarong Rinpoche. Chiar înainte de a ne duce în camera în care stăteau tu cu Samdup și cu Zamiatin. A spus că l-a omorât chiar el.

William se opri, obligându-și tatăl să facă la fel.

– Dar nu poate fi adevărat.

– De ce nu?

– Pentru că l-am văzut pe bunicul chiar înainte de a veni tu.

– Cu cât timp înainte?

Christopher simți o nerăbdare care îi îngheță inima.

– Nu cu mult. Cîteva minute. Au venit niște oameni și mi-au spus că trebuie să plec. Bunicul mi-a zis că pe el o să-l încuie în cameră. Rinpoche nu era acolo.

– William, ești sigur? Poate că l-au omorât după ce ai plecat.

– Nu, pentru că în drum spre camera doamnei am trecut pe lângă camera lui. Am bătut la ușă și l-am strigat. Mi-a răspuns. Mi-a urat noapte-bună.

40

Christopher îi strigă lui Chindamani să se oprească. O ajunsese din urmă în fugă, împreună cu William, și îi povesti ce-i spusese băiatul.

– Zamiatin n-a spus nimic despre moartea starețului, ci doar că a fost înlocuit. Tsarong Rinpoche a mințit. A vrut să ne facă să credem că tata a murit, pentru că bătrînul putea reprezenta încă o amenințare pentru el. Dar pînă și el trebuie să fi știut că nu poate glumi cu moartea.

Christopher își aminti cuvintele pe care i le adresase Rinpoche: „Pentru mine ești sfînt, nu mă pot atinge de tine“. Îl considerase sfînt pentru că era fiul avatarului unui zeu. Oricît ar fi fost de crud, era limpede că Rinpoche era, în adîncul ființei sale, foarte superstițios. Unele crime treceau de acest prag.

Dar Zamiatin nu se simțea timorat de sentimentul de pioșenie superstițioasă. El era mai mult decît capabil să transforme în realitate faptele cu care se fălea Tsarong Rinpoche.

– Trebuie să mă întorc. Chiar dacă nu am decît o umbră de speranță, nu pot pleca de aici fără să încerc să-l salvez. Este tatăl meu. Orice ar fi făcut, nu pot să îl părăsesc pur și simplu.

Chindamani îi întinse mîna. Dorea atît de mult să-l țină lîngă ea pînă ce toate acestea se vor fi terminat!

– Ia-mă cu tine, zise ea.

Christopher scutură din cap:

– Nu pot. Știi foarte bine că nu pot. Am trecut prin atîtea încercînd să evadăm. Nu putem da cu piciorul la tot, întorcîndu-te acolo. Trebuie să rămîi aici cu William și cu Samdup. Dacă nu mă întorc pînă mîine la prînz, vei ști că nu mă mai întorc. Ia băieții cu tine și plecați. Încercați să găsiți calea spre Lhasa, tu ești avatarul unei zeite, Samdup este și el avatarul unui zeu, se va găsi acolo un loc pentru voi. Du-l pe William la un bărbat pe nume Bell – este consulul britanic din Tibet. Va avea grijă ca băiatul să ajungă teafăr acasă.

– Mă tem pentru tine, Ka-ris To-feh!

– Știu. Și eu mă tem pentru tine. Dar nu am de ales. Am de gînd să mă întorc împreună cu tata. Așteaptă-mă aici.

Se întoarse spre William și îi explică așa cum putu mai bine că trebuie să se întoarcă după tatăl lui.

– Pînă mă întorc, Chindamani va avea grijă de tine. Să faci ce-ți spune, chiar dacă nu înțelegi cuvintele. Crezi că te descurci?

William dădu din cap. Îl întrista faptul că trebuia să se despartă de tatăl său, dar înțelegea.

– Ce-ți mai face gîtul? Te doare?

William clătină din cap:

– Simt o mîncărime, atîta tot.

Christopher zîmbi, îl sărută pe obraz și începu să urce spre mănăstire. Chindamani îl urmări cu privirea. În timp ce Christo-

pher se făcea nevăzut în întuneric, umbre furișate acoperiră stelele. Simțea cum universul se îndepărtează din ce în ce mai mult de ea, asemenea unui nor risipit de furtună.

Îi trebui o oră ca să ajungă la picioarele clădirii principale. Scara era la locul ei. Privi în sus dar din locul în care se afla nu putea desluși fereastra lui Zamiatin. Puse piciorul pe prima treaptă și începu să urce.

La ușa fuseseră postati doi gardieni. La bătăile lui Christopher o deschiseră, arătându-și chipurile ursuze, dușmănoase și, gîndi Christopher, mai mult decît speriate. Își dădură seama că el trebuia să fie *pee-ling*-ul periculos pe care primiseră ordin să-l prindă. Dar se așteptaseră să-l găsească în interiorul mănăstirii, nicidecum venind de afară. Înainte de a ieși din odaia lui Chindamani, Christopher luase cu el revolverul lui Tsarong Rinpoche. Pipăi cu degetele arma ascunsă în buzunar, a cărei greutate îi amintea de o altă existență.

– Am venit să vorbesc cu Zamiatin.

Călugării îl cercetară circumspecți, incapabili să priceapă de unde răsărise în fața lor. Hainele îi erau murdare și acoperite cu pînze de păianjen, iar în priviri avea un licăr straniu, pe care nu îl înțelegeau. Erau înarmați cu halebarde chinezești, arme de război cu lamă lungă, care puteau provoca răni grave chiar și atunci cînd erau tocite. Dar nici unul dintre ei nu se simțea în siguranță, în pofida armelor grele pe care le țineau în mînă. Auziseră, într-o versiune mult mai înfrumusețată, despre soarta lui Tsarong Rinpoche. Zamiatin le poruncise să păzească poarta, dar teama superstițioasă își croia drum prin venele lor mult mai bine decît ordinele străinului.

– Nimeni nu are voie să-l deranjeze pe Zam-ya-ting, zise unul dintre bărbați, mai curajos sau poate mai prost decît tovarășul său.

– Eu am de gînd să îl deranjez, replică Christopher pe un ton categoric.

Atitudinea mai degrabă implacabilă decît furioasă sau amenințătoare a *pee-ling*-ului îl descumpăni pe călugăr. În orice caz, simțeau deja primele muștrări de conștiință pentru ceea ce se petrecuse. Ei — și majoritatea tovarășilor lor — trecuseră din beția morții într-o mahmureală a nesiguranței. Fără îndrumările lui Rinpoche erau ca niște copii care, fără voia lor, trecuseră granița care separă un joc inofensiv de obrăznicie.

Christopher le simți ezitarea și trecu pe lîngă ei. Unul dintre ei îi strigă să se oprească, dar el își continuă drumul, impasibil, și strigătele se stinseră.

Mănăstirea era cufundată în tăcere. Deși se apropiau zorile, nimeni nu se aventurase să iasă ca să anunțe începerea rugăciunii de dimineată. Dorje-la avea de gînd să doarmă pînă tîrziu în ziua aceea — dacă dormea, într-adevăr.

Urcă pînă la ultimul etaj, simțindu-se obosit, trist, învins. Ajunse în coridorul spre sala *chörten*-urilor. Nu-l opri nimeni. Nu auzi nici un glas, nu zări nici un semn care să trădeze prezența cuiva acolo.

Coridorul lung era pustiu. Îl întîmpinară doar trupurile celor morți. Prima rază palidă a zorilor se strecură prin fereastra cu jaluzelele deschise, alături de care continua să pîlpîie o lampă. Osteneala lui Christopher se transformă încet într-un sentiment de profundă neliniște. Unde era rusul?

— Zamiatin!

Vocea neașteptat de puternică fu amplificată de ecoul încăperii.

— Zamiatin! Ești aici?

Traversă camera, trecînd pe lîngă fereastra care dădea spre trecătoare, încercînd să izgonească amintirile proaspete, cu atît mai dureroase, care îl evocau pe tatăl său revenind din nou la viață din tărîmul umbrelor, pe el însuși, privindu-l cu uimire pe bătrîn. Prea multe fantome! Prea multe umbre!

Se îndreptă spre dormitorul bătrînului stareț. Ușa era încuiată, dar, în lipsa unui paznic care să i se opună, nu re-

prezenta un obstacol. Încuietoarea mai degrabă ornamentală decît funcțională, cedă fără greutate la o singură lovitură dată de Christopher.

Bătrînul ședea cu picioarele încrucișate în fața unui mic altar, cu spatele către Christopher, cu silueta gîrbovită învăluită în haloul de lumină revărsată de vreo zece lămpi de seu. Nimic nu dădea de înțeles că auzise zgomotul ușii sparte de Christopher. Nu întoarse capul, nu zise nimic, ci își continuă ruga.

Christopher se opri lîngă ușă, simțindu-se dintr-o dată stînjit și stingher, un intrus care tulbură intimitatea părintelui său. Bătrînul continua să murmure abia perceptibil, ignorînd tot ceea ce-l înconjura. În definitiv, în locul lui Christopher ar fi putut fi Tsarong Rinpoche, revenit cu gîndul de a-l ucide, dar starețul nu-i dădea nici o atenție.

Christopher înaintă cîțiva pași. Se opri, ascultînd ruga tatălui, ezitînd să-l tulbure. Apoi, cu șocul revelației, înțelese cuvintele pe care le intona bătrînul:

– *Nunc dimittis servum tuum Domine...* „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor.“

Era cîntarea lui Simeon, bătrînul care, după ce l-a văzut pe pruncul Iisus, L-a implorat pe Dumnezeu să-l lase să părăsească această lume în pace. Christopher stătea nemișcat, ascultînd cuvintele cunoscute, întrebîndu-se dacă nu era doar un vis ceea ce îl despărțea de noaptea aceea fatidică ce a urmat slujbei bisericești.

În cele din urmă, starețul ajunse la sfîrșitul incantației. Christopher înaintă și îi puse mîna pe umăr:

– Tată, zise, adresîndu-i-se astfel pentru prima oară de cînd se reîntîlniseră. E timpul să plecăm.

Starețul ridică privirea, avînd aerul cuiva care așteaptă de mult timp chemarea:

– Christopher! Am sperat că ai să vii. Ți-ai văzut fiul?

Christopher dădu din cap:

– Da.

– Este teafăr? E în siguranță?

– Da, tată. Este în siguranță.

– Și celălalt băiat, Dorje Samdup Rinpoche? Și el e bine?

– Da. I-am lăsat pe amîndoi jos, în trecătoare. Chindamani e cu ei. Te așteaptă.

Bătrînul surîse:

– Mă bucur că au scăpat. Trebuie să pleci și tu, să îi ajuți să ajungă cît mai departe.

– Nu plecăm fără tine, tată. Am venit să te iau cu mine.

Starețul scutură capul; surîsul i se stinse de pe buze, făcînd loc unei expresii grave:

– Nu. Eu trebuie să rămîn aici. Eu sînt starețul. Orice și-ar imagina Tsarong Rinpoche, sînt încă abatele de la Dorje-la.

– Tsarong Rinpoche este mort, tată. Poți rămîne în continuare stareț. Dar deocamdată este mai bine să pleci. Doar pentru scurt timp, pînă te vei putea întoarce din nou, în siguranță.

Dar tatăl își scutură din nou capul, de astă dată cu mai multă tristețe:

– Îmi pare rău pentru Tsarong Rinpoche. A fost un om foarte nefericit. Iar acum va trebui să ia drumul de la capăt prin reîncarnare. Asta mă face să mă simt atît de obosit! Christopher, e timpul să părăsesc trupul acesta, ca pe celelalte. Este timpul să renasc.

– Te-ai renăscut. Pentru mine a fost ca o renaștere atunci cînd mi-ai spus cine ești. S-a repetat și în noaptea aceasta. Tsarong Rinpoche mi-a spus că ai murit, iar eu l-am crezut. Cînd am intrat aici și te-am privit rugîndu-te – asta a fost ca o altă naștere.

Bătrînul acoperi mîna lui Christopher cu a sa:

– Știi ce rugăciune spuneam?

– Da. Cîntarea lui Simeon.

– El a știut cînd să pună capăt lucrurilor. A văzut ceea ce a așteptat să vadă toată viața. Eu simt la fel. Nu mă obliga să vin cu voi. Locul meu este aici, printre aceste morminte. Tu ai un alt destin. Nu-ți irosi timpul aici. Băieții aceia au nevoie de tine să îi aperi. Și Chindamani are nevoie de tine. Și cred că și de dragostea ta. Nu-ți fie prea teamă de ea; nu este tot timpul zeiță.

Bătrînul se sprijini de brațul lui Christopher și se ridică încet în picioare:

– Rusul mai trăiește?

– Nu știu. Cred că da.

– Atunci e momentul să pornești. Nu mă interesează politica. Bolșevici, torry, liberali – pentru mine sînt tot una. Dar băiatul trebuie protejat. Ai grijă să nu i se întîmple nimic rău. Și nici fiului tău. Îmi pare rău că l-am adus aici. Îmi pare rău că te-am făcut să suferi. Dar te rog să mă crezi că am fost convins că este mai bine așa.

– Ești sigur că nu vrei să vii cu mine?

– Foarte sigur.

Christopher tăcu:

– Ești fericit? întrebă după o vreme.

– Sînt împăcat, Christopher. Acesta este un lucru mai important decît fericirea. Vei vedea. În cele din urmă, îți vei da seama. Acum însă trebuie să pleci.

Cu regret, dădu drumul mîinii bătrînului:

– Adio...

– Adio, Christopher. Ai grijă de tine.

*

Afară lumina bolnăvicioasă a soarelui încerca să răzbată peste cer. Stelele se stinseră una cîte una și piscurile zdrențuite

ale munților se ridicară din nou pe bolta mohorâtă. Deasupra lui un vultur se îndrepta cu bătaii ample de aripi către Dorje-la Gompa. Umbra aluneca cenușie peste zăpada de jos.

Christopher începu să alerge către locul unde îi lăsase pe Chindamani și pe băieți. Aerul tare îi sfredelea plămîinii. Pieptul i se umfla greoi, umplîndu-se de durere. Începea să resimtă efectul altitudinii, îmbinat cu oboseala.

Întîlni o creastă joasă. O urcă împleticindu-se și se prăbuși în zăpada moale. Își adună puterile și se ridică, privind în jos spre trecătoare. Era pustie.

PARTEA A III-A

PARUSIA¹

¹ Concept central al teologiei creștine; desemnează cea de a doua venire a lui Hristos în lume, la sfârșitul istoriei.

Moto:

**„... Și care-i fiara – ceasul i-a venit într-un sfârșit –
Ce se îndreaptă spre Bethlehem să se nască?”**

W.B. Yeats, *A Doua Venire*

DRUMUL CĂTRE SINING-FU

41

Cea mai mare teamă a lui Christopher era ca nu cumva să adoarmă în zăpadă și să moară înghețat. Era deja ostenit după drumul spre Dorje-la, iar aventurile nopții trecute îl marcaseră. Era un ger cumplit, iar singura lui protecție erau hainele cu care era îmbrăcat. De mai multe ori, când se odihnea, se surprinsese moțâind. Știa că și Zamiatin și ceilalți erau obosiți, dar nu atât de tare ca el. Iar ei aveau două corturi, ceva lemne de foc și hrană. Singura lui speranță stătea în urmele care îi dezvăluiau încotro se îndreptau. Avea de gând să se țină după ele pînă îl vor lăsa puterile.

În prima noapte găsi o scobitură în peretele de stîncă, nu atât de mare cît să poată fi numită grotă, dar suficientă pentru a-i oferi adăpost împotriva vîntului mușcător. Nu mai mîncase din seara precedentă.

Toată ziua următoare continuă să meargă, afundîndu-se tot mai mult în munți. Nu avea nici un sens să se întoarcă; știa că oriunde s-ar fi îndreptat nu ar fi găsit decît zăpadă și gheață. Urmele din fața lui deveniseră singurul lui univers, anihilînd orice altceva.

Era chinuit de vise. Mîntea lui obosită începea să trezească imagini stranii pe albul zăpezii. Odată avu halucinația unui șir de piramide, pierzîndu-se dincolo de linia întunecată a orizontului. Iar, în rînd cu ele, un șir se sfîncși, înveșmîntați în mătase neagră și purtînd coroane împletite din crengi de ienupăr. Îl

copleşea somnul. Nu-şi dorea decît să se întindă şi să se lase cuprins de vise. Fiecare pas era un supliciu, fiecare clipă în care reuşea să rămînă treaz, o victorie.

A doua noapte reuşi să rămînă treaz ţinînd pistolul îndreptat spre piept, cu degetul pe trăgaci, astfel încît, dacă s-ar fi aplecat prea mult, arma ar fi luat foc. Cînta în beznă şi făcea mintal exerciţii de aritmetică.

A treia zi dimineată descoperi un alt adăpost în stîncă, de data aceasta unul mai adînc. Se tîrî înăuntu şi căzu imediat într-un somn adînc. Era lumină cînd se trezi, dar era încă ameţit; bănuia că dormise toată ziua şi toată noaptea care urmase, atît de amorţite îi erau picioarele şi atît era de înfometat.

Cînd ieşi din grotă descoperi o lume schimbată. Fusese viscol. Oricît s-ar fi străduit, nu reuşea să descopere nici una dintre urmele după care se ţinuse. Era pe punctul de a se da bătut. Nu-i trebuia decît un glonţ ca să termine. Dar, în loc de asta, hotărî să meargă înainte, căutînd cea mai uşoară cale spre direcţia aproximativă în care se îndrepta Zamiatin: către nord.

O găsi pe Chindamani cinci ore mai tîrziu, pe o stîncă, la marginea gheţarului. Stătea acolo din ziua precedentă. Cînd o descoperi Christopher, şedea în faţa unui cort mic, îngîinînd pentru ea însăşi o mantra, la nesfîrşit. Îşi aminti de tatăl său spunînd cîntarea lui Simeon.

Se așeză încet lîngă ea, să nu o sperie. La început continuă să cînte, concentrată asupra mantrei, făcînd abstracţie de tot. Apoi deveni conştientă de prezenţa lui şi tăcu.

– Nu te opri. Nu am vrut să te deranjez.

Se întoarse şi îl privi fără un cuvînt. Pînă atunci nu o văzuse decît în lumina gălbuie a lămpilor sau în lumina lunii, abia conturată. În lumina aceea alburie părea palidă, cu faţa trasă, lipsită de căldură.

– De cînd ești aici?

– Nu știu. De mult. Ai venit să mă iei acasă?

– Nu cunosc drumul, zise clătinînd din cap. A fost viscol, s-au șters toate urmele. Chiar dacă aș vrea, nu te-aș putea duce acasă.

Îl privi țintă în ochii triști:

– Ești obosit, Ka-ris To-feh. De ce ești așa de obosit?

– Nu am mîncat de trei sau patru zile. Abia dacă am închis ochii. Ce s-a întîmplat? Cum a dat Zamiatin peste tine?

Îi povesti. Cineva îi vorbise rusului despre „Scările lui Yama“, iar el ajunsese la trecătoare printr-o ieșire laterală. Cum la o jumătate de oră după ce Christopher plecase să-și caute tatăl, Zamiatin îi găsisse pe Chindamani și pe băieți. Îi legase unul de altul cu o funie lungă și îi obligase să pornească la drum.

– Unde se duce?

– Spre nord. În Mongolia. Pe mine m-a lăsat aici pentru că zicea că îi țin din drum. Mi-a dat voie să păstrez un cort și mi-a lăsat mîncare cît să-mi ajungă pentru o săptămînă.

– Băieții sînt teferi?

– Sînt puțin cam obosiți și înspăimîntați, dar nu le-a făcut nici un rău.

– Dar...?

– Gata cu întrebările, zise, întinzînd mîna și mîngîindu-l pe obraz, în cort am mîncare. E timpul să mănînci ceva.

În după-amiaza aceea fură surprinși pe drum de o ninsoare, de două viscole care transformară totul în alb compact, pînă spre nord, unde se îndreptau. Noaptea ridicară cortul în scobitura unui perete înalt de stîncă, într-un loc ferit de bătaia vînturilor neostoite. Pentru prima oară de cînd plecase de la Dorje-la, Christopher simți cum căldura îi cuprinde din nou trupul.

A doua zi fu la fel cu cea dinainte, a treia, identică. Pentru a parcurge doar cîteva mile în fiecare zi era necesar un efort supraomenesc. Christopher nici nu-și putea imagina grozăvia unui drum tocmai pînă în Mongolia. Erau prizonierii muntelui: nu știau dacă se îndreptau în direcția corectă sau nu. Cu toate că drămuiseră bine mîncarea, nu le mai ajungea decît pentru cîteva zile. Dacă nu găseau foarte repede o trecătoare prin care să iasă

din munți, aveau să rămână prizonierii stîncilor pentru totdeauna. Christopher nu-i arată revolverul: dacă va fi nevoit să o facă, o va face cînd ea doarme.

Făcură dragoste pentru prima oară în cea de a treia noapte. Pînă atunci, ea dormise în colțul ei din cort, visîndu-și propriile ei vise, trezindu-se în propria ei singurătate. Dar în noaptea aceea ea veni, nu numai în așternutul, ci și în universul lui. Nu însemna că din acel moment ea a lăsat complet în spate vechea ei existență; atîta doar că aceasta deveni mai ștearsă ca pînă atunci, mai puțin materială.

Veni lîngă el în timp ce Christopher dormea, ca și cum ar fi făcut parte din visul lui, tăcută și neobservată. La început el nu se trezi. În valea în care ridicase cortul bătea un vînt răzleț, dar în interiorul adăpostului de pînză din pîr de iac era cald. Ridică pătura grea care îl acoperea și se cuibări lîngă el, tremurînd pe pămîntul gol, perfect trează, mai trează decît fusese vreodată. Cu infinită grijă, ca un copil care se furișează în patul tatălui său, căutînd alinare, dar temător să nu îl trezească, ea se lipi de spatele lui, neîndemînică și încordată.

Se deșteaptă dintr-un coșmar. Somnul îi fusese tulburat de siluete cețoase, pe care nu și le putea reaminti la trezire. Umbre înfășurate în mantale cu glugă se furișau pe lîngă el pe străzi înguste, pustii. Vulturi coborau fluturînd aripi de îngeri, cu ciocul ascuțit pregătît să sfișie carnea.

În întuneric o simți aproape de el. Pe măsură ce se dezmeticea din somn, îi auzi respirația, îi simți căldura în ceafă. Se culcase îmbrăcat complet, cu excepția șubei și a cizmelor. Prin veșmîntele groase abia îi simți apăsarea trupului lipit de al lui.

Rămase mult timp așa, în întuneric, ascultînd vîntul dansînd dincolo de pereții subțiri ai cortului, ascultîndu-i respirația ușoară pe pielea descoperită a cefei lui. Apoi, fără un cuvînt, ca prin vis, se întoarse cu fața către ea.

Cu un braț o trase lângă el, pînă ce trupurile li se lipiră. Degetele lui o mîngîiau cu blîndețe, trist, continuîndu-și visul. Ea se crispă simțind îmbrățișarea lui stîngace, apoi se lăsă în voia lui.

Nu vorbi nici unul dintre ei. Apropiîndu-se de el, simți în-tunericul și singurătatea întetîndu-se în jurul și înăuntrul ei. Apropierea de el părea să sporească distanța care persista încă în mintea ei.

Vocea lui o învălui ca o mînă îngrijorată:

– De ce ai venit?

– Are vreo importanță?

– Ți-e teamă? o întrebă, mîngîindu-i spatele.

Nu zise nimic, apoi își trecu mîna peste ceafa lui și îi trase fața mai aproape:

– Da.

– De mine?

– Nu de tine. De faptul că te doresc. De faptul că doresc să stau întinsă lângă tine. Că vreau să devin carne din tine.

Nu spuse „una cu tine“, ci „carne din tine“.

– Toată viața mea am foat gazda unui spirit. M-am prefăcut că trupul meu este o oglindă, că ceea ce contează este imaginea, nu oglinda. Am obosit să mă prefac. Sînt ceea ce sînt. Chiar dacă se sparge sticla, vreau să fiu mai mult decît o oglindă.

O sărută cu blîndețe pe frunte, apoi pe toată fața, cu săruturi mărunte, delicate, ca fulgii de zăpadă. Ea se înfioră și se lipi de el.

Începu să-i mîngîie spatele cu mișcări mai lungi și simți cum îl răscolește dorința. Ea purta îmbrăcămintea ei de la mănăstire: o tunică de mătase și pantaloni. „Dorința este lacomă. Te va devora“, îi spusese tatăl lui. Dar ce se întîmplă dacă cineva este deja devorat? De singurătate. De incapacitatea de a iubi. De simpla apatie a trupului.

O dezbracă cu gesturi febrile. Avea trupul fraged, simplu și liniștit, îmblînzit, albind tot ceea ce atingea. Se aplecă peste ea

și o sărută din nou pe frunte, apoi pe ochi, cu egală generozitate. Ea suspină, înfiorată. Îi simțea buzele fierbinți pe piele. Se gândi că, în adâncul ființei sale, și zeița trebuie să se fi înfiorat.

— Te iubesc.

Îi spunea asta pentru a doua oară, dar cuvintele i se păreau încă stranii, ca o frază dintr-o liturghie pe care o ascultase deseori, dar pe care nu o recitase niciodată pînă atunci.

Ea simțea dorința născîndu-se în ea, inundînd-o așa cum lumina inundă o cameră întunecată. Degetele lui se plimbau pe carnea ei, încet și blînd, ca aripile unor porumbei bătînd aerul proaspăt. Gura lui o întîlni în întuneric pe a ei, fără vorbe și fără vreun sunet, iar ea își întredeschise buzele, primindu-l, respirația ei amestecîndu-se cu respirația lui, inima ei bătînd la unison cu a lui. Ridică o mîină și îi atinse obrazul. I se părea ciudat, degetele ei pipăiau oarbe firele aspre ale bărbii lui.

Dorința creștea neîncetat în amîndoi, ștergînd orice altceva. Universul se chirci pînă deveni un punctișor, apoi dispăru. Nu rămăseseră decît trupurile lor, plutind în vid. Deveniseră un singur univers în care nu putea pătrunde nici o lumină, nici un sunet, nici binele, nici răul.

Îl ajută să se dezbrace, cu degete neîndemînatice, copleșite de pasiune. De ce nu-i spusese nimeni că trupul unui bărbat era mai frumos decît cel al unui zeu, că neîndemînarea dorinței era mai copleșitoare decît cel mai perfect ritual, că împlinirea unei clipe valora mai mult decît o viață de feciorie cucernică? Chiar și zeii coabitau cu consoartele lor celeste: ritmul trupurilor lor înlănțuite în actul iubirii arunca umbre asupra lumii muritorilor.

Mîinile lui îi cutreierau acum corpul cu ușurința dragostei împlinite. Din străfundurile trecutului amintirile îi îndrumau degetele pe apele neîntinate ale cărnii ei. Îi simți nesiguranța și ezitarea în pragul acestei inițieri stranii. Ea nu avea amintiri care să o conducă, doar instinctul și șabloanele stabilite de zeitățile ei incapabile de pasiune.

Și cu toate astea, cînd o pătrunse și se abandonară total dansului, descoperiră o armonie feroce, un ritm unic care le

poseda trupurile și inimile. Se mișca sub el cu ușurință, blînd, fără vreun sentiment de vinovăție sau de rușine, cu arcuiri lente, erotice, cu care nu se putea compara nici o artă sau meșteșug. Iar el se mișca perfect în trupul ei, potrivindu-și fiecare unduire cu a ei, căutînd-o în întuneric cu o febrilitate de vis. Și astfel amintirile se spulberară și nu mai exista decît clipa, decît dragostea pentru ea, trecînd peste trecut, izgonindu-l, remodelîndu-l după chipul ei.

Și, în cele din urmă, se lăsă tăcerea. Iar întunericul părea să dureze o eternitate. Rămaseră întinși unul lîngă celălalt, atingîndu-se doar cu degetele. Nu vorbea nici unul dintre ei.

Pînă dimineața ninsoarea se opri. Nu erau decît ființe vii într-o imensitate albă care părea să nu aibă sfîrșit.

42

În aceeași zi, la prînz, găsiră o trecătoare ce conducea în regiunea văii Tsangpo. Dincolo de trecătoare dădură peste o colibă locuită de doi vînători. La început, bărbații se arătară morocănoși, dar cînd Chindamani le spuse cine este, frunțile li se descrețiră și mîncarea și băutura apărură ca din pămînt. Christopher își dădu seama cît de puțin o cunoștea în realitate. Aici era un fel de regină, o divinitate căreia toți ceilalți i se supuneau fără să crîcnească și fără să stea pe gînduri. Cît timp rămaseră la colibă, se ținu departe de ea.

Vînătorii le explicară cum să ajungă la Gharoling, mănăstirea la care încercase Tobchen Geshe să îl adăpostească pe Samdup. Sosiră acolo două zile mai tîrziu. Mănăstirea era situată la nord de lanțul muntos prin care trecuseră, într-o vale izolată, străbătută de un afluent al râului Yarlong Tsangpo, cursul superior al fluviului Brahmaputra. Shigatse, capitala provinciei Tsang, se afla la numai cîteva zile de mers, către nord-est.

O primăvară timpurie pusese stăpînire pe vale. Pe malurile rîului începuse să încolțească iarba, împestrițată de floricele mici și albastre al căror nume nu îl știa nici unul dintre ei. Copacii cu ramurile înmugurite adăposteau păsări care cîntau neîncetat. La poalele *gompei*, așezată pe o colină nu prea înaltă, la intrarea în vale, se adăpostea un mic cătun. Drapele albe de rugăciune fluturau la tot pasul, umplînd aerul cu foșnetul moale al pînzei.

Se opriră la gura văii, îmbrăcați în hainele lor zdrențuite din timpul călătoriei, epuizați și înfometati, privind scena care li se desfășura în fața ochilor ca niște suflete blestemate care aruncă o privire, pe furiș, în paradis. Chindamani avea ochii măriți de uimire: nu cunoscuse nicicînd pînă acum o lume care să nu fie înrobîtă zăpezii. Anotimpurile nu îi spuneau nimic. Atinse iarba cu degete neîncrezătoare, adulmecă aerul cald și privi păsările care aduceau în cioc rămurele, să-și clădească cuibul.

Christopher culese o floare și i-o prinse în păr.

– O să o păstrez întotdeauna, Ka-ris To-feh.

– Nu, zise el scuturînd din cap. Dacă o pui în apă va mai rezista cîteva zile. Altfel moare.

Pentru o clipă păru buimăcită, apoi surîse:

– Poate de aceea este atît de frumoasă.

Christopher o privi așa cum era, cu floarea prinsă în păr:

– Da. Și se gîndi că este atît de frumoasă! Și că va muri.

A doua zi după sosire, Chindamani își petrecu aproape toată ziua închisă în odaie, împreună cu abatele Kyongla Rinpoche. Seara, cînd ieși de acolo, avea chipul grav, iar în ciuda strădaniei sale, Christopher nu izbuti să îi readucă zîmbetul pe buze. Refuza să îi spună ce discutase cu abatele.

Dormiră în odăi separate, iar în noaptea aceea ea nu veni în camera lui. O așteptă pînă în zori, dar, în cele din urmă, se obișnuî cu gîndul că nu va veni și adormi buștean pînă tîrziu, a doua zi dimineață.

Trecu o săptămînă, timp petrecut mîncînd, odihnindu-se și adunîndu-și forțele pentru călătoria care îi aștepta. În fiecare zi plecau de la mănăstire și se plimbau prin valea înverzită sau

ședeau pe malul râului. Dorje-la părea la ani lumină distanță, un loc plin de grozăvii care aici li se păreau inimaginabile. Erau niște simpli îndrăgostiți într-o lume a iubirii. Restul era doar un coșmar sau doar o iluzie. Dar când revenea, după discuțiile ei cu abatele, privirea îi era umbrită de o tristețe pe care nu reușea să o risipească nici strălucirea soarelui, nici cuvintele de iubire.

– Mă iubești cu adevărat, Ka-ris To-feh?

– Da, micuță Drölma.

– Te rog, ți-am cerut să nu-mi mai spui așa, zise, cu chipul tulburat.

– Da ce nu? întrebă, încruntându-se. Trăiește încă în tine?

Ea dădu din cap. O umbră alunecă peste suprafața apei:

– Da. Orice s-ar întâmpla, ea trăiește în mine.

– Înțeleg. Foarte bine, îți promit că nu o să-ți mai spun Drölma, dacă și tu îmi promiți să îmi spui așa cum îmi spun prietenii.

– Cum anume?

– Chris.

– Ka-ris. Rîse: De acord. De acum încolo o să-ți spun Ka-ris.

El îi zîmbi:

– Dar tu, tu mă iubești cu adevărat?

Fata se aplecă și îl sărută. Un vultur pleșuv plana în înaltul cerului.

Discutară despre viața lui: despre India, despre Anglia, despre război. Toate acestea erau pentru ea noutăți, dincolo de puterea ei de închipuire. Atunci când îi vorbea despre orașe, ea nu se gîndea decît la mănăstiri gigantice, ca niște furnicare de oameni. Când îi descria vapoarele care străbăteau oceanul între India și patria lui mamă, nu se putea gîndi decît la o întindere nesfîrșită de zăpadă. Rîul pe malul căruia se plimbau era prima apă curgătoare pe care o vedea; oceanul era ceva de neconceput pentru ea. Când îi povestea despre tancuri și avioane, ea nu putea decît să își scuture neîncrezătoare capul și să închidă ochii.

La un moment dat un fluture cu aripi lucioase trecu în zbor peste capetele lor; era și el sortit să moară pînă la căderea nopții. Îl privi îndepărtîndu-se în zare și gîndul îi zbură la opera lui Puccini, la eroina sa, Butterfly, condamnată să aștepte un an întoarcerea lui Pinkerton, la fidelitatea orientală și la trădarea caracteristică occidentalilor.

– Iubita mea Butterfly, murmura, dezmierdîndu-i obrazul cu blîndețe.

Ea surise și îl privi, cu gîndul la aripile multicolore care trecuseră peste frunțile lor cu cîteva clipe în urmă. El își întoarse privirea, cu gîndul la o scenă pictată în care o tînără îmbrăcată în chimonou aștepta cu sufletul sfîșiat apariția unei dîre de fum la linia orizontului.

Într-o peșteră aflată mai sus de mănăstire locuia un pustnic, un *gomchen*, care fusese exilat acolo la vîrsta de douăzeci de ani, cu patruzeci de ani în urmă. Peștera lui nu avea nici ferestre, nici geamuri, însă în interior își avea izvorul un pîriu care se infiltra printr-o nișă minusculă din perete, înainte de a se contopi cu apele fluviului care curgea dedesubt. În fiecare dimineată sătenii îi lăsau merinde în nișă; în fiecare seară se duceau după bolul gol. În rest nu trecea nimic pe acolo, nici o rază de lumină, nici un sunet, nici un miros. Dacă treceau șase zile fără ca hrana să fie atinsă, trebuiau să dărîme zidul și să scoată trupul bătrînului ca să îl înmormînteze.

Urcară dealul să vadă peștera.

– La ce meditează? întrebă Christopher.

– Dacă aș ști, aș fi și eu zidită ca și el.

– Nu știi? Nu-ți spune zeița Tara?

Ea scutură din cap, iritată:

– Ți-am spus, nu-mi spune nimic. Eu sînt doar un instrument. Dar, oricum, e altceva. Eu nu pot alege să fiu un *trulku*. El a hotărît să se retragă în peșteră. Va scăpa de reîncarnare prin propriile sale eforturi. Zeița Tara va continua să renască prin mine, prin cele de după mine.

– Și noi avem sfinți. Dar ei nu se lăsă zidiți așa. Se roagă, dar nu neîncetat. Postesc, dar nu exagerat.

– Atunci nu pot fi sfinți. Poate au norocul să renască drept *gomchen*.

– Eu cred că este îngrozitor să fii zidit astfel. Să nu ai lumină, nici companie, nici aer proaspăt, an după an, vreme de patruzeci de ani. E mai rău decît în temniță. Un om poate înnebuni acolo.

– Lumea aceasta este o închisoare. El încearcă să scape. Lumina, aerul proaspăt și conversația nu sînt altceva decît gratii și ziduri. Sîntem condamnați să renaștem între ele. În peștera aceasta el este deja liber.

Îi luă mîna într-a lui și o strînse cu putere:

– Crezi asta? Crezi asta atunci cînd facem dragoste, cînd stau întins lîngă tine? Crezi asta acum, cînd stai aici cu mine în lumina soarelui?

Ea își feri privirea, întorcîndu-se spre peșteră, spre pîriul care izvora de acolo, spre versantul dealului:

– Nu mai știu ce să cred.

Din peșteră nu se auzea nimic, nici măcar murmurul vocii bătrînului sihastru recitîndu-și rugăciunile.

În fața lor valea se întindea pînă în zare. Din coșurile caselor din sat se ridicau pale de fum. Pe cîmp pășteau iaci. La picioarele lor, cupolele aurite ale mănăstirii sclipeau în soare.

– Îmi amintesc de picturile de pe pereții camerei lui Chöje, zise. Apoi tăcu.

– Da. Continuă.

– Erau picturi ciudate. Credeam că înfățișează imagini din lumea de dincolo, din infern. Într-una din ele apărea un bărbat ținut de un grup de călugări. Avea mîinile și picioarele legate, iar ei îl ridicau.

Tăcu din nou. Dincolo de vale, culmi semețe se ridicau spre cerul înghețat. Se înfioră.

– Da, continuă.

– Era o gaură. Îl ridicau, doar pentru a-l coborî în gaură.

– Înțeleg.

– Iar în imaginea următoare el fusese deja coborât prin hrubă și stătea într-o încăpere întunecoasă. Cred... continuă înfiorându-se, că era prins acolo într-o pânză de păianjen.

– Înțeleg. Erau și altele? Mai erau picturi?

Ea încuviință din cap:

– Da. Încă una. În aceea bărbatul zăcea întins pe jos. Poate că nu era un bărbat, ci doar un băiat. Părea foarte mic. Și era atacat de niște demoni cu mai multe brațe. Ți spun, credeam că acela era iadul.

– Da, era iadul.

Dar în sinea lui se gîndea – deși nu era sigur – la fotografiile pe care le găsisese pe biroul lui Cormac. „Simon, Dorje-la? 1916“, „Matthew, Dorje-la? 1918“, „Gordon, Dorje-la? 1919“.

– Cred că ei își duceau victimele în încăpere cu cîteva zile înainte de data cînd trebuiau să coboare în prima încăpere după veșmintele lui Chöje. În restul timpului trebuie să fi fost niște gărzi care păzeau comoara; dar cînd comoara era folosită, ei benchetuiau la celălalt capăt al galeriei.

Christopher se înfioră. Oare tatăl lui știuse ce se petrece? Știuse oare Carpenter în ce scop erau folosiți băieții pe care îi vindea el?

– Cînd a apărut ultima oară în public Oracolul?

– Cam... cu o săptămînă înainte de sosirea ta la Dorje-la, îi răspunse ea după o clipă de gîndire.

Christopher căzu pe gînduri. Se potrivea. Cadavrul proaspăt. Nici urmă de păianjeni în camera comorilor.

– Cred că ar fi mai bine să coborîm pe malul rîului.

În cea de-a patra zi abatele îl chemă la el. Chindamani îl conduse, apoi îi lăasă singuri. Abatele era bătrîn și grav, dar Christopher intuit că cel puțin o parte din ridurile care îi creștau pielea din jurul ochilor se datorau rîsului; bănuia că, în alte vremuri și în alte împrejurări, bătrînul fusese, poate, mai puțin sever decît acum.

– Ești fiul lui Dorje Lama? Așa este? îl întrebă bătrînul după ce li se servi ceaiul.

– Sînt fiul unui bărbat căruia i se spunea Arthur Wylam. În lumea noastră el a murit. În lumea voastră a devenit abatele unei mănăstiri. Nu înțeleg. Nu pot da o explicație. Acum nici măcar nu mai caut o explicație.

– E foarte înțelept din partea ta. Nu există nici o explicație pe care ai putea să o înțelegi. Spui că ai crezut că tatăl tău murise. Poate că cel mai bine ar fi să crezi în continuare asta.

Abatele făcu o pauză privindu-l pe Christopher.

– Povestește-mi despre Zam-ya-ting, buriatul.

– Ce doriți să aflați?

– Adevărul. Așa cum îl înțelegi tu. Cine este, ce intenții are cu Dorje Samdup și cu fiul tău?

Christopher îi povesti ceea ce putea fi dezvăluit. De fiecare dată cînd era pe punctul de a-și lăsa sentimentele personale față de Zamiatin să se amestece cu faptele, o privire scurtă a lui Khyongla Rinpoche îl oprea. Nu era o reacție conștientă, dar după aceea realiză că acest lucru se întîmplase pe toată durata conversației.

Cînd isprăvi, abatele dădu din cap și turnă ceai în ceașca lui Christopher. Christopher își dădu seama pentru prima oară că ceșcuțele din care beau erau *t'o t'ai*, identice cu cele din care băuse la Dorje-la.

– Dar femeia, Jebtsumma Chindamani... O iubești?

– V-a spus că o iubesc?

– Da. Așa mi-a spus. Și că te iubește și ea. Este adevărat?

Christopher se simțea de parcă ar fi pășit pe o pojghiță subțire de gheață, gata să se crape în orice clipă sub picioare. Era convins că nesocotise o lege fundamentală a acestei societăți rînduite de ritualuri. Cum îi pedepseau pe muritorii care le seduceau zeițele?

– Te-ai culcat cu ea?

Christopher nu se putu împiedica să nu dea din cap afirmativ. Spera ca, indiferent ce execuție i se rezerva, să ducă la o moarte rapidă.

– Nu trebuie să te ferești de mine. Mi-a spus ea însăși. Mă bucur.

– Vă bucurați? repetă Christopher, convins că nu auzise bine.

– Desigur. Credeai că o să mă supăr? Noi punem preț pe castitate – în definitiv, aceasta este o mănăstire. Toți călugării și călugărițele budiste sînt celibatari. Dar Jebtsumma Chindamani nu este călugăriță. Nu este legată de Sangha printr-un jurămînt de credință. Este doar o convenție potrivit căreia reîncarnarea zeiței Tara de la Dorje-la va rămîne nemăritată.

– Dar eu nu sînt...

– De spiță divină? Nici ea nu este. Dar bănuiesc că ea ți-a explicat deja asta, dar nu ai înțeles-o. Nu pot să afirm că sînt de acord cu faptul că a ales drept iubit un *pee-ling*. Poate că nu e un lucru înțelept. Dar zeița Tara trăiește în ea. Iar tu ești fiul lui Dorje-Lama. Nu o pot critica. Dacă te-a ales pe tine, înseamnă că ești alesul zeiței Tara.

Christopher începu să se întrebe dacă, la urma urmei, el avusese vreo alegere în toate astea. Nu se simțise niciodată folosit așa, ca o marionetă. Și știa exact ale cui erau mîinile care trăgeau sforile.

– Acum întoarce-te la ea și spune-i că doresc să stau din nou de vorbă cu ea. Nu îi cere să îți povestească despre ce discută cu mine, pentru că sînt lucruri pe care este mai bine să nu le știi. Dar nu te supăra. Ai o datorie importantă. Ai fost ales ca să o îndeplinești, ai grijă să o duci la bun sfîrșit.

43

În ultima noapte petrecută la Gharoling veni în camera lui îmbrăcată într-un chimonou chinezesc din mătase albă, purtînd în picioare pantofi indieni din brocart brodat. Aduse cu ea ceai și turte mici din făină de orz și tămîie roșie, care miroase a miere, și mosc și trandafiri sălbatici. În timp ce sorbeau ceaiul din cești minuscule, rotocoale de fum se ridicau deasupra capetelor lor, umplîndu-le nările cu o aromă grea, pătrunzătoare. Parfumul îi aducea aminte de copilărie, de sărbătorile

sfinte petrecute în biserică, de serile de primăvară emanând parfumul dulce al sfînteniei, de mîinile albe ale preotului transformînd pîinea în carne și vinul în sînge.

Dar nu exista nici un preot, nici un altar, nici un Dumnezeu gata să renunțe la viață care să se interpună între el și simțurile lui. Părul, ochii, buzele ei, simplul miracol că se afla acolo îl umplea de fericire. Ajunsese să aibă nevoie de ea și se întrebese cum putuse să trăiască înainte de a o fi cunoscut.

– Acolo de unde vii tu bărbații iubesc femeile, Ka-ris?

– Desigur! Iar femeile iubesc bărbații, îi răspunse surîzînd.

– Și se căsătoresc?

– Da.

– Cu persoana pe care o iubesc?

– Nu, nu întotdeauna, spuse scuturînd din cap. Poate chiar foarte rar. Se căsătoresc pentru bani sau pentru pămînt sau ca să le facă plăcere părinților.

– Dar o femeie poate avea mai mulți bărbați?

– Nu, unul este suficient, răspunse, rîzînd.

– În Tibet o femeie se poate căsători în același timp cu mai mulți frați. Cînd fratele mai în vîrstă este plecat, ea trebuie să se culce cu următorul. Nu e niciodată singură.

– Și dacă nu îi plac bărbații ei?

– S-ar putea să-i placă unul, zise ridicînd din umeri. Dar dacă unei englezoaice nu îi place de singurul ei soț? Își poate alege altul?

– Uneori. Dacă este bogată.

– Dar dacă este săracă?

– Atunci trebuie să rămîină cu el.

– Chiar dacă el o bate?

– Chiar dacă o bate, încuviință din cap.

– Cred că poporul tău este foarte nefericit, zise după un moment de tăcere.

– Da, uneori cred că este.

Chindamani suspină:

– Nu înțeleg de ce un lucru atît de simplu poate provoca atîta nefericire. Eu te fac fericit? Ești fericit cînd stai întins lîngă mine?

Dădu din cap. Era atît de frumoasă!

– Cum aş putea să nu fiu fericit? Nu îmi doresc nimic altceva.

– Dar dacă nu ți-aș mai face plăcere?

– Nu vei înceta niciodată să îmi placi.

– Niciodată este un timp îndelungat.

– Chiar și așa.

Ședea privindu-l, mușcîndu-și cu dinții mici și albi buza inferioară, inspirînd aerul parfumat.

– Îți place trupul meu? Nu am mai dormit cu nici un bărbat înaintea ta. Totul mi se pare minunat la tine. Dar tu ai cunoscut și alte femei. Își place trupul meu în pat?

– Da, foarte mult.

Se ridică și descheie nasturii rochiei albe și o lăsă să-i cadă la picioare. Era goală. Doar fuioare de fum de tămîie îi înfășurau corpul. Era pentru întîia oară cînd o vedea goală; de fiecare dată cînd făcuseră dragoste în timpul călătoriei se întîmplase în întunericul cortului.

– Asta îți face plăcere?

– Da... Da, răspunse.

După aceea păru tristă și puțin retrasă. Devenise din nou serioasă așa cum o văzuse înainte, după discuțiile purtate cu abatele.

Se ridică și se duse la ușa care dădea pe terasa mică. O deschise și ieși. Își pusese rochia albă; noaptea era friguroasă. Se duse după ea și îi luă mîna într-a lui.

Ea continuă să privească în noapte. Stelele păreau atît de îndepărtate, întunericul atît de apropiat, atît de copleșitor!

– Să nu crezi că pot fi a ta pentru totdeauna. Nu trebuie să crezi asta.

Nu-i răspunse. Dedesubt se vedeau luminile din vale, lumini mici, care sclipeau ca și cum cerul s-ar fi prăvălit acolo.

– Atunci ce trebuie să cred? întrebă, într-un tîrziu.

– Că sînt pe moarte, că am murit, că am renăscut și nimic nu se poate apropia de mine, nici tu, nici zeița Tara, nici chiar întunericul.

– Te rog, nu îmi vorbi atît de enigmatic. Știi că nu înțeleg. Mă sperii cînd vorbești așa. Se opri și se înfioră. Tu susții că renaștem cu toții. Foarte bine, dacă tu intenționezi să mori și să revii, eu de ce n-aș putea face la fel? Ce mă oprește?

Obrajii i se înroșiră de furie:

– Ce știi tu despre asta? se răsti. Crezi că e simplu? În locuri ca astea oamenii se pregătesc toată viața pentru moarte. O studiază așa cum se studiază un text care trebuie memorat. Îi cunosc chipul ca și cum ar fi chipul unei persoane iubite; sunetul vocii, mirosul respirației, atingerea degetelor. Și, cu toate acestea, în ultima clipă gîndurile li se tulbură și dau greș. Crezi că tu poți face din moarte ceva atît de simplu?

El îi luă fața în mîini. Lacrimile de pe obraji ei erau reci.

– Da. Te iubesc. E de ajuns. Oriunde vei merge, te voi urma. Îți jur!

Ea își plecă ușor capul și îl strînse în brațe. În întunericul nopții o bufniță alunecă peste cîmpul înghețat, în căutare de șoareci.

Porniră la drum a doua zi, călare pe niște ponei primiți de la abatele de la Gharoling. Se oferise să trimită cu ei un călugăr, drept călăuză, dar, din motive destul de neclare pentru Christopher, Chindamani îl refuză. El, personal, era cît se poate de fericit să fie singur, împreună cu ea. Tristețea care o cuprinsese noaptea trecută dispăruse și, în timp ce încărcau proviziile pentru drum pe cai, îi zîmbea des.

Abatele îi conduse pînă la poarta mănăstirii, iar Christopher simți în comportamentul lui un calm și o stăpînire de sine pe care nu le mai întîlnise la un *lama*. Era ca și cum fiecare gest, fiecare cuvînt rostit erau menite să transmită cel mai simplu mesaj: că toate sînt trecătoare și că pînă și cea mai copleșitoare grijă avea să-și piardă curînd importanța.

– Călătoriți pe distanțe scurte, îi povățui. Odihniți-vă când sînteți obosiți. Nu mînați prea tare animalele. Menajați-vă și călătoria va fi mai ușoară.

Îi mulțumiră și porniră la drum. După ce ieșiră pe poartă și începură să coboare dealul, se întîlniră cu o mică procesiune de călugări care transportau ceea ce părea a fi o siluetă omenească înfășurată într-un lîțoliu alb.

– Ce se întîmplă? întrebă Christopher. Este o înmormîntare? Chindamani dădu din cap cu gravitate:

– Este pustnicul. L-au descoperit, noaptea trecută, mort. Nu luase de șase zile mîncarea pe care i-o lăsaseră. A murit a doua zi după sosirea noastră.

Călugării trecură recitînd un bocet lent, îndreptîndu-se spre un loc izolat de pe colină, unde rămășițele împuținate ale *gom-chen*-ului aveau să fie tăiate în bucăți, ca hrană pentru vulturi. Un nor trecu pe cer, aruncînd o umbră peste valea Gharoling.

44

Străbăteau Tibetul ca pe un covor de iarbă, pămînt golaș și stînci care, pe alocuri, se acopereau cu modele de gheață spartă și cu pîraie sclipitoare de munte. Uneori mergeau călare, alteori pe jos, trăgînd poneii de căpăstru. Botezaseră animalele Pip și Squeak, după numele cățelușului și al pingvinului ale căror peripeții le citea William zilnic în *Daily Mirror*. Pentru Chindamani, care nu văzuse niciodată benzi desenate sau ziare și cu atît mai puțin un pinguin, numele nu reprezentau decît niște excentricități *pee-ling*. Caii nu se sinchiseau de nume, fie ele englezești sau tibetane, și își vedeau de treabă, străbătîndu-și calea. În fond, aceasta era viața lor: să meargă, să mănînce și să doarmă.

Nici pentru cei doi oameni viața nu era foarte diferită; doar că ei puteau decide cînd să călătorească, cînd să se oprească,

cînd să mănînce și cînd să doarmă. Ocoleau marile orașe, preferînd să nu atragă atenția oficialităților asupra prezenței lui Christopher. Abatele de la Gharoming îi dăduse lui Chindamani o scrisoare cu sigiliul lui pe care o foloseau uneori ca să obțină un adăpost. Se retrăgeau în case *tasam* – caravanseraiuri, unde găseau fîn pentru animale și adăpost pentru ei – sau în mănăstiri mici unde scrisoarea lui Chindamani le asigura mai mult decît un pat pentru o noapte.

Oriunde mergeau, Chindamani era primită cu respect, chiar cu reverență. Christopher era un apanaj al sanctității ei ca încarnare a Tarei, iar lipsa ei de experiență în lumea de dincolo de zidurile mănăstirii Dorje-la nu îi permitea să se comporte ca o muritoare de rînd. Cu Christopher putea fi ea însăși sau cel puțin acea parte din ea pe care o ascundea față de ceilalți, dar față de restul lumii își arăta doar chipul de avatar.

Mergeau tot spre nord și puțin spre est, îndreptîndu-se spre Marele Zid și spre granița cu Mongolia Centrală. Trecură prin partea de vest a Shigatseului, pe firul Rîului Tsangpo. În dreapta lor, la poalele Muntelui Dromari se întindeau zidurile roșii și acoperișurile aurite ale Mănăstirii Tashilhunpo, sediul lui Panchen Lama. La îndemnul lui Chindamani, trecură repede pe lîngă ea, nerăbdători să o lase în urmă.

Șase zile mai tîrziu trecură prin Yanbanchen, unde drumul cotea către est, spre Lhasa și Vîrful Potala. Chiar la marginea orașului un gardian îi opri și începu să-l chestioneze pe Christopher. Dar Chindamani interveni cu tărie. Nu își mai întrerupseră călătoria pînă ce Pip și Squeak fură gata să cadă din picioare și Yanbanchen rămase mult în urmă.

Dincolo de Shigatse drumul era mai anevoios: coaste abrupte, văi întunecoase și pîriuri repezi de munte le blocau la tot pasul calea. Întîlniră multe sate și mănăstiri, dar munții prin care treceau erau golași și amenințători, străpunși de văi înguste, cu pereți înalți care se înălțau deasupra capetelor lor, împiedicînd lumina să pătrundă.

În fiecare zi lumea renăștea pentru Chindamani. Cele mai simple lucruri îi atrăgeau atenția ca niște miracole. Iar în felul lor chiar erau miracole, cel puțin pentru ea. Venea dintr-o lume a zăpezilor eterne și a gheții, într-un ținut al schimbărilor, unde razele soarelui și umbrele închipuiau desene complicate pe iarbă, pe stînci și pe lacurile sclipitoare și unde, printre dealuri, se iveau priveliști clare ale unor întinderi nesfîrșite. Nu văzuse niciodată atît de limpede sau atît de departe.

Privea bărbații și femeile ca pentru întâia oară. Atîtea chipuri, atîtea stiluri de îmbrăcăminte, atîtea ocupații: nu și-ar fi imaginat niciodată că poate exista atîta diversitate.

– Toată lumea este așa, Ka-ris?

– Fiecare parte a ei este diferită, îi răspunse clătînd din cap. Aceasta este doar o părticică.

– Dar de unde vii tu... nu este la fel? întrebă cu ochii măriți.

Dădu din cap. Cum i-ar fi putut explica? Se gîndea la metroul londonez, la automobile și trenuri, la coșurile înalte ale fabricilor. La mulțimea de pe străzi, mișunînd ca albinele într-un stup, în căutarea a mii de feluri diferite de miere, fiecare în sine lipsită de gust sau savoare. La bisericile pe care fluturau drapelele militare și la nenumăratele monumente ale soldaților căzuți. La râurile poluate, la colinele purtînd cicatrice adînci și la palele negre de fum gîtuind cerul. Și totuși sub toate acestea zăcea un râu pe care nu credea că ea l-ar fi înțeles. Dar gîndindu-se mai mult bănuia că l-ar fi înțeles chiar foarte bine.

– Există o regiune numită Scoția. Odată am fost acolo în vacanță cu mătușa mea, Tabitha. Într-un loc pe nume Kyle of Lochalsh. Seamănă foarte mult cu acesta.

Ea surîse:

– Poate vom merge odată acolo împreună, zise ea, zîbind.

– Poate că da, răspunse Christopher.

De cîteva ori călătoriră o zi întreagă fără să își vorbească, în tăcere, învăluiți în gîndurile lor. Vînturile de primăvară măturau aproape fără încetare cîmpiile pustii, obligîndu-i să se aplece pe

grumazul cailor, orbiți și înghețați pînă la oase. Trecură pe lîngă lacuri și rîuri înghețate în care se mai zăreau bancuri de gheață, groase și sfîșiate de vînturi.

Trecură prin zone cu ceață deasă, albă, rece și compactă, strecurîndu-se ca niște stafii. Părul negru al lui Chindamani strălucea din cauza picăturilor pe jumătate înghețate. Christopher o privea călărind în fața lui, o siluetă estompată, cînd vizibilă, cînd invizibilă. Contururile lumii păreau șterse. Nimic nu era clar definit: nici vorbele, nici gîndurile, nici amintirile. Mergeau sau călăreau într-o liniște voită. Depart de lume, niște călători fără o destinație precisă, trecători printr-un spațiu atemporal, lipsit de formă.

Întîlneau la tot pasul simboluri ale credinței, amintind de prezența zeilor: drapeluri de rugăciune și *chörtens*-uri, *maniwall*-uri lungi și doi pelerini care înfruntau drumul înghețat, prosterîndu-se din cînd în cînd pînă la pămînt.

– Unde se duc?

– La Jonkhang. Marele templu de la Lhasa. Se duc să-și prezinte omagiile lui Jovo Rinpoche.

Christopher părea nedumerit.

– Este o statuie mare a Stăpînului Buddha copil, îi explică. Este cea mai sfîntă reprezentare din întregul Tibet. Vin oameni din toate colțurile lumii să o vadă. Unii străbat sute de mile, măsurînd distanța cu trupurile lor – ca aceștia doi. Durează luni, chiar ani. Uneori mor înainte de a ajunge în orașul sfînt. E un mod frumos de a muri.

– De ce fac asta?

– Ca să șteargă *karma* rea pe care au dobîndit-o în viețile anterioare. Ca să dobîndească o *karma* bună pentru viața următoare. Ca să se poată reîncarna într-o stare mai apropiată de statutul lui Buddha. E tot ceea ce poate face oricare dintre noi.

El se uită la ea:

– Călătoria noastră valorează ceva? întrebă el.

– Da. Scopul nostru este Maidari Buddha. Țelul nostru este de a-l găsi și de a-l aduce în mijlocul poporului său. Sîntem uneltele lui; vei vedea.

– Crezi că îl vom găsi?

Îl privi lung înainte de a-i răspunde:

– Tu ce crezi? zise într-un târziu.

Christopher nu spuse nimic. Dar, în timp ce își continuau drumul, se întreba ce fel de *karma* va dobîndi dacă îl salva pe băiat din mîinile lui Zamiatin doar ca să-l așeze pe tronul Mongoliei ca marionetă britanică.

*

Auziră primele vești despre Zamiatin într-un sătuc din apropiere de Nagchu Dzong, la vreo sută șaizeci de mile distanță de Lhasa. *Nemo* de la hanul la care trăsese răi își amintea de un bărbat însoțit de doi băieți care trecuse pe acolo cu vreo zece zile în urmă. Călătoreau călare, în mare grabă. Zamiatin fusese nevoit să își asume riscul de a se opri la han pentru a obține proviziile atît de necesare și cai odihniți.

– Au venit aici cu trei mîrtoage cum n-am mai văzut, spuse femeia. Erau mai mult moarte decît vii. Au scos sufletul din ele, atît de tare le-au mînat. Era vina mongolului, sînt sigură de asta. Era disperat să pornească mai departe. Era agitat, nervos, dar mi-am dat seama că nu era omul cu care să te pui. Copiii erau epuizați, sărăcuți de ei. I-am spus că ar trebui să-i lase să se odihnească, dar el m-a înjurat și mi-a răspuns că nici nu se gîndește. Trebuiau să pornească imediat la drum; nu avea timp nici să bea un ceai. Amintirea unei asemenea impoliteți o făcu să se încrunte: Le-am vîndut cai odihniți, dar n-aș da prea mult pentru cei pe care i-au lăsat aici. Cu timpul or să se îngrășe, desigur, dar dintre ei, unul nu o să mai poată fi călărit niciodată: de-abia își mai trage sufletul și e tocmai bun de dus la abator. Am cerut cinci sute de *trangkas* pentru cei doi cai pe care i-am vîndut, iar el mi i-a plătit fără să sufle. Asta în bani

chinezești însemna patruzeci de *liang*. I-am zis soțului meu că omul ăsta învîrte ceva necurat. Eram aproape hotărîtă să trimit pe cineva după ei, să mă conving că băieții sînt în siguranță. Dar bărbatul meu a zis că e mai bine să nu ne amestecăm și poate că avea dreptate.

– A încercat vreunul din băieți să îți atragă atenția cumva?

– Acum, că spunei asta, cred că unul dintre ei a încercat. Cred că ar fi vrut să îmi vorbească. Dar bărbatul nu i-a permis și l-a scos din cameră fulgerător.

– Nu ai încercat să faci ceva? Să protestezi?

Nemo o privi pe Chindamani cu ochi tăioși:

– Dacă l-ai fi văzut, ai fi înțeles. Nu aș fi vrut să îl enervez. Poate că ar fi trebuit, acum nu mai știu. Dar dacă ai fi fost în locul meu, dacă l-ai fi văzut... Dar poate că îl cunoști, domniță.

Chindamani nu-i zise nimic.

– Caii pe care i-ai vîndut erau sănătoși? Destul de puternici ca să îi ducă departe?

Bătrîna *nemo* păru jignită:

– Bineînțeles că erau. Crezi că aș vinde altceva decît animale sănătoase? Să fiu în stare să înșel, să vînd o mîrtoagă drept un cal bun de drum?

Christopher își imagina că ar fi făcut-o și încă pentru un preț piperat.

– Nu am vrut să te jignesc, se scuză. Dar ai văzut ce au pățit caii cu care au venit. Poate că nu erai dispusă să dai animalele cele mai bune pe mîinile lui.

Un pic mai îmbunată, dar nu de tot, femeia pufni pe nas:

– Poate că mi-a dat prin cap. Dar s-a uitat la toți caii și a ales trei pentru ei. Erau cei mai buni cai din grajd și făceau bani frumoși. O să îi aducă în halul în care i-a adus și pe ceilalți. Dar îi vor duce o bună bucată de drum. De-acum trebuie să fie la vreo douăzeci de *shasa* distanță sau mai mult.

O *shasa* înseamnă o zi întreagă de mers susținut, între zece și douăzeci de mile. La viteza de deplasare a lui Zamiatin erau, cu siguranță, cu treizeci de *shasa* bune în avans față de ei.

– Nu-i mai putem ajunge, Ka-ris, zise Chindamani cu glas frînt.

– O să ajungă la Urga înaintea noastră, atîta tot, zise Christopher, însă se simțea descurajat de avantajul confortabil al rivalului său. O să-l prindem din urmă acolo. Graba strică treaba. Mai au mult de mers. Nu or să găsească, ori de cîte ori au nevoie, cai odihniți. Și trebuie să traverseze Deșertul Gobi sau să îl ocolească.

– Și noi la fel.

*

La început descurajați, își continuară drumul. Călăreau mai repede, se odihneau mai rar, se trezeau mai devreme ca să pomească la drum înainte de răsăritul soarelui. Cel puțin, se gîdea Christopher, pînă aici erau pe drumul cel bun. Zamiatin și băieții trecuseră pe acolo; oricît de mult s-ar fi abătut din drum, în cele din urmă trebuiau să se întoarcă la el: aveau cu toții o singură destinație.

Călătoreau prin ținuturile întinse de stepă de la est de Chang Tang, marele podiș central al Tibetului. La nord de cursul superior al Fluviului Albastru intrară în Amdo. Mereu spre nord-est, mereu către Mongolia.

Treceau zilnic pe lîngă tabere mici de nomazi, corturi negre scunde, vizibil deosebite de iurtele rotunde ale mongolilor din nord. Ciobanii păstoreau turme mici de iaci în vâi; îi priveau pe Christopher și pe Chindamani trecînd călare pe lîngă ei, apoi își continuau veghea nesfîrșită.

Zece zile după plecarea de la Nagchu Dzong, ajunseră pe malul sudic al Koko Nor, marele lac care stă de veghe la granița de nord-est a Tibetului. Mai aveau de străbătut doar cîteva mile pînă la provincia chineză Kansu.

Christopher era agitat. Chinezii erau în tensiune, simțind amenințarea care plutea asupra Mongoliei și gîndindu-se că Tibetul ar fi putut fi o recompensă, în cazul în care primul teritoriu avea să le scape. Dacă ar fi fost prins de gărzile chineze și identificat drept un cetățean englez care intenționează să pătrundă în Kansu, se îndoia serios că aceștia ar fi acordat vreo atenție etichetei diplomatice. Cu siguranță că, în cel mai scurt timp, capul lui avea să împodobească un țărui ascuțit pe parapetii de la Sining-fu.

Acestea erau vremurile de glorie ale marilor războinici. China era sfîșiată de războiul civil și nici o autoritate centrală nu era capabilă să readucă țara la starea de echilibru. Manchu dispăruseră, republica abia dacă era mai mult decît o denumire, iar în provincii domnea haosul și vărsarea de sînge. Armate întregi de țărani se aruncau în luptă și erau spulberate. În locul lor se ridicau alte armate. Era unul dintre momentele de apogeu ale Morții.

Stepa cobora lin spre apele întunecate ale lacului. Valuri mici măturau oglinda apei, ducîndu-l pe Christopher cu gîndul la patrie și la mare. Spre nord munții din lanțul Tsun-ula se întindeau spre est și spre vest, dincolo de orizont. Mai multe culmi erau acoperite de zăpadă.

În mijlocul lacului se afla o insulă stîncoasă pe care era ridicat un templu, acum izolat de restul lumii, în urma topirii gheții din timpul iernii. Chindamani rămase mult timp nemișcată în șa, cu ochii ațintiți asupra mănăstirii mici, urmărind valurile întunecate care se loveau de stîncă pe care fusese ridicată, ascultînd plescăitul lor cînd se loveau de mal. Deodată dinspre munți coborî o briză tăioasă ce netezi valurile. Norii începeau să se aglomereze pe cer.

– Hai să mergem mai departe, zise Christopher.

Dar ea continua să stea nemișcată, privind insula din depărtare. Vîntul îi răvășea părul, înălțîndu-l mai întîi ca pe un

drapel de rugăciune și coborîndu-l în clipa următoare. Nu părea să observe. Apoi, pe neașteptate, se înfioră și întoarce privirea către el:

– Am mai fost aici, zise privind încă o dată templul. Și mă voi reîntoarce.

45

În după-amiaza aceea dădură peste o altă urmă de-a lui Zamiatin. După ce lăsară lacul în urmă, se îndreptară spre est, către Sining-fu. În ciuda tuturor primejdiilor, Christopher hotărîse să se îndrepte spre oraș ca să își completeze proviziile și să angajeze o călăuză care să îi ajute să traverseze Deșertul Gobi – dacă ar fi procedat altfel ar fi fost sinucidere curată. Cu puțin înainte de trecătoarea Hadda-ulan dădură peste o tabără mică, compusă din corturi negre din păr de iac.

Tabăra era neliniștitor de tăcută. Nu se repezi nici un câine rînjind, gata să își înfigă colții în picioarele lor, așa cum se întîmplă de obicei în preajma taberelor de nomazi. Nu se vedea nici o dîră de fum. Nu se auzea nici un scîncet de copil. Nu mișca nimic. Christopher scoase revolverul de la brîu și îl armă. Aici răufăcătorii erau o prezență obișnuită. Ca și bandiții și moartea violentă.

Zări primul cadavru sau ceea ce rămăsese din el chiar la intrarea celui mai apropiat dintre cele patru corturi. Vulturii îl curățaseră de carne, lăsînd oasele albe, acoperite doar de cîte o fișie zdrențuită de pînză. Lîngă oseminte zăcea o pușcă neagră, din cele cu patul lung, folosite de mongolii și de tanguții din zonă.

Un al doilea schelet, alb și dezgolit, era la distanță de numai cîțiva yarzi, apoi un al treilea, aparținînd unui copil de cinci sau șase ani. Vîntul răsفira șuvițele de păr de pe craniile

lor, ridicându-le în aer și lăsându-le să cadă la loc brusc. Un norișor de praf se ridică și trecu stingher printre corturile tăcute, apoi dispăru.

Brusc, se auzi un filfuit de aripi, sonor și înspăimântător în liniștea din jur. Christopher se răsuci pe călcâie și zări un vultur ridicându-se greoi de pe pământ și avântându-se în aer. În locul din care se ridicase, întrerupându-și ospățul, se zărea o gră-măjoară indistinctă de haine. Banchetul nu se sfîrșise. Ca la orice masă, existau încă oaspeți întîrziati.

Găsiră o jumătate de duzină de schelete afară și aproape douăzeci de cadavre în interiorul corturilor. Cele acoperite nu fuseseră încă dezgolite de carne, iar aerul rece al Tibetului împiedicase deocamdată descompunerea trupurilor. În mare parte erau trupurile unor femei și copii, dar printre ele zăceau și cîteva cadavre de bărbați. Era ușor de văzut cum își găsiseră sfîrșitul: un singur glonț, tras de obicei în frunte sau în tîmplă. De ce ar fi făcut niște bandiți asta? se întreba Christopher. Războiul civil din China se extinsese și în Amdo?

Fetița se ascundea în spatele unui cufăr mare, în cel de-al patrulea cort. Au descoperit-o din întîmplare, cînd Christopher intră ca să ia o pînză cu care să acopere un cadavru. Avea în jur de zece-unsprezece ani, tremura de frig, era murdară, infometată și îngrozită.

Cum prezența lui părea doar să accentueze teroarea pe care o resimțea fetița, Christopher o lăsă în grija lui Chindamani și ieși. Chiar și în aerul curat de afară miasma morții învăluia totul. Se întreba dacă duhoarea avea să-i dispară vreodată din nări.

Descoperi rămășițele unor ponei imediat în spatele corturilor. Se vedea că fuseseră legați unul de celălalt și că mai mulți dintre ei muriseră de foame doar cu o zi sau două în urmă. Unul mai trăia încă: îi scurtă agonia cu o singură împușcătură. După ce termină, merse un timp, îndepărtîndu-se de corturi.

La intrarea în vale văzu o movilă clădită din lespezi plate de piatră. Era un *obo*, construit în cinstea zeilor autohtoni. Din loc în loc fluturau fișii de pînză, oboluri din partea drumeților.

Lespezile erau inscripționate cu caractere tibetane și sprijinite unele de altele în toate unghiurile posibile, alte patru fiind așezate deasupra, închipuind un fel de acoperiș. Christopher desluși formula mantrică *Om mani padme hum* gravată de mai multe ori în piatra de culoare verde-închis. Simțea o dorință nestăvilită să demoleze întreaga construcție, să sfărîme *obo* și să împrăstie lespezile. Care era rostul zeilor dacă nu stăteau de veghe?

Cînd reveni în tabără, observă că Chindamani reușise să o liniștească pe fetița. Era încă zguduită, dar teroarea începea să lase loc durerii, ce se revărsa într-un torent nezăgăzuit, care umplea cortul micuț. De data aceasta nu avu nici o reacție la vederea lui Christopher, așa că el se așeză lângă Chindamani în timp ce ea mîngîia și alina copilul.

Puțin mai târziu fetița căzu într-un somn adînc, pentru prima oară după multe zile. Hotărîră că era mai bine pentru ea să nu se mai trezească în tabără sau în împrejurimile ei. Christopher o luă în brațe cu grijă și o culcă peste bagajele de pe spatele lui Pip. Copil de nomad, micuța era obișnuită dintotdeauna să doarmă în legănatul cailor.

Înainte de a pleca, scoaseră restul de cadavre afară din corturi și le lăsară la discreția vulturilor. Chindamani spuse cîteva rugăciuni cu voce scăzută, apoi porniră la drum înainte ca fetița să se deștepte și să fie cuprinsă din nou de durere la vederea înmormîntării sub cerul liber.

Petrecură noaptea aceea în valea largă de dincolo de trecătoare. La un moment dat copila se deșteptă pentru scurt timp. Mîncă puțin, apoi adormi din nou. Făcură cu rîndul de pază în micuța lor tabără. Era o noapte friguroasă, iar stelele îi vegheară pînă în zori.

Dimineata, la micul dejun, fetița le povesti ce se petrecuse. Se numea Chödrön și bănuia că are în jur de zece ani. Victimele din tabără erau membrii familiei ei – tatăl, mama, frații, surorile, un bunic și o bunică, doi unchi, două mătuși și șase veri.

Cu mai multe zile în urmă – Christopher bănuia că era vorba de o săptămînă – în tabăra lor a venit un mongol călare.

Era însoțit de doi băieți, un tangut sau tibetan și unul despre care spunea că semăna cu Christopher. Băieții erau îmbrăcați cu veșminte frumoase, năclăite de noroi și praf, dar păreau foarte triști. Ea ieșise din cort, împreună cu mama ei, să îi vadă pe străini.

Bărbatul ceruse cai odihniți, oferindu-se să le dea caii cu care veniseră el și băieții în schimbul altora mai buni, împreună cu o sumă de bani lichizi. Unchiul ei refuzase oferta; o dată cu venirea primăverii, bărbații aveau nevoie de toți caii pe care îi aveau și nu își puteau permite să rămână pe cap cu două animale epuizate. Oricum, bărbatul se purtase dur și poruncitor, iar ea simțise că refuzul unchiului se datora mai ales antipatiei pe care i-o stîrnise necunoscutul.

Își amintea că avusese loc un schimb de cuvinte dure și că apoi cineva trăsese primul foc de armă. Nu era sigură dacă unchiul sau mongolul trăsese primul. Dar arma rapidă a străinului terminase repede cu bărbații înarmați doar cu flinte care trebuiau reîncărcate după fiecare glonț tras.

Nu putea să explice și nici nu își amintea limpede masacrul care a urmat; nici Chindamani, nici Christopher nu doreau să o facă să re trăiască acele momente de nebunie. Mama ei reușise cumva să o ascundă în cufărul în spatele căruia o descoperiseră ei și reușise să scape fără să fie observată de mongol. În cufăr nu mai rămăsese loc pentru mama ei sau pentru altcineva. Doar pentru ea.

Christopher i-l descrise pe Zamiatin, deși știa care va fi răspunsul. Fetița se cutremură și le spuse că era unul și același bărbat. O întrebă despre băieți, iar ea răspunse că erau palizi și triști, dar nevătămați.

În ziua următoare continuară să meargă spre est, către Si-ning-fu. La Tsagan-tokko, un sat cu case din lut, întrebară de Zamiatin. Nu fuseseră văzuți nici el, nici băieții.

Abia pierduseră din ochi satul, când auziră în spatele lor tropăit de cai. Un călăreț mongol se opri lângă ei. Era un bărbat solid, îmbrăcat în blănuri, cu o pușcă aruncată peste umăr.

– Am auzit că sînteți în căutarea unui buriat care călătorește împreună cu doi băieți.

Christopher dădu din cap.

– L-am văzut acum cinci zile. Călăream în Tsun-ula, munții de la nord de Koko-nor. Am schimbat cîteva cuvinte. L-am întrebat unde se îndreaptă. „Trebuie să ajungem la Kanchow în zece zile“, mi-a răspuns. Cînd l-am întrebat de ce, mi-a spus că trebuie să se întâlnească cu cineva acolo. Asta a fost tot. Băiatul tibetan a încercat să îmi spună ceva, dar bărbatul i-a poruncit să tacă.

– Este posibil să ajungă la Kanchow atît de repede? întrebă Christopher. Nu trebuie să traverseze munții Nan-shan?

Mongolul dădu din cap:

– Ba da. Dar pot reuși doar dacă nu îi întîrzie nimic. Toate trecătorile sînt deschise. I-am explicat care este cel mai bun traseu. Se foi stînjedit în șa: Băiatul tibetan... era foarte palid. Speriat. L-am visat toată noaptea aceea. Se făcea că venea spre mine zîmbind. Purta veșmintele unui Buddha. Era învăluit într-o aură de lumină. Se întrerupse: Cine este?

Chindamani îi răspunse cu glas scăzut, cu o autoritate pe care Christopher nu o mai remarcase pînă atunci:

– Este Maidari Buddha.

Călărețul o privi scrutător, dar nu zise nimic. Se scurse așa cam o jumătate de minut, apoi bărbatul zîmbi larg, întoarse calul și porni în galop spre Tsagan-tokko.

*

Trecură în China tăcuți, într-o după-amiază lungă de aprilie, ca niște hoți de vite sau cercetași trimiși în recunoaștere de niște trupe de invazie, nevăzuți, nebănuiți, fără să fie împiedicați de nimeni. Aici nu exista o graniță în adevăratul sens al cuvîntului, nu puteai spune unde se sfîrșește Tibetul și unde începe China. Era doar o trecere treptată, o schimbare de tonalitate, o serie de modulații abia perceptibile ale peisajului

și ale chipurilor. Lumea nomadă de la Amdo începea să se piardă, iar în locul ei se insinua încet o alta: o lume a văilor și a satelor clădite pe înălțimi, bine fortificate, o lume a viroagelor înguste și a apelor repezi, a templelor aurite cu porți ornate și a pagodelor înguste, zvelte, care se ridicau deasupra zidurilor mohorâte, din argilă bătătorită.

Populația de la hotare și de pe lângă lacurile sărate din bazinul Tsaidam, oameni înveșmîntați în blănuri, murdari, cu pielea tăbăcită de vîntul permanent, lăsară treptat loc populației din regiunile aflate la poalele Marelui Zid. Comercianți și artizani, țărani fermieri și comercianți *hong*, toți nerăbdători să se reîntoarcă la Canton sau Peking. Principala deosebire – sau cel puțin așa i se părea lui Christopher – consta în ochii lor. Nomazii și cei care coborau cu caravanele de cămile din stepele mongole sau din regiunile de dincolo de Urumchi aveau o privire pierdută în depărtare: ei erau obișnuiți cu orizonturi vaste, deschise, netulburate de zidurile orașelor – o lume care nu era niciodată aceeași de la o zi la alta. Dar chinezii *han* de la Kansu își duceau viața într-o lume cu orizont limitat, iar în ochii lor Christopher deslușea ziduri, uși și gratii mentale care îi încătușau.

Mandarini cu chipuri gălbejite și ochi obosiți, mulți dintre ei purtînd încă părul prins în stil *manchu*, cu codițe lungi, împletite la spate și fruntea descoperită și treceau pe lângă ei alături de soldați musulmani Hui în drum spre Sining-fu sau mai departe, spre capitala provinciei, Lanchow. Dar nici unul dintre ei nu îi deranjă pe Christopher sau pe însoțitoarele lui. Pentru un om obișnuit Christopher nu prezenta nici un interes: doar un nomad care călătorea împreună cu soția și copilul din motive care nu aveau cum să stîrnească interesul autorităților chineze. Chipul îi era murdar și părul neîngrijit, iar vîntul, gheața și zăpada șterseseră orice trăsătură care i-ar fi trădat originea.

Sining-fu îi întîmpină cu indiferență. Niște drumeți în plus sau în minus nu reprezentau nimic pentru oraș sau pentru locuitorii săi. Pe toată lungimea zidului lat care înconjura orașul patrulau soldați, ținînd sub observație cîmpiile din jurul și de

dincolo de mozaicul de acoperișuri de dedesubt, un amestec de țigle roșii și de arabescuri. Amestecați printre atîția alții, nimeni nu îi băgă în seamă pe cei trei nou-veniți.

Parcurseră strada principală care tăia orașul în două, lăsînd în urmă în dreapta și în stînga *yameni*-i autorităților locale, niște clădiri scunde, colorate, păzite de dragoni și de lei de piatră, fiecare purtînd un simbol din alfabetul chinezesc pentru a indica funcția locatarului. La fiecare pas se loveau de trecători grăbiți: mongoli trăgînd de căpăstru cămile cu păr lung, care se opreau din magazin în magazin, oferind spre vînzare păr de iac sau blănuri, în schimbul unor oale sau tingiri și cuțite de bucătărie; catîri încărcăți cu bulgări mari de cărbune din Shansi; căruțe purtînd chinezoaice îmbrăcate în vestoane de un roșu aprins, cu părul bine pomădat și cu picioarele mici schilodite pentru totdeauna de legăturile făcute să dureze toată viața.

Pe o străduță lăturalnică, lîngă unul dintre cele mai mari magazine, găsiră un *deng* micuț unde puteau petrece noaptea. Hanul era mai murdar și mai aglomerat decît altele, dar era retras și era frecventat de oaspeți care aveau bunul simț de a nu se interesa prea mult de ceilalți. O rugară pe *nemo*, o femeie micuță, rezervată, trecută de patruzeci de ani, să îi primească.

La început îi refuză, dar Chöndrön părea atît de obosită și de tristă, încît, de dragul ei, le dădu o cameră.

Se retraseră seara devreme. *Nemo* le aduse mîncare și un trepied din alamă pe care își puteau pregăti cina, toate la un preț frumușel. Chöndrön adormi la scurt timp după masă. Chindamani și Christopher rămaseră treji un timp, discutînd. Ar fi dorit să facă dragoste, dar cu Chöndrön în preajmă se simțeau stînjiți. În cele din urmă adormiră unul în brațele celuilalt, nu foarte în siguranță, dar cel puțin nu singuri.

Christopher fu trezit în toiul nopții de niște ciocănituri în ușă. La început crezu că s-a înșelat, dar ciocănitul se repetă, de data aceasta mai tare. Chindamani se foi, dar nu se trezi.

Se ridică din pat și se duse la ușă. Simțea pardoseala rece de lemn sub tălpi. Undeva cineva începu să tușească; tuși și tuși, apoi tăcu, cu răsuflarea tăiată. Era cumplit de întuneric.

Deschise ușa și miji ochii. În prag stătea un bărbat cu o lanternă în mână.

46

Brațul străinului stătea în calea luminii și îi arunca o umbră peste chip.

– Da? rosti Christopher, somnoros. Ce dorești?

Vorbea în tibetană, sperînd că omul îl va înțelege.

– Salut, Christopher.

Cuvintele fuseseră rostite în engleză, iar glasul era cunoscut.

Străinul își retrase brațul și lumina îi căzu pe față. Simon Winterpole străbătuse cale lungă. Dar nu se schimbase cîtuși de puțin.

Christopher ieși pe coridor și închise ușa în urma lui. Winterpole era îmbrăcat în haine europene, elegant ca de obicei, o apariție dintr-o lume pe care Christopher crezuse că o părăsise pentru totdeauna.

– Ce stai acolo și te uiți la mine, Christopher? Pentru numele lui Dumnezeu, nu sînt o stafie.

– Scuză-mă, nu am... Ești ultima persoană pe care mă așteptam să o văd. Cum naiba ai ajuns aici? Cum de m-ai găsit?

– Dumnezeule mare, doar nu te crezi invizibil? Lumina tremură cînd Winterpole își mișcă brațul, iar umbrele îi alunecară pe față cu rapiditatea unor picioare de crab. Ai fost văzut în apropiere de Lhasa acum cîteva săptămîni. După aceea am pus să fii urmărit tot drumul pînă aici. Nu îți imaginezi cîte putem face. Am venit de la Peking săptămîna trecută ca să fiu aici cînd sosești. Știam că trebuie să treci prin Sining-fu. Noi doi avem de vorbit; avem treburi de rezolvat.

—Te înșeli, Winterpole. Nu avem nimic de discutat. Nu mai avem. A fost de ajuns! Nu mai lucrez pentru tine. Nu mai lucrez pentru nimeni.

— Nu fi obositor, Christopher. Am mai vorbit despre asta cînd am fost la Hexham. Cu siguranță că nu ai uitat.

— Nu, zise Christopher cu glas gîduit. Nu am uitat. Ți-am spus atunci că nu îți mai aparțin. Tu ai fost cel care m-a pus pe urmele fiului meu, așa că îți sînt recunoscător. Dar am venit aici să-l găsesc, nimic mai mult. Nu vreau să te amesteci în treburi care nu te privesc. Nu te băga, Winterpole. Nu ai nici o legătura cu asta.

La capătul coridorului tusea reizbucni.

— Dar eu mă tem că am. Uite ce e, nu putem discuta aici. La parter este o cameră unde putem sta. Vino și ascultă-mă pînă la capăt. Am călătorit mult doar ca să vorbesc cu tine. Fă-mi plăcerea asta, te rog.

Nu avea rost să se opună, așa cum nu avusese rost nici în seara aceea, la Hexham. Marea neagră care îl amenințase atunci îl cuprinse din nou pe Christopher, antrenîndu-l mai departe, în adîncurile unui ocean rece și lipsit de lumină.

Camera în care îl duse Winterpole avea tavanul scund și era luminată de cîteva lumînări de seu. Două grupuri a cîte patru bărbați ședeau la măsute joase, jucînd *mah-jong* pe miză mică. Piese mici de fildeș erau aranjate în rînduri drepte în fața fiecărui jucător: pietre de vînt și pietre cu dragoni, pietre cu flori și pietre cu simboluri. Alți cîțiva bărbați fumau opiu din pipe cu tija lungă și cu vîrful argintat. Seva maronie se topea și bolborosea cînd puneau cu cleștele lung de fier cîte un tăciune aprins. Cînd cei doi străini intrară în încăpere, ridicară o clipă ochii, măsurîndu-i cu priviri bănuitoare.

Winterpole nu avu nevoie de mai mult de un minut ca să îi scoată din odaie.

Venise înarmat cu o scrisoare purtînd parafa lui Ma Ch'i, *Dao T'ai*-ul orașului Sining-fu, un musulman Hui, al cărui văr, Hung-k'uei, era în acel moment comandantul provinciei Kansu.

Christopher știa că Winterpole nu se dă în lături să-și folosească relațiile pentru a obține biciuirea, torturarea sau chiar decapitarea unui om dacă prin asta își putea atinge scopul. Iar în seara aceea s-ar fi putut să-i folosească.

– Știu că l-ai găsit pe Zamiatin, începu Winterpole de îndată ce ușa se închise în urma lor. Și știu și despre băiatul tibetan pe care îl duce cu el la Urga.

– Știai dinainte de a mă trimite aici pe mine, nu-i așa?

Winterpole dădu din cap afirmativ:

– Da. Nu chiar despre toate. Dar câte ceva, da. Trebuia să fim siguri: sursele noastre nu erau de încredere. Am socotit că ar fi o greșeală să îți spunem prea multe, poate nu ai fi căutat ceea ce trebuia. Desigur, poate că nu am fi avut ce face cu rapoartele pe care le-am primit dacă Zamiatin nu ți-ar fi răpit băiatul. Nu înțeleg nici acum de ce a făcut-o. Tu ai reușit să afli ceva?

Christopher îl privi uimit. Nu întrebă: „Ți-ai găsit fiul?“. Nici: „E teafăr?“. Ci: „Ai reușit să afli ceva?“. Informații – asta era tot ce îl interesa pe Winterpole. Orice altceva era lipsit de importanță.

– Da. Am aflat câte ceva.

Dar cum i-ar fi putut explica totul unui om ca Winterpole?

– Ei, bine? Ce urmărea? Ce rol avea băiatul în planurile lui?

– E un pion, deocamdată nu e nevoie să știi mai multe. William făcea parte din târgul încheiat de Zamiatin. Ceea ce dorea el cu adevărat era băiatul tibetan. Se numește Samdup. Dorje Samdup Rinpoche.

– Dar cine este el, exact? Vreun avatar? Asta urmărește Zamiatin?

– Da, răspunse Christopher, oftînd. Băiatul este Maidari Buddha. Asta înseamnă că poate fi proclamat conducător al Mongoliei în locul actualului Khutukhtu. De aceea s-a dus Zamiatin în Mongolia. Ca să facă din băiat un zeu.

Winterpole tăcea. Părea să cîntărească cele aflate de la Christopher, să le încadreze în vreunul din planurile lui.

– Înțeleg. Acum totul capătă sens. Nu ne mai rămîne decît să-l găsim pe Zamiatin.

– E mai ușor de spus decît de făcut. Pînă acum au ajuns la jumătatea drumului spre Urga. Înainte ca cineva să îl poată ajunge din urmă, Zamiatin îl va înconjura pe Samdup cu un cordon de soldați din Armata Roșie și își va lua un bilet la lojă pentru festivitatea încoronării lui.

– Eu nu aș paria pe asta.

– Nu? Ascultă-mă! I-am pierdut pe toți la Hadda-ulan. Zamiatin trebuia să se întâlnească cu cineva la Kanchow acum vreo trei zile. De-acum se apropie de Urga. Sau... se opri, șovăind.

– Da? îl zori Winterpole.

– Sau e în drum spre Moscova.

– O, sînt convins. Am auzit deja de întîlnirea lui Zamiatin. A luat legătura cu un individ pe nume Udinski, un rus, tot bolșevic, care pînă nu demult făcea afaceri cu blănuri și lînă la Urga. A lucrat pentru o companie americano-daneză numită Andersen & Myer. Udinski îl aștepta la Kanchow de peste o lună. E mesagerul lui Zamiatin pentru Urga. Are o mașină, una bună, cu care se poate traversa Deșertul Gobi în cîteva zile. Pot ajunge la Urga în orice moment. Sau cel puțin...

Winterpole se opri ca și cum fîntîna omniscienței sale ar fi secat brusc.

– Cel puțin...? repetă Christopher.

– Probabil nu va încerca să meargă direct spre oraș. Lucrurile s-au schimbat în Mongolia de cînd au început toate astea. Chinezii au fost alungați. Cel care conduce acum e un general rus alb, țarist, Ungern Sternberg. Baronul Roman von Ungern Sternberg, mai exact. Ungern a fost împins dinspre Siberia de către bolșevici anul trecut. El și oamenii lui sunt cam ultimii ruși albi. Au ajuns în Mongolia găsind întăriri pe drum. Pe la începutul lui februarie au preluat controlul în Urga. Ungern l-a salvat pe Buddha cel Viu din mîinile chinezilor și l-a repus pe tron. Dar adevăratul conducător e Ungern. Așa că, vezi tu, Zami-

atin nu poate să se ducă direct la Urga, cu sau fără un avatar. Von Ungern Sternberg nu e genul care să cadă la înțelegere cu bolșevicii. Dacă Zamiatin e deștept, va merge altundeva. Ce zici? E deștept?

Christopher se aplecă peste masă:

– Pentru numele lui Dumnezeu, ăsta nu e un joc de șah! Zamiatin crede că poate cuceri Asia cu ajutorul unui copil. Nu-ți dai seama? Rațiunea n-are nimic de-a face cu lucrurile astea. Miza e prea mare.

– Atunci va merge spre Urga. În cazul acesta, va trebui să fie al naibii de atent. Grija lui Ungern este să-i ucidă pe toți: ruși, evrei, chinezi fugiți. Iar acum toate armatele albe rămase prin Siberia se îndreaptă spre sud ca să i se alăture. Kazagrandi e în Uliassutari; Kazanțev a luat Kobdo, Haigorodov a fost văzut în Altai – i s-au alăturat Dutov și Annenkov. E o nebunie, Christopher. Ungern crede că e un avatar al zeului mongol al războiului. A convins jumătate din populația țării de lucrul acesta. Ceea ce înseamnă că el nu răspunde în fața nimănui.

Winterpole se opri pentru a-și lua pachetul de țigări din buzunar. Îl deschise și îi oferă și lui Christopher.

– Nu, mulțumesc.

Winterpole luă una și o aprinse:

– Vezi, continuă, cu Ungern controlînd Urga, nici Zamiatin, nici Udinski nu pot risca să se ducă direct acolo. Vor ajunge, cred, undeva în afara orașului, să-l lase pe Udinski și mașina pentru ca Zamiatin să fie liber tot restul călătoriei, doar cu cei doi copii.

Christopher simți că-l trece un fior. Nu ar fi mai comod pentru rus dacă l-ar abandona și pe William?

– De ce ești aici, Winterpole?

– Ca să te supraveghez, desigur.

– Presupun că intenționezi să-l supraveghezi și pe Zamiatin, de asemenea.

Winterpole suflă un fir de fum:

– Da, sigur. Trebuie oprit. Iar tu bănuiesc că vrei încă să-ți găsești fiul. Te-ai descurcat bine pînă acum, dar e timpul să mergem mai departe. Vreau să ajung la Urga înaintea lui Zamiatin.

– Și cum ți-ai propus să faci asta?

– La fel ca Zamiatin: cu o mașină. Am una la *Dao T'ai*. Am cumpărat-o de la un danez în Kalgan. E un Fiat special construit pentru o țară ca asta. Putem face călătoria la Urga mai repede decît Udinski cu mașina lui.

– Și cînd ajungem acolo? Ce se va întîmpla?

– Așteptăm ca Zamiatin să facă prima mișcare. Ungern va coopera. Zamiatin în schimbul fiului tău. Și băiatul tibetan, desigur. Poziția lui Ungern e fragilă: promisiunea ajutorului britanic nu e de refuzat! Îi voi trimite o telegramă oficială mîine prin mijloacele diplomatice obișnuite. I se va comunica să ne aștepte, să ne ofere protecție. O să cadă direct în capcană.

Christopher se uită la Winterpole ca și cum acesta se afla undeva, departe. Îmbrăcămintea, țigările și aroganța aparțineau unei alte lumi. Era un uneltitor, dar știa extrem de puține despre lumea pentru care urzea planuri.

– N-aș paria pe asta, zise Christopher.

47

Respectîndu-și cuvîntul dat, Winterpole trimise o telegramă dis-de-dimineată. Era o procedură complicată, mesajul trebuia transmis la Peking via Lanchow, apoi trimis la Urga, unde avea să fie recepționat în noul și splendidul oficiu telegrafic al lui Ungern Sternberg. Chiar și în vremurile bune existau întîrzieri inevitabile, greșeli de transmitere și, de nenumărate ori, linii telegrafice căzute. Iar acestea nu puteau fi considerate vremuri bune – nici în China, nici în Mongolia.

Dacă Winterpole ar fi așteptat încă o zi, i s-ar fi comunicat că liniile de telegraf dintre Yenan și Peking fuseseră tăiate de trupele rebele și că mesajul lui avea să întîrzie „pe termen neli-

mitat“. Dar la mai puțin de o oră după ce expedie telegrama era deja înapoi la Christopher, zorindu-l să se pregătească de plecare. Se retrase în odaia de la parter ca și data trecută.

– Nu sînt sigur că vreau să vin cu tine, zise Christopher.

– De ce nu?

– Pentru că nu am încredere în tine. Nu te interesează Zamiatin. După cum spui, intra singur în capcană. Nu ai fi avut altceva de făcut decît să-i trimiți o telegramă acestui Ungern Sternberg și să pleci acasă. Dar tu vrei să mergi la Urga în persoană. Vrei băiatul pentru tine. Vrei să te folosești tu de el.

Winterpole scoase din buzunar o batistă albă și își suflă nasul cu grijă. Cu aceeași grijă, o împături și o puse înapoi în buzunar:

– Să ne folosim de el, Christopher.

– Eu nu vreau.

– Vrei să-ți găsești fiul, nu-i așa? Vrei să-l iei cu tine acasă? Christopher nu zise nimic: Da, sigur că vrei. Atunci vino cu mine la Urga. Și ia-o cu tine și pe fata tibetană. Nu o poți lăsa aici.

Christopher bănuia ce-i trece lui Winterpole prin cap. Cu Chindamani alături putea spera să exercite o oarecare influență asupra lui Samdup. Dar avea dreptate, desigur. Christopher nu avea de gînd să renunțe la ultima lui șansă de a-l salva pe William.

– Cine este von Ungern Sternberg?

Winterpole ridică din umeri:

– Nu-ți pot da un răspuns simplu la această întrebare. Oamenii mei se ocupă de el de peste un an, dar pînă acum nu am primit decît niște rapoarte contradictorii, în trei exemplare. Unul pentru mine, unul pentru „C“ și unul pentru un funcționar anonim de la arhivă care mai face încă cincizeci de copii după ele pentru jumătate din dosarele de la Whitehall. Dar deocamdată tot ce știm despre el este aproape egal cu zero.

Făcu o pauză și figura îi deveni gînditoare:

– Totuși, ce știm despre el..., tăcu. Ei bine, să spunem doar că e departe de a fi o persoană plăcută. Von Ungern Sternberg este ceea ce psihologii numesc un psihopat. Pare să nu facă nici

o distincție între noțiunile de bine și de rău. Dar... Făcu din nou o pauză: Este omul momentului. Omul potrivit la locul potrivit. Se știe că nu ne alegem întotdeauna prietenii potriviți. Dar de cele mai multe ori nu avem de ales. Ungern este genul de om care nu se putea ridica în eșalonul superior decât în vremuri ca acestea. Pentru asta a fost crescut; are asta în sînge și trebuie să recunoaștem că este un sînge plin de răutate. Face parte din unul dintre cele patru clanuri principale de pe coastele Balticii – Unkull, Tiesenhausen, Rosen și Ungern Sternberg: „Cele Patru Degete ale Pumnului“. Familia Ungern este descendenta unei ramuri vechi a cavalerilor Otsei, care au condus un fel de cruciadă împotriva rușilor în secolul al doisprezecelea. Riga a devenit fortăreața lor. Erau niște nemernici: căutau totdeauna motiv de ceartă cu oricine, se întorceau întotdeauna acasă cu buzunarele umflate de comori furate. Huligani, pirăți, năvălitori, baroni tîlhari: au transformat duritatea într-o artă. Iar acum iată-l pe ultimul din seminția lor – un nebun care se crede zeul mongol al războiului și se comportă ca atare.

– Ce vîrstă are?

– Este cam de vîrsta ta. S-a născut în 1887. Și-a început cariera în marina rusă, a absolvit Școala de cadeți de marină de la Sankt Petersburg. Dar se pare că nu i-a prea plăcut viața pe mare, deși are pirăți printre strămoși. Sau poate că marina nu l-a dorit pe el. În orice caz, și-a dat demisia, a plecat în Orient și, în final, s-a alăturat cazacilor argani din Transbaikal. A dus o viață pe cinste, după cum se spune: vînătoare cu șoimi, dueluri, partide de vînătoare. Dar în cele din urmă pînă și cazacii s-au dispensat de el: era prea lăudăros, prea indisciplinat. După aceea, pentru o vreme a devenit tîlhar. Apoi a izbucnit războiul și a mirosit că ar avea șansa să se afirme. I-a scris personal țarului, rugîndu-l să i se permită revenirea în armată. A obținut-o și s-a înrolat în oastea cazacilor nerchinsk, conduși de Wrangel. Totuși, nu era foarte iubit. Din cîte am aflat, ceilalți ofițeri îl țineau la distanță. Dar Ungern știa să lupte, în privința asta nu era nimic

de zis. A fost decorat cu toate medaliile posibile, pînă la Crucea Sf. Gheorghe. Avea atîtea decorații, încît au fost obligați să îl înainteze general-maior. Apoi a izbucnit revoluția.

Winterpole tăcu și își trecu limba peste buze. Degetele se jucau absente cu pietrele de *mah-jong* din fildeș lăsate pe masă, aranjîndu-le în grupuri mici de două sau trei pietre. Pietrele scoteau niște clinchete agasante.

– De cum a văzut de unde bate vîntul, Ungern a șters-o de pe frontul german și s-a întors în Transbaikal, unde i s-a alăturat lui Ataman Semenov. În scurt timp a fost făcut general și numit comandant al regiunii din jurul Dauriei.

Privirea lui Winterpole deveni subit extrem de gravă. Degetele încetară să se mai joace. Piese de joc rămăseseră neatînse pe masă.

– Am fost odată la Dauria. Știi asta? Christopher scutură din cap. Doar o idee. Era în iarna lui 1920. Trupele noastre se retrăseseră din Siberia. Generalii armatei albe erau terminați. Kolciak, Wrangel, Kornilov: erau toți morți sau exilați. Rămăseseră în urmă doar japonezii la Vladivostok. Îi asigurau spatele lui Semenov, trimițîndu-i arme, bani și promisiuni mieroase de recunoaștere politică. Am fost trimis să-l vizitez la cartierul lui general de la Chita, ca să mă conving cît ne este de loial. A fost cea mai ușoară misiune din viața mea. Nu mi-a trebuit mult timp ca să îmi dau seama că Semenov îi era devotat doar lui Semenov. Iar acoliții lui Semenov își erau devotați lor înșiși.

Nu am văzut niciodată niște oameni mai abrutizați. Poate că ei credeau că sînt deja morți și nu mai aveau motive să se poarte ca niște ființe umane. Umblau cu tîrfe, jucau jocuri de noroc și beau, dar nu cum fac soldații în permisie sau înaintea unei bătălii, ci constant, cu ardoare. Iar ofițerii erau mai răi decît soldații. Mai vicioși, în adevăratul sens al cuvîntului. Nu se mulțumeau numai cu bere sau alcool. De cele mai multe ori preferau morfina, cocaina sau opiul. Și nu se puteau abține să nu ucidă. Cred că era efectul drogurilor. Pentru ei devenise o obiș-

nuință. Nu-i oprea nimeni, nu îi amenința nimeni cu pedepse. Ei făceau legea. Ucideau pe oricine doreau, nu conta. Atîta timp cît nu ucideau pe unul de al lor, nu se băga nimeni.

Tăcu din nou și degetele începură să se joace iar cu piesele de *mah-jong*. Părea bîntuit de amintiri nu foarte îndepărtate ca să își piardă acuitatea.

– După cum știi, expresul internațional din Siberia spre Manciuria trece prin Transbaikal. M-au dus la o plimbare pe calea ferată să văd cum asigură Semenov desfășurarea liberă a comunicațiilor în regiunea de care răspunde. Toată zona din sectorul Transbaikal era împînzită cu ceea ce Semenov numea „gările morții”. Oamenii erau dați jos din tren – evrei, bănuți a fi bolșevici, comisari, comercianți bogați. Erau apoi duși la una dintre aceste gări. Nici unul dintre ei nu s-a întors să își continue călătoria. Dacă se făcea vreodată vreo anchetă, răspunsul oficial era „Dispărut în timpul călătoriei”. Iar în zilele acelea, cine avea curaj să pună întrebări? O dată... o dată am văzut cel mai straniu, cel mai oribil lucru de pe fața pămîntului. Părea că nu se mai sfîrșește: un convoi interminabil de trenuri, toate intrate unul în altul. Mile, mile întregi de vagoane și locomotive, toate îmbinate ca un șarpe gigantic. Un monstru marin, dar suficient de lung ca să înghită o flotă întreagă. Prima locomotivă rămăsese fără combustibil și apă, apoi, din cauza gerului, roțile se lipiseră de șine. Apoi sosise un al doilea tren din spate care a încercat să îl împingă pe primul, dar și acela a înghețat pe șine. Iar în tot acest timp nu anunța nimeni ce s-a petrecut; continuau să vină garnituri de tren. Tren după tren. Ne-am apropiat. Era un ger cumplit. Țin minte că totul era acoperit de chiciură, pînă și roțile metalice ale trenurilor. Trenurile erau pline de cadavrele pasagerilor care muriseră înghețați, temîndu-se să părăsească adăpostul oferit de compartimente, fără să știe ce se întîmplă, așteptînd sosirea ajutoarelor de la Moscova. Mi s-a spus că în vagoane au murit înghețați patruzeci de mii de pasageri. Nu știu dacă este adevărat. Dar am văzut o mulțime de cadavre. Toate uimitor de bine conservate. Am văzut într-un vagon o femeie superbă, continuă înfiorat. Purta o blană de samur, iar părul îi era

învăluit în chiciură ca într-o dantelă fină. Nu pot spune că părea schimbată. Era palidă ca gheața și țeapănă din cauza frigului, dar avea încă trăsături perfecte. Era superbă, se transformase într-un fel de păpușă albă, tristă, intangibilă, ca un Pierrot cu mască. Aș fi vrut să sparg un geam, să mă pot apropia și să o văd mai bine. Aș fi vrut să o sărut, doar ca să gust gheața care îi acoperea buzele. Credeam că o pot readuce la viață. Credeam că prin căldura propriului meu corp o voi putea readuce la viață. Era atît de nemișcată, atît de țeapănă!

Tăcu, pierdut în amintiri dureroase, retrăind plimbarea aceea de-a lungul căii ferate a expresului transsiberian, privind chipurile palide în întunericul din ce în ce mai dens și vagoanele din lemn, pline cu cadavre.

Christopher îl lăasă așa, îndurerat, și se reîntoarse în odaia lui de la etaj. Curînd trebuia să plece. Nu avea de ales. Niciodată nu avea de ales.

MONGOLIA

48

Plecară mai tîrziu, în aceeași dimineată. Chödrön rămase la Sining-fu la familia care ținea hanul în care trăsese. *Nemo* prinsese drag de ea și, auzindu-i povestea, se arătase dornică să o țină la ei. Fetița fusese nespus de fericită: emoția provocată de Sining-fu, primul oraș pe care îl văzuse în viața ei, și luxul de a trăi într-o casă în loc de cort compensau deocamdată, pe moment, pierderile pe care le suferise. Acceptă imediat să rămînă și nici Chindamani, nici Christopher nu ar fi avut o soluție mai bună.

Dar lui Chindamani îi venea greu să se despartă de copil. În afară de doica Sönam, nu avusese nici o altă tovarășă, iar singurătatea lui Chödrön îi amintea dureros de propria ei copilărie. Poate că regulile care permiteau ca un copil să fie luat de la o

vîrstă atît de fragedă de lîngă părinții săi doar pentru a trăi o altă etapă din ciclul reîncarnării erau, în felul lor, tot atît de crude ca și actul de violență care făcuse din Chödrön o orfană.

Mașina era un Fiat micuț și solid, obținut de Winterpole pe bani buni de la *Dao T'ai*. Fusese adaptat pentru deșert și folosit pînă atunci de *Dao T'ai* în scurtele sale expediții de vînătoare în Gobi. Aveau suficiente canistre cu benzină ca să parcurgă drumul pînă în Siberia și înapoi, aveau apă, hrană și corturi. Urma să conducă Winterpole, în timp ce Christopher avea să-l îndrume, orientîndu-se după hîrțiile puse la dispoziție cu mări-nimie de Ambasada Marii Britanii la Peking.

Ocoliră versantul estic al Munților Nan Shan, îndreptîndu-se spre nord de Sining-fu, iar apoi puțin spre est. După-amiaza tîrziu trecură prin Marele Zid, lîngă Wuwei. Zidul abia dacă aducea cu un simbol: metereze scunde, pline de noroi, sparte și erodate de oameni și de vreme, deopotrivă. Dar cu toată lipsa de importanță a argilei și a stîncii, Christopher simțea că depășiseră mai mult decît o barieră palpabilă.

La un moment dat, trecură pe lîngă un șir lung de cămile buimăcite. O clipă aerul se umplu de aroma mirodeniilor, apoi trecură mai departe și se văzură din nou înconjurați de deșert. În fața lor Ala Shan se întindea pînă la linia albastră a orizontului. Dincolo de el Deșertul Gobi unduia sub razele soarelui tremurător. În mașină era insuportabil de cald.

– Îmi povesteai despre Dauria, îi reaminti Christopher lui Winterpole. Despre Ungern Sternberg și Dauria.

Ședea pe bancheta din spate, împreună cu Chindamani, care se lăsase cu greu convinsă să urce în mașină. Oscila încă între groază și uimire văzînd viteza cu care se deplasa automobilul.

Winterpole ridică privirea ca un om abia trezit dintr-un somn greu:

– Dauria? A, da, desigur, Dauria. Aruncă o privire pe fereastră spre deșertul care aluneca pe lîngă ei, spre nisipul pal și steril care modela movile nesfîrșite de ambele părți. Aș vrea să înțelegi cum a fost, Christopher. Vreau să știi în ce te bagi.

Crede-mă, dacă aș fi avut convingerea că avem o șansă, mai degrabă l-aș fi văzut pe Ungern în iad decît să fac afaceri cu el. Dar acum e vorba de el sau de Zamiatin. Tăcu. Ceva îl împiedica să povestească mai multe despre ceea ce văzuse: După aceea m-am dus acolo. După ce m-am întîlnit cu Semenov, m-am dus să-l văd pe Ungern la Dauria. Chiar Semenov m-a îndemnat; credea că o să fiu impresionat. Nu știu la ce se aștepta, de fapt. Nu ne înțelegeau. Nu ne înțeleg nici acum. Am ajuns tîrziu, într-o după-amiază, chiar la apusul soarelui. Am ajuns într-o cîmpie întinsă, înconjurată de movile de nisip. Era o întindere lipsită de orice formă de viață, cît vedeai cu ochii. Nu creștea nici o plantă, nu mișca nimic, nu se zăreau decît niște colibe murdare, ca o colonie de leproși în mijlocul pămîntului nimanui. Nu am avut niciodată o senzație mai acută a pierderii simțului orientării, a delimitării, a hotarelor. Era ca și cum nu am fi fost nicăieri, ca și cum am fi fost în centrul unui vid.

Era acolo o bisericuță rusească cu un turn, mai degrabă în stil occidental decît în stil bizantin. Poate că odată fusese chiar frumoasă, nu știu, dar atunci își pierduse deja toate țiglele, precum și vopseaua scorojită... Și încă ceva. Pierduse acel lucru care face ca o biserică să fie biserică. Cum să-ți explic? Iar în jos, în mijlocul cîmpiei, era cartierul general al lui Ungern. O mică fortăreață clădită din cărămizi roșii. Din unghiul din care am văzut-o eu pentru prima oară semăna foarte bine cu un abator pe care cineva îl mînjise de sus pînă jos cu sînge. Și prin toate astea sufla vîntul, un fel de vînt al pustietății.

Făcu o scurtă pauză, reamintindu-și zidurile roșii de la Dauria, auzind din nou în urechi vuietul vîntului pustietății măturînd cîmpia. Mașina trecea prin întinderea de nisip a deșertului, ștearsă, ca învăluită în ceață, un miraj fără apă, sclipind în bătaia soarelui după-amiezei.

— Atunci l-am cunoscut pe Ungern. Nu o să uit niciodată. Felul în care m-a privit cînd am intrat... Felul în care mă aștepta. Se înfioră: În mod normal i-aș trage un pumn celui care mi-ar arunca o astfel de privire. Dar pe el nu l-am lovit. Nu eram atît

de prost. Am încercat să-l fac să plece privirea, dar... Oricum, o să-l cunoști în curînd. Fii atent cînd îl vei vedea. Poate trece cu ușurință de la cea mai sinceră afabilitate la sadism pur sau la furie, asta în doar cîteva secunde. Am văzut cu ochii mei. Poartă întotdeauna cu el un soi de cravașă făcută din lemn de bambus. Extrem de subțire și de flexibilă, dar cu capete colțuroase. A intrat unul dintre ofițerii lui. Un tinerel, probabil proaspăt absolvent al Academiei Militare, dar deja marcat vizibil de acea istovire pe care o remarcasem la Chita. A raportat ceva care, în mod vizibil, nu i-a făcut plăcere lui Ungern. Baronul s-a aprins de furie și l-a lovit peste față cu cravașa. I-a despicat obrazul pînă la os. Era gata să leșine, dar Ungern l-a obligat să rămînă în picioare și să-și termine raportul. Tremura de furie, mă refer la Ungern. Dar în clipa în care puștiul a ieșit pe ușa a început să discute cu mine ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic deosebit. După cîte am aflat pînă acum, bănuiesc că nu era ceva neobișnuit.

Winterpole privi afară, prin geamul portierei din stînga. Soarele era gata să apună, o sferă roșie în negura nisipurilor. În spatele lor se lătea o dîră de praf, pierzîndu-se în deșert:

— Cît timp am fost acolo s-a mai întîmplat ceva. Au adus un bătrîn, un evreu. Fiul său fusese executat cu o zi înainte din ordinul lui Ungern, din motive pe care n-aș putea să le numesc. Bătrînul venise să îi ridice cadavrul. Atîta tot. Dorea ca fiul său să aibă parte de o înmormîntare iudaică, să nu fie lăsat să-l mănînce cîinii așa cum se procedează prin părțile acelea. Nu s-a plîns. Nu a adus nici o critică. Dar fie chipul lui sau modul de a se comporta, fie faptul că era evreu sau altceva l-a înfuriat cumplit pe baron. Ungern i-a chemat pe doi dintre aghiotanții lui și i-a pus să-l ducă pe bătrîn afară. Mi-a spus să merg și eu afară. Mi-am dat seama că trebuie să îl ascult: faptul că eram străin nu îmi garanta imunitatea. L-au luat pe bătrîn și l-au așezat într-un fel de ladă din lemn. Pe o latură, cutia avea o gaură prin care l-au obligat pe bătrîn să își scoată brațul. Era un ger cumplit, cu mult sub zero grade: noi eram îmbrăcați în

blănuri călduroase, dar tot ne era frig, cumplit de frig. Au legat brațul bătrînului în așa fel încît să nu și-l poată trage înapoi. Apoi au turnat apă peste el pînă șiroia tot. Nu a durat prea mult pînă a înghețat. S-au întors după trei ore. Brațul înghețase bocnă, ca un calup de gheață. Ungern s-a apropiat tacticos și pur și simplu i l-a rupt. L-am văzut cu ochii mei. Ca și cum ar fi rupt o creangă uscată. Nici măcar nu a sîngerat.

Tăcu. Se însera repede. Aprinse farurile mașinii și două fascicule conice de lumină albă străpunseră întunericul, prinzînd în lumina lor mii de insecte, creînd lumi minuscule în care insectele se roteau o clipă, pentru ca în secunda următoare să se facă din nou nevăzute în beznă.

– Desigur, bătrînul a murit. A murit în aceeași noapte, în dureri cumplite, iar pînă dimineața cîinii înfulecară ce mai rămăsese din el și din fiul său.

Winterpole ridică privirea. Tot aplombul, toată afectarea dispăruseră de pe chipul lui, lăsîndu-l golit și derutat, ca o scoică smulsă din inima oceanului:

– Așadar, acum știi. Știi cu cine avem de-a face. Știi cine sînt prietenii noștri. El e tot ce avem aici, Christopher. El e singurul care stă între noi și bolșevici.

Se lăsă tăcerea. Mașina gonia prin pustietatea înnegurată ca un semnal de avertizare luminoasă asupra a ceea ce urma să se întîmple. Deșertul se deștepta. Trebuia admis că Winterpole, Ungern Sternberg și Zamiatin aveau să aducă avantajele civilizațiilor lor rigide în sălbăticie. Dacă nu aveau să prindă rădăcini, nu aveau să dispere, aveau tot timpul: aveau să ude răsadurile cu sînge.

– Avem nevoie de asemenea prieteni? întrebă Christopher.

Nu putea pricepe cum de era posibil ca două filozofii să poată fi despărțite de o barieră atît de fragilă.

– Ție ți-e greu să înțelegi, Christopher. Nu erai în Europa în timpul războiului. Nu ai văzut ce am putut face unii împotriva celorlalți. Ne pierduserăm capul. Deveniserăm niște animale. Cînd s-a încheiat războiul, toată lumea a fost de părere că a luat

sfișit și acest comportament de fiară. Ca și cum acest lucru ar putea fi vreodată posibil. „Războiul dus pentru încheierea războaielor” – așa îi ziceam noi. Dar cum poate lua sfârșit războiul? Face parte din noi, este în sângele nostru. Dacă bolșevicii își împrăștie idealurile, va mai fi un război, unul mai cumplit decât cel care tocmai s-a încheiat. Sarcina mea este de a împiedica cu orice preț acest lucru. Poporul nostru abia a ieșit victorios dintr-un război și pacea nu li s-a părut niciodată atât de dulce ca acum. Vor să fie așa pe vecie: cîmpuri cu maci înfloriți, fotografia unchiului Arthur cu pieptul plin de medalii, așezată pe policioara căminului, drapelul fluturînd zi după zi în bătaia vîntului, focul arzînd în sobă cît e iarna de lungă. Iar eu mă tem pentru concetățenii mei. Sînt pe cale să fie cuceriti de Zamiatin și de Istorie și nici măcar nu știu asta. De aceea ne este necesar Ungern Sternberg. Lucru regretabil, dar te asigur, necesar. Nu te teme, nu va rezista mult. Oamenii ca el servesc unui scop în vremuri ca acestea. I-a gonit pe chinezi din cale și a făcut o treabă bună. Dacă am fi făcut noi același lucru, am fi declanșat un conflict. Scandaluri diplomatice. Acte reparatorii. Îi va reține pe bolșevici pînă ce noi vom putea organiza ceva mai bun, mai stabil. Apoi îl vom așeza pe tron pe omul nostru, în locul lui. Poate chiar pe băiatul tibetan. Le vom furniza arme, consilieri, rezerve monetare. Vom instala stîlpi de telegraf, vom deschide bănci și vom începe relațiile comerciale. Pînă la urmă vor merge toate – o să vezi. Crede-mă, lucrul acesta a fost stabilit de persoane foarte importante. Au întors lucrurile și pe față, și pe dos. Așa este cel mai bine. Vei vedea. Este cel mai bine.

Universul întreg părea înecat în huruitul motorului, întunericul era străpuns de lumini doar ca imediat după aceea să se lase din nou, dens și de nepătruns.

Chindamani se întoarse spre Christopher:

– E ca o vrăjitorie. Lămpi care pot transforma întunericul în lumină. Lăzi care aleargă mai repede decât armăsarii. Nu mi-ai povestit niciodată despre lucrurile minunate pe care știu să le facă semenii tăi.

– Nu, răspunse Christopher, cu ochii pierduți în întunericul de afară. Nu ți-am povestit. Tot ce facem noi e o magie. Într-o bună zi vom transforma pământul într-o lume a basmelor. Așteaptă și te vei convinge.

49

În noaptea aceea făcură popas în mijlocul unei depresiuni vaste, la o sută optzeci de mile nord de Sining-fu. Razele lunii pline argintau nisipul, iar adâncitura în care ședeau retrași părea un bol imens și lustruit. După apusul soarelui nisipul își pierduse din căldură. Aprinseră un foc de cărbuni, cumpărați la Sining-fu și mîncară în tăcere, înfrigurați.

Christopher nu îi putea explica prea bine lui Chindamani de ce era neliniștit. Îi spuse că în cîteva zile aveau să ajungă la Urga. Educată să creadă în minuni și fascinată de pulsația magică a motorului mașinii, care îi purtase deja atît de departe în ținutul acela lipsit de gheturi și zăpezi, îl crezu.

Îi povesti ceea ce știa despre Ungern Sternberg, nu ca să o sperie, ci ca să o avertizeze. Îi mai spuse că rusul ținea cîțiva lupi la Dauria – aflase de la Winterpole – și că, uneori, îi hrănea cu trupurile victimelor sale. Dar ea nu văzuse nici un lup în viața ei, nici măcar nu-i auzise urlînd în liniștea nopții, și crezu că îi spune basme, ca acelea cu care îl delecta ea odată pe Samdup în *labrang*-ul lui, în toiul iernii.

Îi era nespus de dor de băiat și se temea pentru el, cu atît mai mult acum, cînd distanța dintre ei se micșora de la o zi la alta. Un sentiment de frică superstițioasă îi șoptea că, fără să vrea, i-ar fi putut provoca moartea. Gîndind mai rațional, văzuse de ce este în stare Zamiatin, pentru care uciderea copiilor nu era un lucru de neimaginat.

Relația ei cu Christopher îi sporea neliniștea. Își dăduse seama că îl iubea într-un fel care nu înceta să o uimească și să o

încinte. Ochii, mâinile lui, modul straniu în care pronunța cuvintele tibetane, blîndețea degetelor, respirația lui ușoară pe pielea ei umedă – toate acestea o umpleau de o plăcere necunoscută și imposibil de definit și de mulțumirea pură de a fi cu el. Cînd împărțise pentru prima oară patul cu el simțise o bucurie atît de intensă, o bucurie pentru care nu o pregătise nimic din experiența ei de viață. Considerase întotdeauna plăcerea senzuală drept ceva rezervat exclusiv muritorilor de rînd sau zeilor; din moment ce ea nu era nici una, nici alta, pînă atunci fusese departe de ea.

Înțelegea pentru întîia oară ce înseamnă tentația; abia acum își dădea seama de forța, de subtilitatea și de intimitatea ei. Ar fi dat mai multe vieți doar ca să îl mai simtă o dată pătrunzînd-o sau să îi simtă buzele pe sîni sau chiar numai să stea goală, întinsă alături de el în întuneric. În prima noapte petrecută în deșert o îmbrățișase cu nerăbdare, cu o disperare pe care nu o cunoscuse pînă atunci în el. În clipa în care o pătrunse înțelese ceva vital și anume că dragostea nu se stinge. Dimpotrivă, crește zi de zi, pînă ce nimic nu mai poate să o cuprindă.

Și se întrebă din nou cum se va descurca atunci cînd va sosi clipa să îl părăsească și să se întoarcă în lumea umbrelor căreia îi aparținea.

Le mai trebuiră două zile ca să traverseze pînă la capăt Deșertul Gobi și lanțul muntos de dincolo de acesta. Mașina se defectă de cinci ori, și de fiecare dată Winterpole se jura că acela era sfîrșitul. Dar înjura și meșterea, iar înjura și iar meșterea pînă ce mașina ceda iar insistențelor și pornea din nou la drum. Christopher era uluit de o asemenea demonstrație de dexteritate din partea unui om aparent atît de indolent ca Winterpole. Se pare că mașinile erau pasiunea lui Winterpole. Spunea că le preferă oamenilor, iar Christopher îl credea pe cuvînt.

În cele din urmă, lăsară deșertul în urmă și intrară în cîmp deschis. Cît puteau cuprinde cu privirea nu se vedea decît o întindere de iarbă. Era o țară de nomazi, o lume a iurtelor din pînză groasă, albă, o lume a cailor dezlănțuiți, a pășunilor line

și a pîrîurilor repezi, unde turmele de oi și de capre și cirezile de vaci rumegau într-o liniște senină. Trecură pe lîngă o herghelie de cai albi purtînd pe piepturile lor late talismane înfășurate în săculeți: erau animale sacre, aparținînd unei mănăstiri apropiate. Cînd treceau pe lîngă o tabără mică, erau întîmpinați de cîini care se repezeau la mașină lătrînd, pentru ca, în scurt timp, să dispară în urmă, înghițiți de linia albastră a orizontului. Se mai înveseliseră.

— Urga este acum la numai o sută cincizeci de mile distanță. Dacă avem noroc, mîine sîntem acolo.

*

În după-amiaza aceea întîlniră în drum o pajiște verde, plină de flori roșii și albe. Brusc, iarna păru ireal de îndepărtată iar nămeții din Tibet, nimic mai mult decît o fantezie. Oriunde întorceau ochii nu vedeau decît un covor imens, colorat, întinzîndu-se pînă la linia orizontului. La rugămintea lui Christopher, Winterpole opri mașina și coborîră cu toții.

O urmări pe Chindamani aplecîndu-se uimită și luînd între palme petalele unei flori purpurii.

— Miroase-o!

Dar parfumul se simțea deja peste tot, încălzit de razele soarelui, umplînd aerul cu un miros straniu, greu, încîntător, ca un parfum de femeie.

— Ți-am spus că există flori în Mongolia, șopti Chindamani.

O pală de vînt venită dinspre nord îi răscoli părul. Iarba și florile se unduiră în adierea lină; era ca un ocean imens, fără maluri, mișcîndu-se în ritmul unei muzici neauzite.

— A meritat să vii pînă aici? o întrebă.

Ea se ridică și surîse, copleșită de priveliștea unei asemenea bogății. Pentru el era ceva obișnuit, o pășune ca oricare alta, înțesată de flori. Dar pentru ea tot universul se întorsese cu susul în jos.

Deodată izbucni în rîs și începu să alerge, rotindu-se printre flori ca un copil la primul lui picnic. Christopher încercă să și-o imagineze acasă, în Northumberland, într-o vară englezească, traversînd în fugă pajiștile blînde, pînă jos, pe malul rîului din Carfax; dar silueta ei unduitoare avea nevoie de altceva, ceva care ar fi sfîșiat în bucăți universul acela imaculat și ordonat.

Brusc, se opri din alergat. Nu țipă, nu strigă, dar Christopher își dădu seama imediat că ceva nu era în ordine, nu era deloc în ordine. Chindamani rămase nemișcată, cu trupul țeapăn, cu mîinile încleștate, privind fix la ceva ce el nu putea percepe.

– Rămîi aici, îi zise Christopher lui Winterpole, preluînd imediat comanda. Ia-ți revolverul din mașină. S-ar putea să nu fie nimic, dar nu ne putem permite să riscăm. Lasă motorul să meargă.

Porni în fugă spre ea, rugîndu-se să nu i se fi întîmplat ceva rău, și ca ceea ce văzuse ea să fie doar ceva neașteptat, poate un păun rătăcit. Dar tăcerea ei îl neliniștea mai mult decît ar fi făcut-o un țipăt sau un strigăt de ajutor.

La început nu își dădu seama ce fel de obiecte erau. Chindamani stătea în vîrfurile unei pante line care ducea spre un rîu nu foarte adînc. De jur-împrejur, cît cuprindeai cu ochii, panta era acoperită de obiecte rotunde, care la prima vedere păreau niște tigve de dovleac sau niște pepeni mici.

Dar cînd se apropie de Chindamani, văzu ceea ce văzuse și ea. De-a lungul malului rîului erau înfipti niște țărui, tăiați dintr-o pădure apropiată. În vîrfurile fiecărui țărui, ca o ofrandă grotescă, stătea înfîpt cîte un craniu de om.

Christopher presupuse că se aflau acolo de cel puțin o lună. Unele erau aproape descărmate, altele se uscaseră ca niște capete de mumii, scorjite, cu pielea uscată. Cîteva cranii purtau încă caschete de soldați chinezi. Era imposibil de apreciat cîte erau în total. În închipuire lui le vedea întinzîndu-se pe mile întregi, pînă la vărsarea rîului în mare. Din locul în care se afla, oriunde ar fi privit, nu putea să vadă capătul șirului.

O luă pe Chindamani după umeri și o trase departe de malul râului. Când se întoarseră, observă un țaruș înfipt în vârful pantei. Pe el stătea bătută în cuie o pancartă. Se apropie și o examinează.

Pe ea erau scrise câteva rînduri cu caractere chinezești și rusești. Citi textul în rusă, dar nu îi pricepu înțelesul:

„Încă o sută treizeci de zile și s-a terminat. Eu sînt Moartea. Eu sînt Distrugătorul Lumilor. Roman von Ungern Sternberg.“

Recunoscuse ultimele două propoziții ca fiind citate dintr-un text religios hindus, *Bhagavad Gita*. Dar prima propoziție rămînea la fel de misterioasă. Părea ceva din Apocalipsă. Dar era convins că nu citise așa ceva în Revelația Sfîntului Ioan.

Aruncă o privire înapoi, spre trofee macabre, spre mărturiile carnagiului săvîrșit de Ungern. Apoi întoarse privirea către râu. Acum era liniștit și curat, eliberat din strînsoarea gheții din timpul iernii, continuîndu-și cursul spre mare. Dar și-l putea imagina cum arăta în urmă cu o lună, plin de trupurile decapitate a zece mii de soldați chinezi măcelăriți de von Ungern Sternberg și de oamenii lui.

Salvatorul Mongoliei venise în cele din urmă și se apucase de treabă printre oameni!

50

Auziră primele împușcături cam cu o oră înainte de apusul soarelui. Era a doua zi după ce descoperiseră cîmpul de capete. După aceea, de cîte ori treceau pe lîngă cîte un pîlc de flori, Chindamani întorcea capul. „O, Trandafirule, ești bolnav“, șopti Christopher; însă viermele care se strecurase în viața lui Chindamani era departe de a fi invizibil.

– Oprește mașina! strigă.

Ecoul purtă pînă la ei ropotul unei a doua împușcături, trase undeva, departe.

Winterpole frînă brusc, făcînd mașina să se răsucescă și opri motorul. O tăcere adîncă pogorî peste lume. Undeva, o pasăre începu să cînte cu glas ciudat, cu modulații melodioase. Urmă încă un ropot ascuțit, apoi al doilea, și din nou tăcere.

– Ce naiba se petrece? întrebă Winterpole.

– Taci! îl repezi Christopher. Încerca să-și dea seama din ce direcție veneau împușcăturile. Erau, cu siguranță, focuri de armă, nu le putea confunda sunetul.

În apropiere răsunară încă două focuri de armă. Tirul avea ceva elaborat, ceva metodic, care îi displăcea lui Christopher. Nu era sezonul de vînătoare de sitari, iar mongolii nu obișnuiau să vîneze păsări cu arma.

– Winterpole, rămîi în mașină cu Chindamani. Ține pistolul pregătit și folosește-l, dacă va fi nevoie, iar dacă vine cineva, gonește-l. Chiar dacă nu pare periculos. Nu ne putem permite să riscăm. Eu mă duc să văd ce e cu împușcăturile astea.

– De ce nu mergem cu mașina mai departe?

– Ca să ne băgăm în ce? Înainte de a merge mai departe vreau să aflu în ce se trage acolo, în păsări sau în oameni. Mă îndoiesc serios că ar fi prima variantă, iar dacă se adevărește a doua, vreau să văd cine trage și în cine. Mă bazez pe tine ca să ai grijă de Chindamani. Ai devenit un om de acțiune, Winterpole. A sosit momentul să-ți murdărești mînuțele tale albe, imaculate.

– Cel puțin spune-mi Simon. Fă-mi plăcerea asta.

Christopher nu răspunse. Se aplecă și scoase pistolul, cel pe care îl adusese de la Dorje-la, pistolul lui Tsarong Rinpoche.

Se aflau la liziera unei păduri întinse de pini, care se întindea în dreapta lor. Christopher era sigur că împușcăturile veneau de acolo. Bănuiala i se confirmă cînd coborî din mașină și auzi două rafale scurte, trase una după alta. Ținînd seama și de copaci, socoti că fuseseră trase cam la jumătate de milă distanță.

– Ai grijă, Ka-ris To-feh, îi spuse Chindamani în șoaptă, adresându-i-se numai lui, în universul lor intim. Mă tem pentru tine, te rog, ai grijă.

Se aplecă și o sărută pe obraz.

*

Pădurea îl înghiți imediat. Se simțea ca un scufundător care se avîntă în mare, plonjînd din lumina soarelui în universul verde, străpuns de fascicule subțiri de lumină frîntă, întrepătrunsă de umbre tulburi. Covorul de ace de brad îi absorbea zgomotul pașilor.

Peste tot zăceau conuri de brad înfipite în pămînt. Tăcerea domnea asemenea unui rege nebun peste un regat fără locuitori, încrîncenat și însetat de sînge, nerăbdător să pustiască. Răsuflarea lui era singurul sunet, aspru și deprimat, copleșit de parfumul greu al rășinii de brad și al vegetației moarte. Dacă existau păsări acolo, atunci sigur stăteau ascunse, fără să scoată un sunet, fără să-și fluture aripile, pîndindu-l dintre ramuri. Dacă existau alte animale, atunci sigur se furișaseră, lingîndu-și botul în vreo văgăună săpată în pămînt.

Înainta în pădurea care îl înconjura din toate părțile cu faldușurile sale de un verde intens. Era prins în dantela complicată a crengilor care aproape atingeau pămîntul. Își încarcă pistolul cu un gest nervos. Simțea că ajunsese aproape de locul de unde răsunaseră împușcăturile.

În apropiere răsună glasul unui bărbat, lătrînd niște cuvinte care aduceau cu un ordin. Urmă o tăcere scurtă, apoi alte două împușcături cutremurară copacii. Bănuia că veneau dinspre pîlcul de copaci din stînga lui. Un murmur de voci veni din direcția aceea, dar nu înțelegea ce spuneau, nici măcar nu își putea da seama în ce limbă fuseseră rostite cuvintele.

Se strecură în desiş şi porni în direcţia vocilor. Copacii îl făceau nevăzut – dar, în acelaşi timp, îi ascundeau şi pe cei care trăseseră cu arma. Poate că era vorba de iepuri. Poate că trăgeau în iepuri. Dar nu se vedea nici un animal alergînd printre tufişuri.

Dacă ar fi fost un iepure, la următoarea împuşcătură Christopher ar fi ţîşnit în sus şi s-ar fi repezit drept spre luminiş. Dar încremeni şi se lipi de trunchiul unui copac. În poieniţa lîngă care se afla începea să coboare noaptea.

Ultima rază de soare se stinse pe cer. Se agăţa, disperată, de crengi, subţindu-se, vlăguită, spărgîndu-se în mii de fragmente. Curînd avea să fie întuneric. Ar fi fost mai bine dacă ar fi fost întuneric.

Aproape douăzeci de bărbaţi, îmbrăcaţi în uniforme albe, murdare, stăteau în cerc, în mijlocul poieniţei. Pe cap purtau caschete stacojii, cu o insignă înfăţişînd un craniu cu două tibii încrucişate: era uniforma unităţilor siberiene, acum defuncte, ale lui Anenkov. În mîini ţineau puşti Mannlicher, cu calibrul de 8 mm, îndreptate spre centrul poieniţei. Se depărtaseră mult de casă, iar drumul înapoi era blocat. Îşi trăiau apocalipsa aici, în sălbăticia mongoleză. Unii dintre ei luptau din 1914. De şapte ani, şi încă nu se isprăvisese.

În mijlocul poienii, de-a lungul unei adîncituri care fusese meticulos curăţată de vegetaţie, zăceau vreo patruzeci de cadavre, aruncate de-a valma, unul peste celălalt. Îmbrăcate în uniforme cenuşii, cu triunghiuri roşii pe mîneci; majoritatea purtau căciuli din astrahan cu o stea roşie în frunte; cîţiva aveau pe cap şepci din fetru, cu secera şi ciocanul. Lîngă cadavre erau aliniaţi încă vreo zece bărbaţi, purtînd aceleaşi uniforme şi aşteptînd împlinirea aceleiaşi soarte.

Dar privirea lui Christopher încremeni pe chipul unui singur om. Lîngă grămada de cadavre stătea un ofiţer mic de statură. Purta o haină mongolă verde, uzată, iar pe cap avea o căciulă de cazac cu cozoroc. Braţul drept îi era susţinut de o eşarfă care arăta de parcă ar fi fost acolo din copilăria bărbatului, presupunînd că acesta fusese vreodată copil. Dar pe

umeri purta însemne de general. Iar în mîna stîngă strîngea un revolver masiv. Christopher îl văzu întorcîndu-se către următorul prizonier din şir:

– *Kak vaşa familia?* Care-ţi este numele de familie?

Glasul străpunse liniştea, ameninţător şi dogit.

Condamnatul tremura în lumina soarelui gata să se stingă. Christopher citi în privirea lui o deznădejde profundă a sufletului, ca şi cum viaţa s-ar fi stins în el cu mult înainte de a simţi glonţul. Era tînăr, un puştan.

– Araceev.

Cîţi ani putea să aibă? Cincisprezece? Şaisprezece? Vocea era lipsită de inflexiuni; pentru el identitatea nu mai avea nici o importanţă.

– *Imia i otcestvo?* Numele şi patronimul?

– Iuri Nikolaevici.

Generalul întoarse capul pentru o fracţiune de secundă şi răsti un ordin către un subofiţer aflat în apropiere. Acest al treilea bărbat, îmbrăcat într-o uniformă albă, murdară, era un locotenent abia ieşit de pe băncile Academiei Militare. Ținea în mînă un registru voluminos în care scria cîte ceva.

– Notează-le! ordonă generalul.

Locotenentul scrise numele în registru, în ordine corectă, conform formularului. Nu existau juraţi, nu exista tribunal, nu exista condamnare la moarte, dar morţii trebuiau înregistraţi. Atunci cînd noul ţar va fi întronat şi îşi va bucura poporul prin întoarcerea sa miraculoasă, va găsi totul în perfectă ordine. Un milion de morţi. Două milioane. Dar toate acestea în ordine: un cimitir cu toate mormintele numerotate şi cu săgeţi indicatoare către ieşire.

– De unde eşti?

– Din Gorki.

– Gradul?

– Caporal.

– Unitatea?

– Divizia a doua, Ministerul Comunist al Apărării Naţionale.

– Vîrsta?

Băiatul șovăi:

– Optsprezece ani.

Mințea. O știau amîndoi.

– Recunoști că ești bolșevic?

Băiatul ezită din nou. O fracțiune de secundă întrevăzu ceva ce aducea a speranță. Oare ar fi fost suficient să nege? Apoi îl privi pe general în ochi și speranța se stinse:

– Da.

– Ți-ai trădat țarul și Sfînta Rusie?

– Nu sînt trădător, protestă băiatul. Am fost devotat Rusiei. Am luptat pentru poporul rus.

– Scrie acolo: „Trădător“.

Generalul se opri și-l privi atent pe băiat:

– Mai ai ceva de adăugat?

Băiatul tăcea. Tremura din tot corpul, dar încerca să se stăpînească. Întunericul cobora peste lume. În cîteva clipe ziua avea să ia sfîrșit. Brusc, își dori dureros de mult să vadă ultima rază de lumină. Nu putea concepe ca glonțul unui călău să i-o smulgă. Dar nu reușea să lege două cuvinte, nu reușea nici măcar să ceară permisiunea de a se bucura de încă un minut de lumină.

– Foarte bine!

Unii condamnați rosteau cîteva vorbe de adio, alții rămîneau tăcuți. Nu avea nici o importanță. El și cu oamenii lui erau insensibili la amîndouă.

– În numele prințesei Anastasia, țarina tuturor rușilor; în numele Preasfințitului Tihon, Patriarhul Sfîntei noastre Biserici; în numele baronului Roman von Ungern Sternberg, protector al regiunii Khalka și Comandant Suprem al Forțelor Armate Ruse din Orient, Iuri Nikolaevici Araceev ești condamnat la moarte. Dumnezeu să te aibă în pază.

Ridică pistolul la tîmpla băiatului care tremura din tot corpul. Victima sa ținea ochii larg deschiși, privind țintă, tînjind după ultima scînteie de lumină muribundă. Apăsă pe trăgaci și

băiatul zvîcni, apoi se prăvăli pe spate, peste mormanul de cadavre. Generalul se aplecă, văzu că încă mai mișcă și trase din nou. Băiatul încremeni. Se lăsă înserarea.

— Aprindeți torțele!

În cîteva clipe, luminile se aprinseră de jur împrejurul luminișului. Fiecare al doilea om ținea în mîna o torță arzîndă. Limbile roșii de foc își răsfrîngeau lumina pe uniforme albe și pe metalul baionetelor, scoțînd în evidență cîte un braț, un picior sau un cap din mormanul de cadavre, pentru ca în secunda următoare să se afunde din nou în întunericul binecuvîntat.

Christopher privea transfigurat. Cine era inamicul? Era tot ce dorea să afle.

Masacrul continua. Unul cîte unul, prizonierii erau aduși în față, interogați și executați implacabil, de obicei cu cîte două focuri de armă trase unul după altul. Era un coșmar care se repeta la nesfîrșit.

Ultimul prizonier care urma să fie interogat era un bărbat slab, gîrbovit, purtînd ochelari cu ramă metalică, un comisar al poliției secrete, Ceka. Fusese capturat împreună cu membrii unității militare executați cu cîteva clipe în urmă. Ceilalți fuseseră militari, își zise Christopher, dar acesta era un revoluționar veritabil. Avea chipul palid și tras, perfect vizibil în lumina torțelor.

Înainte ca generalul să aibă ocazia de a pronunța sentința condamnării la moarte, bărbatul întinse mîna. Ochii i se pironiră în cei ai călăului său, obligîndu-l să-i dea pistolul. Se scurse un minut, două minute, fără ca nici unul dintre cei doi bărbați să scoată o vorbă. Era limpede ce vroia prizonierul. În cele din urmă, generalul cedă.

Folosindu-se de o singură mîna, scoase gloanțele din butoiul revolverului, lăsînd doar unul, închise pistolul și i-l întinse comisarului. Chiar cu o diferență de convingeri ideologice atît de mare, se înțelegeau. De jur împrejurul poieniței, toate puștile stăteau pregătite, ațintite drept spre prizonier.

Dar nu avea nici cea mai mică intenție să riște o evadare sortită de la bun început eșecului. Cu gesturi măsurate, pre-

cise, ridică arma la tâmplă, continuînd să-l fixeze cu privirea pe general. Chipul trăda un sentiment de dispreț profund, dispreț nu atît față de ceea ce făceau generalul și subalternii lui, cît față de ceea ce reprezentau ei sau, mai bine zis, față de ceea ce deveniseră.

Ascuns între copaci, Christopher simți forța disprețului acelui om ca pe o explozie de gheață. Din punct de vedere moral, el scăpase deja din mîinile celor care îl capturaseră. Nu rostea un cuvînt, nu schița nici un gest de protest. Era de ajuns să îl privești ca să îți dai seama că albi erau înfrinți. Era doar o chestiune de timp. Bărbatul își lipi arma de tâmplă, parcă temîndu-se să nu alunece. Un singur gest, și totul va fi bine din nou. Apăsă pe trăgaci și pistolul căzu pe pămînt.

Urmă o tăcere sinistră. Toată plăcerea pe care o simțiseră acei oameni prin ceea ce făcuseră în cursul zilei, tot sentimentul de victorie pe care îl încercaseră împărțind moartea cu atîta de generozitate, toate acestea fuseseră spulberate într-o fracțiune de secundă prin gestul unui singur om. Generalul se aplecă și își ridică revolverul de pe pămînt. Îl strecură cu mîna tremurîndă în toc.

Christopher se ridică încet, cu ochii ațintiți asupra uniformelor albe ale celor vii și asupra siluetelor năclăite de sînge ale morților. Se întoarse, gata să plece, temîndu-se că nu va găsi calea de întoarcere în întuneric, printre copaci.

În noapte răsună o voce, care i se adresă în rusă:

— Aruncă arma, tovarășe. Ești înconjurat.

Făcu întocmai cum i se ordonase. Pistolul căzu aproape fără zgomot pe pămîntul de la picioarele copacilor întunecați.

În spatele lor, cerul se înroșea, ca și cum spre sud începea să se lumineze. De la un capăt la altul al orizontului iadul se insinua tiptil pe bolta neagră a cerului. Era miezul nopții. Generalul cel

scund – numele lui era Rezuhiu – ordonase să se dea foc pădurii cu torțele. Cu o zi în urmă, el și detașamentul său de patruzeci de soldați fuseseră prinși într-o ambuscadă pe drumul de întoarcere la Urga, după o expediție de recunoaștere care durase șase zile. Jumătate dintre ei căzuseră înainte de a avea ocazia să-și atragă atacatorii în câmp deschis și să pună stăpînire pe situație.

Rezuhiu hotărîse că pădurea reprezenta un pericol pentru orice detașament de soldați albi: pentru a îndepărta pericolul trebuia să ardă pădurea pînă la rădăcini. Dar Christopher avea sentimentul că motivul pentru care generalul dispusese incendierea pădurii nu era numai de natură militară. Generalul și subalternii săi nu mai erau soldați angrenați într-un război. Pierduseră războiul de mult. Acum erau niște actori ai unei drame apocaliptice, pe jumătate înnebuniți de droguri, alcool și boli, aproape scoși din minți de atîta vărsare de sînge și distrugere.

Aici, în Mongolia, duceau o viață fantomatică, rupți pentru totdeauna de soții, familie și iubite. Se considerau niște damnați și trăiau ca atare. Nu aveau teamă, nu aveau principii morale, nu aveau speranțe, dorințe, nici un motiv pentru a face altceva în afară de a ucide și de a jefui și de a încerca să se răzbune pe o lume care le întorsese spatele. Erau bărbații timpurilor noi care abia mijeau. Și erau gata să răspîndească o seminție mai crudă și mai misterioasă în sălbăticia sa decît oricare alta care străbătuse vreodată acele stepe, de la Genghis-Han sau Halaga-Han. Christopher călătorea împreună cu Chindamani. Winterpole era chiar în spatele lor. Se aflau în fruntea coloanei de soldați ai lui Rezuhiu, chiar alături de general. Automobilul fusese sechestrat și dus în mare viteză la Urga de către un mecanic rus.

La început, Winterpole protestase, spunîndu-i lui Rezuhiu că el și Christopher erau agenți britanici trimiși să îl ajute pe von Ungern Sternberg. Dar generalul se mulțumise să rîdă, iar cînd Winterpole continuă să insiste, îi ordonă tăios să tacă din gură, dacă nu vrea să fie executat. Pînă și Winterpole își dădu seama că era mai bine să se abțină. Dar acum spumega de furie

și se forța să creadă cu obstinație că Ungern avea nevoie de el și că îl va pune la punct pe Rezuhin pentru comportamentul său inadecvat față de un reprezentant al unei puteri aliate.

Winterpole era un om de lume, dar felul lui monden nu era cel potrivit. Păcatele și viciile înaltei societăți, oricît ar fi ele de interesante, nu sînt cele ale lumii colibelor din întinderile vaste de stepă. Acolo, de unde venea Winterpole, existau legi și convenții chiar și pentru cele mai tenebroase delictе; altfel cum s-ar fi putut face deosebirea între oamenii de treabă și delincvenții de drept comun? Însă aici nu exista absolut nici un cod moral; aici disperarea spulbera orice tentativă de amabilitate și transforma în dementă pură tot ceea ce atingea. Era o văpaie care alerga dezlănțuită într-o pădure blestemată, scăpată de sub control și mistuind tot ce-i ieșea în cale.

*

În seara aceea se opriră tîrziu, ca să se odihnească, departe de pădurea în flăcări. Pe linia orizontului mai scînteia încă un brîu de foc, unduindu-se în bătaia vîntului pe bolta înnegurată a cerului. Cei trei prizonieri fură adăpostiți într-un singur cort, sub pază strictă. Dormiră sau stătură treji, ascultînd zgomotele întunericului: țipete de păsări, îndepărtate și fără inflexiuni, bărbați strigînd în somn, pocnetul lemnelor arzînd în vatră, încercînd să alunge frigul pătrunzător. Gardienii le înfrînară orice dorință de a discuta între ei, atunci cînd se deșteptară, cu toate că se abținuseră să folosească violența împotriva lor. Tot timpul nopții Christopher o îmbrățișase pe Chindamani, fără să rostească un cuvînt. Ea stătu cuibărită în brațele lui, pradă unei tristeți neîmpărtășite, incapabilă să adoarmă sau să viseze.

A doua zi meraseră într-o tăcere sumbră, răsfirați pe cîmpia pustie ca un șirag de mărgelile ieftine, din sticlă. Un bărbat muri din cauza rănilor căpătate în ambuscada din pădure. Îl abandonară pe iarbă, despuiat și înspăimîntător de palid. Calul lui îi urma, purtînd pe spate șaua goală.

A doua noapte oamenii începură deja să dea semne de nerăbdare. Saturați de atâtea omoruri și de bucuria infantilă de a incendia o pădure cu unicul scop de a acoperi cu scrum negru scena crimelor comise, călătoriseră pînă atunci într-o stare de plăcere morbidă, cu spiritele încinse de infuzia de vanitate.

Dar în cea de-a doua zi a călătoriei și, cu siguranță, după moartea rănitului, o lehamite profundă puse stăpînire pe soldați. Se foiau încontinuu în șa, tînjind să se întoarcă la Urga sau să pomească într-o nouă expediție de vînătoare de bolșevici. Unul dintre soldați se desprinsese din rînd și dădu o fugă pînă la o tabără de nomazi de unde se întoarse cu rezerve generoase de *hanchi*, o băutură preparată de localnici.

În seara aceea, după cină, sticlele cu *hanchi* trecură din mînă în mînă și dispoziția oamenilor se schimbă. Cîntară cîntece rusești vechi despre fete cu păr cînepiu și despre mesteceni unduindu-se în pîcla toamnei și, pe măsură ce cîntau, deveneau sentimentali, iar unii chiar triști.

Soldații mai vîrstnici îi incitau pe tineri cu istorisiri patetice, șlefuite de atîtea repovestiri. Pe măsură ce trecea timpul, povestirile despre acte de vitejie făcură loc altora, despre excese pline de obscenitate. Într-un loc mai retras, la o oarecare depărtare de tabără, Rezuhin stătea lîngă un foc de tabără solitar, cu eșarfa neagră invizibilă în întunericul nopții, fumînd hașiș din rezervele sale personale, păstrate în raniță.

Abia trecuse de miezul nopții, cînd se hotărîră să vină după Chindamani. Focurile se stinseră și nori grei, venind dinspre sud, acoperiră luna. Poate că *hanchi*-ul îi făcea mai puțin prudenți, poate că întunericul le dădea un sentiment de siguranță în ceea ce plănuiau să facă. Rezuhin dăduse ordin să nu se apropie de femeie – era destul de inteligent ca să se asigure, în cazul în care englezii i-ar fi putut fi de folos lui Ungern Sternberg. Dar el se retrăsese în cortul lui, la culcare, și habar nu avea de ceea ce se întîmpla.

Unii dintre bărbați o urmăriseră toată ziua, dar nimeni nu se apropiase de ea și nici nu încercase să-i vorbească. Trecuseră ani

de cînd nici unul dintre ei nu mai avusese de a face cu altfel de femei în afară de prostituate sau de cele foarte apropiate de această categorie. Cu toate că deveniseră abrutizați, undeva, în adîncul minții, pîlpîia amintirea vagă a convențiilor sociale în spiritul cărora fuseseră educați. Unii dintre ei mai aveau acasă soții sau iubite. Iar Chindamani, deși poate inconștient, dar extrem de explicit, așezase între ea și bărbații din jurul ei o barieră imperceptibilă care le înfrîna dorințele, făcîndu-i să se limiteze doar la niște priviri piezișe.

Comportamentul tuturor se schimbase o dată cu lăsarea nopții și sub influența *hanchi*-ului. Trecură de la sentimentalism la autocompătimire, iar de la autocompătimire la regret. Nu dură mult pînă ca regretul să trezească în ei sentimente de ură împotriva germanilor, a bolșevicilor și a oricui altcuiva era răspunzător de pierderea Rusiei și a privilegiilor pe care aceasta li le oferise. Iar resentimentele dădură naștere unei pofte carnale ciudate și iraționale, nu numai fizice, ci plămădite din lăcomia și amărăciunea care zăcea în străfundul sufletului lor rănit.

Chindamani trebuia să fie victima lor, nu doar pentru faptul că era femeie, ci pentru că simboliza prea multe extreme opuse pentru ca ei să le poată accepta. Le reamintea în același timp de femeile pe care le lăsaseră în urma lor, la Moscova sau la Sankt Petersburg, cît și de asiaticile pe care le cunoscuseră de atunci. Era atrăgătoare, așa cum numai iubitele lor pierdute fuseseră, și totuși inabordabilă, ca o Madonă care le stîrnea simțurile, făcîndu-i în același timp să se simtă ca niște copii sau ca niște preoți, castrați, puri, debordînd însă de dorință. Nu suportau contradicțiile.

Patru dintre ei veniră la cortul unde ea și cei doi bărbați dormeau deja un somn agitat. Erau păziți doar de un singur om, pe jumătate adormit și puțin amețit de *hanchi*-ul adus de cîteva camarazi.

Cu cîteva lovituri o treziră pe Chindamani și, înainte de a-i lăsa răgazul să se împotrivească, o ridicară în picioare. Își dădu seama dintr-o privire că nu erau dispuși să stea la discuții

și renunță imediat la încercarea de a se opune. Christopher se trezi imediat, dar unul dintre bărbații îl înșfăcă și îi ținti pistolul spre tâmplă.

– Dacă scoți o vorbă, tovarășe, îți expediez creierii la Urga înaintea restului. *Ponimaiete?* Christopher dădu din cap și se lăsă moale. Nu pricepuse chiar tot ceea ce i se spusese, dar în linii mari își dădu seama despre ce era vorba. În spatele bărbatului cu pistolul stătea garda, cu arma ridicată spre el. Se trezi și Winterpole, dar nu-și dădu imediat ce se petrece.

Înainte de a fi târîtă afară din cort Chindamani se întoarse și îi spuse repede câteva cuvinte în tibetană lui Christopher:

– Ka-ris To-feh! Găsește-l! Spune-i că îl iubesc! Dacă poți, ascunde-l! Încă nu a sosit timpul! Spune-i că încă nu a sosit timpul!

Unul dintre bărbați îi astupă gura cu palma. Voiau să o scoată din cort, departe de lumina lămpii de petrol. Nu voiau să comită ceea ce aveau de gând în lumină. Cel de-al patrulea bărbat îi dădu drumul lui Christopher, băgă pistolul înapoi în toc și ieși după ceilalți. Paznicul rămase pe loc, fără să-i slăbească din ochi pe prizonieri.

Îi înconjură o tăcere cumplită. Știau ce se petrece, ce urma să se petreacă atunci când bărbații vor fi terminat cu ea. Auziră țipete guturale, apoi un hohot de râs dogit și prelungit. Apoi râsul fu întrerupt de uralele câtorva bărbați. Cineva începu să cînte un cântec, dar nu unul melancolic despre fecioare sau mesteceni, ci un cântec de pahar, vulgar, de origine germană – *ich liebe* cutare, dar transpus în rusă, un cântec fără sens, obscen, mai sordid decît cele cîntate acolo, în sălbăticie. Era un cântec făcut special pentru a fi îngînat într-o tavernă, în miros de bere acrită.

Christopher azvîrli în lături pătura și dădu să se ridice. O mină fermă îl prinse de braț și îl împinse înapoi, la pămînt.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Christopher, nu fi nebun! Ţuieră Winterpole din întuneric, asemenea unui şarpe.

– O violează! Nu pricepi? Nemernicii ăia o violează!

– Nu are nici o importanță, Christopher! Nu are chiar nici o importanță. E doar o cioară. Nu mai face atîta caz! Știi bine că nu e o persoană importantă. Nu te lăsa omorît de dragul ei.

Christopher se ridică din nou, dar Winterpole îi tăie calea și îi strînse brațul cu mai multă putere:

– Ca ea sînt o mulțime, Christopher, o mulțime! Asiaticii ăștia se înmulțesc ca iepurii. După ce scăpăm de aici poți să ai cîte vrei tu. Măcar o dată încearcă să te porți ca un profesionist. Face parte din stilul lor de viață, se așteaptă la așa ceva. Nu-i poți omorî. Dacă încerci să te amesteci, te omoară. Așa că nu te băga.

Christopher îl pocni cu putere, cum nu o mai făcuse pînă atunci cu nimeni. Lovitura îl nimeri pe Winterpole drept în bărbie și îl proiectă la pămînt. Gemînd de durere, Winterpole reuși cumva să se răsucescă și să-l prindă pe Christopher de picioare, trăgîndu-l după el.

Acela a fost momentul în care gardianul comise greșeala. Se repezi spre cei doi bărbați, încercînd să-i despartă cu o mînă, în timp ce în cealaltă ținea, stîngaci, arma. Poate că se gîndea că cei doi bărbați încăierati erau mai preocupați unul de celălalt, decît de el. Se înșela din ambele puncte de vedere.

Cînd paznicul se repezi la Winterpole, Christopher îi suci brațul la spate. Auzi osul pîrîind, apoi țipătul de durere al paznicului. Pușca scăpă dintre degetele paralizate. Soldatul avu prezența de spirit de a se arunca peste Christopher în timp ce acesta pipăia grăbit în jur, în căutarea armei. Dar Christopher își pierduse răbdarea și stăpînirea de sine.

În timp ce se lupta cu paznicul auzi afară un țipăt, un țipăt de femeie. Se retrase instinctiv din strînsoarea soldatului, se ridică în genunchi și îl lovi pe adversar tare, între picioare.

Christopher întinse mîna după Mannlicherul abandonat. Baioneta lungă, prinsă în vîrf, îl incomoda. O auzi pe Chindamani țipînd din nou, un strigăt strident, urmat de un hohot de plîns. O torturau. Fără să stea pe gînduri, se răsuci și țîșni spre ieșire.

– Christopher!

Era glasul lui Winterpole.

– Are un pistol, Christopher! Nu pot să ajung la el.

Soldatul se ridicase în picioare ignorînd durerea și își caută cu gesturi pripite pistolul.

Christopher se răsuci. Bărbatul ținea pistolul în mîna dreaptă. Cristopher nu vru să tragă, pentru că ar fi atras prea devreme atenția celorlalți. Roti pușca precum o lance. Oamenii purtaseră războaie cu arme ca aceea, în tranșee înghețate, peste garduri de sîrmă ruginită, și cu toate acestea el nu mînuise pînă atunci nici una. Se simțea primitiv, un fel de zeu, făcînd metalul rece să-i tresalte în mînă. Soldatul își recăpătase echilibrul și ținea pistolul ațintit spre pieptul lui Christopher. Era o armă grea, neagră și diabolică.

Christopher fandă, avînd în minte frînturi de imagini de pe terenurile de instrucție. Văzuse bărbați străpungînd cu sulita manechine umplute cu fîn și însoțind fiecare izbitură cu un strigăt dezlănțuit. Revolverul se declanșă, bubuitura prelungă umplînd aerul. Simți cum pușca se îngreunează, simți ceva zvîcnind la capătul armei, simți cum tresaltă, apoi auzi al doilea pocnet al revolverului și simți cum se prăbușește.

Baioneta se răsuci și auzi un strigăt. Christopher își dădu seama că strînsese pleoapele. Deschise ochii și îl văzu pe paznic zăcînd alături de el, vomitînd sînge și cambrîndu-se peste sulita înfiptă în stomac, ca un pește rănit în vîrfurile harponului unui pescar. Închise din nou ochii și răsuci încă o dată lama, retrăgîndu-se ca în transă, golit de orice simțire, luptîndu-se să se elibereze din carnea sfîșiată. Auzi încă un țipăt, mai slab, apoi se așternu liniștea, greutatea cedă iar el se dezmetici, viu, biruitor asupra morții.

– Nu există moarte, nu există moarte, continuă să își repete, dar cînd deschise ochii îl văzu pe gardian prăbușit la pămînt, trecînd în altă lume. Gloanțele nu îl atinseseră pe Christopher. Era nevătămat, dar sîngele soldatului îi mînjise mîinile și baioneta.

– Nebun nenorocit! scriși Winterpole din fundul cortului. Ne-ai terminat! Christopher nu-l băgă în seamă și țîșni afară, strîngînd arma în mîini.

La vreo douăzeci de yarzi mai departe bărbații ațîțaseră un foc, cu limbile roșii de foc răspîndind scînteii enorme ce sfidau întunericul. Bărbații stăteau în semicerc, lîngă foc, cu fețele luminate ca niște măști de carnaval, congestionate și animalice. Țipau ca și cum ar fi urmărit o luptă de cocoși. Se părea că nu auziseră focurile de armă, sau poate că hotărîseră de comun acord să le ignore, pentru a se concentra asupra a ceea ce îi interesa mai mult în clipa aceea. Christopher se repezi spre ei, trăgînd piedica pistolului și apreciind din ochi distanța și pozițiile bărbaților din jurul focului. Îl avantaja faptul că venea din întuneric, iar pămîntul moale înghițea zgomotul pașilor. Se auzi un țipăt și cercul se sparse puțin. Prin deschizătură Christopher îl văzu pe unul dintre cei patru bărbați care veniseră după Chindamani. Era ghemuit deasupra ei, pe jumătate gol, și îi frămînta sîinii, gîfîind. Christopher se aplecă, ținti și trase un singur foc care sfărîmă jumătate din țeasta bărbatului. Liniștea se așternu instantaneu peste tabără. Nu se auzeau decît hohotele de plîns ale lui Chindamani și glasul unei bufnițe pornite la vînătoare în întuneric.

– Chindamani, zise Christopher, calm. O criză de nervi nu le-ar fi fost de nici un folos în clipele acelea. Tot ce avea nevoie erau o minte limpede și o mînă fermă: Dă-l la o parte și vino aici, la mine, continuă, rugîndu-se să nu fi fost rănită sau paralizată de frică.

Ea rămase întinsă parcă o veșnicie, cu trupul scuturat de hohote de plîns, cu trupul dezgolit, mînjit de sîngele bărbatului mort, ca într-un ritual de inițiere în ceea ce însemna viața de fapt. Bărbații erau neînarmați, neștiind cîte arme subtilizaseră foștii lor prizonieri. Nu vedeau în întuneric și își dădeau seama că în lumina focului reprezentau o țintă ușoară. Cineva strigă cu glas aspru:

– Stingeți focul ăla nenorocit pînă nu mai omoară pe cineva!

Dar nu schița nimeni nici un gest. Nimeni nu dorea să fie primul care se mișcă și să riște astfel să fie următoarea țintă.

Chindamani se ridică încet, împingînd cu ură la o parte trupul atacatorului mort.

– Nu-i băga în seamă. Nu se vor atinge de tine. Vino spre mine încet.

Ea porni, încercînd să-și acopere goliciunea cu hainele zdrențuite. El continuă să îi dea curaj, să îi calmeze nesiguranța picioarelor cu cuvinte de îmbărbătare. Ajunse în dreptul bărbaților adunați în cerc și dădu să treacă printre ei.

Unul dintre bărbați întinse mîna și încercă să o înșface, cu gîndul să se folosească de trupul ei ca de un scut pentru a-și apăra propria-i piele. Christopher trase un singur glonț care îi străpunse gîtul. Ceilalți se retraseră, descurajați. Chindamani avea cale deschisă.

Ajunse lîngă el, tremurînd din tot corpul în timp ce se agăța de el. Mîna îl strîngea sălbatic, dureros, degetele i se înfigeau în carne. Nu rostea nici un cuvînt. Christopher se simți năpădit de o ură pe care nici întunericul, nici plăcerea de a ucide nu o puteau înăbuși, știa că o va simți în el pentru totdeauna, chiar dacă va pierde din intensitate cu timpul.

– Plecăm. Caii sînt chiar în spatele nostru. Eu o să-i rețin aici pe nemernicii aștia; poți să ajungi pînă la cai?

Ea dădu din cap, înfrînîndu-și ultimele hohote.

Începură să se retragă încet, încet, îndreptîndu-se spre locul din spatele corturilor unde fuseseră priponiți caii. Tropăitul și nechezatul cailor agitați de bubuitul împușcăturilor ajungea pînă la ei în întuneric.

– Caută doi cai cu care să putem pleca. Dezleagă-i. Nu mai pierde timpul cu înșeuatul, ne vom descurca și fără șa. Dezleagă-i și pe ceilalți, dar păstrează unul, în caz că reușește să scape și el.

Ea se strecură pe lîngă el, mai puțin încrezătoare. Cineva aruncase niște apă peste foc și Christopher nu mai putea vedea la fel de clar ce se petrece în tabără.

În beznă răsună o voce cunoscută:

– Arma, domnule Wylam. Aruncă arma cît poți de departe. Am arma ațintită spre spatele dumitale, iar distanța este nesemnificativă, așa că te sfătuiesc să te porți ca un om rezonabil.

52

Christopher încremeni. Recunoscuse vocea: îi aparținea lui Rezuhi. Lăsă să-i scape un oftat prelung. Scăpase din vedere că generalul avea cortul chiar lângă padocul provizoriu. Cu un mormăit aruncă pușca la pămînt, la cîțiva yarzi distanță, așa cum i se ordonase.

– Christopher, ce se întîmplă? se auzi glasul lui Chindamani din întuneric.

– Rămîi acolo! îi strigă. Urcă-te pe primul cal și fugi. Nu mă aștepta. Nu aștepta pe nimeni! Fugi cît poți de repede.

– Țineți-vă gura, domnule Wylam, se auzi din nou vocea lui Rezuhi. Dar mai întîi spune-i fetei că, dacă îndrăznește să miște un mușchi, o împușc pe loc. Ai înțeles? O vād perfect din locul în care mă aflu. Și te asigur că vād foarte bine în întuneric.

Christopher strigă din nou:

– Rămîi acolo unde ești, Chindamani. Nu te mișca. Zice că e gata să te împuște și nu cred că glumește. Dar fii pregătită să fugi dacă apare ocazia.

Trebuia să facă în așa fel încît să îi dea o șansă de scăpare, trebuia să îi distragă atenția lui Rezuhi suficient timp pentru ca ea să poată ajunge pînă la cal.

– Nu pot pleca fără tine, Ka-ris To-feh. Nu te las aici!

– Trebuie să o faci! De dragul lui! De dragul meu! Cînd va sosi clipa...

– Gata cu vorbăria! se răsti Rezuhi.

Îi era teamă și nu pricepea ce se întîmplă. Atacaseră tabăra? Prizonierii lor făcuseră în așa fel încît o bandă de soldați roșii să se poată infiltra, trecînd pe lângă gărzile lui?

Christopher se întreba cât de bine poate ținti Rezuhiu la o asemenea distanță. Distanța era mică, dar presupunea că generalul fusese inițial dreptaci, iar precizia lui de a trage cu stînga avea anumite limite.

– Oamenii tăi au violat-o, Rezuhiu! Ne-ai promis că vom ajunge în siguranță pînă la Urga. Le-ai ordonat soldaților tăi să nu se atingă de noi, dar vezi ce s-a întîmplat de îndată ce ai întors spatele.

– Ți-am ordonat să taci! Dacă soldații mei simt nevoia de o femeie, eu nu mă amestec. Îndură destule privațiuni. Voi nu aveți aici nici un privilegiu, nici un drept; din punctul meu de vedere, dumneata și tovarășul dumitale nu sînteți decît niște spioni. Ceea ce înseamnă că pot da ordin să fiți luați și împușcați.

– Așa cum i-ai împușcat pe amărîții ăia în pădure? Fără judecată? Ești judecător, jurat și călău, totul într-o singură persoană? Credeam că ești militar. Credeam că sîntem de aceeași parte a baricadei. Dar se pare că m-am înșelat.

– Aici sîntem în Mongolia, domnule Wylam, este o altă lume. Aici se aplică legea marțială. Această lege mă îndreptățește să condamn un om la moarte și să pun să fie executat imediat, dacă așa o cere situația. În acest loc acționezi așa cum o cere situația, nu oamenii sau principiile lor morale.

Rezuhiu întinse ferm mîna în care ținea pistolul, fixîndu-l în dreptul pieptului lui Christopher. Era greu, dar mîna nu îi tremura.

– Sincer să fiu, domnule Wylam, continuă Rezuhiu, cred că situația de acum cere măsuri. Cere să fii condamnat și executat. Ai ucis cel puțin un om de-al meu, poate chiar mai mulți. Ai pus în pericol viața întregului meu detașament. Ai încercat să evadezi de sub pază militară. Îmi va face mare plăcere să te pedepesc după cum meriți. Apropie-te. Vreau să te văd.

– Ka-ris To-feh!

Chindamani găsise calul potrivit, un animal castrat, de talie mică, pe care călărise de cînd plecaseră din pădure. Dezlegă frînghia cu care fusese legat și încălecă.

– Fugi! E prea întuneric, nu o să te nimerească!

Christopher se hotărî într-o fracțiune de secundă. Se răsuci și o rupse la fugă, rugându-se să nu se fi înșelat în privința preciziei de a ținti a lui Rezuhi.

Generalul întoarse repede țeava pistolului, ținând spre silueta în mișcare a lui Christopher. O văzu pe fată călare și anticipă direcția în care se îndrepta englezul.

Christopher uitase de pușcă. Rămăsese acolo unde o aruncase, pe jumătate ascunsă de iarbă, invizibilă în întuneric. Se împiedică de ea, răsucindu-și glezna și căzînd greoi cu fața în jos.

Rezuhi îl văzu pe englez prăbușindu-se. Zîmbi satisfăcut: era sigur că Wylam nu va mai reuși să ajungă pînă la cal. Aruncă o privire spre fata călare, care îl striga disperată pe bărbatul căzut. Era mai bine să scape de ea: femeile nu aduceau decît necazuri, prezența lor conducea inevitabil la certuri și la acte de indisciplină. Era martoră la ceea ce se petrecuse în noaptea aceea.

Înălță pistolul, ținti și trase.

Chindamani căzu de pe cal cu un țipăt de uimire, ca o pasăre cu aripile frînte pe bolta întunecată a cerului. Rezuhi rînji și făcu cîțiva pași înainte. Putea să termine la fel de bine și cu englezul.

Christopher pipăi în jur, căutînd pușca, dar o pierduse din nou în beznă. Auzi cum este trasă piedica revolverului, un clinchet slab, ca cel făcut de o ușă mică închizîndu-se. Ridică privirea și îl văzu pe Rezuhi stînd în picioare lîngă el, cu silueta profilîndu-se pe cer ca o umbră ștearsă.

Degetul lui Rezuhi se încordă pe trăgaci. Christopher își ținu răsufarea. O va striga pe nume, indiferent ce s-ar fi întîmplat, nici măcar un glonț nu-l putea împiedica să o facă. Închise ochii. Se auzi un bubuit, apoi încă unul, ca niște uși de templu trîntite cu putere. Expiră grăbit și începu să o strige pe nume în beznă, încercînd să acopere zgomotul bubuiturilor.

Nu simțea nici o durere. I se părea straniu. Cineva striga la el. Asta i se păru și mai ciudat.

– Christopher, pentru numele lui Dumnezeu, ridică-te!
Într-o secundă ne vin toți soldații pe cap!

Era Winterpole, care stătea aplecat deasupra lui, încercînd să îl ridice în picioare.

– Sînt...

– Ești nevătămat, omule. Prima împușcătură pe care ai auzit-o a fost trasă de mine. Rezuhin țintise undeva, spre planeta Jupiter.

– Chindamani!

– Nici ea nu a pățit nimic. Glonțul lui Rezuhin i-a zgîriat brațul și a dezechilibrat-o. Nu prea are stofă de amazoană. Haide, nu avem timp de pierdut!

Christopher auzi niște țipete din direcția taberei. Cineva începu să tragă sălbatic înspre ei. Nu aveau timp de pierdut.

Țîșni după Winterpole, spre cai. Chindamani încălecaser din nou și ședea cu mâinile înfipite în coama lui. Ținea într-o mînă căpestrele altor doi cai de talie mijlocie.

– Fiți atenți! Caii sînt agitați din cauza împușcăturilor.

– Mai întîi să dezlegăm și ceilalți cai, propuse Christopher, scoțînd țarușul de care fusese priponit calul de lîngă el. Winterpole îi urmă exemplul. Țipetele se auzeau acum mai aproape, mai asurzitoare și mai violente. Se auzi un foc de armă și simțiră glonțul trecînd pe lîngă ei.

– Grăbiți-vă!

Pe neașteptate din întuneric apărură o siluetă care agita o sabie și zbiera incoerent.

Winterpole se răsuci, scoase pistolul și trase. Bărbatul se prăbuși cu un geamăt sonor.

– Dați-i bătaie!

Terminară de eliberat toate animalele.

– Să ne grăbim!

Dar soldații lui Rezuhin erau deja lîngă ei. Din întuneric se auzi un ropot de împușcături și gloanțele începură să le țiui pe lîngă urechi.

Luară fiecare câte un cal și încălecară. Winterpole ridică pistolul și trase patru focuri, unul după altul, peste capetele animalelor. Caii începură să necheze și să tropăie speriați, apoi o rupseră la goană. Caii lor pomiră în galop după ceilalți, într-un vacarm de tropăituri. Strigătele nearticulate și focurile de armă se pierdură în negura nopții. Cineva începu să tragă de pe flanc.

– Țineți-vă capul plecat!

Dar alergau deja în galop, agățându-se cu disperare de spatele gol al cailor, străbătînd întunericul în ropot de copite și nechezat speriat.

Încet, încet ceilalți cai se distanțară iar caii lor încetîniră, pe măsură ce se calmau.

– Sîntem cu toții? întrebă Christopher de îndată ce caii începură să meargă la pas. Chindamani, ești teafără?

– Sînt aici, Ka-ris To-feh, auzi din întuneric vocea ei speriată, dar totuși controlată. Sînt teafără, nu-ți face griji pentru mine.

Se duse lîngă ea.

– Oprește-te! îi strigă lui Winterpole. Vreau să o mut pe Chindamani pe calul meu.

După cele petrecute simțea nevoia să o aibă alături de el.

Se opriră și o ajutară să încălece în fața lui. Calul ei venea în urmă, ținut de căpăstru de Christopher.

– Winterpole, cum te simți?

Winterpole era nevătămat. Își făcuse treaba. Nu mai era nevoie să își ceară scuze pentru nimic; erau chit.

Călăreau la pas. În întuneric, fără cai, oamenii lui Rezuhin nu îi mai puteau ajunge din urmă. Dar Christopher ar fi dorit să fie mai multă lumină, ca luna să apară pe cer măcar pentru cîteva momente. Cerul era acoperit de nori grei, printre care nu răzbătea nici o rază de lumină. Habar nu aveau în ce direcție se îndreptau și nici nu își puteau da seama cît drum au parcurs. Părea că timpul se scurge în alt ritm, exasperant de lent. Doar cailor nu le păsa.

Din cînd în cînd cîte unul dintre ei ațipea, pentru ca în scurt timp să se trezească, tresărind, alarmat de vreo schimbare de ritm în mersul calului sau de un țipăt stingher în noapte.

Mult timp Chindamani nu reuși să adoarmă. Christopher o ținea strîns de talie, ferind-o de balansul calului, dar simțea că nu dorește să vorbească. Poate că nu va fi niciodată capabilă să discute despre cele întîmplate în noaptea aceea; dar vroia ca ea să știe că el era alături de ea, să o asculte. De cîteva ori îi simți trupul înfiorîndu-se, nu din cauza frigului, deși era o noapte friguroasă, ci sub impactul amintirilor nedorite care o copleșeau.

Puțin înainte de ivirea zorilor o simți cum se destinde și își dădu seama că în sfîrșit reușise să adoarmă, extenuată. Deși era la rîndul lui cumplit de obosit, se lupta să rămînă treaz, temîndu-se să nu îi alunece din brațe. Caii mergeau la pas.

Cînd se lumineă, în sfîrșit, li se înfățișă o priveliște în același timp mirifică și monotonă. Pe linia orizontului, chiar în fața lor, lumina palidă și ștearsă izbucni în șuvoaie purpurii și aurii, înghițite aproape instantaneu de norii grei, zdrențuiți. Nu era unul dintre acele răsărituri de soare promițătoare. Nu aducea nici vremuri de pace, nici vremuri de război, ci lucruri grotești, mai înfiorătoare decît războiul.

La lumina zilei putură vedea în ce ținut călătoreau, un ținut sterp, lipsit de peisaje interesante sau de vreun semn de viață. Părea că se întinde la nesfîrșit, în fața și în spatele lor. Mergeau răsfirați, Winterpole în față, urmat de Christopher și Chindamani cu cei doi cai ai lor.

Christopher îl strigă cît putu de tare pe Winterpole, cerîndu-i să se oprească. Era timpul să facă o haltă, să se odihnească cum se cuvine. La început Winterpole nu îi dădu nici o atenție, dar apoi ridică obosit brațul, în semn că auzise, struni calul și se lăsă să alunece greoi pe pămînt. Îi așteptă să ajungă lîngă el, ținînd brațele încrucișate la piept, relaxat și aparent neafectat de aventura prin care trecuseră. Nu se grăbiră să i se alăture iar cînd ajunseră în sfîrșit lîngă el, Christopher nu găsi

nimic să-i spună. Descălecă și o ajută pe Chindamani să coboare. Ea căscă și se agăță strâns de el, tremurînd în vîntul rece al dimineții.

– Unde sîntem?

– Nu știu. Christopher se întoarse spre Winterpole și îl întrebă în engleză: Știi unde sîntem?

Winterpole surîse:

– Drept să spun, nu știu. Noaptea trecută i-am auzit pe unii vorbind, înainte de a începe lupta. În linii mari știu încotro ne îndreptam. Se întoarse și arată în zare. Vezi munții aceia, în fața noastră? Christopher dădu din cap. Aceia sînt munții Bogdo Ula. Urga este dincolo de ei.

53

– Sînt obosit.

Mergeau deja de cîteva zile, dar Zamiatin nu dădea nici un semn că ar avea de gînd să se oprească. Samdup începuse să se întrebe dacă el era, de fapt, om.

– Nu mai vrei ciocolată? întrebă buriatul, întinzîndu-i băiatului o cutie mare cu bomboane de ciocolată.

Dumnezeu știe de unde sau cum o obținuse, dar apăruse într-o seară, la Uliassutai, ca o tentatie arzătoare pentru un copil care abia dacă pusese gura pe zahăr în viața lui. Cutia purta marca firmei *Debauve & Gallais* și era evident că provenea din micuțul lor magazin din capătul străzii Saint-Peres, de unde fusese adusă la Sankt Petersburg în zile mai senine, înainte ca atît coroanele, cît și ciocolata să intre sub interdicție. Dar era imposibil de aflat prin ce căi întortocheate ajunsese cutia – acum mult mai puțin arătoasă – în stepele din vestul Mongoliei sau cum nimerise în mîinile lui Zamiatin, drept cadou pentru micuțul prinț-zeu.

Samdup scutură din cap și continuă să meargă tăcut. Nu era ușor să-l scoți din starea de oboseală în care căzuse. Nu se plîngea pentru că era iritat. Băiatul era obosit cu adevărat și avea nevoie de mai mult decît ciocolată ca să își fortifice spiritul sau trupul în așteptarea unei alte zile istovitoare. Nutrea față de Zamiatin o ură crudă și necruțătoare și nu își dorea decît să scape de el. Și, cu toate acestea, între bărbat și copil se crease un soi de dependență reciprocă, astfel încît ideea de a se despărți de el nu părea să îi surîdă lui Samdup.

Zamiatin rămase puțin în urmă, așteptîndu-l pe William, care călărea la fel de ostenit. Conveniseră ca, datorită stării precare în care se afla, el să meargă călare pe singurul cal rămas. Mușcătura pe care o primise în galeriile de sub Dorje-la se umflase peste măsură. În timpul săptămînii ce trecuse rana se înroșise, iar pielea stătea întinsă ca pe o tobă. Băiatul era chinuit de o durere constantă, iar noaptea abia dacă reușea să așipească. La fiecare escală fusese examinat de vraci mongoli dar tot ce putuseră face era să-i prepare niște poțiuni din ierburi, pe care William le bea, dar fără nici un efect.

– Ia o bomboană, William, insistă Zamiatin, oferindu-i cutia.

Dar băiatul nici măcar nu-și plecă privirea și nu schiță nici un gest care să arate că l-ar fi auzit. Nu mîncea cum trebuie iar Zamiatin devenea din ce în ce mai îngrijorat.

Adevărul era că ar fi trebuit să scape de băiatul englez de cîteva săptămîni. Tibetul era încă un obiectiv de viitor îndepărtat și, în orice caz, nu știa în ce măsură îi putea fi de folos William. Dar ceva din situația băiatului trezise în Zamiatin fărîma de conștiință pe care o mai avea. Se identifica cu el și, din anumite puncte de vedere, îi părea rău că îl răpise de acasă. Cu atît mai mult acum, cînd era convins că băiatul nu va supraviețui dacă nu va primi îngrijiri medicale competente.

Între cei doi băieți se legase o prietenie extrem de strînsă, în ciuda faptului că nu înțelegea nici unul limba vorbită de celălalt. William îl învățase pe Samdup cîteva cuvinte în engleză și învățase, la rîndul lui, cîteva în tibetană, dar erau simple cuvinte,

fără gramatică sau sintaxă. Comunicaau într-un fel care depășea sau ocolea limbajul. Când îl durea tare gâtul, William nu admitea să fie îngrijit decât de Samdup. Iar Samdup refuza să meargă oriunde, dacă nu era și William cu el. Deveniseră ca doi frați.

Zamiatin încercase fără succes să se apropie de unul sau de celălalt. Știa că, dacă reușea să fie acceptat de William, avea să și-l apropie cu timpul și pe Samdup. Fără Samdup călătoria aceasta nu avea rost. Era adevărat că la Urga și în alte părți existau organizații comuniste cu care se putea alia. Dar mai știa că un alt agent al Cominternului, Sorokovikov, se afla deja în țară și organizase deja grupul de revoluționari existent în Partidul Popular Mongol, sub conducerea unui bărbat pe nume Sukebator. Udinskii îi spusese că o delegație din partea PPM l-a vizitat pe șeful Secțiunii pentru Orient a Biroului Siberian al Partidului din Irkutsk. Aceasta se întâmplase în august, anul trecut. După aceea a luat ființă secțiunea mongolo-tibetană a Cominternului. Primul congres al Partidului Mongol avusese loc în martie, la Kiakhta, în Rusia. Puzorin, comandantul Armatei a Cincea a Sovietelor, își mobiliza deja oamenii.

Astfel, ultimele evenimente trecuseră pe lângă Zamiatin cât timp stătuse retras în mica mănăstire din Himalaya. Simțea cum scapă din mâini frâiele puterii, înainte chiar de a fi învățat să le mânuiască cu adevărată dexteritate. Mai mult ca oricând, acum totul depindea de băiat: înfrângerea lui Ungern, răsturnarea lui Khutukhtu și ridicarea lui Zamiatin la rangul de vicerege al Orientului. Puteau alții să deplaseze celule, partide și armate, dar ce puteau realiza, în final, fără susținerea pe care numai un copil-mîntuitor le-o putea oferi?

Expediția lui era deja pe cale de a fi încununată de succes, așa cum prevăzuse. Răscoala de la Uliassutai fusese abia începutul. Se întâlnise cu *sain*-ul Noyon-Han și cu unul dintre prinții din suita sa, un bărbat pe nume Damdinsuren, și îi prezentase pe toți băiatului. Totul decursese exact așa cum plănuiise: ambii bărbați, împreună cu toți *lama* din suita lor îl recunoscuseră pe Samdup drept noul Khutukhtu și îi promisesea aju-

torul lor, atît moral, cît și militar. Îi dăduseră niște scrisori de recomandare către ceilalți prinți, Tushetu și Setsen Han, și către conducătorii cîtorva mănăstiri importante.

Cumva, nu-și putea explica nici el cum, într-un mod pe care nu-și permitea să-l recunoască sau să-l admire, băiatul exercita un fel de vrajă asupra tuturor celor pe care îi întâlnea. Își juca rolul, dar era ceva mai mult de atît. Poate era datorită faptului că toată viața sa Samdup nu fusese considerat altceva decît un zeu, astfel încît se comporta așa cum ar fi trebuit să se comporte un zeu. Iar băiatul nici nu trebuia să se prefacă: se credea, într-adevăr, Maidari Buddha. Dar deși mongolii, ca și tibetanii, erau obișnuiți cu băieți care se comportau ca niște zei, totuși față de Samdup manifestau un respect sincer.

Mongolia era împărțită în mai multe provincii mari, denumite *aimak*, iar la rîndul ei fiecare era subîmpărțită în mai multe *hoshun*. Zamiatin făcu socoteala că zece *hoshun* erau deja de partea lui sau, mai bine zis, de partea băiatului, ceea ce, din punctul lui de vedere, era unul și același lucru. Vor mai fi și alte răzvrătiri, iar data viitoare va avea grijă ca oamenii să fie înarmați.

Important era să nu îi lase pe băieți să stea pe loc. Vestea trebuie să se fi răspîndit deja, iar dacă ceea ce auzise despre Ungern Sternberg era măcar pe jumătate adevărat, baronul era dispus să facă orice pentru a înăbuși rebeliunea care mocnea chiar sub nasul lui. În fiecare noapte Zamiatin și băieții înnoptau în cîte o iurtă aparținînd unui alt clan, traversînd țara în zigzag, neurmînd niciodată un traseu în linie dreaptă, nezăbovind în nici un loc atît de mult încît să li se poată lua urma.

Mîine aveau să pornească spre Urga. *Sain*-ul Noyon Han urma să organizeze mai multe răscoale în vest și în nord, în timp ce Zamiatin și micuțul pretendent se vor îndrepta în goana calului spre capitală. Pînă vor fi ajuns ei acolo, atenția lui Ungern va fi îndreptată spre altceva. Cu ajutorul cîtorva simpatizanți vor pătrunde în oraș. Zamiatin trebuia să ia legătura cu Sukebator și cu ceilalți revoluționari pentru a le explica ce se întîmplă și pentru a prelua comanda.

În fața lui, Samdup se opri și se așeză pe marginea drumului. Zamiatin se apropie încet de el, ținând de căpăstru calul lui William.

– Ce s-a întâmplat?

– Mă dor picioarele.

– Ce vrei să-ți fac? se răsti Zamiatin. Și pe el îl dureau picioarele. Mai avem de străbătut cîteva mile. Vrei să-ți petreci noaptea aici, cu lupii?

Dar îi plăcea băiatul. Îl plăcea cu adevărat. De fapt, îi plăcea pe amîndoi. Atîta doar că nu știa cum să le-o arate. Nu știuse niciodată. Nimeni nu-l învățase vreodată.

URGA

54

Urga se întindea stingheră în soare, blocată în strîmtoarea dintre două dealuri înnegurate. Razele soarelui pătrundeau în voie, cernîndu-se din înaltul cerului senin și zîmbitor, dar, de îndată ce atingeau aleile înguste și stradelele fetide, își pierdeau orice strălucire, devenind cenușii și gălbejite. Acoperișurile aurite ale caselor, spiralele ornate cu pietre prețioase ale templului se lăfăiau în lumină, dar peste tot pluteau umbre, iar sunetul trompetelor răsuna îndoliat și sec.

Munții înconjurau cîmpia ternă pe care se întindea orașul milă după milă, împărțit în trei cartiere distincte: Mai-mai-ch'eng, cartierul comercial chinezesc, spre est, cu magazinele și depozitele sale goale și părăsite; Gandan, cetatea cenușie a preoților, *lama*, cu templele și lăcașurile sale destinate studiului teologiei și medicinei, către vest; iar în centru, Ta Khure, cetatea în care își desfășura activitatea întruparea vie a lui Buddha, dincolo de ziduri mohorîte, vopsite în roșu și alb, în încăperi ticsite de relicve sfinte și de mii de ceasuri ticăind în contratimp, la ore și

minute diferite. În încăperile acelea timpul se scurgea cu un sunet înfiorător, morbid, asemenea unui ghețar alunecînd pe panta unui munte.

Călugării mergeau sau se tîrau în cerc, în jurul zeului lor, într-o procesiune lentă, în sunetul trompetelor și în dangătul gongurilor, în timp ce vocile a zece mii de preoți făceau să tremure aerul cu incantațiile lor rostite, parcă, în vis. Totul era așa cum fusese dintotdeauna, nimic nu se schimbase de veacuri, nimic nu era diferit, doar actorii și chipurile. Purtau tunici cu croială veche, recitau versuri moștenite din străbuni, se roteau și se închinau, aprinzînd bulgări de tămîie, lumînări, chiar în locurile rînduite, așa cum o făcuseră generații întregi înaintea lor și cum, fără îndoială, o făcuseră de mii de ori, la rîndul lor, în viețile lor anterioare. Cu gesturi precise, stăpînite, fără să schimbe o silabă sau o frîntură de gest. În tot acest timp, în odăile destinate lui Buddha, ceasurile continuau să ticăie și să sune în tăcerea profundă din jur.

În mijlocul lor, înveșmîntat în purpuriu, cu ochii încercănați de nopți de nesomn, ferit de căldura corturilor trupelor sale de militari, ședea Roman von Ungern Sternberg, plănuiind în amănunt desfășurarea apocalipsei sale miniaturale. Din cînd în cînd sorbea ceai chinezesc din ceșcuțe minuscule și fuma cîte o țigară maronie, cu parfum pătrunzător dar, în tot acest răstimp, mintea îi zbura în altă parte.

Se ridică în picioare și se duse la ușa iurtei. Cortul fusese ridicat în curtea unui *hong* părăsit, care aparținuse pe vremuri mării case Shansi a dinastiei Ta Sheng K'uei. Regimentul buriat comandat de Sukarev era încartiruit acolo din ordinul lui Ungern; în apropiere se aflau regimentele de tătari și chahari conduse de Bair Gur și de Rezuhin. Dar Rezuhin plecase spre sud, în urmă cu două săptămîni, în fruntea unui detașament rus și nu se întorsese încă.

Orașul îi umplea nările cu un miros aparte, un miros greu, acrișor, un amestec de sanctitate și corupție, de lăcomie și deșertăciune omenească. Nu fusese el cel care alesese Urga – o Soartă malefică îl alesese și îl trimisese aici ca să o slujească.

Stinse țigara de pragul ușii și aprinse alta. Degetele îngălbenite de nicotină tremurau ușor. Era târziu, după-amiază, vremea când trebuia să citească rapoartele sosite la prînz. Amestecul de voci omenești și tropot de cai îi dădea o senzație de ușurare și de normalitate. Oamenii nu știau ce povară purta el în locul lor, ce griji și ce neliniști îl frământau de dragul lor. Dar, când va sosi clipa, vor ieși călare din Urga, urmîndu-l pe el, ca o ceată de călăreți ai infernului, și vor nimici tot ce le stă în cale. Parcă vedea deja praful ridicîndu-se peste pîntenii cailor și parcă auzea tropotul galopului. Ajunsese să tînjească după clipa aceea ca un îndrăgostit după noaptea nunții. Mongolia va fi mireasa lui: dacă va trebui, o va sfîșia în bucăți ca să o posede.

Se întoarse și intră în iurtă. Colonelul Sepailov tocmai golise cel de-al treilea pahar de *hanchi*.

– Mai servește, colonele.

Ungern umplu paharul gol al colonelului și îl privi cum dă peste cap băutura tare ca și cum ar fi fost lapte. Dacă va continua să bea în continuare așa ceva, va înceta să-i mai fie de prea mare folos și asta ar fi păcat. Ungern nu putea avea încredere absolută decît în doi oameni din suita sa – Sepailov era unul dintre ei, iar Burdokovski, poreclit Ceainic, era celălalt. Ei erau ochii și urechile lui – iar când trebuia rezolvată vreo treabă murdară, și mîinile lui. Aveau de multe ori de făcut treburi murdare. Sepailov trebuia să o lase mai moale cu băutura.

– Ia-o din nou de la început și povestește exact ce ai auzit de la Jahantsi.

Aprinse încă o țigară și suflă neglijent fumul în ochii lui Sepailov.

Khutukhtu Jahantsi era președintele Consiliului de Miniștri al Mongoliei. În realitate nu era decît o sinecură, dar Jahantsi era destul de șiret ca să facă în așa fel încît poziția lui să aibă o oare-

care importanță, chiar și în vremuri ca acestea. Discutase în dimineața aceea cu Sepailov și îl rugase să-i comunice informațiile baronului. Lăsa impresia unei intermediari, deși toți cei implicați știau că nu era decît o formalitate: deocamdată baronul deținea controlul.

– Khutukhtu Jahantsi spune că se petrece ceva la Uliassutai. Ieri au venit doi călăreți care s-au folosit de niște *tzara* cu numele tău. Au primit cai la fiecare haltă.

– Cine a permis să fie scrise acele *tzara*?

– Kazanțev sau, cel puțin, așa pretindeau.

– Așa deci, Kazanțev. Și?

– S-a iscat o revoltă.

– O revoltă? Ești sigur? Nu doar o... animozitate?

Sepailov scutură din cap. Avea un craniu cu o formă ciudată, teșită în creștet, aducînd puțin cu o șa: într-o lume diformă, el ar fi fost prinț.

– Au murit oameni, domnule general. Un grup de vreo nouăzeci de mongoli a atacat un detașament din garnizoana Uliassutai. Au fost obligați să contraatace.

– Erau înarmați?

– Nu. Tocmai asta este curios. Nici unul nu era înarmat. Unul dintre călăreți...

Șovăi.

Ungern trase din țigară. Fumul plutea în jurul lui ca un halou otrăvitor.

– Da? Continuă.

– El... i-a spus lui Khutukhtu Jahantsi că preferă să vină neînarmați. Avuseseră acces la arme, dar hotărîseră să nu le ia cu ei. Credeau că sînt imuni la gloanțe. Au atacat un grup de soldați înarmați, fluturînd talismane și scandînd niște sloganuri.

– Sloganuri? Sloganuri bolșevice?

Sepailov scutură din cap:

– Nu, sloganuri religioase. Ce spuneți dumneavoastră se practică mai mult în țara dumneavoastră decît în a mea, domnule. Dar bănuiesc că erau genul de incantații pe care le aud murmurate cînd trec pe lîngă un templu. Aiureli!

Ungern dădu din cap puțin agasat. Nu erau aiureli! Trase nervos din țigară. Ajunsese la optzeci de țigări pe zi. Ce se va întîmpla cînd i se vor termina rezervele?

– Fără îndoială! Zici că au fost omorîți cîtiva oameni. S-au tras focuri de armă?

– Da, domnule. Se pare că ofițerul de serviciu era tînărul Schwitters. Vă aduceți aminte de el? E...

– Da, îmi amintesc de el. Continuă!

– Scuzați-mă, domnule. După cum spuneam, locotenentul Schwitters era ofițer de serviciu. Se pare că a intrat în panică și a ordonat să se tragă deasupra capetelor lor. Cînd au văzut că nu e de nici un folos, soldații lui au tras în mulțime. Au omorît vreo douăzeci dintre ei, nu știe nimeni exact cîți. Apoi au armat din nou. Asta i-a speriat. Au spălat putina într-o clipă Dar...

– Da? Da?

– Jahantsi crede... El crede că ăsta este doar începutul, domnule.

– Începutul? Ce îl face să creadă asta? Are vreun motiv să presupună așa ceva?

– Răsculații strigau ceva despre un copil. E un fel de Buddha, după cum spunea Khutukhtu Jahantsi. N-am priceput ce spunea, scuzați-mă, dar parcă vorbea în dodii. Dar se pare că se așteaptă ca acest copil să devină un fel de conducător. Așa spunea Khutukhtu Jahantsi și bănuiesc că el trebuie să știe ce spune. Ei bine, se pare că acest copil este un fel de Mîntuitor, pe care îl așteptau. Știți cum e. Khutukhtu Jahantsi spune că s-au auzit zvonuri despre acest copil din alte regiuni ale țării. L-am întrebat dacă...

Vocea lui Sepailov se frînse. Von Ungern Sternberg se crispase și strîngea cu tărie brațele fotoliului tapițat, din piele. Peste pantalonii negri, bufanți și cizmele din piele purta o

haină de mătase roșie, mongolă: un general învățînd cum să devină zeu. Chipul lui îl ducea pe Sepailov cu gîndul la icoanele la care se închina în copilărie. Era un chip îngust, ascetic, arid, cu trăsături bizantine, așteptînd doar o tentă de ocru, purpuriu și auriu ca să capete materialitate. Avea toate trăsăturile fine, distante, ale unui ascet și totuși nici măcar o urmă de ceva sfînt în el. Fusesse întotdeauna neîngrijit, dar Sepailov observase că în ultimul timp era mai dezordonat, nu atît fizic, cît mental. Ungern începea să cedeze. Era sufocat de profețiile, de visele și de tot ce ținea de nebunia divinității. Dar, de fapt, era pe cale de a ceda nervos.

– De unde vine acest copil? întrebă furios.

– Khutukhtu Jahantsi crede...

– Da?

Ungern stinse țigara fumată pe jumătate și aprinse alta.

– Crede că vine din Tibet. De fapt, este aproape sigur. Eu cred că știe mai multe decît spune. Cineva i-a spus că băiatul e însoțit de un bărbat.

– De un bărbat? Tibetan?

Sepailov scutură din cap:

– Khutukhtu Jahantsi crede că e posibil să fie mongol sau...

Șovăi.

– Da?

– Un rus. Un buriat. Așa spune Khutukhtu Jahantsi. Și se pare că mai este un băiat. Un copil european, după cum se zvoneste. Lumea vorbește că și el ar fi un fel de avatar.

– Primul băiat, tibetanul – ți-a spus Khutukhtu Jahantsi cine crede că ar putea fi? Cine pretinde el că este?

– Doar că este un fel de mîntuitor. Un Buddha. Ar trebui să-l întrebi chiar dumneata pe Khutukhtu Jahantsi.

Trăsăturile lui Ungern se crispară. O venă lungă i se zbătea nervos pe frunte. Sepailov nu îl putea privi în ochi.

– Ce fel de Buddha? Nu ți-a spus Khutukhtu Jahantsi? Haide o dată omule! Ce ți-a spus?

– Eu... eu...

Sepailov tremura. Oare câți oameni omorîse cu mâinile goale, și totuși Ungern îl putea face să tremure ca un elev.

– Ei bine?

– Nu îmi aduc aminte, domnule. Cred că ceva... ceva care începe cu litera M.

– Maidari? Așa a spus? Maidari Buddha? Spune!

– Da. Cred că așa a spus, domnule. Sînt sigur că așa a spus. Dar trebuie să îl întrebați pe Khutukhtu Jahantsi. El știe.

– Bine. Spune-i lui Khutukhtu Jahantsi că vreau să vorbesc cu el. Chiar acum. Asigură-te că pricepe. Nu mă interesează dacă el este la consfătuire sau este ocupat cu altceva, tu adu-l aici. Și spune-i că diseară vreau să mă întîlnesc cu Bodo-Han.

– Khutukhtu ?

– Cu Khutukhtu. Între patru ochi. În palatul lui. În seara asta.

– Am înțeles.

Sepailov se ridică să plece.

– Stai jos, se răsti Ungern. Încă nu am terminat.

Sepailov se așeză grăbit.

– Scuzați-mă, eu...

– Transmite-i un mesaj lui Kazanțev. Du-te personal la stația radio și transmite-i chiar tu mesajul. Ai grijă să îți răspundă Kazanțev.

– Da, domnule.

– Spune-i să organizeze o poteră care să îi caute pe cei doi băieți și pe bărbatul care îi însoțește. Să folosească toți oamenii disponibili. Asigură-te că înțelege. Să folosească oameni potri-viți. Mongoli, tibetani, buriati. Dar nu ruși. Ai priceput?

– Da, domnule. Acesta este tot mesajul?

– Nu. Spune-i că vreau să-i ucidă pe băieți. Dacă poate, să lase bărbatul în viață. Dar pe băieți să-i omoare. Nu-mi pasă dacă trebuie să omoare toți băieții de aici pînă la Uliassutai, atîta timp cît reușește să îi omoare pe cei doi. Mai ales pe copilul tibetan. Vezi să înțeleagă ordinul! Poți pleca.

Sepailov se ridică din nou, salută și se întoarce.

– Încă ceva, Sepailov...

– Ordonăți, domnule?

– Spune-i lui Kazanțev că îi vreau capul. Trebuie să îmi trimită capul băiatului. Vezi să facă cum am zis. Poate să îl umple cu paie sau cu ce vrea. Dar îi vreau capul.

– Da, domnule, capul. Am înțeles. Îi voi spune. Așa mai merge. Când venea vorba de capete, înțelegea. Toate celelalte aiureli îl zăpăceau. Îi va spune lui Kazanțev despre cap.

Sepailov ridică perdeaua de la ușa iurtei și ieși. Nu-l văzuse nimeni atât de furios pe Ungern de câteva luni. Trase adânc aer în piept și plecă. Gîndul la capul tăiat îl făcea nerăbdător. Spera să mai fie o execuție înainte de culcare.

55

– Va veni?

– Da, răspunse Chindamani, va veni.

– De ce?

– Pentru că l-am rugat eu. Nu mă poate refuza.

Christopher se ridică de pe scaun și se duse la fereastră. Ședea împreună cu Chindamani într-o cămăruță ștearsă de la parterul vechii clădiri a Consulatului rus din Urga, cam la jumătatea distanței dintre Ta Khure și Mai-mai-ch'eng. Consulatul era o clădire mare, cu două etaje, construită din lemn și ciment, cu acoperiș de tablă. Imediat lângă ea se afla capela cu acoperișul în formă de cupolă.

Consulul și funcționarii săi se refugiaseră încă în urmă cu câteva luni, lăsînd în urma lor un preot, doi cîini, un îngrijitor și vechiul cimitir rusesc, un teren abandonat, cu morminte neinscripționate și năpădit de buruieni.

Făcuseră cunoștință cu preotul, părintele Anton, în drum spre oraș. Winterpole îl antrenase în discuție, încîntîndu-l cu istorisiri despre întîlnirile lui cu Părintele Ioan din Kronștadt,

faimosul tămăduitor spiritual de la baza navală care asigura apărarea Sankt Petersburgului. Descoperiră că aveau prieteni comuni și că preferau aceleași cărți, deși Christopher bănuia că, în mare parte, familiaritatea lui Winterpole cu ortodoxia rusă nu era decît o minciună. Minciună sau nu, a fost de ajuns ca să îi asigure prietenia bătrînului preot.

Îi invită să împartă cu el locuința destul de sărăcăcioasă pe care o deținea în clădirea consulatului. El însuși locuia într-o cămăruță cu pereții tapetați cu icoane, în aripa de vest a parturului, dar lor le oferi camere la etajul întîi, care adăpostea apartamentele mai luxoase ale diplomaților refugiați.

Clădirea fusese jefuită la scurt timp după plecarea consulului și a suitei sale, iar camerele rămăseseră aproape lipsite de mobilă sau de ornamente. Dar părintele Anton avea acces la rezervele sărăcăcioase adăpostite într-o mică pivniță. Le aduse un samovar uzat și farfurii, niște așternuturi mucegăite și lămpi cu petrol. Cu toate neajunsurile situației în care se aflau, aveau impresia că se bucură de un lux nesperat, de o adevărată alinare după atîtea încercări. Aveau ceai negru pe care să-l prepare în samovar, aveau cărbuni cu care să facă focul seara în soba de fier, iar dimineața razele soarelui se vor prelinge precum uleiul cald pe cearșafurile lor.

Winterpole era sus, la etaj, scriind un raport, dar Dumnezeu știe ce avea de gînd să transmită și cui. Christopher și Chindamani așteptau sosirea unui om din oraș, a unui călugăr căruia Chindamani îi trimisese în urmă cu o zi un mesaj prin intermediul îngrijitorului. Tsering fusese inițial un *trapa* la Dorje-la, dar cu cîțiva ani în urmă, plecase la Urga să studieze la *mampa tatsang*, colegiul de medicina din Urga.

– E de încredere? se interesase Christopher.

– Da, Ka-ris To-feh, e de încredere. Mai mult decît Wan Ta-po, care e la etaj.

Îi era încă imposibil să pronunțe corect numele lui Winterpole.

– Cum se numește?

– Tsering. Tsering Gyaltzen. Au fost doi frați la Dorje-la, Tsering și Tsewong. Tsewong a plecat de la Dorje-la cu puțin înainte să vii tu.

Christopher o privi cu ochii măriți. Afară, în grădină, vîntul stîrnea nori de praf gălbui.

– Am mai auzit de Tsewong. La Kalimpong, în India.

Îi povesti cu menajamente ceea ce știa despre împrejurările morții lui Tsewong.

Dar nu îi pomeni nimic despre crucea de argint găsită de Martin Cormac asupra lui.

Abia termină de povestit, cînd se auzi un ciocănit la ușa. Christopher deschise și îl văzu în prag pe îngrijitor.

– A sosit omul pe care l-ați chemat, spuse el într-o tibetană stîlcită. Vă roagă să veniți afară. Nu vrea să intre.

Chindamani veni lîngă Christopher și împreună ieșiră din odaie. Pe coridor ciorile zburau în voie, intrînd și ieșind prin geamurile sparte. Unul dintre cei doi cîini, o creatură de culoare gălbuie, cu pete pe spate, alerga înainte și înapoi, mîrînd fără noimă. În palatul lui de icoane părintele Anton cînta cu voce dogită cîntări psaltice închinare Fecioarei palestinienne.

Lîngă ușa de la intrare aștepta stînjenit un *lama* tînăr. Printr-o fereastră intrau pale de praf ce-i învăluiau picioarele. Se lăsa de pe un picior pe altul, incapabil să stea nemișcat. Tsering avea chipul prelung, cu o mină de intelectual, subțire și ascetic ca toți călugării, deși ascuțimea trăsăturilor nu se datora întru totul rugăciunii sau postului prelungit.

Chindamani îl salută protocolar. El roși și făcu o plecăciune adîncă, apoi se apropie și îi oferî un șal *khata*, pe care ea îl primi cu un surîs:

– Eu nu îți pot oferi nici un șal în schimb.

– Pentru mine este de ajuns să fiu din nou alături de dumneavoastră.

– Și mie îmi face plăcere să te revăd. Mai ai un șal pe care îl poți oferi prietenului meu Ka-ris To-feh? Este fiul lui Dorje Lama. Trebuie să fii respectuos cu el.

Tînărul își ridică încet capul și scoase un al doilea șal pe care îl așeză pe brațele întinse ale lui Christopher. Chindamani îi dădu lui Christopher șalul pe care abia îl primise, iar el îl așternu la rîndul lui pe brațele lui Tsering. Călugărul făcu o plecăciune și mai adîncă și rămase în picioare, așteptînd permisiunea de a se mișca.

– Intră, te rog, să stăm puțin de vorbă.

– Aș prefera să rămînem aici.

– Bine. Să rămînem aici. Ai făcut ceea ce te-am rugat?

Lama încuviință din cap. Capul i se mișca pe gîtul subțire ca cel al unei păsări care ciugulește semințe. Purta obișnuitele veșminte cernite și mohorîte ale unui *lama*, dar îi lipsea aerul resemnat pe care îl aveau atîția dintre confrății săi. Oricare ar fi fost motivul ascetismului său, nu prea avea de a face cu dezgustul față de viață.

„O robă galbenă nu reprezintă o garanție a misoginismului.“ Cuvintele îi veniră în minte nechemate. Nu asta spusese Martin Cormac despre fratele acestui om?

– Ce ai aflat?

– În primul rînd, trebuie să vă arăt ceva, dacă îmi dați voie.

Arată spre ceva care zăcea pe jos, la cîțiva yarzi de picioarele lui. Era un sac mic din piele, legat cu sfoară. Îl ridică și i-l întinse fără un cuvînt lui Christopher. Era un obiect rotund, de formă oarecum neregulată și destul de greu.

– Deschideți-l.

Christopher se conformă și deznodă sfoara grosolană. Sacul de piele se desfăcu, dînd la iveală un cap mic de copil, cu chipul schimonosit și mînjit de sînge. Din fericire ochii erau închiși dar, din cauza șocului, Christopher fu gata să scape din mînă obiectul macabru.

Chindamani veni lîngă el ca să vadă ce este.

– Este Samdup? întrebă Christopher, nesigur dacă a recunoscut sau nu chipul fără viață.

Chindamani își scutură capul:

– Nu, nu este Samdup. Se întoarse către Tsering: Unde ai găsit asta ?

– Generalul rus Ungern Sternberg are o cameră plină cu capete ca acesta. Toți aveau vârsta lui Dorje Samdup Rinpoche. Știe că este aici. E pe urmele lui.

Christopher așeză capul la loc și legă sacul. Nu știa unde să îl pună. Pentru o clipă avu mai degrabă senzația de absurd decît de oripilare.

– Ne poți ajuta să îl găsim înaintea lui?

– Cred că da. Unul dintre prietenii mei de la *mampa tatsang* este membru al clubului revoluționarilor înființat în urmă cu cîțiva ani de un bărbat pe nume Sukebator. Acest amic al meu are încredere în mine pentru că sînt tibetan și pentru că își închipuie că am vederi mai liberale decît alții. De cîteva zile este foarte tulburat, dar nu vrea să-mi spună din ce motiv. Totuși, mi-a spus ceva ce mi s-a părut important: „Ungern colecționează capete, mi-a spus. Caută un băiat, un *khubilgan*, dar nu îl va găsi. Băiatul este în siguranță, dar Ungern nu își va da seama decît atunci cînd va fi prea tîrziu.“ Mi-a spus unde au fost adunate capetele și am reușit să iau unul, să vi-l arăt. Nu era nici un paznic, le aruncaseră pur și simplu într-o cameră, să putrezească. Vi l-am adus ca dovadă că povestea prietenului meu este adevărată.

– Ce înseamnă *khubilgan*?

– Este termenul mongol pentru *trulku*, explică Tsering. Glasul lui era mai proaspăt, lipsit de inflexiunile pompoase pe care Christopher le observase la alți călugări tibetani. De fapt, nu e nici o diferență. Dar prietenul meu a spus „*khubilgan gegen*“, ceea ce înseamnă „luminată reîncarnare“, așa că mi-am dat seama că este vorba de cineva de rang înalt. Cineva ca Maidari Buddha.

– Prietenul tău ți-a destăinuit și unde este ținut băiatul?

Tsering scutură din cap:

– Nu. Dar cred că știu unde au loc întrunirile acestui club al revoluționarilor. În imediata apropiere a aleiilor mai mici din Ta Khure există o iurtă spațioasă. L-am văzut de câteva ori pe prietenul meu pe acolo. Dacă acela este sediul lor central, este posibil să-l țină pe stăpînul Samdup acolo.

Christopher căzu pe gânduri. Nu era exclus ca Tsering să aibă dreptate și băiatul să se afle la Urga, așteptînd următoarea mutare a lui Zamiatin.

– Prietenul tău a pomenit cumva și de un alt copil, de un alt avatar? De avatarul *pee-ling*?

– Nu înțeleg. Vreți să spuneți de un *trulku* ca Dorje Lama?

– Da. Este nepotul lui Dorje Lama. Este fiul meu.

Lama scutură din cap:

– Nu. Mi-a zis doar de un *khubilgan*. Cred că se referea la un tibetan. Nu mi-a pomenit nimic de un *trulku pee-ling*. Îmi pare rău.

Cu blîndețe, Chindamani îi luă mîna într-a ei:

– Va fi și el acolo, Ka-ris. Te rog, nu te îngrijora.

Christopher îi strînse mîna:

– Știu. Dar acum, că sîntem atît de aproape, încep să devin din ce în ce mai nerăbdător. Se întoarce spre Tsering: Cînd puteam arunca o privire la ceea ce se petrece în iurtă?

– Cît mai repede. Nu avem mult timp la dispoziție.

– De ce nu?

– Vă va explica Doamna Chindamani.

Christopher o privi derutat.

Chipul lui Chindamani deveni grav. Își mușcă buza ușor:

– Este vorba despre o profecie, Ka-ris. Maidari Buddha trebuie să își facă apariția la Festivalul Parinirvana.

– Parinirvana ?

– Este ultima intrare a zeului Buddha în *nirvana*, starea de beatitudine cerească. Festivalul comemorează ziua morții lui pămîntene.

– Ce spune această profecie?

Ea îi aruncă o privire lui Tsering, apoi își întoarse ochii spre Christopher:

– Spune că Buddha noii ere trebuie să își facă apariția în ziua morții ultimului său avatar. Sînt o singură persoană. Buddha, cel care intră în *nirvana* trebuie să revină din starea de beatitudine pentru a salva omenirea. Se spune că se va întoarce pe pămînt în Templul Maidari de la Urga.

– Și dacă nu își face apariția în ziua aceea ?

Chindamani șovăi:

– Va trebui să moară, pentru a putea renaște din nou. Dacă nu este proclamat, se va întoarce în starea de *nirvana* și va alege un nou purtător uman pentru următoarea sa reîncarnare.

– Dar dacă Samdup nu poate să apară anul acesta, de ce nu ar putea să o facă anul viitor? Sau peste doi ani?

Chindamani clătină din cap. O cioară trecu peste capul ei, stîrnind un nor de praf cu aripile negre și zdrențuite:

– Trebuie să se întîmple anul acesta. Glasul lui Chindamani abia dacă era mai mult decît o șoaptă: Îți aduci aminte, cînd erai la Dorje-la, tatăl tău ți-a povestit despre o altă profeție? „Atunci cînd Dorje-la va fi condus de un *pee-ling*, lumea va fi guvernată de la Dorje-la.“

Christopher dădu din cap. Își aducea aminte:

– Da. Se referea la fiul fiului unui *pee-ling*. El credea că se referă la William.

Ea îi zîmbi:

– Cred că avea dreptate. Versul spune: „În anul în care fiul fiului unui *pee-ling* va veni în Ținutul Zăpezilor, Maidari își va face apariția. Va fi ultimul și cel mai măreț stareț al Dorje-la.“ Acum înțelegi? Acum înțelegi de ce trebuie să apară în acest an?

Christopher nu zise nimic. O privi lung, privi raza de lumină cu particule mici de praf care îi brăzda fața, îi privi părul negru ca o prevestire, care îi încadra chipul. În spatele ei călugărul cel

slab stătea retras în umbră, privindu-l țintă pe Christopher. Se simțea ca o jucărie, trecut din mână în mână, aruncat de colo-colo de forțe dincolo de închipuirea lui:

– Când are loc festivalul acesta? Spuneai că în curînd. Mai avem timp?

Chindamani îl privi drept în ochi. La capătul coridorului o cioară croncăni și își flutură aripile.

– Mîine. Festivalul începe mîine, în zori.

56

Cînd ajunseră la Ta Khure era deja întuneric. Era o beznă neliniștitoare, care stîrnea frica. Pe străzi zăceau cadavre, lăsate la discreția cîinilor, cu perne așezate sub cap și cărți de rugăciune între degetele reci. Așa era obiceiul.

Sfătuiți de Tsarong, plecaseră de la consulat pe jos, preferînd să nu atragă atenția mergînd călare. La început, Winterpole refuzase să meargă cu ei, dar Christopher insistase să îi însoțească. Nu avea încredere să îl lase singur.

Zidurile orașului sfînt îi înghițiră treptat, pe măsură ce se înfundau pe străduțele tăcute, îndreptîndu-se către centru. Templele luminate de lămpi tremurătoare răsunau de incantații. Peste tot călugării se pregăteau pentru festivalul de a doua zi. Pe străzile mai mari mulți pelerini mergeau, șchiopătau sau se tîrau încă spre palatul de iarnă al lui Khutukhtu.

Nu înțelegeau prea bine cum reușea Tsering să găsească drumul pe aleile întunecate din Khure, unde nu există nici o licărire de lumină; dar părea că nu șovăie, ca și cum ar fi avut agerimea ochilor de bufniță sau de pisică. Luna nu se ridicase încă pe cer, iar lumina palidă a stelelor nu era de mare folos pe străduțele strîmte și înghesuite pe care treceau încet și cu pași nesiguri.

Tsering și Christopher mergeau în față, în timp ce Chindamani și Winterpole le asigurau spatele. În drum spre Ta Khure, Christopher îi povesti călugărului în ce împrejurări murise fratele său. Nu îi destăinui că Tsewong se convertise la creștinism, nici că murise purtând un crucifix de argint care aparținuse odinioară tatălui lui Christopher. „Nu abatelui de la Dorje-la, gândi Christopher, ci tatălui meu, care a murit cu adevărat în mijlocul zăpezilor de dincolo de Nathu-la.”

– Nu știu de ce s-a sinucis, recunosc Christopher. Nu a lăsat nici un mesaj, nici o explicație. Poate că știe misionarul la care a locuit. Dar el a negat că l-ar fi cunoscut pe fratele tău.

– Da, mă așteptam la asta; că în final se va dezice de el.

– Nu înțeleg. Vorbești de parcă l-ai cunoaște. De parcă l-ai cunoaște pe Carpenter.

Tsering dădu din cap, o siluetă întunecată în întunericul din ce în ce mai dens:

– Da, l-am cunoscut. A venit o dată la Dorje-la. Nu știați asta? Cam cu șase ani în urmă, cu aproximativ un an înainte de plecarea mea din Tibet la studii. Poate că a mai fost după aceea. Vă poate spune Domnița Chindamani.

– Nu i-am vorbit niciodată despre el. De ce a venit la Dorje-la?

Călugărul nu-i răspunse, dar își încetini pașii:

– Auzise, nu știu de unde, că abatele de la Dorje-la este un *pee-ling*, care a fost pe vremuri creștin. Poate credea că abatele mai era creștin, că era un fel de misionar ca și el, nu știu. În orice caz, a venit la noi în miezul verii, cerînd să fie primit în *gompa*. A stat cîteva săptămîni: avusese o călătorie grea, era obosit și avea febră. După ce s-a odihnit și s-a tratat cu ierburi, i s-a permis să intre la Dorje Lama. Au discutat o zi întreagă. Apoi Kab-pin-the s-a întors și a spus că vrea să plece. Abatele i l-a dat pe fratele meu drept călăuză, să-l conducă prin trecători pînă la Sikkim. Mergea mai încet acum, urmărind parcă întunericul ce se aduna în jurul cuvintelor, amintirea fratelui său

învăluită de calmul înnoptării: După ce s-a întors am stat mai mult de vorbă cu Tsewong. Mi-a spus că dascălul *pee-ling* l-a convertit la credința lui, că a devenit creștin. După aceea nu a mai părut niciodată împăcat cu sine. Credința aceasta străină, povestea asta cu zeul muribund și cu lumea care renaște dintr-o baie de sânge era pentru el o povară. Nu fusese niciodată mulțumit de viața de călugăr, dar nici noul său crez nu părea să îl facă fericit. În el se dădea o luptă, ca și cum mila pentru toate acestea l-ar fi măcinat din afară. Cred că o dată i-a spus abatelui de dilema cu care se confruntă, dar nu mi-a povestit niciodată ce s-a petrecut între ei.

Christopher simți pe piept apăsarea crucifixului de argint. Își dădea seama cât de bine a înțeles tatăl lui situația în care se zbătea Tsewong.

Continuau să meargă în întunericul din ce în ce mai apăsător. Winterpole făcu schimb de locuri cu Christopher, dându-i voie să meargă alături de Chindamani.

Chindamani mergea strâns lipită de Christopher, ținându-l de mână, căutînd siguranță, căldură sau ceva ce el, în starea de nervozitate în care se afla, nu se simțea capabil să îi ofere. Odată, cînd s-au oprit într-o intersecție strîmtă, invadată de parfumul unor flori nevăzute, buzele ei le întîlniră pe ale lui. Nu știa dacă îi dezvăluisese lui Tsering natura relației dintre ei; dar înainte de a se întuneca observase că tînărul călugăr se purta cu aceeași reverență cuvenită avatarului zeiței Tara.

În ceea ce îl privea, lui Christopher i se părea mai ușor să se poarte cu Chindamani ca și cu oricare altă femeie obișnuită. Se gîndea la ea cu mai puțină teamă decît înainte. Departele de Dorje-la, zeița din ea era, oarecum, ascunsă. Sau poate că nu asta era expresia corectă! Cîmpiile deschise și priveliștile neli-niștitoare ale Mongoliei păreau să fi risipit impresia de infatuare naivă care îi fusese insuflată la adăpostul zidurilor înguste și a camerelor umbrite, pictate, ale mănăstirii.

Găsiră adăpostul fără prea mare greutate, deși de afară Christopher nu își dădea seama prin ce se deosebea de atâtea altele. În realitate, Urga nu era altceva decât o așezare nomadă mai mare, care căpătase un statut permanent. Multe dintre templele sale erau amenajate în corturi care puteau fi demontate și mutate altundeva în caz de nevoie. Iar majoritatea clădirilor erau *ger*, iurte circulare din pînză groasă de fetru, întinsă pe stîlpi groși din lemn de gutui.

Zidul nu era greu de escaladat: fusese ridicat mai degrabă pentru a feri așezămîntul de ochii curioșilor, decât de hoți. Chiar și în vremuri tulburi ca acestea tîlhăria era un delict neobișnuit. Se lăsară să alunece peste zid, la adăpostul umbrelor, privind în jur și încercînd să surprindă orice semn de viață. Christopher luase cu el un pistol pe care îl găsisese la consulat. Îl ținea pregătît, deși se ruga să nu fie nevoit să îl folosească. Nu dorea decât să îl găsească pe Samdup și, dacă se afla acolo, pe William, și să îi scoată de acolo în liniște, fără zarvă. Zamiatin mai putea să aștepte. Christopher bănuia că fără Samdup nu putea face nimic.

În fața lor, aproape invizibile, se ridicau două *ger*, unul mai mic, iar celălalt mai spațios decât cele obișnuite. Ieșeau în evidență în întuneric, niște construcții albe, cu formă de dom, care păreau oarecum sufocate de zidurile din jur.

— Care dintre ele? îi șopti Christopher lui Tsering.

— Cea mai mare. În cea mai mică se păstrează, probabil, combustibilul și proviziile. Băiatul ar putea fi în *ger* cel mare sau în casa de lemn din spate, nu am de unde să știu. Să încercăm mai întîi în *ger*.

Porniră spre *ger* în vîrfurile picioarelor, aplecați mult în față. Pămîntul era foarte argilos, tare și înăbușea zgomotul pașilor. Dinspre cort nu răzbătea nici un zgomot. Din depărtare se auzea lătratul cîinilor care dădeau tîrcoale prin oraș în căutare de hrană; era din belșug.

Deodată Tsering se opri, încremenit. Le făcu semn lui Christopher și lui Chindamani să se lase pe vine. În colțul dispre sud-est al cortului, unde se afla ușa, se profila silueta ștearsă a unui bărbat. Era sprijinit de ceva care putea fi o pușcă și părea că stă de pază.

– Ocoliți prin spate. Așteptați-mă acolo.

Se îndepărtă în întuneric fără zgomot.

– Mergeți voi doi, șopti Winterpole. Eu merg după călugăr, îi păzesc spatele cît timp e în recunoaștere.

Winterpole dispăru după Tsering. Christopher și Chindamani ocoliră, precauți, latura curbă a cortului. Acolo era și mai întuneric. Se ghemuiră, ascultînd.

Deși li se păru că trecuse mult timp, după cinci minute Tsering reveni:

– Nu e decît un paznic. Putem intra pe sub cort: e fixat doar cu buștenii pentru iarnă.

Se aplecă și începu să dea la o parte buștenii de pe *khayaa*, marginea inferioară a țesăturii groase de fetru. Christopher începu să îl ajute:

– Unde este Winterpole?

Tsering se uită la el:

– Nu e aici?

– Nu, s-a dus după tine, să te acopere.

Tsering puse jos bușteanul pe care îl ținea în mînă:

– Nu a venit după mine. Am crezut că a rămas cu voi.

Priviră în jur, dar Winterpole nu se vedea nicăieri.

– Nu-mi place, îi zise Christopher lui Chindamani. Știam că nu pot avea încredere în el. Unde crezi că s-a dus?

– Ar putea fi oriunde. Dar cred că trebuie să ne grăbim.

Se aplecă și începu să îi ajute să înlăture ultimii bușteni. Nu dură mai mult de o clipă să ridice marginea *khayaa*-ei. Din interiorul iurtei răzbătea o lumină difuză.

Christopher intră primul, ținând pistolul pregătit în mână. Tsering și Chindamani veneau după el. Nici unul dintre ei nu era înarmat.

Interiorul iurtei nu avea nimic deosebit: în mijloc era o vatră în care ardea un foc zdravăn, iar în fața acestuia erau întinse niște covoare pe care erau azvîrlite cîteva perne. Pe lîngă pereți erau aliniate mai multe scrinuri și măsuțe, iar în dreapta ușii se înălța un altar frumos ornat al lui Buddha. Singurele surse de lumină erau cîteva lămpi.

Christopher porni tîrîndu-se pe genunchi și pe coate. La prima vedere iurta îi păruse goală, dar apoi desluși două siluete mici, așezate pe pernele de lîngă ușă. Inima începu să-i bată cu putere cînd îl recunoscuse pe William și, alături de el, pe Samdup. Copiii erau păziți de un gardian mongol. Stătea cu spatele la Christopher și părea că moțăie. Din spatele umărului stîng se ițea țeava unei puști.

Christopher continuă să înainteze. Deodată, încremeni. William îl observase. Disperat, Christopher îi făcu semn să nu se miște. Dar William nu putea să își înfrîneze bucuria. Întinse mîna spre Samdup și îi arătă în direcția în care se afla Christopher.

Se întîmplă ceea ce se aștepta Christopher: agitația neașteptată a băieților atrase atenția paznicului. Se îndreptă și, întorcîndu-se, îi observă pe Christopher și pe însoțitorii lui.

Paznicul scoase un strigăt și ridică arma. Trase două împușcături la nimereală, fără să țintească precis. Glonțul trecu razant pe lîngă Christopher, oferindu-i răgazul să se ghemuiască. În timp ce paznicul se pregătea să țintească încă o dată, Christopher trase. Bărbatul se clătină și se prăbuși cu spatele peste altar, aruncînd obiectele de pe el în toate direcțiile.

Pînza care ținea loc de ușă se dădu la o parte și gardianul care stătuse de pază afară intră, alergînd. Christopher trase înainte ca ochii acestuia să se poată obișnui cu lumina din interior.

— Repede, țipă, alergînd spre băieți. Trebuie să ieșim de aici înainte de a mai veni cineva.

Dar cu toată graba, nu se putu abține să nu îl îmbrățișeze pe William și să se asigure că era nevătămat. Chindamani veni alergînd din spatele lui, îl luă pe Samdup în brațe și îl ridică în sus.

De afară se auziră voci. Christopher îl lăsă pe William jos și alergă spre ușă.

— Vino, zise, luîndu-l pe William de mîină, hai, să mergem!

Dar William îl privi cu lacrimi în ochi:

— Nu pot, privește!

Christopher privi în jos spre locul arătat de William. Glezna băiatului era prinsă într-un belciug de fier, de care atîrna un lanț. Lanțul era bine fixat de un scrin greu, aflat la cîtiva pași distanță. Samdup fusese imobilizat în același fel.

Christopher lăsă să-i scape un strigăt de furie. Se aplecă și ridică arma paznicului ca pe un ciocan, încercînd să sfărîme lanțul.

În clipa aceea de afară se auziră zgomote de oameni care veneau în fugă. Perdeaua se ridică și în cadrul ușii apărură cîtiva bărbați. Erau cu toții înarmați. Ultimul ținu perdeaua ridicată. O clipă după aceea în cort intră Nikolai Zamiatin.

— Ai sosit chiar la timp pentru petrecere. Festivalul începe peste cîteva ore. Am organizat o sărbătoare.

57

Scuipase deja de atîtea ori sînge, încît vederea lui din nou, în bol, nu îl înspăimînta. Mai presus de orice, îl înfuria, îl făcea furios, dar neputincios, pentru că era propriul său trup cel care se răzvrătea și nu își putea ordona sieși să fie scos afară și împușcat. Intenționase să moară pe cîmpul de luptă, chiar dacă pentru asta ar fi fost nevoie să se tîrască acolo în genunchi; dar acum, de fiecare dată cînd expectora sînge, în minte i se înfigea ghimpele îndoielii. Era posibil ca boala care îi mînca plămîinii să

îl păcălească, în cele din urmă, și să îi zădărnicească moartea eroică la care visa. Nu era nimic glorios în a scuipa lichidul acela roșiatic într-un bol metalic.

Băiatul reușise să îi scape din capcană. Din rapoartele care începuseră să îi parvină reieșea că băiatul și bărbatul cu care călătorea reușiseră să traverseze întinderea vastă de pământ dintre Uliassutai și Urga și, după toate probabilitățile, se aflau deja acolo, în oraș, ascunși în mijlocul mulțimii, necunoscuți, străbătînd străduțele întunecoase înainte de răsăritul soarelui.

Îi fuseseră expediate capete, zeci de capete mititele, atît de multe, încît ar fi putut umple zece cufere de cupru sau chiar mai multe și totuși băiatul îi scăpase. Capetele soseau zilnic, cusute în săculeți din piele sau iută, mînjite de sînge uscat și lipicios, iar în urma lor soseau rapoarte care făceau referire la informații verbale sau indicau prezența mai departe, spre est, a băiatului ascuns în iurte izolate, așezate departe de drumurile circulate.

Și totuși puștiul îi dejucase toate eforturile de a-l captura, iar acum se pregătea să îl înfrunte aici, în inima regatului său. Era timpul să stea din nou de vorbă cu Khutukhtu. Era timpul să îl avertizeze în legătură cu consecințele pe care le-ar avea de suferit în cazul în care nu-l găsea pe băiat în următoarele patruzeci și opt de ore.

Se auziră pași apropiindu-se de intrarea în iurtă și acoperi grăbit bolul cu un șervet. Îl auzi pe gardian luînd poziția de drepti, apoi o voce ordonîndu-i pe loc repaus. Perdeaua de la ușă se dădu la o parte și în cort intrară doi bărbați: Sepailov și un european îmbrăcat în costum alb. De ce nu era în stare Sepailov să se ocupe singur de oamenii aceștia? Știa bine că nu are nevoie de permisiunea nimănui pentru a pune să fie biciuit sau, de ce nu, spînzurat un om.

Sepailov salută destul de neglijent, gîndi Ungern. Uniforma colonelului era soioasă și ruptă pe alocuri. Numai pentru asta și ar fi meritat să fie împușcat, decise Ungern. Îi ura pe ruși, în special pe militari. Nu visa decît să se războiască cu

buriații, cu ceakirii și cu tătarii. Restul se puteau duce la dracu, puțin îi păsa. Erau doar niște pasageri, dintre care unii nici măcar nu-și plăteau dărilor.

– Ce dorești, colonele Sepailov? Cine este bărbatul acesta? De ce l-ai adus la mine?

Sepailov înghiți în sec. Observase bolul de pe masă, alături de un vraf de hîrtii pe care i le adusese el mai devreme baronului, să le semneze. Ungern își închipuia că nimeni, în afară de el și de medicul taberei, nu știa de boala lui. Dar Sepailov știa. Și mai știa că, de cîte ori scuipa sînge, comportamentul lui devenea și mai imprevizibil decît de obicei.

Winterpole nu așteaptă să se facă prezentările.

– Numele meu este maior Simon Winterpole de la Serviciul Britanic de Contrainformații. Domnule general, poate vă amintiți că ne-am întîlnit în urmă cu peste un an, cînd v-am vizitat la Dauria. Pe vremea aceea, mă aflam în misiune oficială la Ataman Semenov. Acordam ajutor oamenilor dumneavoastră în lupta noastră comună împotriva bolșevicilor.

– Va trebui să mă scuzați, domnule maior, dar nu îmi aduc aminte de dumneavoastră. Viața era foarte agitată la Dauria. Mă întîlneam în fiecare zi cu zeci de oameni. Veneau reprezentanți ai mai multor puteri străine. Și-acum, poate ați vrea să-mi explicați ce caută un agent al Serviciului Britanic de Contrainformații la Urga. Fără permis de intrare.

– Dar v-am trimis o telegramă acum aproape două săptămîni. Trebuie să fi fost informat de sosirea mea!

– Nu, domnule, scutură Ungern din cap, nu am primit nici o telegramă de la dumneavoastră sau de la oricine altcineva de la Serviciul Britanic de Contrainformații.

Băgă mîna în buzunarul tunicii și scoase o tabacheră de argint. Băgă de seamă că monograma familiei, gravată pe ea, se uzase mult. Poate că așa și trebuia să fie: el avea să moară, cu siguranță, fără urmași. Scoase o țigară și o aprinse repede, străduindu-se să-și ascundă tremurul mîinii.

– Înțeleg. Winterpole începea să se întrebe dacă făcuse bine venind direct la Ungern. Ei bine? Aștept o explicație din partea dumneavoastră. Sînt un om foarte ocupat, domnule maior. În momentul de față nu știu despre dumneavoastră decît că sînteți un spion autodeclarat, care acționează nu se știe exact de cînd într-o zonă aflată sub jurisdicția mea. Cred că sînteți dator să-mi dați niște explicații.

– Vă asigur, domnule general, că nu mă aflu aici în misiune de spionaj. Funcția mea în cadrul Serviciului de Contrainformații este de natură pur administrativă.

Ungern scoase un fuior subțire de fum cenușiu:

– Asta înseamnă că puneți pe alții să facă treburile murdare în locul dumneavoastră.

– Asta înseamnă că am dreptul să port negocieri cu reprezentanții puterilor străine. Înseamnă că am venit în Mongolia exact cu scopul de a vă face o ofertă de ajutor economic și militar din partea Coroanei Britanice.

Generalul ridică o sprînceană:

– Adevărat? Sper că aveți la dumneavoastră scrisorile dumneavoastră de acreditare.

– Desigur!

Winterpole dădu să bage mîna în buzunarul sacoului.

– Deocamdată nu îmi sînt necesare, domnule maior. Și-acum aș dori să-mi spuneți cum se face că mă vizitați așa, pe nepusă masă?

Winterpole îi răspunse cu ceea ce, spera el, putea fi numit un zîmbet:

– Am venit aici în seara aceasta să vă dau niște informații. Informații care cred că sînt importante pentru dumneavoastră. Referitoare la un băiat. Mai exact, la doi băieți.

Observă că nimerise în plin: atitudinea gravă a lui Ungern se clătină vizibil. Tresări ca și cum englezul ar fi ridicat palma să îl lovească:

– Continuă.

Stinse țigara cu degete tremurînde și aprinse imediat alta.

– Știu unde îi puteți găsi pe băieți... asta, dacă vă mișcați repede. Vă pot conduce acolo în noaptea aceasta. Dacă aveți noroc, veți putea pune mîna și pe cel mai important agent al Cominternului din regiunea aceasta. Și poate și pe mai mulți aliați mongoli.

Ungern abia respira. Dacă englezul spunea adevărul...

– Dar dumneavoastră ce doriți în schimbul acestei informații?

– Aprobarea dumneavoastră de a colabora. În schimbul ajutorului economic și militar. Marea Britanie vă va recunoaște pe dumneavoastră sau pe cine doriți să numiți ca șef al statului mongol. Sîntem dispuși să vă investim în funcție aici, la granițele cu Rusia, ca să fiți pregătiti pentru ziua în care vă veți putea reclama drepturile. Informația pe care v-am dat-o în această seară nu este decît un început, o dovadă a bunelor noastre intenții, nimic altceva. Acceptați sau nu, dumneavoastră decideți.

– Unde sînt băieții?

– La Ta Khure. Sînt ținuți într-un ansamblu de clădiri, la vreo două străzi distanță de templul Tokchin. Este o iurtă spațioasă, pe care mongolii o numesc pare-mi-se „Douăsprezece *khana*“. Iar în spatele ei este o locuință de vară.

Ungern îl privi pe Winterpole în ochi:

– Cunoști locul, Sepailov?

– Da, domnule. Îl ținem sub observație de cîtva timp. Mie mi se pare foarte plauzibil.

– Bine! Trimite imediat un detașament de oameni acolo. Ordonă-le să-i captureze pe toți vii, dacă este posibil, în afară de cei doi băieți. Ei trebuie să fie împușcați pe loc. Nu accept să se codească vreunul. Cel mai bine ar fi să trimiți soldați ruși să facă treaba.

– Am înțeles, domnule. Mă ocup imediat.

Salută și dădu să plece.

– Colonele!

Sepailov se întoarce din nou.

– Înainte de a pleca, du-l pe omul ăsta afară și dă ordin să fie împușcat. Fă-o chiar tu, dacă ai timp.

Winterpole protestă, apoi rămase în poziție de drepti:

– Îmi permiteți să vă întreb ce înseamnă asta? Sînt reprezentantul guvernului Maiestății Sale. Am imunitate diplomatică. Comportamentul dumneavoastră este total neadecvat, domnule general.

Ungem se ridică și se aplecă peste masa de scris. Winterpole tăcu brusc. Se înrolase într-o armată de cristal pur și descoperise că, în adîncul inimii, era tot atît de fragil și de vulgar ca toți ceilalți. Atunci cînd se sparge, sticla se transformă în cioburi, nu crapă precum lemnul.

– Domnule maior, nu ești diplomat. După cum ai recunoscut chiar dumneata, ești agent de contrainformații. Nu e treaba mea să judec dacă ești spion sau administrator de spioni. Datoria mea aici este de a anihila trei grupări: bolșevicii, evreii și agenții străini.

– Pentru numele lui Dumnezeu, generale. Sîntem de aceeași parte a baricadei!

– Nu mai sîntem.

– Cum adică, „nu mai sîntem“?

– Cum ai înțeles. Guvernul dumitale tocmai a încheiat un acord comercial cu sovieticii: a fost semnat în martie. Sper că n-ai să pretinzi că nu ai știut.

– Vă asigur că eu...

– A fost semnat pe data de 6 martie de compatriotul dumneavoastră, domnul Lloyd George și de Krasin, reprezentantul Sovietelor. Delegației Comerciale ruse i s-a acordat deja statut permanent la Londra. Următorul pas va fi recunoașterea diplomatică. Vreți să spuneți că nu aveți cunoștință de toate acestea?

– Am plecat de la Londra cu mult timp înainte de aceste evenimente. Nu s-a gîndit nimeni să mă informeze. Trebuie să fie o greșeală.

– Nu este nici o greșeală. Dumneavoastră sînteți, nu-i așa, una dintre cele două persoane vinovate de moartea generalului Rezhuhin și a șapte militari din subordinea sa, într-o tabără aflată la o distanță de cinci zile de mers spre sud de aici? Inițial, nu ați fost arestat de general pentru că ați urmărit pe ascuns execuția unui grup de bolșevici infiltrați?

Winterpole se străduia să stea drept, dar pămîntul îi fugise de sub picioare. Simți mîinile puternice ale lui Sepailov lăsîndu-se pe umerii lui și țintuindu-l locului. Începea să-și piardă cumpătul. Dintr-o clipă în alta se va sparge în mii de fragmente.

Ungern ieși de după birou:

– Te rog, colonele, vezi să nu dureze prea mult. Pînă la miezul nopții băiatul trebuie să moară.

Porni spre ușă și ieși. Sepailov cuprinse cu palma gîtul lui Winterpole:

– Calmează-te, domnule maior, șopti, dacă nu te zbați, nu o să te doară.

58

Uneori ticăitul ceasului îl liniștea, alteori îl deprima și atunci se refugia în odăile mai retrase ale palatului, unde timpul părea să stea pe loc. În seara aceea nu simțea durere, nici plăcere și își dădu seama că îmbătrînește. Avea cincizeci și unu de ani, dar se simțea mai bătrîn și mai trist decît ar fi trebuit la vîrsta aceea.

Mîine va trebui să joace din nou rolul zeului, în fața mulțimii care se aduna deja afară, în întuneric, să primească binecuvîntarea lui. Un cordon roșu, din mătase, se întindea de la tronul lui, pe toată lungimea palatului, peste zidul înconjurător și pînă în strada lată de afară. Va trebui să petreacă toată dimineața ținînd capătul cordonului în mînă, în timp ce pelerinii se vor înghesui prin noroaie și gunoaie, ca să atingă

capătul celălalt. Aveau credința fermă că binecuvîntarea lui putea trece prin cordonul de mătase, ștergîndu-le toate păcatele, anihilînd toată *karma* negativă pe care o acumulasera. Era o farsă; dar era singura pe care o cunoștea.

Era orb de cîțiva ani. Medicii spuneau că era din cauza excesului de alcool, dar el punea puțin preț pe sfaturile lor și continua să bea fără să-i pese. Cel puțin era o consolare pentru starea în care se afla. Îi plăcea mult *maygolo*, un rachiu dulce, cu anason pe care negustorii chinezi îl vindeau îmbuteliat în sticlute mici, pîntecoase; îi plăcea și coniacul franțuzesc, pe care îl primea de la Ungern atunci cînd acesta avea posibilitatea să îi trimită cîte un transport, ceea ce nu se întîmpla prea des; dar, mai presus de toate, îi plăcea vinul *boro-darasu*, pe care chinezii obișnuiau să i-l trimită de la Peking. Toate acestea îi deschideau un fel de perspectivă, sau cel puțin îi ofereau o scînteie de lumină în beznă care îl înconjura.

Dar ura infirmitatea aceasta. Îl priva de bucuria de a admira toate frumusețile pe care le adunase în jurul lui, în decursul anilor. Lumea era atît de minunată, iar el văzuse atît de puțin din ea! Își petrecuse toată viața închis în mănăstiri și palate din care îi era interzis să iasă în lume; dar el reușise să aducă lumea la el.

Secretarii lui se culcaseră. Soția se distra cu noul amant, în propriul ei palat, dincolo de zidurile palatului Ta Khure; probabil că îi va acoperi sînii cu ulei parfumat și îi va unge coapsele cu esență din lemn de santal. Învățăceii lui se rugau sîrguincioși, pregătindu-se pentru festivalul de a doua zi. Singur, porni să cuture camerele și coridoarele reședinței sale particulare, atingîndu-și trecutul cu degete îndurerate.

Toate erau adunate aici: farfurii peste farfurii din porțelan de Sevres, din care nu mîncase niciodată, acoperite acum de o peliculă de praf; pianе la care nu învățase niciodată să cînte, crăpate și dezacordate de trecerea timpului; ceasuri de toate formele imaginabile, cu limbile așezate la toate orele posibile;

albume cu coperte din fildeș și malahit, din sidef și argint, din agate, onix, jad și piele frumos decorată de maeștrii ruși, din catifea albastră, roșie și violetă, înțesate cu fotografiile șterse ale celor morți și ale celor vii; pahare de lichior, cupe de șampanie, sfeșnice din aur, argint și sticlă, în care nu mai ardeau lumînări de ani de zile; casete pentru țigări, pentru cărți de joc, tocuri de ochelari din carapace de broască țestoasă și filigran de aur și argint; telescoape prin care privise odată stelele, acum părăsite și acoperite de praf. Vise și amăgiri, capabile să facă fericit un zeu și să obsedeze gândurile unui om. Atinse cu degetul butucănos un set de clopoței japonezi. Clinchetul lor răsună în aerul stătut ca cel al unor cristale de gheață căzînd.

Pe măsură ce sunetul se stingea, altul îi luă locul. Pași, pași grei. Nu aștepta pe nimeni la ora aceea. Cu atît mai puțin acolo, în apartamentul lui particular, unde nu pătrundea nimeni fără permisiunea lui. Zgomotul de pași se amplifică, amortizat de covoarele groase ce acopereau podelele fiecărui etaj. Vizitatorii nu erau pelerini care doreau o audiență particulară; pelerinii ar fi pășit în vîrfurile picioarelor sau s-ar fi tîrît pe coate și genunchi. Pașii se opriră la cîteva picioare distanță de el. Se întoarse.

– Sfinția Ta, îmi cer iertare că vă deranjez, dar cineva vrea să vă vorbească. Vă rog să ascultați ceea ce dorește să vă spună.

Recunosc vocea. Era Bodo, un *lama* de rang înalt, care fusese pentru scurt timp secretarul lui. Ce căuta aici? Înainte de a apuca să-i răspundă, auzi o altă voce. Nu era sigur, dar parcă mai auzise glasul acela.

– Sînteți *khubilgan*-ul Jebtsundamba Khutukhtu, Bogdo Han, cel cunoscut sub titulatura imperială „Cel Preaslăvit“?

Dădu din cap. Era sigur că vocea îi era cunoscută.

– Cine crezi că aș putea fi?

– Atunci sînt mandat să vă anunț, din partea Guvernului Provizoriu al Poporului Mongol și a Comitetului Central al Par-

tidului Revoluționar că, din acest moment, sînteți pus sub arest la domiciliu și veți rămîne consemnat în acest palat pînă se va lua o hotărîre în privința sorții dumneavoastră. Ați înțeles?

Dădu din nou din cap:

– Da. Înțeleg perfect. Recunosc vocea, dar nu îmi amintesc numele dumneavoastră. Cine sînteți?

Omul părea nervos, ca și cum ceva nu ar fi fost în regulă:

– Numele meu este Nikolai Zamiatin, reprezentantul buriat al Cominternului. Ne-am întîlnit anul trecut, cînd am venit aici să negociem despre eventualul dumneavoastră rol în revoluția ce urma să izbucnească. Atunci m-ați refuzat. De data asta nu mă veți mai respinge.

– Da, îmi amintesc de dumneavoastră. Spuneți ceva despre trecerea puterii în mîinile poporului. Dar n-aveam ce putere să acord: chinezii dețineau puterea. Iar acum voi mi-ați luat și fărîma de putere pe care am putut-o avea. Cine va fi noul conducător? Dumneata?

– Poporul va guverna singur.

– Da. Dar cine va conduce poporul?

– Pierdem timpul. Am dat deja dispoziție secretarilor dumneavoastră să vă pregătească biroul. Trebuie să semnați niște hîrtii.

Nu se clinti.

– Ați ajuns devreme. Nu vă așteptam decît mîine. Din cîte am înțeles, voiati să mă arestați după ceremonia de la Tsokchin. S-a întîmplat ceva, de v-ați schimbat planurile?

Se lăsă o tăcere grea. Și-l imagină pe buriat privindu-l fix. Cînd vorbi din nou, glasul îi era și mai agitat:

– De unde aveți informația aceasta?

– Eu știu totul. Nu ți-a spus nimeni?

Surise calm. În mod bizar, nu-i era teamă. În definitiv, mai trecuse prin asta. Iar de data aceasta avea măcar mulțumirea că cei care l-au capturat erau mongoli. Totuși, păcat că au venit în seara aceea. Asta îi cam strica planurile.

Cineva se apropie de el și îl luă de braț.

– Veniți cu mine, maiestate.

Era Bodo. Glasul îi trăda stînjeneala. Bodo nu avea să mai reziste mult. Avea să fie printre primii care vor pieri, cînd se vor ridica ghilotinele. „Ce păcat, medită, aș fi vrut să văd cum funcționează o ghilotină.“ Îi plăceau construcțiile mecanice și auzise că ghilotinele erau foarte eficiente. Poate că ar fi putut cumpăra una. S-ar distra un timp. Apoi își aminti că este orb.

Porniră, braț la braț, în josul coridorului. În fața lor auzea mai multe perechi de picioare tropăind. Cînd necunoscuții intraseră în cameră, își făcuse socoteala că trebuie să fie vreo opt persoane. Una dintre ele era femeie. Și mai erau doi copii.

Ajunseră în birou în mai puțin de un minut. Bodo îl ajută să își găsească scaunul, deși s-ar fi descurcat perfect de bine și fără ajutor. Altcineva deschise dulăpiorul în care își păstra băuturile și scoase un pahar și o sticlă.

– Eu aș dori niște porto. Sticla este pe raftul de sus.

Făcuse cunoștință cu alcoolul în urmă cu doisprezece ani, mulțumită unui explorator englez pe nume Barnaby sau Farnaby sau ceva de genul acesta. Barnaby îi trimisese mai multe lădițe din ceea ce numea el „recolta rubinie“ prin intermediul *amban*-ului chinez, care păstrase două pentru el. Îi mai rămăsese o cutie sau două, dar, dacă era cumpătat, trebuia să-i ajungă o vreme. De fapt, era foarte probabil că vor ține mai mult decît viața lui.

I se puse paharul cu porto pe birou și sorbi o înghițitură mică. Îl păstra pentru ocazii speciale. Aceasta, își închipuia el, era o ocazie specială, cum nu avea să mai întâlnească alta mult timp de acum încolo. Problema era cum să-l aducă pe Ungern aici, să o savureze împreună. Plănuise totul pentru a doua zi, dar iată că ei apăruseră deja, îi degustau vinul și nu s-ar fi mirat să fi trecut deja la împărțirea comorilor lui.

– Spune-mi exact: ce dorești să semnez?

Mai întâi chinezii, apoi Ungern, un salvator metamorfozat în monstru, iar acum amenințarea aceasta, încălzită ca șarpele la sânul lui. Toți voiau ca el să semneze câte ceva. În urmă cu doi ani, Hsü-Shu-tseng îi dăduse un răgaz de treizeci și șase de ore să semneze o listă cu opt articole, prin care renunța la suveranitate în favoarea Guvernului Republican de la Peking. El refuzase; dar miniștrii lui au fost forțați să semneze în locul lui. În final, totul ducea la același rezultat: nu dispunea de putere necondiționat, ci doar de firimiturile pe care catadicseau să i le arunce ceilalți.

Buriatul îi răspunse:

– Acesta este un document prin care îți recunoști toate greșelile pe care le-ai comis în timpul domniei tale în calitate de Khutukhtu. De asemenea, declari că, urmare a acestor păcate, ai încetat de a mai fi *khubilgan* și că Jebtsundamba Khutukhtu s-a reîncarnat în alt trup. Accepți acest fapt și ești de acord ca frâiele puterii să treacă în mâinile adevăratului avatar, care va guverna în locul tău, ajutat de guvernul popular condus de Sukebator. Noul Jebtsundamba Khutukhtu și guvernul popular recunosc, la rîndul lor, ajutorul oferit de Sovietul Poporului din Rusia și își afirmă dorința de a stabili relații speciale cu această țară. Dumneata vei deveni un cetățean de rînd, vei locui în reședința de vară și vei ceda celelalte proprietăți și feuda Shabi. Nu te vom priva de altceva, decît de titlu și de puterea de care dispui. Poți continua să bei. Poți avea câte femei și băieți dorești. Îți poți păstra toate jucăriile și bibelourile, dar nu poți achiziționa altele. După moartea ta, statul va reintra în posesia lor.

„Cît de curînd se va întîmpla asta?” se întreba. Trebuie să existe o cale de a-l aduce pe Ungern acolo. Să se lămurească între ei. Ce legătură avea el cu toate acestea? Desigur, de-acum știa cine trebuie să fie unul dintre copii. Se așteptase la asta. Dar cine era cel de-al doilea copil?

– Și dacă refuz să semnez?

– Știi bine că nu ai de ales. Dar dacă vei colabora, îți vom face viața mai ușoară: vei avea o locuință confortabilă, o indemnizație generoasă, îți vei putea satisface toate dorințele lumești. Într-un fel te invidiez.

– Chiar așa? Atunci poate că vrei să facem schimb. Vederea ta în schimbul ochilor mei nevăzători, puterea ta în locul confortului meu, umanitatea ta în schimbul divinității și a alcoolismului meu.

Buriatul nu zise nimic. Nici nu se așteptase la așa ceva!

– Deci ce altceva mai vrei să fac? Ce alte hîrtii mai trebuie să semnez?

– Ne poți ajuta să împiedicăm vărsarea de sînge, spuse străinul. Soldații îți sînt încă devotați. Majoritatea sînt nemulțumiți de von Ungern Sternberg – mongolii khalkha, unii dintre buriati, tibetanii, chinezii pe care i-ai amnistiat. El încearcă să îi cumpere cu ceea ce pradă, dar ei au mai multă încredere în tine. Ordonă-le să depună armele sau să se alătore armatei populare. Baronul va rămîne doar cu rușii lui și cu mîna de japonezi pe care i-a adus la Urga în februarie. Am pregătit un decret în numele dumatiale, prin care ordonî tuturor trupelor budiste să oprească lupta și să aștepte instrucțiuni din partea dumatiale sau a unuia dintre reprezentanții dumatiale. Nu trebuie decît să semnezi și să pui sigiliul.

„Iar dacă va fi vărsare de sînge, își zise, al cui trup va atîna în lațul spînzurătorii?”

– Dar acum ai propriul tău *khubilgan*. Lasă-l pe el să semneze. Lasă-l să-i adune el pe cei devotați.

– Știi bine că asta ar lua timp. Nu avem timp. Trebuie să acționăm imediat, dacă vrem să salvăm vieți omenești.

„Viețile cui? se întrebă. Ale mongolilor? Ale trupelor sovietice?” Știa că Armata Roșie se îndreaptă deja spre nordul țării.

– Asta nu mă privește! Dar, dacă îmi dai voie, aș dori să mă sfătuiesc cu ministrul meu de război.

Întinse mîna și ridică receptorul. Dandinsuren va înțelege. Îl va trimite acolo pe Ungern. Iar el atunci va putea sta în fotoliu, ascultîndu-i cum se ceartă pentru putere.

Telefonul era mort. Trebuia să se fi gîndit!

– Îmi pare rău, dar telefonul dumneavoastră a fost temporar deconectat. Va trebui să vă hotărîți în seara asta.

Se lăsă pe spătarul fotoliului, învins pe moment.

– Adu-l pe băiat. Vreau să stau de vorbă cu el. Vreau să îl ating.

Urmă o pauză, apoi Zamiatin spuse ceva repede, într-o tibetană stricată. Îi răspunse o femeie, dar el îi respinse obiecțiunile. Se auzi un fișit. Cineva stătea lîngă scaunul lui. Întinse mîna și atinse o față, o față de copil.

– Vino mai aproape, copile, îi spuse în tibetană. Nu te pot pipăi cum trebuie. Nu te pot vedea, așa că trebuie să te ating. Nu-ți fie frică, nu-ți fac nici un rău.

Dar băiatul continua să stea rigid, suficient aproape cît să îl poată atinge, dar parcă ferindu-se.

– Ce este? Ți-e frică de mine?

Își simțea propria inimă bătînd cu putere. Era straniu, dar acum, cînd erau atît de aproape unul de celălalt, își dădu seama că el însuși se teme de băiat. Faptul că se aflau amîndoi acolo, împreună, părea un soi de blasfemie, două trupuri întrupînd o singură zeitate. În adîncurile minții lui se formă o imagine care se contura din ce în ce mai clar: un șir nesfîrșit de oglinzi, reflectînd toate același chip, pînă se pierdeau în depărtare. Se înțelegea pe sine însuși mai bine ca oricine altcineva pînă atunci: el însuși era o oglindă și deodată se simți fragil, ca un panou de sticlă unduindu-se în lumina lumînării. La cea mai mică atingere se putea spulbera în mii de fragmente mici, argintii.

– Da. Vocea băiatului tremura, dar avea un glas frumos, melodios. Era sigur că era un băiețel frumos și i-ar fi plăcut să-i simtă obrajii fragezi sub atingerea degetelor. Ce-ar fi dacă s-ar culca cu el? Ar rămîne oglinzile neclintite?

– De ce te temi?

– Nu știu. Dar...

– Da?

– Dar Tobchen mi-a spus că tu vei încerca să mă omori. Dacă ai afla de existența mea.

Își trecu degetul peste obrazul băiatului. Îi făcea plăcere întotdeauna să i se vorbească în tibetană.

– Cine este acest Tobchen?

– A fost tutorele meu. Și cel mai bun prieten al meu. În afară de Chindamani. Era bătrîn. A murit cînd încercam să ajungem la Gharoling. Asta a fost demult.

– Am înțeles. Îmi pare rău. Îmi pare rău că ți-a spus că eu te-aș omori. De ce crezi că ți-a spus asta?

– Pentru că ești corpul meu mai bătrîn. Pentru că numai unul dintre noi poate fi Khutukhtu. Vor să mă facă Khutukhtu în locul tău.

Cît de catifelat poate fi obrazul unui copil! Desigur, bătrînul Tobchen avusese dreptate. Ar fi pus să-l ucidă pe băiat dacă astfel și-ar fi putut păstra tronul. Dar gîndul îl înspăimîntă. Dacă ar fi spulberat o oglindă, ce se întîmpla cu imaginile reflectate în celelalte?

– Poate că aș putea fi eu tutorele tău. Și am putea deveni prieteni. Am un palat plin de jucării. Ai putea rămîne aici: nu te-ai plictisi și nu ai obosi niciodată.

„Și nici nu ai îmbătrîni“, își zise în gînd.

Băiatul se aventurează puțin mai aproape.

– Cum te cheamă?

– Mi s-a spus că acum mă cheamă Jebtsundamba Khutukhtu. Dar mi se pare greu de pronunțat.

Își retrase mîna brusc. Cîtă perversitate în gestul de ați mîngîia proprii obraji!

Își simți mîna rece și goală.

– Ai și alt nume? Un nume tibetan?

– Dorje Samdup Rinpoche.

– Dorje Samdup Rinpoche? Când m-au adus pe mine aici, cu foarte mulți ani în urmă, numele meu era Lobsang Shedub Tenpi Donme. Cam lung, nu-i așa? Aveam zece ani. Tu câți ani ai, Samdup?

– Zece ani.

Inima îi îngheță. Poate că, în cele din urmă, era adevărat. Poate că s-a produs un soi de moarte, poate că s-a reîncarnat cu adevărat fiind încă în trupul vechi.

– Cine este băiatul care este cu tine? Am auzit pașii unui alt copil.

– Este un *pee-ling*. Se numește Wil-yam. Bunicul lui este abatele de la Dorje-la. Unul dintre bărbații care sînt cu noi este tatăl lui.

– Tatăl lui e bolșevic?

– Nu. L-au luat prizonier. A venit aseară să-l salveze pe Wil-yam și pe mine.

– Am înțeles. Și cine este femeia cu care vorbeai?

– O chemă Chindamani. Stătea cu mine la Dorje-la Gompa, unde locuiam.

– Era servitoarea ta?

– Este *trulku*-ul zeiței Tara de la Dorje-la. Este cea mai bună prietenă a mea.

Întinse mîna, nesigur. Băiatul avea părul lung, iar atingerea lui îi făcea parcă degetele să roșească.

– Crezi că ar vrea să vorbească cu mine?

Băiatul nu zise nimic. Apoi se auzi glasul femeii, chiar lîngă el. Stătuse tot timpul alături de băiat.

– Da. Ce doriți să-mi spuneți?

– Ți-aș cere un sfat.

– Sfatul meu sau sfatul zeiței Tara?

– Am nevoie de ajutorul zeiței Tara. Vreau să știu ce trebuie să fac. Să semnez hîrțile acestea? Care este soluția cea bună?

Fata nu-i răspunse imediat:

– Cred că zeița Tara ți-ar cere să nu semnezi, zise într-un târziu. Ești încă Khutukhtu. Oamenii aceștia nu sînt în măsură să hotărască cine va fi sau cine nu va fi avatar.

– Crezi că eu sînt un avatar?

– Nu.

– Am fost vreodată?

– Poate. Înainte de nașterea acestui copil.

– Atunci, ce mă sfătuiești să fac?

– Nu îți pot da nici un sfat. Sînt o simplă femeie.

– Iar eu sînt un simplu bărbat, replică, ridicînd din umeri. Chiar tu ai spus-o. Spune-mi ce să fac. Ca de la muritor la muritor.

Nu-i răspunse mult timp. Cînd o făcu, glasul îi era tern și înfrînt:

– Trebuie să semnezi hîrțile. Nu ai de ales. Dacă nu o faci, te vor ucide. Nu au nevoie de nimic altceva.

Nu spuse nimic. Avea dreptate. L-ar fi omorît și ce-ar fi obținut cu asta? Se întoarse cu fața spre buriat:

– Mai ești aici, Za-abughai? întrebă, asta vrînd să însemne Zamiatin.

– Da, aștept hotărîrea dumneavoastră.

– Atunci, dă-mi stiloul. Îți voi semna hîrțile. După aceea poți pleca de aici.

59

Christopher se întreba cînd va lua sfîrșit acel coșmar. Îl împuscaseră pe Tserong imediat după intrarea în iurtă. Apoi îi legaseră fedeleș, pe el și pe Chindamani, și îi duseră afară, împreună cu William și Samdup. Așteptară mult, pînă ce Zamiatin își adună oamenii, să se pregătescă pentru drumul spre palatul lui Khutuk-

htu. Christopher reușise să se apropie de William atît cît să poată vorbi, încurajîndu-l că, în curînd, supliciul lor avea să ia sfîrșit. Pomiră la drum la o oră după ce fuseseră descoperiți de Zamiatin.

Își amintea de un labirint de străduțe șerpuitoare și de alei duhnind a gunoi și a descompunere, de mîini care îl strîngeau, îl ciupeau, îl îmbrînceau, de voci șoptind și lamentîndu-se în întunericul de nepătruns, de bezna însăși, luptîndu-se să se materializeze în carne, în cîte un chip sau altul ce trecea prin fața ochilor lui.

Apoi de după nori apăru luna, arămie și pătată pe cerul tulbure, iar străduțele se argintară, dezvăluind haite întregi de cîini și trupurile învelite în giulgiu ale celor morți de curînd. Deasupra lor se înălțau turnurile templului Maidari, înalte de optzeci de picioare, sprijinind cerul ca niște coloane semețe; pe Turnul Astrologiei clipea o singură lumină, prevestind festivalul de a doua zi.

Lui Zamiatin și oamenilor lui nu le fu greu să pătrundă în palat. Erau mai puține gărzi ca de obicei, jumătate din ei pregătindu-se pentru festival. Cei rămași abia opuseră rezistență, iar revoluționarii îi încercuiră în cîteva clipe.

William ședea pe genunchii lui, așa cum șezuse odată, cînd era mai mic, cu mulți ani în urmă, înainte să înceapă toate acestea. Îi povestea tatălui său despre călătoria la Dorje-la. Christopher îl lăsă să vorbească, îndemnîndu-l să spună tot ce are pe suflet. Se întreba dacă William avea să-și revină vreodată cu adevărat după acest supliciu presupunînd, bineînțeles, că vor reuși vreodată să scape din acest palat și să se reîntoarcă în Anglia, vii și nevătămați.

Samdup îi spusese că pișcătura de pe ceafa lui William începuse să se înnegrească în urmă cu o săptămînă. Zamiatin fusese prea preocupat cu pregătirea loviturii ca să piardă timpul căutînd un medic pentru băiat.

– Cum te simți acum, fiule?

– Nu mă simt prea bine. Tot timpul simt că o să explodeze. Simt de parcă se mișcă ceva înăuntru tot timpul. Dacă pun

mîna, mă doare îngrozitor. Uneori mă doare așa de tare, că îmi vine să rup rana cu unghiile. Acum două nopți Samdup a trebuit să-mi lege mîinile la spate. Mi-e frică. O să-mi faci ceva să-mi treacă, dacă ești aici, nu-i așa?

Încrederea băiatului era greu de suportat. Christopher se simți mai neajutorat decît oricînd în ultimele luni. Jebtsundamba Khutukhtu trimisese după medicul său personal. Acum nu puteau face altceva decît să aștepte.

*

Pe Jebtsundamba Khutukhtu începea să-l îmbete paharul de porto. Ședea într-un colț al camerei, pe o sofa lungă, fumînd cu gesturi afectate o țigară turcească. Chindamani și Samdup ședeau lîngă el. Cu toate deosebirile dintre ei, se înțelegeau. Erau toți trei *trulku*, sufereau cu toții de aceeași diformitate.

Samdup era obosit, dar nici nu se gîndea să doarmă. Chindamani era din nou alături de el, ca și *pee-ling*-ul care îi ajutase să evadeze de la Dorje-la în noaptea aceea, tatăl lui Wil-yam. Se simțea din cale afară de agitat: poate că acum se va întîmpla ceva, poate că, în sfîrșit, el și cu Wil-yam vor putea scăpa de Zamiatin.

Nu-i plăcea deloc celălalt corp al său. Jebtsundamba Khutukhtu bea alcool ca și cum ar fi fost un muritor de rînd și părea beat de-a binelea. Lui Samdup nu-i plăcuse felul în care îl mîngîiase și îl alintase cu degetele acelea moi, lipicioase. Privirea aceea goală din ochii nevăzători îl înfricoșa. Neobișnuit cu viciile sau cu senzualitatea, băiatul nu era capabil de compasiune. Era prea mic să înțeleagă că păcatul făcea parte din viață, ca și rugăciunile sau ca și sfîntenia, și că, asemenea apei, începe să bâltească dacă nu e agitat cînd trebuie.

— Vino aici, zise Khutukhtu, ridicîndu-se și luîndu-l pe Samdup de mîină. Samdup îl urmă la o masă impunătoare pe care stătea o mașinărie uriașă cu o pîlnie din lemn. Îi amintea de trompetele mari de pe terasele de la Dorje-la. Khutukhtu se

aplecă și învîrți o manetă aflată pe o latură a mașinăriei apoi, cu degete de nevăzător care tremurau de nervozitate, dar și din cauza excesului de vin, lăsă acul să cadă greoi pe un disc negru ce se învîrtea. Instantaneu, din pîlnie răsună o voce răgușită, acompaniată de sunetele unei muzici repezi, săltărețe:

„Ți-aș spune atîtea lucruri frumoase,
Am face atîtea lucruri frumoase,
Dacă tu ai fi singura fată de pe lume,
Iar eu singurul băiat.“

– Acesta este un gramofon. Face muzică, de parcă înăuntru ar fi cineva care cîntă.

– Oprește chestia aia infernală!

Zamiatin ședea la o măsuță, în capătul opus al camerei, aranjînd actele care îi erau necesare ca să legifereze lovitura.

– Pînă ce Samdup va fi instalat ca succesor al meu, acest palat îmi aparține. Dacă vrei liniște, mai sînt destule camere libere.

– Băiatul nu ar trebui să asculte muzică. Ar trebui să doarmă. Mîine va fi o zi grea. I se vor da o mulțime de responsabilități.

Khutukhtu pufni zgomotos:

– Băiatul nu trebuie să doarmă. Ar trebui să fie în capela mea particulară, să se roage, să mediteze și, în general, să se pregătească pentru înscăunarea de mîine. Trebuie respectate formalitățile. Băiatul nu trebuie să-și înfrunte destinul nepregătît.

Se opri și inhală un fir de fum. Își aduse aminte de zilele premergătoare propriei lui înscăunări în calitate de Khutukhtu: priveghiurile, ofrandele, orele lungi și plictisitoare de liturghie. Cîtă pierdere de timp! Dar vroia ca băiatul să fie cît mai departe de locul acela, înainte de începerea luptei.

– Asta nu te privește.

Zamiatin își încruntă sprâncenele, mai mult agasat, decît supărat. În seara aceea nu avea de gînd să stea supărat. Mongolia era a lui. Luna viitoare avea să stea într-o cameră aurită, la Kremlin, luînd cina cu Lenin și cu Zinoviev, de la egal la egal.

– Acum eu sînt tutorele băiatului. Cine poate să-l instruiască mai bine decît mine? Am de gînd să îl învăț tot ce știu. Nu te teme, o să-l scutesc de viciile mele, cu condiția ca și tu să-l scutești de ale tale. Nu are nevoie de ele. Dar va avea nevoie de experiența mea. Și de amintirile mele. Îți spun că are nevoie de rugăciune mai mult decît de somn. Și de meditație, mai mult decît de rugăciuni. Sau ai de gînd să fii îndrumătorul spiritual al noului tău conducător? Nu prea cred că ești pregătit pentru asta.

Zamiatin nu zise nimic. Nu-i păsa dacă băiatul doarme sau se roagă. Atîta timp cît se dovedea maleabil. Atîta timp cît era apt să apară la paradă în veșmintele festive și să facă gesturile cuvenite la festivitatea de mîine. Pusese deja oameni să caute prin cămarile palatului hainele pe care le purtase Jebtsundamba Khutukhtu în copilărie.

De undeva, de departe, auziră niște strigăte, după care se lăsă liniștea. O ușă se trînti cu zgomot înfundat. Apoi auzi limpede, printre ticăiturile unui ceas, o serie de focuri de armă, care se auzeau clar în liniștea nopții.

Zamiatin chemă două gărzi la ușă:

– Vedeți ce se întîmplă și întoarceți-vă cît puteți de repede. Eu rămîn aici, cu prizonierii. Grăbiți-vă!

Scoase revolverul din buzunar și îl verifică.

Gărzile ieșiră în fugă pe ușă, luîndu-și cu ei puștile. Nu zise nimeni nici un cuvînt. Contraatacul venise mai repede decît se așteptaseră, iar Zamiatin dispunea de forțe slabe.

Un minut mai tîrziu gardienii reveniră, vizibil speriați:

– Sîntem atacați. Von Ungern Sternberg a înconjurat palatul.

– Cîți soldați sînt?

– Imposibil de spus, dar cei de la poartă cred că sînt mai mulți decît noi.

– Vreo veste de la Sukebator și de la oamenii lui?

– Cei de la stația radio sînt imobilizați de oamenii lui von Ungern.

Zamiatin se întoarse spre Bodo:

– Gîndește-te, omule! Există o altă ieșire? O galerie secretă? Cred că sînt o mulțime în palatul ăsta.

Lama clătină din cap:

– Au fost blocate cînd chinezii l-au luat prizonier pe Jebtsundamba Khutukhtu. Nu au mai fost deschise. Cu excepția...

– Da?

– Cu excepția uneia, cred. În spatele camerei comorilor. E mai bine camuflată decît celelalte. De acolo pornește un tunel care duce la Tsokchin. Dacă reușim să ajungem acolo, pot face rost de cai.

Zamiatin se gîdea cu rapiditate. Dacă izbuteau să ajungă la Altan Bulak, unde se afla guvernul provizoriu, mai exista o șansă să se alăture trupelor bolșevice care veneau dinspre nord. Îi avea pe Jebtsundamba Khutukhtu și pe băiat. Mai avea încă toți așii în mînă.

– Atunci, să ne grăbim! Condu-ne! Tu și tu, arată spre cele două gărzi, acoperiți-ne spatele. Grăbiți-vă!

Împușcăturile se auzeau tot mai tare. În cîteva clipe Ungern avea să ajungă la ei.

Micul grup se adună repede. Bodo mergea în față, urmat de prizonier, de Zamiatin și de gărzi.

Din coridorul lat pe care se afla biroul lui Jebtsundamba Khutukhtu ajunseră direct în camera comorilor. Parcă erau în peștera lui Aladin, înconjurați de grămezi de mărunțișuri de toate soiurile, rezultatul unei obsesii de o viață.

Peste tot atîrnau candelabre, ca niște ciorchini complicați de bobite de sticlă. Vaze din China, covoare din Persia, pene

de păun din India, două duzini de samovare din Rusia, coliere de perle din Japonia, toate aruncate de-a valma într-o dezordine cosmopolită. Jebtsundamba Khutukhtu comandase totul în mai multe exemplare: o duzină din astea, zece din celelalte, uneori tot stocul unui magazin, cu prilejul vreunei vizite la Mai-mai-ch'eng. Era ca un magazin plin de un talmeș-balmeș de mărfuri, în care însă nu intra nici un cumpărător.

Într-o cameră alăturată se înșirau mai multe rafturi, pline cu arme: puști de vânătoare de calibru mare, carabine, Remingtonuri cu repetiție, pistoale – unele dintre ele doar ornamentale, altele mortale, toate nefolosite vreodată. În odaia a treia se afla colecția de invenții mecanice a lui Jebtsundamba Khutukhtu. Erau păpuși la plane minuscule, care puteau cânta valsuri de Strauss fără să obosească vreodată; o maimuțică ce se putea cățăra pe un stîlp și alta care se rotea la nesfîrșit în jurul unei bare orizontale; soldați de plumb care mărșăluiau, mașinuțe ce rulară pe roți vopsite, vapoare legănîndu-se pe valuri din tablă, păsări cîntînd și fluturîndu-și aripile sau ținînd pe crenguțe din aur, cu frunze de smarald în vîrf – toate nemișcate și tăcute și începînd deja să ruginască.

Zamiatin îi zorea prea tare ca să poată vedea ceva din toate acestea. În fața clădirii se auzeau explozii puternice, iar împușcăturile răsunau acum din ambele flancuri ale clădirii. Chindamani alunecă și căzu peste o ladă. La început, Christopher crezu că s-a lovit, dar, după cîteva momente, se ridică și îl luă de mîină. Avea impresia că luase ceva de pe raft, dar era prea tîrziu ca să vadă ce anume.

William rămînea mereu în urmă. Era obosit și bolnav, iar fuga îl extenua; refuza să fie purtat în brațe de Christopher. Zamiatin îl împingea și îl zorea pe băiat. Cînd Christopher se repezi în apărarea copilului, îi arătă doar pistolul și îi ordonă să meargă înainte. Christopher știa că nu i se cruță viața decît la gîndul că ar putea fi de folos ca monedă de schimb. Ajunseseră

în ultima cameră. Era o odaie simplă, placată cu lemn, de culoare închisă și ornată cu tapițerii tibetane complicate. Zamiatin îi împinse pe toți înăuntru și închise ușa:

– Unde este ieșirea?

Bodo trecu peste o grămadă de perne, pînă la capătul camerei și trase la o parte una dintre tapițerii. Intrarea în tunel fusese ascunsă cu multă măiestrie, fiind încastrată în panourile din lemn fără a lăsa vreo urmă vizibilă de îmbinare. Se deschidea cu ajutorul unui mic levier ascuns în podea. Bodo trase de levier și ușa se deschise cu un scîrțuit înfundat.

– Ce mai aștepți? Să mergem!

Bodo intră în galerie. Chindamani intră după el, urmată de Jebtsundamba Khutukhtu și de Samdup. Deodată, se auzi un strigăt din dreptul ușii principale.

– Nu mai intru în nici un tunel! Te rog, tată, nu-i lăsa să mă oblige!

Era William. Priveliștea intrării întunecate îi trezise amintiri despre galeriile de sub Dorje-la. Se dădu înapoi, agățîndu-se de Christopher.

– Ce spune? Ce e cu el?

Zamiatin era din ce în ce mai terorizat. Era atît de aproape de victorie și totuși vuietul înfrîngerii îl înconjura din toate părțile: focuri de armă, explozii, plînset de copil.

– Zice că-i e frică. Nu vrea să intre în tunelul ăsta blestemat. Știi ce s-a întîmplat la Dorje-la. Pentru Dumnezeu, lasă-l să rămînă aici, cu mine. Nu prezintă nici un pericol pentru tine.

– Ca să te las să îl conduci pe Ungern drept spre intrarea în tunel! Nu rămîne nimeni aici. Dacă nu vrea să vină, îl împușc chiar aici și termin cu el!

Zamiatin întinse mîna și dădu să îl apuce pe băiat. William se lupta, încercînd să scape de degetele crispate. Rusul se întinse și reuși să îl prindă de umăr, dar mîna îi alunecă și îl lovi la ceafă.

William țipă de durere. Mîna lui Zamiatin lovise rana umflată, zgîriind pielea. Băiatul se prăbuși în brațele lui Christopher. Zamiatin bătu în retragere, îngrozit.

Se așteptau ca din rană să curgă sînge. Dar nu sîngera deloc. La început nu își dădură seama ce este, se vedea doar un furnicar, ceva negru mișcîndu-se pe ceafa copilului. Apoi pata neagră se sparse și se răspîndi.

Păianjenii erau pe cale să își depună ouăle. Acum, eliberați brusc din trupul gazdei, dădeau buzna în lumină, dezmoțîndu-și picioarele subțiri și cățărîndu-se pe gîtul și pe umerii lui William. Erau cu sutele, fiecare puțin mai mare decît o furnică minusculă.

Christopher scoase un țipăt de groază și de dezgust. Păianjenii alergau acum în toate părțile, în căutare de hrană. Chin-damni alergă la Christopher și îl ajută să măture la o parte ultimele insecte de pe ceafa copilului. Zamiatin privea ca hipnotizat. Păianjenii trecură peste piciorul lui și se făcură nevăzuți.

Christopher privi cu ochi goi spre rus. Privirea îi era lipsită de expresie, ochii nu trădau nici o emoție:

– Este mort, șopti. Zamiatin îl privi fără să înțeleagă. E mort, repetă el în tibetană. Fiul meu este mort.

60

Ceea ce urmă după aceea fu o confuzie totală. De afară se auziră niște strigăte, urmate aproape instantaneu de un pocnet și ușa se trînti de perete. Cele două gărzi din cameră intrară în panică și deschiseră focul. Două secunde mai tîrziu, de după tocul ușii se ivi țeava unui revolver greu. Soldații uitaseră să se

ascundă înainte de a deschide focul și reprezentau acum o țintă ușoară. Răsunară trei împușcături scurte, una după alta, care îi nimeriră pe soldați și pe Bodo.

În acest răstimp, Zamiatin scoase fulgerător pistolul și îi făcu semn lui Khutukhtu, care ședea lângă Christopher și William. Chindamani îl înșfăcă pe Samdup și se repezi la ușa din fundul camerei, prin care se ajungea în tunel.

Bărbatul de dincolo de ușă intră în cameră, trecând peste cadavrele gărzilor. Ținea pistolul ridicat, îndreptat spre capul lui Zamiatin. Era Sepailov:

– Aruncă pistolul, domnule Zamiatin, ordonă el în rusă. Altfel voi fi nevoit să trag.

– Dacă mai faci un singur pas, Buddha al tău Cel Viu va fi mort.

– Chiar te rog.

Era o altă voce. Von Ungern Sternberg trecu pe lângă Sepailov și intră în cameră.

Aruncă o privire scurtă spre trupul lui William, incapabil să realizeze ce se ascundea dincolo de acea mică tragedie. Oamenii lui ocupaseră palatul. Trupele lui Sukebator se retrăseseră spre marginea orașului. Revoluționarii rămași fuseseră înconjurați și erau deja executați pe rînd sau interogați. Nu mai rămăsese decît această mică problemă de rezolvat.

– Khutukhtu este un trădător. Am în buzunar un document semnat de el, prin care își îndeamnă soldații să treacă de partea armatei revoluționare. Am dat deja ordin să fie executat. Îți pierzi timpul, Zamiatin. Împușcă-l, dacă vrei. Faci treaba în locul meu.

Zamiatin privi în jur. Ungern și Sepailov erau acum în cameră. Numai Sepailov era înarmat; baronul se simțea prea stăpîn pe situație ca să aibă nevoie de o armă. Zamiatin privi în spate către Khutukhtu, apoi către Christopher. Trebuia să mai

joace o carte, o carte cu care îl putea forța pe baron să negocieze. Se întoarse și îi zări pe Chindamani și pe Samdup la ușa din spate, șovăind încă.

– Pentru Dumnezeu, Chindamani! strigă Christopher. Fugi de aici! Ia-l pe Samdup și fugi!

– Nu pot pleca, Ka-ris To-feh, nu pot pleca fără tine. Nu-mi cere să te părăsesc.

Băiatul era cu ea și știa că ar fi trebuit să fugă. Era în joc viața lui; era de datoria ei să îl salveze. Dar nu se putea mișca. Acum, că William era mort, Christopher avea nevoie de ea mai mult ca oricând. Era sfîșiată între dragostea pentru el și cea față de băiat, ca un animal încolțit.

Zamiatin ridică pistolul și îl îndreptă către Samdup:

– Tu! strigă el în tibetană. Vino aici împreună cu băiatul!

Știa că, dacă Ungern intenționa să îl execute pe Khutukhtu, atunci avea nevoie de băiat. Ungern nu îl va lăsa pe Sepailov să tragă atîta timp cît el avea pistolul îndreptat asupra băiatului.

– Ka-ris To-feh! Spune-i să lase jos pistolul, dacă nu, îl omor. Spune-i, te rog!

Ungern și Sepailov șovăiau. Zamiatin își dăduse seama că aveau nevoie de băiat. Dar de ce nu fugise femeia împreună cu băiatul? Și ce vroia să spună, că îl omoară?

– Nu are rost, Zamiatin. Ești terminat. Sukebator s-a retras. Membrii celulei tale de la Urga sînt fie morți, fie întemnițați, așteptînd ordinul meu. Dacă omori băiatul, îl las în viață pe Khutukhtu. Dacă îl omori pe Khutukhtu, băiatul îmi va fi de folos, așa cum ți-a fost și ție. Și oricum ar fi, Sepailov te va ucide. Mai bine aruncă arma.

Mîna lui Zamiatin tremura. Abia putea stăpîni arma. Privi cînd la Khutukhtu, cînd la băiat. Sepailov făcu un pas înainte. Zamiatin ridică arma și o aținti asupra lui Samdup.

Ungem dădu din cap. Sepailov ținti și trase, nimerindu-l pe Zamiatin în umărul stîng. Mîna lui Zamiatin se smuci, declanșînd arma, apoi o scăpă din mînă. Căzu ca o piatră pe covorul gros.

Sepailov făcu semn cu arma, arătîndu-i lui Zamiatin să se ducă lîngă Christopher și Khutukhtu. Buriatul se conformă, ținîndu-și cu mîna umărul sîngerînd.

La început, nimeni nu își dădu seama ce se petrece la ușa din spate. Dar cînd Zamiatin se mișcă, Christopher o văzu pe Chindamani aplecată asupra lui Samdup, care zăcea pe podea. Părul ei lung și negru cădea peste trupul băiatului ca o perdea, acoperindu-i fața. Dar de sub șuvițele de păr apărură, ca petalele unei flori ce încearcă să se ridice deasupra pămîntului negru, picături mici de sînge, care apoi se întinseră, formînd o mică băltoacă.

Nu scoase nimeni nici un cuvînt. Sepailov continua să țină pistolul îndreptat asupra lui Zamiatin. Ungem își îndreptă atenția către femeie și băiat. Cînd, în cele din urmă, ridică fața, era mînjită de sînge și picături mari stăteau agățate de părul ei. Nu spuse nimic. Tot ce ar fi avut de spus era întipărit pe chipul ei, în sîngele închegat pe obrajii și pe buzele ei, în ochii ce priveau fix printre șuvițele în dezordine, în camera încremenită.

Christopher se ridică de pe scaun. Se simți cuprins de o moleșeală cumplită, incapabil să-și miște mîinile sau picioarele. Își aminti de cuvintele rostite de Chindamani, în legătură cu profeția: va trebui să moară, ca să poată renaște. Chipul ei mînjit cu sînge îl îngheța. Știa că un blestem teribil se abătuse asupra lor și îi purta spre sfîrșit. Sau spre un nou început; acum nu mai conta.

— Lăsați-mă să mă duc lîngă ea, spuse în engleză, adresîndu-i-se lui Sepailov.

Rusul nu mișcă. Ținea pistolul îndreptat spre Zamiatin, gata să tragă din nou.

Christopher făcu un pas spre el, dar Sepailov nu își schimbă poziția. Îl lăsă pe Christopher să treacă.

Ungern îl privi ca fascinat ducându-se lângă Chindamani și ridicînd-o de la pămînt. Capul lui Samdup fusese zdrobit de glonț; nu mai putea fi salvat. O strînse la piept, simțind cît de inutil este totul.

Rămaseră așa, ca două statui de ceară, separați, nemișcați, visînd fiecare propriul său vis. Nu exista nici o rugăciune care să fi putut îndepărta sîngele sau păianjenii, nici un gest care să îi poată readuce la viață pe cei morți. Nimeni nu o observă pe Chindamani mișcîndu-se sau, chiar dacă o văzuseră, nu o băgaseră în seamă.

Dintre faldurile jachetei scoase un pistol, un Remington mic, pe care reușise cumva să îl ascundă în timp ce admiraseră comorile lui Khutukhtu. Nu știa sigur cum funcționează, dacă era încărcat ori dacă mergea măcar. Îl luase cu ea fără să știe ce intenționa să facă cu el. Acum știa.

Primul glonț îl nimeri pe Sepailov în spate. Se prăbuși fără un sunet, mort sau paralizat. Zamiatin întrevăzu o șansă de a scăpa. Se repezi înainte și apucă pistolul scăpat de Sepailov. Nu apucă să se ridice, cînd fata trase din nou. Apoi încă de două ori.

Zamiatin bătu aerul cu palmele. Încercă să respire, dar înghiți doar sînge. Încercă din nou, dar din gît îi țîșni un șuvoi de sînge. Deodată, își simți picioarele ca de plumb, iar capul începu să i se învîrtă. Se auzi tușind, înecîndu-se cu propriul lui sînge. Stindardul roșu flutura pe fundalul cerului de catifea. Apoi totul se cufundă în sînge. Iar în cele din urmă se contopi cu Istoria, iar cerul deveni gol și negru ca noaptea.

Chindamani scăpă pistolul. Cu un geamăt se aplecă și își îngropă fața în palme, hohotind nestăpînit. O dată cu Samdup se spulberase și ultimul vestigiu al universului ei. Dragostea ei pentru Christopher îl distrusese pe băiat și, împreună cu el, lumea pe care o reprezenta.

Christopher ridică pistolul. Ghicise cine era baronul și știa ce trebuie să facă, dacă vroiau să scape de acolo cu viața. Von Ungern Sternberg purta un pistol în tocul de la cingătoare, dar încă nu îl scosese. Asistase pasiv la ce se petrecuse, mai degrabă ca un spectator, decît ca un participant. Acum îl privea pe Christopher cu revolverul în mînă ca și cum acesta i-ar fi întins o floare.

Precizia morții, caracterul ei absolut, finalitatea ei — acestea erau lucrurile care îl fascinau și la care meditase în zilele și nopțile lungi petrecute la Urga. Cît era de simplă, de lipsită de afectare! Era tot ce putea admira mai mult, ultima dovadă a simplității înnăscute a omului. Avea o perfecțiune pe care nu o întîlnise în nimic altceva și îi plăcea atît de mult să vadă cu ochii lui cum renaște acea simplitate pură!

Iar acum, propria lui moarte. Venise mai devreme decît se așteptase, dar, cu toate acestea, era binevenită. Părea să fie un moment potrivit pentru a muri.

Christopher ridică pistolul. Mai avea cîteva gloanțe, dar nu îi trebuia decît unul. Se apropie de baron, privindu-l drept în ochi. Da, putea înțelege istorisirile pe care le auzise. Era mai bine pentru toată lumea ca von Ungern Sternberg să dispară. Lipi țeava pistolului de tîmpla baronului și simți trăgaciul gata să cedeze sub presiunea degetului. Baronul nu se mișcă, nici măcar nu clipi. Îl privea pe Christopher în ochi, fără urmă de reproș.

Ceva nu mergea. Christopher nu putea fi călău. Nici măcar călăul acestui om. Lăsă pistolul jos și îl azvîrli într-un colț.

Afară se auziră pași alergînd.

— De ce nu ai tras?

— Nu ai înțelege niciodată.

Christopher se întoarse și o luă de umeri pe Chindamani. Fata tremura.

Ușa se deschise și în cameră năvăli un grup de bărbați înarmați. Brusc, se opriră, privind consternați imaginea care li se înfățișa. Doi dintre ei trecură pe lângă Ungern și îi imobilizară pe Christopher și pe Chindamani, trăgându-i la o parte.

— Eliberați-i, zise tăios von Ungern.

Soldații îl priviră derutați, dar tonul vocii baronului fusese inconfundabil. Lăsară mâinile jos, eliberându-i pe Christopher și pe Chindamani. Christopher se aplecă și ridică trupul lui Samdup. Era cald încă. Sîngele se prelinse pe mîna lui Christopher. Pentru o clipă, strînse trupul micuț la piept, apoi i-l dădu lui Chindamani. Ungern îl privi pe Christopher traversînd camera spre colțul în care zăcea propriul lui fiu; îl luă în brațe cu grijă.

Plecară fără un cuvînt. Ungern trimise după ei un soldat, să se asigure că puteau trece nederanjați. Îl lăsară pe Khutukhtu în urma lor, așezat pe un morman de perne, frămîntîndu-și cu degete nervoase roba catifelată. Mîinile lui păstrau încă parfumul vag al trupului băiatului. Pînă în zori avea să dispară pentru totdeauna pînă și acel parfum. Închise ochii ca și cum ceva s-ar fi insinuat în bezna din ființa lui și visă la libertate.

61

Duseră trupurile neînsufletește în templul Maidari și le lăsară acolo, la picioarele statuii gigantice a lui Maidari Buddha. Nu exista nici o asemănare între statuie și Samdup, cu excepția faptului că nici unul dintre ei nu era viu și nu respira. Chindamani aranjă veșmintele și părul băiatului. Iar în rest nu făcu nimic ca să ascundă faptul că era mort. Christopher luă ursulețul de pluș și îl puse în mîinile lui William, așa cum obișnuia să facă în Anglia, cînd îl adormea. Cuvintele erau de prisos.

Părăsiră templul cînd se lumina deja. Primele raze ale soarelui poleiau turnurile, în timp ce pelerinii se adunau din toate

ungherele, să intoneze primele rugăciuni închinat festivalului. Se rugau pentru ajungerea în *nirvana* și pentru o moarte ușoară, pentru iertarea păcatelor și pentru hrană suficientă, cât să le ajungă pentru drumul de întoarcere acasă. În ziua aceea, nimic nu le putea fi refuzat.

Christopher și Chindamani părăsiră orașul fără a avea o idee precisă asupra locului spre care se îndreptau. Hainele și părul le erau năclăite de sînge, dar ei continuau să meargă, fără să le spele sau să se odihnească.

Era trecut mult de amiază cînd se opriră să se odihnească. Pierduseră de mult orice urmă de traseu sau de drum umblat, însă continuau să înainteze, ca și cum ar fi descoperit o cărare numai a lor, pe care trebuiau să o urmeze. Porniră spre nord, către Munții Chingiltu Ula, orientîndu-se mai mult după instinct. Versanții abrupti ai munților erau acoperiți de păduri de conifere. Nu întîlniseră nici picior de om. Auzeau ciripit de păsări, dar nu zăreau nici o pasăre sau vreo altă vietate.

Locul în care se opriră era un templu micuț, părăsit și pe jumătate părăginit. Petrecură noaptea acolo, cuibăriți unul în brațele celuilalt, căutînd să se încălzească. A doua zi dimineață Christopher plecă în pădure, în căutare de hrană. Găsi niște fructe de pădure, ascunse în tufișurile joase, și ciuperci, pe care le adună în poala cămășii. Dădu peste un pîrîu, chiar în spatele templului și adună niște apă într-un vas descoperit într-una dintre odăile părăsite ale templului.

Petrecură restul zilei la templu, odihnindu-se și hotărîră să rămînă acolo și a doua noapte, la flacăra unui foc de lemne, adunate de Christopher din pădurea apropiată. De-acum, erau în stare să discute despre ceea ce se întîmplase.

La început hotărîră să rămînă la templu fără un motiv anume. Dar treptat începură să se simtă acolo ca acasă. Nu îi deranja nimeni. Christopher descoperi o mulțime de urme de vînat

prin pădure și așează câteva capcane mici pentru iepuri și căprioare; dar Chindamani refuza să mănânce carne și se hrănea doar cu ceea ce reușeau să culeagă din copaci și tufișuri.

Suferea cumplit din cauza sentimentului de vinovăție. Era convinsă că pasiunea nelalocul ei pentru Christopher dusesese, într-un fel, la moartea lui Samdup. Era sigură că momentul ei de șovăire la intrarea în tunel îl costase viața pe copil. Nu putea fi convinsă prin nici un argument de contrariu.

Spunea că ea este o *trulku*, o purtătoare a zeiței Tara. Nu fusese născută ca să iubească sau ca să aibă copii. Acestea erau destinate muritorilor, dar zeița din ea era nemuritoare. Încercă să o convingă cu aceleași argumente cu care încercase și pînă atunci, spunîndu-i că ea însăși era femeie, nu zeiță, că dragostea lor era dovada acestui fapt; dar ea refuza să îl asculte sau, dacă îl asculta, prefera să nu îi accepte argumentele.

În primele două luni refuză să facă dragoste cu el. Cît despre el, nu o forță, dar nici nu o făcu să se simtă nedorită. Dar cînd se plimbau împreună prin pădure, se întîmpla uneori ca ea să îl ia de mîină, iar în acele clipe Christopher simțea că îl iubește. Iar într-o bună zi, spre sfîrșitul lui iunie – Christopher ținea un calendar rudimentar, scrijelit pe scoarța unui copac din fața templului – ea se strecură în patul lui așa cum o făcuse prima oară, fără explicații.

Vara trecu alternînd între umbre și raze de soare care se strecurau, delicate și jucăușe, printre copaci. Chindamani se ruga în fiecare zi în fața unui altar mic aflat într-un ungher al templului, pe care îl reparaseră împreună, așa cum putuseră. Nu discutară niciodată despre plecare sau despre căutarea unui loc unde să petreacă iarna, deși știau amîndoi că nu mai puteau rămîne mult timp acolo.

La începutul lui septembrie trecu pe acolo un călător. Era un *lama* care vorbea bine tibetana și care putu să le povestească ce se petrecuse după plecarea lor din Urga. La sfîrșitul lui mai, von Ungern își scosese toate trupele din Urga pentru o ultimă în-

fruntare cu trupele sovietice, care începuseră să intre în țară în număr din ce în ce mai mare. Fusese învins, căzuse prizonier și se zvonea că ar fi fost executat, exact la o sută treizeci de zile de la vizita făcută de el la Altarul Profețiilor de la Urga, unde auzise cuvintele scrise pe scîndura pe care o văzuseră în sud. La începutul lui iunie, Sukebator și partizanii săi, ajutați de trupele bolșevice, ocupaseră Urga și proclamară constituirea Republicii Populare. În țară începea să se simtă o adiere de normalitate.

Lama era în drum spre o mănăstire de la nord de munți, un loc numit Amur-bayasqulangtu, aflat pe muntele Bürün-khan, de care auziseră și Christopher și Chindamani. Acolo se afla mormîntul lui Ondür Gegen, primul Jebtsundamba Khutukhtu.

Îl convinseseră pe *lama* să mai rămînă cu ei o zi sau două. Le povesti că templul în care locuiau era cunoscut sub numele de Maidariin Süme și că fusese închinat lui Maidari Buddha. Cînd sosi timpul să plece, *lama* îi întrebă dacă nu doreau să îl însoțească la Amur-bayasqulangtu, iar ei acceptară. Noptile erau tot mai friguroase, iar curînd aveau să găsească hrană din ce în ce mai greu. Dar mai aveau încă un motiv de a pleca. Chindamani era însărcinată în prima lună.

Amur-bayasqulangtu era o construcție mare, care aducea cu un orașel, adăpostind permanent vreo două mii de *lama*. Abatele, cunoscut sub numele Khambo Lama, fu încîntat să îi adăpostească și le oferă o cameră în care să petreacă iarna. În lunile care urmară Christopher și Chindamani trăiră ca soț și soție. Odată mănăstirea fu vizitată de o delegație din partea noului guvern, pentru a o lua în evidență la plata impozitelor, dar preoții îi ascunseră pe oaspeți pînă la plecarea delegației oficiale. Cînd iarna se instalează definitiv, nu mai veni nici un vizitator. Dar Christopher știa că preoții nu vor fi lăsați în pace pentru o veșnicie. Curînd cîmpurile urmau să fie arate, se vor construi șosele și căi ferate pentru transportul trupelor. Independența trebuia plătită.

Mulți ani după aceea, Christopher se gîdea că nu fusese niciodată mai fericit ca în iarna și în primăvara aceea. Își petrecea tot timpul cu Chindamani sau făcînd lucruri mărunte pentru ea. Și credea că și ea e fericită.

– Ka-ris To-feh, dacă te-aș părăsi, ai suporta? îl întrebă o dată, în timp ce stăteau întinși în pat, ascultînd vuietul vîntului ce se izbea de pereții iurtei lor.

– Nu, îi răspunse el, luînd-o de mîna sub pătura aspră.

Vîntul bătea tare, ninge, iar gheața se adunase în fața ușii, pînă la prag. Era o iarnă aspră și multe dintre animalele din mănăstire muriseră. Dar, în cele din urmă, sosi primăvara, iar gheața se topi, transformîndu-se în șiroaie de apă. Copilul lui Chindamani se născu la începutul lui mai. Era băiat. Îi dădură numele de William Samdup.

Într-o dimineață, o săptămînă după aceea, Christopher se trezi și nu o mai găsi nici pe Chindamani, nici copilul. Îi căută peste tot, dar în zadar. Apoi găsi pe masa pe care cinaseră cu o seară în urmă un bilețel scris în tibetană. Nu îi era ușor să îl descifreze, dar, cu perseverență, reuși:

„Ka-ris To-feh, scria, îmi pare rău că nu m-am putut despărți de tine altfel. Iartă-mă dacă te fac să suferi, dar și pe mine mă doare, mai mult decît pot suporta. Dacă aș putea alege, aș rămîne alături de tine pentru totdeauna. Chiar dacă asta ar însemna viață fără sfîrșit, aș rămîne bucuroasă cu tine. Te iubesc. Te-am iubit întotdeauna. Voi continua să te iubesc pînă voi muri.

Dar nu pot rămîne cu tine. Sînt sigură că știi și tu asta. Copilul nostru nu poate rămîne aici, ar fi totdeauna în pericol. Nu putem pleca în țara ta, pentru că acolo mi-ai spus că nu există *gompa*. Cred că știi cine este copilul, care este menirea lui. Îi voi povesti despre tine. În fiecare seară, după

ce va apune soarele și preoții ne vor lăsa singuri, eu voi vorbi despre tine. Nu te voi uita niciodată. Te rog, adu-ți aminte de mine.“

Își aminti de ultima lor seară petrecută la Gharoling, când ea ieșise pe terasă ca să privească înserarea. „Să nu crezi că pot fi a ta pentru totdeauna, îi spusese. Nu trebuie să crezi asta.“ Dar el așa crezuse și așa își dorise.

Părăsi mănăstirea două zile mai târziu. Desigur, știa unde plecase ea. Cu ochii minții vedea micul lac de la marginea Tibetului și insula stîncoasă din mijlocul lui, cu micul templu clădit acolo. Și îi auzea glasul, legănat de bătaia vîntului: „Am mai fost aici. Și mă voi întoarce.“ Ar fi vrut mai mult ca orice să plece acolo, doar ca să o mai vadă o dată. Dar știa că, din toate locurile de pe lume, acela era singurul în care nu se putea duce.

Se îndreptă spre Urga. Pentru prima oară în anul acela, pe cer nu se vedea nici un nor. Anglia era departe.

AL NOUĂLEA BUDDHA

Războiul s-a terminat, dar coșmarul agentului secret Christopher Wylam abia începe, o dată cu răpirea fiului său, William. Forțe misterioase îl țin ostatic pe băiețel într-o mănăstire budistă din Tibet. Profețiile străvechi se împletesc strâns cu luptele pentru putere ale începutului de secol, iar cei doi, tată și fiu, vor încerca din răspuțeri să scape, ajutați de frumoasa Chindamani, cea pe jumătate zeiță, și de micul Samdup – cel de-al nouălea Buddha.

„Un roman îndrăzneț și plin de forță, în care acțiunea plină de suspans se împletește cu o delicată poveste de dragoste.“

Sunday Times Magazine

editura rao

ISBN 973-8421-06-3

9 789738 142106 6